GAMLA TESTAMENTET
DE APOKRYFISKA BÖCKERNA

Översättningen
gillad och stadfäst av
KONUNGEN
år 1921

Stockholm
P. A. Norstedt & söners förlag

Tryckt i Stockholm år 1921
å Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & söner
212744

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

JUDIT

Konung Nebukadnessar bådar upp alla länder till krig mot konung Arfaksad. Länderna västerut vägra att hörsamma denna befallning. Arfaksad besegras.

1

Detta hände sig, medan Nebukadnessar var konung över assyrierna i Nineve, den stora staden, i hans tolvte regeringsår, och när Arfaksad var konung över mederna i Ekbatana.

2

Det var denne som runt omkring Ekbatana byggde murar av huggen sten; var sten var tre alnar bred och sex alnar lång. Han gjorde muren sjuttio alnar hög och femtio alnar bred,

3

Och tornen på den uppförde han vid stadsportarna till en höjd av ett hundra alnar och en bredd vid grunden av sextio alnar.

4

Och stadens portar lät han få en höjd av sjuttio alnar och en bredd av fyrtio alnar, för att härskaran av hans kämpar skulle kunna tåga ut genom dem, så ock hans fotfolk i full stridsordning.

5

Vid den nämnda tiden drog konung Nebukadnessar ut till strid mot konung Arfaksad på Stora slätten; detta är en slätt i Ragaus landsändar.

6

Då slöto sig till Nebukadnessar alla de som bodde i bergsbygden och alla de som bodde vid Eufrat och Tigris och Hydaspes, därtill ock de som bodde på Arjoks, elymeernas konungs, slätt. Så församlade sig många folk till strid mot Keleuds barn.

7

Nebukadnessar, konungen i Assyrien, sände ock bud till alla dem som bodde i Persien och till alla dem som bodde västerut, till invånarna i Cilicien och i Damaskus, på Libanon och Antilibanon och till alla dem som bodde vid havskusten

8

och dem som bodde inom Karmels och Galaads område och i Övre Galileen och på den stora Esdrelonslätten

9

och till alla dem som bodde i Samarien med dess städer och i landet på andra sidan Jordan, ända till Jerusalem och Betane och Kelus och Kades och Egyptens flod, så ock till dem som bodde i Tafne och Ramesse och hela landet Gesem,

10

ända till landet ovanför Tanis och Memfis, ochtill alla dem som bodde i Egypten, ända fram till Etiopiens gränser.

11

Men invånarna i alla dessa länder föraktade allasammans den assyriskekonungen Nebukadnessars ord och ville icke draga med honom ut i striden, ty de fruktade honom icke, utan sågo i honom allenast sin jämlike; och de läto hans sändebud skymfligt vända tillbaka från sig med oförrättat ärende.

12

Då blev Nebukadnessar mycket vred på alla dessa länder; och han svor vid sin tron och sin konungamakt att utkräva hämnd på alla Ciliciens och Damaskusområdets och Syriens landsändar, och att med sitt svärd förgöra också alla dem som bodde i Moab, så ock Ammons barn och allt folk i Idumeen och alla invånare i Egypten, ända längst borta vid de båda haven.

13

Och i sitt sjuttonde regeringsår ställde han upp sin här till strid mot konung Arfaksad. Och han besegrade Arfaksad i drabbningen och drev hela hans här på flykten, med alla hans ryttare och alla hans vagnar.

14

Därefter bemäktigade han sig hans städer och trängde fram till Ekbatana och intog dess torn och plundrade dess gator och vände så dess härlighet i smälek.

15

Arfaksad själv tog han till fånga på Ragaus berg och genomborrade honom med sina spjut. Så hade han då på den dagen i grund gjort ände på honom.

16

Sedan vände han tillbaka till Nineve med sina fångar; och hela hans hjälphär följde honom, en mycket stor mängd krigsfolk. Och han själv och hans här tillbragte där etthundratjugu dagar i sorglös vällevnad.

Holofernes sändes åstad mot länderna västerut.

1

Men i det adertonde året, på tjuguandra dagen i första månaden, begynte man i den assyriske konungen Nebukadnessars hus tala om att han nu skulle utkräva hämnd på alla länderna, såsom han hade sagt.

2

Och han kallade till sig alla sina tjänare och alla sina stormän och framlade för dem sin hemliga plan och uttalade sitt beslut om allt det onda som han tänkte att göra dessa länder.

3

Och de förklarade såsom sin mening att han borde förgöra var och en som icke hade efterkommit hans befallning.

4

Då nu Nebukadnessar, konungen i Assyrien, hade slutat sin rådplägning, kallade han till sig sin härhövitsman Holofernes, sin närmaste man, och sade till honom:

5

»Så säger den store konungen, hela jordens herre: Du skall draga ut härifrån och taga med dig manskap som litar på sin styrka, vid pass etthundratjugutusen man fotfolk och en mängd hästar, tolv tusen, och ryttare till dem.

6

Vänd dig så mot alla länder västerut, eftersom de icke hava velat hörsamma min befallning,

7

och framför till dem det budskapet att de skola hålla jord och vatten i beredskap. Ty jag vill draga ut mot dem i min vrede och betäcka jordens hela yta med min krigshärs fötter och giva dem till rov åt den.

8

Deras slagna skola uppfylla deras klyftor och dalar, och forsande floder skola fyllas av deras döda.

9

Och de fångar som jag skall taga bland konungen Nebukadnessars ord och ville icke draga med honom ut i striden, ty de fruktade honom icke, utan sågo i honom allenast sin jämlike; och de läto hans sändebud skymfligt vända tillbaka från sig med oförrättat ärende.

12

Då blev Nebukadnessar mycket vred på alla dessa länder; och han svor vid sin tron och sin konungamakt att utkräva hämnd på alla Ciliciens och Damaskusområdets och Syriens landsändar, och att med sitt svärd förgöra också alla dem som bodde i Moab, så ock Ammons barn och allt folk i Idumeen och alla invånare i Egypten, ända längst borta vid de båda haven.

13

Och i sitt sjuttonde regeringsår ställde han upp sin här till strid mot konung Arfaksad. Och han besegrade Arfaksad i drabbningen och drev hela hans här på flykten, med alla hans ryttare och alla hans vagnar.

14

Därefter bemäktigade han sig hans städer och trängde fram till Ekbatana och intog dess torn och plundrade dess gator och vände så dess härlighet i smälek.

15

Arfaksad själv tog han till fånga på Ragaus berg och genomborrade honom med sina spjut. Så hade han då på den dagen i grund gjort ände på honom.

16

Sedan vände han tillbaka till Nineve med sina fångar; och hela hans hjälphär följde honom, en mycket stor mängd krigsfolk. Och han själv och hans här tillbragte där etthundratjugu dagar i sorglös vällevnad.

Holofernes sändes åstad mot länderna västerut.

1

Men i det adertonde året, på tjuguandra dagen i första månaden, begynte man i den assyriske konungen Nebukadnessars hus tala om att han nu skulle utkräva hämnd på alla länderna, såsom han hade sagt.

2

Och han kallade till sig alla sina tjänare och alla sina stormän och framlade för dem sin hemliga plan och uttalade sitt beslut om allt det onda som han tänkte att göra dessa länder.

3

Och de förklarade såsom sin mening att han borde förgöra var och en som icke hade efterkommit hans befallning.

4

Då nu Nebukadnessar, konungen i Assyrien, hade slutat sin rådplägning, kallade han till sig sin härhövitsman Holofernes, sin närmaste man, och sade till honom:

5

»Så säger den store konungen, hela jordens herre: Du skall draga ut härifrån och taga med dig manskap som litar på sin styrka, vid pass etthundratjugutusen man fotfolk och en mängd hästar, tolv tusen, och ryttare till dem.

6

Vänd dig så mot alla länder västerut, eftersom de icke hava velat hörsamma min befallning,

7

och framför till dem det budskapet att de skola hålla jord och vatten i beredskap. Ty jag vill draga ut mot dem i min vrede och betäcka jordens hela yta med min krigshärs fötter och giva dem till rov åt den.

8

Deras slagna skola uppfylla deras klyftor och dalar, och forsande floder skola fyllas av deras döda.

9

Och de fångar som jag skall taga blanddem vill jag föra till jordens yttersta ändar.

10 Drag du därför ut och intag i förväg åt mig hela deras område; och om de giva sig åt dig, så skall du hålla dem i förvar åt mig till den dag då de skola straffas.

11 Men de ohörsamma skall du icke visa skonsamhet, utan giva dem till pris åt mord och plundring i alla de länder som du intager.

12 Ty så sant jag lever, och så sant mitt konungavälde varar: jag har talat, och jag skall också utföra det med min hand.

13 Och du själv må icke överträda något enda av din herres bud, utan fullborda du noga allt vad jag har befallt dig; dröj icke att utföra det.»

14 Och Holofernes gick ut ifrån sin herre och kallade till sig alla furstarna och befälhavarna och anförarna över Assurs här;

15 och han inmönstrade utvalt manskap för strid, såsom hans herre hade befallt honom, vid pass etthundratjugutusen man fotfolk och tolv tusen bågskyttar till häst,

16 och ordnade dem på det sätt som en krigshär plägar ordnas.

17 Han tog ock med sig kameler och åsnor och mulåsnor för trossen, i mycket stort antal, så ock oräkneliga hopar får och fäkreatur och getter, till folkets förplägnad,

18 och säd i mängd för var man, därtill guld och silver i myckenhet ur konungshuset.

19 Därefter bröt han upp med hela sin här, för att tåga före konung Nebukadnessar och betäcka jordens hela yta västerut med sin härs vagnar och ryttare och utvalda fotfolk.

20 Och den blandade folkhop som drog ut med dem var talrik såsom gräshoppor och såsom stoftet på jorden; ja, den kunde icke räknas för sin myckenhets skull.

21 Så tågade de från Nineve tre dagsresor åt Bektiletslätten till. Och de lägrade sig vid Bektilet, nära det berg som ligger norr om Övre Cilicien.

22 Och han tog hela sin här, fotfolket, ryttarna och vagnarna, och drog därifrån till bergsbygden.

23 Han bröt fram genom fudéernas och ludéernas land och tog byte från alla Rassis barn, så ock från Ismaels barn, som bodde åt öknen till, söder om keleernas land.

24 Och han gick över Eufrat och drog igenom Mesopotamien och förstörde alla befästa städer vid bäcken Abronas, ända fram till havet.

25 Och han intog Ciliciens landsändar och nedgjorde alla som satte sig till motvärn mot honom. Sedan trängde han fram till Jafets landsändar söderut, åt Arabien till.

26 Och han omringade alla Madiams barn och brände upp deras tält och plundrade deras boskapsfållor.

27 Därefter drog han ned till Damaskusslätten, vid tiden för veteskörden, och brände alla deras åkrar och gav deras får och fäkreatur till spillo och plundrade deras städer och förödde deras fält och slog alla deras unga män med svärdsegg.

28 Då föll fruktan och bävan för honom över dem som bodde vid havskusten, i Sidon och Tyrus, och över invånarna i Sur och Ocina och över alla invånarna i Jemnaan; också de som bodde i Asotus och Askalon uppfylldes av stor fruktan för honom.

3 KAPITLET.

Kuststäderna underkasta sig Holofernes. Denne lägrar sig mitt emot bergsbygden.

1 Och de skickade sändebud till honom med fridsam hälsning och läto säga:

2 »Vi, Nebukadnessars, den store konungens, tjänare, ligga här för dina fötter: gör med oss såsom du finner för gott.

3 Våra gårdar och alla våra vetefält, våra får och fäkreatur och alla fållorna i våra tältbyar stå till din tjänst: gör med dem såsom dig behagar.

4 Också våra städer och de som bo i dem äro dina trälar: kom och förfar med dem såsom dig täckes.»

5 Och männen kommo till Holofernes och framförde detta budskap till honom.

6 Då drog han med sin här ned till havskusten och lade in besättningar i de befästa städerna och tog bland invånarna utvalt manskap till hjälp i striden.

7 Och de själva och folket i hela den kringliggande trakten kommo honom till mötes med kransar och dans och

pukor.

8 Men han förstörde alla deras helgedomar och högg ned deras heliga lundar. Ty han hade fått i uppdrag att utrota landets alla gudar, för att alla folk skulle dyrka Nebukadnessar allena, och för att alla tungomål ochstammar där skulle åkalla honom såsom gud.

9 Sedan tågade han mot Esdrelon, till trakten av Dotea, som ligger mitt emot Judeens stora bergkam.

10 Och de lägrade sig mellan Gebai och Skytopolis. Där stannade han en månads tid för att samla all tross som hörde till hans här.

8.Judit 4:1

4 KAPITLET.

Judarna besätta vägen upp till bergsbygden. De fasta och anropa Gud om hjälp.

1 Då nu de israeliter som bodde i Judeen fingo höra om allt vad Holofernes, den assyriske konungen Nebukadnessars härhövitsman, hade gjort med de andra folken, och då de hörde huru han hade plundrat alla deras helgedomar och ödelagt dem,

2 blevo de övermåttan förskräckta för honom; och de grepos av ängslan för Jerusalem och Herrens, deras Guds, tempel.

3 De voro nämligen just återkomna ur fångenskapen; och hela det judiska folket hade nyss församlat sig, och kärlen och altaret och Guds hus hade blivit renade från besmittelsen.

4 De sände nu bud till Samariens hela område, till Kona och Betoron och Belmain och Jeriko och till Koba och Hesora och Salems dal

5 och besatte i förväg alla de högsta bergstopparna och befäste byarna i dessa trakter och lade upp livsmedel i dem för krigsbehov; deras fält hade nämligen just blivit avbärgade.

6 Men Joakim, som vid den tiden var överstepräst i Jerusalem, skrev till invånarna i Betylua och Betomestaim, som är beläget mitt emot Esdrelon, invid den slätt som ligger nära Dotaim,

7 och bjöd dem att besätta vägen upp till bergsbygden, eftersom tillträdet till Judeen gick över den; det borde ju vara lätt att hindra fienden att tränga fram, då uppfartsvägen var smal, med utrymme för högst två man i sänder.

8 Och Israels barn gjorde såsom det hade blivit dem befallt av översteprästen Joakim

3 KAPITLET.

Kuststäderna underkasta sig Holofernes. Denne lägrar sig mitt emot bergsbygden.

1 Och de skickade sändebud till honom med fridsam hälsning och läto säga:

2 »Vi, Nebukadnessars, den store konungens, tjänare, ligga här för dina fötter: gör med oss såsom du finner för gott.

3 Våra gårdar och alla våra vetefält, våra får och fäkreatur och alla fållorna i våra tältbyar stå till din tjänst: gör med dem såsom dig behagar.

4 Också våra städer och de som bo i dem äro dina trälar: kom och förfar med dem såsom dig täckes.»

5 Och männen kommo till Holofernes och framförde detta budskap till honom.

6 Då drog han med sin här ned till havskusten och lade in besättningar i de befästa städerna och tog bland

invånarna utvalt manskap till hjälp i striden.

7 Och de själva och folket i hela den kringliggande trakten kommo honom till mötes med kransar och dans och pukor.

8 Men han förstörde alla deras helgedomar och högg ned deras heliga lundar. Ty han hade fått i uppdrag att utrota landets alla gudar, för att alla folk skulle dyrka Nebukadnessar allena, och för att alla tungomål ochstammar där skulle åkalla honom såsom gud.

9 Sedan tågade han mot Esdrelon, till trakten av Dotea, som ligger mitt emot Judeens stora bergkam.

10 Och de lägrade sig mellan Gebai och Skytopolis. Där stannade han en månads tid för att samla all tross som hörde till hans här.

8.Judit 4:1

4 KAPITLET.

Judarna besätta vägen upp till bergsbygden. De fasta och anropa Gud om hjälp.

1 Då nu de israeliter som bodde i Judeen fingo höra om allt vad Holofernes, den assyriske konungen Nebukadnessars härhövitsman, hade gjort med de andra folken, och då de hörde huru han hade plundrat alla deras helgedomar och ödelagt dem,

2 blevo de övermåttan förskräckta för honom; och de grepos av ängslan för Jerusalem och Herrens, deras Guds, tempel.

3 De voro nämligen just återkomna ur fångenskapen; och hela det judiska folket hade nyss församlat sig, och kärlen och altaret och Guds hus hade blivit renade från besmittelsen.

4 De sände nu bud till Samariens hela område, till Kona och Betoron och Belmain och Jeriko och till Koba och Hesora och Salems dal

5 och besatte i förväg alla de högsta bergstopparna och befäste byarna i dessa trakter och lade upp livsmedel i dem för krigsbehov; deras fält hade nämligen just blivit avbärgade.

6 Men Joakim, som vid den tiden var överstepräst i Jerusalem, skrev till invånarna i Betylua och Betomestaim, som är beläget mitt emot Esdrelon, invid den slätt som ligger nära Dotaim,

7 och bjöd dem att besätta vägen upp till bergsbygden, eftersom tillträdet till Judeen gick över den; det borde ju vara lätt att hindra fienden att tränga fram, då uppfartsvägen var smal, med utrymme för högst två man i sänder.

8 Och Israels barn gjorde såsom det hade blivit dem befallt av översteprästen Joakim

och Israels hela folks Stora råd, som hade sitt säte i Jerusalem.

9 Då ropade israeliterna allasammans till Gud med stor iver och späkte sig med stor iver,

10 de själva och deras kvinnor och barn, och deras boskap, och alla främlingar bland dem, och alla deras daglönare och trälar, och satte säcktyg om sina länder.

11 Och alla israeliter som bodde i Jerusalem, jämväl kvinnor och barn, föllo ned inför templet och strödde aska på sina huvuden och bredde ut sina säcktygskläder inför Herrens ansikte.

12 De klädde över altaret med säcktyg, och de ropade endräktigt och ivrigt till Israels Gud att han icke skulle överlämna deras späda barn till rov och deras kvinnor till byte, och deras arvedels städer till ödeläggelse och helgedomen åt besmittelse och försmädelse, till skadeglädje för hedningarna.

13 Och Herren hörde deras röst och såg till deras betryck. Så fastade folket under flera dagar i hela Judeen och i

Jerusalem inför Herrens, den Allsmäktiges, helgedom.

14 Och översteprästen Joakim och alla prästerna, som stodo inför Herren, och de som gjorde tjänst åt Herren hade säcktyg svept om sina länder, när de framburo det dagliga brännoffret och folkets löftesoffer och frivilliga gåvor.

15 Och de hade aska på sina huvor; och de ropade av all kraft till Herren att han ville se till hela Israels hus, det till godo.

1. Judit 3:8

5 KAPITLET.

Akiors råd.

1 När det nu blev berättat för Holofernes, assyriernas härhövitsman, att Israels barn hade rustat sig till strid, och att de hade spärrat vägarna genom bergsbygden och befäst alla de högsta bergstopparna och lagt ut hinder på slätterna,

2

blev han utom sig av vrede. Och han kallade till sig alla Moabs hövdingar och Ammons furstar och alla satraperna i kustlandet och sade till dem:

3 »Omtalen för mig, I kananéer, vad det är för ett folk, detta som är bosatt här i bergsbygden, och hvad för städer de bebo, och huru stor deras härsmakt är, och varpå deras styrka och makt beror, och vem som är satt till konung över dem och anför deras här,

4 och av vad orsak de hava uraktlåtit att komma mig till mötes, i motsats mot alla andra som bo här västerut.»

5 Då sade Akior, anföraren för alla Ammons barn, till honom: »Må min herre lyssna till ett ord ur sin tjänares mun, så vill jag för dig omtala sanningen om det folk som bor här i bergsbygden, i din närhet; ingen osanning skall utgå ur din tjänares mun.

6 Detta folk härstammar från kaldéerna.

7 Och de bosatte sig först i Mesopotamien såsom främlingar, därför att de icke ville efterfölja de gudar som deras fäder i Kaldéen dyrkade, utan

8 övergåvo sina fäders väg och tillbådo himmelens Gud, den Gud som de hade lärt känna. Då nu kaldéerna förjagade med från sina gudars

och Israels hela folks Stora råd, som hade sitt säte i Jerusalem.

9 Då ropade israeliterna allasammans till Gud med stor iver och späkte sig med stor iver,

10 de själva och deras kvinnor och barn, och deras boskap, och alla främlingar bland dem, och alla deras daglönare och trälar, och satte säcktyg om sina länder.

11 Och alla israeliter som bodde i Jerusalem, jämväl kvinnor och barn, föllo ned inför templet och strödde aska på sina huvuden och bredde ut sina säcktygskläder inför Herrens ansikte.

12 De klädde över altaret med säcktyg, och de ropade endräktigt och ivrigt till Israels Gud att han icke skulle överlämna deras späda barn till rov och deras kvinnor till byte, och deras arvedels städer till ödeläggelse och helgedomen åt besmittelse och försmädelse, till skadeglädje för hedningarna.

13 Och Herren hörde deras röst och såg till deras betryck. Så fastade folket under flera dagar i hela Judeen och i Jerusalem inför Herrens, den Allsmäktiges, helgedom.

14 Och översteprästen Joakim och alla prästerna, som stodo inför Herren, och de som gjorde tjänst åt Herren hade säcktyg svept om sina länder, när de framburo det dagliga brännoffret och folkets löftesoffer och frivilliga

gåvor.

15 Och de hade aska på sina huvor; och de ropade av all kraft till Herren att han ville se till hela Israels hus, det till godo.

1. Judit 3:8

5 KAPITLET.

Akiors råd.

1 När det nu blev berättat för Holofernes, assyriernas härhövitsman, att Israels barn hade rustat sig till strid, och att de hade spärrat vägarna genom bergsbygden och befäst alla de högsta bergstopparna och lagt ut hinder på slätterna,

2

blev han utom sig av vrede. Och han kallade till sig alla Moabs hövdingar och Ammons furstar och alla satraperna i kustlandet och sade till dem:

3 »Omtalen för mig, I kananéer, vad det är för ett folk, detta som är bosatt här i bergsbygden, och hvad för städer de bebo, och huru stor deras härsmakt är, och varpå deras styrka och makt beror, och vem som är satt till konung över dem och anför deras här,

4 och av vad orsak de hava uraktlåtit att komma mig till mötes, i motsats mot alla andra som bo här västerut.»

5 Då sade Akior, anföraren för alla Ammons barn, till honom: »Må min herre lyssna till ett ord ur sin tjänares mun, så vill jag för dig omtala sanningen om det folk som bor här i bergsbygden, i din närhet; ingen osanning skall utgå ur din tjänares mun.

6 Detta folk härstammar från kaldéerna.

7 Och de bosatte sig först i Mesopotamien såsom främlingar, därför att de icke ville efterfölja de gudar som deras fäder i Kaldéen dyrkade, utan

8 övergåvo sina fäders väg och tillbådo himmelens Gud, den Gud som de hade lärt känna. Då nu kaldéerna förjagade med från sina gudars

åsyn, flydde de till Mesopotamien och bodde där en lång tid.

9 Sedan bjöd deras Gud dem att gå ut ur det land där de bodde och draga åstad till Kanaans land. Där bosatte de sig, och de förvärvade sig rikedomar av guld och silver, så ock en stor myckenhet boskap.

10 Men när en gång en hungersnöd hade utbrett sig över hela Kanaans land, drogo de ned till Egypten och bodde där såsom främlingar, så länge de där funno sitt uppehälle; och de förökades där till en stor skara, så att deras folk icke kunde räknas.

11 Men konungen i Egypten blev dem avog, och man gick listigt till väga med dem och förtryckte dem genom hårt arbete och tegelslagning och gjorde dem till trälar.

12 Då ropade de till sin Gud, och han slog hela Egyptens land med oläkliga plågor, så att egyptierna drevo dem bort ifrån sig.

13 Och Gud lät Röda havet torka ut fram- för dem

14 och ledde deras färd till Sina och Kades-Barne. Och de fördrevo alla dem som bodde

15 i öknen1 och bosatte sig i amoréernas land och förgjorde genom sin stridsmakt alla Hesbons inbyggare. Därefter gingo de över Jordan och togo hela bergsbygden i besittning.

16 Och de drevo undan kananéerna och fereséerna och jebuséerna och sikemiterna och alla gergeséerna och bosatte sig där i landet för lång tid.

17 Och så länge de icke syndade mot sin Gud, gick det dem väl; ty en Gud som hatar orättfärdighet är med dem.

18 Men när de veko av ifrån den väg som han hade förelagt dem, blevo de illa fördärvade genom många krig, och de fördes bort såsom fångar till främmande land, och deras Guds tempel jämnades med marken, och deras städer blevo intagna av fienderna.

19 Men nu, då de hava omvänt sig till sin Gud, hava de kommit tillbaka från det land dit de hade blivit kringspridda, och de hava satt sig i besittning av Jerusalem, där deras helgedom ligger, och bosatt sig i bergsbygden, eftersom den var övergiven.

20 Och nu, mäktige herre, om så är, att någon förseelse vidlåder detta folk och de hava försyndat sig mot sin Gud, låt oss då efterforska vari det består, som så har vållat deras fall, och därefter draga upp till att strida med dem.

21 Men om ingen lagöverträdelse vidlåder folket där, då må min herre lämna dem i fred; annars skall kanhända deras Herre och Gud komma till deras beskydd, så att vi bliva till smälek inför all världen.»

22 När Akior hade slutat att tala allt detta, hördes ett mummel från allt folket som stod runt omkring tältet; och Holofernes' stormän och alla kustlandets och Moabs inbyggare ropade att man skulle stöta ned honom.

23 De sade: »Vi behöva icke frukta för Israels barn. De äro ju ett folk som saknar styrka och kraft till en hård strid.

24 Därför vilja vi nu draga upp mot dem, och de skola bliva såsom en munsbit för hela din här, mäktige Holofernes.»

6. 1Mos. 11:28. /7. IMos. 11:31. Jos. 24:2. /9.1Mos. 12:1 f. Jos. 24:3, /10.1 Mos. 41:54. 46:5f. 47:27. 2Mos. 1:7. Jos. 24:4. /11.2Mos. 1:8f. Apg. 7:19. /12.2Mos. 2:23f. kap. 7--12. Jos.24:5. /13.2Mos. 14:21f. /14.2Mos. 19:1f. 4Mos. 20:1f. 21:1 f. 5Mos. 1:19. /15.4Mos. 21:25f. 5Mos. 2:26f. Jos. 3:1 f. 10:40. 24:8. /16. 1Mos. 15:18f. 4Mos. 33:51f. 5Mos. 7:1. Jos. 12:8. 24:11. Neh. 9:8. /18.2 Krön. 36:11f. Neh. 9:26f. Jer. 52:1f. /19.Esr. 1:1f.

6 KAPITLET.

Holofernes' hotelser. Akior i Betylua.

1

När larmet från dem som stodo runt omkring de rådplägande männen hade tystnat, sade Holofernes, assyriernas härhövitsman, till Akior och till alla Ammons barn, inför hela skaran av främlingar:

2

»Vem är då du, Akior, du med dina efraimitiska legodrängar, eftersom du träder upp bland oss med sådana profetior som nu i dag och avråder oss från att strida mot Israels folk, därför att deras Gud skulle komma till deras beskydd? Vem är då den rätte guden, om icke Nebukadnessar? Han skall sända ut sin härsmakt och utrota dem från jorden, och deras Gud skall icke kunna frälsa dem.

3

Nej, vi, hans tjänare, skola slå dem, såsom vore de en enda man, och de skola icke kunna stå emot våra hästars anlopp,

4

utan vi skola tillintetgöra dem genom dessa. Och deras berg skola dricka sig rusiga av deras blod, och deras slätter skola uppfyllas av deras döda, de skola icke kunna hålla stånd mot oss, utan de skola i grund förgås; så säger konung Nebukadnessar, hela jordens herre. Ja, han har sagt det; de ord som han har talat skola icke bliva fåfänga.

5 Men du, Akior, du ammonitiske legodräng, som har talat dessa ord på denna din orättfärdighets dag, du skall

icke mer få skåda mitt ansikte från denna dag och till dess jag utkräver hämnd på detta folk som har kommit från Egypten.

6

Då skola mina krigares svärd och mina drabanters spjut genomborra ditt bröst, och du skall falla bland deras slagna, när jag vänder tillbaka.

7

Och nu skola mina tjänare föra dig bort till bergsbygden och lämna dig i en av städerna vid uppfartsvägen,

8

och du skall slippa att mista livet, till dess du förgöres jämte dem.

9

Men om du nu verkligen i ditt hjärta hoppas att städerna icke skola bliva erövrade, så behöver du ju icke antaga någon dyster min. Jag har talat, och intet av mina ord skall falla till jorden.»

10

Holofernes befallde nu sina tjänare, som stodo därbredvid i hans tält, att gripa Akior och föra honom bort till Betylua och överlämna honom i israeliternas händer.

11

Då grepo tjänarna honom och förde honomur lägret ut på fältet; och de drogo från slättlandet till bergsbygden och kommo så fram till källorna nedanför Betylua.

12

När männen i staden på bergshöjden fingo se dem, grepo de sina vapen och gingo ut ur staden där på bergshöjden, och alla slungarna besatte vägen där de skulle draga upp och slungade stenar på dem.

13

Då drogo dessa sig undan nedanför berget och bundo Akior och läto honom ligga där vid bergets fot; sedan vände de tillbaka till sin herre.

14

Men Israels barn gingo ditned 1 Mos. 41:54. 46:5f. 47:27. 2Mos. 1:7. Jos. 24:4. /11.2Mos. 1:8f. Apg. 7:19. /12.2Mos. 2:23f. kap. 7--12. Jos.24:5. /13.2Mos. 14:21f. /14.2Mos. 19:1f. 4Mos. 20:1f. 21:1 f. 5Mos. 1:19. /15.4Mos. 21:25f. 5Mos. 2:26f. Jos. 3:1 f. 10:40. 24:8. /16. 1Mos. 15:18f. 4Mos. 33:51f. 5Mos. 7:1. Jos. 12:8. 24:11. Neh. 9:8. /18.2 Krön. 36:11f. Neh. 9:26f. Jer. 52:1f. /19.Esr. 1:1f.

6 KAPITLET.

Holofernes' hotelser. Akior i Betylua.

1

När larmet från dem som stodo runt omkring de rådplägande männen hade tystnat, sade Holofernes, assyriernas härhövitsman, till Akior och till alla Ammons barn, inför hela skaran av främlingar:

2

»Vem är då du, Akior, du med dina efraimitiska legodrängar, eftersom du träder upp bland oss med sådana profetior som nu i dag och avråder oss från att strida mot Israels folk, därför att deras Gud skulle komma till deras beskydd? Vem är då den rätte guden, om icke Nebukadnessar? Han skall sända ut sin härsmakt och utrota dem från jorden, och deras Gud skall icke kunna frälsa dem.

3

Nej, vi, hans tjänare, skola slå dem, såsom vore de en enda man, och de skola icke kunna stå emot våra hästars anlopp,

4

utan vi skola tillintetgöra dem genom dessa. Och deras berg skola dricka sig rusiga av deras blod, och deras slätter skola uppfyllas av deras döda, de skola icke kunna hålla stånd mot oss, utan de skola i grund förgås; så säger konung Nebukadnessar, hela jordens herre. Ja, han har sagt det; de ord som han har talat skola icke bliva fåfänga.

5 Men du, Akior, du ammonitiske legodräng, som har talat dessa ord på denna din orättfärdighets dag, du skall icke mer få skåda mitt ansikte från denna dag och till dess jag utkräver hämnd på detta folk som har kommit från Egypten.

6

Då skola mina krigares svärd och mina drabanters spjut genomborra ditt bröst, och du skall falla bland deras slagna, när jag vänder tillbaka.

7

Och nu skola mina tjänare föra dig bort till bergsbygden och lämna dig i en av städerna vid uppfartsvägen,

8

och du skall slippa att mista livet, till dess du förgöres jämte dem.

9

Men om du nu verkligen i ditt hjärta hoppas att städerna icke skola bliva erövrade, så behöver du ju icke antaga någon dyster min. Jag har talat, och intet av mina ord skall falla till jorden.»

10

Holofernes befallde nu sina tjänare, som stodo därbredvid i hans tält, att gripa Akior och föra honom bort till Betylua och överlämna honom i israeliternas händer.

11

Då grepo tjänarna honom och förde honomur lägret ut på fältet; och de drogo från slättlandet till bergsbygden och kommo så fram till källorna nedanför Betylua.

12

När männen i staden på bergshöjden fingo se dem, grepo de sina vapen och gingo ut ur staden där på bergshöjden, och alla slungarna besatte vägen där de skulle draga upp och slungade stenar på dem.

13

Då drogo dessa sig undan nedanför berget och bundo Akior och läto honom ligga där vid bergets fot; sedan vände de tillbaka till sin herre.

14

Men Israels barn gingo ditnedfrån sin stad och trädde fram till honom och löste honom. Därefter förde de honom till Betylua och ställde honom fram

15 f Or stadens styresmän, som vid den tiden voro Osias, Mikas son, av Simeons stam, och Kabris, Gotoniels son, och Kar-

16 mis, Melkiels son. Dessa kallade tillhopa stadens alla äldste; alla de unga männen och kvinnorna skyndade ock tillsammans till folkförsamlingen. De ställde nu Akior mitt ibland allt folket, och Osias frågade honom om

17 vad som hade hänt. Och han svarade och omtalade för dem vad som hade blivit sagt i Holofernes' krigsråd,
och allt vad han själv hade talat bland assyriernas hövdingar, så ock Holofernes' alla stortaliga ord mot

18 Israels hus. Då föll folket ned och tillbad Gud; de ropade och

19 sade: »Herre, du himmelens Gud, skåda ned på deras övermod, och hav förbarmande med vårt folk i dess
betryck, och se i dag till dem som äro helgade

20 åt dig.» Och de uppmuntrade Akior och prisade honom höge-

21 ligen. Sedan tog Osias honom med sig ifrån församlingen till sitt hus och gjorde ett gästabud för de äldste.
Och de anropade Israels Gud om hjälp under hela den natten. 9.1Sam. 3:19.

7 KAPITLET.

Holofernes innesluter Betylua. Svår nöd råder i staden.

i TAagen därefter befallde Holo-JL/fernes hela sin här, så ock allt det folk som hade slutit sig till honom för att
hjälpa honom i

striden, att de skulle bryta upp mot Betylua och besätta vägen upp till bergsbygden och begynna strid med Israels
barn. Och alla deras stridbara män bro-2 to upp på den dagen; och krigsmännen utgjorde en styrka av ett hundra
sjuttio tusen man fotfolk och tolv tusen ryttare, förutom trossen och det fotfolk som åtföljde denna, en mycket
stor hop. De lägrade sig i dalen 3 nära Betylua, invid källan, och deras läger sträckte sig på bredden över Dotaim
till Belbaim och på längden från Betylua till Gyamon, gent emot Esdrelon.

Men när Israels barn fingo 4 se huru många de voro, blevo de mycket förfärade och sade till varandra: »Nu skola
dessa gnaga hela landet rent; både de höga bergen och dalarna och höjderna skola svikta under deras tyngd.» Och
de grepo alla- 5 sammans sina stridsvapen och tände vakteldar på tornen och stodo så kvar på vakt under hela den
natten.

Nästa dag lät Holofernes alla 6 sina ryttare draga ut inför israeliterna i Betylua1 och utforskade 7 vägen upp till
deras stad och uppsökte vattenkällorna och besatte dem och ställde ut vaktposter av väpnat manskap vid dem och
vände sedan själv tillbaka till sitt folk.

Då trädde alla hövdingarnas över Esaus barn och alla anförarna för Moabs folk och furstarna ifrån kustlandet
fram till honom och sade: »Må vår 9 herre lyssna till ett råd, för att din här icke må drabbas av någon olycka.
Detta israelitiska 10 folk sätter icke sin förtröstan till från sin stad och trädde fram till honom och löste honom.
Därefter förde de honom till Betylua och ställde honom fram

15 f Or stadens styresmän, som vid den tiden voro Osias, Mikas son, av Simeons stam, och Kabris, Gotoniels
son, och Kar-

16 mis, Melkiels son. Dessa kallade tillhopa stadens alla äldste; alla de unga männen och kvinnorna skyndade
ock tillsammans till folkförsamlingen. De ställde nu Akior mitt ibland allt folket, och Osias frågade honom om

17 vad som hade hänt. Och han svarade och omtalade för dem vad som hade blivit sagt i Holofernes' krigsråd,
och allt vad han själv hade talat bland assyriernas hövdingar, så ock Holofernes' alla stortaliga ord mot

18 Israels hus. Då föll folket ned och tillbad Gud; de ropade och

19 sade: »Herre, du himmelens Gud, skåda ned på deras övermod, och hav förbarmande med vårt folk i dess
betryck, och se i dag till dem som äro helgade

20 åt dig.» Och de uppmuntrade Akior och prisade honom höge-

21 ligen. Sedan tog Osias honom med sig ifrån församlingen till sitt hus och gjorde ett gästabud för de äldste.
Och de anropade Israels Gud om hjälp under hela den natten. 9.1Sam. 3:19.

7 KAPITLET.

Holofernes innesluter Betylua. Svår nöd råder i staden.

i TAagen därefter befallde Holo-JL/fernes hela sin här, så ock allt det folk som hade slutit sig till honom för att hjälpa honom i

striden, att de skulle bryta upp mot Betylua och besätta vägen upp till bergsbygden och begynna strid med Israels barn. Och alla deras stridbara män bro-2 to upp på den dagen; och krigsmännen utgjorde en styrka av ett hundra sjuttio tusen man fotfolk och tolv tusen ryttare, förutom trossen och det fotfolk som åtföljde denna, en mycket stor hop. De lägrade sig i dalen 3 nära Betylua, invid källan, och deras läger sträckte sig på bredden över Dotaim till Belbaim och på längden från Betylua till Gyamon, gent emot Esdrelon.

Men när Israels barn fingo 4 se huru många de voro, blevo de mycket förfärade och sade till varandra: »Nu skola dessa gnaga hela landet rent; både de höga bergen och dalarna och höjderna skola svikta under deras tyngd.» Och de grepo alla- 5 sammans sina stridsvapen och tände vakteldar på tornen och stodo så kvar på vakt under hela den natten.

Nästa dag lät Holofernes alla 6 sina ryttare draga ut inför israeliterna i Betylua1 och utforskade 7 vägen upp till deras stad och uppsökte vattenkällorna och besatte dem och ställde ut vaktposter av väpnat manskap vid dem och vände sedan själv tillbaka till sitt folk.

Då trädde alla hövdingarnas över Esaus barn och alla anförarna för Moabs folk och furstarna ifrån kustlandet fram till honom och sade: »Må vår 9 herre lyssna till ett råd, för att din här icke må drabbas av någon olycka. Detta israelitiska 10 folk sätter icke sin förtröstan tillJudit

Judit 7:27.

sina lansar, utan till höjden av de berg som de bo på; det är nämligen icke lätt att tränga upp

11 till deras bergstoppar. Därför, o herre, må du icke strida med dem på vanligt sätt i slagordning; icke en enda man av ditt folk skall då behöva falla.

12 Stanna kvar i ditt läger; därmed skall du bevara var man i din här vid liv. Låt allenast dina tjänare bemäktiga sig den vattenkälla som rinner upp vid

13 foten av berget; ty därifrån hämta alla Betyluas invånare sitt vatten. Då skola de förgås av törst och så nödgas uppgiva sin stad. Och vi vilja med vårt folk stiga upp på bergstopparna här i närheten och lägra oss på dem, för att vakta på att icke en enda nian slipper ut ur sta-

14 den. Då skola de tillika med sina kvinnor och barn försmäkta av hunger, och innan svärdet når dem, skola de ligga utsträckta

15 på gatorna i staden; så låter du dem hårt umgälla att de hava rest sig upp mot dig och icke hava kommit dig fredligt till mötes.»

16 Deras ord behagade Holofernes och alla hans tjänare; och han bjöd att så skulle ske, som

17 de hade sagt. Alltså bröt Ammons barns läger upp, och med dem fem tusen assyrier, och lägrade sig i dalen och besatte israeliternas brunnar och vat-

istenkällor. Och Esaus barn och Moabs barn drogo upp och lägrade sig i bergsbygden gent emot Dotaim, och de sände ut avdelningar åt söder och åt öster, fram emot Egrebel, som ligger nära Kus, vid bäcken Mokmur. Återstoden av assyriernas här

lägrade sig på slätten och betäckte hela landet; deras tält och tross bildade ett folkrikt läger, och deras antal var mycket stort.

Men Israels barn ropade tilli9 Herren, sin Gud, ty de hade förlorat modet, eftersom alla deras fiender hade omringat dem, så att det icke var möjligt att slippa ut och undkomma dem. På detta sätt förblev 20 Assurs hela här, deras fotfolk och vagnar och ryttare, lägrad runt omkring dem i trettiofyra dagar. Då begynte vattenförrådet

att alldeles taga slut för alla Betyluas invånare1 och brunnarna 21 att tömmas, så att de icke fingo dricka sig
otörstiga en enda dag, ty dricksvattnet måste mätas ut åt dem. Och deras barn och 22 kvinnor blevo modlösa, och
de unga männen blevo vanmäktiga av törsten och föllo omkull på stadens gator och i portarna; det fanns icke
längre någon kraft hos dem.

Då församlade sig allt folket, 23 jämväl de unga männen och kvinnorna och barnen, hos Osias och de andra
styresmännen i staden och ropade med hög röst och sade inför alla de äldste: »Gud döme mellan eder och oss, 24
ty I haven begått en stor orättfärdighet mot oss, därmed att I icke haven talat fredliga ord till Assurs barn. Och nu
hava 25 vi ingen som kan hjälpa oss, utan Gud har sålt oss i deras hand, för att vi inför dem skola signa ned i
törst och stort elände. Så kallen nu hit dem, 26 och utlämnen hela staden till plundring åt Holofernes' folk och
hela hans här. Ty det är 27oss bättre att bliva ett byte för dem. Väl skola vi då bliva trälar, men vi få ju dock
behålla livet och slippa att med egna ögon se våra späda dö och våra kvinnor och barn försmäkta.

28 Vi besvärja eder vid himmel och jord och vid vår Gud och våra fäders Herre, som vedergäller oss efter våra
och efter våra fäders synder: må han icke få göra med oss såsom vi nu hava

29 sagt.» Och det blev en stor och allmän veklagan bland hela det församlade folket, och de ropade till Herren
Gud med hög röst.

30 Då sade Osias till dem: »Va-ren vid gott mod, mina broderi Låt oss härda ut ännu i fem dagar; inom den tiden
skall Herren, vår Gud, vända sin barmhärtighet till oss, ty han skall icke helt övergiva oss.

31 Men om dessa dagar gå förbi, utan att någon hjälp vederfares oss, så vill jag göra såsom I

32 haven begärt.» Därefter lät han folket åtskiljas och gå envar till sin post. Och de begåvo sig åstad till murarna
och tornen i staden. Men kvinnorna och barnen sände han hem. Och svår nöd rådde bland stadens invånare.

8 KAPITLET.

Judits samtal med stadens äldste. Hennes beslut att själv rädda staden.

i T de dagarna fick Judit höra JL härom. Hon var dotter till Merari, son till Oks, son till Josef, son till Osiel, son
till Helkias, son till Ananias, son till Gideon, son till Rafain, son till Akitob, son till Elias, son

till Kelkias, son till Eliab, son till Natanael, son till Salamiel, son till Sarasadai, son till Israel. Hennes man,
Manasses, som var 2 av hennes egen stam och släkt, hade dött vid tiden för kornskörden. När han en gång stod 3
och övervakade dem som bundo kärvar på fältet, träffades nämligen hans huvud av solhettan, så att han blev
sängliggande sjuk; och så dog han i sin stad Betylua. Och man begrov honom hos hans fäder på åkern mellan
Dotaim och Balamon. Sedan dess hade Judit levat så- 4 som änka i sitt hus i tre år och fyra månader. Hon hade
gjorts sig en hydda på taket av sitt hus; och hon hade satt säcktyg om sina länder och bar änkekläder. Och hon
fastade var dag under 6 hela sin änketid, utom på sabbaterna ochnymånadsdagarna,och dagarna före dessa, och
under högtiderna och på sådana dagar som voro glädjedagar för Israels hus. Hon hade en skön gestalt? och var
mycket fager att skåda. Och hennes man Manasses hade efterlämnat åt henne guld och silver, och tjänare och
tjänarin-nor, och boskap och åkrar; och allt detta hade hon fortfarande i behåll. Och ingen fanns, 8 som kunde
säga ett ont ord om henne, ty hon var mycket gud-fruktig.

När nu Judit fick höra de bitt- 9 ra ord som folket hade talat till stadens styresman, eftersom man hade förlorat
modet för vattenbristens skull, och när hon fick höra allt vad Osias hade svarat dem, huru han med ed hade lovat
dem att efter fem dagar överlämna staden till oss bättre att bliva ett byte för dem. Väl skola vi då bliva trälar,
men vi få ju dock behålla livet och slippa att med egna ögon se våra späda dö och våra kvinnor och barn
försmäkta.

28 Vi besvärja eder vid himmel och jord och vid vår Gud och våra fäders Herre, som vedergäller oss efter våra
och efter våra fäders synder: må han icke få göra med oss såsom vi nu hava

29 sagt.» Och det blev en stor och allmän veklagan bland hela det församlade folket, och de ropade till Herren

Gud med hög röst.

30 Då sade Osias till dem: »Va-ren vid gott mod, mina broderi Låt oss härda ut ännu i fem dagar; inom den tiden skall Herren, vår Gud, vända sin barmhärtighet till oss, ty han skall icke helt övergiva oss.

31 Men om dessa dagar gå förbi, utan att någon hjälp vederfares oss, så vill jag göra såsom I

32 haven begärt.» Därefter lät han folket åtskiljas och gå envar till sin post. Och de begåvo sig åstad till murarna och tornen i staden. Men kvinnorna och barnen sände han hem. Och svår nöd rådde bland stadens invånare.

8 KAPITLET.

Judits samtal med stadens äldste. Hennes beslut att själv rädda staden.

i T de dagarna fick Judit höra JL härom. Hon var dotter till Merari, son till Oks, son till Josef, son till Osiel, son till Helkias, son till Ananias, son till Gideon, son till Rafain, son till Akitob, son till Elias, son

till Kelkias, son till Eliab, son till Natanael, son till Salamiel, son till Sarasadai, son till Israel. Hennes man, Manasses, som var 2 av hennes egen stam och släkt, hade dött vid tiden för kornskörden. När han en gång stod 3 och övervakade dem som bundo kärvar på fältet, träffades nämligen hans huvud av solhettan, så att han blev sängliggande sjuk; och så dog han i sin stad Betylua. Och man begrov honom hos hans fäder på åkern mellan Dotaim och Balamon. Sedan dess hade Judit levat så- 4 som änka i sitt hus i tre år och fyra månader. Hon hade gjorts sig en hydda på taket av sitt hus; och hon hade satt säcktyg om sina länder och bar änkekläder. Och hon fastade var dag under 6 hela sin änketid, utom på sabbaterna ochnymånadsdagarna,och dagarna före dessa, och under högtiderna och på sådana dagar som voro glädjedagar för Israels hus. Hon hade en skön gestalt? och var mycket fager att skåda. Och hennes man Manasses hade efterlämnat åt henne guld och silver, och tjänare och tjänarin-nor, och boskap och åkrar; och allt detta hade hon fortfarande i behåll. Och ingen fanns, 8 som kunde säga ett ont ord om henne, ty hon var mycket gud-fruktig.

När nu Judit fick höra de bitt- 9 ra ord som folket hade talat till stadens styresman, eftersom man hade förlorat modet för vattenbristens skull, och när hon fick höra allt vad Osias hade svarat dem, huru han med ed hade lovat dem att efter fem dagar överlämna staden tillJudit

10 assyrierna, då sände hon sin kammartärna, vilken hade uppsikten över allt vad hon ägde, och lät kalla till sig stadens äldste, Osias, Kabris och Karmis.

11 Och när de kommo till henne, sade hon till dem:

»Hören mig, I styresmän över Betyluas invånare: det är icke rätt vad I haven talat inför folket i dag, då I genom edlig försäkran haven förpliktat eder inför Gud att uppgiva staden till våra fiender, om Herren icke inom de utsatta dagarna sänder

12 eder hjälp. Vilka ären då I, eftersom I haven dristat eder att fresta Gud i dag och sätta eder själva i Guds ställe bland män-

13 niskors barn? Nu söken I att utforska Herren, den Allsmäktige, men aldrig någonsin skolen I få

14 veta något. I kunnen ju icke utgrunda djupet av en människas hjärta eller genomskåda hennes tänkesätt. Huru skullen I då kunna utrannsaka Gud, som har skapat allt detta, och lära känna hans sinne och fatta hans tankar? Ne j, mina br öder, f örtörnen

15 icke Herren, vår Gud. Ty om han än icke är villig att hjälpa oss inom de fem dagarna, så har han dock själv makt att beskärma oss inom vilken tid han vill, eller ock att förgöra oss

16 inför våra fiender. Men I skolen icke försöka att binda Herrens, vår Guds, rådslag, ty Gud är icke såsom en människa, så att han skulle kunna skrämmas genom hot, eller såsom en människoson, så att han skulle kunna

bringas att vackla i sitt

17 beslut. Låtom oss fördenskull förbida frälsningen ifrån honom och anropa honom om hjälp;

då skall han lyssna till vår röst, om det är honom välbehagligt. Ty icke har i mannaminne 18 funnits, ej heller finnes, den dag som i dag är, bland oss någon stam eller släkt eller menighet eller stad som tillbeder gudar vilka äro gjorda med händer, såsom det var i forna dagar, varför ock våraio fäder gåvos till pris åt svärd och plundring och ledo svårt nederlag inf or våra fiender. Vi för vår 20 del hava icke lärt känna någon annan Gud än honom; därför kunna vi ock hoppas att han icke skall försmå oss eller någon av vårt folk. Ty om vår stad 21 bliver intagen, så skall därmed hela Judeen komma att vackla, och vår helgedom skall bliva skövlad, och Herren skall utkräva vårt blod för dess oskärande. Och när då våra bröder 22 bliva dräpta och vårt folk bliver bortfört i fångenskap och vår arvedel bliver ödelagd, skall han låta allt detta komma över våra huvuden bland hedningarna, varhelst vi bliva trälar, och vi skola bliva till en stötesten och till smälek inför våra herrar. Ty vår träldom skall icke be-23 reda oss någon gunst, utan Herren, vår Gud, skall låta den bliva oss till vanära.

Så må vi då, mina bröder, giva 24 våra bröder ett bevis på att deras liv beror av oss, och att helgedomens och templets och altarets bestånd vilar på oss. Utom allt detta må vi tacka 25 Herren, vår Gud, som allenast sätter oss på prov, likasom han har gjort med våra fäder. Kom- 26 men ihåg huru han handlade med Abraham, och vilka provhan lät Isak genomgå, och vad som hände Jakob i syriska Mesopotamien, när han vaktade sin

27 morbroder Labans får. Ty likasom han lät dem gå genom eld allenast för att pröva deras hjärtan, så har han icke heller velat straffa oss; nej, det är till varning som Herren agar dem som hålla sig till honom.»

28 Osias svarade henne: »Allt vad du nu har sagt är välbetänkt talat, och ingen finnes,

29 som kan motsäga dig. Det är ju ej heller först i dag som din vishet har blivit uppenbar, utan från din tidigaste ungdom har allt folket lärt känna ditt förstånd, huru klokt allt är, som

30 du uttänker. Men folket har lidit svårt av törst, och så nödgade de oss att göra såsom vi lovade dem, och att taga på oss en ed, och den kunna vi icke

31 bryta. Men bed nu för oss, du som är en gudfruktig kvinna, så skall Herren sända det regn som behöves för att fylla våra brunnar, och vi skola då icke längre försmäkta.»

32 Då sade Judit till dem: »Hören mig. Jag vill utföra en gärning vars rykte skall gå från släkte till släkte i vårt folk.

33 Infinnen eder vid stadsporten i natt; jag vill nämligen gå ut ur staden med min kammartärna, och inom den tid efter vilken I haven lovat att överlämna staden åt våra fiender skall Herren taga sig an Israel

34 genom min hand. Men I skolen icke söka att utforska vad jag ämnar göra, ty jag vill icke omtala det för eder, förrän mitt verk är fullbordat.»

35 Då sade Osias och de andra

styresmännen till henne: »Gå i frid, och må Herren Gud gå före dig för att utkräva hämnd på våra fiender.» Därefter lämnade 36 de hyddan och gingo tillbaka till sina poster.

14.Job 11:7. Jes. 40:13.Rom. 11:34. IKor. 2:11. /16.4Mos. 23:19. /18. Vish. 15:4. /19.Dom. 2:13f./26.1Mos. 22:lf. 26:lf. 29:20f. 31:38f. /27.Vish. 12:22. 2Mack. 6:12. Hebr. 12:7.

9 KAPITLET. Judits bön.

Men Judit föll ned på sitt1 ansikte och strödde aska på sitt huvud och blottade säcktyget som hon var klädd i; det var just som rökoffret för den aftonen höll på att frambäras i Guds hus i Jerusalem. Och hon ropade med hög röst till Herren och sade:

O Herre, min fader Simeons2 Gud,

du som satte svärdet i hans hand,

till att utkräva hämnd på främlingarna,

dessa som löste jungfruns gördel för att kränka henne,

som nesligt blottade hennes länd

och skymfligt besudlade hennes sköte!

Du hade ju sagt: »Det är en otillbörlig gärning.»

Men likväl gjorde de så.

Fördenskull prisgav du ock 3 deras hövdingar

till att bliva dräpta

och bädden, som blygdes över deras listiga dåd,

till att färgas av blod;

du slog tjänarna tillika med furstarna,

ja, furstarna på deras troner; han lät Isak genomgå, och vad som hände Jakob i syriska Mesopotamien, när han vaktade sin

27 morbroder Labans får. Ty likasom han lät dem gå genom eld allenast för att pröva deras hjärtan, så har han icke heller velat straffa oss; nej, det är till varning som Herren agar dem som hålla sig till honom.»

28 Osias svarade henne: »Allt vad du nu har sagt är välbetänkt talat, och ingen finnes,

29 som kan motsäga dig. Det är ju ej heller först i dag som din vishet har blivit uppenbar, utan från din tidigaste ungdom har allt folket lärt känna ditt förstånd, huru klokt allt är, som

30 du uttänker. Men folket har lidit svårt av törst, och så nödgade de oss att göra såsom vi lovade dem, och att taga på oss en ed, och den kunna vi icke

31 bryta. Men bed nu för oss, du som är en gudfruktig kvinna, så skall Herren sända det regn som behöves för att fylla våra brunnar, och vi skola då icke längre försmäkta.»

32 Då sade Judit till dem: »Hören mig. Jag vill utföra en gärning vars rykte skall gå från släkte till släkte i vårt folk.

33 Infinnen eder vid stadsporten i natt; jag vill nämligen gå ut ur staden med min kammartärna, och inom den tid efter vilken I haven lovat att överlämna staden åt våra fiender skall Herren taga sig an Israel

34 genom min hand. Men I skolen icke söka att utforska vad jag ämnar göra, ty jag vill icke omtala det för eder, förrän mitt verk är fullbordat.»

35 Då sade Osias och de andra

styresmännen till henne: »Gå i frid, och må Herren Gud gå före dig för att utkräva hämnd på våra fiender.» Därefter lämnade 36 de hyddan och gingo tillbaka till sina poster.

14.Job 11:7. Jes. 40:13.Rom. 11:34. IKor. 2:11. /16.4Mos. 23:19. /18. Vish. 15:4. /19.Dom. 2:13f./26.1Mos. 22:lf. 26:lf. 29:20f. 31:38f. /27.Vish. 12:22. 2Mack. 6:12. Hebr. 12:7.

9 KAPITLET. Judits bön.

Men Judit föll ned på sitt1 ansikte och strödde aska på sitt huvud och blottade säcktyget som hon var klädd i; det var just som rökoffret för den aftonen höll på att frambäras i Guds hus i Jerusalem. Och hon ropade med hög röst till Herren och sade:

O Herre, min fader Simeons2 Gud,

du som satte svärdet i hans hand,

till att utkräva hämnd på främlingarna,

dessa som löste jungfruns gördel för att kränka henne,

som nesligt blottade hennes länd

och skymfligt besudlade hennes sköte!

Du hade ju sagt: »Det är en otillbörlig gärning.»

Men likväl gjorde de så.

Fördenskull prisgav du ock 3 deras hövdingar

till att bliva dräpta

och bädden, som blygdes över deras listiga dåd,

till att färgas av blod;

du slog tjänarna tillika med furstarna,

ja, furstarna på deras troner;Judit

4 du prisgav deras hustrur till rov och deras döttrar till fångenskap och allt bytet till att utskiftas

bland dina älskade söner, ty de brunno av nitälskan f or dig och räknade besmittelsen av sitt blod såsom en styggelse och amopade dig såsom hjälpare. O Gud, du min Gud, så lyssna också till mig, en värnlös änka.

5 Det var ju du som gjorde detta, så ock det som gick förut och

det som följde efter; det som nu är, och det som skall

komma, det har du uttänkt. Och vad du har tänkt, det sker,

6 och de verk du har beslutit,

de träda fram och säga:

»Här äro vi.» Ty alla dina vägar äro förut

beredda, och dina domar äro bestämda

på förhand.

7 Men nu hava assyrierna för-

samlat sig i talrik härskara; de förhäva sig över häst och

ryttare,

de yvas över sitt fotfolks kraft, de sätta sitt hopp till sköld och

spjut, till båge och slunga, men de förstå ej att du är

Herren, som gör slut på

strider.

8 »Herren» är ditt namn.

Slå då ned deras styrka genom

din makt, och bryt sönder deras kraft

genom din vrede. Ty de hava lagt råd om att

oskära din helgedom och att besmitta det tabernakel

där ditt härliga namn har

sin vilostad och att med svärd slå av ditt

altares horn.

Se till deras övermod, 9

och släpp din förgrymmelse lös

mot deras huvuden, och lägg i min, i änkans, hand

den kraft som jag åstundar. Slå genom mina läppars listio

trälen tillika med herren, och herren tillika med hans tjänare; kuva deras stolthet genom en

kvinnas hand. Ty din kraft består icke i enn

myckenhet folk, ej heller ditt välde i starka män; nej, du är de betrycktas Gud, du är de svagas hjälpare och de

maktlösas försvarare, deras beskyddare, som ansågos

förlorade, och deras räddare, som man hade

uppgivit hoppet om. Ja, du som är min faders Gud 12 och Israels arvedels Gud, du himmelens och jordens Herre

och vattnens skapare, du konung över hela din skapade

värld,

ack, hör du min bön; låt mitt tal och min list leda till 13

sår och blånad för dessa som hava lagt onda

råd mot ditt förbund, mot ditt heliga hus och Sions

höjd och den boning som dina barn

hava fått till besittning. Förläna hela ditt folk och alla 14

dess stammar kunskap, och lär dem förstå att du är Gud,

all makts och starkhets

Gud, och att det är du och ingen

annan, som beskärmar Israels folk.

1.2Mos. 30:8. /g.lMos. 34:lf. /5. Jes. 46:10f. /Ö.Job 38:35. Ps. 33:9. Bar. 3:35. /7.Ps. 46:10. /8.2Mos. 15:3. 27:2, Ps. 132:14. /ll.lMack,3:18. /14.2Kou. 19:19. Jes. 37:20. Syr. 36:19.

10 KAPITLET.

Judit begiver sig till det assyriska lägret.

1 Oedan hon hade upphört att k3ropa till Israels Gud och

2 talat alla dessa ord till slut, reste hon sig upp från sin bön och kallade till sig sin kammartärna och steg ned i huset, där hon plägade uppehålla sig under sabbaterna och på sina högtids-

3 dagar. Och hon tog av sig säcktyget som hon var iklädd och lade av sina änkekläder. Därefter tvådde hon sig hel och hållen i vatten och insmorde sig med dyrbar salva; sedan ordnade hon sitt hår och satte på sig en huvudprydnad och iförde sig sina högtidskläder, dem som hon hade burit i sin man

4 Manasses'livstid. Och hon satte sandaler på sina fötter och tog på sig sina fotstegskedjor och armband och fingerringar och örhängen och allt vad hon hade att pryda sig med, och hon gjorde sig mycket skön, så att hon

skulle bliva tjusande att skåda för alla de män som fingo se

5 henne. Sedan gav hon sin kammartärna en lägel vin och ett krus olja; hon fyllde ock en ränsel med mjöl och
fikonkaka och rena bröd och lindade noga om alla sina kärl och gav dem så åt tärnan till att bära.

6 Därefter gingo de ut till Bety-luas stadsport och funno Osias och stadens äldste Kabris och

7 Karmis stå där. När dessa fingo se henne och blevo varse förändringen i hennes utseende och

de nya kläder hon hade ifört sig, förundrade de sig övermåttan över hennes skönhet. Och de sade till henne: »Må
våra fäders 8 Gud låta dig finna nåd, så att det som du har för händer bliver fullbordat, till triumf för Israels barn
och till Jerusalems upphöjelse.» Och hon tillbad Gud. Därefter sade hon till dem: 9 »Bjuden att man öppnar
stadsporten för mig, så vill jag gå ut ur staden för att fullborda det som I haven talat med mig om.» De befallde
då de unga männen att öppna för henne, såsom hon hade sagt. Och dessa gjorde så. 10 Då gick Judit ut, följd av
sin tjänarinna. Och männen i staden stodo och sågo efter henne, till dess hon hade stigit ned för berget och hunnit
igenom dalen, så att de icke vidare kunde se henne.

Men de gingo raka vägen ge-il nom dalen, till dess hon träffade på en assyrisk fältvakt. De 12 hejdade henne och
frågade: »Till vilka hör du? Och varifrån kommer du? Och vart ämnar du dig?» Hon svarade: »Jag är en hebreisk
kvinna och har smugit mig bort ifrån mitt folk, därför att de skola komma att lämnas till byte åt eder. Och 13 jag
är på väg till Holofernes, eder härhövitsman, för att framföra till honom ett sannfärdigt budskap: jag vill visa
honom huru han skall gå till väga för att bliva herre över hela bergsbygden, utan att en enda varelse eller en
levande själ skall komma att saknas av hans manskap.» När nu männen hörde vad hon 14 sade, och när de
därjämte lade märke till hennes utseende 3:18. /14.2Kou. 19:19. Jes. 37:20. Syr. 36:19.

10 KAPITLET.

Judit begiver sig till det assyriska lägret.

1 Oedan hon hade upphört att k3ropa till Israels Gud och

2 talat alla dessa ord till slut, reste hon sig upp från sin bön och kallade till sig sin kammartärna och steg ned i
huset, där hon plägade uppehålla sig under sabbaterna och på sina högtids-

3 dagar. Och hon tog av sig säcktyget som hon var iklädd och lade av sina änkekläder. Därefter tvådde hon sig
hel och hållen i vatten och insmorde sig med dyrbar salva; sedan ordnade hon sitt hår och satte på sig en
huvudprydnad och iförde sig sina högtidskläder, dem som hon hade burit i sin man

4 Manasses'livstid. Och hon satte sandaler på sina fötter och tog på sig sina fotstegskedjor och armband och
fingerringar och örhängen och allt vad hon hade att pryda sig med, och hon gjorde sig mycket skön, så att hon
skulle bliva tjusande att skåda för alla de män som fingo se

5 henne. Sedan gav hon sin kammartärna en lägel vin och ett krus olja; hon fyllde ock en ränsel med mjöl och
fikonkaka och rena bröd och lindade noga om alla sina kärl och gav dem så åt tärnan till att bära.

6 Därefter gingo de ut till Bety-luas stadsport och funno Osias och stadens äldste Kabris och

7 Karmis stå där. När dessa fingo se henne och blevo varse förändringen i hennes utseende och

de nya kläder hon hade ifört sig, förundrade de sig övermåttan över hennes skönhet. Och de sade till henne: »Må
våra fäders 8 Gud låta dig finna nåd, så att det som du har för händer bliver fullbordat, till triumf för Israels barn
och till Jerusalems upphöjelse.» Och hon tillbad Gud. Därefter sade hon till dem: 9 »Bjuden att man öppnar
stadsporten för mig, så vill jag gå ut ur staden för att fullborda det som I haven talat med mig om.» De befallde
då de unga männen att öppna för henne, såsom hon hade sagt. Och dessa gjorde så. 10 Då gick Judit ut, följd av
sin tjänarinna. Och männen i staden stodo och sågo efter henne, till dess hon hade stigit ned för berget och hunnit
igenom dalen, så att de icke vidare kunde se henne.

Men de gingo raka vägen ge-il nom dalen, till dess hon träffade på en assyrisk fältvakt. De 12 hejdade henne och

frågade: »Till vilka hör du? Och varifrån kommer du? Och vart ämnar du dig?» Hon svarade: »Jag är en hebreisk
kvinna och har smugit mig bort ifrån mitt folk, därför att de skola komma att lämnas till byte åt eder. Och 13 jag
är på väg till Holofernes, eder härhövitsman, för att framföra till honom ett sannfärdigt budskap: jag vill visa
honom huru han skall gå till väga för att bliva herre över hela bergsbygden, utan att en enda varelse eller en
levande själ skall komma att saknas av hans manskap.» När nu männen hörde vad hon 14 sade, och när de
därjämte lade märke till hennes utseendeoch funno det förundransvärt skönt, sade de till henne: »Du har räddat
ditt liv genom att skyndsamt begiva dig hitned till vår herre. Gå nu fram till hans tält; några av oss skola ledsaga
dig, till dess de hava överlämnat dig i hans händer. L6 Och när du kommer inför honom, skall du icke bliva
förskräckt, utan för du fram detta ditt budskap till honom, så skall

17 han behandla dig väl.» Och de valde bland sig ut ett hundra man såsom följe åt henne och hennes kammartärna. Dessa förde dem så till Holofernes' tält.

18 Nu strömmade folk tillsammans från hela lägret, ty ryktet om hennes ankomst hade spritt sig bland tälten. De kommo och ställde sig omkring henne, där hon stod utanför Holofernes' tält, medan man gav honom

19 bud om henne. Och de förundrade sig över hennes skönhet och förundrade sig över Israels barn för hennes skull. Och de sade till varandra: »Vem kan förakta detta folk, som har sådana kvinnor bland sig? Nej, det är icke rådligt att lämna en enda av dem vid liv, ty om de släppas fria, så skola de förmå

20 överlista hela världen.» Och de som höllo vakt hos Holofernes, så ock alla hans tjänare, kommo ut och förde henne in i

21 tältet. Och Holofernes hade gått till vila och låg i sin säng under myggnätet, som var vävt av purpur och guld och besatt med smaragder och andra ädla ste-

22 nar. Och de gåvo honom bud om henne; då gick han ut i tältets yttre rum, och silverlampor

buros framför honom. När nu 23 Judit kom inför hans och hans tjänares ögon, uppfylldes de alla av förundran
över hennes skönhet. Och hon föll ned på sitt ansikte och gav honom sin hyllning, men hans tjänare reste upp
henne.

6. Judit 8:33f.

11 KAPITLET.

Judit inför Holofernes.

Då sade Holofernes till henne: l »Var vid gott mod, kvinna, frukta icke; ty ingen som är villig att tjäna
Nebukadnessar, hela jordens konung, har jag någonsin gjort något ont. Och 2 vad nu angår ditt folk, som bor här
i bergsbygden, så skulle jag icke hava lyft min lans mot dem, om de icke hade visat mig förakt. Nej, de hava
själva ådragit sig detta. Men säg mig 3 nu av vad orsak du har smugit dig bort ifrån dem och begivit dig hit till
oss. Ty det är din räddning att du har kommit hit. Var vid gott mod; du skall få behålla livet nu i natt och allt
framgent. Ty ingen skall göra 4 dig något för när, utan man skall behandla dig väl, såsom det sker med min
herres, konung Nebukadnessars, tjänare.»

Judit svarade honom: »Upp- 5 tag nådigt din tjänarinnas ord, och låt din trälinna få tala inför dig; jag skall i natt
icke förkunna min herre något som är osant. Och om du vill följa din 6 trälinnas råd, så skall Gud fullborda en
Mor gärning med dig, och min herre skall icke misslyckas i vad han har för händer. Ty så sant Nebukadnessar,
hela 7 och funno det förundransvärt skönt, sade de till henne: »Du har räddat ditt liv genom att skyndsamt begiva
dig hitned till vår herre. Gå nu fram till hans tält; några av oss skola ledsaga dig, till dess de hava överlämnat dig
i hans händer. L6 Och när du kommer inför honom, skall du icke bliva förskräckt, utan för du fram detta ditt
budskap till honom, så skall

17 han behandla dig väl.» Och de valde bland sig ut ett hundra man såsom följe åt henne och hennes kammartärna. Dessa förde dem så till Holofernes' tält.

18 Nu strömmade folk tillsammans från hela lägret, ty ryktet om hennes ankomst hade spritt sig bland tälten. De kommo och ställde sig omkring henne, där hon stod utanför Holofernes' tält, medan man gav honom

19 bud om henne. Och de förundrade sig över hennes skönhet och förundrade sig över Israels barn för hennes skull. Och de sade till varandra: »Vem kan förakta detta folk, som har sådana kvinnor bland sig? Nej, det är icke rådligt att lämna en enda av dem vid liv, ty om de släppas fria, så skola de förmå

20 överlista hela världen.» Och de som höllo vakt hos Holofernes, så ock alla hans tjänare, kommo ut och förde henne in i

21 tältet. Och Holofernes hade gått till vila och låg i sin säng under myggnätet, som var vävt av purpur och guld och besatt med smaragder och andra ädla ste-

22 nar. Och de gåvo honom bud om henne; då gick han ut i tältets yttre rum, och silverlampor

buros framför honom. När nu 23 Judit kom inför hans och hans tjänares ögon, uppfylldes de alla av förundran över hennes skönhet. Och hon föll ned på sitt ansikte och gav honom sin hyllning, men hans tjänare reste upp henne.

6. Judit 8:33f.

11 KAPITLET.

Judit inför Holofernes.

Då sade Holofernes till henne: l »Var vid gott mod, kvinna, frukta icke; ty ingen som är villig att tjäna Nebukadnessar, hela jordens konung, har jag någonsin gjort något ont. Och 2 vad nu angår ditt folk, som bor här i bergsbygden, så skulle jag icke hava lyft min lans mot dem, om de icke hade visat mig förakt. Nej, de hava själva ådragit sig detta. Men säg mig 3 nu av vad orsak du har smugit dig bort ifrån dem och begivit dig hit till oss. Ty det är din räddning att du har kommit hit. Var vid gott mod; du skall få behålla livet nu i natt och allt framgent. Ty ingen skall göra 4 dig något för när, utan man skall behandla dig väl, såsom det sker med min herres, konung Nebukadnessars, tjänare.»

Judit svarade honom: »Upp- 5 tag nådigt din tjänarinnas ord, och låt din trälinna få tala inför dig; jag skall i natt icke förkunna min herre något som är osant. Och om du vill följa din 6 trälinnas råd, så skall Gud fullborda en Mor gärning med dig, och min herre skall icke misslyckas i vad han har för händer. Ty så sant Nebukadnessar, hela 7Judit 11:8.

jordens konung, lever, och så sant hans välde varar, hans som har sänt dig för att föra allt levande till rätta: det är icke nog med att människorna, tack vare dig, äro honom underdåniga; nej, också markens djur och boskapen och himmelens fåglar skola genom din kraft tjäna Nebukadnessar och hela hans

»hus. Ty vi hava fått höra om din vishet och din förslagenhet, och över hela jorden är det kunnigt att du allena i hela riket är en dugande man och stor i förstånd och beundransvärd i konsten att föra krig.

9 Och vad nu angår det som Akior talade inför ditt krigsråd, så hava vi fått höra vad han sade; ty männen i Betylua hava låtit honom behålla livet, och han har förtäljt för dem allt vad

10 han talade inför dig. Och nu, mäktige herre, ringakta icke hans ord, utan lägg dem på hjärtat, ty de äro sanna. Vårt folk kan icke bliva straffat, och svärdet kan icke få någon makt över dem, såframt de icke hava

11 försyndat sig mot sin Gud. För att nu alltså min herre icke må tvingas att draga bort härifrån med oförrättat ärende, utan för att döden må komma över dem, därför har synden fått makt med dem, så att de komma att förtörna sin Gud, så snart de bedriva vad otillbörligt

12 är. Ty eftersom livsmedlen hava begynt att tryta för dem och vattnet nästan alldeles har tagit slut, hava de lagt

råd om att tillgripa sina boskapsdjur och hava beslutit att utan åtskillnad förtära vad Gud i sin lag

13 har förbjudit dem att äta. Och

de hava bestämt sig för att förtära förstlingen av grödan och tionden av vin och olja, som de hava helgat och lagt undan åt prästerna, som stå inför vår Guds ansikte, i Jerusalem, detta som dock ingen bland folket har lov att ens vidröra med händerna. Och för 14 att skaffa sig tillstånd därtill av Stora rådet hava de sänt några män till Jerusalem; ty också dess invånare hava en gång handlat på samma sätt. När de nu få besked och de göra 15 därefter, då skola de prisgivas åt dig till undergång, på den dagen. Därför har jag, din tjänarinna, 16 smugit mig bort ifrån dem, när jag fick veta allt detta; och nu har Gud sänt mig hit, för att han med dig skall utföra gärningar som hela världen skall häpna över, så många som få höra därom. Ty din tjänarinna är 17 gudfruktig och tjänar natt och dag himmelens Gud. Och medan jag nu stannar hos dig, min herre, vill din tjänarinna om nätterna gå ut i dalen och bedja till Gud, så skall han säga mig när de hava utfört sina syndiga handlingar. Sedan skall jag ig komma och yppa det för dig. Då skall du draga ut med hela din här; och ingen av dem skall kunna stå dig emot. Och jag 19 skall föra dig mitt igenom Judeen ända fram emot Jerusalem, och jag skall ställa din tron mitt i staden. Och du skall driva dem framför dig såsom får som icke hava någon herde; icke en hund skall gläfsa mot dig. Ja, detta har genom en uppenbarelse blivit mig förutsagt och förkunnat, och nu har jag blivitsänd till att förkunna det för dig.»

0 Hennes ord behagade Holofernes och alla hans tjänare, och de förundrade sig över hennes

1 vishet och sade: »En sådan kvinna finnes icke från den ena ändan av jorden till den andra, en kvinna med ett så skönt ansikte och så förståndig

2 i tal.» Och Holofernes sade till henne: »Gud har gjort väl, i det han sände dig före ditt folk, för att seger så skulle tillfalla oss, men undergång drabba dem som hava visat min herre förakt.

3 Välan, du är fager till utseendet, och klok är du i ditt tal; ja, om din Gud nu gör såsom du har sagt, så skall han vara min Gud, och själv skall du få bo i konung Nebukadnessars palats och bliva namnkunnig över hela jorden.»

7.Jer. 27:5f. Dan. 2:38. /9.Judit 5:5f./10.Judit8:27. /13.3Mos.22:10f. 1 Sam. 21:6. Mark. 2:25f.

12 KAPITLET.

Judit i Holoferne' läger. Holofernes' gästabud.

1 T^\ärefter befallde han att JL/man skulle föra henne in i det rum där hans silverkärl plägade sättas fram, och bjöd att mattor skulle bredas ut åt henne, för att hon skulle få äta av hans rätter och dricka av

2 hans vin.1 Men Judit sade: »Jag vill icke äta något härav för att icke därigenom komma på fall; man skall i stället förse mig av det som jag har tagit

smed mig.» Då sade Holofernes till henne: »Men om det som du har med dig tager slut, varifrån skola vi då skaffa sådant

slags mat att giva dig? Hos oss finnes ju ingen av ditt folk.» Ju-4 dit svarade honom: »Så sant du lever, min herre, din tjänarinna skall icke hinna att förtära vad hon har med sig, förrän Herren genom min hand har utfört det som han har beslutit.»

Holofernes' tjänare förde henne 5 därefter till hennes tält; och hon sov där till midnatt. Men mot morgonväkten stod hon upp' och 6 sände bud till Holofernes och lät säga: »Må min herre bjuda att man låter din tjänarinna få gå ut för att förrätta sin bön.» Och Holofernes gav sin livvakt 7 befallning om att icke hindra henne därifrån. Så stannade hon i lägret tre dagar; och om nätterna gick hon ut i dalen vid Betylua och badade sig inom lägret i vattenkällan. Och när 8 hon hade stigit upp ur vattnet, bad hon till Herren, Israels Gud, att han så ville leda hennes väg, att hennes folk bleve upprättat. Sedan vände hon 9 renad tillbaka till sitt tält och stannade där, till dess hon mot aftonen intog sin föda.

På fjärde dagen gjorde Holo-io fernes ett gästabud för sina närmaste tjänare allena, och han inbjöd icke någon av
krigs-hövitsmännen att deltaga däri. Och han sade till kvinnovakta- n ren Bagoas, som hade uppsikten över all
hans egendom: »Gå åstad och övertala den hebreiska kvinnan, som är hos dig, att komma till oss och äta och
dricka med oss. Det vore ju en 12 skam för oss, om vi skulle släppa en sådan kvinna ifrån oss utan att hava haft
umgänge med henne. Ty om vi icke taga henne sänd till att förkunna det för dig.»

0 Hennes ord behagade Holofernes och alla hans tjänare, och de förundrade sig över hennes

1 vishet och sade: »En sådan kvinna finnes icke från den ena ändan av jorden till den andra, en kvinna med ett så
skönt ansikte och så förståndig

2 i tal.» Och Holofernes sade till henne: »Gud har gjort väl, i det han sände dig före ditt folk, för att seger så
skulle tillfalla oss, men undergång drabba dem som hava visat min herre förakt.

3 Välan, du är fager till utseendet, och klok är du i ditt tal; ja, om din Gud nu gör såsom du har sagt, så skall han
vara min Gud, och själv skall du få bo i konung Nebukadnessars palats och bliva namnkunnig över hela jorden.»

7.Jer. 27:5f. Dan. 2:38. /9.Judit 5:5f./10.Judit8:27. /13.3Mos.22:10f. 1 Sam. 21:6. Mark. 2:25f.

12 KAPITLET.

Judit i Holoferne' läger. Holofernes' gästabud.

1 T^\ärefter befallde han att JL/man skulle föra henne in i det rum där hans silverkärl plägade sättas fram, och
bjöd att mattor skulle bredas ut åt henne, för att hon skulle få äta av hans rätter och dricka av

2 hans vin.1 Men Judit sade: »Jag vill icke äta något härav för att icke därigenom komma på fall; man skall i
stället förse mig av det som jag har tagit

smed mig.» Då sade Holofernes till henne: »Men om det som du har med dig tager slut, varifrån skola vi då
skaffa sådant

2~-212744. De apokryfiska böckerna.

slags mat att giva dig? Hos oss finnes ju ingen av ditt folk.» Ju-4 dit svarade honom: »Så sant du lever, min
herre, din tjänarinna skall icke hinna att förtära vad hon har med sig, förrän Herren genom min hand har utfört
det som han har beslutit.»

Holofernes' tjänare förde henne 5 därefter till hennes tält; och hon sov där till midnatt. Men mot morgonväkten
stod hon upp' och 6 sände bud till Holofernes och lät säga: »Må min herre bjuda att man låter din tjänarinna få gå
ut för att förrätta sin bön.» Och Holofernes gav sin livvakt 7 befallning om att icke hindra henne därifrån. Så
stannade hon i lägret tre dagar; och om nätterna gick hon ut i dalen vid Betylua och badade sig inom lägret i
vattenkällan. Och när 8 hon hade stigit upp ur vattnet, bad hon till Herren, Israels Gud, att han så ville leda
hennes väg, att hennes folk bleve upprättat. Sedan vände hon 9 renad tillbaka till sitt tält och stannade där, till
dess hon mot aftonen intog sin föda.

På fjärde dagen gjorde Holo-io fernes ett gästabud för sina närmaste tjänare allena, och han inbjöd icke någon av
krigs-hövitsmännen att deltaga däri. Och han sade till kvinnovakta- n ren Bagoas, som hade uppsikten över all
hans egendom: »Gå åstad och övertala den hebreiska kvinnan, som är hos dig, att komma till oss och äta och
dricka med oss. Det vore ju en 12 skam för oss, om vi skulle släppa en sådan kvinna ifrån oss utan att hava haft
umgänge med henne. Ty om vi icke taga hennetill oss, kommer hon att göra spe av oss.»

13 Då gick Bagoas ut ifrån Holofernes och trädde in till henne och sade: »Må min fagra tärna icke dröja att
komma till min herre, för att bliva hedrad inför honom och för att göra sig glad genom att dricka vin med oss,
och så i dag bliva såsom en bland assyriernas döttrar, vilka göra tjänst i Nebukadnessars

14 palats.» Judit svarade honom: »Vem är väl jag, att jag skulle säga nej till min herre? Allt som kan vara
välbehagligt i hans ögon vill jag nu skyndsamt göra, och så länge jag lever, skall det vara min högsta glädje att

göra därefter.»

15 Och hon stod upp och iförde sig sina högtidskläder och satte på sig alla sina kvinnliga prydnader. Och hennes
tjänarinna gick före och bredde ut åt henne på marken, framför Holofernes, de mattor som hon hade fått av
Bagoas för sitt dagliga bruk, till att ligga på, medan hon åt.

16 Och Judit kom in och intog sin plats. Då betogs Holofernes av häpnad över henne, och hans blod kom i
svallning. Också hade han känt stor åtrå efter att pläga umgänge med henne och hade vaktat på ett tillfälle att
förföra henne, allt ifrån den dag då han först fick se henne.

i? Och Holofernes sade till henne: »Drick nu och gör dig glad med

18 oss.»1 Judit svarade: »Så dricker jag då, herre, eftersom jag i dag har blivit hedrad mer än någonsin förr under
hela mitt liv.»

19 Och hon tog det som hennes tjänarinna hade tillrett och åt och drack därav inför honom.

Och Holofernes gladde sig över 20 henne och drack övermåttan mycket vin, mer än han någonsin förr hade
druckit på en och samma dag i hela sitt liv. 2.Dan. 1:8. Judit 10:5.

13 KAPITLET.

Judit dödar Holofernes och återvänder med hans huvud till Betylua.

11/Ten när det led mot natten,i 1VJL bröto hans tjänare upp med hast. Och Bagoas slöt till tältet utifrån och
förbjöd dem som gjorde tjänst hos hans herre att gå in till honom. Och de gingo bort och lade sig att sova, ty de
voro allasammans uttröttade, eftersom gästabudet hade dragit långt ut. Men Judit blev lam-2 nåd ensam kvar i
tältet med Holofernes, som hade fallit framstupa på sin säng, ty han var överväldigad av vinet. Och 3 Judit hade
tillsagt sin tjänarinna att ställa sig utanför hennes sovgemak och passa på, när hon skulle gå ut, såsom hon
dagligen hade gjort. Hon hade nämligen sagt att hon skulle gå ut för att förrätta sin bön; detsamma hade hon ock
sagt till Bagoas.

Då nu alla hade gått sin väg 4 och ingen fanns kvar i sovgema-ket, vare sig liten eller stor, trädde Judit fram mot
hans säng och sade i sitt hjärta: »Herre, du all krafts Gud, se denna stund i nåd till vad jag nu ämnar göra, på det
att Jerusalem må varda upphöjt; ty nu 5 är stunden inne, att du tager dig an din arvedel och bringar till fullbordan
vad jag har för händer, till fördärv för de fien- till oss, kommer hon att göra spe av oss.»

13 Då gick Bagoas ut ifrån Holofernes och trädde in till henne och sade: »Må min fagra tärna icke dröja att
komma till min herre, för att bliva hedrad inför honom och för att göra sig glad genom att dricka vin med oss,
och så i dag bliva såsom en bland assyriernas döttrar, vilka göra tjänst i Nebukadnessars

14 palats.» Judit svarade honom: »Vem är väl jag, att jag skulle säga nej till min herre? Allt som kan vara
välbehagligt i hans ögon vill jag nu skyndsamt göra, och så länge jag lever, skall det vara min högsta glädje att
göra därefter.»

15 Och hon stod upp och iförde sig sina högtidskläder och satte på sig alla sina kvinnliga prydnader. Och hennes
tjänarinna gick före och bredde ut åt henne på marken, framför Holofernes, de mattor som hon hade fått av
Bagoas för sitt dagliga bruk, till att ligga på, medan hon åt.

16 Och Judit kom in och intog sin plats. Då betogs Holofernes av häpnad över henne, och hans blod kom i
svallning. Också hade han känt stor åtrå efter att pläga umgänge med henne och hade vaktat på ett tillfälle att
förföra henne, allt ifrån den dag då han först fick se henne.

i? Och Holofernes sade till henne: »Drick nu och gör dig glad med

18 oss.»1 Judit svarade: »Så dricker jag då, herre, eftersom jag i dag har blivit hedrad mer än någonsin förr under
hela mitt liv.»

19 Och hon tog det som hennes tjänarinna hade tillrett och åt och drack därav inför honom.

Och Holofernes gladde sig över 20 henne och drack övermåttan mycket vin, mer än han någonsin förr hade druckit på en och samma dag i hela sitt liv. 2.Dan. 1:8. Judit 10:5.

13 KAPITLET.

Judit dödar Holofernes och återvänder med hans huvud till Betylua.

11/Ten när det led mot natten,i 1VJL bröto hans tjänare upp med hast. Och Bagoas slöt till tältet utifrån och förbjöd dem som gjorde tjänst hos hans herre att gå in till honom. Och de gingo bort och lade sig att sova, ty de voro allasammans uttröttade, eftersom gästabudet hade dragit långt ut. Men Judit blev lam-2 nåd ensam kvar i tältet med Holofernes, som hade fallit framstupa på sin säng, ty han var överväldigad av vinet. Och 3 Judit hade tillsagt sin tjänarinna att ställa sig utanför hennes sovgemak och passa på, när hon skulle gå ut, såsom hon dagligen hade gjort. Hon hade nämligen sagt att hon skulle gå ut för att förrätta sin bön; detsamma hade hon ock sagt till Bagoas.

Då nu alla hade gått sin väg 4 och ingen fanns kvar i sovgema-ket, vare sig liten eller stor, trädde Judit fram mot hans säng och sade i sitt hjärta: »Herre, du all krafts Gud, se denna stund i nåd till vad jag nu ämnar göra, på det att Jerusalem må varda upphöjt; ty nu 5 är stunden inne, att du tager dig an din arvedel och bringar till fullbordan vad jag har för händer, till fördärv för de fien-Judit

Judit 13:20.

der som hava rest sig upp emot oss.» Sedan gick hon fram till sängstolpen vid Holofernes' huvudgärd och lyfte ned hans svärd därifrån1 och ställde sig invid sängen och grep honom i håret och sade: »Styrk mig i dag, du Israels Gud.» Därefter högg hon honom i nacken två gånger med all sin kraft och högg så av honom huvudet.

9 Och hon vältrade kroppen ned från bädden och tog myggnätet från sängstolparna. Strax därefter gick hon ut och överlämnade Holofernes'huvud åt sin kammartärna, och denna stoppade det i matränseln. Sedan gingo de båda efter sin vana tillsammans ut för att förrätta sin bön. De vandrade genom lägret och följde så dalens krökning och stego därefter upp för berget där Betylua låg och kommo fram till stadsporten.

1 Och Judit ropade på långt håll till dem som höllo vakt vid porten: »Öppnen porten! Öppnen! Gud, vår Gud, är med oss, för att ännu alltjämt utföra väldiga gärningar i Israel och bevisa sin makt mot våra fiender, såsom han har gjort i dag.»

2 När männen i staden hörde hennes rop, begåvo de sig med hast ned till stadsporten och kal-

3 lade tillhopa stadens äldste. Och alla skyndade tillsammans, både små och stora, ty man hade icke väntat att hon skulle komma tillbaka. Och de öppnade porten och släppte in dem. Sedan tände de upp eld, för att det skulle bliva ljust, och ställde

4 sig runt omkring dem. Och hon sade med hög röst till dem:

»Loven Gud! Ja, loven honom! Loven Gud, som icke har vänt sin barmhärtighet från Israels hus, utan genom min hand har givit våra fiender ett dråpslag i denna natt.» Och hon togis upp huvudet ur ränseln och visade fram det och sade till dem: -»Se här är Holofernes', den assyriske härhövitsmannens, huvud, och här är myggnätet som han låg under i sitt rus, när Herren slog honom genom en kvinnas hand. Och så sant 16 Herren lever, han som har bevarat mig på den väg jag har vandrat: väl darade honom mitt ansikte till hans fördärv, men han fick icke begå synd med mig, till min befläckelse och nesa.»

Och allt folket betogs av ston? häpnad, och de böjde sig ned och tillbådo Gud och ropade med en mun: »Välsignad vare du, vår Gud, som i dag har låtit ditt folks fiender komma på skam!» Och Osias sadels till henne: »Välsignad vare du, min dotter, av Gud, den Högste, framför alla andra kvinnor på jorden! Och välsignad vare Herren Gud, himmelens och jordens skapare, som har styrt dina steg, så att du har givit våra fienders hövding banesåret! Din förtröstan skall aldrig nå-19 gonsin varda förgäten av dem som minnas Guds väldiga gärningar. Och må Gud låta detta 20 lända dig till evärdlig ära, så att han ser till dig med allt vad gott är, till lön därför att

du för vårt folks betrycks skull icke skonade ditt liv, utan avvärjde vårt fall, i det att du gick din väg rakt fram införvår Gud.» Och allt folket sade: »Ske alltså! Ske alltså!»

B.Dom. 4:21f. /7.Dom. 16:28. /10. Judit 12:7. /IS.lMos. 14:19f. Dora. 5:24.

14 KAPITLET.

Låtsat anfall av judarna. Akiors omvändelse. Upptäckten av mordet på Holofernes.

1 Därefter sade Judit till dem: »Hören mig, mina bröder. Tagen detta huvud och hängen

2 upp det där på murkrönet. Och så snart morgonen gryr och solen går upp över jorden, skolen I allasammans gripa edra stridsvapen och draga ut ur staden, så många som kunna föra vapen. Och I skolen välja en anförare åt eder, som om I tänkten draga ned på slätten mot assyriernas förposter; men I skolen dock icke draga ditned.

3 Dessa skola då taga alla sina vapen och begiva sig till lägret för att väcka befälhavarna över Assurs här, och de skola skynda tillsammans till Holofernes' tält, men de skola icke finna honom. Då skall fruktan falla över dem,

4 så att de fly för eder. Men då mån I, tillika med alla dem som bo inom Israels hela område, sätta efter dem och nedgöra dem, var

5 de gå fram. Men innan I gören detta, skolen I kalla hit ammoniten Akior, för att han må få se och känna igen den som visade ett sådant förakt för Israels hus, och som sände honom till oss såsom till döden.»

6 Då läto de hämta Akior från Osias' hus. När han nu kom dit och fick se Holofernes' huvud i handen på en man i folkhopen, föll han till marken

7 och blev vanmäktig. Men sedan

de hade lyft upp honom, föll han ned för Judits fötter och gav henne sin hyllning och sade: »Välsignad vare du i
var hydda i Juda och bland alla folk! Alla skola de gripas av förskräckelse, när de få höra ryktet om dig. Men tala
nu om för mig allt vad 8 du har gjort under dessa dagar.» Då berättade Judit för honom mitt ibland folket allt vad
hon hade gjort, från den dag då hon begav sig bort ända till dess hon nu talade med dem. När 9 hon hade slutat att
tala, brast folket ut i högljutt jubel och höjde glädjerop i staden. Men 10 då Akior såg allt vad Israels Gud hade
gjort, kom han till full och hel tro på Gud. Och han lät omskära sig och har sedan dess varit upptagen i Israels hus
intill denna dag.

När morgonen bröt in, hängde 11 de upp Holofernes' huvud på muren, och alla israelitiska män grepo sina vapen
och drogo i olika häravdelningar ut på vägen som ledde utför berget. Men då Assurs barn fingo se 12 dem, sände
de omkring bud till sina anförare, och dessa begåvo sig till befälhavarna och krigsöverstarna och alla
hövdingarna. Och de infunno 13 sig vid Holofernes' tält och sade till den som förestod allt vad han ägde: »Gå och
väck vår herre, ty de trälarna hava fördristat sig att draga hitned mot oss till att strida, för att så bliva förgjorda
till sista man.» Då gick Bagoas in och klappade 14 på förhänget till tältet, ty han förmodade att Holofernes låg
och sov tillsammans med Judit. Men när ingen svarade, sköt han 15 vår Gud.» Och allt folket sade: »Ske alltså!
Ske alltså!»

B.Dom. 4:21f. /7.Dom. 16:28. /10. Judit 12:7. /IS.lMos. 14:19f. Dora. 5:24.

14 KAPITLET.

Låtsat anfall av judarna. Akiors omvändelse. Upptäckten av mordet på Holofernes.

1 Därefter sade Judit till dem: »Hören mig, mina bröder. Tagen detta huvud och hängen

2 upp det där på murkrönet. Och så snart morgonen gryr och solen går upp över jorden, skolen I allasammans gripa edra stridsvapen och draga ut ur staden, så många som kunna föra vapen. Och I skolen välja en anförare åt eder, som om I tänkten draga ned på slätten mot assyriernas förposter; men I skolen dock icke draga ditned.

3 Dessa skola då taga alla sina vapen och begiva sig till lägret för att väcka befälhavarna över Assurs här, och de skola skynda tillsammans till Holofernes' tält, men de skola icke finna honom. Då skall fruktan falla över dem,

4 så att de fly för eder. Men då mån I, tillika med alla dem som bo inom Israels hela område, sätta efter dem och nedgöra dem, var

5 de gå fram. Men innan I gören detta, skolen I kalla hit ammoniten Akior, för att han må få se och känna igen den som visade ett sådant förakt för Israels hus, och som sände honom till oss såsom till döden.»

6 Då läto de hämta Akior från Osias' hus. När han nu kom dit och fick se Holofernes' huvud i handen på en man i folkhopen, föll han till marken

7 och blev vanmäktig. Men sedan

de hade lyft upp honom, föll han ned för Judits fötter och gav henne sin hyllning och sade: »Välsignad vare du i var hydda i Juda och bland alla folk! Alla skola de gripas av förskräckelse, när de få höra ryktet om dig. Men tala nu om för mig allt vad 8 du har gjort under dessa dagar.» Då berättade Judit för honom mitt ibland folket allt vad hon hade gjort, från den dag då hon begav sig bort ända till dess hon nu talade med dem. När 9 hon hade slutat att tala, brast folket ut i högljutt jubel och höjde glädjerop i staden. Men 10 då Akior såg allt vad Israels Gud hade gjort, kom han till full och hel tro på Gud. Och han lät omskära sig och har sedan dess varit upptagen i Israels hus intill denna dag.

När morgonen bröt in, hängde 11 de upp Holofernes' huvud på muren, och alla israelitiska män grepo sina vapen och drogo i olika häravdelningar ut på vägen som ledde utför berget. Men då Assurs barn fingo se 12 dem, sände de omkring bud till sina anförare, och dessa begåvo sig till befälhavarna och krigsöverstarna och alla hövdingarna. Och de infunno 13 sig vid Holofernes' tält och sade till den som förestod allt vad han ägde: »Gå och väck vår herre, ty de trälarna hava fördristat sig att draga hitned mot oss till att strida, för att så bliva förgjorda till sista man.» Då gick Bagoas in och klappade 14 på förhänget till tältet, ty han förmodade att Holofernes låg och sov tillsammans med Judit. Men när ingen svarade, sköt han 15förhänget åt sidan och gick in i sovgemaket och fann honom liggande utsträckt död på säng-pallen;och hans huvud var borta.

6 Då uppgav han högljudda rop, under gråt och jämmer och veklagan, och rev sönder sina

7 kläder. Därefter begav han sig in i det tält där Judit hade sin bostad, och då han icke fann henne där, kom han utspringande till folket och skri-

8 ade: »De trälarna hava handlat förrädiskt; en ensam hebreisk kvinna har dragit smälek över konung Nebukadnessars hus, ty Holofernes ligger därinne på marken, utan huvud.»

9 När de assyriska krigshövits-männen fingo höra detta, revo de sönder sina kläder, ty de blevo storligen förskräckta; och de begynte att överljutt skria och ropa mitt i lägret.

l.lMack. 7:47. 2Mack. 15:35. /6. Judit 6:21. /10.5 Mos. 23:3. Est. 8:17. Jes. 14:1. /18-Judit ll:18f.

15 KAPITLET.

Assyriernas flykt och lägrets plundring. Judits belöning. Segertåget till Jerusalem.

1 IVfär de som befunno sig i Ii tälten hörde detta, blevo de bestörta över vad som hade

2 skett, och fruktan och bävan föll över dem; icke en enda man stannade längre kvar vid den andres sida, utan de störtade åstad, allasammans på en gång, och flydde längs alla vägar på slätten och i bergsbygden.

3 De som voro lägrade i bergsbygden runt omkring Betylua vände sig också om till flykt.

Men då störtade alla stridbara män bland israeliterna ut mot

dem. Och Osias sände bud om 4 vad som hade hänt till Beto-mastaim och Bebai och Kobai och Kola och till Israels hela område, med befallning om att alla skulle störta ut mot fienderna och förgöra dem. När 5 Israels barn fingo höra detta, föllo de alla tillhopa över dem och höggo ned dem, under det de förföljde dem ända till Koba. Likaledes kom folk ifrån Jerusalem och ifrån hela bergsbygden, ty man hade givit dem underrättelse om vad som hade tilldragit sig i deras fienders läger. Och folket i Galaad och i Galileen angrepo dem från sidorna och

anställde ett stort manfall, till dess de hade hunnit förbi Damaskus och dess område.

Men de av Betyluas invånare, 6 som hade stannat hemma, över-föllo det assyriska lägret och plundrade det och vunno stora rikedomar. Och de israeliter? som kommo tillbaka från slakt-ningen bemäktigade sig återstoden. Folket ifrån byarna och gårdarna i bergsbygden och på slättlandet togo också de rikt byte; ty sådant fanns i övermåttan stor myckenhet.

Översteprästen Joakim och 8 israeliternas rådsherrar, vilka bodde i Jerusalem, kommo nu dit för att skåda de välgärningar som Herren hade bevisat Israel, och för att få se Judit och hälsa henne. Och när de hade kommit 9
in till henne, prisade de henne alla med en mun och sade till henne: »Du Jerusalems stolthet, du Israels stora heder, du stora berömmelse för vårt folk, alltio detta har du utfört med din förhänget åt sidan och gick in i sovgemaket och fann honom liggande utsträckt död på säng-pallen;och hans huvud var borta.

6 Då uppgav han högljudda rop, under gråt och jämmer och veklagan, och rev sönder sina

7 kläder. Därefter begav han sig in i det tält där Judit hade sin bostad, och då han icke fann henne där, kom han utspringande till folket och skri-

8 ade: »De trälarna hava handlat förrädiskt; en ensam hebreisk kvinna har dragit smälek över konung Nebukadnessars hus, ty Holofernes ligger därinne på marken, utan huvud.»

9 När de assyriska krigshövits-männen fingo höra detta, revo de sönder sina kläder, ty de blevo storligen förskräckta; och de begynte att överljutt skria och ropa mitt i lägret.

l.lMack. 7:47. 2Mack. 15:35. /6. Judit 6:21. /10.5 Mos. 23:3. Est. 8:17. Jes. 14:1. /18-Judit ll:18f.

15 KAPITLET.

Assyriernas flykt och lägrets plundring. Judits belöning. Segertåget till Jerusalem.

1 IVfär de som befunno sig i Ii tälten hörde detta, blevo de bestörta över vad som hade

2 skett, och fruktan och bävan föll över dem; icke en enda man stannade längre kvar vid den andres sida, utan de störtade åstad, allasammans på en gång, och flydde längs alla vägar på slätten och i bergsbygden.

3 De som voro lägrade i bergsbygden runt omkring Betylua vände sig också om till flykt.

Men då störtade alla stridbara män bland israeliterna ut mot

dem. Och Osias sände bud om 4 vad som hade hänt till Beto-mastaim och Bebai och Kobai och Kola och till Israels hela område, med befallning om att alla skulle störta ut mot fienderna och förgöra dem. När 5 Israels barn
fingo höra detta, föllo de alla tillhopa över dem och höggo ned dem, under det de förföljde dem ända till Koba. Likaledes kom folk ifrån Jerusalem och ifrån hela bergsbygden, ty man hade givit dem underrättelse om vad som hade tilldragit sig i deras fienders läger. Och folket i Galaad och i Galileen angrepo dem från sidorna och anställde ett stort manfall, till dess de hade hunnit förbi Damaskus och dess område.

Men de av Betyluas invånare, 6 som hade stannat hemma, över-föllo det assyriska lägret och plundrade det och vunno stora rikedomar. Och de israeliter? som kommo tillbaka från slakt-ningen bemäktigade sig återstoden. Folket ifrån byarna och gårdarna i bergsbygden och på slättlandet togo också de rikt byte; ty sådant fanns i övermåttan stor myckenhet.

Översteprästen Joakim och 8 israeliternas rådsherrar, vilka bodde i Jerusalem, kommo nu dit för att skåda de välgärningar som Herren hade bevisat Israel, och för att få se Judit och hälsa henne. Och när de hade kommit 9
in till henne, prisade de henne alla med en mun och sade till henne: »Du Jerusalems stolthet, du Israels stora heder, du stora berömmelse för vårt folk, alltio detta har du utfört med dinhand; vad gott är har du gjort mot Israel. Må Gud finna behag däri. Välsignad vare du inför Herren, den Allsmäktige, till evig tid!» Och allt folket sade: »Ske alltså!»

11 Men folket hämtade byte ur lägret i trettio dagar; och de skänkte Judit Holofernes' tält och alla silverkärlen

och vilo-kuddarna och skålarna och allt hans övriga husgeråd. Och hon tog alltsammans och packade det på sina mulåsnor och spände för sina vagnar och lastade det på dem.

12 Och alla kvinnor i Israel skyndade tillsammans för att få se henne, och de prisade henne och utförde en dans till hennes ära. Och hon tog lövrika kvistar i händerna och gav ock sådana åt de kvinnor som följde henne.

13 Och hon själv och kvinnorna som följde henne bekransade sig med olivkvistar. Hon gick så framför allt folket och anförde alla kvinnorna i dans. Men alla män i Israel följde efter i vapen, bekransade och sjungande lov-

14 sånger. Och Judit stämde upp följande lovsång inför hela Israel, och allt folket stämde in i denna lovprisning.

3. Judit 7:18. /4.Judit 4:4f. /13.2Mos. 15:20f.

16 KAPITLET.

Judits lovsång. Offerfest i Jerusalem. Judits ålderdom och död.

.J

udit sjöng:

Stämmen upp till min Guds

ära vid pukors ljud, sjungen till Herrens lov vid klang av cymbaler.

Dikten honom en ny sång,

upphöjen och åkallen hans namn.

Ty Herren är en Gud som gör 2 slut på strider.

Han räddade mig ur mina förföljares hand

till sitt läger mitt ibland folket.

Assur kom från bergen i norr, 3

han kom med sina härars tio-tusenden.

Hans skaror dämde upp bäckarna,

och hans ryttare betäckte höjderna.

Han hotade att bränna mitt 4 land

och förgöra mina unga män med svärd,

att slunga mina spenabarn mot marken,

att giva mina späda till byte

och röva mina jungfrur.

Men Herren, den Allsmäktige, 5 gjorde dem till intet;

han lät dem komma på skam genom en kvinnas hand.

Det var ju icke för unga män 6 som deras hjälte föll;

icke var det resårs söner som slogo honom

eller högväxta jättar som buro hand på honom.

Nej, det var Judit, Meraris dotter, som gjorde det;

genom sin skönhet lamslog hon honom.

Ty hon lade av sina änkekläder?

för att upprätta de betryckta i Israel,

hon smorde sitt ansikte med välluktande salva,

hon band samman sitt hår under 8 en huvudprydnad

och tog på sig en dräkt av fint linne för att dåra honom.

Hennes sandaler fängslade hans 9 öga, hand; vad gott är har du gjort mot Israel. Må Gud finna behag däri. Välsignad vare du inför Herren, den Allsmäktige, till evig tid!» Och allt folket sade: »Ske alltså!»

11 Men folket hämtade byte ur lägret i trettio dagar; och de skänkte Judit Holofernes' tält och alla silverkärlen och vilo-kuddarna och skålarna och allt hans övriga husgeråd. Och hon tog alltsammans och packade det på sina mulåsnor och spände för sina vagnar och lastade det på dem.

12 Och alla kvinnor i Israel skyndade tillsammans för att få se henne, och de prisade henne och utförde en dans till hennes ära. Och hon tog lövrika kvistar i händerna och gav ock sådana åt de kvinnor som följde henne.

13 Och hon själv och kvinnorna som följde henne bekransade sig med olivkvistar. Hon gick så framför allt folket och anförde alla kvinnorna i dans. Men alla män i Israel följde efter i vapen, bekransade och sjungande lov-

14 sånger. Och Judit stämde upp följande lovsång inför hela Israel, och allt folket stämde in i denna lovprisning.

3. Judit 7:18. /4.Judit 4:4f. /13.2Mos. 15:20f.

16 KAPITLET.

Judits lovsång. Offerfest i Jerusalem. Judits ålderdom och död.

.J

udit sjöng:

Stämmen upp till min Guds

ära vid pukors ljud, sjungen till Herrens lov vid klang av cymbaler.

Dikten honom en ny sång,

upphöjen och åkallen hans namn.

Ty Herren är en Gud som gör 2 slut på strider.

Han räddade mig ur mina förföljares hand

till sitt läger mitt ibland folket.

Assur kom från bergen i norr, 3

han kom med sina härars tio-tusenden.

Hans skaror dämde upp bäckarna,

och hans ryttare betäckte höjderna.

Han hotade att bränna mitt 4 land

och förgöra mina unga män med svärd,

att slunga mina spenabarn mot marken,

att giva mina späda till byte

och röva mina jungfrur.

Men Herren, den Allsmäktige, 5 gjorde dem till intet;

han lät dem komma på skam genom en kvinnas hand.

Det var ju icke för unga män 6 som deras hjälte föll;
icke var det resårs söner som slogo honom
eller högväxta jättar som buro hand på honom.
Nej, det var Judit, Meraris dotter, som gjorde det;
genom sin skönhet lamslog hon honom.
Ty hon lade av sina änkekläder?
för att upprätta de betryckta i Israel,
hon smorde sitt ansikte med välluktande salva,
hon band samman sitt hår under 8 en huvudprydnad
och tog på sig en dräkt av fint linne för att dåra honom.
Hennes sandaler fängslade hans 9 öga,Judit
23
Judit 16:24.
och hennes skönhet tog hans
sinne till fånga. Så gick svärdet genom hans hals.
10 Perser ryste av fasa över hen-
nes dristighet,
och meder slogos av skräck för hennes djärvhet.
11 Då jublade mina förtryckta, och mina svaga hovo upp glädjerop;
men de andra blevo förfärade, de skriade högt och vände sig om till flykt.
12 Unga mödrars söner stucko ned
dem, de sargade dem såsom förrymda
trälar. Så förgingos de för min Herres
härskara.
13 Jag vill sjunga en ny sång till
min Guds lov.
Herre, du är stor och härlig, underbar i makt, oförliknelig.
14 Dig må hela din skapelse tjäna; ty du sade, och det vart,
du sände ut din ande, och han
danade; ja, ingen kan sätta sig emot vad
du bjuder.
15 Ty bergen skola vackla på sina
grundvalar, så ock haven, klipporna skola smälta såsom
vax inför dig. Men mot dem som frukta dig
är du nådig.
16 Ty ringa är allt som frambäres

till en välbehaglig lukt, och allt fett till brännoffer åt

dig gäller föga; men den som fruktar Herren,

han är alltid stor.

17 Ve över de hedningar som resa

sig upp mot mitt folk! Herren, den Allsmäktige, skall straffa dem på domens dag,

han skall låta deras kött förtäras av eld och maskar,

och de skola jämra sig i kval evinnerligen.

När de så kommo till Jeru-is salem, tillbådo de Gud; och sedan folket hade renat sig, framburo de sina brännoffer och frivilliga offer och övriga gåvor. Men Judit lät såsom 19 helgedomsskänker uppställa alla Holofernes' tillhörigheter, vilka folket hade givit åt henne; också myggnätet, som hon hade tagit med sig ur hans sovgemak, gav hon åt Gud såsom helgedomsskänk. Folket höll nu glä d j ef est 20 i Jerusalem inför helgedomen i tre månader, och Judit stannade härunder kvar hos dem.

Sedan drogo de var och en hem 21 till sitt, och Judit vände tillbaka till Betylua; och hon behöll alltjämt sin egendom under sin vård. Och hon åtnjöt stort anseende i hela landet under sin återstående levnad. Och många 22 åstundade att få henne till hustru, men ingen man fick komma vid henne, så länge hon levde, allt sedan den dag då hennes man Manasses dog och samlades till sitt folk. Och hon 23 levde till mycket framskriden ålder i det hus som hennes man hade ägt; hon blev ett hundra fem år gammal. Och sin kammartärna gav hon fri. Så dog hon i Betylua, och man begrov henne i den grotta där hennes man Manasses låg begraven. Och Israels hus sörjde henne i 24 sju dagar. Men före sin död skiftade hon sina ägodelar mellan alla sin man Manasses' och sina egna närmaste fränder.25 Och ingen ofredade vidare Israels barn, så länge Judit levde och lång tid efter hennes död. l.Dom. 5:1. Ps. 96:1. 149:1. /2.

Judit 9:7. /7.Judit 10:3f. /9.Sus. v. 56. 14.2Krön. 20:6. Ps. 33:9. 104:30. 15.Ps. 97:5. Mik. 1:4. /16.Ps. 51:18f. Mik. 6:6f. Syr. 25:10f. /17-Jes. 66:24. Syr. 7:17. /24.1Mos. 50:10. Syr. 22:12.

VISHETEN

1 KAPITLET.

Maning till rättfärdighet och gudsfruktan. Döden syndens straff, odödlighet rättfärdighetens lön.

1 A Isken rättfärdigheten, I som /Afstyren på jorden,

tanken på Herren med rättskaffens sinne,

och söken honom med uppriktigt hjärta.

2 Ty han låter sig finnas av dem

som icke fresta honom, och han uppenbarar sig för dem som ej vägra honom sin tro.

3 Vrånga tankar skilja ju männi-

skor från Gud,

och när hans makt sättes på prov, näpser den de dåraktiga.

4 Ty i en illfundig själ träder icke

visheten in,

den tager ej sin boning i en kropp som är gäldbunden under synden.

5 Nej, tuktens helige ande und-

flyr falskheten

och håller sig på avstånd från oförnuftiga tankar;

den skrämmes bort, när orättfärdigheten nalkas.

6 Ty visheten är en människo-

älskande ande,

och den låter ej hädaren bliva ostraffad för vad hans läppar tala,

eftersom Gud är vittne till hans innersta känslor

och en sannskyldig väktare över

hans hjärta

och en som hör hans tungas tal. Herrens Ande uppfyller ju vari- 7

den, och det väsen som sammanhåller

allt vet vad som säges. Därför kan ingen bliva obemärkt, 8

som talar vad orätt är; rättvisan skall icke gå honom

förbi med sin näpst. Nej, den ogudaktiges anslag skola 9

komma under prövning, och hans ord skola nå fram till

Herrens öron, för att hans överträdelser skola

bliva näpsta.

Ty ett nitälskande öra hör allt, 10 och de knorrandes mummel

bliver icke förborgat. Så tagen eder då till vara förii

onyttigt knorrande, och avhållen eder tunga från

smädelse. Ty icke ens en hemlig viskning

bliver utan påföljd, och en lögnaktig mun dräper

själen.

Faren icke så efter döden 12 genom edert förvillade leverne,

och dragen ej fördärv över eder genom edra händers verk.

Ty det är icke Gud som hans gjort döden,

och han har ej lust till de levandes undergång. 25 Och ingen ofredade vidare Israels barn, så länge Judit levde och lång tid efter hennes död. l.Dom. 5:1. Ps. 96:1. 149:1. /2.

Judit 9:7. /7.Judit 10:3f. /9.Sus. v. 56. 14.2Krön. 20:6. Ps. 33:9. 104:30. 15.Ps. 97:5. Mik. 1:4. /16.Ps. 51:18f. Mik. 6:6f. Syr. 25:10f. /17-Jes. 66:24. Syr. 7:17. /24.1Mos. 50:10. Syr. 22:12.

VISHETEN

1 KAPITLET.

Maning till rättfärdighet och gudsfruktan. Döden syndens straff, odödlighet rättfärdighetens lön.

1 A Isken rättfärdigheten, I som /Afstyren på jorden,

tanken på Herren med rättskaffens sinne,

och söken honom med uppriktigt hjärta.

2 Ty han låter sig finnas av dem

som icke fresta honom, och han uppenbarar sig för dem som ej vägra honom sin tro.
3 Vrånga tankar skilja ju männi-
skor från Gud,
och när hans makt sättes på prov, näpser den de dåraktiga.
4 Ty i en illfundig själ träder icke
visheten in,
den tager ej sin boning i en kropp som är gäldbunden under synden.
5 Nej, tuktens helige ande und-
flyr falskheten
och håller sig på avstånd från oförnuftiga tankar;
den skrämmes bort, när orättfärdigheten nalkas.
6 Ty visheten är en människo-
älskande ande,
och den låter ej hädaren bliva ostraffad för vad hans läppar tala,
eftersom Gud är vittne till hans innersta känslor
och en sannskyldig väktare över
hans hjärta
och en som hör hans tungas tal. Herrens Ande uppfyller ju vari- 7
den, och det väsen som sammanhåller
allt vet vad som säges. Därför kan ingen bliva obemärkt, 8
som talar vad orätt är; rättvisan skall icke gå honom
förbi med sin näpst. Nej, den ogudaktiges anslag skola 9
komma under prövning, och hans ord skola nå fram till
Herrens öron, för att hans överträdelser skola
bliva näpsta.
Ty ett nitälskande öra hör allt, 10 och de knorrandes mummel
bliver icke förborgat. Så tagen eder då till vara förii
onyttigt knorrande, och avhållen eder tunga från
smädelse. Ty icke ens en hemlig viskning
bliver utan påföljd, och en lögnaktig mun dräper
själen.
Faren icke så efter döden 12 genom edert förvillade leverne,
och dragen ej fördärv över eder genom edra händers verk.
Ty det är icke Gud som hans gjort döden,
och han har ej lust till de levandes undergång.14 Han har ju skapat allt för att

vara till, och allt som har blivit till i

världen tjänar livet. Intet förstörelsens gift finnes

däri; nej, döden har icke väldet på

jorden.

15 Ty rättfärdigheten är odödlig.

l.Jes. 56:1. /S.Jes. 59:2. /4.Syr.l5:7. 19:22. /6.Job7:20. Ps. 139:lf. /7.Ps. 139:4f. Jer. 23:23f. Vish. 12:1. /9. Ps. 94:9f. Matt. 12:36. ,/12. Ords. 8:36. IS.Hes. 18:23,32. Vish. 2:23. /14.1 Mos. 1:31. Syr. 39:16f. ITim. 4:4. 16.Jes. 28:15.

2 KAPITLET.

De ogudaktigas förvända tankar om liv och död. Deras hätskhet mot de rättfärdiga.

16

Men de ogudaktiga kalla döden till sig med ord och gärningar, de räkna honom för en vän och

tråna efter honom. Ja, de hava slutit förbund med

honom;

de äro ju ock värda att höra honom till.

1 Ty de säga vid sig själva i sina

förvända tankar:

»Kort och eländigt är vårt liv;

när en människa skall dö, gives det ingen bot för henne,

och någon befriare från dödsriket har aldrig blivit funnen.

2 Genom en slump hava vi ju

kommit till, och efter detta skola vi vara

som om vi aldrig hade

funnits. Ty en rök är andedräkten i vår

näsa, och tanken en gnista, tänd vid

vårt hjärtas slag.

När den har slocknat, skalls

kroppen varda till aska och anden förspridas såsom

tunnaste luft. Och vårt namn skall förgätas 4

med tiden, och ingen skall vidare komma

ihåg våra verk; vårt liv skall försvinna såsom

spåren efter en sky, det skall förflyktigas likasom

en dimma som drives undan av solens

strålar och bringas att sjunka av dess

värme. Ja, vår levnadstid är lik ens

skugga som far förbi, och det gives ingen återgång,

när vårt slut har kommit; ty detta är beseglat, och ingen
kan göra någon ändring.
Välan, låt oss då fägna oss 6 med det goda vi hava,
låt oss njuta världen med iver, såsom i ungdomsåren.
Må vi icke spara på ädelt vin? och på salvor
och icke låta någon vårens blomma undgå oss.
Vi vilja bekransa oss med rosen- 8 knoppar, förrän de vissna;
ingen av oss må hålla sig borta 9 från våra yppiga gillen,
överallt må vi kvarlämna tecken av vår festgädje.
Ty detta är vår del och vår lott.
Låt oss förtrycka den som ärio
rättfärdig och fattig och icke visa skonsamhet mot
änkan eller försyn för den gamles av
ålder grånade hår. Nej, må vår styrka vara lagen 11
för det rätta, 14 Han har ju skapat allt för att
vara till, och allt som har blivit till i
världen tjänar livet. Intet förstörelsens gift finnes
däri; nej, döden har icke väldet på
jorden.
15 Ty rättfärdigheten är odödlig.

l.Jes. 56:1. /S.Jes. 59:2. /4.Syr.l5:7. 19:22. /6.Job7:20. Ps. 139:lf. /7.Ps. 139:4f. Jer. 23:23f. Vish. 12:1. /9. Ps. 94:9f. Matt. 12:36. ,/12. Ords. 8:36. IS.Hes. 18:23,32. Vish. 2:23. /14.1 Mos. 1:31. Syr. 39:16f. ITim. 4:4. 16.Jes. 28:15.

2 KAPITLET.

De ogudaktigas förvända tankar om liv och död. Deras hätskhet mot de rättfärdiga.

16
Men de ogudaktiga kalla döden till sig med ord och gärningar, de räkna honom för en vän och
tråna efter honom. Ja, de hava slutit förbund med
honom;
de äro ju ock värda att höra honom till.
1 Ty de säga vid sig själva i sina
förvända tankar:
»Kort och eländigt är vårt liv;
när en människa skall dö, gives det ingen bot för henne,
och någon befriare från dödsriket har aldrig blivit funnen.
2 Genom en slump hava vi ju

kommit till, och efter detta skola vi vara
som om vi aldrig hade
funnits. Ty en rök är andedräkten i vår
näsa, och tanken en gnista, tänd vid
vårt hjärtas slag.
När den har slocknat, skalls
kroppen varda till aska och anden förspridas såsom
tunnaste luft. Och vårt namn skall förgätas 4
med tiden, och ingen skall vidare komma
ihåg våra verk; vårt liv skall försvinna såsom
spåren efter en sky, det skall förflyktigas likasom
en dimma som drives undan av solens
strålar och bringas att sjunka av dess
värme. Ja, vår levnadstid är lik ens
skugga som far förbi, och det gives ingen återgång,
när vårt slut har kommit; ty detta är beseglat, och ingen
kan göra någon ändring.
Välan, låt oss då fägna oss 6 med det goda vi hava,
låt oss njuta världen med iver, såsom i ungdomsåren.
Må vi icke spara på ädelt vin? och på salvor
och icke låta någon vårens blomma undgå oss.
Vi vilja bekransa oss med rosen- 8 knoppar, förrän de vissna;
ingen av oss må hålla sig borta 9 från våra yppiga gillen,
överallt må vi kvarlämna tecken av vår festgädje.
Ty detta är vår del och vår lott.
Låt oss förtrycka den som ärio
rättfärdig och fattig och icke visa skonsamhet mot
änkan eller försyn för den gamles av
ålder grånade hår. Nej, må vår styrka vara lagen 11
för det rätta,ty det svaga bevisar sig duga till intet.
12 Låt oss lägga försåt för den rätt-
färdige, eftersom han är oss besvärlig
och sätter sig emot våra gärningar
och bannar oss för våra försyn-delser mot lagen
och förevitar oss våra försyn-delser mot god tukt.
13 Han utgiver sig för att äga kun-

skap om Gud,

och han kallar sig själv ett Herrens barn.

14 Han är likasom en anklagelse

mot våra tankar, han är oss motbjudande redan

till att se på, is därför att hans leverne är så

olikt andras och hans stigar äro så främmande.

16 Såsom falskt mynt äro vi räk-

nade af honom,

och han håller sig borta från våra vägar såsom från Orenlighet.

De rättfärdigas ände prisar han salig

och skryter med att Gud är hans fader.

17 Låt oss då se om hans ord äro

sanna,

och pröva hurudan utgången

bliver för honom, is Ty om den rättfärdige är Guds son, skall ju Gud taga sig an honom

och frälsa honom ur hans motståndares hand.

19 Genom kvalfull misshandling

vilja vi utforska honom, för att så lära känna huru tålig

han är och pröva huru ståndaktig han är.

20 Till neslig död vilja vi döma

honom;

Gud skall ju se till honom, efter vad han själv har sagt.»

Så tänka de, men de fara vilse, 21 ty deras ondska har förblindat

dem;

de känna icke Guds hemligheter 22 och hoppas icke på någon fromhetens lön och tro icke på någon äreskänk

för obefläckade själar. Gud skapade ju människan till 23

oförgänglighet och gjorde henne till en avbild

av sitt eget väsen. Men genom djävulens avund 24

kom döden in i världen, och de som höra honom till, de

få erfara den.

l.Ps. 49:8f. Pred. 2:23. 3:22. Syr. 40:1. /4.Job 7:9- Pred. 1:11. 2:16. 9:5. Jak. 4:14. /S.lKrön. 29:15. Job 8:9. 14:2,10. Vish. 5:9. Syr. 38:21f. 7.Pred. 9:7. Jes. 56:12./9.Pred. 5:17. 9:9. /IS.Ps. 37:32. /18. Ps.22:9. Matt. 27:43. /SO.Jak. 5:6. /23.1Mos. 1:27. 5:1. Syr. 17:3. /24.1Mos. 3:lf.

3 KAPITLET.

De rättfärdigas och de ogudaktigas olika lott.

Men de rättfärdigas s j alar i äro i Guds hand, och ingen plåga kan nå dem. Väl synas de i de dåraktigas 2

ögon vara döda, och såsom ofärd räknas deras
hädanfärd, och deras bortgång från oss så-3
som undergång; men de äro i frid. Ty om de än, efter vad männi-1
skor mena, bliva straffade, så är dock deras hopp fyllt av
odödlighet, och sedan de hava agats något 5
litet, få de röna mycken
godhet; ty det svaga bevisar sig duga till intet.
12 Låt oss lägga försåt för den rätt-
färdige, eftersom han är oss besvärlig
och sätter sig emot våra gärningar
och bannar oss för våra försyn-delser mot lagen
och förevitar oss våra försyn-delser mot god tukt.
13 Han utgiver sig för att äga kun-
skap om Gud,
och han kallar sig själv ett Herrens barn.
14 Han är likasom en anklagelse
mot våra tankar, han är oss motbjudande redan
till att se på, is därför att hans leverne är så
olikt andras och hans stigar äro så främmande.
16 Såsom falskt mynt äro vi räk-
nade af honom,
och han håller sig borta från våra vägar såsom från Orenlighet.
De rättfärdigas ände prisar han salig
och skryter med att Gud är hans fader.
17 Låt oss då se om hans ord äro
sanna,
och pröva hurudan utgången
bliver för honom, is Ty om den rättfärdige är Guds son, skall ju Gud taga sig an honom
och frälsa honom ur hans motståndares hand.
19 Genom kvalfull misshandling
vilja vi utforska honom, för att så lära känna huru tålig
han är och pröva huru ståndaktig han är.
20 Till neslig död vilja vi döma
honom;
Gud skall ju se till honom, efter vad han själv har sagt.»
Så tänka de, men de fara vilse, 21 ty deras ondska har förblindat

dem;

de känna icke Guds hemligheter 22 och hoppas icke på någon fromhetens lön och tro icke på någon äreskänk

för obefläckade själar. Gud skapade ju människan till 23

oförgänglighet och gjorde henne till en avbild

av sitt eget väsen. Men genom djävulens avund 24

kom döden in i världen, och de som höra honom till, de

få erfara den.

l.Ps. 49:8f. Pred. 2:23. 3:22. Syr. 40:1. /4.Job 7:9- Pred. 1:11. 2:16. 9:5. Jak. 4:14. /S.lKrön. 29:15. Job 8:9. 14:2,10. Vish. 5:9. Syr. 38:21f. 7.Pred. 9:7. Jes. 56:12./9.Pred. 5:17. 9:9. /IS.Ps. 37:32. /18. Ps.22:9. Matt. 27:43. /SO.Jak. 5:6. /23.1Mos. 1:27. 5:1. Syr. 17:3. /24.1Mos. 3:lf.

3 KAPITLET.

De rättfärdigas och de ogudaktigas olika lott.

Men de rättfärdigas s j alar i äro i Guds hand, och ingen plåga kan nå dem. Väl synas de i de dåraktigas 2

ögon vara döda, och såsom ofärd räknas deras

hädanfärd, och deras bortgång från oss så-3

som undergång; men de äro i frid. Ty om de än, efter vad männi-1

skor mena, bliva straffade, så är dock deras hopp fyllt av

odödlighet, och sedan de hava agats något 5

litet, få de röna mycken

godhet;Gud satte dem på prov och befann dem sig värdiga.

6 Såsom guld i degeln prövade han

dem,

och såsom en heloffergåva mottog han dem.

7 I den stund då han ser till

dem skola de framträda i glans,

och såsom gnistor bland strå skola de ila fram.

8 De skola döma hedningarna

och råda över folken, och Herr en ft skall vara deras konung till evig tid.

9 De som förtrösta på honom, de

skola förstå sanningen, och de trogna skola i kärlek förbliva hos honom. Ty nåd och barmhärtighet skall vederfaras hans utvalda.

10 Men de ogudaktiga skola få

den näpst deras tankar förtjäna,

då de aktade den rättfärdige för intet och avföllo från Herren.

11 Ty den som föraktar vishet och

tukt är ömkansvärd. Ja, fåfängt är deras hopp och

deras ävlan gagnlös, och deras gärningar äro till intet
nyttiga.
12 Deras hustrur äro dåraktiga, och deras barn äro onda; förbannad är deras avkomma.
13 Dock, salig är den ofrukt-
samma som är obefläckad, som icke vet av syndfullt umgänge;
hon skall undfå frukt, när själarna få sin vedergällning.
14 Salig är ock den snöpte som
ej har förövat syndiga gärningar
eller har haft onda tankar mot Herren;
ty han skall få en utvald nådelön för sin trohet
och den ljuvligaste lott i Herrens tempel.
Ja, dygdens mödor bära härlig 15 frukt,
och visheten är en telning som icke förvissnar.
Men äktenskapsbrytares barnie skola ej nå sin mognad,
och avkomma efter syndigt umgänge skall utrotas.
Ty om de än få länge leva, skola 17 de dock räknas för intet,
och deras ålderdom skall på sistone bliva utan heder.
Om de dö tidigt, skola de varais utan hopp
och utan tröst på avgörelsens dag.
Ty ett orättfärdigt släkte tager 19 en ond ände.

l.SMos. 33:3. Joh. 10:28. /S.Jes. 57:2.Vish. 4:7. /4.2Mack. 7:36.1Petr. l:3f. /S.Ords. 3:llf. 2Mack. 7:33f. Hebr. 12:7. /B.Syr. 2:5. IPetr. 1:7. 7.Dan. 12:3. Ob. v. 18. Matt. 13:43. S.Syr. 4:15. IKor. 6:2. Upp. 2:26f. 9.Vish. 4:15. Joh. 8:32. /IS.Syr. 41:5. IS.Jes. 54:1. /14.Jes. 56:4f. /lö.Ps. 37:28. Vish. 4:3f. Syr .23:24!. 41:6. 18.Ords. 11:7. /19.Ps. 73:19.

4 KAPITLET.

Fortsatt jämförelse mellan de rättfärdigas och de ogudaktigas olika lott.

Nej, bättre är att vara barn-i lös, men hava dygd; ty odödlighet ligger i dygdens
åminnelse, eftersom denna bliver aktad av
både Gud och människor. Medan hon är här tillstädes, 2
vill man efterlikna henne, och man saknar henne, när hon
är borta; Gud satte dem på prov och befann dem sig värdiga.
6 Såsom guld i degeln prövade han
dem,
och såsom en heloffergåva mottog han dem.
7 I den stund då han ser till
dem skola de framträda i glans,

och såsom gnistor bland strå skola de ila fram.

8 De skola döma hedningarna

och råda över folken, och Herr en ft skall vara deras konung till evig tid.

9 De som förtrösta på honom, de

skola förstå sanningen, och de trogna skola i kärlek förbliva hos honom. Ty nåd och barmhärtighet skall vederfaras hans utvalda.

10 Men de ogudaktiga skola få

den näpst deras tankar förtjäna,

då de aktade den rättfärdige för intet och avföllo från Herren.

11 Ty den som föraktar vishet och

tukt är ömkansvärd. Ja, fåfängt är deras hopp och

deras ävlan gagnlös, och deras gärningar äro till intet

nyttiga.

12 Deras hustrur äro dåraktiga, och deras barn äro onda; förbannad är deras avkomma.

13 Dock, salig är den ofrukt-

samma som är obefläckad, som icke vet av syndfullt umgänge;

hon skall undfå frukt, när själarna få sin vedergällning.

14 Salig är ock den snöpte som

ej har förövat syndiga gärningar

eller har haft onda tankar mot Herren;

ty han skall få en utvald nådelön för sin trohet

och den ljuvligaste lott i Herrens tempel.

Ja, dygdens mödor bära härlig 15 frukt,

och visheten är en telning som icke förvissnar.

Men äktenskapsbrytares barnie skola ej nå sin mognad,

och avkomma efter syndigt umgänge skall utrotas.

Ty om de än få länge leva, skola 17 de dock räknas för intet,

och deras ålderdom skall på sistone bliva utan heder.

Om de dö tidigt, skola de varais utan hopp

och utan tröst på avgörelsens dag.

Ty ett orättfärdigt släkte tager 19 en ond ände.

l.SMos. 33:3. Joh. 10:28. /S.Jes. 57:2.Vish. 4:7. /4.2Mack. 7:36.1Petr. l:3f. /S.Ords. 3:llf. 2Mack. 7:33f. Hebr. 12:7. /B.Syr. 2:5. IPetr. 1:7. 7.Dan. 12:3. Ob. v. 18. Matt. 13:43. S.Syr. 4:15. IKor. 6:2. Upp. 2:26f. 9.Vish. 4:15. Joh. 8:32. /IS.Syr. 41:5. IS.Jes. 54:1. /14.Jes. 56:4f. /lö.Ps. 37:28. Vish. 4:3f. Syr .23:24!. 41:6. 18.Ords. 11:7. /19.Ps. 73:19.

4 KAPITLET.

Fortsatt jämförelse mellan de rättfärdigas och de ogudaktigas olika lott.

Nej, bättre är att vara barn-i lös, men hava dygd; ty odödlighet ligger i dygdens
åminnelse, eftersom denna bliver aktad av
både Gud och människor. Medan hon är här tillstädes, 2
vill man efterlikna henne, och man saknar henne, när hon
är borta;och i evigheten bär hon äre-
kransen i triumf såsom segervinnare i obesmittad
tävlingskamp.
3 Men de ogudaktigas talrika
avkomma är till intet gag-
nelig; då de ju äro av oäkta skott, slå
de ej djup rot och få icke något säkert fäste.
4 Ty om sådana än till en tid
skjuta frodiga grenar, skakas de dock av vädret, eftersom de stå så ostadigt, och ryckas upp med roten av vindarnas våld.
5 Deras grenskott brytas av runt-
om, medan de ännu äro
späda,
och deras frukt är oduglig, onjutbar kart, till intet nyttig.
6 Ty barn som födas av syndig
förbindelse äro vittnen mot sina föräldrar
om deras ondska, när rannsakning en gång sker
med dem.
7 Men den rättfärdige skall, om
han än går tidigt bort, få njuta rö.
8 Ty en vördnadsvärd ålder är
ej detsamma som en hög; den mätes icke efter årens tal.
9 Nej, vishet är för en människa
de rätta grå håren, och ett liv utan fläck den rätta ålderdomen.
10 Eftersom han var Gud till behag,
blev han älskad av honom, och eftersom han levde mitt ibland syndare, togs han bort:
11 han rycktes undan, för att ond-
skan ej skulle förvilla hans förstånd
eller falskheten dåra hans själ. Ty det ondas tjusning gör dyg-12
den vanmäktig, och begärelsens yra förvänder
ett oskyldigt sinne. Han blev tidigt mogen och hade 13
så fullbordat en lång levnad, ty hans själ behagade Herren. 14 Därför fick den ock skynda bort

ur den onda världen. Och människorna se det, men

de förstå dock icke och lägga icke sådant på hjärtat, att nåd och barmhärtighet ve-15

derfares hans fromma, och hans utvalda nådefull be-

sökelse. Men den rättfärdige skall, f äst-IG

än död, döma de ogudaktiga

som leva, och ungdom, som snart blev

mogen, den orättfärdiges

höga ålder. Ja, de se väl den vises slut, 17 men förstå dock ej vad Herren

har beslutit om honom, och varför han har satt honom

i säkerhet. De se det och akta det för intet; is men Herren ler åt dem. Och därefter skola de bliva 19

till föraktliga as och till bespottelse bland de

döda evinnerligen. Ty han skall störta dem huvudstupa ned, förrän de hinna

öppna munnen; han skall rycka dem loss ifrån

deras grundvalar, och de skola helt förgöras. De skola dväljas i kval, och deras åminnelse skall förgås.

l.Syr. 16:lf. /2.2Tim. 4:7f. /S.Vish. 3:16f. Syr. 23:25.40:15. /4.Ps. 37:35f. S.Syr. 41:7. /7.Jes. 57:2. Vish. 3:lf. 10.1 Mos. 5:24. Syr. 44:16. Hebr. 11:5. /lö.Vish. 3:9. /17.Jes. 57:1. /18. Ps. 2:4. 59:9. /19.Jes. 14:9f. Hes. 32:24. 5 KAPITLET.

De ogudaktigas för sena ånger på domens dag. De rättfärdigas lön och de ogudaktigas straff.

20 TVTär deras synder räknas Ii samman, skola de bävande

träda fram,

och deras överträdelser skola vittna mot dem och överbevisa dem.

1 Då skall den rättfärdige stå där

med stor frimodighet inför dem som förtryckte honom, och som föraktade hans mödor.

2 När de få se detta, skola de gri-

pas av stor förskräckelse och betagas av häpnad över hans oväntade frälsning.

3 De skola ångra sig och säga vid

sig själva, de skola sucka i sin själs ångest:

»Det var denne som vi en

gång hade till åtlöje och till ett smädligt ordspråk, vi dårar.

4 Hans leverne aktade vi såsom

förryckthet

och hans slut såsom någonting nesligt.

5 Huru har han nu kunnat bliva

räknad bland Guds barn, och huru har han fått sin lott bland de heliga?

6 Så hava vi då gått vilse från

sanningens väg; rättfärdighetens ljus har icke

lyst för oss, och dess sol har icke gått upp
för oss.
7 Vi mättade vårt begär på orätt-
färdighetens och fördärvets stigar,
vi vandrade genom väglösa ödemarker,
men Herrens väg lärde vi icke känna.
Vad har nu vårt övermod gag-8 nät oss?
Och vad har rikedom, i förening med högfärd, gjort oss för nytta?
Försvunnet är allt detta såsom 9 en skugga
och såsom ett budskap som snabbt går vidare.
Det är med oss såsom med skep-10 pet som far över det svallande havet:
icke ett spår kan man finna därav, där det gick fram,
ej en väg efter dess köl bland vågorna;
eller såsom med fågeln som fly-11 ger genom rymden:
den lämnar icke kvar något intryck däri av sin färd,
den piskar med vingpennornas slag den lätta luften
och klyver den under sin vinande fart,
där den genomilar den på svängda vingar,
intet märke skönjes sedan däri efter flykten;
eller såsom med pilen som skju-12 tes mot målet:
den delade luften flyter strax åter tillsammans,
så att man icke kan märka vilken väg den gick -
på samma sätt blevo vi knappt 13 födda, förrän vi togo en ände,
och något tecken av dygd kunna vi icke visa på,
nej, mitt i vår ondska hava vi blivit förtärda.»
Ty den ogudaktiges hopp är 14 såsom agnar som vinden bortför,
såsom lätt skum som en stormil jagar undan,såsom rök som försprides av
vinden, såsom det förbleknade minnet
av en gäst som stannade
en enda dag.
15 Men de rättfärdiga leva evin-
nerligen,
och i Herren hava de sin lön, och den Högste bär omsorg om
dem.
16 Därför skola de få mottaga det
härliga konungadömet och den sköna kronan ur Herrens hand. Ty med sin högra hand skall

han skydda dem, och med sin arm skall han beskärma dem.

17 Han skall taga på sig sin nit-

älskan såsom en krigsrustning

och bruka skapelsen såsom ett hämndvapen mot sina fiender.

18 Han skall ikläda sig rättfärdig-

heten såsom ett pansar och sätta på sig omutlig rätt såsom en hjälm.

19 Han skall taga heligheten såsom

en oövervinnlig sköld

20 och vässa sin stränga vrede till

ett svärd.

Och tillsammans med honom skall hela världen strida mot de vanvettiga:

21 träffsäkra skola ljungeldarnas

pilar fara åstad,

ja, från molnen skola de flyga

mot sitt mål såsom från

en väl spänd båge,

22 vredesfyllda skola hagelstenar

kastas såsom från en stenslunga,

och havets vatten skall rasa mot dem,

och floderna skola med hast fördränka dem.

Maktens ande skall resa sig upp 23

mot dem, och såsom en stormvind skall

den rensa bort dem. Så skall orättfärdigheten lägga

hela jorden öde och brottsligheten kullstörta

härskares troner.

5.Apg. 26:18. Kol. 1:12. /9.Vish. 2:5. /lO.Job 9:25f. /l4.Job 8:13. Ps. l:4f. Ords. 11:7. Hos. 13:3. Vish. 16:29. /15.Ps.40:18.1Joh.2:17. 16. Matt. 25:34. /17. Jes. 59:17. Syr. 39:27f. Ef. 6:llf. /IS.Ef. 6:14. ITess. 5:8./20.Vish. 16:17. /21.Ps. 18:15. /22.Hes. 38:22. Upp. 16:21. 23. Vish. 11:20.

6 KAPITLET.

Varning till de makthavande. Vishetens höga värde. Inbjudning till att mottaga undervisning.

Hören nu, I konungar, ochi kommen till förstånd,

tagen emot lärdom, I som domen jordens ändar,

lyssnen, I som råden över 2 många,

och som yvens över folkens skaror.

Ty av Herren är makten eders given

och väldet av den Högste;

han skall ock pröva edra gärningar
och utrannsaka edra rådslag.
I ären väl tjänare i hans rike, 4
men haven icke styrt rättrådigt;
I haven ej tagit lagen i akt
och icke vandrat efter Guds vilja.
Fruktansvärd skall han med 5 hast komma över eder,
ty högt uppsatta få sträng dom.
Den ringe kan ju få tillgift och 6 nåd,
men de mäktige skola med maktens stränghet prövas. såsom rök som försprides av
vinden, såsom det förbleknade minnet
av en gäst som stannade
en enda dag.
15 Men de rättfärdiga leva evin-
nerligen,
och i Herren hava de sin lön, och den Högste bär omsorg om
dem.
16 Därför skola de få mottaga det
härliga konungadömet och den sköna kronan ur Herrens hand. Ty med sin högra hand skall
han skydda dem, och med sin arm skall han beskärma dem.
17 Han skall taga på sig sin nit-
älskan såsom en krigsrustning
och bruka skapelsen såsom ett hämndvapen mot sina fiender.
18 Han skall ikläda sig rättfärdig-
heten såsom ett pansar och sätta på sig omutlig rätt såsom en hjälm.
19 Han skall taga heligheten såsom
en oövervinnlig sköld
20 och vässa sin stränga vrede till
ett svärd.
Och tillsammans med honom skall hela världen strida mot de vanvettiga:
21 träffsäkra skola ljungeldarnas
pilar fara åstad,
ja, från molnen skola de flyga
mot sitt mål såsom från
en väl spänd båge,
22 vredesfyllda skola hagelstenar

kastas såsom från en stenslunga,

och havets vatten skall rasa mot dem,

och floderna skola med hast fördränka dem.

Maktens ande skall resa sig upp 23

mot dem, och såsom en stormvind skall

den rensa bort dem. Så skall orättfärdigheten lägga

hela jorden öde och brottsligheten kullstörta

härskares troner.

5.Apg. 26:18. Kol. 1:12. /9.Vish. 2:5. /lO.Job 9:25f. /l4.Job 8:13. Ps. l:4f. Ords. 11:7. Hos. 13:3. Vish. 16:29. /15.Ps.40:18.1Joh.2:17. 16. Matt. 25:34. /17. Jes. 59:17. Syr. 39:27f. Ef. 6:llf. /IS.Ef. 6:14. ITess. 5:8./20.Vish. 16:17. /21.Ps. 18:15. /22.Hes. 38:22. Upp. 16:21. 23. Vish. 11:20.

6 KAPITLET.

Varning till de makthavande. Vishetens höga värde. Inbjudning till att mottaga undervisning.

Hören nu, I konungar, ochi kommen till förstånd,

tagen emot lärdom, I som domen jordens ändar,

lyssnen, I som råden över 2 många,

och som yvens över folkens skaror.

Ty av Herren är makten eders given

och väldet av den Högste;

han skall ock pröva edra gärningar

och utrannsaka edra rådslag.

I ären väl tjänare i hans rike, 4

men haven icke styrt rättrådigt;

I haven ej tagit lagen i akt

och icke vandrat efter Guds vilja.

Fruktansvärd skall han med 5 hast komma över eder,

ty högt uppsatta få sträng dom.

Den ringe kan ju få tillgift och 6 nåd,

men de mäktige skola med maktens stränghet prövas.7 Ty han som är herre över allting har ej anseende till personen och har icke någon försyn för storhet. Han har ju själv skapat både små och stora, och han bär lika omsorg om alla.

8 Men de väldige förestår en sträng rannsakning.

9 Till eder, I härskare, ställas därför mina ord, för att I skolen lära eder vishet och undgå att falla.

10 Ty de som hålla det heliga i helgd, de skola aktas heliga, och de som hava vunnit insikt däri skola finna försvar.

11 Så haven då begär efter mina ord; längten efter dem, så skolen I bliva undervisade.

12 Strålande och ovansklig är visheten, och hon varsnas lätt av dem som älska henne; hon låter sig finnas av dem

som söka henne,

13 ja, hon skyndar att själv göra sig känd av dem som åtrå henne.

14 Den som bittida söker henne behöver icke möda sig, ty han skall finna henne sittande vid sin dörr.

15 Ja, att hava henne i tankarna är höjden av förstånd; och den som vakar för hennes skull, han bliver snart fri ifrån bekymmer.

16 Hon går ju själv omkring och söker dem som äro henne värdiga och uppenbarar sig hult för dem på deras stigar och kommer dem till mötes i alla deras planer.

17 Ty vishetens rätta begynnelse är begär efter undervisning;

18 men åstundan efter undervisning är kärlek till henne, och kärlek är att hålla hennes bud; men att akta på buden är att försäkra sig om oförgänglighet,

19 oförgänglighet åter leder till att man får vara nära Gud:

20 alltså för begär efter vishet upp till konungavälde.

21 Därför, I folkens härskare, om I finnen behag i troner och spiror, ären då visheten, så skolen I få regera evinnerligen.

22 Men vad visheten är, och huru hon blev till, det skall jag förkunna; jag skall icke dölja hennes hemligheter för eder. Nej, ända ifrån det hon först blev till skall jag utrannsaka henne och lägga kunskapen om henne i dagen. Jag skall ingalunda gå på sidan om sanningen,

23 ej heller sida vid sida med den hålögda avunden, ty denna har ingen gemenskap med visheten.

24 När de vise äro många, går det världen väl, och en förståndig konung är folkets välfärd.

25 Låten därför undervisa eder genom mina ord, så skall det lända eder till gagn.

l.Ps. 2:10. Vish. 1:1. Syr. 33:19. /3. Dan. 2:21. Joh. 19:11. Rom. 13:l f. 4.Ps. 82:l f. /5.Luk. 12:48. /7.5Mos. 10:17. Job 34:19. Vish. 12:13. Syr.35:15 f. Rom. 2:1. /l2. Ords. 8:17. 14. Syr. 4:12. /16. Ords. 8:2. /17. Ords. 4:7. /18. Matt. 19:17. /22. Vish. 7:13. 10:l f. /24.Ords. 11:14. Syr. 10:1 f.

7 KAPITLET.

Konung Salomo talar om sin kärlek till visheten, om hennes gåvor och egenskaper.

1 Också jag är en dödlig människa, lik alla andra, och en avkomling av den stoftvarelse som först blev danad. Under tio månaders förlopp fick jag kroppslig gestalt, i en moders liv;

2 den bildade sig i blod ur en mans säd och genom njutningsfylld omfamning.

3 Och när jag föddes, begynte jag andas samma luft som alla andra, jag föll ned på den jord som bär oss alla, och mitt första ljud var en gråt, lik alla andras;

4 i linda blev jag uppfödd under trägna omsorger.

5 Ty ingen konung har på annat sätt begynt sin tillvaro;

6 nej, enahanda är allas ingång i livet och lika deras utgång.

7 Därför bad jag, och förstånd blev mig givet; jag åkallade, och vishetens ande kom till mig.

8 Jag höll visheten förmer än spira och tron; rikedom räknade jag för intet i jämförelse med henne,

9 och oskattbar ädelsten aktade jag ej lika med henne. Allt guld är ju bredvid henne en handfull grus, och såsom ler är emot henne silver att akta.

10 Högre än hälsa och fägring älskade jag henne, och jag ville hellre äga henne än solens ljus, ty det sken som hon sprider slocknar aldrig.

11 Dock, med henne kom mig allt annat gott till del och omätlig rikedom genom hennes hand.

12 Jag fröjdade mig vid allt detta, då ju visheten regerar däröver, men jag visste icke ännu att hon också är dess alstrarinna.

13 Utan listig beräkning tog jag emot hennes lärdomar, utan missunnsarnhet delar jag ock med mig av dem; jag gömmer icke undan hennes rikedomar.

14 Ty hon är en outtömlig skatt för människorna, och om de bruka den, förvärva de sig Guds vänskap, välbehagliga inför honom för de gåvor som komma av undervisningen.

15 Men mig give Gud att kunna tala såsom jag ville, och att tänka på ett sätt som är hans gåvor värdigt. Han är ju den som både vägleder visheten själv och för de visa på rätta vägen.

16 Ty av honom bero både vi själva och vårt tal, allt vad förstånd heter och all kunskap i livets värv.

17 Ja, det är han som har givit mig osvikligt vetande om tingen, så att jag känner världens byggnad och elementens verkningskraft,

35:15 f. Rom. 2:1. /l2. Ords. 8:17. 14. Syr. 4:12. /16. Ords. 8:2. /17. Ords. 4:7. /18. Matt. 19:17. /22. Vish. 7:13. 10:l f. /24.Ords. 11:14. Syr. 10:1 f.

7 KAPITLET.

Konung Salomo talar om sin kärlek till visheten, om hennes gåvor och egenskaper.

1 Också jag är en dödlig människa, lik alla andra, och en avkomling av den stoftvarelse som först blev danad. Under tio månaders förlopp fick jag kroppslig gestalt, i en moders liv;

2 den bildade sig i blod ur en mans säd och genom njutningsfylld omfamning.

3 Och när jag föddes, begynte jag andas samma luft som alla andra, jag föll ned på den jord som bär oss alla, och mitt första ljud var en gråt, lik alla andras;

4 i linda blev jag uppfödd under trägna omsorger.

5 Ty ingen konung har på annat sätt begynt sin tillvaro;

6 nej, enahanda är allas ingång i livet och lika deras utgång.

7 Därför bad jag, och förstånd blev mig givet; jag åkallade, och vishetens ande kom till mig.

8 Jag höll visheten förmer än spira och tron; rikedom räknade jag för intet i jämförelse med henne,

9 och oskattbar ädelsten aktade jag ej lika med henne. Allt guld är ju bredvid henne en handfull grus, och såsom ler är emot henne silver att akta.

10 Högre än hälsa och fägring älskade jag henne, och jag ville hellre äga henne än solens ljus, ty det sken som hon sprider slocknar aldrig.

11 Dock, med henne kom mig allt annat gott till del och omätlig rikedom genom hennes hand.

12 Jag fröjdade mig vid allt detta, då ju visheten regerar däröver, men jag visste icke ännu att hon också är dess alstrarinna.

13 Utan listig beräkning tog jag emot hennes lärdomar, utan missunnsarnhet delar jag ock med mig av dem; jag gömmer icke undan hennes rikedomar.

14 Ty hon är en outtömlig skatt för människorna, och om de bruka den, förvärva de sig Guds vänskap, välbehagliga inför honom för de gåvor som komma av undervisningen.

15 Men mig give Gud att kunna tala såsom jag ville, och att tänka på ett sätt som är hans gåvor värdigt. Han är ju den som både vägleder visheten själv och för de visa på rätta vägen.

16 Ty av honom bero både vi själva och vårt tal, allt vad förstånd heter och all kunskap i livets värv.

17 Ja, det är han som har givit mig osvikligt vetande om tingen, så att jag känner världens byggnad och elementens verkningskraft,

tidernas begynnelse och slut och mitt,

solståndens växlingar och tidsavdelningarnas skiften,

årens kretslopp och stjärnornas ställningar,

varelsernas egenskaper och de vilda djurens skaplynnen,

andarnas makt och människornas tankar,

växternas olika arter och rötternas krafter.

Vad som är fördolt och vad som är uppenbart, allt har jag lärt känna.

2 Ty visheten, hon som är mästare

i allt, har undervisat mig därom.

Ty i henne finnes en ande som

är förnuftig, helig, ensam i sitt slag, mångfaldig, fin, rörlig, genomträngande, obe-

smittlig, klar, okränkbar, vän till det

goda, skarp, sohämbar, välgörande,1 män-

niskoälskande, fast, orubblig, obekymrad, en som förmår allt och övervakar allt, och som går in i alla andra andar vilka äro förnuftiga, rena och

av fullkomlig finhet, i Ja, visheten är det rörligaste

av allt rörligt

och tränger igenom och går in i allt, till följd av sin renhet. Ty hon är en fläkt av Guds kraft och ett ogrumlat utflöde av den Allsmäktiges härlighet; därför kan intet besmittat komma vid henne.

3 Ja, hon är ett återsken av det

eviga ljuset

och en klar spegel, som återspeglar Guds verksamhet, och en avbild av hans godhet.

Fastän hon är en, förmår hon 27 dock allt,

och fastän hon själv förbliver den hon är, förnyar hon allt annat.

Från släkte till släkte flyttar hon in i fromma själar

och gör människor till Guds vänner och till profeter;

ty Gud älskar allenast den som 28 bor samman med visheten.

Ja, hon är skönare än solen 29

och förmer än hela stjärnhimmelen.

Jämföres hon med dagsljuset, är det hon som får företrädet;

ty detta avlöses av natten, 30

men över visheten har ondskan ingen makt.

Hon sträcker sig i full kraft från s:i världens ena ända till den andra,

och hon styr allting väl.

l.lMos. 2:7. /2.Job 10:10. /6.Syr. 40:lf. /7.1Kon. 3:9f. 2Krön. l:10f. Jak. 1:5. /S.Ords. 3:14f. /9.Job. 28:15f. Ords. 8:10f. /ll.lKon. 3:13f. 2Krön. 1:12. Matt. 6:33. /IS.Vish. 6:22f. /14. Syr. 4:14. / 20.1Kon. 4:33. 22.Jak. 3:17. /25.Syr. 24:3. /26. |Hebr.l:3./27.Joh. 1:12. IKor. 12:11.

8 KAPITLET.

Salomos strävan efter vishet.

Henne fick jag kär, och jag 2 eftersträvade henne allt ifrån min ungdom;

jag åstundade att hemföra henne såsom min brud,

och jag blev betagen av hennes skönhet.

Sin höga börd gör hon kunniga genom sitt samliv med Gud;

ja, han som är herre över allting älskar henne. tidernas begynnelse och slut och mitt,

solståndens växlingar och tidsavdelningarnas skiften,

årens kretslopp och stjärnornas ställningar,

varelsernas egenskaper och de vilda djurens skaplynnen,

andarnas makt och människornas tankar,

växternas olika arter och rötternas krafter.

Vad som är fördolt och vad som är uppenbart, allt har jag lärt känna.

2 Ty visheten, hon som är mästare

i allt, har undervisat mig därom.

Ty i henne finnes en ande som

är förnuftig, helig, ensam i sitt slag, mångfaldig, fin, rörlig, genomträngande, obe-

smittlig, klar, okränkbar, vän till det

goda, skarp, sohämbar, välgörande,1 män-

niskoälskande, fast, orubblig, obekymrad, en som förmår allt och övervakar allt, och som går in i alla andra andar vilka äro förnuftiga, rena och

av fullkomlig finhet, i Ja, visheten är det rörligaste

av allt rörligt

och tränger igenom och går in i allt, till följd av sin renhet. Ty hon är en fläkt av Guds kraft och ett ogrumlat utflöde av den Allsmäktiges härlighet; därför kan intet besmittat komma vid henne.

3 Ja, hon är ett återsken av det

eviga ljuset

och en klar spegel, som återspeglar Guds verksamhet, och en avbild av hans godhet.

Fastän hon är en, förmår hon 27 dock allt,

och fastän hon själv förbliver den hon är, förnyar hon allt annat.

Från släkte till släkte flyttar hon in i fromma själar

och gör människor till Guds vänner och till profeter;

ty Gud älskar allenast den som 28 bor samman med visheten.

Ja, hon är skönare än solen 29

och förmer än hela stjärnhimmelen.

Jämföres hon med dagsljuset, är det hon som får företrädet;

ty detta avlöses av natten, 30

men över visheten har ondskan ingen makt.

Hon sträcker sig i full kraft från s:i världens ena ända till den andra,

och hon styr allting väl.

l.lMos. 2:7. /2.Job 10:10. /6.Syr. 40:lf. /7.1Kon. 3:9f. 2Krön. l:10f. Jak. 1:5. /S.Ords. 3:14f. /9.Job. 28:15f. Ords. 8:10f. /ll.lKon. 3:13f. 2Krön. 1:12. Matt. 6:33. /IS.Vish. 6:22f. /14. Syr. 4:14. / 20.1Kon. 4:33. 22.Jak. 3:17. /25.Syr. 24:3. /26. |Hebr.l:3./27.Joh. 1:12. IKor. 12:11.

8 KAPITLET.

Salomos strävan efter vishet.

Henne fick jag kär, och jag 2 eftersträvade henne allt ifrån min ungdom;

jag åstundade att hemföra henne såsom min brud,

och jag blev betagen av hennes skönhet.

Sin höga börd gör hon kunniga genom sitt samliv med Gud;

ja, han som är herre över allting älskar henne.Vish. 8:4.

4 Ty hon är invigd i Guds kun-

skap

och väljer åt honom ut vad han skall göra.

5 Om rikedom är något värdefullt

att äga här i livet, vad är väl rikare än visheten, som frambringar allt!

6 Men om det kommer an på för-

stånd,

vem är väl i hela världen en större mästare än hon!

7 Och om någon älskar rättfär-

dighet, så består hennes mödors frukt

just i dygder. Ty hon lär ut besinning och

förstånd, f-

rättrådighet och mod, och intet är här i livet gagne-

ligare för människor än

dessa, s Men om någon jämväl längtar

efter mångkunnighet, så känner visheten det förgångna och förmår sluta sig till vad

som skall komma; hon förstår sig på sinnrika ordvändningar och kan lösa

gåtor, hon vet på förhand tecken och

under och tiders och stunders slutliga

utgång.

9 Så beslöt jag då att hemföra henne till att leva samman med mig,

viss om att i henne få en rådgi-verska i vad gott är

och en tröst i sorger och bekymmer.

10 För hennes skull - så tänkte jag - skall jag vinna anseende bland mängden

och heder hos de gamla, om jag än själv är ung.

34 Visheten

Jag skall befinnas skarpsinnig i

i domslut, och hos de mäktige skall jag

bliva beundrad. När jag tiger, skola de vänta på 1

mig, och när jag höjer min röst, skola

de giva akt, och när jag ordar något längre,

skola de lägga handen på

sin mun. För hennes skull skall jag vinna]

odödlighet och lämna kvar åt eftervärlden

en evig åminnelse. Jag skall regera över folk, 1 och folkslag skola bliva mig

underlagda. Fruktansvärda härskare skola 1

förskräckas, när de få höra

om mig; bland folket skall jag visa mig

god, och i krig tapper. När jag träder in i mitt hus, 1

skall jag vila ut hos henne; ty samvaron med henne har

ej någon bitterhet med sig eller samlivet med henne någon

smärta, utan idel glädje och fröjd.

När jag nu tänkte detta vidi

mig själv,

ochnär jag besinnadei mitt hjärta att i gemenskapen med visheten

ligger odödlighet och i vänskapen med henne ädel a

njutning och i hennes händers mödor

outtömlig rikedom och i träget umgänge med henne

förstånd och gott rykte i att taga del av

vad hon säger, då gick jag omkring och sökte

efter huru jag skulle kunna

vinna henne19 Och väl var jag en yngling

med goda anlag och hade fått en god själ på min lott,

20 eller fastmer: därför att jag var

god,

hade jag kommit i besittning av en obesmittad kropp.

21 Men jag förstod att jag allenast

så kunde förvärva henne,

att jag fick henne såsom gåva av Gud

- och redan det krävde förstånd,

att veta vems nådegåva hon är -

därför vände jag mig ock till Herren och bad till honom;

jag talade så ur djupet av mitt hjärta:

g.Syr. 6:26f. 51:13f. /ö.Ords. 8:18. Ö.Ords. 8:14. /S.Syr. 39:2f. /lO.Syr. 15:5. 47:14. /ll.lKon. 3:16f. /IS. Job 29:7f. /13. Syr. 15:6. /l4.1 Kon. 4:21. /lö.Syr. 47:16. /l6. Syr.6:28. 2 21.Jak.l:5.

9 KAPITLET. Salomos bön om vishet.

1 11 yFina fäders Gud, du barm-1VJL härtighetens Herre,

du som har gjort allt genom ditt ord,

2 och som genom din vishet har

danat människan till att råda över dina skapade verk

3 och till att styra världen med

helighet och rättfärdighet och till att döma med rättvisa, 14 giv mig visheten, som tronar

vid din sida, och uteslut mig icke ur dina

barns tal. 5 Jag är ju din tjänare och din

tjänarinnas son, en svag människa, som lever

allenast en kort tid,

och som föga förstår lag och rätt. Ty om än någon gäller såsom 6 fullkomlig inför människors barn, så är han dock att räkna för

intet,

om han saknar den vishet som kommer från dig.

Du har själv utvalt mig till ko-7 nung över ditt folk

och till domare över dina söner och döttrar.

Du har befallt mig att byggas ett tempel på ditt heliga berg

och ett altare i den stad där du har din boning,

såsom en avbild av det heliga tabernakel

som du har berett redan från begynnelsen.

Men hos dig är visheten, som 9 känner dina verk,

och som var med, när du skapade världen,

hon som vet vad som är dig välbehagligt,

och vad som är rätt efter dina bud.

Sänd ut henne från din heliga 10 himmel,

och skicka henne från din härlighets tron,

för att hon må bistå mig i arbetet,

och för att jag må lära känna vad som är dig till behag.

Ty hon vet och förstår allt, 11

och hon skall visligt vägleda mig i mina gärningar

och beskydda mig med sin härlighet.

Så skola mina verk täckas dig, 12

och jag skall kunna styra ditt folk med rättfärdighet

och bliva min faders tron värdig. 19 Och väl var jag en yngling

med goda anlag och hade fått en god själ på min lott,

20 eller fastmer: därför att jag var

god,

hade jag kommit i besittning av en obesmittad kropp.

21 Men jag förstod att jag allenast

så kunde förvärva henne,

att jag fick henne såsom gåva av Gud

- och redan det krävde förstånd,

att veta vems nådegåva hon är -

därför vände jag mig ock till Herren och bad till honom;

jag talade så ur djupet av mitt hjärta:

g.Syr. 6:26f. 51:13f. /ö.Ords. 8:18. Ö.Ords. 8:14. /S.Syr. 39:2f. /lO.Syr. 15:5. 47:14. /ll.lKon. 3:16f. /IS. Job 29:7f. /13. Syr. 15:6. /l4.1 Kon. 4:21. /lö.Syr. 47:16. /l6. Syr.6:28. 2 21.Jak.l:5.

9 KAPITLET. Salomos bön om vishet.

1 11 yFina fäders Gud, du barm-1VJL härtighetens Herre,

du som har gjort allt genom ditt ord,

2 och som genom din vishet har

danat människan till att råda över dina skapade verk

3 och till att styra världen med

helighet och rättfärdighet och till att döma med rättvisa, 14 giv mig visheten, som tronar

vid din sida, och uteslut mig icke ur dina

barns tal. 5 Jag är ju din tjänare och din

tjänarinnas son, en svag människa, som lever

allenast en kort tid,

och som föga förstår lag och rätt. Ty om än någon gäller såsom 6 fullkomlig inför människors barn, så är han dock att räkna för

intet,

om han saknar den vishet som kommer från dig.

Du har själv utvalt mig till ko-7 nung över ditt folk

och till domare över dina söner och döttrar.

Du har befallt mig att byggas ett tempel på ditt heliga berg

och ett altare i den stad där du har din boning,

såsom en avbild av det heliga tabernakel

som du har berett redan från begynnelsen.

Men hos dig är visheten, som 9 känner dina verk,

och som var med, när du skapade världen,

hon som vet vad som är dig välbehagligt,

och vad som är rätt efter dina bud.

Sänd ut henne från din heliga 10 himmel,

och skicka henne från din härlighets tron,

för att hon må bistå mig i arbetet,

och för att jag må lära känna vad som är dig till behag.

Ty hon vet och förstår allt, 11

och hon skall visligt vägleda mig i mina gärningar

och beskydda mig med sin härlighet.

Så skola mina verk täckas dig, 12

och jag skall kunna styra ditt folk med rättfärdighet

och bliva min faders tron värdig.13 Ty vilken människa kan kän- na Guds råd? Eller vem kan utgrunda vad Herren vill?

14 De dödligas tankar äro ju van-

mäktiga, och våra beräkningar äro osäkra.

15 Ty den förgängliga kroppen

tynger ned själen, och stofthyddan är en börda för den mångtänkande anden.

16 Allenast med svårighet sluta vi

oss till det som är på jorden, och det som är nära till hands

finna vi med möda. Vem kan då utrannsaka det som

är i himmelen?

17 Och vem har lärt känna ditt råd,

om ej du först gav vishet och sände din helige Ande från

höjden? is På sådant sätt hava jordens

bebyggare förts på rätta

stigar och människorna lärt det som

är välbehagligt för dig; ja, genom visheten hava de

blivit frälsta.

l.Ps. 33:6. Joh. 1:3. /S.lMos. 1:26. Ps. 8:7f. Vish. 10:2. /4.Syr. 1:1. /ö. IKon. 3:7. Ps. 86:16. 116:16. /ö. l Kor. 3:18f. /8.2Mos. 25:8,40. 2Sam. 7:13. l Krön. 28:6. Hebr. 8:5. /9. Ords. 8:27f. Syr. 24:3f. /13. Job 15:8f. Jes. 40:13f. Rom. 11:34. IKor. 2:16. /15.2Kor. 5:4. /IB.Pred. 3:11.

10 KAPITLET.

Vishetens ledning i Israels historia från Adam till och med övergången över Röda havet.

1 T^\et var hon som beskyddade JL/honom som först blev danad, världens fader, vilken skapades allena, och som ryckte

2 honom ur hans fall1 och gav honom kraft till att råda över allting.

Men när därefter en orätt- o färdig man i sin vrede avföll från henne, gick han själv under på grund av den hätskhet varmed han dräpte sin broder.

När sedan för hans skull jor- < den översvämmades, då var det åter visheten som frälste den, i det hon med hjälp av några skröpliga plankor lotsade den rättfärdige genom vattnet.

Det var ock hon, som när 5 folken hade blivit förbistrade till följd av sin endräkt i ondska, lät sig vårda om den rättfärdige och behöll honom ostrafflig inför Gud och bevarade honom ståndaktig mot fadershjärtats känslor.

Det var hon, som när de 6 ogudaktiga förgingos, räddade en rättfärdig man, då denne sökte fly undan elden som föll ned över de fem städerna.

Om dessas ondska vittna ännu 7 alltjämt en rykande ödemark och växter som bära frukt i otid och saltstoden som reser sig till åminnelse av ett tvivlande sinne. Ty när dessa vände sig ifrån s visheten, gingo de icke allenast förlustiga kännedomen om det rätta, utan måste ock åt världen efterlämna ett minnesmärke av sin dårskap, för att deras förvillelser icke ens skulle kunna råka i glömska.

Visheten räddade ock ur fa- 9 rorna dem som tjänade henne. Det var hon som ledde den rätt- K färdige på jämna stigar, när han måste fly för sin broders vrede. Hon visade honom Guds rike och gav honom kunskap om heliga ting; hon skänkte tionom välstånd under hans mödor och gav honom riklig 13 Ty vilken människa kan kän- na Guds råd? Eller vem kan utgrunda vad Herren vill?

14 De dödligas tankar äro ju van-

mäktiga, och våra beräkningar äro osäkra.

15 Ty den förgängliga kroppen

tynger ned själen, och stofthyddan är en börda för den mångtänkande anden.

16 Allenast med svårighet sluta vi

oss till det som är på jorden, och det som är nära till hands

finna vi med möda. Vem kan då utrannsaka det som

är i himmelen?

17 Och vem har lärt känna ditt råd,

om ej du först gav vishet och sände din helige Ande från

höjden? is På sådant sätt hava jordens

bebyggare förts på rätta

stigar och människorna lärt det som

är välbehagligt för dig; ja, genom visheten hava de

blivit frälsta.

l.Ps. 33:6. Joh. 1:3. /S.lMos. 1:26. Ps. 8:7f. Vish. 10:2. /4.Syr. 1:1. /ö. IKon. 3:7. Ps. 86:16. 116:16. /ö. l Kor. 3:18f. /8.2Mos. 25:8,40. 2Sam. 7:13. l Krön. 28:6. Hebr. 8:5. /9. Ords. 8:27f. Syr. 24:3f. /13. Job 15:8f. Jes. 40:13f. Rom. 11:34. IKor. 2:16. /15.2Kor. 5:4. /IB.Pred. 3:11.

10 KAPITLET.

Vishetens ledning i Israels historia från Adam till och med övergången över Röda havet.

1 T^\et var hon som beskyddade JL/honom som först blev danad, världens fader, vilken skapades allena, och som ryckte

2 honom ur hans fall1 och gav honom kraft till att råda över allting.

Men när därefter en orätt- o färdig man i sin vrede avföll från henne, gick han själv under på grund av den hätskhet varmed han dräpte sin broder.

När sedan för hans skull jor- < den översvämmades, då var det åter visheten som frälste den, i det hon med hjälp av några skröpliga plankor lotsade den rättfärdige genom vattnet.

Det var ock hon, som när 5 folken hade blivit förbistrade till följd av sin endräkt i ondska, lät sig vårda om den rättfärdige och behöll honom ostrafflig inför Gud och bevarade honom ståndaktig mot fadershjärtats känslor.

Det var hon, som när de 6 ogudaktiga förgingos, räddade en rättfärdig man, då denne sökte fly undan elden som föll ned över de fem städerna.

Om dessas ondska vittna ännu 7 alltjämt en rykande ödemark och växter som bära frukt i otid och saltstoden som reser sig till åminnelse av ett tvivlande sinne. Ty när dessa vände sig ifrån s visheten, gingo de icke allenast förlustiga kännedomen om det rätta, utan måste ock åt världen efterlämna ett minnesmärke av sin dårskap, för att deras förvillelser icke ens skulle kunna råka i glömska.

Visheten räddade ock ur fa- 9 rorna dem som tjänade henne. Det var hon som ledde den rätt- K färdige på jämna stigar, när han måste fly för sin broders vrede. Hon visade honom Guds rike och gav honom kunskap om heliga ting; hon skänkte tionom välstånd under hans mödor och gav honom riklig11 lön för hans arbete. Mot deras vinningslystnad, som förtryckte honom, stod hon honom bi, och

12 hon gjorde honom rik. Hon beskyddade honom mot fiender och tryggade honom mot sådana som lade försåt för honom. En svår kamp avgjorde hon till hans förmån, på det att han skulle förstå att gudsfruktan förmår mer än något annat.

13 Det var hon som icke övergav den rättfärdige som hade blivit såld, utan räddade honom från

L4 synd. Hon steg ned med honom i fängelsehålan och övergav honom icke i hans bojor, till dess hon hade förlänat honom en här skar spira och makt över dem som voro hans herrar. Hon visade ock att hans belackare voro lögnare och skänkte honom evärdlig ära. '» Det var hon som räddade det heliga folket och det ostraffliga släktet från ett folk av förtryc-

6 käre. Hon gick in i Herrens tjänares själ och trädde upp mot fruktansvärda konungar med

7 under och tecken. Hon lät de heliga undfå lön för deras mödor; hon vägledde dem på en underbar färd och tjänade dem till skygd om dagen och till

8 stjärnljus om natten. Hon ledde dem genom Röda havet och förde dem fram genom stora

9 vatten; men deras fiender fördränkte hon och lät dem sedan kastas upp ur det bottenlösa

0 djupet. Fördenskull fingo de rättfärdiga taga vapnen från de ogudaktiga. De lovsjöngo ditt heliga namn, o Herre, och prisade endräktigt din värnande

1 hand. Ty visheten öppnade de stummas mun och lärde dem

som voro lika barn att tala med redig tunga.

l.lMos. 2:7. /g.lMos. 1:26. Vish. 9:2. /3-lMos. 4:8f. /4. IMos. 6:5f. 7:23. Hebr. 11:7. 2Petr. 2:5. /5. IMos. ll:6f. 17:lf. 22:lf. Hebr. ll:17f. /6.1Mos. 19:15f. 2Petr. 2:7. 7.1Mos. 19:26f. /lO.lMos. 27:41f. 28:101!. /ll.lMos. 30:25f. /Ig.lMos. 31:22f. 32:6f., 24f. Hos. 12:3f. ITim. 4:8. /IS.lMos. 37:28. 39:7f. 14.1Mos. 39:20f. 40:4. 41:40f. 45:8. 50:20. Ps. 105:20f. IMack. 2:53. Apg. 7:9f. /15.2MOS. 3:16f. Till. t. Est. 1:6. /16.2Mos. kap. 7-10. Ps. 105:26f. /17.1Mos. 15:14. 2Mos. 12:35f. 13:17f. 5Mos. 1:33. Ps. 78:14. 105:39. Vish. 18:3. /18.2Mos. 14:lf. Ps. 78:13. 106:9. Jes. 63:llf. /19. 2Mos. 14:30. Ps. 106:11. /20.2Mos. 15:lf. /21.2Mos. 4:12.

11 KAPITLET.

Israels välgång jämföres med deras fienders ofärd. Egyptierna straffades genom detsamma som blev medel till Israels räddning. Herren är barmhärtig mot allt vad han har skapat.

Hon gjorde deras f öretag i lyckosamma genom den helige profeten. De tågade f ram 2 genom en obebodd öken, och i väglösa trakter slogo de upp sina tält. De gjorde motstånds mot fiender och försvarade sig mot ovänner. När de ledo törst, 4 åkallade de dig; då gavs dem vatten ur kala klippan och läkedom mot törsten ur hårda stenen. Ty det som för deras fien- 5 der blev ett medel till straff, det blev för dem själva ett medel till hjälp i nöden. I stället före att floden, som kommer ur en aldrig sinande källa, för de andra blev grumlad genom vedervärdigt blod, till straff? för påbudet att de späda barnen kulle dödas, gav du oförväntat åt dessa friskt vatten i ymnighet, sedan du genom den törst söms de då kände hade visat dem på vad sätt du hade straffat deras 11 lön för hans arbete. Mot deras vinningslystnad, som förtryckte honom, stod hon honom bi, och

12 hon gjorde honom rik. Hon beskyddade honom mot fiender och tryggade honom mot sådana som lade försåt för honom. En svår kamp avgjorde hon till hans förmån, på det att han skulle förstå att gudsfruktan förmår mer än något annat.

13 Det var hon som icke övergav den rättfärdige som hade blivit såld, utan räddade honom från

L4 synd. Hon steg ned med honom i fängelsehålan och övergav honom icke i hans bojor, till dess hon hade förlänat honom en här skar spira och makt över dem som voro hans herrar. Hon visade ock att hans belackare voro lögnare och skänkte honom evärdlig ära. '» Det var hon som räddade det heliga folket och det ostraffliga släktet från ett folk av förtryc-

6 käre. Hon gick in i Herrens tjänares själ och trädde upp mot fruktansvärda konungar med

7 under och tecken. Hon lät de heliga undfå lön för deras mödor; hon vägledde dem på en underbar färd och tjänade dem till skygd om dagen och till

8 stjärnljus om natten. Hon ledde dem genom Röda havet och förde dem fram genom stora

9 vatten; men deras fiender fördränkte hon och lät dem sedan kastas upp ur det bottenlösa

0 djupet. Fördenskull fingo de rättfärdiga taga vapnen från de ogudaktiga. De lovsjöngo ditt heliga namn, o Herre, och prisade endräktigt din värnande

1 hand. Ty visheten öppnade de stummas mun och lärde dem

som voro lika barn att tala med redig tunga.

l.lMos. 2:7. /g.lMos. 1:26. Vish. 9:2. /3-lMos. 4:8f. /4. IMos. 6:5f. 7:23. Hebr. 11:7. 2Petr. 2:5. /5. IMos. ll:6f. 17:lf. 22:lf. Hebr. ll:17f. /6.1Mos. 19:15f. 2Petr. 2:7. 7.1Mos. 19:26f. /lO.lMos. 27:41f. 28:101!. /ll.lMos. 30:25f. /Ig.lMos. 31:22f. 32:6f., 24f. Hos. 12:3f. ITim. 4:8. /IS.lMos. 37:28. 39:7f. 14.1Mos. 39:20f. 40:4. 41:40f. 45:8. 50:20. Ps. 105:20f. IMack. 2:53. Apg. 7:9f. /15.2MOS. 3:16f. Till. t. Est. 1:6. /16.2Mos. kap. 7-10. Ps. 105:26f. /17.1Mos. 15:14. 2Mos. 12:35f. 13:17f. 5Mos. 1:33. Ps. 78:14. 105:39. Vish. 18:3. /18.2Mos. 14:lf. Ps. 78:13. 106:9. Jes. 63:llf. /19. 2Mos. 14:30. Ps. 106:11. /20.2Mos. 15:lf. /21.2Mos. 4:12.

11 KAPITLET.

Israels välgång jämföres med deras fienders ofärd. Egyptierna straffades genom detsamma som blev medel till Israels räddning. Herren är barmhärtig mot allt vad han har skapat.

Hon gjorde deras f öretag i lyckosamma genom den helige profeten. De tågade f ram 2 genom en obebodd öken, och i väglösa trakter slogo de upp sina tält. De gjorde motstånds mot fiender och försvarade sig mot ovänner. När de ledo törst, 4 åkallade de dig; då gavs dem vatten ur kala klippan och läkedom mot törsten ur hårda stenen. Ty det som för deras fien- 5 der blev ett medel till straff, det blev för dem själva ett medel till hjälp i nöden. I stället före att floden, som kommer ur en aldrig sinande källa, för de andra blev grumlad genom vedervärdigt blod, till straff? för påbudet att de späda barnen kulle dödas, gav du oförväntat åt dessa friskt vatten i ymnighet, sedan du genom den törst söms de då kände hade visat dem på vad sätt du hade straffat derasVish. 11:9.

9 motståndare. Ty då de sattes på prov, fastän genom tuktan i all mildhet, kunde de förstå huru de ogudaktiga plågades, när dessa blevo dömda i vrede.

10 Dem själva varnade och prövade du nämligen såsom en fader, men de andra dömde och straffade

11 du såsom en sträng konung. Och lika väl frånvarande som när-

12 varande kvaldes de,' ja, en dubbel plåga träffade dem, och vånda vid åtanken av det för-

13 flutna. Ty när de hörde att det som hade länt dem själva till straff lände de andra till hjälp, då förnummo de att det var

14 Herren. Ty honom som de en gång hade förkastat och satt ut, och som de sedan med hån hade avvisat, honom måste de vid den slutliga utgången förundra sig över, i det att de hade fått törsta på helt annat sätt än de rättfärdiga.

15 Och till straff för deras orättfärdighets oförståndiga tankar, genom vilka de hade blivit vilse-förda, så att de dyrkade oskäliga kräldjur och föraktliga småkryp, sände du ut mot dem en mängd

16 oskäliga varelser till näpst. Så skulle de lära sig förstå, att vad någon brukar såsom medel till synd, del bliver också medel till

17 hans straff. Lätt hade din allsmäktiga hand, som förmådde skapa världen av formlöst ämne, kunnat sända emot dem björnar i mängd eller vildalejon

is eller nyskapade ilskna odjur aldrig förut sedda, som antinger hade frustat ut en eldsprutand andedräkt eller spritt väsand rök omkring sig eller ur gnist rande ögon sänt fruktansvärds

19 ljungeldar, odjur som hade mak

ät icke allenast att genom sitt anfall alldeles förinta dem, utan 3ck att tillintetgöra dem redan Benoni sin skräckinjagande anblick. Och jämväl sådana för-20 utan skulle de hava kunnat falla or en enda fläkt, förföljda av len hämnande rättfärdigheten och förströdda av din makts ande. Dock, du har ordnat allt efter mått och tal och vikt. Ja, 21 övermäktig styrka står dig städse till buds; och vem kan stå emot kraften av din arm? Så-22 om ett grand på vågskålen är ju hela världen infor dig, och såsom en droppe dagg, som om morgonen faller på jorden. Men 23 du är barmhärtig mot alla, därför att du förmår allt; och du hiar fördrag rned människornas synder, för att de skola bättra ig. Ty du älskar allt som är 24 till, och du håller intet för styggelse av vad du har skapat. Du skulle heller icke hava danat något som du hatade. Och huru 25 skulle något hava kunnat bestå, om icke du hade velat det? Eller huru skulle något hava kunnat bliva bevarat, som du icke hade kallat till liv? Men 26 du är skonsam mot allt, därför att det är ditt, o Herre, du det levandes vän. Ty din oförgäng-12 lige ande bor i allt. Därför 2 straffar du först efter hand dem som falla och varnar dem, därmed att du påminner dem om det vari de synda, på det att de skola skilja sig ifrån sin ondska och tro på dig, o Herre.

l.SMos. 34:10. Hos. 12:13. /2.5Mos. 8:15. Ps. 107:4f. Jer. 2:6. /3.2Mos. 17:8f. 4Mos. 21:1 f. 31:1 f. /4.2Mos. 17:2f. 4Mos. 20:2f. Ps. 78:15f. 105:41. /6.2Mos. 7:20. Ps. 78:44. 7.2Mos. 1:151. /0. 5Mos. 8:2,16. Jer. 10:24. Vish, 16:4. /10.5Mos.8:5. Vish. 12:22. 2Mack. 6:12f. Hebr. 12:6f. /14.2Mos. 2:3. 5:2. /15.2Mos. 8:lf. 10:12f. Ps. 105:30f. Vish. 12:23f. Rom. 1:21 f. /lö.Vish. 12:27. 16:lf. 18:5. 2Mack. 4:16f.,26. 9:6. 13:8. Matt. 26:52. Upp. 16:6. /17.3Mos. 26:22. 5Mos. 32:24. 2Kon. 2:24. 17:25. Jer. 15:13. Vish. 12:9. Syr. 39:30. /18. 4Mos. 21:6. Job 41:9f. 20.Job 4:9. Jes. 40:24. Vish. 5:23. 21.Vish. 12:18. /22.Jes 40:15. /23. Vish. 12:10,16. Syr. 2:18. 18:11. Rom. 2:4. 3:25. /26.Hes. 18:23.

12 KAPITLET.

Gud är skonsam jämväl mot syndare för att giva dem rådrum till bättring.

Så hatade du ju visserligen de forna inbyggarna i ditt heliga land, därför att de övade avskyvärda trolldoms verk och skändliga gudstjänstbruk1 och utan förbarmande dräpte sina barn och höllo offergillen där de förtärde människokött och blod. Ja, du ville genom våra fäders hand förgöra de invigda mitt under deras offermåltider, dessa föräldrar som med egen hand dräpte sina värnlösa små. Ty du ville ju att det land som hos dig stod högst i ära av alla skulle få mottaga en befolkning av Guds barn, som var det värdig. Men dock visade du dig skonsam jämväl mot dessa, eftersom de voro människor; du sände ut getingar såsom förelöpare till din här, för att dessa först så småningom skulle utrota dem. i Icke som om du hade varit ur stånd att i öppen strid giva de ogudaktiga i de rättfärdigas hand, eller att genom fruktansvärda vilddjur eller ett enda befallande ord med ens tillintet-) göra dem; men genom att så småningom gå till doms med dem ville du giva dem rådrum

till bättring, fastän du väl visste att deras ursprung var ont, och att deras ondska var inrotad hos dem, och att deras tänkesätt aldrig någonsin skulle förändras. Ty de voro ett förbannat il släkte från begynnelsen.

Det var ej heller av rädsla för någon som du gav dem en tids strafflöshet för deras synder. ' Ty vem vågar säga: »Vad 12 gör du?» Eller vem skulle kunna sätta sig emot din dom? Och vem skulle drista att anklaga dig för att du har förgjort folk som du själv har skapat? Eller vem skulle våga att träda upp emot dig såsom sakförare för orättfärdiga människor? Utom dig finnes det juis icke någon Gud som bär omsorg om alla, så att du skulle behöva bevisa för honom att du icke har dömt orättfärdigt; ej heller förmår någon konung 14 eller härskare träda dig under ögonen, till försvar för dem som du har straffat. Nej, eftersom 15 du är rättfärdig, styr du ock allting rättfärdigt; och du anser det oförenligt med din makt att döma också den skyldig, som icke har gjort sig förtjänt av straff. Just din starkhet ärjuie grunden till din rättfärdighet; och att du råder över alla, det gör dig skonsam mot alla. Ty din starkhet visar du, när 17 någon betvivlar din makts fullkomlighet; och om någon känner den, då bestraffar du hans förmätenhet. Men du är herre is över din styrka och dömer med mildhet och regerar över oss med mycken skonsamhet. Ty makten står dig till buds, närhelst du vill, 8:5. Vish. 12:22. 2Mack. 6:12f. Hebr. 12:6f. /14.2Mos. 2:3. 5:2. /15.2Mos. 8:lf. 10:12f. Ps. 105:30f. Vish. 12:23f. Rom. 1:21 f. /lö.Vish. 12:27. 16:lf. 18:5. 2Mack. 4:16f.,26. 9:6. 13:8. Matt. 26:52. Upp. 16:6. /17.3Mos. 26:22. 5Mos. 32:24. 2Kon. 2:24. 17:25. Jer. 15:13. Vish. 12:9. Syr. 39:30. /18. 4Mos. 21:6. Job 41:9f. 20.Job 4:9. Jes. 40:24. Vish. 5:23. 21.Vish. 12:18. /22.Jes 40:15. /23. Vish. 12:10,16. Syr. 2:18. 18:11. Rom. 2:4. 3:25. /26.Hes. 18:23.

12 KAPITLET.

Gud är skonsam jämväl mot syndare för att giva dem rådrum till bättring.

Så hatade du ju visserligen de forna inbyggarna i ditt heliga land, därför att de övade avskyvärda trolldoms verk och skändliga gudstjänstbruk1 och utan förbarmande dräpte sina barn och höllo offergillen där de förtärde människokött och blod. Ja, du ville genom våra fäders hand förgöra de invigda mitt under deras offermåltider, dessa föräldrar som med egen hand dräpte sina värnlösa små. Ty du ville ju att det land som hos dig stod högst i ära av alla skulle få mottaga en befolkning av Guds barn, som var det värdig. Men dock visade du dig skonsam jämväl mot dessa, eftersom de voro människor; du sände ut getingar såsom förelöpare till din här, för att dessa först så småningom skulle utrota dem. i Icke som om du hade varit ur stånd att i öppen strid giva de ogudaktiga i de rättfärdigas hand, eller att genom fruktansvärda vilddjur eller ett enda befallande ord med ens tillintet-) göra

dem; men genom att så småningom gå till doms med dem ville du giva dem rådrum

till bättring, fastän du väl visste att deras ursprung var ont, och att deras ondska var inrotad hos dem, och att deras tänkesätt aldrig någonsin skulle förändras. Ty de voro ett förbannat il släkte från begynnelsen.

Det var ej heller av rädsla för någon som du gav dem en tids strafflöshet för deras synder. ' Ty vem vågar säga: »Vad 12 gör du?» Eller vem skulle kunna sätta sig emot din dom? Och vem skulle drista att anklaga dig för att du har förgjort folk som du själv har skapat? Eller vem skulle våga att träda upp emot dig såsom sakförare för orättfärdiga människor? Utom dig finnes det juis icke någon Gud som bär omsorg om alla, så att du skulle behöva bevisa för honom att du icke har dömt orättfärdigt; ej heller förmår någon konung 14 eller härskare träda dig under ögonen, till försvar för dem som du har straffat. Nej, eftersom 15 du är rättfärdig, styr du ock allting rättfärdigt; och du anser det oförenligt med din makt att döma också den skyldig, som icke har gjort sig förtjänt av straff. Just din starkhet ärjuie grunden till din rättfärdighet; och att du råder över alla, det gör dig skonsam mot alla. Ty din starkhet visar du, när 17 någon betvivlar din makts fullkomlighet; och om någon känner den, då bestraffar du hans förmätenhet. Men du är herre is över din styrka och dömer med mildhet och regerar över oss med mycken skonsamhet. Ty makten står dig till buds, närhelst du vill,19 Genom att så handla har du velat lära ditt folk att den rättfärdige bör hava människokärlek; och du har givit dina barn gott hopp om att du vill förläna dem tillfälle till bätt-

20 ring, när de synda. Ty om du med så stor varsamhet och fördragsamhet straffade dina barns fiender, som dock förtjänade döden, i det att du lämnade dem tid och rådrum till att

21 skilja sig ifrån sin ondska, med vilken aktsamhet har du då icke dömt dina barn, vilkas fäder du genom edliga försäkringar och förbund hade givit

22 så härliga löften! Oss fostrar du alltså genom tuktan, medan du tiotusenfalt slår våra fiender, på det att vi, när vi själva döma, må betänka din godhet, och när vi bliva dömda, må kunna vänta förbarmande.

23 Därför plågade du ock genom deras egna styggelser de orättfärdiga, som framlevde sitt liv

24 i dårskap. De hade ju ock förirrat sig långt bort på villfarelsens vägar, i det att de höllo för gudar de till och med bland djuren själva mest föraktade odjur och läto bedraga sig i likhet med oförnuftiga småbarn.

25 Fördenskull sände du domen över dem likasom på lek, som om de hade varit oförståndiga barn.

26 Men de som icke låta varna sig, när de så bliva näpsta likasom på lek, de få erfara en dom som

27 är Gud värdig. Ty när dessa blevo straffade genom dem som de vid sina plågor härmades på, dessa samma som de höllo för gudar, då fingo de, just genom dem, lära känna den sanne Guden, när de nu med egna

ögon sågo honom som de förut hade förnekat sig veta något om. Därför kom ock den strängaste dom över dem.

l.Vish. 1:7. /3.5Mos. 9:4. /4.5Mos. 18:9f. /5.3Mos. 18:21. 5Mos. 12:31. Ps. 106:37f. Vish. 14:23. /6.5 Mos. 7:16. /7.Till. t. Est. 6:16. 8.2Mos. 23:28. 5Mos. 7:20f. Jos. 24:12. /9.3Mos. 26:22. Vish. 11:17. 18:15. /lO.Rom. 2:4. /ll.lMos. 9:25. IS.Job 9:12. Jes. 45:9. Dan. 4:32. Rom- 9:19f. /13. Vish. 6:7. /14-Till. t. Est. 3:4. /15-lMos. 18:25. /16. Vish. 11:23,26. /18-Vish. 11:21. f 21. IMos. 12':2f. 22:16f. Judit 8:27. Vish. 18:22. /Sg.Vish. 11:10. 2Mack. 6:12f. SS.Vish. ll:15f. /24.Vish. 15:18. Rom. l:22f. /27.2Mos. 5:2. Vish. 11:16. 16:16. /28.2Mos. 12:29.14:28.

13 KAPITLET.

Avgudadyrkarnas dårskap.

Ja, dåraktiga till sin natur i voro alla de människor som saknade kunskap om Gud, och som icke av de härliga ting som synas förmådde känna honom »som är», och icke, när de gåvo akt på hans verk, kände igen mästaren, utan höllo för gudar 2 antingen elden eller vinden eller den snabba luften eller stjärn-ringen eller de mäktiga vattnen eller himlaljusen, som styra världen. Om de nu än tjusades 3 så av dessa tings skönhet, att de antogo dem vara gudar, så hade de dock bort förstå huru mycket förmer han är, som är herre över dem; han som är all skönhets upphov har ju skapat dem. Om det åter var därför att de 4 hade intagits av häpnad över deras makt och

verkningskraft, så hade de genom dessa bort inse huru mycket mäktigare han är, som har danat dem. Ty av de 5 skapade tingens storhet och skönhet kan man sluta sig till 19 Genom att så handla har du velat lära ditt folk att den rättfärdige bör hava människokärlek; och du har givit dina barn gott hopp om att du vill förläna dem tillfälle till bätt-

20 ring, när de synda. Ty om du med så stor varsamhet och fördragsamhet straffade dina barns fiender, som dock förtjänade döden, i det att du lämnade dem tid och rådrum till att

21 skilja sig ifrån sin ondska, med vilken aktsamhet har du då icke dömt dina barn, vilkas fäder du genom edliga försäkringar och förbund hade givit

22 så härliga löften! Oss fostrar du alltså genom tuktan, medan du tiotusenfalt slår våra fiender, på det att vi, när vi själva döma, må betänka din godhet, och när vi bliva dömda, må kunna vänta förbarmande.

23 Därför plågade du ock genom deras egna styggelser de orättfärdiga, som framlevde sitt liv

24 i dårskap. De hade ju ock förirrat sig långt bort på villfarelsens vägar, i det att de höllo för gudar de till och med bland djuren själva mest föraktade odjur och läto bedraga sig i likhet med oförnuftiga småbarn.

25 Fördenskull sände du domen över dem likasom på lek, som om de hade varit oförståndiga barn.

26 Men de som icke låta varna sig, när de så bliva näpsta likasom på lek, de få erfara en dom som

27 är Gud värdig. Ty när dessa blevo straffade genom dem som de vid sina plågor härmades på, dessa samma som de höllo för gudar, då fingo de, just genom dem, lära känna den sanne Guden, när de nu med egna

ögon sågo honom som de förut hade förnekat sig veta något om. Därför kom ock den strängaste dom över dem.

l.Vish. 1:7. /3.5Mos. 9:4. /4.5Mos. 18:9f. /5.3Mos. 18:21. 5Mos. 12:31. Ps. 106:37f. Vish. 14:23. /6.5 Mos. 7:16. /7.Till. t. Est. 6:16. 8.2Mos. 23:28. 5Mos. 7:20f. Jos. 24:12. /9.3Mos. 26:22. Vish. 11:17. 18:15. /lO.Rom. 2:4. /ll.lMos. 9:25. IS.Job 9:12. Jes. 45:9. Dan. 4:32. Rom- 9:19f. /13. Vish. 6:7. /14-Till. t. Est. 3:4. /15-lMos. 18:25. /16. Vish. 11:23,26. /18-Vish. 11:21. f 21. IMos. 12':2f. 22:16f. Judit 8:27. Vish. 18:22. /Sg.Vish. 11:10. 2Mack. 6:12f. SS.Vish. ll:15f. /24.Vish. 15:18. Rom. l:22f. /27.2Mos. 5:2. Vish. 11:16. 16:16. /28.2Mos. 12:29.14:28.

13 KAPITLET.

Avgudadyrkarnas dårskap.

Ja, dåraktiga till sin natur i voro alla de människor som saknade kunskap om Gud, och som icke av de härliga ting som synas förmådde känna honom »som är», och icke, när de gåvo akt på hans verk, kände igen mästaren, utan höllo för gudar 2 antingen elden eller vinden eller den snabba luften eller stjärn-ringen eller de mäktiga vattnen eller himlaljusen, som styra världen. Om de nu än tjusades 3 så av dessa tings skönhet, att de antogo dem vara gudar, så hade de dock bort förstå huru mycket förmer han är, som är herre över dem; han som är all skönhets upphov har ju skapat dem. Om det åter var därför att de 4 hade intagits av häpnad över deras makt och verkningskraft, så hade de genom dessa bort inse huru mycket mäktigare han är, som har danat dem. Ty av de 5 skapade tingens storhet och skönhet kan man sluta sig tilloch föreställa sig hurudan deras upphovsman är.

6 Och dock äro dessa icke så mycket att tadla, ty det är kanske så med dem, att de, fastän de fara vilse, ändå söka Gud och gärna vilja finna ho-

7 nom. Medan de nämligen sysselsätta sig med hans verk, forska de noga i dem och bliva betagna vid deras anblick, eftersom det

8 de se är så skönt. Men å andra sidan äro icke ens dessa helt

9 ursäktade. Ty om de förmådde fatta så mycket att de kunde utgrunda världen, huru kom det sig då att de icke mycket förr funno honom som är herre över dessa ting?

10 Ömkansvärda äro de, och till döda ting sätta de sitt hopp, alla de som kalla verk av människohänder för gudar, något av guld och silver, alster av konst, avbildningar av djur eller ett uselt stenbeläte, ett verk av

11 forntida hand. Huru gör till exempel timmermannen? Jo, han avsågar ett lätthanterligt trästycke och skalar med van hand av all barken därpå; han bearbetar det sedan med skicklighet och förfärdigar så något nyttigt redskap för det dagliga livets

12 behov. Och avfallet vid arbetet använder han till att koka sin mat över; och därefter äter han

13 sig mätt. Men det avfall som till sist bliver kvar, och som icke duger till något nyttigt, ett vint och kvistigt trästycke, det tager han sedan och täljer på, till sysselsättning på lediga stunder, och formar det med vårdslös händighet. Så tillskapar han därav en människo-

14 bild1 eller giver det likhet med

något oansenligt djur, i det han bestryker bilden med mönja och färgar dess yta röd med smink och stryker över alla dess fläckar. Sedan förfärdigar hani5 åt den en boning som är den värdig och sätter fast den vid väggen med spikar. Han söker 16 nämligen så hindra att den skall falla omkull, eftersom han väl vet att den är ur stånd att hjälpa sig själv. Den är ju ock allenast en bild och har behov av hjälp. Men när han därefter vill bedja 17 för sina ägodelar och sitt äktenskap och sina barn, då blyges han icke för att tala till detta livlösa ting. Om hälsa åkallar han det kraftlösa, om liv anropar hanis det döda, om bistånd bönfaller han hos det som alls intet förmår, om lyckosam färd hos det som icke ens kan röra en fot; och i fråga om förvärv och 19 yrke och framgång i sina händers verk utbeder han sig kraft av det som icke har den minsta kraft i sina händer.

1.2Mos. 3:14. Rom. l:19f. /2.1Mos. 1:16. 5Mos. 4:19. Job 36:26f. Bar. 6:59f. IKor. 8:5. /3.Syr. 43:9f. /6. Apg. 17:27. /S.Rom. 1:20. /lO.Ps. 115:4f. 135:15f. Jes. 46:6f. Vish. 15:6,10. /11.Jes. 40:20. 44:13f. Jer. 10:3f. /IS.Jes. 41:7. /16.Bar. 6:26. 17. Bar. 6:34f.

14 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående. Bilddyrkans ursprung och fördärvliga följder.

När åter någon bereder sig i till en sjöresa och ärnar färdas genom de vilda vågorna, då anropar han ett trästycke som är bräckligare än skeppet som bär honom. Ty skeppet 2 har förvärvsbegäret tänkt ut, och föreställa sig hurudan deras upphovsman är.

6 Och dock äro dessa icke så mycket att tadla, ty det är kanske så med dem, att de, fastän de fara vilse, ändå söka Gud och gärna vilja finna ho-

7 nom. Medan de nämligen sysselsätta sig med hans verk, forska de noga i dem och bliva betagna vid deras anblick, eftersom det

8 de se är så skönt. Men å andra sidan äro icke ens dessa helt

9 ursäktade. Ty om de förmådde fatta så mycket att de kunde utgrunda världen, huru kom det sig då att de icke mycket förr funno honom som är herre över dessa ting?

10 Ömkansvärda äro de, och till döda ting sätta de sitt hopp, alla de som kalla verk av människohänder för gudar, något av guld och silver, alster av konst, avbildningar av djur eller ett uselt stenbeläte, ett verk av

11 forntida hand. Huru gör till exempel timmermannen? Jo, han avsågar ett lätthanterligt trästycke och skalar med van hand av all barken därpå; han bearbetar det sedan med skicklighet och förfärdigar så något nyttigt redskap för det dagliga livets

12 behov. Och avfallet vid arbetet använder han till att koka sin mat över; och därefter äter han

13 sig mätt. Men det avfall som till sist bliver kvar, och som icke duger till något nyttigt, ett vint och kvistigt trästycke, det tager han sedan och täljer på, till sysselsättning på lediga stunder, och formar det med vårdslös händighet. Så tillskapar han därav en människo-

14 bild1 eller giver det likhet med

något oansenligt djur, i det han bestryker bilden med mönja och färgar dess yta röd med smink och stryker över

alla dess fläckar. Sedan förfärdigar hani5 åt den en boning som är den värdig och sätter fast den vid väggen med spikar. Han söker 16 nämligen så hindra att den skall falla omkull, eftersom han väl vet att den är ur stånd att hjälpa sig själv. Den är ju ock allenast en bild och har behov av hjälp. Men när han därefter vill bedja 17 för sina ägodelar och sitt äktenskap och sina barn, då blyges han icke för att tala till detta livlösa ting. Om hälsa åkallar han det kraftlösa, om liv anropar hanis det döda, om bistånd bönfaller han hos det som alls intet förmår, om lyckosam färd hos det som icke ens kan röra en fot; och i fråga om förvärv och 19 yrke och framgång i sina händers verk utbeder han sig kraft av det som icke har den minsta kraft i sina händer.

1.2Mos. 3:14. Rom. l:19f. /2.1Mos. 1:16. 5Mos. 4:19. Job 36:26f. Bar. 6:59f. IKor. 8:5. /3.Syr. 43:9f. /6. Apg. 17:27. /S.Rom. 1:20. /lO.Ps. 115:4f. 135:15f. Jes. 46:6f. Vish. 15:6,10. /11.Jes. 40:20. 44:13f. Jer. 10:3f. /IS.Jes. 41:7. /16.Bar. 6:26. 17. Bar. 6:34f.

14 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående. Bilddyrkans ursprung och fördärvliga följder.

När åter någon bereder sig i till en sjöresa och ärnar färdas genom de vilda vågorna, då anropar han ett trästycke som är bräckligare än skeppet som bär honom. Ty skeppet 2 har förvärvsbegäret tänkt ut,Vish. 14:3.

och den konstskickliga visheten

3 har timrat det. Men det är din försyn, o Fader, som styr dess färd. Du beredde ju en väg jämväl i havet och en säker stig

4 bland vågorna, för att visa att du förmår frälsa ur all fara, så att man kan våga gå ombord, om man ock är utan insikt i

5 konsten att segla. Och du vill att din vishets verk icke skola bliva utan verkan. Därför anförtro ock människorna sina liv åt några obetydliga plankor och komma i en bräcklig farkost välbehållna fram genom

6 havets svall. Så var det ock i forntiden, då de övermodiga jättarna förgingos: han som var världens hopp undkom i en bräcklig farkost och lämnade så kvar åt världen fröet till en ny släkt, i det att din

7 hand styrde hans färd. Ja, välsignat är det trä genom vilket sådant sker, som är rätt-

8 färdigt. Men träbelätet är förbannat, både det och han som har gjort det: denne, därför att han har förfärdigat det, och det förra, därför att det, fastän ett förgängligt ting, har fått namn

9 av gud. Ty den ogudaktige och hans ogudaktiga verk äro båda

10 lika förhatliga för Gud. Också skall verket bliva straffat tillsammans med den som har för-

11 färdigat det. Fördenskull skall en hemsökelse komma jämväl över hedningarnas avgudabilder, därför att de, fastän de tillhöra Guds skapelse, hava blivit till en styggelse och till en snara för människornas själar och till ett giller för de oför-

12 ständigas f ött er. Ty tanken på att göra bilder är begynnelsen

till trolöst avfall, och att uppfinna sådana är ett fördärv för levernet. De funnos nämligen 13 icke av begynnelsen, och de skola ej heller för beständigt finnas till. Det är ju genom människors 14 tomma inbillning som de hava kommit in i världen; därför är ock ett brått slut bestämt för dem.

Ty kvald av en alltför tidig 15 sorg, lät en fader göra en bild av sin så hastigt bortryckte son, och begynte sedan att nu såsom gud ära den som nyss var allenast en död människa, och instiftade för dem som lydde under honom hemliga ceremonier och gudstjänstbruk. Därefter be-16 fäste sig med tiden en sådan gudlös sed och blev iakttagen såsom en lag.

Jämväl i följd av härskares påbud dyrkades bildstoder. Då 17 människorna nämligen icke kunde hylla dem
ansikte mot ansikte, därför att de bodde långt i fjärran, läto de avbilda dens ansikte, som var så långt borta, och
göra en synlig bild av konungen som de ville hylla, för att genom sitt nit smickra den frånvarande, som om han
hade varit närvarande. Och till en is ännu ivrigare dyrkan drevos de genom konstnärens ärelystnad, och det till
och med sådana som icke kände den som bilden föreställde. Ty då konstnären 19 till äventyrs ville vara härskaren
till behag, ansträngde han sig att genom sin konst åstadkomma en förskönad likhet; och så begynte mängden,
som 20 fängslades genom konstverkets skönhet, att nu se ett föremål för tillbedjan i honom som mankort förut
hade ärat såsom

21 människa. Och detta blev en snara för levernet, ty under olyckans eller härskarviljans tvingande makt kommo
människor så att tillägga stock och sten det namn som tillhör en enda och ingen annan.

22 Men det var icke nog med att de foro vilse i fråga om Guds kunskap, utan än mer: fastän okunnigheten gör
deras liv till en oavlåtlig strid, säga de mitt under

23 i sitt elände att allt står väl till. Ty under det att de fira offerfester vid vilka de dräpa barn eller utföra hemliga
ceremonier, utan vittnen, eller vilda upptåg med

24 sällsamma bruk, akta de icke längre andras liv eller äktenskap heliga, utan den ene undanröjer den andre
genom försåt eller tillskyndar honom lidande genom

25 att förföra hans maka. Överallt råder om vartannat blodsutgjutelse och dråp, stöld och svek, sedefördärv,
trolöshet, osäkerhet, falsk edgång, förföljelse av

26 rättrådiga människor, glömska av välgärningar, själars besmit-telse, onaturligt umgänge, äktenskaplig
oordning, otukt och ut-svävningar. Ja, dyrkan av dessa avgudabilder, som icke äro värda att nämnas vid namn, är
begynnelsen och orsaken till allt ont, så ock fulländningen därav.

28 Ty antingen giva de sig hän åt vilt festrus, eller spå de lögn, eller leva de orättrådigt, eller svärja de lättsinnigt
falska eder.

29 Eftersom de förlita sig på livlösa bilder, vänta de sig ju icke att få lida något ont, när de

30 hava svurit falskt. Dock skall rättvisan förfölja dem för bådadera: både för att de hava

tänkt vrångt om Gud genom att hålla sig till avgudabilder, och för att de svikligt hava begått mened under förakt
för det heliga. Ty det är icke mak- 31 ten hos dem vid vilka man svär, utan det är det rättvisa straffet över dem
som synda, som alltid drabbar de orättfärdigas överträdelse.

3.2Mos. 14:21f. Jes. 43:16. /4.Jes. 43:2. /Ö.lMos. 6:4f. 7:lf. Bar. 3:26f. 8.5Mos. 27:15. Ps. 115:8. 135:18. 9.Hos. 9:10. /ll.Jes. 46:lf. Jer. 10:15. /lö.Dan. 3:5. /21. Jes. 42:8. 22.Jer. 6:14. Rom. l:28f. /23.Vish. 12:5f. /24.Hos. 4:2. /25. Jer. 7:8f. Gal. 5:19f. /27.2Mos. 23:13. 5Mos. 12:3. Ps. 16:4. Hos. 2:17.

15 KAPITLET.

Ytterligare om avgudadyrkares och avgudamakares dårskap och straff.

Men du, vår Gud, är god och i sannfärdig; du är långmodig och styr allt med barmhärtighet. Ja, om vi än synda,
till-2 höra vi likväl dig, eftersom vi känna din makt. Dock, vi vilja icke synda, eftersom vi veta att vi äro räknade
såsom dina. Att 3 äga kunskap om dig är ju full och hel rättfärdighet, och att känna din makt är roten till
odödlighet. Ty vi hava icke 4 låtit oss föras vilse genom det som människor illfundigt hava tänkt ut, ej heller
genom den onyttiga frukten av målares möda: en gestalt bestruken med olika färger, vilkas anblick väc- 5 ker
åtrå hos den dåraktige, så att han får lust till den livlösa gestalten av en död bild. Dee älska vad ont är och äro
värda att hava sådana föremål för sitt hopp, både de som förfärdiga dem och de som hava sin lust i dem och de
som dyrka dem. kort förut hade ärat såsom

21 människa. Och detta blev en snara för levernet, ty under olyckans eller härskarviljans tvingande makt kommo
människor så att tillägga stock och sten det namn som tillhör en enda och ingen annan.

22 Men det var icke nog med att de foro vilse i fråga om Guds kunskap, utan än mer: fastän okunnigheten gör deras liv till en oavlåtlig strid, säga de mitt under

23 i sitt elände att allt står väl till. Ty under det att de fira offerfester vid vilka de dräpa barn eller utföra hemliga ceremonier, utan vittnen, eller vilda upptåg med

24 sällsamma bruk, akta de icke längre andras liv eller äktenskap heliga, utan den ene undanröjer den andre genom försåt eller tillskyndar honom lidande genom

25 att förföra hans maka. Överallt råder om vartannat blodsutgjutelse och dråp, stöld och svek, sedefördärv, trolöshet, osäkerhet, falsk edgång, förföljelse av

26 rättrådiga människor, glömska av välgärningar, själars besmit-telse, onaturligt umgänge, äktenskaplig oordning, otukt och ut-svävningar. Ja, dyrkan av dessa avgudabilder, som icke äro värda att nämnas vid namn, är begynnelsen och orsaken till allt ont, så ock fulländningen därav.

28 Ty antingen giva de sig hän åt vilt festrus, eller spå de lögn, eller leva de orättrådigt, eller svärja de lättsinnigt falska eder.

29 Eftersom de förlita sig på livlösa bilder, vänta de sig ju icke att få lida något ont, när de

30 hava svurit falskt. Dock skall rättvisan förfölja dem för bådadera: både för att de hava

tänkt vrångt om Gud genom att hålla sig till avgudabilder, och för att de svikligt hava begått mened under förakt för det heliga. Ty det är icke mak- 31 ten hos dem vid vilka man svär, utan det är det rättvisa straffet över dem som synda, som alltid drabbar de orättfärdigas överträdelse.

3.2Mos. 14:21f. Jes. 43:16. /4.Jes. 43:2. /Ö.lMos. 6:4f. 7:lf. Bar. 3:26f. 8.5Mos. 27:15. Ps. 115:8. 135:18. 9.Hos. 9:10. /ll.Jes. 46:lf. Jer. 10:15. /lö.Dan. 3:5. /21. Jes. 42:8. 22.Jer. 6:14. Rom. l:28f. /23.Vish. 12:5f. /24.Hos. 4:2. /25. Jer. 7:8f. Gal. 5:19f. /27.2Mos. 23:13. 5Mos. 12:3. Ps. 16:4. Hos. 2:17.

15 KAPITLET.

Ytterligare om avgudadyrkares och avgudamakares dårskap och straff.

Men du, vår Gud, är god och i sannfärdig; du är långmodig och styr allt med barmhärtighet. Ja, om vi än synda, till-2 höra vi likväl dig, eftersom vi känna din makt. Dock, vi vilja icke synda, eftersom vi veta att vi äro räknade såsom dina. Att 3 äga kunskap om dig är ju full och hel rättfärdighet, och att känna din makt är roten till odödlighet. Ty vi hava icke 4 låtit oss föras vilse genom det som människor illfundigt hava tänkt ut, ej heller genom den onyttiga frukten av målares möda: en gestalt bestruken med olika färger, vilkas anblick väc- 5 ker åtrå hos den dåraktige, så att han får lust till den livlösa gestalten av en död bild. Dee älska vad ont är och äro värda att hava sådana föremål för sitt hopp, både de som förfärdiga dem och de som hava sin lust i dem och de som dyrka dem.7 Krukmakaren till exempel knådar mödosamt den mjuka jorden och formar var särskild sak till vår tjänst. Men det är av samma ler som han utformar både de kärl som tjäna rena syften och dem som tjäna till motsatsen, alla på samma vis; och vilkendera användningen vart och ett skall få, det bestämmer han som arbetar med

8 leret. Och så formar han med illa använd möda av samma ler en vanmäktig gud, han som själv icke långt förut föddes av jord och inom kort, när den själ som han har fått till låns utkräves av honom, vänder åter till jorden,

9 varav han är tagen. Men därom bekymrar han sig icke, att han snart skall skiljas hädan, eller att hans liv är så kortvarigt; utan han tager upp tävlan med guldsmeder och silverarbetare och söker efterhärma koppar-gjutare och sätter en ära i att

10 forma oäkta bilder. Aska är hans hjärta, och hans hopp mindre värt än mull, och hans

11 liv värdelösare än lera. Ty han känner icke den som har danat honom själv och ingjutit i honom en verksam själ och inblåst

12 i honom en levande ande, utan han räknar vår levnad för en lek och vårt liv för en inbringande marknad; »ty»
- så säger han - »man bör skaffa sig vinst av vad det vara må, jämväl av

13 det som är dåligt». Han vet ju själv bättre än någon annan att han begår synd, när han av samma lerämne
tillverkar sköra kärl och gudabilder.

14 Men övermåttan dåraktiga och ömkligare i förstånd än späda barn äro de alla, ditt folks

fiender, de som hava förtryckt det. Ty de gå så långt att de 15 räkna alla avgudabilder hos hednafolken för gudar,
dessa som varken hava ögon som de kunna se med, eller näsa för att andas genom, eller öron till att höra med,
eller fingrar på händerna till att känna sig för med, och vilkas fötter icke duga till att gå på. Ty det är en människa
16 som har gjort dem, och en som har fått sin ande till låns, som har format dem. Och ingen människa förmår ens
att forma en gud som vore lik henne själv. Nej, såsom hon själv är dödlig, 17 så tillverkar hon med syndiga
händer allenast ett dött ting. Hon är ju ock själv förmer än föremålen för sin dyrkan, eftersom hon själv är
levande, medan dessa aldrig hava varit det.

Därtill dyrka de ock de värsta is odjur; ty om dessa djur jämföras med andra, äro de värre än dessa i fråga om
oförnuftighet. Och icke äro de heller, 19 bredvid andra djur, så sköna att man kan få lust till dem. Nej, de hava
gått miste både om berömmelse och om välsignelse från Gud.

1.2Mos. 34:6f. 4Mos. 14:18. /S.Joh. 17:3. /4.Judit8:18. /7.Jer. 18:4. Rom. 9:21. /S.lMos. 3:19. Job 10:9. Pred. 12:7. Bar. 6:45 f. Luk. 12:20. /9. Jak. 4:13f. /ll.lMos. 2:7. /15.5Mos. 4:28. Ps. 115:5f. 135:15f. Vish. 13:10. Bar. 6:25. /lÖ.Bar. 6:46. /18. Vish. 12:24. /19. IMos. 3:14.

16 KAPITLET.

Fortsättning av den kap. 11 begynta jämförelsen mellan egyptiernas och israeliternas olika lotter: Skadedjuren och vaktlarna, haglet och mannat.

Fördenskull blevo ock dessa i människor straffade efter 7 Krukmakaren till exempel knådar mödosamt den
mjuka jorden och formar var särskild sak till vår tjänst. Men det är av samma ler som han utformar både de kärl
som tjäna rena syften och dem som tjäna till motsatsen, alla på samma vis; och vilkendera användningen vart och
ett skall få, det bestämmer han som arbetar med

8 leret. Och så formar han med illa använd möda av samma ler en vanmäktig gud, han som själv icke långt förut
föddes av jord och inom kort, när den själ som han har fått till låns utkräves av honom, vänder åter till jorden,

9 varav han är tagen. Men därom bekymrar han sig icke, att han snart skall skiljas hädan, eller att hans liv är så
kortvarigt; utan han tager upp tävlan med guldsmeder och silverarbetare och söker efterhärma koppar-gjutare och
sätter en ära i att

10 forma oäkta bilder. Aska är hans hjärta, och hans hopp mindre värt än mull, och hans

11 liv värdelösare än lera. Ty han känner icke den som har danat honom själv och ingjutit i honom en verksam
själ och inblåst

12 i honom en levande ande, utan han räknar vår levnad för en lek och vårt liv för en inbringande marknad; »ty»
- så säger han - »man bör skaffa sig vinst av vad det vara må, jämväl av

13 det som är dåligt». Han vet ju själv bättre än någon annan att han begår synd, när han av samma lerämne
tillverkar sköra kärl och gudabilder.

14 Men övermåttan dåraktiga och ömkligare i förstånd än späda barn äro de alla, ditt folks

fiender, de som hava förtryckt det. Ty de gå så långt att de 15 räkna alla avgudabilder hos hednafolken för gudar,
dessa som varken hava ögon som de kunna se med, eller näsa för att andas genom, eller öron till att höra med,
eller fingrar på händerna till att känna sig för med, och vilkas fötter icke duga till att gå på. Ty det är en människa
16 som har gjort dem, och en som har fått sin ande till låns, som har format dem. Och ingen människa förmår ens

att forma en gud som vore lik henne själv. Nej, såsom hon själv är dödlig, 17 så tillverkar hon med syndiga händer allenast ett dött ting. Hon är ju ock själv förmer än föremålen för sin dyrkan, eftersom hon själv är levande, medan dessa aldrig hava varit det.

Därtill dyrka de ock de värsta is odjur; ty om dessa djur jämföras med andra, äro de värre än dessa i fråga om oförnuftighet. Och icke äro de heller, 19 bredvid andra djur, så sköna att man kan få lust till dem. Nej, de hava gått miste både om berömmelse och om välsignelse från Gud.

1.2Mos. 34:6f. 4Mos. 14:18. /S.Joh. 17:3. /4.Judit8:18. /7.Jer. 18:4. Rom. 9:21. /S.lMos. 3:19. Job 10:9. Pred. 12:7. Bar. 6:45 f. Luk. 12:20. /9. Jak. 4:13f. /ll.lMos. 2:7. /15.5Mos. 4:28. Ps. 115:5f. 135:15f. Vish. 13:10. Bar. 6:25. /lÖ.Bar. 6:46. /18. Vish. 12:24. /19. IMos. 3:14.

16 KAPITLET.

Fortsättning av den kap. 11 begynta jämförelsen mellan egyptiernas och israeliternas olika lotter: Skadedjuren och vaktlarna, haglet och mannat.

Fördenskull blevo ock dessa i människor straffade efterVisheten

förtjänst genom det som var likartat, i det att de plågades ge-

2 nom en mängd smådjur. Medan dessa så blevo straffade, gjorde du i stället väl mot ditt folk och beredde åt dem, för att stilla deras lystna begär, en ovanlig kost, vaktlar såsom

3 föda. Du ville nämligen att de andra, när de kände begär efter föda, skulle genom vämjelig-heten hos de djur som sändes ut mot dem förlora jämväl den naturliga matlusten, men att de själva, efter allenast en kort tids brist, skulle undfå till och

4 med en ovanlig kost. Ty de förra, förtryckarna, skulle drabbas av en brist som icke stod att avvända, men de andra skulle allenast få se huru svårt deras fiender blevo plågade.

5 Så var det ock, när skadedjurens raseri drabbade dem och de höllo på att förgås genom ringlande ormars bett. Då varade icke din vrede ända till det

6 yttersta, utan till varning höllos de allenast en kort tid i skräck och hade därvid ett räddnings-tecken. De skulle nämligen så påminnas om buden i din lag.

7 Ty var och en som vände sig till detta blev räddad, icke genom vad han såg, utan genom dig,

8 du som är allas räddare. Och jämväl härigenom bevisade du för våra fiender att du är den

9 som frälsar ifrån allt ont. Ty dessa omkommo genom bett av gräshoppor och flugor, och någon läkedom för deras liv stod icke att finna, eftersom de voro värda att straffas av så-

10 dana djur. Men dina barn kunde icke ens giftsprutande drakars tänder skada, ty din barmhär-

tighet trädde emellan och helade dem. Ty för att de skulle på-n minnas om dina budord, blevo de stungna och åter hastigt räddade ur faran; du ville nämligen att de icke skulle förfalla till djup glömska av dina välgärningar, utan med sina tankar vara stadigt fästa vid dem. Det var 12 ju ock varken någon ört eller något plåster som botade dem, utan ditt ord, o Herre, vilket helår allt. Ty du är den som 13 har makt över liv och död; du för ned till dödsrikets portar och för åter upp därifrån. En 14 människa däremot kan väl i sin ondska döda en annan, men när anden har flytt, förmår hon icke att hämta den tillbaka, och hon kan icke befria en själ som döden har fått i sitt våld.

Nej, att undkomma din hand 15 är omöjligt. Ty de ogudaktiga, IG som förnekade att de kände dig, de blevo gisslade genom kraften av din arm, i det att de förföljdes genom osedvanliga skyfall och hagelskurar och genom

slagregn som icke stodo att avvända, och förtärdes genom eld. Ja, vad 17 som var underbarast av allt: elden hade
större verkan i vattnet, som annars plägar utsläcka allt; ty hela skapelsen strider för de rättfärdigas sak. Stundom
is mildrades nämligen lågan, för att den icke skulle bränna upp de djur som hade blivit utsända mot de
ogudaktiga, utan dessa skulle själva tydligt skönja att det var genom Guds dom som de förföljdes. Stundom åter
brann 19 lågan jämväl mitt i vattnet med större styrka än eldens vanliga, för att den skulle förstöra det
orättfärdiga landets alster.20 I stället gav du ditt folk änglaspis att äta och sände dem, utan att förtröttas, färdigt
bröd från himmelen, ett bröd som förmådde skänka allt slags njutning och svarade emot vars och

21 ens smak. Ty din gåvas art uppenbarade sötman av din godhet mot dina barn. I det att brödet fogade sig efter
begäret hos den som njöt det, förvandlade det

22 sig till vad var och en ville. Men snö och is uthärdade elden och smälte icke. På det sättet skulle de förnimma
att elden visserligen förstörde fiendernas gröda, när den brann ibland haglet och ljungade mitt ibland regnsku-

23 rårna, men att den å andra sidan hade förgätit jämväl sin naturliga kraft, för att de rättfärdiga

24 skulle få näring. Ty i det att naturen tjänar dig, som har skapat den, stegrar den sin styrka mot de orättfärdiga,
för att straffa dem, men dämpar den mot dem som förtrösta på

25 dig, för att göra dem gott. Fördenskull förvandlade den sig ock på den tiden till vad som helst, såsom din gåva,
som tjänade dem alla till föda, krävde, alltefter de behövandes önskan.

26 Så skulle dina barn, vilka du älskade, o Herre, få lära sig att det icke är de olika alstren av jordens frukt, som
nära människorna, utan att det är ditt ord som uppehåller dem som

27 tro på dig. Ty detta, som icke fördärvades av eld, det smälte utan vidare, när det uppvärm-

28 des av en flyktig solstråle. Så skulle de lära sig att man bör stå upp före solen för att tacka dig, och att man i
gryningen bör vända sig till dig i bön.

Ty den otacksammes hopp skall 21 smälta såsom vinterns rimfrost och rinna bort såsom odugligt vatten.

l.Vish. ll:16f. 2Mack. 4:26. 9:6. 13:8. /2.2Mos. 16:13. 4Mos. 11:31. Vish. 19:11 f. /3.2Mos. 8:3. / 4. Vish. 11:9.
/5.4Mos. 21:6f. IKor. 10:9f. 7.Joh. 3:14f. /9 2Mos. 8:24.10:13,17. Ps. 78:45. /13.5Mos. 32:39. ISam. 2:6. Tob.
13:2. /15.2Mack. 6:26./16. 2Mos. 5:1 f. 9:23f. Vish. 12:27. /17. Vish. 5:20. 19:20. /20.2Mos. 16:14f. Ps. 78:23f.
Joh. 6:31. /Sl.Ps. 34:9f. 22.2Mos. 9:25. /24. Ps. 119:91. Syr. 39:25f. Rom. 8:28. /26.5Mos. 8:3. Matt. 4:4.
/27.2Mos. 16:21. /28.Ps. 57:9. 108:3. /29.Vish. 5:14.

17 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående: Mörkret och ljuset.

Stora och svårbegripliga äro i ju dina domar; därför fara ock de vilse, som icke hava velat låta undervisa sig. Så
var det 2 med dessa orättfärdiga: de menade sig väl vara herrar över det heliga folket, men i stället fingo de själva
ligga där fångna i mörker och fjättrade genom en lång natt, instängda inomhus, förvisade ifrån den eviga
försynen. Ty under det att de med 3 sina lönnliga synder trodde sig vara dolda under glömskans dunkla täckelse,
blevo de försänkta i mörker; de voro slagna av svår skräck, och de skrämdes genom spöksyner. Icke ens den 4
vrå som gömde dem kunde skydda dem för fruktan, utan dån såsom av vattenfall kringbru-sade dem, och dystra
skepnader med bistra drag uppenbarade sig. Och ingen eld var stark nog till 5 att kunna sprida ljus; ej heller de
klart strålande st järnlågorna hade kraft att lysa upp denna
20 I stället gav du ditt folk änglaspis att äta och sände
dem, utan att förtröttas, färdigt bröd från himmelen, ett bröd som förmådde skänka allt slags njutning och svarade
emot vars och

21 ens smak. Ty din gåvas art uppenbarade sötman av din godhet mot dina barn. I det att brödet fogade sig efter
begäret hos den som njöt det, förvandlade det

22 sig till vad var och en ville. Men snö och is uthärdade elden och smälte icke. På det sättet skulle de förnimma
att elden visserligen förstörde fiendernas gröda, när den brann ibland haglet och ljungade mitt ibland regnsku-

23 rårna, men att den å andra sidan hade förgätit jämväl sin naturliga kraft, för att de rättfärdiga

24 skulle få näring. Ty i det att naturen tjänar dig, som har skapat den, stegrar den sin styrka mot de orättfärdiga, för att straffa dem, men dämpar den mot dem som förtrösta på

25 dig, för att göra dem gott. Fördenskull förvandlade den sig ock på den tiden till vad som helst, såsom din gåva, som tjänade dem alla till föda, krävde, alltefter de behövandes önskan.

26 Så skulle dina barn, vilka du älskade, o Herre, få lära sig att det icke är de olika alstren av jordens frukt, som nära människorna, utan att det är ditt ord som uppehåller dem som

27 tro på dig. Ty detta, som icke fördärvades av eld, det smälte utan vidare, när det uppvärm-

28 des av en flyktig solstråle. Så skulle de lära sig att man bör stå upp före solen för att tacka dig, och att man i gryningen bör vända sig till dig i bön.

Ty den otacksammes hopp skall 21 smälta såsom vinterns rimfrost och rinna bort såsom odugligt vatten.

l.Vish. ll:16f. 2Mack. 4:26. 9:6. 13:8. /2.2Mos. 16:13. 4Mos. 11:31. Vish. 19:11 f. /3.2Mos. 8:3. / 4. Vish. 11:9. /5.4Mos. 21:6f. IKor. 10:9f. 7.Joh. 3:14f. /9 2Mos. 8:24.10:13,17. Ps. 78:45. /13.5Mos. 32:39. ISam. 2:6. Tob. 13:2. /15.2Mack. 6:26./16. 2Mos. 5:1 f. 9:23f. Vish. 12:27. /17. Vish. 5:20. 19:20. /20.2Mos. 16:14f. Ps. 78:23f. Joh. 6:31. /Sl.Ps. 34:9f. 22.2Mos. 9:25. /24. Ps. 119:91. Syr. 39:25f. Rom. 8:28. /26.5Mos. 8:3. Matt. 4:4. /27.2Mos. 16:21. /28.Ps. 57:9. 108:3. /29.Vish. 5:14.

17 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående: Mörkret och ljuset.

Stora och svårbegripliga äro i ju dina domar; därför fara ock de vilse, som icke hava velat låta undervisa sig. Så var det 2 med dessa orättfärdiga: de menade sig väl vara herrar över det heliga folket, men i stället fingo de själva ligga där fångna i mörker och fjättrade genom en lång natt, instängda inomhus, förvisade ifrån den eviga försynen. Ty under det att de med 3 sina lönnliga synder trodde sig vara dolda under glömskans dunkla täckelse, blevo de försänkta i mörker; de voro slagna av svår skräck, och de skrämdes genom spöksyner. Icke ens den 4 vrå som gömde dem kunde skydda dem för fruktan, utan dån såsom av vattenfall kringbru-sade dem, och dystra skepnader med bistra drag uppenbarade sig. Och ingen eld var stark nog till 5 att kunna sprida ljus; ej heller de klart strålande st järnlågorna hade kraft att lysa upp denna6 hemska natt. Det enda sken som visade sig för dem var en självlysande eld, full av fasa. Och storligen förfärade över denna syn, som de icke tydligt uppfattade, höllo de det som de sågo för värre än själva mörk-

7 ret. Och trolldomskonstens gyckelverk lågo slagna till marken, och vishetsskrytet fick en snöp-

8 lig vederläggning. Ty de som gåvo sig ut för att kunna fördriva all skräck och bävan från sjuka sinnen, de voro själva angripna av en rädsla värd att

9 le åt: också utan att något verkligt farligt fanns där, som kunde väcka deras fruktan, jagades de upp, när smådjur kröpo förbi

10 och ormar väste. De höllo på att förgås av skräck, ja, de vågade icke ens att se upp i luften, som man dock ingenstädes kan undkomma.

11 Ty ondskan är i sig själv feg; den vittnar därom, i det att den dömer sig själv, och anfäktad av samvetet gör den alltid det

12 svåra värre. Fruktan är nämligen intet annat än att man uppgiver de hjälpmedel som

13 eftertanken erbjuder; och när tilliten till dem inne i hjärtat är försvagad, räknar man råd-villheten för värre än den sak som vållar plågan.

14 Så var det ock med dessa, när de under denna natt, som i verkligheten var vanmäktig, och som hade kommit över dem från det vanmäktiga dödsrikets gömslen, voro försänkta i samma

15 sömn: än jagades de genom vidunderliga spöksyner, än höllos de förlamade av den yttersta förtvivlan. Ty en
plötslig och Oförtänkt förskräckelse hade fal-

lit över dem. Så sjönk nu var IG och en, vem han än månde vara, ned på stället och hölls under bevakning,
innesluten i ett fängelse utan lås. Ty vare sig det 17 var en åkermän eller en herde, eller en dagakarl som hade sitt
arbete långt borta på marken, så blev han överraskad och måste underkasta sig det oundvikliga nödtvånget. Ja,
med 18 en och samma kedja av mörker blevo de alla bundna. En susande vindfläkt eller välljudande fågelsång
bland lummiga grenar eller bruset av våldsamt forsande vatten' eller det vilda 19 dånet av nedstörtande
klippblock eller hoppande djurs osynliga lopp eller rytande vilda rovdjurs läten eller genljudet som återkastades
från bergsklyftorna - allt gjorde dem förlamade av skräck. Hela den 20 övriga världen låg belyst av klart solsken
och ägnade sig ostörd åt sina sysslor. Allenast 21 över dessa låg en tung natt utbredd, en avbild av det mörker
som en gång skulle taga emot dem. Dock voro de sig själva en tyngre börda än mörkret var. 18:1 Men dina
heliga hade det fullaste solljus. Då nu de andra väl hörde deras röster, men icke sågo deras gestalter, prisade de
dem lyckliga, därför att icke också dessa hade måst lida sådant. De tackade dem, därför 2 att de nu icke gjorde
dem någon skada, fastän de förut hade blivit förorättade, och bådo om tillgift för sin fientlighet. Is stället gav du
dessa en lågande eldstod såsom vägvisare på den okända färden och såsom en mild sol under den ärorika
vandringen4 genom främmande land. Ty de andra voro värda att bliva berövade ljuset och hållas fängslade
genom mörker, eftersom de hade hållit dina barn i fängs-ligt förvar, dessa genom vilka lagens oförgängliga ljus
skulle skänkas åt världen.

I.Rom. 11:33. /2.2Mos. 10:21f. 7.2Mos. 8:18. /9. Ps. 53:6. /18. 3Mos. 26:36. /Sl.Matt. 8:12. 2Petr. 2:4.

Fortsättning av det föregående: Döden härjar bland egyptierna, den hämmas bland israeliterna.

5 /^\cn när de hade lagt råd om V>/att dräpa de heligas späda barn och ett barn hade blivit utsatt - fastän det dock
blev räddat - då berövade du dem till straff deras egna barn i stort antal och lät dem själva allasammans
omkomma i ett väl-

6 digt vatten. Den natten hade på förhand blivit kungjord för våra fäder, för att de skulle säkert veta huru vissa de
edliga löften voro, som de förtröstade på, och så vara vid gott mod.

7 Så väntade då ditt folk de rättfärdigas räddning och fiendernas

8 undergång. Ty genom det som du straffade våra motståndare med, genom detsamma kallade du oss till dig och
förhärligade

9 oss. I det fördolda framburo de rättsinnigas heliga söner sitt offer, och de förbundo sig endräk-tigt till att följa
den gudomliga lagen att de skulle lika deltaga i samma både förmåner och faror; och därvid uppstämde de, redan

10 då, fädernas heliga sånger. Men därunder ljöd skärande fiender-

nas skri, och ömkansvärt spridde sig ljudet av deras veklagan över sina barn. Och av likan straff drabbades
tjänare och husbonde, och undersåten fick lida detsamma som konungen. Och alla tillhopa hade de genom 12
enahanda dödssätt oräkneliga döda, så att de levande icke ens räckte till att begrava dem, eftersom deras ädlaste
avkomma med ett enda slag hade blivit förgjord. Fastän de, för sina 13 hemliga konsters skull, trots allt icke hade
velat tro, måste de nu, vid sina förstföddas undergång, vidgå att detta folk var Guds son. Ty medan djup tyst-14
nåd omslöt allt och natten under sitt snabba lopp hade nått mitten av sin bana, for ditt alls-15 mäktiga ord med
hast ned från din konungatron i himmelen och begav sig mitt in i det tillspillo-givna landet, en bister krigare,
väpnad med din oryggliga be-16 fällning såsom med ett skarpt svärd. Och han stannade där och uppfyllde allt
med död; och han nådde upp till himmelen, medan han stod på jorden. Då skrämdes de plötsligt upp 17 av
hemska drömsyner, och oförmodade fasor kommo över dem. Och de störtade halvdöda om-18 kull, den ene här,
den andre där, och yppade därvid vad orsaken var till att de nu måste dö. Ty drömmarna, som hade oroat 19 dem,
hade på förhand röjt detta, för att de icke skulle omkomma utan att veta anledningen till sitt lidande.

Väl undgingo ej heller de rätt- 20 färdiga att få pröva på döden, och hemsökelse drabbade en stor hop i öknen;

dock varade 4 genom främmande land. Ty de andra voro värda att bliva berövade ljuset och hållas fängslade genom mörker, eftersom de hade hållit dina barn i fängs-ligt förvar, dessa genom vilka lagens oförgängliga ljus skulle skänkas åt världen.

I.Rom. 11:33. /2.2Mos. 10:21f. 7.2Mos. 8:18. /9. Ps. 53:6. /18. 3Mos. 26:36. /Sl.Matt. 8:12. 2Petr. 2:4.

Fortsättning av det föregående: Döden härjar bland egyptierna, den hämmas bland israeliterna.

5 /^\cn när de hade lagt råd om V>/att dräpa de heligas späda barn och ett barn hade blivit utsatt - fastän det dock blev räddat - då berövade du dem till straff deras egna barn i stort antal och lät dem själva allasammans omkomma i ett väl-

6 digt vatten. Den natten hade på förhand blivit kungjord för våra fäder, för att de skulle säkert veta huru vissa de edliga löften voro, som de förtröstade på, och så vara vid gott mod.

7 Så väntade då ditt folk de rättfärdigas räddning och fiendernas

8 undergång. Ty genom det som du straffade våra motståndare med, genom detsamma kallade du oss till dig och förhärligade

9 oss. I det fördolda framburo de rättsinnigas heliga söner sitt offer, och de förbundo sig endräk-tigt till att följa den gudomliga lagen att de skulle lika deltaga i samma både förmåner och faror; och därvid uppstämde de, redan

10 då, fädernas heliga sånger. Men därunder ljöd skärande fiender-

nas skri, och ömkansvärt spridde sig ljudet av deras veklagan över sina barn. Och av likan straff drabbades
tjänare och husbonde, och undersåten fick lida detsamma som konungen. Och alla tillhopa hade de genom 12
enahanda dödssätt oräkneliga döda, så att de levande icke ens räckte till att begrava dem, eftersom deras ädlaste
avkomma med ett enda slag hade blivit förgjord. Fastän de, för sina 13 hemliga konsters skull, trots allt icke hade
velat tro, måste de nu, vid sina förstföddas undergång, vidgå att detta folk var Guds son. Ty medan djup tyst-14
nåd omslöt allt och natten under sitt snabba lopp hade nått mitten av sin bana, for ditt alls-15 mäktiga ord med
hast ned från din konungatron i himmelen och begav sig mitt in i det tillspillo-givna landet, en bister krigare,
väpnad med din oryggliga be-16 fällning såsom med ett skarpt svärd. Och han stannade där och uppfyllde allt
med död; och han nådde upp till himmelen, medan han stod på jorden. Då skrämdes de plötsligt upp 17 av
hemska drömsyner, och oförmodade fasor kommo över dem. Och de störtade halvdöda om-18 kull, den ene här,
den andre där, och yppade därvid vad orsaken var till att de nu måste dö. Ty drömmarna, som hade oroat 19 dem,
hade på förhand röjt detta, för att de icke skulle omkomma utan att veta anledningen till sitt lidande.

Väl undgingo ej heller de rätt- 20 färdiga att få pröva på döden, och hemsökelse drabbade en stor hop i öknen;
dock varade. vreden icke länge. Ty med hast trädde en ostrafflig man upp såsom deras förkämpe; han rustade sig med sitt ämbetes vapen, bön och försoning genom rökelse, och ställde sig till motvärn mot förtörnelsen och satte en gräns för olyckan och visade därmed att han var din tjänare.

i Och han övervann vreden, men icke genom kroppsstyrka, ej heller genom vapenmakt; nej, genom sitt ord kuvade han honom som plågade dem, i det han påminde om de edliga löftena till fäderna och för-

; bunden med dem. Ja, medan de döda redan lågo hoptals fallna över varandra, ställde han sig emellan och slog tillbaka vreden och spärrade för den

t vägen till de levande. Ty på hans kåpa fanns hela världen framställd, så ock fädernas ärorika namn på de fyra raderna av graverade stenar, och ditt majestät på hans huvudbindel.

; För allt detta måste Fördärvaren vika, och för detta greps han av fruktan. Ty det var nog med att de allenast något litet fingo pröva på vreden.

1.2Mos. 10:23. /3.2Mos. 13:21. Ps. 78:14.105:39. Vish. 10:17. /4.Jcs. 2:3. Mik. 4:2. /5.2Mos. 1:16. 2:3. 12:29. 14:28. Ps. 105:36. Vish. 11:16. B.lMos. 15:13f. 2Mos. ll:4f. /9. 2Mos. 12:3f. /13. 2Mos. 4:22f. 7:llf. 15.Vish.

12:9. /16. IKrön. 21:16. Jer. 23:29. /20.4Mos. 16:31f. 121. 4Mos. 16:46f. / 22. Vish. 12:21. 2Mack. 8:15. /24.2Mos. 28:17f.,36f. Syr. 45:10f. /25.1Kor. 10:11. Se Fördärvaren i Ordförkl.

19 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående: Egyptierna omkomma i Röda havet, israeliterna genomtåga det oskadda. Avslutning.

Men över de ogudaktiga kom skoningslös förtörnelse till deras undergång. Gud visste ju på förhand jämväl vad de skulle komma att göra, nämligen att 2 de väl först skulle nödga dem att begiva sig bort, och att de med hast skulle sända dem i väg, men att de efteråt skulle ångra sig och förfölja dem. Ty medan 3 de ännu voro upptagna av sin sorg och jämrade Sigvid de dödas gravar, kommo de på en ny, en dåraktig plan: de som de under böner hade drivit bort, dem förföljde de nu såsom rymmare. Ja^, ända därhän drev dem deras 4 välförtjänta ödes nödtvång, och det kom dem att glömma vad som förut hade övergått dem. De skulle ju så fylla ut det mått av straff, som ännu fattades i deras plågor; och medan ditt 5 folk skulle få fullborda en underbar vandring, skulle de andra finna en osedvanlig död.

Ty hela naturen omgestaltades 6 på nytt till sin beskaffenhet, i det den fogade sig efter dina befallningar, på det att dina barn skulle bevaras oskadda. Man såg molnskyn överskygga.7 lägret och torr mark dyka upp där det förut stod vatten; man såg en öppen väg framträda i Röda havet, och där vågorna hade rasat, en gräsbevuxen slätt. Över den drogo de nu fram is samlad skara, dessa som beskyddades genom din hand, och därvid fingo de skåda sällsamma under. Ty såsom hästar 9 fördes de i bet, och såsom lamm hoppade de omkring, och de prisade dig, o Herre, som fräl-sade dem. De kommo också 10 ännu ihåg vad som hade hänt i det land där de hade bott såsom främlingar, huru jorden, i stället . vreden icke länge. Ty med hast trädde en ostrafflig man upp såsom deras förkämpe; han rustade sig med sitt ämbetes vapen, bön och försoning genom rökelse, och ställde sig till motvärn mot förtörnelsen och satte en gräns för olyckan och visade därmed att han var din tjänare.

i Och han övervann vreden, men icke genom kroppsstyrka, ej heller genom vapenmakt; nej, genom sitt ord kuvade han honom som plågade dem, i det han påminde om de edliga löftena till fäderna och för-

; bunden med dem. Ja, medan de döda redan lågo hoptals fallna över varandra, ställde han sig emellan och slog tillbaka vreden och spärrade för den

t vägen till de levande. Ty på hans kåpa fanns hela världen framställd, så ock fädernas ärorika namn på de fyra raderna av graverade stenar, och ditt majestät på hans huvudbindel.

; För allt detta måste Fördärvaren vika, och för detta greps han av fruktan. Ty det var nog med att de allenast något litet fingo pröva på vreden.

1.2Mos. 10:23. /3.2Mos. 13:21. Ps. 78:14.105:39. Vish. 10:17. /4.Jcs. 2:3. Mik. 4:2. /5.2Mos. 1:16. 2:3. 12:29. 14:28. Ps. 105:36. Vish. 11:16. B.lMos. 15:13f. 2Mos. ll:4f. /9. 2Mos. 12:3f. /13. 2Mos. 4:22f. 7:llf. 15.Vish.
12:9. /16. IKrön. 21:16. Jer. 23:29. /20.4Mos. 16:31f. 121. 4Mos. 16:46f. / 22. Vish. 12:21. 2Mack. 8:15. /24.2Mos. 28:17f.,36f. Syr. 45:10f. /25.1Kor. 10:11. Se Fördärvaren i Ordförkl.

19 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående: Egyptierna omkomma i Röda havet, israeliterna genomtåga det oskadda. Avslutning.

Men över de ogudaktiga kom skoningslös förtörnelse till deras undergång. Gud visste ju på förhand jämväl vad de skulle komma att göra, nämligen att 2 de väl först skulle nödga dem att begiva sig bort, och att de med hast skulle sända dem i väg, men att de efteråt skulle ångra sig och förfölja dem. Ty medan 3 de ännu voro upptagna av sin sorg och jämrade Sigvid de dödas gravar, kommo de på en ny, en dåraktig plan: de som de under böner hade drivit bort, dem förföljde de nu såsom rymmare. Ja^, ända därhän drev dem deras 4 välförtjänta ödes nödtvång, och det kom dem att glömma vad som förut hade övergått dem. De skulle ju så fylla ut det mått av straff, som ännu fattades i deras plågor; och medan ditt 5 folk skulle få fullborda en underbar vandring, skulle de

andra finna en osedvanlig död.

Ty hela naturen omgestaltades 6 på nytt till sin beskaffenhet, i det den fogade sig efter dina befallningar, på det att dina barn skulle bevaras oskadda. Man såg molnskyn överskygga.7 lägret och torr mark dyka upp där det förut stod vatten; man såg en öppen väg framträda i Röda havet, och där vågorna hade rasat, en gräsbevuxen slätt. Över den drogo de nu fram is samlad skara, dessa som beskyddades genom din hand, och därvid fingo de skåda sällsamma under. Ty såsom hästar 9 fördes de i bet, och såsom lamm hoppade de omkring, och de prisade dig, o Herre, som fräl-sade dem. De kommo också 10 ännu ihåg vad som hade hänt i det land där de hade bott såsom främlingar, huru jorden, i ställetför att alstra fyrfotadjur, frambragte mygg, och huru floden, i stället för fisk, gav ifrån sig

11 en stor hop paddor. Sedan fingo de också se fåglar alstras på ett nytt sätt, när de, drivna av sin lystnad, bådo om läcker

12 kost. Ty till deras hugnad upp-stego åt dem vaktlar från havet.

13 Men straffdomarna kommo över syndarna, sedan de dock på förhand hade fått mottaga förebud genom våldsamma ljungeldar; ja, rättvist fingo de lida för sina onda gärningar. De hade ju ock visat ett bittrare hat mot främlingar än andra

14 hade gjort. Andra kunde väl vägra att taga emot obekanta som kommo till dem; dessa däremot gjorde främlingar som hade bevisat dem godhet till

15 trälar. Men därutöver gjorde de något som skall ådraga dem ytterligare hemsökelser medan nämligen de andra strax mottogo de främmande män-

16 nen fientligt, togo dessa först emot främlingarna med fest-1 igheter, men plågade dem sedan genom tunga arbeten, fastän de ju redan hade fått medborgar-

17 rätt hos dem. Men så blevo dessa ock slagna med blindhet, likasom de andra utanför den rätt-

färdiges dörr, när de, höljda av ett gapande mörker, var för sig sökte efter ingången till hans hus.

Ty såsom på ett stränginstru- is ment tonernas taktart växlar, medan de själva alltid förbliva sig lika till sitt ljud, på samma sätt kunna ock elementen ändra sitt inbördes förhållande. Och detta kan man tydligt finna, om man betraktar det som då skedde. Ty lantdjur förvandlades till 19 vatt en d j ur, och djur som plägade simma gingo i stället på land. Elden fick i vattnet ökad 20 kraft, och vattnet glömde sin kraft till att släcka eld. Å 21 andra sidan förtärde lågorna icke köttet på ömtåliga djur, när dessa rörde sig däri, och den gudomliga födan smälte icke trots sin lättsmälta, isartade natur.

Ja, på allt sätt, o Herre, har 22 du upphöjt och förhärligat ditt folk och har icke försmått det, utan alltid och allestädes har du stått det bi.

2.2Mos. 12:33. /3.2Mos. 14:5f. /7. 2Mos. 13:21. 14:19f. /9.2Mos. 15:lf. Jes. 63:13f. /10.2Mos. 8:6,17. /11. 2Mos. 16:12f. Ps. 78:27. Vish. 16:2. 13.Ps. 77:17f. /14.1Mos. 19:4f. /16. IMos. 45:17f. 47:5f. 2Mos. l:llf. 17.1Mos. 19:llf. 2Mos. 10:21f. 20.Vish. 16:17f., 22f.

TOBIT

1 KAPITLET.

Tobits släkt och hans fromhet. Hans levnadsöden i landsflykten på Enemessars (Salmanassars) och Sennakerims (Sanheribs) tid.

i T^\etta är berättelsen om To-JL/bit, son till Tobiel, son till Hananiel, son till Aduel, son till

Gabael, av Asiels släkt, av Neftalims stam. Denne blev i 2 den assyriske konungen Enemes-sars tid bortförd såsom fånge ifrån Tisbe, som ligger söder om Kydios i Neftalim, i Galileen, ovanför Åser.

Jag» Tobit, vandrade på san-3 för att alstra fyrfotadjur, frambragte mygg, och huru floden, i stället för fisk, gav

ifrån sig

11 en stor hop paddor. Sedan fingo de också se fåglar alstras på ett nytt sätt, när de, drivna av sin lystnad, bådo om läcker

12 kost. Ty till deras hugnad upp-stego åt dem vaktlar från havet.

13 Men straffdomarna kommo över syndarna, sedan de dock på förhand hade fått mottaga förebud genom våldsamma ljungeldar; ja, rättvist fingo de lida för sina onda gärningar. De hade ju ock visat ett bittrare hat mot främlingar än andra

14 hade gjort. Andra kunde väl vägra att taga emot obekanta som kommo till dem; dessa däremot gjorde främlingar som hade bevisat dem godhet till

15 trälar. Men därutöver gjorde de något som skall ådraga dem ytterligare hemsökelser medan nämligen de andra strax mottogo de främmande män-

16 nen fientligt, togo dessa först emot främlingarna med fest-1 igheter, men plågade dem sedan genom tunga arbeten, fastän de ju redan hade fått medborgar-

17 rätt hos dem. Men så blevo dessa ock slagna med blindhet, likasom de andra utanför den rätt-

färdiges dörr, när de, höljda av ett gapande mörker, var för sig sökte efter ingången till hans hus.

Ty såsom på ett stränginstru- is ment tonernas taktart växlar, medan de själva alltid förbliva sig lika till sitt ljud, på samma sätt kunna ock elementen ändra sitt inbördes förhållande. Och detta kan man tydligt finna, om man betraktar det som då skedde. Ty lantdjur förvandlades till 19 vatt en d j ur, och djur som plägade simma gingo i stället på land. Elden fick i vattnet ökad 20 kraft, och vattnet glömde sin kraft till att släcka eld. Å 21 andra sidan förtärde lågorna icke köttet på ömtåliga djur, när dessa rörde sig däri, och den gudomliga födan smälte icke trots sin lättsmälta, isartade natur.

Ja, på allt sätt, o Herre, har 22 du upphöjt och förhärligat ditt folk och har icke försmått det, utan alltid och allestädes har du stått det bi.

2.2Mos. 12:33. /3.2Mos. 14:5f. /7. 2Mos. 13:21. 14:19f. /9.2Mos. 15:lf. Jes. 63:13f. /10.2Mos. 8:6,17. /11. 2Mos. 16:12f. Ps. 78:27. Vish. 16:2. 13.Ps. 77:17f. /14.1Mos. 19:4f. /16. IMos. 45:17f. 47:5f. 2Mos. l:llf. 17.1Mos. 19:llf. 2Mos. 10:21f. 20.Vish. 16:17f., 22f.

TOBIT

1 KAPITLET.

Tobits släkt och hans fromhet. Hans levnadsöden i landsflykten på Enemessars (Salmanassars) och Sennakerims (Sanheribs) tid.

i T^\etta är berättelsen om To-JL/bit, son till Tobiel, son till Hananiel, son till Aduel, son till

Gabael, av Asiels släkt, av Neftalims stam. Denne blev i 2 den assyriske konungen Enemes-sars tid bortförd såsom fånge ifrån Tisbe, som ligger söder om Kydios i Neftalim, i Galileen, ovanför Åser.

Jag» Tobit, vandrade på san-3Tobit

ningens vägar och i rättfärdighet i alla mina livsdagar. Och jag utdelade rikligen allmosor åt mina fränder och åt övriga landsmän som tillsammans med mig hade måst utvandra till i Nineve i Assyrien. I min ungdom, när jag ännu var kvar i min hembygd i Israels land, hade min stamfader Neftalims stam i sin helhet avfallit från Guds hus i Jerusalem, den stad som hade blivit utvald bland alla Israels stammar, för att alla stammarna skulle offra där; där hade ock templet, den Högstes boning, blivit invigt till en helgedom och blivit uppbyggt

5 för evig tid, Och alla de stammar som hade tagit del i avfallet offrade åt Baals-kalven; så gjorde ock min stamfader Nefta-

6 lims hus. Jag allena begav mig ofta till Jerusalem vid högtiderna, såsom det är föreskrivet för hela Israel genom en evärdlig stadga, och förde därvid med mig förstlingen och tionden av grödan och förstlingen

7 av fårens ull' och gav alltsammans åt Arons söner, prästerna, för altarets behov. Och den första tionden av grödan gav jag åt Levi söner, som göra tjänst i Jerusalem. Men den andra tionden försålde jag och begav mig så till Jerusalem och använde den där, år efter

s år. Och den tredje tionden gav jag åt dem som den tillkommer, såsom Debora, min farmoder, hade bjudit mig; min fader hade nämligen lämnat mig efter sig såsom föräldralöst barn.

9 Sedan jag hade blivit man, tog jag till hustru Hanna, som

tillhörde vår egen släkt; och jag födde med henne Tobias.

Då vi nu hade blivit b ort-1 o förda såsom fångar till Nineve, åto alla mina fränder och landsmän av hedningarnas rnat. Men 11 jag tog mig till vara för att äta därav; ty jag tänkte på Gud 12 av allt mitt hjärta. Och denis Högste lät Enemessar finna mig fager och skön till utseendet. Och jag innehade uppdraget att göra inköp åt honom. Under 14 en av mina resor till Medien lämnade jag en gång tio talenter silver i förvar hos Gabael, som var broder till Gabrias, i Råges i Medien.

Och när Enemessar dog, blev 15 hans son Sennakerim konung efter honom. Under hans regering voro vägarna osäkra, så att jag icke vidare kunde göra någon resa till Medien. Meniö redan i Enemessars tid plägade jag rikligen utdela allmosor åt mina bröder; mitt bröd gav jag 17 åt dem som hungrade och mina kläder åt dem som voro nakna. Och om jag fick se någon död landsman ligga utkastad bakom Nineves stadsmur, så begrov jag honom. Och alla dem som is konung Sennakerim lät döda, sedan han såsom flykting hade kommit tillbaka från Judeen, begrov jag i smyg; han lät nämligen i sin vrede döda många. När sedan konungen lät söka efter de döda kropparna, kunde man icke finna dem. Men en 19 av invånarna i Nineve gick åstad och berättade för konungen att det var jag som begrov dem, fastän ingen visste det. Då jag nu fick veta att man sökte efter mig för att döda mig, blevjag förskräckt och begav mig

20 bort. Och alla mina ägodelar blevo plundrade; intet lämnades kvar åt mig utom min hustru Hanna och min son Tobias.

21 Men femtio dagar hade icke gått till ända, förrän konungen blev dödad av sina båda söner. De flydde därefter till Ararats berg. Och hans son Sakerdon blev konung efter honom. Denne satte Akiakar, som var son till min broder Hanael, till att förestå sitt rikes hela penningväsen och hela dess förvaltning.

22 Och Akiakar inlade förbön för mig, så att jag fick komma tillbaka till Nineve. Akiakar var nu munskänk och sigillbevarare, riksförvaltare och skattmästare; ja, Sakerdon hade gjort honom till sin närmaste man. Och han var min brorson.

l.lMos. 46:24. 4Mos. 26:48. /2.2Kon. 17:3f. 18:9f. / 5.1 Kon. 12:28f. /6. 2 Mos. 23:14f. 4Mos. 18:12f. 5Mcs. 18:4. /7.4Mos. 18:21f. 5Mos. 12:llf. 14:22f. /8.5Mos. 14:28f. 26:12. /0. 4Mos. 36:6. /ll.Dan. 1:8. /14.Tob. 4:20. 9:2. /15.2Kon. 18:13. /17.Jes. 58:7. Matt. 25:35f. /18.2Kon. 19:35f. 19.Tob. 2:7f. /21.2Kon. 19:37. Jes. 37:38.

2 KAPITLET.

Tobit bliver blind. Han smädas av sin hustru.

1 Närjag hade kommit tillbaka hem och återfått min hustru Hanna och min son Tobias, lät jag vid pingsten, som är de sju veckornas högtid, tillreda en festlig måltid. Och jag lade mig till bords för att äta. 2 Då jag nu såg de många rätterna, sade jag till min son: »Gå ut i staden; och om du finner någon fattig bland våra bröder, som tänker på Herren, så för honom hitin; jag väntar på dig

här.» Och han kom tillbaka och 3 sade: »Min fader, en av våra landsmän har blivit strypt och ligger utkastad på

torget.» Då 4 stod jag med hast upp, innan jag ännu hade smakat något, och skaffade den döde under tak; och där fick han ligga, till dess solen hade gått ned. Sedan 5 vände jag tillbaka och tvådde mig och åt mitt bröd i sorg. Och jag kom ihåg Amos' pro-6 fetia, huru han sade:

»Edra högtider skola förvandlas till sorgetider och alla edra glädjesånger till klagovisor.»1

Och jag brast i gråt. När sedan 7 solen hade gått ned, gick jag bort och grävde en grav och begrov den döde. Men gran- s narna gjorde spe av mig och sade: »Nu fruktar han icke längre för att bliva dödad för vad han här gör. Han fick en gång fly sin kos, men se, nu begraver han återigen de döda!»

Samma natt vände jag till-9 baka efter förrättat värv; och eftersom jag hade ådragit mig orenhet, lade jag mig att sova invid gårdsmuren. Och mitt ansikte var obetäckt. Men jag ic visste icke att sparvar höllo till i muren. Medan jag nu låg där med öppna ögon, släppte sparvarna varm träck i ögonen på mig. Då uppkommo vita fläckar i mina ögon; och jag gick till läkare, men de kunde icke hjälpa mig. Men Akiakar underhöll mig, ända till dess han for till Elymais.

Och min hustru Hanna ut- u förde mot betalning kvinnoarbeten, som hon sedan sände is jag förskräckt och begav mig

20 bort. Och alla mina ägodelar blevo plundrade; intet lämnades kvar åt mig utom min hustru Hanna och min son Tobias.

21 Men femtio dagar hade icke gått till ända, förrän konungen blev dödad av sina båda söner. De flydde därefter till Ararats berg. Och hans son Sakerdon blev konung efter honom. Denne satte Akiakar, som var son till min broder Hanael, till att förestå sitt rikes hela penningväsen och hela dess förvaltning.

22 Och Akiakar inlade förbön för mig, så att jag fick komma tillbaka till Nineve. Akiakar var nu munskänk och sigillbevarare, riksförvaltare och skattmästare; ja, Sakerdon hade gjort honom till sin närmaste man. Och han var min brorson.

l.lMos. 46:24. 4Mos. 26:48. /2.2Kon. 17:3f. 18:9f. / 5.1 Kon. 12:28f. /6. 2 Mos. 23:14f. 4Mos. 18:12f. 5Mcs. 18:4. /7.4Mos. 18:21f. 5Mos. 12:llf. 14:22f. /8.5Mos. 14:28f. 26:12. /0. 4Mos. 36:6. /ll.Dan. 1:8. /14.Tob. 4:20. 9:2. /15.2Kon. 18:13. /17.Jes. 58:7. Matt. 25:35f. /18.2Kon. 19:35f. 19.Tob. 2:7f. /21.2Kon. 19:37. Jes. 37:38.

2 KAPITLET.

Tobit bliver blind. Han smädas av sin hustru.

1 Närjag hade kommit tillbaka hem och återfått min hustru Hanna och min son Tobias, lät jag vid pingsten, som är de sju veckornas högtid, tillreda en festlig måltid. Och jag lade mig till bords för att äta. 2 Då jag nu såg de många rätterna, sade jag till min son: »Gå ut i staden; och om du finner någon fattig bland våra bröder, som tänker på Herren, så för honom hitin; jag väntar på dig

här.» Och han kom tillbaka och 3 sade: »Min fader, en av våra landsmän har blivit strypt och ligger utkastad på
torget.» Då 4 stod jag med hast upp, innan jag ännu hade smakat något, och skaffade den döde under tak; och där fick han ligga, till dess solen hade gått ned. Sedan 5 vände jag tillbaka och tvådde mig och åt mitt bröd i sorg. Och jag kom ihåg Amos' pro-6 fetia, huru han sade:

»Edra högtider skola förvandlas till sorgetider och alla edra glädjesånger till klagovisor.»1

Och jag brast i gråt. När sedan 7 solen hade gått ned, gick jag bort och grävde en grav och begrov den döde. Men gran- s narna gjorde spe av mig och sade: »Nu fruktar han icke längre för att bliva dödad för vad han här gör. Han fick en gång fly sin kos, men se, nu begraver han återigen de döda!»

Samma natt vände jag till-9 baka efter förrättat värv; och eftersom jag hade ådragit mig orenhet, lade jag mig att sova invid gårdsmuren. Och mitt ansikte var obetäckt. Men jag ic visste icke att sparvar höllo till i muren. Medan jag nu låg där med öppna ögon, släppte sparvarna varm träck i ögonen på mig. Då uppkommo vita fläckar i mina ögon; och jag gick till läkare, men de kunde icke hjälpa mig. Men Akiakar underhöll mig, ända till dess han for

till Elymais.

Och min hustru Hanna ut- u förde mot betalning kvinnoarbeten, som hon sedan sände istill dem som hade beställt sådana av henne. Då nu dessa en gång betalade henne arbetslönen, gåvo de henne därut-

13 över en killing. Men när hon kom tillbaka till mig, begynte den att bräka. Då frågade jag henne: »Var har du fått kil-lingen ifrån? Den är väl icke stulen? Giv den tillbaka till dess ägare, ty det är icke rätt att äta något som är stulet.»1

14 Hon svarade: »Jag har fått den till skänks utöver min lön.» Men jag trodde henne icke, utan tillsade henne att lämna den tillbaka till dess ägare; och jag var högeligen uppbragt på henne. Då svarade hon och sade till mig: »Var äro nu dina allmosor och dina rättfärdiga gärningar? Nu är det uppenbart hurudan du i grunden är.»

2.5Mos. 16:11. Luk. 14:13. /4.Tob. 1:17. /6.Am. 8:10. IMack. 1:39. S.Tob. 1:19. /9.4Mos. 19:11. /13. 5Mos. 22:lf.

3 KAPITLET.

Tobit och Sara bedja samtidigt till Gud och bliva samtidigt bönhörda.

T\å blev jag bedrövad och JLJbegynte att gråta; och jag bad med djup smärta och sade:

2 »Herre, du är rättfärdig, och alla dina gärningar och alla dina vägar äro barmhärtighet och sanning; med rättvis och rättfärdig dom dömer du alltid.

3 Tänk på mig och se till mig; straffa mig icke efter mina synder och efter mina förseelser, ej heller efter dem som mina

4 fäder hava begått mot dig. Ty de voro ohörsamma mot dina bud, och då gav du oss till pris

åt plundring och fångenskap och död och lät oss bliva till ett smädligt orsdpråk för alla de folk bland vilka vi
hava blivit förskingrade. Så äro nu ock 5 dina många straffdomar rättvisa, då du handlar med mig efter mina och
mina fäders synder, därför att vi icke hava hållit dina bud; vi hava ju icke vandrat redligt inför dig. Så 6 gör nu
med mig såsom du finner för gott. Bjud att min ande tages bort, så att jag får skiljas hädan och varda till stoft. Ty det är mig bättre att dö än att leva, eftersom jag har måst höra lögnaktiga smädelser. Ja, jag är uppfylld av stor bedrövelse. Bjud att jag redan i denna stund må få skiljas ifrån mitt elände och fara till den eviga boningen; vänd icke ditt ansikte bort ifrån mig.»

Samma dag hände sig att ock- 7 så Raguels dotter Sara i Ekbatana i Medien fick uppbär a smädelser. Hon blev
nämligen smädad av sin faders tjänstekvinnor; ty hon hade blivit given åts sju män efter varandra, men den onde anden Asmodeus hade dödat dem, innan de ännu hade haft något umgänge med henne. Tjänstekvinnorna sade nu så till henne: »Har du då intet förstånd, eftersom du tager livet av dina rnän? Du har ju redan äktat sju, men har
icke fått bära namn efter någon av dem.' Varför slår du oss? Då nu de 9 hava dött, så följ du dem efter. Må vi
aldrig få se någon son eller dotter efter dig!» När hon 10 hörde detta, blev hon så djupt bedrövad, att hon ville gå
och hänga sig. Men då tänkte hon: till dem som hade beställt sådana av henne. Då nu dessa en gång betalade henne arbetslönen, gåvo de henne därut-

13 över en killing. Men när hon kom tillbaka till mig, begynte den att bräka. Då frågade jag henne: »Var har du fått kil-lingen ifrån? Den är väl icke stulen? Giv den tillbaka till dess ägare, ty det är icke rätt att äta något som är stulet.»1

14 Hon svarade: »Jag har fått den till skänks utöver min lön.» Men jag trodde henne icke, utan tillsade henne att lämna den tillbaka till dess ägare; och jag var högeligen uppbragt på henne. Då svarade hon och sade till mig: »Var äro nu dina allmosor och dina rättfärdiga gärningar? Nu är det uppenbart hurudan du i grunden är.»

2.5Mos. 16:11. Luk. 14:13. /4.Tob. 1:17. /6.Am. 8:10. IMack. 1:39. S.Tob. 1:19. /9.4Mos. 19:11. /13. 5Mos. 22:lf.

3 KAPITLET.

Tobit och Sara bedja samtidigt till Gud och bliva samtidigt bönhörda.

T\å blev jag bedrövad och JLJbegynte att gråta; och jag bad med djup smärta och sade:

2 »Herre, du är rättfärdig, och alla dina gärningar och alla dina vägar äro barmhärtighet och sanning; med rättvis och rättfärdig dom dömer du alltid.

3 Tänk på mig och se till mig; straffa mig icke efter mina synder och efter mina förseelser, ej heller efter dem som mina

4 fäder hava begått mot dig. Ty de voro ohörsamma mot dina bud, och då gav du oss till pris

åt plundring och fångenskap och död och lät oss bliva till ett smädligt orsdpråk för alla de folk bland vilka vi hava blivit förskingrade. Så äro nu ock 5 dina många straffdomar rättvisa, då du handlar med mig efter mina och mina fäders synder, därför att vi icke hava hållit dina bud; vi hava ju icke vandrat redligt inför dig. Så 6 gör nu med mig såsom du finner för gott. Bjud att min ande tages bort, så att jag får skiljas hädan och varda till stoft. Ty det är mig bättre att dö än att leva, eftersom jag har måst höra lögnaktiga smädelser. Ja, jag är uppfylld av stor bedrövelse. Bjud att jag redan i denna stund må få skiljas ifrån mitt elände och fara till den eviga boningen; vänd icke ditt ansikte bort ifrån mig.»

Samma dag hände sig att ock- 7 så Raguels dotter Sara i Ekbatana i Medien fick uppbär a smädelser. Hon blev nämligen smädad av sin faders tjänstekvinnor; ty hon hade blivit given åts sju män efter varandra, men den onde anden Asmodeus hade dödat dem, innan de ännu hade haft något umgänge med henne. Tjänstekvinnorna sade nu så till henne: »Har du då intet förstånd, eftersom du tager livet av dina rnän? Du har ju redan äktat sju, men har icke fått bära namn efter någon av dem.' Varför slår du oss? Då nu de 9 hava dött, så följ du dem efter. Må vi aldrig få se någon son eller dotter efter dig!» När hon 10 hörde detta, blev hon så djupt bedrövad, att hon ville gå och hänga sig. Men då tänkte hon:»Nej, jag är min faders enda barn; om jag gör så, drager jag smälek över honom och bringar hans grå hår med sorg n ned i dödsriket.» Och hon gick fram till fönstret och bad och sade: »Lovad vare du, Herre, min Gud, och lovat vare ditt heliga och härliga namn evinnerli-gen. Dig love alla dina verk i all

12 evighet. Och nu, Herre, vänder jag mina ögon och mitt anlete

13 till dig. Bjud att jag får skiljas hädan från denna jord, så att jag slipper att vidare höra smä-

14 delser. Du vet, o Herre, att jag aldrig någonsin har försyndat

15 mig med någon man, och att jag icke har fläckat mitt namn, ej heller min faders namn, i det land där jag lever såsom fånge. Jag är min faders enda barn, och han har icke något annat barn som kan ärva honom. Ej heller finnes någon nära frände, eller en son till någon sådan, så att jag borde spara mig till hustru åt honom. Jag har redan mist sju män genom döden; varför skulle jag då längre leva? Men om det icke täckes dig att låta mig dö, bjud då att jag får röna skonsamhet och förbarmande, så att jag slipper att vidare höra smädelser.»

IG Och bådas bön blev hörd inför den Store i hans härlighet.

17 Och Rafael sändes åstad för att skaffa bot åt dem båda: för att taga bort de vita fläckarna i Tobits ögon, och för att giva Sara, Raguels dotter, till hustru åt Tobias, Tobits son, och därvid binda Asmodeus, den onde anden. Det tillkom nämligen Tobias med bördsrätt att få henne till äkta.

I samma stund vände Tobit tillbaka och gick in i sitt hus, och Sara, Raguels dotter, steg ned från sin kammare.

S.Ps. 119:137. Vish. 12:15. /S.Ps. 25:7. 79:8. /4.5Mos. 28:32f. /6.1Kon. 19:4. Jon. 4:3. /S.Tob. 6:14. /11. Dan. 6:10. /15.4Mos. 36:5f. fi 6. Dan. 9:20f. /17.Tob. 5:4. 12:15.

4 KAPITLET.

Tobit meddelar sin son sin yttersta vilja och giver honom goda råd och förmaningar.

Samma dag kom Tobit att i tänka på de penningar som han hade lämnat i förvar hos Gabael i Råges i Medien. Och 2 han sade vid sig själv: »Jag har utbett mig att få dö; borde jag då icke kalla till mig min son Tobias för att yppa saken för honom, innan jag dör?» Och 3 han kallade honom till sig och sade: »Min son, när jag är död, skall du begrava mig, och försumma icke att sedan taga vård om din moder. Hedra henne, så länge du lever; gör vad som behagar henne, och bered henne icke någon sorg. Kom ihåg, 4 min son, att hon har utstått många faror för din skull, medan hon bar dig under sitt hjärta. Och när hon är död, skall du begrava henne vid min sida i en och samma grav. Min son, 5 hav Herren, vår Gud, alltid i dina tankar, och låt dig icke förledas till att synda och överträda hans bud. Öva rättfärdighet i alla dina livsdagar, och vandra icke på orättfärdighetens vägar. Ty om du göre sanningen, så skall du hava framgång i allt vad du företager dig. »Nej, jag är min faders enda barn; om jag gör så, drager jag smälek över honom och bringar hans grå hår med sorg n ned i dödsriket.» Och hon gick fram till fönstret och bad och sade: »Lovad vare du, Herre, min Gud, och lovat vare ditt heliga och härliga namn evinnerli-gen. Dig love alla dina verk i all

12 evighet. Och nu, Herre, vänder jag mina ögon och mitt anlete

13 till dig. Bjud att jag får skiljas hädan från denna jord, så att jag slipper att vidare höra smä-

14 delser. Du vet, o Herre, att jag aldrig någonsin har försyndat

15 mig med någon man, och att jag icke har fläckat mitt namn, ej heller min faders namn, i det land där jag lever såsom fånge. Jag är min faders enda barn, och han har icke något annat barn som kan ärva honom. Ej heller finnes någon nära frände, eller en son till någon sådan, så att jag borde spara mig till hustru åt honom. Jag har redan mist sju män genom döden; varför skulle jag då längre leva? Men om det icke täckes dig att låta mig dö, bjud då att jag får röna skonsamhet och förbarmande, så att jag slipper att vidare höra smädelser.»

IG Och bådas bön blev hörd inför den Store i hans härlighet.

17 Och Rafael sändes åstad för att skaffa bot åt dem båda: för att taga bort de vita fläckarna i Tobits ögon, och för att giva Sara, Raguels dotter, till hustru åt Tobias, Tobits son, och därvid binda Asmodeus, den onde anden. Det tillkom nämligen Tobias med bördsrätt att få henne till äkta.

I samma stund vände Tobit tillbaka och gick in i sitt hus, och Sara, Raguels dotter, steg ned från sin kammare.

S.Ps. 119:137. Vish. 12:15. /S.Ps. 25:7. 79:8. /4.5Mos. 28:32f. /6.1Kon. 19:4. Jon. 4:3. /S.Tob. 6:14. /11. Dan. 6:10. /15.4Mos. 36:5f. fi 6. Dan. 9:20f. /17.Tob. 5:4. 12:15.

4 KAPITLET.

Tobit meddelar sin son sin yttersta vilja och giver honom goda råd och förmaningar.

Samma dag kom Tobit att i tänka på de penningar som han hade lämnat i förvar hos Gabael i Råges i Medien. Och 2 han sade vid sig själv: »Jag har utbett mig att få dö; borde jag då icke kalla till mig min son Tobias för att yppa saken för honom, innan jag dör?» Och 3 han kallade honom till sig och sade: »Min son, när jag är död, skall du begrava mig, och försumma icke att sedan taga vård om din moder. Hedra henne, så länge du lever; gör vad som behagar henne, och bered henne icke någon sorg. Kom ihåg, 4 min son, att hon har utstått många faror för din skull, medan hon bar dig under sitt hjärta. Och när hon är död, skall du begrava henne vid min sida i en och samma grav. Min son, 5 hav Herren, vår Gud, alltid i dina tankar, och låt dig icke förledas till att synda och överträda hans bud. Öva rättfärdighet i alla dina livsdagar, och vandra icke på orättfärdighetens vägar. Ty om du göre sanningen, så skall du hava framgång i allt vad du företager dig.

7 Åt alla dem som öva rättfärdighet må du giva allmosor av vad du äger; och när du giver allmosor, gör det då icke med missunnsamt öga. Vänd icke ditt ansikte bort ifrån någon som är fattig; då skall förvisso icke heller Gud vända sitt an-

8 sikte bort ifrån dig. Äger du mycket, giv då ock allmosor av det myckna du har; om du äger litet, så drag dig icke för att giva allmosor efter måttet

9 av det lilla du har. Då samlar du åt dig en god skatt för nödens

10 dag. Ty allmosor rädda en människa från döden och bevara henne från att ingå i mörk-

11 ret. Såsom goda offergåvor gälla allmosor inför den Högste, alla dem till godo, som giva sådana.

12 Tag dig till vara, min son, för allt slags otukt; och framför allt, tag dig en hustru av dina fäders släkt. Tag icke någon främmande kvinna till äkta, en som icke är av din faders stam; ty vi äro ju söner till profeter. Kom ihåg, min son, huru Noa, Abraham, Isak och Jakob, våra fäder ifrån forna dagar, huru alla dessa togo sig hustrur bland sina egna fränder; de blevo ock välsignade i sina barn, och deras efterkommande skola besitta

Islandet. Därför, min son, må du älska dina bröder; och förhäv dig icke så i ditt hjärta över dina bröder och över ditt folks söner och döttrar, att du försmår att taga dig en hustru bland dem. Ty av förhävelse kommer fördärv och mycken olycka, och en odågas liv slutar med armod och stor brist; ja, en odågas liv föder av sig svält.

Håll icke lönen inne över nät-14 ten för någon som arbetar åt dig, utan betala honom den strax. Om du tjänar Gud, skall du få din vedergällning. Hav akt på dig själv, min son, i allt vad du företager dig, och skicka dig väl i all din vandel. Vad du 15 själv icke vill att man skall göra dig, det må du ej heller göra någon annan. Drick icke så mycket vin att du'bliver rusig, och låt ruset icke bliva din följeslagare på din väg. Giviö av ditt bröd åt den som hungrar och av dina kläder åt dem som äro nakna. Allt ditt överflöd skall du giva bort såsom allmosor; och när du giver allmosor, gör det då icke med missunnsamt öga. Var frikostig 17 med ditt bröd vid de rättfärdigas begravning, men vid syndarnas skall du intet giva. Sök is råd hos alla dem som äro förståndiga; och när du får ett gott råd, så förakta det icke. Lova 19 städse Herren Gud, och bed honom att dina vägar må bliva jämna, och att alla dina stigar och alla dina rådslag må bliva lyckosamma. Ty människor äro allasammans rådlösa, men Herren giver allt gott; och den han vill ödmjukar han, efter som honom behagar.

Alltså, min son, kom ihåg mina bud, och låt dem icke utplånas ur ditt hjärta.

Och nu vill jag berätta för dig 20 om de tio silvertalenter som jag har lämnat i förvar hos Gabael, Gabrias' broder, i Råges i Medien. Frukta icke, min son, 21 därför att vi hava råkat i armod; ty du har en stor rikedom, om du fruktar Gud och avhåller digfrån all synd och gör vad som är välbehagligt inför honom.»

1.Tob. 1:14. /3-Tob. 14:lOf. Syr.3:2f. 4.Syr. 7:27i. /7.Ords. 3:27. Luk. 6:30. S.Syr. 14:13. 35:12. l Kor. 16:2. 2Kor. 8:12. /lO.Dan. 4:24. Tob. 12:9. Syr. 3:30./ll.Am. 5:21f. Hebr. 13:16./12. IMos. 24:lf. Hebr. 13:4. /IS.Syr. 3:18. 6:2f. /14.3Mos. 19:13. Jer. 22:13. /IS.Matt. 7:12. Luk. 6:31. 16.Tob. 1:17. ,/17. Jer. 16:7. Hes. 24:17. Syr. 7:33. /Sl.Ps. 73:25.

5 KAPITLET.

Tobias begiver sig på resa i sällskap med ängeln Rafael.

Tobias svarade och sade ll honom: »Min fader, jag vill göra allt som du har bjudit

2 mig. Men huru skall jag kunna få ut penningarna? Jag känner

3 ju icke den mannen.» Då gav han honom dennes skriftliga förbindelse och sade till honom: »Sök upp åt dig någon som vill följa med dig på resan; jag skall giva honom lön därför, medan jag ännu lever. Begiv dig sedan åstad och hämta penningarna.»

4 Då gick han ut för att söka upp en sådan. Och han träffade på Rafael, som var en ängel; men Tobias visste icke vem man-

5 nen var. Och Tobias sade till honom: »Skulle jag kunna få dig till följeslagare på en resa till Råges i Medien, och känner

6 du till de trakterna?» Ängeln svarade: »Ja, jag vill följa med dig på resan; vägen känner jag, och hos vår

landsman Gabael har jag en gång tagit härbärge.»'

7 Tobias sade till honom: »Vänta på mig här, så att jag får omtala

s detta för min fader.» Han svarade: »Gå, men dröj icke för länge.»

9 Och han gick in till sin fader och sade till honom: »Nu har jag funnit en man som vill följa med

mig på resan.» Fadern sade: »Bed honom komma hitin till mig, så att jag kan få veta av vilken stam han är, och om han kan bliva en pålitlig följeslagare åt dig.» Då kallade han på honom, i och han trädde in, och de hälsade på varandra. Och Tobit sade till i honom: »Min broder, av vilken stam och av vilken familj är du? Omtala det för mig.»1 Han sva-1 rade: »Är det stam och familj du söker efter, eller är det efter någon som mot betalning vill bliva följeslagare åt din son på hans resa?» Tobit sade till honom: »Min broder, jag skulle vilja veta din släkt och ditt namn.»1 Han svarade: »Jag än Asarias, son till den store Ana-nias, en av dina bröder.» Dal sade Tobit till honom: »Var välkommen, min broder; misstyck icke att jag sökte få veta din stam och din familj. Det har nu fogat sig så, att du är en broder till mig, av en så god och ädel släkt. Ty jag lärde känna Ananias och Jonatan, den store Semias' söner, när vi tillsammans foro till Jerusalem för att tillbedja och där fram-buro det förstfödda och tionden av grödan; de hade nämligen icke hemfallit åt samma förvillelse som våra övriga landsmän. Du är av god härkomst, min broder. Men säg mig nu,i vad skall jag giva dig i lön? En drakma om dagen, förutom vad du behöver till ditt uppehälle, på samma sätt som min son? Där-1 till vill jag giva dig en gåva utöver lönen, om I kommen välbehållna tillbaka.» Så blevi ock överenskommet. Och fadern sade till Tobias: »Gör dig från all synd och gör vad som är välbehagligt inför honom.»

1.Tob. 1:14. /3-Tob. 14:lOf. Syr.3:2f. 4.Syr. 7:27i. /7.Ords. 3:27. Luk. 6:30. S.Syr. 14:13. 35:12. l Kor. 16:2. 2Kor. 8:12. /lO.Dan. 4:24. Tob. 12:9. Syr. 3:30./ll.Am. 5:21f. Hebr. 13:16./12. IMos. 24:lf. Hebr. 13:4. /IS.Syr. 3:18. 6:2f. /14.3Mos. 19:13. Jer. 22:13. /IS.Matt. 7:12. Luk. 6:31. 16.Tob. 1:17. ,/17. Jer. 16:7. Hes. 24:17. Syr. 7:33. /Sl.Ps. 73:25.

5 KAPITLET.

Tobias begiver sig på resa i sällskap med ängeln Rafael.

Tobias svarade och sade ll honom: »Min fader, jag vill göra allt som du har bjudit

2 mig. Men huru skall jag kunna få ut penningarna? Jag känner

3 ju icke den mannen.» Då gav han honom dennes skriftliga förbindelse och sade till honom: »Sök upp åt dig någon som vill följa med dig på resan; jag skall giva honom lön därför, medan jag ännu lever. Begiv dig sedan åstad och hämta penningarna.»

4 Då gick han ut för att söka upp en sådan. Och han träffade på Rafael, som var en ängel; men Tobias visste icke vem man-

5 nen var. Och Tobias sade till honom: »Skulle jag kunna få dig till följeslagare på en resa till Råges i Medien, och känner

6 du till de trakterna?» Ängeln svarade: »Ja, jag vill följa med dig på resan; vägen känner jag, och hos vår
landsman Gabael har jag en gång tagit härbärge.»'

7 Tobias sade till honom: »Vänta på mig här, så att jag får omtala

s detta för min fader.» Han svarade: »Gå, men dröj icke för länge.»

9 Och han gick in till sin fader och sade till honom: »Nu har jag funnit en man som vill följa med

mig på resan.» Fadern sade: »Bed honom komma hitin till mig, så att jag kan få veta av vilken stam han är, och om han kan bliva en pålitlig följeslagare åt dig.» Då kallade han på honom, i och han trädde in, och de hälsade på varandra. Och Tobit sade till i honom: »Min broder, av vilken stam och av vilken familj är du? Omtala det för mig.»1 Han sva-1 rade: »Är det stam och familj du söker efter, eller är det efter någon som mot betalning vill

bliva följeslagare åt din son på hans resa?» Tobit sade till honom: »Min broder, jag skulle vilja veta din släkt och
ditt namn.»1 Han svarade: »Jag än Asarias, son till den store Ana-nias, en av dina bröder.» Dal sade Tobit till
honom: »Var välkommen, min broder; misstyck icke att jag sökte få veta din stam och din familj. Det har nu
fogat sig så, att du är en broder till mig, av en så god och ädel släkt. Ty jag lärde känna Ananias och Jonatan, den
store Semias' söner, när vi tillsammans foro till Jerusalem för att tillbedja och där fram-buro det förstfödda och
tionden av grödan; de hade nämligen icke hemfallit åt samma förvillelse som våra övriga landsmän. Du är av god
härkomst, min broder. Men säg mig nu,i vad skall jag giva dig i lön? En drakma om dagen, förutom vad du
behöver till ditt uppehälle, på samma sätt som min son? Där-1 till vill jag giva dig en gåva utöver lönen, om I
kommen välbehållna tillbaka.» Så blevi ock överenskommet. Och fadern sade till Tobias: »Gör digredo till
färden, och blive eder resa lyckosam.»

När sedan sonen hade rustat sig för färden, sade fadern till honom: »Begiv dig nu åstad med denne man. Men
Gud, som bor i himmelen, göre eder resa lyckosam, och hans ängel led-sage eder.» Därefter gingo de båda ut ur
huset och begåvo sig på väg. Och ynglingens hund följde med dem. is Då begynte hans moder Hanna att gråta,
och hon sade till Tobit: »Varför har du sänt bort vårt barn? Är han icke såsom en stav i vår hand, där han går

19 ut och in, inför våra ögon? Lägg icke mer penningar till dem som vi hava. Låt dem i stället bliva

20 en lösen för vårt barns liv. Vad Herren har givit oss till att leva av, det är ju tillräckligt för oss.»1

21 Men Tobit svarade henne: »Gör dig inga bekymmer, min syster. Han skall komma välbehållen tillbaka, och
dina ögon skola

22 åter få se honom. Ty en god ängel skall ledsaga honom, och hans resa skall bliva lyckosam; ja, han skall
vända välbehållen

3:1 tillbaka.» Då upphörde hon att gråta.

S.Tob. 9:2,5. /4.Tob. 3:17. /17.1Mos. 24:40. /IS.Tob. 10:4f. /22.Tob. 11:9.

6 KAPITLET. Resan till Medien.

båda männen färdades nu vägen fram och kommo om aftonen till floden Tigris. Där stannade de över natten.

3 Och ynglingen steg ned i vattnet för att bada. Då sköt en fisk med fart upp ur floden och ville

4 uppsluka ynglingen. Men ängeln

sade till honom: »Fatta tag i fisken.» Då grep ynglingen fisken och kastade upp den på land. Ängeln sade
ytterligare 5 till honom: »Skär upp fisken, och tag hjärtat och levern och gallan och förvara dem noga.» Och
ynglingen gjorde såsom 6 ängeln hade tillsagt honom,; men fisken själv stekte de och åto.

Sedan drogo de båda vidare, till dess de kommo i närheten av Ekbatana. Då sade yng-7 lingen till ängeln:
»Asarias, min broder, vad skola levern och hjärtat och gallan av fisken vara till?» Han svarade honom: 8 »Hjärtat
och levern skola användas så: om någon plågas av en demon eller en ond ande, så skall man röka därmed framför
den personen, vare sig det är en man eller en kvinna, och då skall plågan upphöra. Men gallan 9 skall man hava
till att smörja någon med, som har fått vita fläckar i ögonen, och då skall han bliva botad.»

När de nu nalkades Ekbata-10 na, sade ängeln till ynglingen: 11 »Min broder, i dag skola vi taga härbärge hos
Raguel. Han är en frände till dig, och han har allenast ett enda barn, en dotter vid namn Sara. Jag vill tala vid 12
honom om att han skall giva henne åt dig till hustru, ty dig tillkommer hennes arv; du är ju den ende mannen i
hennes släkt. Flickan är ock fager och förståndig. Så hör mig nu: jag 13 vill tala vid hennes fader, och när vi
komma tillbaka från Råges, vilja vi fira bröllopet. Ty jag vet att Raguel, i åtlydnad av Moses' lag, icke kommer
att redo till färden, och blive eder resa lyckosam.»

När sedan sonen hade rustat sig för färden, sade fadern till honom: »Begiv dig nu åstad med denne man. Men
Gud, som bor i himmelen, göre eder resa lyckosam, och hans ängel led-sage eder.» Därefter gingo de båda ut ur
huset och begåvo sig på väg. Och ynglingens hund följde med dem. is Då begynte hans moder Hanna att gråta,

och hon sade till Tobit: »Varför har du sänt bort vårt barn? Är han icke såsom en stav i vår hand, där han går

19 ut och in, inför våra ögon? Lägg icke mer penningar till dem som vi hava. Låt dem i stället bliva

20 en lösen för vårt barns liv. Vad Herren har givit oss till att leva av, det är ju tillräckligt för oss.»1

21 Men Tobit svarade henne: »Gör dig inga bekymmer, min syster. Han skall komma välbehållen tillbaka, och dina ögon skola

22 åter få se honom. Ty en god ängel skall ledsaga honom, och hans resa skall bliva lyckosam; ja, han skall vända välbehållen

3:1 tillbaka.» Då upphörde hon att gråta.

S.Tob. 9:2,5. /4.Tob. 3:17. /17.1Mos. 24:40. /IS.Tob. 10:4f. /22.Tob. 11:9.

6 KAPITLET. Resan till Medien.

båda männen färdades nu vägen fram och kommo om aftonen till floden Tigris. Där stannade de över natten.

3 Och ynglingen steg ned i vattnet för att bada. Då sköt en fisk med fart upp ur floden och ville

4 uppsluka ynglingen. Men ängeln

sade till honom: »Fatta tag i fisken.» Då grep ynglingen fisken och kastade upp den på land. Ängeln sade ytterligare 5 till honom: »Skär upp fisken, och tag hjärtat och levern och gallan och förvara dem noga.» Och ynglingen gjorde såsom 6 ängeln hade tillsagt honom,; men fisken själv stekte de och åto.

Sedan drogo de båda vidare, till dess de kommo i närheten av Ekbatana. Då sade yng-7 lingen till ängeln: »Asarias, min broder, vad skola levern och hjärtat och gallan av fisken vara till?» Han svarade honom: 8 »Hjärtat och levern skola användas så: om någon plågas av en demon eller en ond ande, så skall man röka därmed framför den personen, vare sig det är en man eller en kvinna, och då skall plågan upphöra. Men gallan 9 skall man hava till att smörja någon med, som har fått vita fläckar i ögonen, och då skall han bliva botad.»

När de nu nalkades Ekbata-10 na, sade ängeln till ynglingen: 11 »Min broder, i dag skola vi taga härbärge hos Raguel. Han är en frände till dig, och han har allenast ett enda barn, en dotter vid namn Sara. Jag vill tala vid 12 honom om att han skall giva henne åt dig till hustru, ty dig tillkommer hennes arv; du är ju den ende mannen i hennes släkt. Flickan är ock fager och förståndig. Så hör mig nu: jag 13 vill tala vid hennes fader, och när vi komma tillbaka från Råges, vilja vi fira bröllopet. Ty jag vet att Raguel, i åtlydnad av Moses' lag, icke kommer attgiva henne åt någon annan man; annars gör han sig skyldig till döden. Nej, det tillkommer dig framför någon annan att mot-

14 taga arvet.» Då sade ynglingen till ängeln: »Asarias, min broder, jag har hört att flickan har blivit given åt sju män, men att de allasammans hava omkom-

15 mit i brudkammaren. Nu är jag min faders enda barn, och jag fruktar, att när jag går in till henne, kommer jag att dö, alldeles såsom de förra. Ty en ond ande har begär till henne, och han gör ingen annan något ont än dem som vilja komma henne nära. Därför fruktar jag att jag också måste dö, och så kommer jag att bringa min fader och min moder med sorg för min skull ned i graven. Och de hava icke utom mig någon son, som skulle kunna begrava

16 dem.» Men ängeln sade till honom: »Kommer du icke ihåg det bud som din fader gav dig, att du skulle taga en hustru av din egen släkt? Så hör mig nu, min broder: hon skall verkligen bliva din hustru. Gör dig inga bekymmer för den onde anden, ty i denna natt skall hon bliva dig given till hustru.

17 När du kommer in i brudkammaren, skall du taga glödande rökelseaska och lägga något av fiskens hjärta och lever på den

is och röka därmed. Då nu den onde anden känner lukten därav, skall han fly och aldrig mer komma tillbaka. Och när du sedan vill närma dig henne, skolen I först båda stå upp och ropa till den barmhärtige Guden; då skall han

rädda eder och bevisa eder -barmhärtighet. Frukta

icke, ty hon har varit bestämd åt dig allt ifrån begynnelsen. Du skall rädda henne, och hon skall fara med dig; jag håller ock för troligt att du skall få barn med henne.» När Tobias hörde detta, greps han av kärlek till henne; och hans hjärta fäste sig innerligt vid henne.

S.Tob. 8:2f. /9.Tob. ll:7f. /ll.Tob. 3:7. /13.4Mos. 36:5f. /14.Tob. 3:8. l S.Tob. 8:4.

7 KAPITLET. Tobias i Raguels hus.

Och så kom han till Ekba-i tana. Men när han hade hunnit fram till Raguels hus, kom Sara honom till mötes; och
hon hälsade honom, och han henne. Därefter förde hon dem in i huset. Och Raguel sade till 2 sin hustru Edna:
»Huru lik är icke denne unge man mitt syskonbarn Tobit!» Och Raguel 3 frågade dem: »Varifrån ären I, mina
bröder?» De svarade honom: »Vi tillhöra dem av Nefta-lims stam, som leva såsom fångar i Nineve.» Då sade han
4 till dem: »Kännen I vår landsman Tobit?» De svarade: »Ja, vi känna honom.» Han frågade dem ytterligare:
»Står det väl till med honom?» De svarade: ,f »Ja, han lever ännu; det står ock väl till med honom.» Och Tobias
tillade: »Han är min fader.» Då stod Raguel med hast upp 6 och kysste honom och brast i gråt. Och han
välsignade ho-7 nom och sade till honom: »Du är då en son till den ädle och gode mannen!» Men när han fick
höra att Tobit hade förlorat sin syn, blev han bedrövad och föll på nytt i gråt* Också s giva henne åt någon annan
man; annars gör han sig skyldig till döden. Nej, det tillkommer dig framför någon annan att mot-

14 taga arvet.» Då sade ynglingen till ängeln: »Asarias, min broder, jag har hört att flickan har blivit given åt sju män, men att de allasammans hava omkom-

15 mit i brudkammaren. Nu är jag min faders enda barn, och jag fruktar, att när jag går in till henne, kommer jag att dö, alldeles såsom de förra. Ty en ond ande har begär till henne, och han gör ingen annan något ont än dem som vilja komma henne nära. Därför fruktar jag att jag också måste dö, och så kommer jag att bringa min fader och min moder med sorg för min skull ned i graven. Och de hava icke utom mig någon son, som skulle kunna begrava

16 dem.» Men ängeln sade till honom: »Kommer du icke ihåg det bud som din fader gav dig, att du skulle taga en hustru av din egen släkt? Så hör mig nu, min broder: hon skall verkligen bliva din hustru. Gör dig inga bekymmer för den onde anden, ty i denna natt skall hon bliva dig given till hustru.

17 När du kommer in i brudkammaren, skall du taga glödande rökelseaska och lägga något av fiskens hjärta och lever på den

is och röka därmed. Då nu den onde anden känner lukten därav, skall han fly och aldrig mer komma tillbaka. Och när du sedan vill närma dig henne, skolen I först båda stå upp och ropa till den barmhärtige Guden; då skall han rädda eder och bevisa eder -barmhärtighet. Frukta

icke, ty hon har varit bestämd åt dig allt ifrån begynnelsen. Du skall rädda henne, och hon skall fara med dig; jag håller ock för troligt att du skall få barn med henne.» När Tobias hörde detta, greps han av kärlek till henne; och hans hjärta fäste sig innerligt vid henne.

S.Tob. 8:2f. /9.Tob. ll:7f. /ll.Tob. 3:7. /13.4Mos. 36:5f. /14.Tob. 3:8. l S.Tob. 8:4.

7 KAPITLET. Tobias i Raguels hus.

Och så kom han till Ekba-i tana. Men när han hade hunnit fram till Raguels hus, kom Sara honom till mötes; och
hon hälsade honom, och han henne. Därefter förde hon dem in i huset. Och Raguel sade till 2 sin hustru Edna:
»Huru lik är icke denne unge man mitt syskonbarn Tobit!» Och Raguel 3 frågade dem: »Varifrån ären I, mina
bröder?» De svarade honom: »Vi tillhöra dem av Nefta-lims stam, som leva såsom fångar i Nineve.» Då sade han
4 till dem: »Kännen I vår landsman Tobit?» De svarade: »Ja, vi känna honom.» Han frågade dem ytterligare:
»Står det väl till med honom?» De svarade: ,f »Ja, han lever ännu; det står ock väl till med honom.» Och Tobias
tillade: »Han är min fader.» Då stod Raguel med hast upp 6 och kysste honom och brast i gråt. Och han

välsignade ho-7 nom och sade till honom: »Du är då en son till den ädle och gode mannen!» Men när han fick höra att Tobit hade förlorat sin syn, blev han bedrövad och föll på nytt i gråt* Också shans hustru Edna och hans dotter Sara begynte att gråta. Och 9 de togo vänligt emot dem; de slaktade en vädur och satte fram rikligt med mat.

Men Tobias sade till Rafael: »Asarias, min broder, lägg nu fram det som du talade om under resan, så att saken kan bliva

LO avgjord.» Då meddelade han Raguel ärendet. Och Raguel sade till Tobias: »Ät, drick och gör dig glad, ty dig tillkommer det att få min dotter till äkta. Men jag måste dock yppa san-

n ningen för dig. Jag har givit min dotter åt sju män efter varandra; men var gång någon av dem gick in till henne, dog han, när natten föll på. Nu må du dock göra dig glad.» Men Tobias sade: »Jag vill icke smaka något här, förrän en bestämd överenskommelse har blivit träffad oss emellan.» Raguel sade: »Så tag henne då från denna stund till äkta, efter lagens bud. Du är ju hennes frände, och hon tillhör dig. Gud, den barmhärtige, give

12 eder den högsta lycka.» Sedan kallade han på sin dotter Sara; och han fattade henne vid handen och överlämnade henne åt Tobias, till att bliva hans hustru, och sade: »Se här, tag henne till äkta efter Moses' lag, och för henne hem till din fader.»

13 Och han välsignade dem.' Därefter kallade han på sin hustru Edna; och han tog ett blad att skriva på och satte upp ett äktenskapsfördrag och tryckte

14 sitt sigill därunder. Sedan begynte de att äta.

15 Därefter kallade Raguel till sig sin hustru Edna och sade till henne: »Min syster, red till den andra kammaren, och för henne ditin.» Hon gjorde såsom 16 han hade sagt och förde henne in i kammaren. Men Sara begynte då att gråta. Och hon tröstade sin dotter i hennes gråt och sade till henne: »Vari? vid gott mod, mitt barn; himmelens och jordens Herre give dig hugnad i stället för den bedrövelse du nu lider. Var vid gott mod, min dotter.»

S.Tob. l:lf. /H.lMos. 24:33. 4 Mos. 36:8.

8 KAPITLET. Tobias äktar Raguels dotter.

Då de nu hade slutat mål-i tiden, förde de Tobias in till henne. Men när han skulle 2 gå ditin, kom han ihåg vad Rafael hade sagt. Han tog alltså den glödande rökelseaskan och lade fiskens hjärta och lever på den och rökte därmed. Då nu dens onde anden kände lukten därav, flydde han ända bort till Övre Egypten, och där band ängeln honom.

Men när dörren hade blivit 4 stängd om dem båda, stod Tobias upp ur sängen och sade: »Stå upp, min syster, och låt oss bedja att Herren ville visa oss förbarmande.» Och Tobias 5 bad och sade: »Lovad vare du, våra fäders Gud, och lovat vare ditt heliga och härliga namn evinnerligen. Dig love himlarna och alla dina skapade verk. Du 6 skapade Adam och gav honom Eva, hans hustru, till hjälp och stöd. Från dem leder människosläktet sitt ursprung. Du sade: 'Det är icke gott att mannen är allena; vi vilja göra åt honom hans hustru Edna och hans dotter Sara begynte att gråta. Och 9 de togo vänligt emot dem; de slaktade en vädur och satte fram rikligt med mat.

Men Tobias sade till Rafael: »Asarias, min broder, lägg nu fram det som du talade om under resan, så att saken kan bliva

LO avgjord.» Då meddelade han Raguel ärendet. Och Raguel sade till Tobias: »Ät, drick och gör dig glad, ty dig tillkommer det att få min dotter till äkta. Men jag måste dock yppa san-

n ningen för dig. Jag har givit min dotter åt sju män efter varandra; men var gång någon av dem gick in till henne, dog han, när natten föll på. Nu må du dock göra dig glad.» Men Tobias sade: »Jag vill icke smaka något här, förrän en bestämd överenskommelse har blivit träffad oss emellan.» Raguel sade: »Så tag henne då från denna stund till äkta, efter lagens bud. Du är ju hennes frände, och hon tillhör dig. Gud, den barmhärtige, give

12 eder den högsta lycka.» Sedan kallade han på sin dotter Sara; och han fattade henne vid handen och

överlämnade henne åt Tobias, till att bliva hans hustru, och sade: »Se här, tag henne till äkta efter Moses' lag, och för henne hem till din fader.»

13 Och han välsignade dem.' Därefter kallade han på sin hustru Edna; och han tog ett blad att skriva på och satte upp ett äktenskapsfördrag och tryckte

14 sitt sigill därunder. Sedan begynte de att äta.

15 Därefter kallade Raguel till sig sin hustru Edna och sade till henne: »Min syster, red till den andra kammaren, och för henne ditin.» Hon gjorde såsom 16 han hade sagt och förde henne in i kammaren. Men Sara begynte då att gråta. Och hon tröstade sin dotter i hennes gråt och sade till henne: »Vari? vid gott mod, mitt barn; himmelens och jordens Herre give dig hugnad i stället för den bedrövelse du nu lider. Var vid gott mod, min dotter.»

S.Tob. l:lf. /H.lMos. 24:33. 4 Mos. 36:8.

8 KAPITLET. Tobias äktar Raguels dotter.

Då de nu hade slutat mål-i tiden, förde de Tobias in till henne. Men när han skulle 2 gå ditin, kom han ihåg vad Rafael hade sagt. Han tog alltså den glödande rökelseaskan och lade fiskens hjärta och lever på den och rökte därmed. Då nu dens onde anden kände lukten därav, flydde han ända bort till Övre Egypten, och där band ängeln honom.

Men när dörren hade blivit 4 stängd om dem båda, stod Tobias upp ur sängen och sade: »Stå upp, min syster, och låt oss bedja att Herren ville visa oss förbarmande.» Och Tobias 5 bad och sade: »Lovad vare du, våra fäders Gud, och lovat vare ditt heliga och härliga namn evinnerligen. Dig love himlarna och alla dina skapade verk. Du 6 skapade Adam och gav honom Eva, hans hustru, till hjälp och stöd. Från dem leder människosläktet sitt ursprung. Du sade: 'Det är icke gott att mannen är allena; vi vilja göra åt honomen hjälp som är honom lik.

7 Och nu, Herre, det är icke av otuktig begärelse som jag tager denna min syster till äkta, utan jag gör det i all ärbarhet. Så bjud då att förbarmande må vederfaras mig, och att jag med henne må få uppnå en hög ål-

8 der.» Och hon sade gemensamt

9 med honom: »Amen.»1 Sedan sovo de båda lugnt hela natten.

Men Raguel stod upp, och gick ut och grävde en grav.'

10 Ty han tänkte: »Också denne

11 kommer nog att dö.» När Ra-

12 guel kom tillbaka hem, sade han till sin hustru Edna: »Sänd en av tjänstekvinnorna för att se efter, om han är vid liv. I annat fall vilja vi begrava honom, så att ingen får veta något

13 härom.» Och tjänstekvinnan öppnade dörren och gick in och

14 fann dem båda sovande. Hon gick då ut igen och omtalade för sitt husbondfolk att han levde.

15 Då lovade Raguel Gud och sade: »Lovad vare du, o Gud, med allt lov som rent och heligt är. Dig love dina heliga och alla dina skapade verk; ja, alla dina änglar och dina utvalda

16 love dig evinnerligen. Lovad vare du för att du har berett mig glädje; det har icke gått mig såsom jag fruktade, utan du har handlat med oss efter

17 din stora barmhärtighet. Lovad vare du för att du har förbarmat dig över dessa två, sina föräldrars enda barn. Gör barmhärtighet med dem, o Herre. Ja, låt dem framleva sitt liv i hälsa, och låt dem därunder få njuta glädje och barmhärtighet.»

18 Därefter befallde han sina tjänare att kasta igen graven. Sedan gjorde han åt dem ett i bröllop, som varade i fjorton dagar. Men innan bröllops-2 dagarna hade gått till ända, besvor Raguel honom att icke fara därifrån, förrän de fjorton bröllopsdagarna voro förlidna. Därefter skulle han få ut hälften 2 av Raguels ägodelar och så

val-behållen vända tillbaka till sin fader. Och han tillade: »Det övriga skall du få, när jag och min hustru äro döda.»

2. Tob. 6:8. /4.Tob. 6:18. /5.Ps. 148:lf. /B.lMos. 2:7,18. /16.Tob. 7:11. /20.1Mos. 29:27. /21.Tob. 10:10.

9 KAPITLET.

Rafael hämtar Tobits penningar i Rages.

Och Tobias kallade till sig i Rafael och sade till honom: »Asarias, min broder, tag med 2 dig en tjänare och två kameler och begiv dig till Råges i Me-dien, till Gabael, och hämta penningarna åt mig; för ock honom själv med dig hit till bröllopet. Ty Raguel har bedyrats med ed att jag icke får fara härifrån, och min fader räknar da- 4 garna, så att det kommer att vålla honom stor oro, om jag dröjer alltför länge.» Då begav 5 sig Rafael åstad; och han tog in hos Gabael och lämnade honom hans skriftliga förbindelse. Denne bar då fram de förseglade pungarna och gav dem åt honom. Och bittida följande mor- 6 gon begåvo de sig båda pä väg; och de kommo så till bröllopet. Och Tobias prisade sin hustru.

2.Tob. 1:14. 4:20. /S.Tob. 8:20. /4. Tob. 10:1. /S.Tob. 5:3. en hjälp som är honom lik.

7 Och nu, Herre, det är icke av otuktig begärelse som jag tager denna min syster till äkta, utan jag gör det i all ärbarhet. Så bjud då att förbarmande må vederfaras mig, och att jag med henne må få uppnå en hög ål-

8 der.» Och hon sade gemensamt

9 med honom: »Amen.»1 Sedan sovo de båda lugnt hela natten.

Men Raguel stod upp, och gick ut och grävde en grav.'

10 Ty han tänkte: »Också denne

11 kommer nog att dö.» När Ra-

12 guel kom tillbaka hem, sade han till sin hustru Edna: »Sänd en av tjänstekvinnorna för att se efter, om han är vid liv. I annat fall vilja vi begrava honom, så att ingen får veta något

13 härom.» Och tjänstekvinnan öppnade dörren och gick in och

14 fann dem båda sovande. Hon gick då ut igen och omtalade för sitt husbondfolk att han levde.

15 Då lovade Raguel Gud och sade: »Lovad vare du, o Gud, med allt lov som rent och heligt är. Dig love dina heliga och alla dina skapade verk; ja, alla dina änglar och dina utvalda

16 love dig evinnerligen. Lovad vare du för att du har berett mig glädje; det har icke gått mig såsom jag fruktade, utan du har handlat med oss efter

17 din stora barmhärtighet. Lovad vare du för att du har förbarmat dig över dessa två, sina föräldrars enda barn. Gör barmhärtighet med dem, o Herre. Ja, låt dem framleva sitt liv i hälsa, och låt dem därunder få njuta glädje och barmhärtighet.»

18 Därefter befallde han sina tjänare att kasta igen graven. Sedan gjorde han åt dem ett i bröllop, som varade i fjorton dagar. Men innan bröllops-2 dagarna hade gått till ända, besvor Raguel honom att icke fara därifrån, förrän de fjorton bröllopsdagarna voro förlidna. Därefter skulle han få ut hälften 2 av Raguels ägodelar och så val-behållen vända tillbaka till sin fader. Och han tillade: »Det övriga skall du få, när jag och min hustru äro döda.»

2. Tob. 6:8. /4.Tob. 6:18. /5.Ps. 148:lf. /B.lMos. 2:7,18. /16.Tob. 7:11. /20.1Mos. 29:27. /21.Tob. 10:10.

9 KAPITLET.

Rafael hämtar Tobits penningar i Rages.

Och Tobias kallade till sig i Rafael och sade till honom: »Asarias, min broder, tag med 2 dig en tjänare och två

kameler och begiv dig till Råges i Me-dien, till Gabael, och hämta penningarna åt mig; för ock honom själv med dig hit till bröllopet. Ty Raguel har bedyrats med ed att jag icke får fara härifrån, och min fader räknar da- 4 garna, så att det kommer att vålla honom stor oro, om jag dröjer alltför länge.» Då begav 5 sig Rafael åstad; och han tog in hos Gabael och lämnade honom hans skriftliga förbindelse. Denne bar då fram de förseglade pungarna och gav dem åt honom. Och bittida följande mor- 6 gon begåvo de sig båda pä väg; och de kommo så till bröllopet. Och Tobias prisade sin hustru.

2.Tob. 1:14. 4:20. /S.Tob. 8:20. /4. Tob. 10:1. /S.Tob. 5:3.

10 KAPITLET.

Tobias' föräldrar vänta på honom. Han tager avsked av Raguel.

1 Men hans fader Tobit räknade var dag som gick. Och när de dagar som behövdes för resan voro förlidna, utan att han hade 2 kommit,1 sade Tobit: »Hava de kanhända blivit uppehållna? Eller är kanske Gabael död, så att ingen giver honom 3 penningarna?» Och han var 4 mycket bedrövad. Men hans hustru sade till honoin: »Gossen har omkommit, eftersom han dröjer så länge.» Och hon begynte att begråta honom och sade: 5 »Huru ont gör det mig icke, mitt barn, att jag lät dig fara, 6 du mina ögons ljus!» Men Tobit sade till henne: »Var tyst; gör dig inga bekymmer. Intet ont 7 har vederfarits honom.» Hon svarade honom: »Var tyst, du själv; försök icke att bedraga mig. Mitt barn har omkommit.» Och var dag gick hon utåt vägen, den väg som han hade dragit bort på; om dagen åt hon intet, och nätterna igenom begrät hon utan uppehåll sin son Tobias, så länge de fjorton bröllopsdagarna varade, som Raguel hade besvurit honom att tillbringa där.

Men Tobias sade till Raguel: »Låt mig nu fara, ty min fader och min moder hava uppgivit hoppet om att få återse mig.» 8 Då svarade hans svärfader honom: »Stanna du här hos mig, så skall jag sända bud till din fader med underrättelser om 9 dig.»1 Men Tobias sade: »Nej, låt mig fara till min fader.»

10 Då stod Raguel upp och gav honom hans hustru Sara, så ock hälften av sina ägodelar: trälar och boskap och penningar. 11 Därefter välsignade han dem och sände dem åstad med dessa ord: »Himmelens Gud give eder lycka, mina barn, förrän jag dör.» 12 Och till sin dotter sade han: »Hedra dina svärföräldrar; de äro nu dina föräldrar. Må jag få höra om dig vad gott är.» Sedan kysste han henne. Och Edna sade till Tobias: »Min älskade broder, må himmelens Gud låta dig komma lyckligt hem igen, och må han förunna mig att få se barn av dig med min dotter Sara, så att jag får glädja mig inför Herren. Här anförtror jag nu min dotter i din vård; bered henne icke någon sorg.»

1. Tob. 9:4. /10. Tob. 8:21.

11 KAPITLET.

Hemkomsten.

1 Tobias begav sig därefter åstad; och han lovade Gud för att han hade gjort hans resa så lyckosam. Och han tog avsked av Raguel och hans hustru Edna. Han for så vägen fram, till dess han kom i närheten av Nineve. 2 Då sade Rafael till Tobias: »Minnes du icke, min broder, huru det stod till med din fader, när du lämnade honom? 3 Låt oss nu skynda i förväg, före din hustru, och ställa huset i ordning. 4 Och tag fiskens galla i din hand.» Så begåvo de sig åstad, och hunden följde efter dem. 5 Men Hanna satt och såg utåt

10 KAPITLET.

Tobias' föräldrar vänta på honom. Han tager avsked av Raguel.

1 Men hans fader Tobit räknade var dag som gick. Och när de dagar som behövdes för resan voro förlidna, utan att han hade 2 kommit,1 sade Tobit: »Hava de kanhända blivit uppehållna? Eller är kanske Gabael död, så att ingen giver honom 3 penningarna?» Och han var 4 mycket bedrövad. Men hans hustru sade till honoin: »Gossen har omkommit, eftersom han dröjer så länge.» Och hon begynte att begråta honom och sade: 5 »Huru ont gör det mig icke, mitt barn, att jag lät dig fara, 6 du mina ögons ljus!» Men Tobit sade till henne: »Var tyst; gör dig inga

bekymmer. Intet ont 7 har vederfarits honom.» Hon svarade honom: »Var tyst, du själv; försök icke att bedraga mig. Mitt barn har omkommit.» Och var dag gick hon utåt vägen, den väg som han hade dragit bort på; om dagen åt hon intet, och nätterna igenom begrät hon utan uppehåll sin son Tobias, så länge de fjorton bröllopsdagarna varade, som Raguel hade besvurit honom att tillbringa där.

Men Tobias sade till Raguel: »Låt mig nu fara, ty min fader och min moder hava uppgivit hoppet om att få återse mig.» 8 Då svarade hans svärfader honom: »Stanna du här hos mig, så skall jag sända bud till din fader med underrättelser om 9 dig.»1 Men Tobias sade: »Nej, låt mig fara till min fader.»

10 Då stod Raguel upp och gav honom hans hustru Sara, så ock hälften av sina ägodelar: trälar och boskap och penningar. 11 Därefter välsignade han dem och sände dem åstad med dessa ord: »Himmelens Gud give eder lycka, mina barn, förrän jag dör.» 12 Och till sin dotter sade han: »Hedra dina svärföräldrar; de äro nu dina föräldrar. Må jag få höra om dig vad gott är.» Sedan kysste han henne. Och Edna sade till Tobias: »Min älskade broder, må himmelens Gud låta dig komma lyckligt hem igen, och må han förunna mig att få se barn av dig med min dotter Sara, så att jag får glädja mig inför Herren. Här anförtror jag nu min dotter i din vård; bered henne icke någon sorg.»

1. Tob. 9:4. /10. Tob. 8:21.

11 KAPITLET.

Hemkomsten.

1 Tobias begav sig därefter åstad; och han lovade Gud för att han hade gjort hans resa så lyckosam. Och han tog avsked av Raguel och hans hustru Edna. Han for så vägen fram, till dess han kom i närheten av Nineve. 2 Då sade Rafael till Tobias: »Minnes du icke, min broder, huru det stod till med din fader, när du lämnade honom? 3 Låt oss nu skynda i förväg, före din hustru, och ställa huset i ordning. 4 Och tag fiskens galla i din hand.» Så begåvo de sig åstad, och hunden följde efter dem. 5 Men Hanna satt och såg utåt6 vägen efter sin son. Då hon nu fick se honom komma, sade hon till hans fader: »Se, här kommer din son, i sällskap med mannen som for med honom.»

7 Och Rafael sade: »Jag vet att din fader kommer att spärra

8 upp ögonen. Tag du då och smörj hans ögon med gallan. När han så känner svedan, skall han gnida dem, och de vita fläckarna skola falla bort, och han skall se dig.»

9 Men Hanna skyndade emot dem och föll sin son om halsen och sade till honom: »Jag har då fått återse dig, mitt barn! Nu vill jag gärna dö.» Och de gräto

10 båda. Då gick Tobit ut mot dörren, och han var nära att falla. Men sonen skyndade

11 fram till sin fader1 och fattade tag i honom, och han strök gallan på sin faders ögon och sade: »Var vid gott mod, min

12 fader.» När det nu begynte att

13 svida, gned han sig i ögonen. Då föllo de vita fläckarna såsom fjäll ifrån hans ögonvrår. Och när han fick se sin son, föll han

14 honom om halsen1 och brast i gråt och sade: »Lovad vare du, o Gud, lovat vare ditt namn evinnerligen, och lovade vare

15 alla dina heliga änglar, för att du väl har agat mig, men nu åter har förbarmat dig över mig. O, jag ser min son TobiasI» Då gick sonen, uppfylld av glädje, in i huset; och han omtalade för sin fader de stora ting som hade hänt honom i Medien.

16 Därefter gick Tobit ut för att möta sin sonhustru vid Nineves stadsport; och han var uppfylld av glädje och lovade Gud. Och de som sågo honom komma

gående förundrade sig över att han hade fått sin syn igen. Men r Tobit betygade för dem att Gud hade förbarmat sig över honom. Då nu Tobit kom fram till sin sonhustru Sara, hälsade han henne och sade: »Var välkommen, min dotter. Välsignad vare Gud, som har fört dig till oss! Välsignade vare ock din fader och din moder!» Och det blev stor glädje bland alla hans bröder i Nineve. Akiakar ochi! hans brorson Nadab kommo också tillstädes; och Tobias' bröllop firades med gamman i sju dagar.

4 Tob. 6:9. /lö.Ps. 118:18. Tob. 13:2. 18.Tob. l:21f. 2:10.

12 KAPITLET. Rafael giver sig till känna.

Och Tobit kallade till sig sin i son Tobias och sade till honom: »Se till, min son, att din följeslagare får sin lön; han bör också få något därutöver.» Han 2 svarade: »Min fader, jag kan utan avsaknad giva honom hälften av vad jag har haft med mig, eftersom han har fört mig 3 välbehållen tillbaka till dig och skaffat bot åt min hustru och hämtat mina penningar och likaledes skaffat bot åt dig.»1 Då sade den gamle: »Ja, det 4 förtjänar han.» Sedan kallades han till sig ängeln och sade till honom: »Tag här hälften av allt som I haven fört med eder.»

Då kallade denne dem båda 6 avsides och sade till dem: »Loven Gud och tacken honom; ja, given honom ära och tacken honom inför allt levande för vad han har gjort med eder. 6 vägen efter sin son. Då hon nu fick se honom komma, sade hon till hans fader: »Se, här kommer din son, i sällskap med mannen som for med honom.»

7 Och Rafael sade: »Jag vet att din fader kommer att spärra

8 upp ögonen. Tag du då och smörj hans ögon med gallan. När han så känner svedan, skall han gnida dem, och de vita fläckarna skola falla bort, och han skall se dig.»

9 Men Hanna skyndade emot dem och föll sin son om halsen och sade till honom: »Jag har då fått återse dig, mitt barn! Nu vill jag gärna dö.» Och de gräto

10 båda. Då gick Tobit ut mot dörren, och han var nära att falla. Men sonen skyndade

11 fram till sin fader1 och fattade tag i honom, och han strök gallan på sin faders ögon och sade: »Var vid gott mod, min

12 fader.» När det nu begynte att

13 svida, gned han sig i ögonen. Då föllo de vita fläckarna såsom fjäll ifrån hans ögonvrår. Och när han fick se sin son, föll han

14 honom om halsen1 och brast i gråt och sade: »Lovad vare du, o Gud, lovat vare ditt namn evinnerligen, och lovade vare

15 alla dina heliga änglar, för att du väl har agat mig, men nu åter har förbarmat dig över mig. O, jag ser min son TobiasI» Då gick sonen, uppfylld av glädje, in i huset; och han omtalade för sin fader de stora ting som hade hänt honom i Medien.

16 Därefter gick Tobit ut för att möta sin sonhustru vid Nineves stadsport; och han var uppfylld av glädje och lovade Gud. Och de som sågo honom komma

gående förundrade sig över att han hade fått sin syn igen. Men r Tobit betygade för dem att Gud hade förbarmat sig över honom. Då nu Tobit kom fram till sin sonhustru Sara, hälsade han henne och sade: »Var välkommen, min dotter. Välsignad vare Gud, som har fört dig till oss! Välsignade vare ock din fader och din moder!» Och det blev stor glädje bland alla hans bröder i Nineve. Akiakar ochi! hans brorson Nadab kommo också tillstädes; och Tobias' bröllop firades med gamman i sju dagar.

4 Tob. 6:9. /lö.Ps. 118:18. Tob. 13:2. 18.Tob. l:21f. 2:10.

12 KAPITLET. Rafael giver sig till känna.

Och Tobit kallade till sig sin i son Tobias och sade till honom: »Se till, min son, att din följeslagare får sin lön; han bör också få något därutöver.» Han 2 svarade: »Min fader, jag kan utan avsaknad giva honom hälften av vad

jag har haft med mig, eftersom han har fört mig 3 välbehållen tillbaka till dig och skaffat bot åt min hustru och hämtat mina penningar och likaledes skaffat bot åt dig.»1 Då sade den gamle: »Ja, det 4 förtjänar han.» Sedan kallades han till sig ängeln och sade till honom: »Tag här hälften av allt som I haven fört med eder.»

Då kallade denne dem båda 6 avsides och sade till dem: »Loven Gud och tacken honom; ja, given honom ära och tacken honom inför allt levande för vad han har gjort med eder.Det är gott att lova Gud och att upphöja hans namn. Prisen och förkunnen Guds gärningar. Ja, våren icke sena till att tacka honom. Man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men Guds gärningar bör man uppenbara och förhärliga. Gören vad gott är, så skall intet ont drabba eder.

8 Och något gott är bön i förening med fasta och allmosor och rättfärdighet. Bättre är litet med rättfärdighet än mycket med orätt. Hellre giva allmosor än

9 samla skatter av guld. Allmosor frälsa ifrån döden och rena ifrån all synd. De som giva allmosor och göra vad rätt är, de skola bliva hugnade med

0 långt liv, men syndarna äro fiender till sitt eget liv.

Jag vill nu icke längre dölja något för eder. Jag sade ju att man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men att man bör uppenbara och förhärliga

2 Guds gärningar. Så vet då, att när du bad, på samma gång som din sonhustru Sara, då var det jag som bragte eder bön i åtanke inför den Helige; och när du begrov de döda, då stod jag likaledes vid din sida.

3 Och när du utan dröjsmål stod upp och lämnade din måltid för att gå åstad och jorda den döde, då undgick icke din goda gärning mig, utan jag var när-

1 varande. Därför sände Gud mig åstad för att skaffa bot åt dig och

y åt din sonhustru Sara. Jag är Rafael, en av de sju heliga änglar som bära fram de heligas böner, och som få träda inför den Helige i hans härlighet.»

Då blevo de båda förskräckta; 16 och de föllo ned på sina ansikten, ty de betogos av fruktan. Men 17 han sade till dem: »Frukten icke; intet ont skall vederfaras eder. Nej, loven Gud evinner-ligen. Ty det är icke till följ d is av min egen ynnest mot eder, som jag har kommit, utan på grund av eder Guds vilja. Loven fördenskull honom evinnerligen. Hela denna tid har jag väl varit 19 sedd av eder, men jag har varken ätit eller druckit, utan det har allenast varit en syn som I haven sett. Så tacken då Gud, 20 ty jag far nu upp till honom som har sänt mig. Och tecknen upp i en bok allt det som här har skett.»

Och när de stodo upp, sågo 21 de honom icke mer. Och de 22 prisade Herrens stora och underbara gärningar, att en Herrens ängel hade uppenbarat sig för dem.

S.Ords. 16:8. /9.Ps. 41:2f. Dan. 4:24. Tob. 4:10. /lO.Ords. 1:32. 19:16. Hos. 13:9. /IS.Tob. 2:4. /14. Tob. 3:17. /19.Dom. 13:16.

13 KAPITLET. Tobits lovsång.

ch Tobit skrev en bön, enl fröjdesång; den lydde så:

Lovad vare Gud, som lever i evighet,

och lovat vare hans konungavälde!

Ty han agar och förbarmar sig 2 åter,

han för ned i dödsriket och upp därur igen,

och ingen finnes, som kan undfly hans hand. Det är gott att lova Gud och att upphöja hans namn. Prisen och förkunnen Guds gärningar. Ja, våren icke sena till att tacka honom. Man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men Guds gärningar bör man uppenbara och förhärliga. Gören vad gott är, så skall intet ont

drabba eder.

8 Och något gott är bön i förening med fasta och allmosor och rättfärdighet. Bättre är litet med rättfärdighet än mycket med orätt. Hellre giva allmosor än

9 samla skatter av guld. Allmosor frälsa ifrån döden och rena ifrån all synd. De som giva allmosor och göra vad rätt är, de skola bliva hugnade med

0 långt liv, men syndarna äro fiender till sitt eget liv.

Jag vill nu icke längre dölja något för eder. Jag sade ju att man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men att man bör uppenbara och förhärliga

2 Guds gärningar. Så vet då, att när du bad, på samma gång som din sonhustru Sara, då var det jag som bragte eder bön i åtanke inför den Helige; och när du begrov de döda, då stod jag likaledes vid din sida.

3 Och när du utan dröjsmål stod upp och lämnade din måltid för att gå åstad och jorda den döde, då undgick icke din goda gärning mig, utan jag var när-

1 varande. Därför sände Gud mig åstad för att skaffa bot åt dig och

y åt din sonhustru Sara. Jag är Rafael, en av de sju heliga änglar som bära fram de heligas böner, och som få träda inför den Helige i hans härlighet.»

Då blevo de båda förskräckta; 16 och de föllo ned på sina ansikten, ty de betogos av fruktan. Men 17 han sade till dem: »Frukten icke; intet ont skall vederfaras eder. Nej, loven Gud evinner-ligen. Ty det är icke till följ d is av min egen ynnest mot eder, som jag har kommit, utan på grund av eder Guds vilja. Loven fördenskull honom evinnerligen. Hela denna tid har jag väl varit 19 sedd av eder, men jag har varken ätit eller druckit, utan det har allenast varit en syn som I haven sett. Så tacken då Gud, 20 ty jag far nu upp till honom som har sänt mig. Och tecknen upp i en bok allt det som här har skett.»

Och när de stodo upp, sågo 21 de honom icke mer. Och de 22 prisade Herrens stora och underbara gärningar, att en Herrens ängel hade uppenbarat sig för dem.

S.Ords. 16:8. /9.Ps. 41:2f. Dan. 4:24. Tob. 4:10. /lO.Ords. 1:32. 19:16. Hos. 13:9. /IS.Tob. 2:4. /14. Tob. 3:17. /19.Dom. 13:16.

13 KAPITLET. Tobits lovsång.

ch Tobit skrev en bön, enl fröjdesång; den lydde så:

Lovad vare Gud, som lever i evighet,

och lovat vare hans konungavälde!

Ty han agar och förbarmar sig 2 åter,

han för ned i dödsriket och upp därur igen,

och ingen finnes, som kan undfly hans hand.3 Tacken honom, I Israels barn,

inför hedningarna; bland dem har han ju förstrött oss.

4 Förkunnen bland dem hans

majestät,

upphö j en honom inför allt levande;

ty han är vår Herre,

och han är Gud, vår fader, i all evighet.

5 Om han än agar oss för våra

missgärningars skull, så skall han dock åter förbarma
sig
och församla oss från alla hednafolk,
vart I än haven blivit förskingrade bland dem.
6 Om I omvänden eder till ho-
nom av allt edert hjärta
och all eder själ, så att I gören sanningen inför
honom, då skall han åter vända sig till
eder
och icke mer fördölja sitt ansikte för eder. Skåden då vad han vill göra
med eder, och tacken honom så mycket
eder mun förmår. Loven rättfärdighetens Herre, och upphöjen evigheternas konung. Ja, jag tackar honom i min
fångenskaps land och förkunnar hans starkhet och
majestät för ett folk av
syndare.
Vänden nu om, I syndare, och öven rättfärdighet inför
honom. Kanhända skall han då finna
behag i eder och bevisa eder barmhärtighet.
Min Gud upphöjer jag, 7
min själ upphöjer himmelens
konung
och vill jubla över hans majestät.
Så säge alla, och så täcke ho- 8 nom alla, i Jerusalem:
»Jerusalem, du heliga stad, 9 väl agar han dig för det som
dina barn hava förövat, men han skall åter förbarma
sig över de rättfärdigas
barn.
Tacka Herren rätteligen, K
och lova evigheternas konung, för att hans tabernakel åter må
varda uppbyggt i dig med
fröjd. Och må han i dig bereda glädje
åt de fångna och i dig bevisa kärlek mot de
arma, från släkte till släkte evinner-
ligen. Många folk skola komma fjärran 11
ifrån
för att tillbedja Herren Gud, med skänker i sina händer, med skänker åt himmelens konung.

Släkte efter släkte skall hembära dig jublande lov. Förbannade vare alla de som 12

hata dig, välsignade alla de som älska

dig, evinnerligen. Gläd dig och jubla över de rätt-13

färdigas barn; ty de skola samlas tillhopa och

skola lova de rättfärdigas

Herre. Ja, saliga äro de som älska 14

dig. De skola få glädjas över din

lycka.Saliga äro alla de som bedrövades vid de slag som träffade dig,

ty de skola få glädjas över dig, när de skåda all din härlighet;

ja, de skola fröjda sig evinnerligen.D

> Min själ, lova Gud, den store

konungen.

B Ty Jerusalem skall varda uppbyggt av safir och smaragd, och av dyrbar sten dina murar; dina torn och bålverk skola

byggas av rent guld. Och Jerusalems gator skola beläggas med beryll och med karbunkel och ädelsten från Sufir,

s och alla dess gränder skola säga:

»Halleluja», och lova Gud:

»Lovad vare Gud evinnerligen,

han som har upphöjt dig!»

i Härmed slutade Tobit sin lovsång.

2.5Mos. 32:39. Job 5:18. Vish. 16:13. /Ö.Tob. 3:4f. /11-Jes. 2:3. 49:18. 60:4. Apg. 2:5f. /IS.lMos. 12:3. 27:29. /14.Ps. 122:6. /IS.Ps. 103:lf. Luk. l:46f. /16.Jes. 54:llf. Upp. 21:llf.

14 KAPITLET. Tobits sista ord och död. Tobias' död.

Tobit var femtioåtta år gammal, när han förlorade sin syn, och efter åtta år fick han den igen. Han utdelade allmosor och fruktade alltjämt Herren Gud och tackade honom.

; Och han uppnådde en mycket hög ålder.

Och han kallade till sig sin son, jämte dennes söner; och han sade till honom: »Min son, jag är nu gammal och färdig

att skiljas ifrån detta livet; tag dina söner med dig1 och begiv 4 dig bort till Medien, min son. Ty jag är övertygad om att Nineve skall omstörtas, alldeles såsom profeten Jonas har sagt. I Medien däremot skall till en viss tid råda mer lugn. Och jag är övertygad om att våra bröder i hemlandet skola drivas bort ifrån det goda landet och förskingras, och att Jerusalem skall bliva öde och Guds hus där brännas upp och ligga öde till en tid. Sedan skall Gud åter 5 förbarma sig över dem och låta dem vända tillbaka till deras land. Och de skola bygga upp Guds hus igen - det skall dock icke bliva sådant som det förra var - och det skall äga bestånd, till dess denna världsålders tider äro fullbordade. Därefter skola de vända tillbaka från alla de länder i vilka de hava levat såsom fångar och bygga upp Jerusalem med härlighet. Och Guds hus där skall för alla kommande släkten byggas upp med glänsande prakt, i enlighet med vad profeterna hava talat om denna stad. Och 6 alla hedningar skola uppriktigt omvända sig till att frukta Herren Gud, och de skola gräva ned sina avgudabilder. Ja, alla? hedningar skola lova

Herren. Och Guds eget folk skall tacka honom, och Herren skall upphöja sitt folk. Och alla de som i sanning och rättfärdighet älska Herren Gud, så att de bevisa barmhärtighet mot våra bröder, de skola glädja sig. Så begiv dig nu, min son, bort 8 ifrån Nineve; ty det som profeten Jonas har talat skall Saliga äro alla de som bedrövades vid de slag som träffade dig,

ty de skola få glädjas över dig, när de skåda all din härlighet;

ja, de skola fröjda sig evinnerligen.D

> Min själ, lova Gud, den store

konungen.

B Ty Jerusalem skall varda uppbyggt av safir och smaragd, och av dyrbar sten dina murar; dina torn och bålverk skola

byggas av rent guld. Och Jerusalems gator skola beläggas med beryll och med karbunkel och ädelsten från Sufir,

s och alla dess gränder skola säga:

»Halleluja», och lova Gud:

»Lovad vare Gud evinnerligen,

han som har upphöjt dig!»

i Härmed slutade Tobit sin lovsång.

2.5Mos. 32:39. Job 5:18. Vish. 16:13. /Ö.Tob. 3:4f. /11-Jes. 2:3. 49:18. 60:4. Apg. 2:5f. /IS.lMos. 12:3. 27:29. /14.Ps. 122:6. /IS.Ps. 103:lf. Luk. l:46f. /16.Jes. 54:llf. Upp. 21:llf.

14 KAPITLET. Tobits sista ord och död. Tobias' död.

Tobit var femtioåtta år gammal, när han förlorade sin syn, och efter åtta år fick han den igen. Han utdelade allmosor och fruktade alltjämt Herren Gud och tackade honom.

; Och han uppnådde en mycket hög ålder.

Och han kallade till sig sin son, jämte dennes söner; och han sade till honom: »Min son, jag är nu gammal och färdig

att skiljas ifrån detta livet; tag dina söner med dig1 och begiv 4 dig bort till Medien, min son. Ty jag är övertygad om att Nineve skall omstörtas, alldeles såsom profeten Jonas har sagt. I Medien däremot skall till en viss tid råda mer lugn. Och jag är övertygad om att våra bröder i hemlandet skola drivas bort ifrån det goda landet och förskingras, och att Jerusalem skall bliva öde och Guds hus där brännas upp och ligga öde till en tid. Sedan skall Gud åter 5 förbarma sig över dem och låta dem vända tillbaka till deras land. Och de skola bygga upp Guds hus igen - det skall dock icke bliva sådant som det förra var - och det skall äga bestånd, till dess denna världsålders tider äro fullbordade. Därefter skola de vända tillbaka från alla de länder i vilka de hava levat såsom fångar och bygga upp Jerusalem med härlighet. Och Guds hus där skall för alla kommande släkten byggas upp med glänsande prakt, i enlighet med vad profeterna hava talat om denna stad. Och 6 alla hedningar skola uppriktigt omvända sig till att frukta Herren Gud, och de skola gräva ned sina avgudabilder. Ja, alla? hedningar skola lova Herren. Och Guds eget folk skall tacka honom, och Herren skall upphöja sitt folk. Och alla de som i sanning och rättfärdighet älska Herren Gud, så att de bevisa barmhärtighet mot våra bröder, de skola glädja sig. Så begiv dig nu, min son, bort 8 ifrån Nineve; ty det som profeten Jonas har talat skall9 förvisso gå i fullbordan. Men håll du lagen och budorden, och älska barmhärtigheten och var rättfärdig, på det att det må gå dig väl. 10 Begrav mig med heder, och din moder vid min sida; men stannen sedan icke längre kvar i Nineve. Betänk, min son, vad Nadab gjorde mot sin fosterfader Akiakar, huru han störtade honom ur ljuset ned i mörkret, ochhuru illa han lönade honom. Akiakar blev räddad, men den andre fick sin välförtjänta lön och måste själv stiga ned i mörkret.

Akiakar övade barmhärtighet, och han blev frälst ur dödens snara, vilken Nadab hade lagt ut för honom; men denne föll själv i snaran och förgicks. 11 Sen fördenskull, mina barn, vad barmhärtighet förmår, och huru rättfärdighet frälsar.»

Medan han sade detta, gav han upp andan på sitt läger. Han var då ett hundra femtioåtta år gammal. Och Tobias begrov honom med stor heder. 12 Och när Hanna dog, begrov i han henne vid faderns sida. Sedan drog Tobias med sin hustru och sina söner bort till Ekbatana, till sin svärfader Raguel. 13 Och han uppnådde en hög ålder, i ära och anseende. Och han begrov sina svärföräldrar med stor heder och tog så deras egendom i arv, likasom förut sin fader Tobits, 14 Han dog i Ekbatana i Medien, ett hundra tjugusju år gammal. 15 Och förrän han dog, fick han höra om Nineves undergång; det blev nämligen erövrat av Nebukadnessar och Asverus. Och han fick så före sin död glädja sig över Nineves fall. Amen.

2.Tob. 2:10. 11:13. /3.1 Mos. 49:1. 4.Jon. 3:4. Nah. 1:1f. Sef. 2:13f. 5.Esr. 3:8, 12. 6:14. Jes. 2:2f. /7. Tob. 13:11. /10.Tob. 4:3.

SYRAK

FÖRETAL.

Jesu Syraks sonson berättar om tillkomsten av sin farfaders bok och av sin egen översättning av boken från hebreiska till grekiska.

Genom lagen och profeterna och de övriga som följde efter dessa hava många stora gåvor kommit oss till del; och för deras skull må man med rätta berömma Israel för tukt och vishet. Nu är det ju tillbörligt att de som läsa dem icke allenast själva skaffa sig insikt därigenom, utan att dessa, som söka kunskap för egen del, också finna möjlighet att både genom tal och skrift bliva de utomstående till gagn. Det var därför som också min farfader Jesus, vilken med stor iver hade ägnat sig åt studiet av lagen och profeterna och de övriga fäderneärvda böckerna och så gjort sig synnerligen förtrogen med dem, kände sig 9 förvisso gå i fullbordan. Men håll du lagen och budorden, och älska barmhärtigheten och var rättfärdig, på det att det må gå dig väl. 10 Begrav mig med heder, och din moder vid min sida; men stannen sedan icke längre kvar i Nineve. Betänk, min son, vad Nadab gjorde mot sin fosterfader Akiakar, huru han störtade honom ur ljuset ned i mörkret, ochhuru illa han lönade honom. Akiakar blev räddad, men den andre fick sin välförtjänta lön och måste själv stiga ned i mörkret. Akiakar övade barmhärtighet, och han blev frälst ur dödens snara, vilken Nadab hade lagt ut för honom; men denne föll själv i snaran och förgicks. 11 Sen fördenskull, mina barn, vad barmhärtighet förmår, och huru rättfärdighet frälsar.»

Medan han sade detta, gav han upp andan på sitt läger. Han var då ett hundra femtioåtta år gammal. Och Tobias begrov honom med stor heder. 12 Och när Hanna dog, begrov i han henne vid faderns sida. Sedan drog Tobias med sin hustru och sina söner bort till Ekbatana, till sin svärfader Raguel. 13 Och han uppnådde en hög ålder, i ära och anseende. Och han begrov sina svärföräldrar med stor heder och tog så deras egendom i arv, likasom förut sin fader Tobits, 14 Han dog i Ekbatana i Medien, ett hundra tjugusju år gammal. 15 Och förrän han dog, fick han höra om Nineves undergång; det blev nämligen erövrat av Nebukadnessar och Asverus. Och han fick så före sin död glädja sig över Nineves fall. Amen.

2.Tob. 2:10. 11:13. /3.1 Mos. 49:1. 4.Jon. 3:4. Nah. 1:1f. Sef. 2:13f. 5.Esr. 3:8, 12. 6:14. Jes. 2:2f. /7. Tob. 13:11. /10.Tob. 4:3.

SYRAK

FÖRETAL.

Jesu Syraks sonson berättar om tillkomsten av sin farfaders bok och av sin egen översättning av boken från hebreiska till grekiska.

Genom lagen och profeterna och de övriga som följde efter dessa hava många stora gåvor kommit oss till del; och för deras skull må man med rätta berömma Israel för tukt och vishet. Nu är det ju tillbörligt att de som läsa dem icke allenast själva skaffa sig insikt därigenom, utan att dessa, som söka kunskap för egen del, också finna

möjlighet att både genom tal och skrift bliva de utomstående till gagn. Det var därför som också min farfader Jesus, vilken med stor iver hade ägnat sig åt studiet av lagen och profeterna och de övriga fäderneärvda böckerna och så gjort sig synnerligen förtrogen med dem, kände sigmanad att författa en skrift som hade avseende på tukt och vishet. Och detta gjorde han, för att de som söka kunskap skulle inhämta också vad han hade skrivit, och så ännu mycket mer kunna göra framsteg i livet efter lagen.

Vi bedja eder nu att med välvilja och uppmärksamhet läsa detta och att hava överseende med oss, om vi någon gång, trots all den möda vi hava gjort oss med översättningen, tyckas hava misslyckats med några enskilda uttryck. Ty något som ursprungligen är avfattat på hebreiska förbliver icke längre alldeles detsamma, när det överflyttas till ett annat språk. Och icke allenast om denna bok, utan också om själva lagen och profetskrifterna och de övriga böckerna gäller det att de på grundspråket taga sig ganska annorlunda ut.

När jag under det trettioåttonde året av konung Evergetes' regering kom till Egypten och sedan uppehöll mig där en tid, fann jag därstädes tecken på en ganska hög bildning. Själv ansåg jag det då vara högeligen nödvändigt att nedlägga en viss iver och flit på att utföra en översättning av denna bok. Jag använde också verkligen, under den tid som stod mig till buds, mycken möda och skicklighet för att få boken färdig och så giva ut den, till gagn jämväl för dem som, där de leva i främmande land, gärna söka vinna ökad kunskap, allt under det att de redan förut sträva att inrätta sitt liv till en vandel efter lagen.

1 KAPITLET.

Vishetens ursprung. Herrens fruktan den sanna visheten.

1 All vishet kommer från Herren, och hos honom förbliver hon till evig tid. 2 Vem kan räkna havets sand och regnets droppar och evighetens dagar? 3 Vem kan utrannsaka himmelens höjd och jordens bredd och havets djup -- eller visheten? 4 Före allting är visheten skapad; insikt och förstånd äro till av evighet. 6 För vem har vishetens rot blivit blottad, och vem har lärt känna hennes kloka rådslag? 8 En finnes, som är vis, en övermåttan fruktansvärd, han som sitter på sin tron, Herren. 9 Det var han som skapade henne, 9 han såg och mätte henne och utgöt henne över alla sina verk. 10 Hos allt levande finnes hon, efter det mått som honom täcktes; men rikligen gav han henne åt dem som älska honom. 11 Herrens fruktan är ära och berömmelse och glädje och en fröjdekrans. 12

Herrens fruktan förnöjer hjärtat och giver glädje och fröjd och långt liv. 13 Den som fruktar Herren, honom skall det på sistone gå väl, och i sin dödsstund skall han varda välsignad. manad att författa en skrift som hade avseende på tukt och vishet. Och detta gjorde han, för att de som söka kunskap skulle inhämta också vad han hade skrivit, och så ännu mycket mer kunna göra framsteg i livet efter lagen.

Vi bedja eder nu att med välvilja och uppmärksamhet läsa detta och att hava överseende med oss, om vi någon gång, trots all den möda vi hava gjort oss med översättningen, tyckas hava misslyckats med några enskilda uttryck. Ty något som ursprungligen är avfattat på hebreiska förbliver icke längre alldeles detsamma, när det överflyttas till ett annat språk. Och icke allenast om denna bok, utan också om själva lagen och profetskrifterna och de övriga böckerna gäller det att de på grundspråket taga sig ganska annorlunda ut.

När jag under det trettioåttonde året av konung Evergetes' regering kom till Egypten och sedan uppehöll mig där en tid, fann jag därstädes tecken på en ganska hög bildning. Själv ansåg jag det då vara högeligen nödvändigt att nedlägga en viss iver och flit på att utföra en översättning av denna bok. Jag använde också verkligen, under den tid som stod mig till buds, mycken möda och skicklighet för att få boken färdig och så giva ut den, till gagn jämväl för dem som, där de leva i främmande land, gärna söka vinna ökad kunskap, allt under det att de redan förut sträva att inrätta sitt liv till en vandel efter lagen.

1 KAPITLET.

Vishetens ursprung. Herrens fruktan den sanna visheten.

1 All vishet kommer från Herren, och hos honom förbliver hon till evig tid. 2 Vem kan räkna havets sand och

regnets droppar och evighetens dagar? 3 Vem kan utrannsaka himmelens höjd och jordens bredd och havets djup
-- eller visheten? 4 Före allting är visheten skapad; insikt och förstånd äro till av evighet. 6 För vem har vishetens
rot blivit blottad, och vem har lärt känna hennes kloka rådslag? 8 En finnes, som är vis, en övermåttan
fruktansvärd, han som sitter på sin tron, Herren. 9 Det var han som skapade henne, 9 han såg och mätte henne
och utgöt henne över alla sina verk. 10 Hos allt levande finnes hon, efter det mått som honom täcktes; men
rikligen gav han henne åt dem som älska honom. 11 Herrens fruktan är ära och berömmelse och glädje och en
fröjdekrans. 12

Herrens fruktan förnöjer hjärtat och giver glädje och fröjd och långt liv. 13 Den som fruktar Herren, honom skall
det på sistone gå väl, och i sin dödsstund skall han varda välsignad.14 Vishetens begynnelse är att frukta Gud,
och de trogna är hon medfödd allt ifrån moderlivet.

15 Bland människor har hon byggt sig en evigt grundad boning, och i deras släkte sätter man sin lit till henne.

16 Vishetens fullhet är att frukta Herren, och av sina frukters saft giver hon de sina rikligen att dricka.

17 Hela sitt hus uppfyller hon med ljuvliga ting och förrådshusen med sina håvor.

18 Herrens fruktan är vishetens ärekrans, och den låter lycka och hälsa uppblomstra.

19 Ja, Herren såg och mätte henne; han lät förstånd och insiktsfylld kunskap flöda och gjorde deras ära stor, som hålla fast vid henne.

20 Vishetens rot är att frukta Herren, och hennes grenar äro långt liv.

22 Orättfärdig vrede kan icke bliva ostraffad, ty när vreden tager överhand, bringar den en människa på fall.

23 Den tålmodige härdar ut, till dess tiden är inne; därefter kominer honom glädje till del.

24 Till dess tiden är inne, håller han sina ord tillbaka, och mångas läppar skola förtälja om hans förstånd.

25 Bland vishetens skatter finnas sinnrika ordspråk, men för syndaren är gudsfruktan en styggelse.

26 Åstundar du visheten, håll då buden, så skall Herren förläna dig henne.

27 Ty Herrens fruktan är vishet i och tukt, och vad han har behag till är trohet och ödmjukhet.

28 Var icke gensträvig mot Herrens: fruktan, och slut dig ej till den med delat hjärta.

29 Skrymta icke inför människorna,; och hav akt på dina läppar.

30 Upphöj icke dig själv, på det att du ej må falla och så draga vanära över dig. Herren kan ju uppenbara dina hemliga tankar och nedslå dig mitt i församlingen; ty du slöt dig icke till Herrens fruktan, och ditt hjärta var fullt av svek.

l.Ords. 2:6. Vish. 9:4. /2.Jes. 40:12f. 3. Vish. 9:13. Rom. 11:34. l Kor. 2:16. /4.Ords. 8:22f. /5.Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /Ö.Job 28:20f. /7.Jfr v. 5. 8.Ps. 47:9. Jes. 6:1. Syr. 43:29. /9. Vish. 11:20. /ll.Ords. 4:9. Syr. 6:31. /12.Ords. 3:lf. /14.Job 28:28. Ps. 111:10. Ords. 1:7. 9:10. /15. Syr. 24:7f. /16.Syr. 6:19. 21:11. 17. Ords. 8:18f. / 21.Jfr v. 5. / 25.Job 21:14. Syr. 6:20. /27.Ords. 15:33. Syr. 19:20\ / 28.Vish. 1:1. Jak. 1:8. 4:8. /SO.Matt. 23:12.

2 KAPITLET.

Förmaning till ståndaktighet och förtröstan i frestelsen och lidandet.

1 Min son, om du vill ägna dig åt Herrens tjänst, gör då din själ beredd för frestelser.

2 Håll ditt hjärta ståndaktigt, och härda ut, 14 Vishetens begynnelse är att frukta Gud, och de trogna är hon medfödd allt ifrån moderlivet.

15 Bland människor har hon byggt sig en evigt grundad boning, och i deras släkte sätter man sin lit till henne.

16 Vishetens fullhet är att frukta Herren, och av sina frukters saft giver hon de sina rikligen att dricka.

17 Hela sitt hus uppfyller hon med ljuvliga ting och förrådshusen med sina håvor.

18 Herrens fruktan är vishetens ärekrans, och den låter lycka och hälsa uppblomstra.

19 Ja, Herren såg och mätte henne; han lät förstånd och insiktsfylld kunskap flöda och gjorde deras ära stor, som hålla fast vid henne.

20 Vishetens rot är att frukta Herren, och hennes grenar äro långt liv.

22 Orättfärdig vrede kan icke bliva ostraffad, ty när vreden tager överhand, bringar den en människa på fall.

23 Den tålmodige härdar ut, till dess tiden är inne; därefter kominer honom glädje till del.

24 Till dess tiden är inne, håller han sina ord tillbaka, och mångas läppar skola förtälja om hans förstånd.

25 Bland vishetens skatter finnas sinnrika ordspråk, men för syndaren är gudsfruktan en styggelse.

26 Åstundar du visheten, håll då buden, så skall Herren förläna dig henne.

27 Ty Herrens fruktan är vishet i och tukt, och vad han har behag till är trohet och ödmjukhet.

28 Var icke gensträvig mot Herrens: fruktan, och slut dig ej till den med delat hjärta.

29 Skrymta icke inför människorna,; och hav akt på dina läppar.

30 Upphöj icke dig själv, på det att du ej må falla och så draga vanära över dig. Herren kan ju uppenbara dina hemliga tankar och nedslå dig mitt i församlingen; ty du slöt dig icke till Herrens fruktan, och ditt hjärta var fullt av svek.

l.Ords. 2:6. Vish. 9:4. /2.Jes. 40:12f. 3. Vish. 9:13. Rom. 11:34. l Kor. 2:16. /4.Ords. 8:22f. /5.Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /Ö.Job 28:20f. /7.Jfr v. 5. 8.Ps. 47:9. Jes. 6:1. Syr. 43:29. /9. Vish. 11:20. /ll.Ords. 4:9. Syr. 6:31. /12.Ords. 3:lf. /14.Job 28:28. Ps. 111:10. Ords. 1:7. 9:10. /15. Syr. 24:7f. /16.Syr. 6:19. 21:11. 17. Ords. 8:18f. / 21.Jfr v. 5. / 25.Job 21:14. Syr. 6:20. /27.Ords. 15:33. Syr. 19:20\ / 28.Vish. 1:1. Jak. 1:8. 4:8. /SO.Matt. 23:12.

2 KAPITLET.

Förmaning till ståndaktighet och förtröstan i frestelsen och lidandet.

1 Min son, om du vill ägna dig åt Herrens tjänst, gör då din själ beredd för frestelser.

2 Håll ditt hjärta ståndaktigt, och härda ut,och överila dig icke i hemsökelsens stund.

3 Håll dig till Herren, och vik ej bort ifrån honom, så skall du på sistone bliva upphöjd.

4 Tag emot vadhelst som vederfares dig, och var tålig i lidandets skiften.

5 Ty i elden prövas guldet, och i lidandets smältugn de människor som täckas Gud.

6 Förtrösta på honom, så skall han taga sig an dig; gå raka vägar, och hoppas på honom.

7 I som frukten Herren, förbiden hans barmhärtighet, och viken ej av, på det att I icke mån falla.

8 I som frukten Herren, förtrösten på honom, så skall eder lön icke utebliva.

9 I som frukten Herren, vanten eder lycka och evig glädje och förbarmande.

10 Sen på förgångna släkten och given akt: vem satte sin lit till Herren och kom på skam? Eller vem stod fast i hans fruktan och blev övergiven? Eller vem åkallade honörn och blev försmådd?

11 Nej, barmhärtig och nådig är Herren; han förlåter synder och frälsar i nödens tid.

12 Ve över försagda hjärtan och maktlösa händer och över syndaren som går fram på dubbla stigar!

13 Ve över det maktlösa hjärtat, eftersom det ingen förtröstan har! Därför skall det ej heller bliva beskärmat.

14 Ve eder som haven uppgivit hoppet! Vad viljen I väl göra, när Herren kommer med sin hemsökelse?

15 De som frukta Herren äro icke ohörsamma mot hans ord, och de som älska honom, de hålla sig på hans vägar.

16 De som frukta Herren söka efter vad han har behag till, och de som älska honom, de mätta sig av lagen.

17 De som frukta Herren göra sina hjärtan beredda och ödmjuka sina sinnen inför honom.

18 »Låt oss falla i Herrens hand och icke i människohand.» Ty så stor som han själv är, så stor är hans barmhärtighet.

1.2Tim. 3:12. Jak. 1:2. /S.Ords. 17:3. Vish. 3:6. IPetr. 1:7. /6.Ps. 37:5. 9.Jes. 35:10. /lO.Ps. 37:25. /11. 2Mos. 34:6f. Ps. 86:15. 103:8. Mik. 7:18. /Ig.lKon. 18:21. Ords. 28:18. Syr. 1:28. /13-Jes. 7:9. /lö.Joh. 14:21, 23. /16.Joh. 4:34. /18.2Sam. 24:14. Vish. 11:23.

3 KAPITLET.

Barns plikter mot sina föräldrar. Förmaning till ödmjukhet. Varning för förmätenhet i tanke och handling.

1 Hören, I barn, vad som är en faders rätt, och gören härefter, för att det må gå eder väl.

2 Ty Herren har bestämt att en fader skall äras av sina barn, och vad som är en moders rätt har han fastställt för hennes söner.

3 Den som hedrar sin fader, han skaffar försoning för sina synder, och överila dig icke i hemsökelsens stund.

3 Håll dig till Herren, och vik ej bort ifrån honom, så skall du på sistone bliva upphöjd.

4 Tag emot vadhelst som vederfares dig, och var tålig i lidandets skiften.

5 Ty i elden prövas guldet, och i lidandets smältugn de människor som täckas Gud.

6 Förtrösta på honom, så skall han taga sig an dig; gå raka vägar, och hoppas på honom.

7 I som frukten Herren, förbiden hans barmhärtighet, och viken ej av, på det att I icke mån falla.

8 I som frukten Herren, förtrösten på honom, så skall eder lön icke utebliva.

9 I som frukten Herren, vanten eder lycka och evig glädje och förbarmande.

10 Sen på förgångna släkten och given akt: vem satte sin lit till Herren och kom på skam? Eller vem stod fast i hans fruktan och blev övergiven? Eller vem åkallade honörn och blev försmådd?

11 Nej, barmhärtig och nådig är Herren; han förlåter synder och frälsar i nödens tid.

12 Ve över försagda hjärtan och maktlösa händer och över syndaren som går fram på dubbla stigar!

13 Ve över det maktlösa hjärtat, eftersom det ingen förtröstan har! Därför skall det ej heller bliva beskärmat.

14 Ve eder som haven uppgivit hoppet! Vad viljen I väl göra, när Herren kommer med sin hemsökelse?

15 De som frukta Herren äro icke ohörsamma mot hans ord, och de som älska honom, de hålla sig på hans vägar.

16 De som frukta Herren söka efter vad han har behag till, och de som älska honom, de mätta sig av lagen.

17 De som frukta Herren göra sina hjärtan beredda och ödmjuka sina sinnen inför honom.

18 »Låt oss falla i Herrens hand och icke i människohand.» Ty så stor som han själv är, så stor är hans barmhärtighet.

1.2Tim. 3:12. Jak. 1:2. /S.Ords. 17:3. Vish. 3:6. IPetr. 1:7. /6.Ps. 37:5. 9.Jes. 35:10. /lO.Ps. 37:25. /11. 2Mos. 34:6f. Ps. 86:15. 103:8. Mik. 7:18. /Ig.lKon. 18:21. Ords. 28:18. Syr. 1:28. /13-Jes. 7:9. /lö.Joh. 14:21, 23. /16.Joh. 4:34. /18.2Sam. 24:14. Vish. 11:23.

3 KAPITLET.

Barns plikter mot sina föräldrar. Förmaning till ödmjukhet. Varning för förmätenhet i tanke och handling.

1 Hören, I barn, vad som är en faders rätt, och gören härefter, för att det må gå eder väl.

2 Ty Herren har bestämt att en fader skall äras av sina barn, och vad som är en moders rätt har han fastställt för hennes söner.

3 Den som hedrar sin fader, han skaffar försoning för sina synder,4 och den som ärar sin moder, han är lik en som samlar en skatt.

5 Den som hedrar sin fader skall själv få glädje av sina barn; och när han beder, skall han bliva hörd.

6 Den som ärar sin fader får länge leva, och den som är hörsam mot Herren, han bliver sin moder till hugnad.

7 Den som fruktar Herren hedrar sin fader och tjänar sina föräldrar såsom tjänare sina herrar.

8 Hedra din fader i ord och gärning, för att välsignelse från honom må komma över dig.

9 Ty en faders välsignelse bygger barnens hus, men en moders förbannelse river ned det till grunden.

10 Sök icke din ära i din faders vanheder, ty din faders vanheder är ingen ära för dig.

11 Nej, en mans ära kommer av hans faders heder, men en smälek för barnen är en vanryktad moder.

12 Min son, tag dig an din fader på hans ålderdom, och gör honom icke någon sorg, så länge han lever.

13 Och om hans förstånd bliver svagt, så överse med honom, och visa honom icke vanvördnad, därför att du själv står i din fulla kraft.

14 Ty barmhärtighet mot din fader skall icke bliva förgäten i stället för att straffas för dina synder skall du vinna väl stånd.

På din nöds dag skall du bliva 15 ihågkommen; ikasom frost för solen skola dina synder smälta bort. Lik en gudsförsmädare är den ic som övergiver sin fader, och förbannad av Herren är den som förtörnar sin moder.

17 Min son, utför i ödmjukhet vad dig åligger, så skall du bliva älskad av envar som täckes Gud.

18 Ju större du är, desto mer må is du ödmjuka dig; då skall du finna nåd inför Herren.

Ty stor är Herrens makt, 20 och av de ödmjuka bliver han ärad.

Sök icke efter det som är dig 21 för svårt, och forska ej efter det som övergår dina krafter. Det som har blivit dig
förelagt, 22 det må du begrunda, ty det förborgade angår dig icke. Syssla icke förvetet med det 23 som ligger
utanför din uppgift, ty mer än en människa kan fatta har dock blivit dig givet att känna. 24 Många hava ju av
egna meningar förts vilse, och dåraktig inbillning har kommit deras tankar på fall. 25 Ett förmätet hjärta går det
på sistone illa, och den som gärna giver sig i fara, han förgås däri. 26 Ett förmätet hjärta bliver ned tyngt av
vedermödor, och syndaren hopar synd på synd.28

För den övermodiges ofärd finnes ingen bot, ty ondskans planta är djupt rotad hos honom.

29

Den förståndiges hjärta begrundar tänkespråk, och den vises lust är ett lyssnande öra.

30

Vatten släcker brinnande eld, och barmhärtighet bringar försoning för synder.

31

Den som återgäldar välgärningar, han tänker på framtiden, och då han är nära att falla, skall han finna stöd.

1.2Mos. 20:12. Ef. 6:1f. /2.Ords. 23:22. Syr. 7:27. Matt. 15:4. /10. 1Mos. 9:20f. /11.Ords. 17:6. /l6. Ords. 19:26. /18.Rom. 12:3,16. 1Petr. 5:5f. Jak. 4:6. /119. Se Apokryfiska skrifter och *Nya testamentets text* i Ordförkl. /21.Ps. 131:1. Luk. 12:29. /22.5Mos. 29:29. /23. 2Tess. 3:11. .125. Jfr v. 19. /30-Ords. 10:12. Dan. 4:24. Tob. 4:10. 12:9. Jak. 2:13.

4 KAPITLET.

Förmaning till barmhärtighet mot de fattiga och hjälplösa. Vishetens underliga vägar med de sina. Sann och falsk blygsel m. m.

1

Min son, undanhåll ej den fattige hans uppehälle, och låt bedjande blickar icke vänta.

2

Bedröva icke den som hungrar, och gör ej den nödställde förbittrad.

3

Reta icke ytterligare upp ett förbittrat sinne, och låt ej den behövande vänta på din gåva.

4

Avvisa icke den bönfallande i hans betryck, och vänd ej ditt ansikte bort ifrån den fattige.

5

Vänd icke ditt öga bort ifrån en bedjande, och giv ingen tillfälle till att förbanna dig.

6

Ty när någon förbannar dig i sitt sinnes bitterhet, skall han som har skapat honom höra hans bön.

7

Gör dig omtyckt i församlingen, och sänk ditt huvud inför den mäktige.

8

Böj ditt öra till den fattige, och giv honom i saktmod vänligr svar.

9

Rädda den som lider orätt från den som kränker hans rätt, och var oförskräckt, när du fäller dom.

10

Var för de faderlösa såsom en fader, och i makes ställe för deras moder. Då skall du vara likasom en son till den Högste, och han skall älska dig mer än din egen moder älskar dig.

11

Visheten upphöjer sina barn och tager sig an dem som fara efter henne.

12

Den som har henne kär, han har livet kärt, och de som bittida söka henne skola bliva mättade med glädje.

13

Den som håller fast vid henne, han får ära till arvedel, och där hon träder in, där giver Herren sin välsignelse.

14

De som tjäna henne göra prästtjänst inför den Helige, och dem som älska henne älskar Herren.

15

Den som är hörsam mot henne skall få döma folken, och den som aktar på henne skall få bo i trygghet. 28

För den övermodiges ofärd finnes ingen bot, ty ondskans planta är djupt rotad hos honom.

29

Den förståndiges hjärta begrundar tänkespråk, och den vises lust är ett lyssnande öra.

30

Vatten släcker brinnande eld, och barmhärtighet bringar försoning för synder.

31

Den som återgäldar välgärningar, han tänker på framtiden, och då han är nära att falla, skall han finna stöd.

1.2Mos. 20:12. Ef. 6:1f. /2.Ords. 23:22. Syr. 7:27. Matt. 15:4. /10. 1Mos. 9:20f. /11.Ords. 17:6. /l6. Ords. 19:26. /18.Rom. 12:3,16. 1Petr. 5:5f. Jak. 4:6. /l19. Se Apokryfiska skrifter och *Nya testamentets text* i Ordförkl. /21.Ps. 131:1. Luk. 12:29. /22.5Mos. 29:29. /23. 2Tess. 3:11. .125. Jfr v. 19. /30-Ords. 10:12. Dan. 4:24. Tob. 4:10. 12:9. Jak. 2:13.

4 KAPITLET.

Förmaning till barmhärtighet mot de fattiga och hjälplösa. Vishetens underliga vägar med de sina. Sann och falsk blygsel m. m.

1

Min son, undanhåll ej den fattige hans uppehälle, och låt bedjande blickar icke vänta.

2

Bedröva icke den som hungrar, och gör ej den nödställde förbittrad.

3

Reta icke ytterligare upp ett förbittrat sinne, och låt ej den behövande vänta på din gåva.

4

Avvisa icke den bönfallande i hans betryck, och vänd ej ditt ansikte bort ifrån den fattige.

5

Vänd icke ditt öga bort ifrån en bedjande, och giv ingen tillfälle till att förbanna dig.

6

Ty när någon förbannar dig i sitt sinnes bitterhet, skall han som har skapat honom höra hans bön.

7

Gör dig omtyckt i församlingen, och sänk ditt huvud inför den mäktige.

8

Böj ditt öra till den fattige, och giv honom i saktmod vänligr svar.

9

Rädda den som lider orätt från den som kränker hans rätt, och var oförskräckt, när du fäller dom.

10

Var för de faderlösa såsom en fader, och i makes ställe för deras moder. Då skall du vara likasom en son till den Högste, och han skall älska dig mer än din egen moder älskar dig.

11

Visheten upphöjer sina barn och tager sig an dem som fara efter henne.

12

Den som har henne kär, han har livet kärt, och de som bittida söka henne skola bliva mättade med glädje.

13

Den som håller fast vid henne, han får ära till arvedel, och där hon träder in, där giver Herren sin välsignelse.

14

De som tjäna henne göra prästtjänst inför den Helige, och dem som älska henne älskar Herren.

15

Den som är hörsam mot henne skall få döma folken, och den som aktar på henne skall få bo i trygghet.16 Om
någon sätter sin lit till henne, skall han få henne till arvedel, och hans efterkommande skola förbliva i besittning av henne.

17 I begynnelsen vandrar hon väl svåra omvägar med honom; hon låter fruktan och räddhåga komma över honom och plågar honom med sin tuktan, till dess hon kan lita på honom och har fått pröva honom genom sina krav.

18 Men sedan vänder hon raka vägen tillbaka till honom och bereder honom glädje och uppenbarar för honom sina hemligheter.

19 Men viker han av på orätt stig, så lämnar hon honom och giver honom till pris åt det fall som väntar honom.

20 Giv akt på vad stunden kräver, och tag dig till vara för vad ont är, och blygs sedan icke över dig själv.

21 Ty det finnes en blygsel som drager synd med sig; det finnes ock en blygsel som medför ära och ynnest.

22 Hav icke anseende till personen, därmed skadar du dig själv; och visa ej falsk försyn, därmed kommer du själv på fall.

23 Håll icke ditt ord tillbaka, när du kan hjälpa, och fördölj icke din vishet av fåfänga.

24 Ty genom ord bliver vishet kunnig, och tukt genom tungans tal.

25 Motsäg icke sanningen; fastmer må du skämmas över din egen fåkunnighet.

26 Blygs icke för att bekänna dina synder, nej, kämpa icke mot strömmen.

27 Fall icke till föga för en dåraktig man, och hav ej anseende till den mäktiges person.

28 Kämpa för sanningen intill döden, så skall Herren Gud strida för dig.

29 Var icke käck i tungan och trög och slapp i handlingen.

30 Var icke såsom ett lejon i ditt hus eller en misstänksam tyrann bland dina tjänare.

l.Ords. 3:27f. Tob. 4:7. /2.Jak. 2:6. 3.5Mos. 15:7. /S.Ords. 28:27. /6. 2Mos. 22:23. Ords. 17:5. /9.Ps. 82:3f. lO.Job 29:16. Jes. 1:17. /12-Vish. 6:14. /IS.Ords. 3:35. /14.Joh. 14:23. lö.Vish. 3:8. l Kor. 6:2. Upp. 2:26f. 17.Ords. 3:llf. /18-Hebr. 12:11. 21.Syr. 20:22.

5 KAPITLET.

Varning för säkerhet i förlitan på jordisk egendom. Den tvetungade syndaren. Tungans rätta bruk.

4 : Låt icke din hand vara uträckt till att taga emot, men tillsluten, när du skall giva igen.

1 Förlita dig ej på dina ägodelar, och säg icke: »Jag har nog.»

2 Låt icke din åtrå och din kraft leda dig, så att du vandrar efter ditt hjärtas begärelser;

3 och säg icke: »Vem kan befalla över mig?» Ty Herren skall förvisso straffa dig.

4 Säg icke: »Väl har jag syndat, men vad ont har hänt mig?» 16 Om någon sätter sin lit till henne, skall han få henne till arvedel, och hans efterkommande skola förbliva i besittning av henne.

17 I begynnelsen vandrar hon väl svåra omvägar med honom; hon låter fruktan och räddhåga komma över honom och plågar honom med sin tuktan, till dess hon kan lita på honom och har fått pröva honom genom sina

krav.

18 Men sedan vänder hon raka vägen tillbaka till honom och bereder honom glädje och uppenbarar för honom sina hemligheter.

19 Men viker han av på orätt stig, så lämnar hon honom och giver honom till pris åt det fall som väntar honom.

20 Giv akt på vad stunden kräver, och tag dig till vara för vad ont är, och blygs sedan icke över dig själv.

21 Ty det finnes en blygsel som drager synd med sig; det finnes ock en blygsel som medför ära och ynnest.

22 Hav icke anseende till personen, därmed skadar du dig själv; och visa ej falsk försyn, därmed kommer du själv på fall.

23 Håll icke ditt ord tillbaka, när du kan hjälpa, och fördölj icke din vishet av fåfänga.

24 Ty genom ord bliver vishet kunnig, och tukt genom tungans tal.

25 Motsäg icke sanningen; fastmer må du skämmas över din egen fåkunnighet.

26 Blygs icke för att bekänna dina synder, nej, kämpa icke mot strömmen.

27 Fall icke till föga för en dåraktig man, och hav ej anseende till den mäktiges person.

28 Kämpa för sanningen intill döden, så skall Herren Gud strida för dig.

29 Var icke käck i tungan och trög och slapp i handlingen.

30 Var icke såsom ett lejon i ditt hus eller en misstänksam tyrann bland dina tjänare.

l.Ords. 3:27f. Tob. 4:7. /2.Jak. 2:6. 3.5Mos. 15:7. /S.Ords. 28:27. /6. 2Mos. 22:23. Ords. 17:5. /9.Ps. 82:3f. lO.Job 29:16. Jes. 1:17. /12-Vish. 6:14. /IS.Ords. 3:35. /14.Joh. 14:23. lö.Vish. 3:8. l Kor. 6:2. Upp. 2:26f. 17.Ords. 3:llf. /18-Hebr. 12:11. 21.Syr. 20:22.

5 KAPITLET.

Varning för säkerhet i förlitan på jordisk egendom. Den tvetungade syndaren. Tungans rätta bruk.

4 : Låt icke din hand vara uträckt till att taga emot, men tillsluten, när du skall giva igen.

1 Förlita dig ej på dina ägodelar, och säg icke: »Jag har nog.»

2 Låt icke din åtrå och din kraft leda dig, så att du vandrar efter ditt hjärtas begärelser;

3 och säg icke: »Vem kan befalla över mig?» Ty Herren skall förvisso straffa dig.

4 Säg icke: »Väl har jag syndat, men vad ont har hänt mig?»Ty Herren är långmodig.

5 Gör dig icke säker om förlåtelse, så att du hopar synd på synd.

6 Och säg icke: »Hans misskundsamhet är stor, mina många synder skall han förlåta.» Ty barmhärtighet finnes hos honom, men också vrede, och över syndarna vilar hans förtörnelse.

7 Dröj icke med att omvända dig till Herren, och skjut ej upp det dag efter dag. Ty plötsligt skall Herrens vrede bryta ut, och i straffdomens stund skall du förgås.

8 Förlita dig icke på orättfångna ägodelar, ty de skola ej gagna dig på hemsökelsens dag.

9 Kasta icke säd vid vilken vind som helst, och gå ej på vilken stig som helst; så gör den tvetungade syndaren.

10 Var fast i din övertygelse, och ett vare ditt tal.

11 Var snar till att höra, men giv ditt svar med betänksamhet.

12 Förstår du saken, svara då din nästa; varom icke, så lägg handen på munnen,

13 Ära eller vanheder kan ligga i en människas tal, och tungan kan bringa henne på fall.

14 Akta dig för att få heta örontasslare, och lägg icke försåt med din tunga. Ty tjuven drager över sig skam, och den tvetungade en hård dom.

15 Varken i stort eller i smått må du fela,

6:1 och bliv icke en fiende i stället för en vän. Ty ett dåligt namn får skam och smälek på sin lott; så går det den tvetungade syndaren.

1.Syr. 11:19, 24. Luk. 12:16f. /3.Ps. 12:5. /4.Pred. 8:11. Rom. 2:3f. 2Petr. 3:9. /6.2Mos. 20:5f. Syr. 16:11. /7 5Mos. 7:10. /8.Ords. 11:4. Sef. 1:18. 11.Jak. 1:19. /13.Ords. 18:21. Matt. 12:37. /14.Syr. 20:25. 28:13.

6 KAPITLET.

Förhävelsens följder. Sanna och falska vänner. Sökandet efter visheten och dess lön.

2 Förhäv dig icke i ditt hjärtas rådslag, på det att du ej må föröda din kraft, lik en rasande tjur:

3 dina löv skall du förtära, och dina frukter skall du fördärva och själv stå där kvar såsom ett förtorkat träd.

4 En ond själ fördärvar den som har en sådan och gör honom till ett ämne för fiendernas skadeglädje.

5 En len strupe gör vännernas antal stort, och en tunga som talar milt framkallar mycken vänlighet.

6 Må de vara många, som du lever i frid med, men till förtrogen hav en på tusen.

Ty Herren är långmodig.

5 Gör dig icke säker om förlåtelse, så att du hopar synd på synd.

6 Och säg icke: »Hans misskundsamhet är stor, mina många synder skall han förlåta.» Ty barmhärtighet finnes hos honom, men också vrede, och över syndarna vilar hans förtörnelse.

7 Dröj icke med att omvända dig till Herren, och skjut ej upp det dag efter dag. Ty plötsligt skall Herrens vrede bryta ut, och i straffdomens stund skall du förgås.

8 Förlita dig icke på orättfångna ägodelar, ty de skola ej gagna dig på hemsökelsens dag.

9 Kasta icke säd vid vilken vind som helst, och gå ej på vilken stig som helst; så gör den tvetungade syndaren.

10 Var fast i din övertygelse, och ett vare ditt tal.

11 Var snar till att höra, men giv ditt svar med betänksamhet.

12 Förstår du saken, svara då din nästa; varom icke, så lägg handen på munnen,

13 Ära eller vanheder kan ligga i en människas tal, och tungan kan bringa henne på fall.

14 Akta dig för att få heta örontasslare, och lägg icke försåt med din tunga. Ty tjuven drager över sig skam, och den tvetungade en hård dom.

15 Varken i stort eller i smått må du fela,

6:1 och bliv icke en fiende i stället för en vän. Ty ett dåligt namn får skam och smälek på sin lott; så går det den tvetungade syndaren.

1.Syr. 11:19, 24. Luk. 12:16f. /3.Ps. 12:5. /4.Pred. 8:11. Rom. 2:3f. 2Petr. 3:9. /6.2Mos. 20:5f. Syr. 16:11. /7 5Mos. 7:10. /8.Ords. 11:4. Sef. 1:18. 11.Jak. 1:19. /13.Ords. 18:21. Matt. 12:37. /14.Syr. 20:25. 28:13.

6 KAPITLET.

Förhävelsens följder. Sanna och falska vänner. Sökandet efter visheten och dess lön.

2 Förhäv dig icke i ditt hjärtas rådslag, på det att du ej må föröda din kraft, lik en rasande tjur:

3 dina löv skall du förtära, och dina frukter skall du fördärva och själv stå där kvar såsom ett förtorkat träd.

4 En ond själ fördärvar den som har en sådan och gör honom till ett ämne för fiendernas skadeglädje.

5 En len strupe gör vännernas antal stort, och en tunga som talar milt framkallar mycken vänlighet.

6 Må de vara många, som du lever i frid med, men till förtrogen hav en på tusen.

Syr. 6:7.

7 Om du vill skaffa dig en vän,

så sätt honom först på prov, och förtro dig icke för snart åt honom.

8 Ty mången är vän, så länge han

har gagn därav, men håller icke ut, när du kommer i trångmål.

9 Och mången vän förvandlas till

fiende

och omtalar sedan osämjan på sådant sätt att du får skam därav.

10 Mången är vän, så länge han

sitter vid ditt bord, men håller icke ut, när du kommer i trångmål.

11 Medan det går dig väl, vill han

vara lik dig

och uppträder med myndighet mot ditt husfolk;

12 men råkar du i betryck, så bli-

ver han din motståndare och gömmer sig undan för dig.

13 Håll dig på avstånd från dina

fiender,

och tag dig till vara för dina vänner.

14 En trogen vän är ett starkt be-

skärm;

den som har funnit en sådan, han har funnit en skatt.

15 En trogen vän kan med intet

betalas;

nej, hans värde kan icke vägas upp på våg.

16 En trogen vän är en livgivande

balsam;

de som frukta Herren finna en sådan.

17 Den som fruktar Herren, han är

vän på det rätta sättet, ty sådan han själv är, sådan är hans förtrogne.

is Min son, hav tuktan kär allt ifrån din ungdom,

så skall du intill grånad ålder

finna vishet. Var såsom plöjaren och sånings-19

mannen, när du nalkas

henne,

och vänta på hennes goda frukter. Ty arbetet på hennes åker skall

kosta dig en kort stunds

möda, men sedan skall du snart få

njuta av hennes alster. Huru svårtillgänglig är icke 20

visheten för dem som ej

vilja låta undervisa sig! Ja, den oförståndige härdar icke

ut med henne. Lik en tung lyftesten bliver hon 21

för honom; det dröjer icke länge, förrän han

kastar henne ifrån sig. Ty visheten gör skäl för sitt 22

namn; hon är icke uppenbar för många.

Hör, min son, och tag emot 23 mina lärdomar,

och förkasta icke mitt råd.

Stick dina fötter i hennes bojor, 24

och ditt huvud i hennes halsjärn.

Böj din rygg och bär henne, 25

och knota icke över hennes band.

Slut dig till henne med hela din 26 själ,

och håll dig på hennes vägar av all din kraft.

Spana och sök, så skall hon göra 27 sig känd för dig;

och när du har fått henne fatt, så släpp henne icke.

Ty på sistone skall du få erfara 2* den vederkvickelse hon giver,

och hon skall vändas i glädje för dig.19 Då skola bojorna bliva till ett fast beskärm för dig, och hennes halsjärn till en äre-

skrud. ;oTy ett gyllene smycke bär

hon, och hennes huvudbindel är vävd

av purpur. \\ Du skall ikläda dig henne såsom

en äreskrud

och pryda dig med henne såsom med en fröjdekrans.

Min son, om du så vill, skall

du bliva undervisad, och du skall bliva klok, om du

vinnlägger dig därom. 53 Om du gärna hör, så skall du

ock få inhämta något, och om du böjer ditt öra till, så skall du bliva vis.

34 Ställ dig där gamla män äro

församlade;

och där någon vis finnes, slut dig till honom.

35 Var ivrig att höra, närhelst det

talas om gudomliga ting, och låt djupsinniga tänkespråk icke undgå dig.

36 Finner du en förståndig man,

så begiv dig bittida till honom,

och låt din fot nöta tröskeln till hans hus.

37 Begrunda Herrens befallningar, och tänk beständigt på hans

bud.

Han skall göra ditt hjärta fast, och ditt begär efter visheten

skall bliva stillat.

2.Rom. 12:16. /4.Syr. 18:31. /Ö.Kol. 4:6. /6.Rom. 12:18. /7.Mik. 7:5. S.Syr. 37:4f. /lO.Ords. 19:4. /13. Ps. 41:10. ,/14.Ords. 18:24. /19. Syr. 51:27. /20-Ords. 24:7. Syr. 1:25. ,/21.Sak. 12:3. /24.Syr. 51:26. Matt. ll:29f. /28.Vish. 8:16. /32. Ords. 2:lf. /34.Syr. 8:9. /37.5Mos. 6:7f. Jos. 1:8. Ps. 1:2.

7 KAPITLET.

Förmaningar angående livet i församlingen och i hemmet. Plikter mot Herrens präster, mot fattiga, bedrövade och sjuka.

Gör intet ont, så skall ej i heller något ont drabba dig.

Håll dig fjärran ifrån missgär-2 ning, så skall ock den vika bort ifrån dig.

Min son, så icke i orättfärdig-3 hetens fåror;

du skall då slippa att skörda sjufalt igen.

Begär icke av Herren en här-4 skarställning

eller av konungen en äreplats.

Håll dig icke för rättfärdig in- 5 för Herren,

och gör dig ej vis inf or konungen.

Begär icke att bliva en domare. 6

Kanhända skulle du ej förmå avskaffa all orättfärdighet.

Du skulle måhända rädas för den mäktige

och sätta en anstötlig fläck på din rättrådighet.

Förgå dig icke mot menigheten? i staden,

och bered ej själv ditt fall bland folket.

Belasta dig icke två gångers

med synd, ty redan för en synd skall du

ej bliva o sträf f ad. Säg icke: »Gud, den Högste, 9

skall se till mängden av

mina offergåvor, och när jag frambär dem till

honom, skall han nådigt

taga emot dem.» Var icke klentrogen, när duio
beder;
och försumma ej att öva barmhärtighet. 19 Då skola bojorna bliva till ett fast beskärm för dig, och hennes halsjärn till en äre-
skrud. ;oTy ett gyllene smycke bär
hon, och hennes huvudbindel är vävd
av purpur. \\ Du skall ikläda dig henne såsom
en äreskrud
och pryda dig med henne såsom med en fröjdekrans.
Min son, om du så vill, skall
du bliva undervisad, och du skall bliva klok, om du
vinnlägger dig därom. 53 Om du gärna hör, så skall du
ock få inhämta något, och om du böjer ditt öra till, så skall du bliva vis.
34 Ställ dig där gamla män äro
församlade;
och där någon vis finnes, slut dig till honom.
35 Var ivrig att höra, närhelst det
talas om gudomliga ting, och låt djupsinniga tänkespråk icke undgå dig.
36 Finner du en förståndig man,
så begiv dig bittida till honom,
och låt din fot nöta tröskeln till hans hus.
37 Begrunda Herrens befallningar, och tänk beständigt på hans
bud.
Han skall göra ditt hjärta fast, och ditt begär efter visheten
skall bliva stillat.

2.Rom. 12:16. /4.Syr. 18:31. /Ö.Kol. 4:6. /6.Rom. 12:18. /7.Mik. 7:5. S.Syr. 37:4f. /lO.Ords. 19:4. /13. Ps. 41:10. ,/14.Ords. 18:24. /19. Syr. 51:27. /20-Ords. 24:7. Syr. 1:25. ,/21.Sak. 12:3. /24.Syr. 51:26. Matt. ll:29f. /28.Vish. 8:16. /32. Ords. 2:lf. /34.Syr. 8:9. /37.5Mos. 6:7f. Jos. 1:8. Ps. 1:2.

7 KAPITLET.

Förmaningar angående livet i församlingen och i hemmet. Plikter mot Herrens präster, mot fattiga, bedrövade och sjuka.

Gör intet ont, så skall ej i heller något ont drabba dig.
Håll dig fjärran ifrån missgär-2 ning, så skall ock den vika bort ifrån dig.
Min son, så icke i orättfärdig-3 hetens fåror;
du skall då slippa att skörda sjufalt igen.
Begär icke av Herren en här-4 skarställning
eller av konungen en äreplats.

Håll dig icke för rättfärdig in- 5 för Herren,
och gör dig ej vis inf or konungen.
Begär icke att bliva en domare. 6
Kanhända skulle du ej förmå avskaffa all orättfärdighet.
Du skulle måhända rädas för den mäktige
och sätta en anstötlig fläck på din rättrådighet.
Förgå dig icke mot menigheten? i staden,
och bered ej själv ditt fall bland folket.
Belasta dig icke två gångers
med synd, ty redan för en synd skall du
ej bliva o sträf f ad. Säg icke: »Gud, den Högste, 9
skall se till mängden av
mina offergåvor, och när jag frambär dem till
honom, skall han nådigt
taga emot dem.» Var icke klentrogen, när duio
beder;
och försumma ej att öva barmhärtighet.Syr. 7:11.
11 Håna icke den som är bedrövad
i sitt sinne,
ty det finnes en som både öd-mjukar och upphöjer.
12 Smid icke ihop lögn mot din
broder; gör ej heller så mot din vän.
13 Akta dig noga för att tala
osanning,
ty vanan att ljuga leder icke till något gott.
14 Var icke talträngd där gamla
män äro församlade, och upprepa ej samma ord, när du beder.
15 Sky icke mödosamt arbete, nej, sky icke åkerbruket, ty det
är inrättat av den Högste.
16 Låt dig ej bliva räknad bland
syndares skara; kom ihåg att vredesdomen icke dröjer.
17 Ödmjuka dig av hjärtat;
ty den ogudaktiges straff är eld och mask.
is Byt icke bort en vän mot penningar,
eller en sannskyldig broder mot guld från Sufir.

19 Missakta icke en vis och god
hustru,
ty hennes ljuvhet är mer värd än guld.
20 Behandla icke en tjänare illa,
som arbetar troget, eller en daglönare som ägnar sig helt åt din tjänst,
21 Nej, älska av hjärtat en god
tjänare,
och undanhåll honom icke friheten.
22 Har du boskapsdjur, vårda dig
då om dem;
och äro de dig nyttiga, så gör dig ej av med dem.
23 Har du barn, håll dem då i tukt,

och böj deras nacke allt iirån
ungdomen. Har du döttrar, vaka då över 24
deras kyskhet, och visa dem icke en alltför
blid uppsyn. Gift bort din dotter; då har 25
du fullgjort ett viktigt värv. Men giv henne åt en förståndig
man. Har du en hustru efter ditt sinne, 26
så förskjut henne icke, men förtro dig ej åt en som har
blivit försmådd av dig. Ära din fader av allt ditt hjärta, 27 och förgät icke din moders
födslovåndor.
Kom ihåg att du är född av dem. 28 Varmed kan du väl återgälda
dem vad de hava gjort för
dig?
Frukta Herren av all din själ, 29 och håll hans präster i ära. Älska din Skapare av all dinso
kraft,
och glöm icke bort hans tjänare. Frukta Herren och ära prästen, 31 och giv denne hans del, såsom
det har blivit dig bjudet: förstlingsgåva och skuldoffer
och offergärdslår, heligt slaktoffer och förstlingen
av det heliga.
Räck också ut din hand åt 32
den fattige, för att den välsignelse du får må
bliva fullkomlig. En gåva är välkommen för varas
levande; men jämväl när det gäller en
död, må du ej hålla din

välvilja tillbaka. Drag dig icke undan dem som 34
gråta, utan sörj med dem som sörja.35 Var icke sen till att besöka
sjuka, ty för sådana gärningar skall
du bliva älskad. 6 Tänk på änden vid allt vad du
förehar; då skall du aldrig synda.

S.Ords. 22:8. Hos. 10:12f. Gal. 6:8. 4.Ords. 25:6. /ö.Job 9:2. Ps. 143:2. Luk. 18:11. /9.Mik. 6:6f. Syr. 34:23. lO.Mark. 11:24. Hebr. 13:16. Jak. 1:6. /ll.lSam. 2:7f. Ords. 17:5. Syr. 4:2. /12.3Mos. 19:11. Sak. 8:16. Ef. 4:25. Kol. 3:9. /14.Matt. 6:7. 15.1 Mos. 2:15. 3:19. /17.Jes. 66:24. Judit 16:17. /19.Ords. 31:10. /20. Syr. 33:31. /21.2Mos. 21:2. Jer. 34:8f. /22.5Mos. 25:4. Ords. 27:23. 23.Ords. 19:18. Syr. 30:1,12. /24. 3Mos. 19:29. /26.Matt. 5:31f. /27. Tob. 4:3f. Syr. 3:2f. /29.Pred. 12:13. 30.5Mos. 6:5. 12:19. /31.2Mos. 29:27. 3Mos. 2:3. 5:16. 7:32. 10:12f. 4Mos. 18:llf. 5Mos. 18:3f. /32. 5Mos. 14:29. 15:7f. Ps. 41:2. /33. 2Sam. 2:5. Tob. l:17f. 2:3f. 4:17. 34.Rom. 12:15. Jak. 1:27. /SS.Matt-25:35f. /36.Syr. 28:6.

8 KAPITLET.

Råd angående umgänget med olika slags människor.

1 Otrid icke med en mäktig O man,
på det att du ej må falla i hans händer.
2 Tvista icke med en rik man, på det att han ej må uppväga
dig med sitt guld. Ty guldet har förstört många, jämväl konungars hjärtan har
det fört på avvägar.
3 Strid icke med en munvig man, och lägg ej bränsle på hans eld.
4 Skämta icke med en oupp-
fostrad man,
på det att dina förfäder icke må bliva vanärade.
5 Tala ej hårda ord till någon
som vill omvända sig från sin synd;
Syr. 8:13.
tänk därpå att vi alla förtjäna
straff. Visa icke vanvördnad mot någon 6
på hans ålderdom; ty också bland oss skola somliga
bliva åldringar.
Triumfera icke över någon 7
död;
tänk därpå att vi alla måste skiljas hädan.
Ringakta icke vad de vises
tala, utan sysselsätt dig med deras
tänkespråk. Ty av dem kan du lära dig
tukt, och huru du'; skall tjäna de

mäktige. Missakta icke vad gamla män 9
tala; också de hava ju lärt av sina
fäder.
Ty av dem kan du lära dig insikt, och huru du skall svara, när
så behöves.
Blås icke eld i en syndig mans 10
kol, på det att du ej må brinna upp i
lågan av hans eld. Förlora icke besinningen införii
den övermodige; han kunde ju lägga sig i bakhåll
för dina ord.
Låna icke åt någon som är 12
mäktigare än du; men om du lånar något åt en
sådan, anse det då såsom
förlorat. Gå icke i borgen över din för-13
måga; men om du går i borgen, så var
beredd på att få betala. 35 Var icke sen till att besöka
sjuka, ty för sådana gärningar skall
du bliva älskad. 6 Tänk på änden vid allt vad du
förehar; då skall du aldrig synda.

S.Ords. 22:8. Hos. 10:12f. Gal. 6:8. 4.Ords. 25:6. /ö.Job 9:2. Ps. 143:2. Luk. 18:11. /9.Mik. 6:6f. Syr. 34:23. lO.Mark. 11:24. Hebr. 13:16. Jak. 1:6. /ll.lSam. 2:7f. Ords. 17:5. Syr. 4:2. /12.3Mos. 19:11. Sak. 8:16. Ef. 4:25. Kol. 3:9. /14.Matt. 6:7. 15.1 Mos. 2:15. 3:19. /17.Jes. 66:24. Judit 16:17. /19.Ords. 31:10. /20. Syr. 33:31. /21.2Mos. 21:2. Jer. 34:8f. /22.5Mos. 25:4. Ords. 27:23. 23.Ords. 19:18. Syr. 30:1,12. /24. 3Mos. 19:29. /26.Matt. 5:31f. /27. Tob. 4:3f. Syr. 3:2f. /29.Pred. 12:13. 30.5Mos. 6:5. 12:19. /31.2Mos. 29:27. 3Mos. 2:3. 5:16. 7:32. 10:12f. 4Mos. 18:llf. 5Mos. 18:3f. /32. 5Mos. 14:29. 15:7f. Ps. 41:2. /33. 2Sam. 2:5. Tob. l:17f. 2:3f. 4:17. 34.Rom. 12:15. Jak. 1:27. /SS.Matt-25:35f. /36.Syr. 28:6.

8 KAPITLET.

Råd angående umgänget med olika slags människor.

1 Otrid icke med en mäktig O man,
på det att du ej må falla i hans händer.
2 Tvista icke med en rik man, på det att han ej må uppväga
dig med sitt guld. Ty guldet har förstört många, jämväl konungars hjärtan har
det fört på avvägar.
3 Strid icke med en munvig man, och lägg ej bränsle på hans eld.
4 Skämta icke med en oupp-
fostrad man,
på det att dina förfäder icke må bliva vanärade.

5 Tala ej hårda ord till någon
som vill omvända sig från sin synd;
Syr. 8:13.
tänk därpå att vi alla förtjäna
straff. Visa icke vanvördnad mot någon 6
på hans ålderdom; ty också bland oss skola somliga
bliva åldringar.
Triumfera icke över någon 7
död;
tänk därpå att vi alla måste skiljas hädan.
Ringakta icke vad de vises
tala, utan sysselsätt dig med deras
tänkespråk. Ty av dem kan du lära dig
tukt, och huru du'; skall tjäna de
mäktige. Missakta icke vad gamla män 9
tala; också de hava ju lärt av sina
fäder.
Ty av dem kan du lära dig insikt, och huru du skall svara, när
så behöves.
Blås icke eld i en syndig mans 10
kol, på det att du ej må brinna upp i
lågan av hans eld. Förlora icke besinningen införii
den övermodige; han kunde ju lägga sig i bakhåll
för dina ord.
Låna icke åt någon som är 12
mäktigare än du; men om du lånar något åt en
sådan, anse det då såsom
förlorat. Gå icke i borgen över din för-13
måga; men om du går i borgen, så var
beredd på att få betala.14 För icke rättegång mot en domare, ty för hans anseendes skull kommer man att giva honom rätt,

15 Gör icke någon resa tillsammans med en våghals, på det att du icke må drabbas av svår ofärd. Ty han gör vad han får i sinnet, och genom hans oförnuft skall du dragas med i fördärvet.

16 Giv dig icke i strid med den som lätt vredgas, och färdas ej genom öknen i hans sällskap. Ty blod aktas såsom intet i hans ögon, och där ingen hjälp står att få slår han dig till marken.

17 Gå icke till råds med en dåre, ty han kan icke hålla tyst med

saken.

18 Gör ej i en främmandes närvaro något som skall hållas hemligt, ty du vet icke vad han kommer att bringa å bane.

19 Öppna icke ditt hjärta för vem som helst; du kunde annars få skörda otack därför.

2.Syr. 31:6. /S.Syr. 9:18. Jak. 3:6. 5.2Kor. 2:6f. Gal. 6:1. Jak. 3:2. 6.3Mos. 19:32. Syr. 3:13. /7.Job 31:29f. Ords. 24:17. /S.Syr. 6:34f. 12.Syr. 29:4f. /13.Syr. 29:18f. /16. Ords. 22:24f. Syr. 28:8. /17. Ords. 23:9.

9 KAPITLET.

Varning för förförelse genom kvinnor. Skilda förmaningar.

1 T Tar icke svartsjuk på hu-

V strun i din famn, och giv henne ej en dålig lärdom, dig själv till skada.

2 Giv dig icke så hän åt en kvinna,

Syrak

att hon helt tager väldet över

dig. Sök ej en lättfärdig kvinnas 3

umgänge, på det att du icke må falla i

hennes snaror. Var ej för mycket tillsammans 4

med en harpospelerska, på det att du icke må fångas genom hennes konster. Tag dig till vara för att betrakta 5

en jungfru, ty du kunde råka illa ut och

få betala böter för hennes

skull.

Giv dig icke hän åt skökor, på det att du ej må förspilla ditt

arv. Gå icke omkring och speja på 7

gatorna i staden, och stryk ej omkring på dess

ensliga platser. Vänd ditt öga bort ifrån en s

fager kvinna, och betrakta ej en främmande

kvinnas skönhet. Genom kvinnoskönhet hava

många blivit förvillade, och genom den bliver älskog

upptänd såsom eld. Sitt alls icke tillsammans med 9

en gift kvinna, och håll inga dryckesgillen i

sällskap med en sådan, på det att icke ditt hjärta må

vända sig till henne och du i ditt blod fara ned i

fördärvet.

Övergiv icke en gammal vän, i ty en ny kan ej förliknas vid

honom. En ny vän är såsom nytt

vin:

när det bliver gammalt, dricker du det med förnöjelse. 14 För icke rättegång mot en domare, ty för hans

anseendes skull kommer man att giva honom rätt,

15 Gör icke någon resa tillsammans med en våghals, på det att du icke må drabbas av svår ofärd. Ty han gör vad han får i sinnet, och genom hans oförnuft skall du dragas med i fördärvet.

16 Giv dig icke i strid med den som lätt vredgas, och färdas ej genom öknen i hans sällskap. Ty blod aktas såsom intet i hans ögon, och där ingen hjälp står att få slår han dig till marken.

17 Gå icke till råds med en dåre, ty han kan icke hålla tyst med

saken.

18 Gör ej i en främmandes närvaro något som skall hållas hemligt, ty du vet icke vad han kommer att bringa å bane.

19 Öppna icke ditt hjärta för vem som helst; du kunde annars få skörda otack därför.

2.Syr. 31:6. /S.Syr. 9:18. Jak. 3:6. 5.2Kor. 2:6f. Gal. 6:1. Jak. 3:2. 6.3Mos. 19:32. Syr. 3:13. /7.Job 31:29f. Ords. 24:17. /S.Syr. 6:34f. 12.Syr. 29:4f. /13.Syr. 29:18f. /16. Ords. 22:24f. Syr. 28:8. /17. Ords. 23:9.

9 KAPITLET.

Varning för förförelse genom kvinnor. Skilda förmaningar.

1 T Tar icke svartsjuk på hu-

V strun i din famn, och giv henne ej en dålig lärdom, dig själv till skada.

2 Giv dig icke så hän åt en kvinna,

Syrak

att hon helt tager väldet över

dig. Sök ej en lättfärdig kvinnas 3

umgänge, på det att du icke må falla i

hennes snaror. Var ej för mycket tillsammans 4

med en harpospelerska, på det att du icke må fångas genom hennes konster. Tag dig till vara för att betrakta 5

en jungfru, ty du kunde råka illa ut och

få betala böter för hennes

skull.

Giv dig icke hän åt skökor, på det att du ej må förspilla ditt

arv. Gå icke omkring och speja på 7

gatorna i staden, och stryk ej omkring på dess

ensliga platser. Vänd ditt öga bort ifrån en s

fager kvinna, och betrakta ej en främmande

kvinnas skönhet. Genom kvinnoskönhet hava

många blivit förvillade, och genom den bliver älskog

upptänd såsom eld. Sitt alls icke tillsammans med 9

en gift kvinna, och håll inga dryckesgillen i

sällskap med en sådan, på det att icke ditt hjärta må

vända sig till henne och du i ditt blod fara ned i

fördärvet.

Övergiv icke en gammal vän, i ty en ny kan ej förliknas vid

honom. En ny vän är såsom nytt

vin:

när det bliver gammalt, dricker du det med förnöjelse.11 Avundas icke en syndare hans

härlighet, ty du vet icke vilken ände det skall taga med honom.

12 Finn ej heller ditt behag i de

ogudaktigas välgång;

tänk därpå att de ej skola gå

fria ända till sin grav.

13 Håll dig fjärran ifrån den som

har makt att döda, så skall du icke behöva känna

fruktan för ditt liv. Men kommer du i hans närhet,

så förgå dig ej, på det att han icke må beröva

dig livet. Besinna väl att du går fram

mitt ibland snaror och vandrar omkring på fästningstinnar.

14 Sök lära känna din nästa så mycket du förmår, och gå till råds med dem som äro visa.

15 Allenast med de förståndiga må

du giva dig i samtal,

och allt vad du talar om må

gälla den Högstes lag.

16 Rättfärdiga män vare dina

bordskamrater,

och i Herrens fruktan må du hava din berömmelse.

17 Konstnärens hand gör verket

prisat,

och fursten aktas vis för sina ords skull.

18 En munvig man är fruktad i sin stad, och den som är obetänksam i sina ord, han gör sig förhatlig.

2.Syr. 47:19. /S.Ords. 7:251. /5. IMos. 34:lf. Job 31:1. /B.Ords. 5:8f. 6:26. 29:3. Luk. 15:13. /8. 2Sam. 11:2. Judit 12:16. /ö.Ords. 5:20. /ll.Ps. 37:lf. /IS.Ords. 20:2. 16.Syr. 37:12.

10 KAPITLET.

Överhet och undersåtar, övermodets lön. Sann och falsk ära.

En vis furste håller sitt folk* i tukt,

och där en förståndig man styr, där råder god ordning.

Sådan fursten är, sådana äro 2 hans tjänare,

och sådan styresmannen i en stad är, sådana äro alla dess inbyggare.

En ovis konung bereder sitt 3 folks fördärv,
men en stad bliver folkrik genom de mäktiges insikt.
I Herrens hand ligger makten 4 över jorden,
och när tiden är inne, sätter han rätte mannen till härskare över den.
I Herrens hand ligger en mans 5 framgång,
och han förlänar ämbetsmannen hans ära.
Vredgas ej på din nästa, våde orätt som än sker dig;
och när våldsgärningar begås mot dig, så håll dig stilla.
Både inför Herren och inf or 7 människor är övermod förhatligt,
och att kränka någons rätt är synd inför både honom och dem.
Herradömet flyttas över från s ett folk till ett annat
för missgärningars och våldshandlingars och vinningslystnads skull.
Varför förhäver sig den som ä stoft och aska, 11 Avundas icke en syndare hans
härlighet, ty du vet icke vilken ände det skall taga med honom.
12 Finn ej heller ditt behag i de
ogudaktigas välgång;
tänk därpå att de ej skola gå
fria ända till sin grav.
13 Håll dig fjärran ifrån den som
har makt att döda, så skall du icke behöva känna
fruktan för ditt liv. Men kommer du i hans närhet,
så förgå dig ej, på det att han icke må beröva
dig livet. Besinna väl att du går fram
mitt ibland snaror och vandrar omkring på fästningstinnar.
14 Sök lära känna din nästa så mycket du förmår, och gå till råds med dem som äro visa.
15 Allenast med de förståndiga må
du giva dig i samtal,
och allt vad du talar om må
gälla den Högstes lag.
16 Rättfärdiga män vare dina
bordskamrater,
och i Herrens fruktan må du hava din berömmelse.
17 Konstnärens hand gör verket
prisat,
och fursten aktas vis för sina ords skull.
18 En munvig man är fruktad i sin stad, och den som är obetänksam i sina ord, han gör sig förhatlig.

2.Syr. 47:19. /S.Ords. 7:251. /5. IMos. 34:lf. Job 31:1. /B.Ords. 5:8f. 6:26. 29:3. Luk. 15:13. /8. 2Sam. 11:2. Judit 12:16. /ö.Ords. 5:20. /ll.Ps. 37:lf. /IS.Ords. 20:2. 16.Syr. 37:12.

10 KAPITLET.

Överhet och undersåtar, övermodets lön. Sann och falsk ära.

En vis furste håller sitt folk* i tukt,

och där en förståndig man styr, där råder god ordning.

Sådan fursten är, sådana äro 2 hans tjänare,

och sådan styresmannen i en stad är, sådana äro alla dess inbyggare.

En ovis konung bereder sitt 3 folks fördärv,

men en stad bliver folkrik genom de mäktiges insikt.

I Herrens hand ligger makten 4 över jorden,

och när tiden är inne, sätter han rätte mannen till härskare över den.

I Herrens hand ligger en mans 5 framgång,

och han förlänar ämbetsmannen hans ära.

Vredgas ej på din nästa, våde orätt som än sker dig;

och när våldsgärningar begås mot dig, så håll dig stilla.

Både inför Herren och inf or 7 människor är övermod förhatligt,

och att kränka någons rätt är synd inför både honom och dem.

Herradömet flyttas över från s ett folk till ett annat

för missgärningars och våldshandlingars och vinningslystnads skull.

Varför förhäver sig den som ä stoft och aska,ja, den vilkens inälvor kunna giva sig ut, medan han ännu lever?

10 Långvarig är sjukdomen; den gäckar läkarens konst: i dag är han konung, i morgon är han död!

11 Ty när en människa dör,

då bliva kryp, smådjur och maskar hennes lott.

12 Övermodet begynner med att

en människa avfaller från Herren,

och med att hennes hjärta viker av ifrån hennes Skapare.

13 Ty synden är övermodets be-

gynnelse,

och den som håller fast vid synden, av honom flödar styggelse.

Fördenskull har Herren låtit underliga hemsökelser drabba de övermodiga,

och han har förgjort dem i grund.

14 Härskares troner har Herren

störtat omkull

och uppsatt ödmjuka män i deras ställe.

15 Folk har Herren ryckt upp med

rötterna
och i deras ställe planterat dem som voro ringa.
16 Befolkade länder har Herren
förhärjat,
han har förgjort dem ända ned till jordens grundvalar.
17 Han har bortryckt deras in-
byggare från människors tal och förgjort dem, och han har utplånat deras åminnelse på jorden.
18 Icke är övermodet skapat för
människor
eller häftig vrede för dem som äro födda av kvinnor.
Syrak
Vilket släkte är ärofullt? Människors släkte. Vilket släkte är ärofullt? Deras
som frukta Herren. Vilket släkte är ärelöst? Människors släkte. Vilket släkte är ärelöst? Deras
som överträda buden. Bland bröder är den ärad, som 20
är deras hövding, så ock i Herrens ögon de som
frukta honom. Den rike, den ansedde, den 22
fattige - allas berömmelse är Herrens
fruktan. Det är icke rätt att förakta en 23
fattig man som är vis, ej heller höves det att ära en
syndare. Stormannen, domaren och den 24
mäktige bliva ärade; men ingen bland dem är större
än den som fruktar Herren. En träl som är vis få fria män 25
tjäna,
och den som är förståndig knorrar icke däröver.
Ställ dig icke vis, när du skall 26
utföra ditt arbete, och håll dig ej förnäm, när du
är i trångmål. Bättre är den som arbetar och 27
har allting i överflöd än den som håller sig förnäm
och lider brist på bröd. Min son, ära dig själv i all ödmjukhet, och tillräkna dig själv heder
efter förtjänst. Vem skall skaffa den rätt, som 29
gör orätt mot sig själv, och vem skall ära den som missaktar sitt eget liv? Den fattige bliver ärad på grund 30
av sitt förstånd,och den rike bliver ärad på grund av sin rikedom. 31 Men om någon bliver ärad såsom fattig, huru mycket mer då såsom rik! Och om någon är ärelös såsom rik, huru mycket mer då såsom fattig!

l.Ords. 20:8. Vish. 6:24. /2. Ords. 29:12. /S.lKon. 12:13f. Ords. 28:12, 15.29:4. Pred.4:13. 10:16. /6.3Mos. 19:17f. Syr.28:7. Matt.5:22,38f. Rom. 12:19. /7.1Petr. 5:5. /8.Vish. 6:2f. /9.1 Mos. 18:27. Syr. 17:32. ll.Job 17:14. Jes. 14:11. /13-Ords. 16:18. /14.1Sam. 2:8. Syr. 11:5. Luk. 1:52. /lö.Ps. 44:3. /IB.lMos. 19:23f. 17.5Mos.

32:26. Ps. 9:6f. 121. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /22.Jer. 9:23f. 23.Ps. 15:4. Jak. 2:5f. /24.Syr. 25:10f. /25. Ords. 17:2. /27- Ords.

11 KAPITLET.

Den rätta storheten. Från Herren komma lycka och olycka. Människor som man bör taga sig i akt för.

T^\en ödmjukes vishet upp-JL/ lyfter hans huvud och giver honom en plats ibland stormän.

2 Prisa ingen för hans skönhets

skull,

och fatta ej motvilja mot någon för hans utseendes skull.

3 Bland bevingade varelser är

biet en av de minsta, men vad det frambringar är det yppersta av allt sött.

4 Yvs icke över kläderna som du

bär, och förhäv dig ej på din äras

Ty underbara äro Herrens gärningar,

och vad han gör är förborgat

för människor.

5 Många furstar hava måst sätta sig nere på marken,

6-212744. De apokryfiska böckerna.

Syr. 11:14.

rnen den som ingen tänkte på, han har fått bära en krona.

Många härskare hava blivit 6 höljda med vanära,

och ansedda män hava blivit givna i andras våld.

Klandra icke, förrän du har 7

undersökt saken; överväg först, och straffa sedan. Svara icke, förrän du har hört 8

till slut,

och fall ej en annan i talet. Tvista icke om en sak som ej 9

kommer dig vid, och när syndare gå till rätta med

varandra, så håll dig undan.

Min son, syssla icke medio

mångahanda; om du tager dig mycket före,

så skall du ej bliva ostraffad. Om du jagar efter mycket, så

skall du icke nå det, och om du vill fly därifrån, så

skall du ej komma undan. Den ene arbetar och mödar sig 11

och avlas, och dess mer går det tillbaka

för honom. Den andre är trög och behöver 12

andras hjälp, lider brist på kraft och har

överflöd på fattigdom; men Herrens ögon skåda på

honom till hans bästa, och han upprättar honom ur

hans förnedring.

Ja, han upplyfter hans huvud, is så att många måste förundra sig

över honom.

Lycka och olycka, liv och död, 14 fattigdom och rikedom - alltsammans kommer från Herren. och den rike bliver ärad på grund av sin rikedom. 31 Men om någon bliver ärad såsom fattig, huru mycket mer då såsom rik! Och om någon är ärelös såsom rik, huru mycket mer då såsom fattig!

l.Ords. 20:8. Vish. 6:24. /2. Ords. 29:12. /S.lKon. 12:13f. Ords. 28:12, 15.29:4. Pred.4:13. 10:16. /6.3Mos. 19:17f. Syr.28:7. Matt.5:22,38f. Rom. 12:19. /7.1Petr. 5:5. /8.Vish. 6:2f. /9.1 Mos. 18:27. Syr. 17:32. ll.Job 17:14. Jes. 14:11. /13-Ords. 16:18. /14.1Sam. 2:8. Syr. 11:5. Luk. 1:52. /lö.Ps. 44:3. /IB.lMos. 19:23f. 17.5Mos. 32:26. Ps. 9:6f. 121. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /22.Jer. 9:23f. 23.Ps. 15:4. Jak. 2:5f. /24.Syr. 25:10f. /25. Ords. 17:2. /27- Ords.

11 KAPITLET.

Den rätta storheten. Från Herren komma lycka och olycka. Människor som man bör taga sig i akt för.

T^\en ödmjukes vishet upp-JL/ lyfter hans huvud och giver honom en plats ibland stormän.

2 Prisa ingen för hans skönhets

skull,

och fatta ej motvilja mot någon för hans utseendes skull.

3 Bland bevingade varelser är

biet en av de minsta, men vad det frambringar är det yppersta av allt sött.

4 Yvs icke över kläderna som du

bär, och förhäv dig ej på din äras

Ty underbara äro Herrens gärningar,

och vad han gör är förborgat

för människor.

5 Många furstar hava måst sätta sig nere på marken,

rnen den som ingen tänkte på, han har fått bära en krona.

Många härskare hava blivit 6 höljda med vanära,

och ansedda män hava blivit givna i andras våld.

Klandra icke, förrän du har 7

undersökt saken; överväg först, och straffa sedan. Svara icke, förrän du har hört 8

till slut,

och fall ej en annan i talet. Tvista icke om en sak som ej 9

kommer dig vid, och när syndare gå till rätta med

varandra, så håll dig undan.

Min son, syssla icke medio

mångahanda; om du tager dig mycket före,

så skall du ej bliva ostraffad. Om du jagar efter mycket, så

skall du icke nå det, och om du vill fly därifrån, så

skall du ej komma undan. Den ene arbetar och mödar sig 11

och avlas, och dess mer går det tillbaka

för honom. Den andre är trög och behöver 12

andras hjälp, lider brist på kraft och har

överflöd på fattigdom; men Herrens ögon skåda på

honom till hans bästa, och han upprättar honom ur

hans förnedring.

Ja, han upplyfter hans huvud, is så att många måste förundra sig

över honom.

Lycka och olycka, liv och död, 14 fattigdom och rikedom - alltsammans kommer från Herren.17 Vad Herren giver, det få de fromma behålla, och vad han vill, det har alltid framgång.

18 Mången bliver rik genom sin månhet och gnidighet, men detta är den lön som beskäres honom:

19 medan han säger: & Jag har

kommit till rö,

nu vill jag njuta av mitt goda», vet han icke huru lång tid skall

förlida, förrän han måste lämna det åt

andra och själv dö.

20 Stå fast i din uppgift, och lev

i den, ja, åldras i ditt värv.

21 Förundra dig icke över synda-

rens gärningar, förtrösta på Herren, och förbliv

vid ditt arbete. Ty det är lätt i Herrens ögon att hastigt och oväntat göra

den fattige rik.

22 Herrens välsignelse är den from-

mes lön,

och på kort tid låter han sin välsignelse blomstra upp.

23 Säg icke: »Vad nytta kan jag

väl göra,

och vad gott kan jag vänta härefter?»

24 Säg ej heller: »Jag har nog, och vad ont kan härefter drabba

mig?»

25 På lyckans dag glömmer man

olyckan,

och på olyckans dag minnes man icke lyckan.

26 Ty det är lätt för Herren

att på dödsdagen vedergälla en människa efter hennes vägar.

27 En kort stunds ofärd bringar

det förra överflödet i glömska,

och vid en människas slut komma hennes gärningar i dagen.

Prisa ingen lycklig före hans 28 död.

Hurudan en man har varit, det kan man se på hans efterkommande.

För icke vem som helst in 1 ditt hus,

ty mångfaldiga äro den listiges försåt.

Likt en lockfågel i sin bur ärs(den övermodiges hjärta,

och lik spejaren spanar han efter ditt fall.

Försåtligt vänder han gott tills ont,

och på det allra bästa sätter han en fläck.

Av en enda gnista bliver en 3: stor eld,

och syndaren ligger i försåt för att få utgjuta blod.

Tag dig i akt för den illasinnade, 3; ty han stämplar ont;

låt honom icke sätta en fläck på dig för evärdlig tid.

Tag en främling i ditt hus, och 3^ han skall där komma förvirring och oro åstad

och göra dig själv till en främling för dina egna.

l.lMos. 41:40. Ps.78:70f. 113:7f. Dan. 2:48. Luk. 14:7f. /4.Apg. 12:21f. /Ö.Jos. 10:24f. Est. 7:9f. S.Ords. 18:13. /lO.Syr. 3:23. /ll.Ps. 127:lf. Ords. 21:5. Pred. 9:llf. ITim. 6:9. /14.1Sam. 2:7. Job 1:21. Pred. 7:15. /15.16. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /19. ISam. 25:36f. Ps. 37:lf. Pred. 5:12f. Luk. 12:19f. /24.Syr. 5:1. /25.Syr. 18:25. /26. Ords. 24:12 Rom. 2:6. 28. Syr. 41:6f. /32.Jak. 3:5. 12 KAPITLET.

Regler för välgörenhet. Varning för ovänner.

Om du vill göra gott, så se till, mot vem du gör det; då skall du få tack för dina välgärningar. Gör den fromme gott, så skall

du undfå vedergällning, om icke av honom, så dock av

den Högste. Välgärningar må ej bevisas den

som framhärdar i det onda eller den som icke själv övar

välgörenhet. : Giv åt den som är god, men tag

dig ej an syndaren. 5 Gör den ödmjuke gott, men giv

intet åt den ogudaktige. Undanhåll denne ditt bröd; nej,

giv det icke åt honom, på det att han icke därigenom

må få makt över dig. Ty i dubbelt mått skall du få

ont igen för allt gott som du har gjort

mot honom. 5 Också den Högste hatar ju
syndare, och de ogudaktiga låter han få
sitt straff.

8 I medgången lär man icke

känna vännen,

och i motgången bliver ej ovännen fördold.

9 När en man har medgång, hava

hans ovänner sorg; och när han har motgång,drager sig också vännen undan. ö Tro aldrig någonsin din ovän; ty såsom kopparen höljer sig med arg, så ock hans ondska.

L Om han än ödmjukar sig och går där med nedböjt huvud,

83 Syr. 12:18.

så giv dock noga akt och tag dig till vara för honom.

Det skall då gå dig, såsom när man polerar en metallspegel:

du skall märka att han ej till slutet kan behålla sin arg.

Ställ honom icke vid din sida, 12

på det att han ej må stöta omkull dig och intaga din plats.

Sätt honom ej på din högra sida,

på det att han icke må fika efter din stol.

Du kunde då på sistone få sanna mina ord

och med bitter smärta tänka på vad jag har sagt.

Vem har väl medlidande med 13 en ormtjusare som bliver biten

eller med någon av dem som befatta sig med vilda djur?

Lika litet har man medlidande 14 med den som umgås med en syndare

och invecklar sig i hans synder.

Han stannar väl hos dig till 15 en tid,

men om du slår in på en annan väg, så håller han icke ut.

Med sina läppar talar väl ovän-16 nen söta ord,

men i sitt hjärta lägger han råd om att störta dig i gropen.

Med sina ögon fäller väl ovännen tårar,

men om han finner tillfälle, bliver han ej mätt på blod.

Örn en olycka träffar dig, finner 17 du honom före dig på platsen,

och under sken av att vilja hjälpa slår han benen undan dig.

Han skakar huvudet och klap- is par i händerna,han tisslar och tasslar och visar dig en ny uppsyn.

4.2Kor. 6:14f. Gal. 6:10. /6.5Mos. 32:35. Ps. 5:5f. Rom. 12:19. /7. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /S.Syr. 6:6f. 9.Ords. 19:4. /lO.Ords. 26:24f. /13. Ps. 58:4f. /16. Ps.55:22. Jer. 9:4. 41:6f. Syr. 19:26f. 27:23. /18. Syr. 13:7. Mark. 15:29.

13 KAPITLET.

Uppmaning till den fattige att taga sig till vara för den rike.

en som kommer vid tjära, han bliver orenad, och den som umgås med den övermodige bliver honom lik.

2 Tag icke på dig en börda som

är för tung för dig, och umgås ej med en som är

mäktigare och rikare än du. Vad har lerkrukan att göra

med kitteln? Han stöter till, och hon går

sönder.

3 Den rike gör orätt och b annar

därjämte,

den fattige lider orätt och får dessutom göra avbön.

4 Om du kan vara honörn till nytta,

så brukar han dig, men om du intet förmår, då frågar han icke efter dig.

5 Om du har något, så lever lian

gärna samman med dig; han tömmer din pung, utan att göra sig några betänkligheter.

6 Behöver han dig, så leder han

dig vilse; han ler mot dig och ingiver dig

förhoppningar. Han talar vackra ord till dig

och säger: »Varmed kan

jag stå dig till tjänst?»

Han kommer dig att skämmas

genom sina gästabud, till dess han har tömt din pung

både två och tre gånger; och sedan, på sistone, gör han

narr av dig. När han därefter får se dig,

frågar han ej mer efter dig, utan skakar huvudet mot dig. Var på din vakt, så att du icke

bliver vilseledd och förödmjukad i din fåkun-

nighet.

Om en mäktig man kallar på dig, så håll dig tillbaka;

så mycket ivrigare skall han då kalla på dig.

Var ej påträngande, på det att du icke må stötas tillbaka;

håll dig ej heller för långt borta, på det att du icke rnå bliva glömd.

Stå ej efter att få tala med honom såsom med din like,

och tro icke hans många ord.

Ty genom sitt myckna ordflöde frestar han dig,

och under sken av vänlighet utforskar han dig.

Obarmhärtig är han som ej tiger med vad som har blivit sagt;

icke skall han spara på misshandling och bojor.

Var på din vakt och se dig noga * för,

ty du går på branten av ditt fall.

Vart levande väsen älskar

sin like, och var människa den som står

henne närmast. Alla varelser sluta sig samman:

efter sina släkten; han tisslar och tasslar och visar dig en ny uppsyn.

4.2Kor. 6:14f. Gal. 6:10. /6.5Mos. 32:35. Ps. 5:5f. Rom. 12:19. /7. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /S.Syr. 6:6f. 9.Ords. 19:4. /lO.Ords. 26:24f. /13. Ps. 58:4f. /16. Ps.55:22. Jer. 9:4. 41:6f. Syr. 19:26f. 27:23. /18. Syr. 13:7. Mark. 15:29.

13 KAPITLET.

Uppmaning till den fattige att taga sig till vara för den rike.

en som kommer vid tjära, han bliver orenad, och den som umgås med den övermodige bliver honom lik.

2 Tag icke på dig en börda som

är för tung för dig, och umgås ej med en som är

mäktigare och rikare än du. Vad har lerkrukan att göra

med kitteln? Han stöter till, och hon går

sönder.

3 Den rike gör orätt och b annar

därjämte,

den fattige lider orätt och får dessutom göra avbön.

4 Om du kan vara honörn till nytta,

så brukar han dig, men om du intet förmår, då frågar han icke efter dig.

5 Om du har något, så lever lian

gärna samman med dig; han tömmer din pung, utan att göra sig några betänkligheter.

6 Behöver han dig, så leder han

dig vilse; han ler mot dig och ingiver dig

förhoppningar. Han talar vackra ord till dig

och säger: »Varmed kan

jag stå dig till tjänst?»

Han kommer dig att skämmas

genom sina gästabud, till dess han har tömt din pung

både två och tre gånger; och sedan, på sistone, gör han

narr av dig. När han därefter får se dig,

frågar han ej mer efter dig, utan skakar huvudet mot dig. Var på din vakt, så att du icke

bliver vilseledd och förödmjukad i din fåkun-

nighet.

Om en mäktig man kallar på dig, så håll dig tillbaka;

så mycket ivrigare skall han då kalla på dig.

Var ej påträngande, på det att du icke må stötas tillbaka;

håll dig ej heller för långt borta, på det att du icke rnå bliva glömd.

Stå ej efter att få tala med honom såsom med din like,

och tro icke hans många ord.

Ty genom sitt myckna ordflöde frestar han dig,

och under sken av vänlighet utforskar han dig.

Obarmhärtig är han som ej tiger med vad som har blivit sagt;

icke skall han spara på misshandling och bojor.

Var på din vakt och se dig noga * för,

ty du går på branten av ditt fall.

Vart levande väsen älskar

sin like, och var människa den som står

henne närmast. Alla varelser sluta sig samman:

efter sina släkten;så bör ock en man hålla sig till sin like.

Icke kan vargen hava någon gemenskap med lammet;

lika litet syndaren med den gudfruktige.

Icke kan frid råda mellan hyenan och hunden,

och icke kunna rik och fattig leva i frid med varandra.

Vildåsnorna i öknen äro lejonens jaktbyte;

så äro ock de fattiga de rikas bete.

Ödmjukhet är en styggelse för

den övermodige; likaså är den fattige en styggelse

för den rike. Om en rik man förlorar fästet,

så stödes han av sina vann er, men om en ringa man faller,

får han ytterligare en stöt

av sina vänner. Om en rik man vacklar, så

finnas många som hålla

honom uppe; talar han än otillbörliga ord, så

giver man honom dock rätt. Om en ringa man vacklar, så

hannar man honom därjämte; säger han något tänkvärt, så

lånar man honom dock ej

sitt öra. När en rik man talar, tiga alla

stilla, och man höjer hans ord till

skyarna. När en fattig talar, då säger

man: »Vern är denne?», och snävar han, så slår man

därtill omkull honom. Något gott är rikedomen, när

synd icke låder därvid; ett ont är fattigdomen efter den

ogudaktiges mening.

En människas ansikte skiftar 25 alltefter hennes sinnesstämning,

så att hon än visar en ljus uppsyn, än en mörk.

Ett glatt ansikte är tecken på 26 ett förnöjt sinne;

men att utfinna tänkespråk kräver mödosam eftertanke.

l.lKor. 15:33. /S.Ords. 18:23. /7. Syr. 12:18. /9.Ords. 23:lf. /lO.Syr. 7:4. /IS.Syr. 9:13. /14. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /15.Syr.27:9. /17. 2Kor. 6:14f. 20. Ords. 29:27. /21. Ords. 19:4. 23. Ps. 73:9f. Pred. 9:16. /25. Ords. 15:13. ,/26. Pred. 8:1. Syr. 19:29.

14 KAPITLET.

Den girige. Uppmaning till att njuta livet, så länge det varar. Alltings förgänglighet. Sällheten av att hava funnit visheten.

Säll är den man som ickel felar med sin rnun och ej gnages av sorg över

någon synd. Säll är den som icke t'ördömes2

av sin egen själ, och som ej har förlorat sitt hopp. För gnidaren passar det icke 3

att vara rik. Och vad har den snåle för gagn

av penningar? Den som samlar, men ej unnar 4

sig själv något, han samlar

åt andra, och av hans goda skola andra

frossa. Den som är hård mot sig själv, 5

vem skulle han vara god

emot? En sådan får aldrig någon glädje

av sina penningar. Ingen är värre än den som äro

missunnsam mot sig själv; just detta är straffet för hans

ondska. så bör ock en man hålla sig till sin like.

Icke kan vargen hava någon gemenskap med lammet;

lika litet syndaren med den gudfruktige.

Icke kan frid råda mellan hyenan och hunden,

och icke kunna rik och fattig leva i frid med varandra.

Vildåsnorna i öknen äro lejonens jaktbyte;

så äro ock de fattiga de rikas bete.

Ödmjukhet är en styggelse för

den övermodige; likaså är den fattige en styggelse

för den rike. Om en rik man förlorar fästet,

så stödes han av sina vann er, men om en ringa man faller,

får han ytterligare en stöt

av sina vänner. Om en rik man vacklar, så

finnas många som hålla

honom uppe; talar han än otillbörliga ord, så

giver man honom dock rätt. Om en ringa man vacklar, så

hannar man honom därjämte; säger han något tänkvärt, så

lånar man honom dock ej

sitt öra. När en rik man talar, tiga alla

stilla, och man höjer hans ord till

skyarna. När en fattig talar, då säger

man: »Vern är denne?», och snävar han, så slår man

därtill omkull honom. Något gott är rikedomen, när

synd icke låder därvid; ett ont är fattigdomen efter den

ogudaktiges mening.

En människas ansikte skiftar 25 alltefter hennes sinnesstämning,

så att hon än visar en ljus uppsyn, än en mörk.

Ett glatt ansikte är tecken på 26 ett förnöjt sinne;

men att utfinna tänkespråk kräver mödosam eftertanke.

l.lKor. 15:33. /S.Ords. 18:23. /7. Syr. 12:18. /9.Ords. 23:lf. /lO.Syr. 7:4. /IS.Syr. 9:13. /14. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /15.Syr.27:9. /17. 2Kor. 6:14f. 20. Ords. 29:27. /21. Ords. 19:4. 23. Ps. 73:9f. Pred. 9:16. /25. Ords. 15:13. ,/26. Pred. 8:1. Syr. 19:29.

14 KAPITLET.

Den girige. Uppmaning till att njuta livet, så länge det varar. Alltings förgänglighet. Sällheten av att hava funnit visheten.

Säll är den man som ickel felar med sin rnun och ej gnages av sorg över

någon synd. Säll är den som icke t'ördömes2

av sin egen själ, och som ej har förlorat sitt hopp. För gnidaren passar det icke 3

att vara rik. Och vad har den snåle för gagn

av penningar? Den som samlar, men ej unnar 4

sig själv något, han samlar

åt andra, och av hans goda skola andra

frossa. Den som är hård mot sig själv, 5

vem skulle han vara god

emot? En sådan får aldrig någon glädje
av sina penningar. Ingen är värre än den som äro
missunnsam mot sig själv; just detta är straffet för hans
ondska.7 Gör han än något gott, så gör
han det av glömska, och på sistone röjer han sin ondska.
8 En ond människa är den som
har ett missunnsamt öga,
den som vänder bort sitt ansikte
och icke frågar efter andra.
9 Den giriges öga låter sig ej nöja
med det som har blivit honom tilldelat, och usel orättfärdighet kommer själen att förtorka.
10 Ett ont öga ser missunnsamt
på själva brödet och lider brist vid det egna bordet.
11 Min son, gör dig själv gott,
efter måttet av vad du äger, och frambär åt Herren värdiga offergåvor.
12 Kom ihåg att döden icke för-
dröjer sig.
Vad dödsriket har beslutit har ej blivit yppat för dig.
13 Gör din vän gott, förrän du
går hädan;
räck ut din hand och givhonom, efter din förmåga.
14 Försumma icke en glad dag, och försaka ej din del i en oskyldig njutning.
15 Måste du icke åt en annan lämna
dina mödors lön, och ditt arbetes frukt till att fördelas genom lott?
16 Giv och tag, och gör dig inga
betänkligheter;
ty i dödsriket söker man förgäves goda dagar.
17 Allt levande åldras såsom en
klädnad;
sedan urminnes tid är ju så förordnat: »Du skall döden dö.»
Likt lövverket som grönskan
på ett lummigt träd - en del faller av, och en annan
del spricker ut - är det släkte som består av
kött och blod: ett släkte dör bort,och ett annat
födes till liv. Vart människoverk multnar och:
tager en ände, och den som utförde det, han

går bort med det.

Säll är den man som tänker' på visheten,

och som överlägger med sig själv i sitt förstånd,

den som begrundar hennes vä-; gar i sitt hjärta

och eftersinnar hennes hemligheter.

Begiv dig ut efter henne såsom i en spanare,

och ställ dig på lur där hon träder in.

Ja, säll är den som blickar in: genom hennes fönster

och lyssnar vid hennes dörrar;

som rastar nära hennes hus

och slår ned sina tältpluggar vid hennes väggar;

som reser sitt tält invid henne

och tager in i ett sådant ljuvligt härbärge;

som ställer sina barn under hennes skygd

och tager sin viloplats under hennes grenar;

som söker skygd hos henne undan hettan

och vilar ut i hennes härlighet.

l.Syr. 25:8. /2.1Joh. 3:21. /4.Pred. 2:18. 6:lf. /6. Ords. 11:17. /S.Syr. 4:4. /9. Ords. 27:20. ITim. 6:10. lO.Ords. 23:6f. /13-Tob. 4:7f. /14. Pred. 3:12. 8:15. /lö.Ps. 49:18. l Tim. 6:7. /16. Pred. 5:17f. /17.1 Mos. 2:17. /IB. Jes. 40:6f. IPetr. 1:24. /22.Syr. 6:27. 51:13f. /SS.Ords. 8:34f. 15 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående. Människans fria vilja.

1 O å gör den som fruktar Her-^ ren;

ja, den som håller fast vid lagen, han vinner henne.

2 Hon kommer honom till mötes

likasom en moder, och likasom en ung maka tager hon emot honom.

3 Hon giver honom förståndets

bröd att äta och vishetens vatten att dricka.

4 Han stöder sig vid henne och

vacklar icke,

han förlitar sig på henne och kommer ej på skam.

5 Hon upphöjer honom över hans

närmaste

och upplåter hans mun i församlingen.

6 Glädje får han till arvedel,

ja, en fröjdekrahs och ett evärdligt namn.

7 Oförståndiga människor kun-

na aldrig vinna henne, och syndiga män få icke skåda

henne.

s Fjärran är hon från de övermodiga, och lögnare hava henne icke i

sina tankar.

9 Lovsång ljuder icke väl i syndarens mun,

ty den är honom ej ingiven av Herren.

10 Nej, ur ett vist hjärta må lov-

prisning frambäras, och där är den en gåva av Herren.

11 Säg icke: »Det är Herren

som är skulden till mitt avfall»;

ty det han hatar, det får du icke göra.

Säg icke: »Han själv har f or-12 lett mig»;

ty han behöver ingen syndare.

Allt vad styggelse heter, det 13 hatar Herren,

och de som frukta honom hava icke behag därtill.

Han skapade människan i be-14 gynnelsen

och överlämnade henne åt hennes fria vilja.

Om du vill, så kan du hålla bu-15 den,

och att öva trohet står i ditt eget val.

Han har satt framför dig eld IG och vatten;

efter vilket du vill kan du räcka ut din hand.

Framför människan ligga liv 17 och död;

och vilket hon väljer skall varda henne givet.

Ty stor är Herrens vishet; is

väldig är han i makt, och allting ser han.

Och hans ögon äro vända 19 till dem som frukta honom,

och han känner allt vad en människa har för händer.

Men ingen bjöd han att vara 20 ogudaktig,

och ingen gav han lov till att synda.

2.Jes. 66:13. /3. Jes. 55:1. Joh.4:14. 5. Vish. 8:10. Syr. 21:17. /6. Vish. 8:13. Syr. 1:11. /7. Vish. 1:4. /9. Ps. 50:16. Ords. 26:7. /ll.Jak. 1:13. /13. Ps. 5:5. /14.1Mos. 1:27. 2:16. 5Mos. 30:19. /15. Matt. 19:17. /17. 5 Mos. 30:15f. Jer. 21:8. /18. Syr. 23:19. Hebr. 4:13. /19. Ps. 33:18. 34:16. IPetr. 3:12.

16 KAPITLET.

Ogudaktiga barn en osäker besittning. Ogudaktighetens straff. Varning för säkerhet. Guds verk i naturen.

1 A stunda icke en stor skara Ji\ dåliga barn,

och gläd dig ej över ogudaktiga söner.

2 Får du än många barn, så gläd
dig ej över dem, om icke Herrens fruktan finnes hos dem.
3 Lita icke på att de skola få leva, och gör dig ej säker om att de
skola bestå. Ty ett enda barn kan vara bättre
än tusen, och att dö barnlös är bättre än
att hava ogudaktiga barn.
4 En enda förståndig man kan
bliva fader till en folkrik stad,
men en hel stam av orättfärdiga varder utrotad.
5 Mycket sådant har jag skådat
med mina ögon; ja, om ännu märkligare ting har mitt öra hört.
6 I en församling av syndare upp-
flammar eld,
och över ett gensträvigt folk uppflammar vrede.
7 Herren hade ingen misskund
med forntidens jättar, när de i sin väldighet reste sig upp emot honom.
8 Han skonade icke det folk som
Löt bodde ibland; han höll dem för en styggelse för deras fräckhets skull.
9 Han hade ej förbarmande med
det folk som var hemfallet åt fördärv,
dem som blevo utrotade i sina synder.
Syrak
Så gick det ock med skaran av 10
de sex hundra tusen som hade gaddat sig samman i
sina hjärtans hårdhet. Ja, gällde det allenast en endaii
hårdnackad man, förunderligt vore, om han bleve
ostraffad. Ty barmhärtighet finnes hos
Herren, men också vrede; han är mäktig i att förlåta, men
han utgjuter ock vrede. Så stor som hans barmhärtighet 12
är, så stor är hans tuktan; envar dömer han efter hans
gärningar. Icke kan syndaren undkomma 13
med sitt rov, och den frommes förväntan
sviker han ej. All god gärning skall han främja; 14 envar skall få efter vad han har
gjort.
Säg icke: »Jag är fördold för 17
Herren, icke tänker väl någon på mig

i höjden. Bland så många människor kan
jag ej bliva ihågkommet!. Ja, vad är min själ i den oändliga skapelsen?» Se, himmelen och himlarnas is
himmel bäva, så ock havsdjupet och jorden,
när han låter sin hemsökelse
drabba. Ja, bergen och jordens grund-19
valar skälva
och darra, när han ser på dem. Och sådant begrundar man icke 20
i sitt hjärta!
Nej, vem besinnar hans vägar? Likasom stormvinden, som män- 21
niskan icke kan se, så äro de flesta av hans verk
förborgade.2 »Vern kan kungöra hans rätt-
färdighets gärningar? Eller vem kan vänta ut dem? Nej, länge dröjer det, till dess han fullbordar sitt beslut.»
3 Så tänker den som har ringa
förstånd;
ja, en oförnuftig och förvillad man tänker sådan dårskap.
4 Hör mig, min son, och lär dig
förstånd,
och akta i ditt hjärta på mina ord.
5 Jag vill yppa en lära, vägd på
våg,
och med noggrannhet meddela förstånd.
6 När Herren skapade sina verk
i begynnelsen,
ja, redan då han danade dem, bestämde han deras särskilda lotter. ' Han ordnade för evig tid sina verk
och fastställde deras herradömen för alla tider.
De bliva icke hungriga eller trötta,
och de höra ej upp med att utföra sina värv. i De stöta icke emot varandra,
och aldrig äro de ohörsamma mot hans befallningar.
Därefter skådade Herren på
jorden
och uppfyllde den med sitt goda.)Med allahanda levande väsen
betäckte han den, och dit vända de åter tillbaka.

l.Vish. 4:1. /6.4Mos. 11:1. /7.1Mos. 6:4f. Bar. 3:26f. 2Petr. 2:5. /8.1 Mos. 18:20f. 19:23f. Hes. 16:49. /10.2Mos. 12:37. 4Mos. 11:21. 26:65. /11.2Mos. 20:5f. Jos. 7:l.Syr.5:6f./12.Ps.62:13. Ords.24:12. Rom.2:6. /13.Pred.8:12f. 14. Syr. 17:23. /15.16. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text

i Ordförkl. /17.Ps. 10:4f.33:l3f.94:7. Syr. 23:18f. /18-Ps. 18:8f. /19.Ps. 97:5.104:32. Nah.l:5. /21.Pred.ll:5. Syr.

43:32. Joh. 3:8. /26. IMos. l:lf. /27.Jes. 40:26. Syr. 43:10. 28.Ps. 104:19f. /SO.Ps. 104:29.

17 KAPITLET.

Människans skapelse. Lagen. Guds vedergällande rättfärdighet. Uppmaning till omvändelse.

Herren skapade människan i av jord, och han lät henne åter vända

tillbaka till jorden. Några få dagar, noga avmätta, 2

beskärde han dem, och han gav dem makt över allt

som är på jorden. Han beklädde dem med krafts

efter det mått som anstod

dem, och till sin avbild skapade han

dem. Han lät fruktan för dem kom- 4

ma över allt levande och gav dem makt att råda

över fyrfotadjur och fåglar. Förnuft och tunga och ögon 6

gav han dem;

han gav dem öron, och ett hjärta, så att de skulle kunna

tänka. Med förstånd och insikt upp-7

fyllde han dem, och han lärde dem vad gott och

ont är. Han satte sitt öga i deras hjär- 8

tan, för att kunna visa dem huru

stora hans verk äro. Så skulle de kunna förtälja hans 9

väldiga gärningar och prisa hans heliga namn. 10

Därtill förlänade han demii

kunskap,

och en lag till liv gav han dem till besittning. 2 »Vern kan kungöra hans rätt-

färdighets gärningar? Eller vem kan vänta ut dem? Nej, länge dröjer det, till dess han fullbordar sitt beslut.»

3 Så tänker den som har ringa

förstånd;

ja, en oförnuftig och förvillad man tänker sådan dårskap.

4 Hör mig, min son, och lär dig

förstånd,

och akta i ditt hjärta på mina ord.

5 Jag vill yppa en lära, vägd på

våg,

och med noggrannhet meddela förstånd.

6 När Herren skapade sina verk

i begynnelsen,

ja, redan då han danade dem, bestämde han deras särskilda lotter. ' Han ordnade för evig tid sina verk

och fastställde deras herradömen för alla tider.

De bliva icke hungriga eller trötta,

och de höra ej upp med att utföra sina värv. i De stöta icke emot varandra,

och aldrig äro de ohörsamma mot hans befallningar.

Därefter skådade Herren på

jorden

och uppfyllde den med sitt goda.)Med allahanda levande väsen

betäckte han den, och dit vända de åter tillbaka.

l.Vish. 4:1. /6.4Mos. 11:1. /7.1Mos. 6:4f. Bar. 3:26f. 2Petr. 2:5. /8.1 Mos. 18:20f. 19:23f. Hes. 16:49. /10.2Mos. 12:37. 4Mos. 11:21. 26:65. /11.2Mos. 20:5f. Jos. 7:l.Syr.5:6f./12.Ps.62:13. Ords.24:12. Rom.2:6. /13.Pred.8:12f. 14. Syr. 17:23. /15.16. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text

i Ordförkl. /17.Ps. 10:4f.33:l3f.94:7. Syr. 23:18f. /18-Ps. 18:8f. /19.Ps. 97:5.104:32. Nah.l:5. /21.Pred.ll:5. Syr. 43:32. Joh. 3:8. /26. IMos. l:lf. /27.Jes. 40:26. Syr. 43:10. 28.Ps. 104:19f. /SO.Ps. 104:29.

17 KAPITLET.

Människans skapelse. Lagen. Guds vedergällande rättfärdighet. Uppmaning till omvändelse.

Herren skapade människan i av jord, och han lät henne åter vända

tillbaka till jorden. Några få dagar, noga avmätta, 2

beskärde han dem, och han gav dem makt över allt

som är på jorden. Han beklädde dem med krafts

efter det mått som anstod

dem, och till sin avbild skapade han

dem. Han lät fruktan för dem kom- 4

ma över allt levande och gav dem makt att råda

över fyrfotadjur och fåglar. Förnuft och tunga och ögon 6

gav han dem;

han gav dem öron, och ett hjärta, så att de skulle kunna

tänka. Med förstånd och insikt upp-7

fyllde han dem, och han lärde dem vad gott och

ont är. Han satte sitt öga i deras hjär- 8

tan, för att kunna visa dem huru

stora hans verk äro. Så skulle de kunna förtälja hans 9

väldiga gärningar och prisa hans heliga namn. 10

Därtill förlänade han demii

kunskap,

och en lag till liv gav han dem till besittning.12 Ett evigt förbund upprättade

han med dem,

och sina rätter lärde han dem. is Deras ögon fingo skåda hans
härlighets majestät, o,ch hans rösts härlighet hörde deras öra.
14 Han sade till dem: »Tagen eder
till vara för allt vad orätt är»,
och gav dem befallning, envar angående hans nästa.
15 Deras vägar ligga alltid up-
penbara inför honom, de äro icke fördolda för hans
ögon.
i? (Över vart och ett av de andra folken har han insatt en furste,
men Israel är Herrens egen besittning.)
19 Alla deras gärningar ligga inför
honom klara såsom solen, och hans ögon äro oavvänt riktade på deras vägar.
20 Deras missgärningar äro icke
fördolda för Herren, och alla deras synder ligga uppenbara inför honom.
22 En mans barmhärtighet förva-
rar han såsom en signetring, och en människas godhet aktar han noga såsom sin ögonsten.
23 En gång skall han stå upp och
vedergälla dern
och låta vedergällningen komma över vars och ens huvud.
24 Men dem som vilja bättra sig
tillstädjer han att vända om,
och han uppmuntrar dem som äro nära att uppgiva hoppet.
25 Så omvänd dig nu till Herren,
och hör upp med att.synda;
Syrak
bönfall inför hans ansikte, och .
undvik det som kan komma
dig på fall. Kom tillbaka till den Högste, 2(
och vänd om från orättfärdigheten, och hata av hjärtat allt vad
styggelse heter. Vem prisar den Högste i döds-2'
riket? Allenast de som leva hembära
honom lov. Hos den döde tystnar tack-2*
sägelsen - han är ju icke
ens mer till; den som har liv och hälsa, han
prisar Herren. Huru stor är icke Herrens barm-
härtighet och hans förlåtande nåd mot

dem som omvända sig till

honom! Ty människorna kunna ickes<

vara fullkomliga; människors barn äro ju icke

odödliga. Vad är väl klarare än solen? 3

Och ändå sviker dess sken. Huru mycket mer då människan,

vilkens sinne är vänt till

kött och blod! Herren mönstrar himlahöjdens 3:

härskaror,

men människorna äro allasammans stoft och aska.

l.lMos. 2:7. 3:19. /2.Job 14:5. Syr. 37:25. /3-lMos. l:27f. 5:1. Vish. 2:23. 4.1Mos.9:2. /ö. Se A p o k r y f i s ka skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /6. Ords.20:12. Se Hjärta i Ordförkl. 12. 2 Mos. 24:lf. 5 Mos. 4:13. /13. 2 Mos. 19:16f. /15. Jer. 16:17. /16. Jfr v. 5. /17.5Mos. 4:19f. Ps. 82:lf. Dan. 10:13. Se Änglar i Ordförkl. 18. Jfr v. 5. /19.Syr. 23:19. Hebr. 4:13. /20.Ps. 90:8. /21. Jfr v. 5. f 22. Ps. 17:8. /23.Syr. 16:14. Matt. 16:27. 24.Matt. 11:28. /25.Ps. 34:15. Jer. 3:12. Apg. 3:19. /27.Ps. 6:6. Jes. 38:18f. Bar. 2:17. /29.Ps. 103:8f. 31. Job 25:5. Rom. 8:7. /32. Ps. 103:14. Syr. 10:9.

18 KAPITLET.

Guds storhet och människans ringhet. Värdet av vänliga ord. Uppmaning till förtänksamhet. Varning för vällevnad.

1 TT an som lever i evighet, han IT! har skapat det alltsammans.

2 Herren allena har rätten på sin

sida.

4 Åt ingen har han givit makt

att förkunna hans verk. Och vem kan väl utrannsaka hans väldiga gärningar?

5 Vem kan mäta hans väldiga

makt?

Och vem kan därjämte skildra hans nådesbevis?

6 Intet kan tagas bort och intet

läggas till;

och ingen kan utrannsaka Herrens underbara verk.

7 När någon menar sig vara fär-

dig därmed,

då är han allenast vid begynnelsen;

och när han menar sig hava kommit till slutet,

då står han där rådlös.

8 Vad är väl människan, och

vad duger hon till? Vad gott eller vad ont kan hon komma åstad?

9 Talet av en människas dagar

är, när det når högt, hundra år.

10 Såsom en vattendroppe i havet

eller såsom ett sandkorn, så äro hennes få år i den oändliga tiden.

11 Fördenskull är Herren lång-

modig mot dem och utgjuter över dem sin barmhärtighet.

12 Han ser och vet huru svår deras

ände är;

fördenskull giver han sin förlåtelse,i..rikt mått. .,

91 Syr. 18:22.

En människas barmhärtighet 13 sträcker sig till hennes nästa,

men Herrens barmhärtighet till allt levande.

Han agar och tuktar och undervisar;

han för till rätta, såsom en herde sin hjord.

Han förbarmar sig över demi4 som taga emot tuktan

och över dem som med iver följa hans rätter.

Min son, när du gör gott, så 15 gör det utan förebråelser;

och fäll aldrig sårande ord, när du giver en gåva.

Daggen mildrar ju den bran-16 nande hettan;

likaså kan ett ord vara förmer än gåvan.

Ja, ett ord kan vara mer värt 17 än en god gåva,

men bådadera finnas hos den som gärna gör gott.

En dåre talar ovänligt hårda is ord,

och den missunnsammes gåva kommer ögon att försmak-ta.

Lär först själv, innan du 19

talar, och sörj för din hälsa, förrän

sjukdomen kommer. Rannsaka dig själv, förrän dom20

fälles; då skall du i hemsökelsens stund

finna förlåtelse. Ödmjuka dig, innan du har 21

blivit sjuk, och visa ånger i samma stund

som du syndar. Låt ej hindra dig från att i 22

rätt tid infria ditt löfte, och vänta icke till .din döda-stund med att göra dig fri ifrån det.

23 Överväg noga, innan du gör

ett löfte,

ocli var icke lik en som frestar Herren.

24 Tänk på vreden under dina

sista dagar,

och på domens stund, när Herren vänder sitt ansikte ifrån dig.

25 Tänk på hungerns tid, medan

du ännu har allt tillfyllest, på fattigdom och brist, under rikedomens dagar.

26 Från morgonen till aftonen

ändrar sig tiden, så skiftar allting hastigt om inför Herren.

27 En vis man är på sin vakt i

allt,

och i frestelsens stund tager han sig till vara för felsteg.

28 Var och en som är förståndig

känner visheten; och den som har funnit henne, honom giver han sitt lov.

29 De som förstå visa ord, de

lägga ock själva vishet i dagen

och låta träffande ordspråk flöda.

30 Följ icke dina begärelser, utan hejda dina lustar.

31 Om du giver medhåll åt din

själs begärelse,

så skall den göra dig till ett ämne för dina fienders skadeglädje.

32 Hav icke din glädje i yppig

vällevnad,

på det att du ej må bliva utarmad genom att taga del i sådant liv.

33 Bliv ej en tiggare genomgått

hålla dryckesgillen för lånade penningar, medan du själv intet har i din pung.

3. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /5.Ps. 40:6. /6.Ps. 139:17f. Syr. 42:21. /S.Job 35:6f. /9. Ps. 90:10. ll.Vish. 12:18. Luk.l3:7f. /13.Ps. 23:lf. 104:27f. 145:9. Jes. 40:11. Tob. 13:2. /15. Syr.41:22. /21.Syr.5:7. /22. 5Mos. 23:21. Pred.5:3. /24.Syr. 7:36. 25- l Mos. 41:33f. / 2 8.Ords. 27:1. /30. Gal. 5:16. IPetr. 2:11. /31. Syr.6:4. 32. Ords. 21:17. Luk. 15:13f. 19 KAPITLET.

Följden av ett besinningslöst levnadssätt. Det onda ryktet. Äkta och falsk vishet.

En arbetare som är hem-1 fallen åt dryckenskap bliver icke rik;

den som föraktar det ringa, han kommer inom kort på obestånd.

Vin och kvinnor leda förstån- 2 diga män på avvägar,

och den som håller sig till skökor, han är besinnings-lös mer än dessa.

Han skall bliva ett byte för för- 3 ruttnelse och maskar,

ja, en besinningslös människa skall ryckas bort.

Den som är för snartrogen, 4

han är lättsinnig, och den som så försyndar sig,

han felar mot sig själv. Den som glades över ondskans
drager över sig dom, men den som hatar skvaller, 6
han slipper mycket ont. För aldrig vidare vad någon 7
har sagt;
du skall alls intet förlora därpå. Omtala det icke, vare sig förs
vän eller ovän; håll det dolt, såframt du därmed
icke begår synd. stund med att göra dig fri ifrån det.
23 Överväg noga, innan du gör
ett löfte,
ocli var icke lik en som frestar Herren.
24 Tänk på vreden under dina
sista dagar,
och på domens stund, när Herren vänder sitt ansikte ifrån dig.
25 Tänk på hungerns tid, medan
du ännu har allt tillfyllest, på fattigdom och brist, under rikedomens dagar.
26 Från morgonen till aftonen
ändrar sig tiden, så skiftar allting hastigt om inför Herren.
27 En vis man är på sin vakt i
allt,
och i frestelsens stund tager han sig till vara för felsteg.
28 Var och en som är förståndig
känner visheten; och den som har funnit henne, honom giver han sitt lov.
29 De som förstå visa ord, de
lägga ock själva vishet i dagen
och låta träffande ordspråk flöda.
30 Följ icke dina begärelser, utan hejda dina lustar.
31 Om du giver medhåll åt din
själs begärelse,
så skall den göra dig till ett ämne för dina fienders skadeglädje.
32 Hav icke din glädje i yppig
vällevnad,
på det att du ej må bliva utarmad genom att taga del i sådant liv.
33 Bliv ej en tiggare genomgått
Syrak
hålla dryckesgillen för lånade penningar, medan du själv intet har i din pung.
3. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /5.Ps. 40:6. /6.Ps. 139:17f. Syr. 42:21. /S.Job

35:6f. /9. Ps. 90:10. ll.Vish. 12:18. Luk.l3:7f. /13.Ps. 23:lf. 104:27f. 145:9. Jes. 40:11. Tob. 13:2. /15. Syr.41:22. /21.Syr.5:7. /22. 5Mos. 23:21. Pred.5:3. /24.Syr. 7:36. 25- l Mos. 41:33f. / 2 8.Ords. 27:1. /30. Gal. 5:16. IPetr. 2:11. /31. Syr.6:4. 32. Ords. 21:17. Luk. 15:13f. 19 KAPITLET.

Följden av ett besinningslöst levnadssätt. Det onda ryktet. Äkta och falsk vishet.

En arbetare som är hem-1 fallen åt dryckenskap bliver icke rik;

den som föraktar det ringa, han kommer inom kort på obestånd.

Vin och kvinnor leda förstån- 2 diga män på avvägar,

och den som håller sig till skökor, han är besinnings-lös mer än dessa.

Han skall bliva ett byte för för- 3 ruttnelse och maskar,

ja, en besinningslös människa skall ryckas bort.

Den som är för snartrogen, 4

han är lättsinnig, och den som så försyndar sig,

han felar mot sig själv. Den som glades över ondskans

drager över sig dom, men den som hatar skvaller, 6

han slipper mycket ont. För aldrig vidare vad någon 7

har sagt;

du skall alls intet förlora därpå. Omtala det icke, vare sig förs

vän eller ovän; håll det dolt, såframt du därmed

icke begår synd.9 Ty när man väl har hört dig,

tager man sig i akt för dig,

och vid lägligt tillfälle skall

man låta dig känna sitt

hat.

10 Har du hört ett rykte, låt det

då dö med dig; var lugn, du kommer icke att sprängas sönder därav.

11 För ett ryktes skull gripes en

dåre av födslovåndor, såsom en barnaföderska för fostrets skull.

12 Likt en pil som har fastnat i

låret

är ett rykte som har kommit in i en dåres inre.

13 Tag din vän i förhör; kanhända är han icke skyldig. Men om han är skyldig, så

tillrättavisa honom, för att han icke må fela på nytt.

14 Tag din nästa i förhör; kanhända har han icke sagt det. Men om han har sagt det, så

tillrättavisa honom, för att han icke må göra det en gång till.

15 Tag din vän i förhör; ty ofta

är förtalet framme. Och tro icke allt vad som säges. IG Mången förgår sig, men utan

ond avsikt. Och vem har icke syndat med
sin tunga? 17 Tag din nästa i förhör, innan
du talar strängt till honom, och lämna rum för den Högstes
lag.
20 Ingen vishet finnes utan Herrens fruktan,
och till visheten hör alltid att man gör efter lagen.
22 Men vishet är ej att vara förfaren i ondska,
och syndares rådklokhet är icke
förstånd.
Mången gång är vishet styggelse, 23 och mången dåre har föga av
ondska. Bättre är att vara gudfruktig, 24
om ock underlägsen i insikt, än att vara rik på förstånd,
men tillika överträda lagen. Mången gång är skarpsinnig 25
klokskap orättfärdig, och mången handlar vrångt för
att bringa rätten i dagen. Mången går nedböjd i sorg-26
dräkt,
medan hans inre är fullt av svek. Han hänger huvudet och låtsar 27
sig vara döv på ena örat, men när han är obemärkt, överraskar han dig. Och om han hindras att f or-28
synda sig mot dig av brist
på kraft, skall han dock göra dig illa, så
snart han får tillfälle. På utseendet kännes mannen, 20 och den vise kännes på sitt sätt
att skicka sig. Klädseln och skrattet och gån- 30
gen, de röja vem och hurudan en
människa är.

1. Ords. 21:17. /2. l Kon. 11:4. Hos. 4:11. Syr. 9:9. /3. Ords. 7:26f. 7. Syr. 42:1. /13. Matt. 18:15f. /16. Jak. 3:2. /17. 3Mos. 19:17. /18.19. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /2O.Job 28:28. Ps. 111:10. Ords. 1:7. Syr. 1:27. 21. Jfrv.l8./22.Vish.l:4.Syr.l5:7. 23.Jak. 3:15f. /26.Jer. 41:6f. Syr. 12:16f. /SO.Syr. 21:20.

20 KAPITLET.

Vikten av att tala och tiga i rätt tid. Skenets bedräglighet. Dårens girighet, tungans synder, vishetens nytta.

Mången gång sker tillrätta-1 visning i otid,
9 Ty när man väl har hört dig,
tager man sig i akt för dig,
och vid lägligt tillfälle skall
man låta dig känna sitt
hat.

10 Har du hört ett rykte, låt det
då dö med dig; var lugn, du kommer icke att sprängas sönder därav.
11 För ett ryktes skull gripes en
dåre av födslovåndor, såsom en barnaföderska för fostrets skull.
12 Likt en pil som har fastnat i
låret
är ett rykte som har kommit in i en dåres inre.
13 Tag din vän i förhör; kanhända är han icke skyldig. Men om han är skyldig, så
tillrättavisa honom, för att han icke må fela på nytt.
14 Tag din nästa i förhör; kanhända har han icke sagt det. Men om han har sagt det, så
tillrättavisa honom, för att han icke må göra det en gång till.
15 Tag din vän i förhör; ty ofta
är förtalet framme. Och tro icke allt vad som säges. IG Mången förgår sig, men utan
ond avsikt. Och vem har icke syndat med
sin tunga? 17 Tag din nästa i förhör, innan
du talar strängt till honom, och lämna rum för den Högstes
lag.
20 Ingen vishet finnes utan Herrens fruktan,
och till visheten hör alltid att man gör efter lagen.
22 Men vishet är ej att vara förfaren i ondska,
och syndares rådklokhet är icke
förstånd.
Mången gång är vishet styggelse, 23 och mången dåre har föga av
ondska. Bättre är att vara gudfruktig, 24
om ock underlägsen i insikt, än att vara rik på förstånd,
men tillika överträda lagen. Mången gång är skarpsinnig 25
klokskap orättfärdig, och mången handlar vrångt för
att bringa rätten i dagen. Mången går nedböjd i sorg-26
dräkt,
medan hans inre är fullt av svek. Han hänger huvudet och låtsar 27
sig vara döv på ena örat, men när han är obemärkt, överraskar han dig. Och om han hindras att f or-28
synda sig mot dig av brist
på kraft, skall han dock göra dig illa, så
snart han får tillfälle. På utseendet kännes mannen, 20 och den vise kännes på sitt sätt
att skicka sig. Klädseln och skrattet och gån- 30
gen, de röja vem och hurudan en

människa är.

1. Ords. 21:17. /2. l Kon. 11:4. Hos. 4:11. Syr. 9:9. /3. Ords. 7:26f. 7. Syr. 42:1. /13. Matt. 18:15f. /16. Jak. 3:2. /17. 3Mos. 19:17. /18.19. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /2O.Job 28:28. Ps. 111:10. Ords. 1:7. Syr. 1:27. 21. Jfrv.l8./22.Vish.l:4.Syr.l5:7. 23.Jak. 3:15f. /26.Jer. 41:6f. Syr. 12:16f. /SO.Syr. 21:20.

20 KAPITLET.

Vikten av att tala och tiga i rätt tid. Skenets bedräglighet. Dårens girighet, tungans synder, vishetens nytta.

Mången gång sker tillrätta-1 visning i otid,

och mången gång är den klok,

som tiger. 2 Långt bättre är att tillrättavisa

än att bära agg; och den som erkänner sitt fel,

han bliver besparad mycket

ont.

4 Lik en snöpt man som trånar ef ter

att beröva en jungfru hennes oskuld

är den som vill skipa rätt genom våld.

5 Mången som tiger befinnes vara

vis,

men mången gör sig förhatlig genom mycket ordande.

6 Mången tiger, eftersom han intet

har att svara;

men mången tiger, därför att han vet sin tid.

7 En vis man tiger, till dess tiden

är inne;

men skrävlaren och dåren taga ej den rätta tiden i akt.

8 Den som har överflöd på ord

bliver avskydd,

och den som uppträder med maktspråk, han gör sig förhatlig.

9 Mången gång ligger lycka i en

människas olycka, och av vinning bliver mången gång förlust.

10 Mången gåva bliver för givaren

utan gagn,

men mången gåva vedergälles dubbelt.

11 För mången leder hans anseende

till förödmjukelse, men mången får ur förnedringen upplyfta huvudet.

12 Mången köper mycket för en

ringa penning,

men får dock betala det sju-falt.

Den vise gör sig omtyckt 13 genom sitt tal,

men dårars fagra ord äro förspillda.

En dåres gåva länder dig icke 14 till gagn,

ty med giriga blickar ser han efter vedergällning.

Knappa äro hans gåvor, men 15 många hans hårda ord,

och han spärrar upp munnen såsom en utropare.

I dag lånar han ut, i morgon kräver han igen;

förhatlig är en sådan människa.

Dåren säger: »Jag har ingen 16 vän,

och jag får ingen tack för mina välgärningar.

De som äta mitt bröd hava onda tungor.»

Huru ofta och av huru många 17 bliver ej en sådan förhånad!

Bättre är att falla på marken is än att komma på fall genom tungan;

på det sättet komma de onda på fall med hast.

Ord i orätt stund röja en obe-19 haglig människa;

i de ouppfostrades mun äro sådana ord vanliga.

Ett tänkespråk från en dåres 20 mun vinner intet bifall,

ty han uttalar det icke i rätta stunden.

Mången hindras av sin fattig- 21 dom ifrån att synda;

så slipper han att få sin vila störd av samvetskval.

Mången bereder sitt eget f or-22 därv genom blyghet,

ja, fördärvar sig själv genom att skicka sig såsom en fåkunnig.23 Mången giver för skams skull

löften åt en vän och skaffar sig därmed oförskyllt

en fiende i honom. ;4 En svår fläck på en människa

är lögnen; i de ouppfostrades mun är den

vanlig. 5 Bättre är en tjuv än en som

har till vana att ljuga; men båda skola de få fördärv

till arvedel.

16 En lögnaktig människas sinnesart är en vanheder för henne,

och hennes skam följer henne beständigt åt.

:7 Den vise främjar sitt eget

bästa genom sina ord, och en förståndig man vinner ynnest hos de store.

58 För den som brukar sin jord

stiger säden i bingen, och den som äger stormäns ynnest, han får orättfärdighet överskyld.

59 Skänker och gåvor förblinda

de vises ögon,

och såsom en munkavle hindra de dem att tala bestraffande ord. K) Dold vishet och förborgad skatt,

vartill gagna de båda? u Bättre är den som döljer sin

dårskap än den som döljer sin vishet,

l.Syr. 19:17. /3. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /6. Pred. 3:7. /7. Ords. 25:11. Syr. 32:4. /g.Ords. 10:19. /10. Ords. 28:27. /IS.Syr. 18:16f. /22. Syr.4:21. 25.Syr. 5:14. 7:13. /27.1Mos.41:37f. 28.Ords. 12:11.28:19. /29.2Mos. 23:8. 5Mos. 16:19. /SO.Syr. 41:14. Matt. 25:18f. Luk. 11:33.

Uppmaning till att undfly synden och till att göra bättring. Den vise och dåren.

Min son, har du syndat, så i gör det icke mer,

och bed om förlåtelse för vad du förut har brutit.

Fly för synden såsom för enorm; 2

ty om du kommer den för nära, så stinger den dig.

Dess tänder äro såsom lejontänder,

och de dräpa människors själar.

All orättfärdighet är såsom etts tveeggat svärd;

för det sår som den giver finnes ingen läkedom.

Tyranni och våld föröda rike- 4 dom;

på det sättet bliver den övermodiges hus förött.

Bönen från den fattiges mun 5 når fram till Herrens öron,

och med hast får han sin rätt.

Den som hatar bestraffning, han 6 är inne på syndarens väg;

men den som fruktar Herren, han omvänder sig av hjärtat.

På långt håll gör sig storskräv- 7 låren känd,

men den förståndige märker när han tager miste.

Den som bygger sitt hus med 8 andras penningar,

han är lik en som samlar sten till sin egen gravhög.

De orättfärdigas hop är såsom 9 en packe blår,

och deras ände är att förtäras av eldslåga.

Syndarens väg är jämn och välio> stenlagd,

men vid dess slut öppnar sig dödsrikets djup. 23 Mången giver för skams skull

löften åt en vän och skaffar sig därmed oförskyllt

en fiende i honom. ;4 En svår fläck på en människa

är lögnen; i de ouppfostrades mun är den

vanlig. 5 Bättre är en tjuv än en som

har till vana att ljuga; men båda skola de få fördärv
till arvedel.
16 En lögnaktig människas sinnesart är en vanheder för henne,
och hennes skam följer henne beständigt åt.
:7 Den vise främjar sitt eget
bästa genom sina ord, och en förståndig man vinner ynnest hos de store.
58 För den som brukar sin jord
stiger säden i bingen, och den som äger stormäns ynnest, han får orättfärdighet överskyld.
59 Skänker och gåvor förblinda
de vises ögon,
och såsom en munkavle hindra de dem att tala bestraffande ord. K) Dold vishet och förborgad skatt,
vartill gagna de båda? u Bättre är den som döljer sin
dårskap än den som döljer sin vishet,

l.Syr. 19:17. /3. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /6. Pred. 3:7. /7. Ords. 25:11. Syr. 32:4. /g.Ords. 10:19. /10. Ords. 28:27. /IS.Syr. 18:16f. /22. Syr.4:21. 25.Syr. 5:14. 7:13. /27.1Mos.41:37f. 28.Ords. 12:11.28:19. /29.2Mos. 23:8. 5Mos. 16:19. /SO.Syr. 41:14. Matt. 25:18f. Luk. 11:33.

Uppmaning till att undfly synden och till att göra bättring. Den vise och dåren.

Min son, har du syndat, så i gör det icke mer,
och bed om förlåtelse för vad du förut har brutit.
Fly för synden såsom för enorm; 2
ty om du kommer den för nära, så stinger den dig.
Dess tänder äro såsom lejontänder,
och de dräpa människors själar.
All orättfärdighet är såsom etts tveeggat svärd;
för det sår som den giver finnes ingen läkedom.
Tyranni och våld föröda rike- 4 dom;
på det sättet bliver den övermodiges hus förött.
Bönen från den fattiges mun 5 når fram till Herrens öron,
och med hast får han sin rätt.
Den som hatar bestraffning, han 6 är inne på syndarens väg;
men den som fruktar Herren, han omvänder sig av hjärtat.
På långt håll gör sig storskräv- 7 låren känd,
men den förståndige märker när han tager miste.
Den som bygger sitt hus med 8 andras penningar,
han är lik en som samlar sten till sin egen gravhög.
De orättfärdigas hop är såsom 9 en packe blår,

och deras ände är att förtäras av eldslåga.
Syndarens väg är jämn och välio> stenlagd,
men vid dess slut öppnar sig dödsrikets djup.11 Den som håller lagen, han
är herre över sitt sinne; och fulländningen av Herrens fruktan är visheten.
12 Den som icke är klok, han kan
icke mottaga tuktan, men det finnes en klokhet som är rik på bittra följder.
13 En vis mans kunskap väller
fram såsom en översvämmande flod,
och hans rådklokhet är såsom en flödande källa.
14 En dåres inre är såsom ett
sprucket krus;
ingen kunskap kan han hålla kvar.
15 Om den förståndige får höra
ett vist ord, så prisar han det och fogar ett
annat därtill. Om den lättfärdige hör det, så
misshagar det honom, och han kastar det bakom
ryggen.
16 Dårens tal är såsom en börda
på en vandring, men på den insiktsfulles läppar bor behag.
17 Till den förståndiges mun lyss-
nar man gärna i församlingen,
och hans ord begrundar man i
sitt hjärta.
is Lik ett hus som ligger i spillror är visheten för dåren,
och den oförståndiges kunskap visar sig i ord utan mening.
19 Såsom bojor om fötterna gäl-
ler tukt för de oförnuftiga, och såsom handbojor på högra handen.
20 Dåren brister ut i gapskratt, men en klok man småler på sin
höjd helt stilla.
Såsom ett gyllene smycke aktas 2
tukt av den förståndige, och såsom en prydnad på högra
armen. Dåren skyndar med ilande steg 2
in i ett hus, men den väl förfarne dröjer
försynt vid ingången. Den vettlöse spejar från dörren 2
in i huset, men den väluppfostrade stannar
därutanför. Att lyssna vid dörren visar brist 2

på uppfostran, och den förståndige skulle känna
sådant såsom tryckande
skam. Pratmakarnas läppar orda om 2
det som icke angår dem, men de förståndiga väga sina
ord på våg.
Dårarna hava hjärtat i munnen, 2 men de visas hjärta är deras
mun. När den ogudaktige förbannar 2
vedersakaren,
då förbannar han sig själv. Örontasslaren sätter fläckar på 2
sig själv, och han gör sig hatad där han bor.

l.Syr. 5:5f. 17:25. /S.Ords. 23:32. S.Ords. 5:4. /6.Syr.32:17. /S.Ords. 21:6. /9.Jes. 1:31. Mal.4:1. /lO.Ords. 14:12. Matt, 7:.13. /ll.Syr. 1:16. /13. Ords. 18:4. Joh. 4:14. /lö.Ords. 1:5. 9:9. /16-Ords. 10:32. /17.Syr. 15:5. SO.Pred. 7:7.Syr. 19:30. 27:13. /21. Ps. 141:5. /25.Syr. 28:25. /28. Syr. 5:14.

22 KAPITLET.

Den late. Vanartiga barn. En dåres ömkansvärda tillstånd. Det fasta sinnet. Regler för vänskapen.

Den låte kan liknas vid en i smutsad sten;
envar visslar åt den för dess föraktlighets skull. 11 Den som håller lagen, han
är herre över sitt sinne; och fulländningen av Herrens fruktan är visheten.
12 Den som icke är klok, han kan
icke mottaga tuktan, men det finnes en klokhet som är rik på bittra följder.
13 En vis mans kunskap väller
fram såsom en översvämmande flod,
och hans rådklokhet är såsom en flödande källa.
14 En dåres inre är såsom ett
sprucket krus;
ingen kunskap kan han hålla kvar.
15 Om den förståndige får höra
ett vist ord, så prisar han det och fogar ett
annat därtill. Om den lättfärdige hör det, så
misshagar det honom, och han kastar det bakom
ryggen.
16 Dårens tal är såsom en börda
på en vandring, men på den insiktsfulles läppar bor behag.
17 Till den förståndiges mun lyss-
nar man gärna i församlingen,
och hans ord begrundar man i

sitt hjärta.

is Lik ett hus som ligger i spillror är visheten för dåren,

och den oförståndiges kunskap visar sig i ord utan mening.

19 Såsom bojor om fötterna gäl-

ler tukt för de oförnuftiga, och såsom handbojor på högra handen.

20 Dåren brister ut i gapskratt, men en klok man småler på sin

höjd helt stilla.

Såsom ett gyllene smycke aktas 2

tukt av den förståndige, och såsom en prydnad på högra

armen. Dåren skyndar med ilande steg 2

in i ett hus, men den väl förfarne dröjer

försynt vid ingången. Den vettlöse spejar från dörren 2

in i huset, men den väluppfostrade stannar

därutanför. Att lyssna vid dörren visar brist 2

på uppfostran, och den förståndige skulle känna

sådant såsom tryckande

skam. Pratmakarnas läppar orda om 2

det som icke angår dem, men de förståndiga väga sina

ord på våg.

Dårarna hava hjärtat i munnen, 2 men de visas hjärta är deras

mun. När den ogudaktige förbannar 2

vedersakaren,

då förbannar han sig själv. Örontasslaren sätter fläckar på 2

sig själv, och han gör sig hatad där han bor.

l.Syr. 5:5f. 17:25. /S.Ords. 23:32. S.Ords. 5:4. /6.Syr.32:17. /S.Ords. 21:6. /9.Jes. 1:31. Mal.4:1. /lO.Ords. 14:12. Matt, 7:.13. /ll.Syr. 1:16. /13. Ords. 18:4. Joh. 4:14. /lö.Ords. 1:5. 9:9. /16-Ords. 10:32. /17.Syr. 15:5. SO.Pred. 7:7.Syr. 19:30. 27:13. /21. Ps. 141:5. /25.Syr. 28:25. /28. Syr. 5:14.

22 KAPITLET.

Den late. Vanartiga barn. En dåres ömkansvärda tillstånd. Det fasta sinnet. Regler för vänskapen.

Den låte kan liknas vid en i smutsad sten;

envar visslar åt den för dess föraktlighets skull.2 Den låte kan liknas vid en

gödselklump;

envar som tager upp den skakar smutsen av handen.

Det är en skam för en fader att hava fött en vanartig son,

och att få en sådan dotter, det

för skada med sig. 4 En förståndig dotter får sig en man,

men den som drager skam över de sina, hon bliver sin fader till sorg.
Den fräcka drager skam över både sin fader och sin man
och bliver föraktad av båda. 6 Såsom musik i sorgetid är att tala i orätt stund;
men aga och tukt äro alltid vishet.
Att undervisa en dåre är såsom att limma ihop en lerkruka,
såsom att väcka en sovande ur
djup sömn.
s Att tala för en dåre är såsom att tala för en som håller på att somna;
när man har slutat, säger han:
»Vad var det?»
i Gråt över en död, ty hans ljus är slocknat;
gråt ock över en dåre, ty hans förstånd är slocknat.
Gråt mindre bittert över en död, ty han har kommit till rö;
men dårens liv är värre än
döden.
i Sorgen efter en död varar i sju dagar,
men över en dåre och en ogudaktig i alla hans livsdagar.
3 Tala icke mycket med den oför-
nuftige,

och sök ej den fåkunniges umgänge.
Tag dig till vara för honom, så att du ej ådrager dig förtret.
Då skall du ej heller bliva nedsmutsad, när han skakar på sig.
Undvik honom, så skall du finna rö
och slippa att plågas av hans galenskap.
Vad finnes, som är tyngre än bly? u
Vilket namn skulle det väl bära annat än »dåre»?
Sand och salt och en klump 15 järn,
sådant är lättare att bära än en fåkunnig människa.
Ett bjälkverk, infogat i en 16 byggnad,
går icke isär vid en jordstöt.
Sådant är det sinne som har sitt fäste i välbetänkta rådslag;
i farans stund rädes det icke.
Ett sinne som stadigt vilar på 17 klok eftertanke,
det är såsom sandblandad puts på en slät vägg.

Grus som ligger fritt uppe på is en hög plats

kan icke stå emot vinden.

Sådant är det sinne som är försagt genom dåraktigt tänkesätt;

det kan icke stå emot någon förskräckelse.

En stöt i ögat driver fram 19

tårar, en stöt mot hjärtat framkallar

smärta. Kastar man sten på fåglar, så 20

skrämmer man bort dem; och skymfar man en vän, så

upplöser man vänskapen. Om du drager ditt svärd mot 21

en vän,så uppgiv ej hoppet; ty återgång är möjlig.

22 Om du upplåter din mun mot

en vän,

så var icke rädd; ty förlikning är möjlig.

Men skymf och övermod, röjd hemlighet och svekfullt angrepp -

är sådant på färde, då flyr var vän sin kos.

23 Sök att vinna förtroende hos din

nästa, medan han är fattig, på det att du må få dela hans överflöd, när det går honom väl.

Stanna kvar hos honom i nödens tid,

så skall du, när han får ärva, dela arvet med honom.

24 Före elden kommer dunst från

ugnen och rök;

så gå smädelser före blodsutgjutelse.

25 Jag vill icke blygas för att

skydda min vän, och jag vill ej gömma mig undan för honom.

26 Och om något ont skulle hända

mig för hans skull, så skall envar som får höra därom taga sig i akt för honom.

S.Ords. 17:21,25. /6.Ps.l37:3f. Ords. 25:20. /9.10. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /ll.Syr. 38:16. 12.1Mos. 50:10. Judit 16:24. /13. Ords. 14:7. Syr. 8:17. /14-Syr. 21:16. lö.Ords. 27:3. /IB.Matt. 7:24f. /22. Syr. 27:17f. /27.Ps. 39:2. 141:3. Syr. 28:24f.

23 KAPITLET.

Bön om skydd mot tungans och köttets frestelser. Munnens tukt. Tre slag av otukt.

22:27

Ack

att jag hade en vakt för min mun

och ett konstrikt insegel på

mina läppar, så att jag icke komme på fall

genom min tunga och icke genom henne råkade
i fördärv! O Herre, min fader, du som
härskar över mitt liv, låt mig icke komma på fall
genom dem. Ack att ett gissel vore berett f or i
min tanke och ett vishetens tuktoris för
mitt hjärta, så att skonsamhet icke övades,
när jag felar, eller överseende, när jag syndar med dem! Då skulle icke mina felsteg bliva:
så många
och mina synder så talrika. Då skulle jag ej komma på fall
i mina motståndares åsyn, och min fiende skulle icke få
glädja sig över mig. O Herre, min fader och mitt livs
Gud, giv mig icke till pris åt deras
rådslag. Låt icke mina ögon se efter vad
högt är, och håll begärelsen borta ifrån
mig. Låt ej bukens begär och köttets
lust få makt över mig, och låt mig icke hemfalla åt
ett skamlöst sinnelag.
Hören, I barn, om munnens1 tukt;
den som aktar härpå skall icke låta sig fångas.
Genom sina läppar snärjes syndaren;
smädaren och den övermodige komma genom dem på fall. så uppgiv ej hoppet; ty återgång är möjlig.
22 Om du upplåter din mun mot
en vän,
så var icke rädd; ty förlikning är möjlig.
Men skymf och övermod, röjd hemlighet och svekfullt angrepp -
är sådant på färde, då flyr var vän sin kos.
23 Sök att vinna förtroende hos din
nästa, medan han är fattig, på det att du må få dela hans överflöd, när det går honom väl.
Stanna kvar hos honom i nödens tid,
så skall du, när han får ärva, dela arvet med honom.
24 Före elden kommer dunst från
ugnen och rök;
så gå smädelser före blodsutgjutelse.
25 Jag vill icke blygas för att
skydda min vän, och jag vill ej gömma mig undan för honom.
26 Och om något ont skulle hända

mig för hans skull, så skall envar som får höra därom taga sig i akt för honom.

S.Ords. 17:21,25. /6.Ps.l37:3f. Ords. 25:20. /9.10. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /ll.Syr. 38:16. 12.1Mos. 50:10. Judit 16:24. /13. Ords. 14:7. Syr. 8:17. /14-Syr. 21:16. lö.Ords. 27:3. /IB.Matt. 7:24f. /22. Syr. 27:17f. /27.Ps. 39:2. 141:3. Syr. 28:24f.

23 KAPITLET.

Bön om skydd mot tungans och köttets frestelser. Munnens tukt. Tre slag av otukt.

22:27

Ack

att jag hade en vakt för min mun

och ett konstrikt insegel på

mina läppar, så att jag icke komme på fall

genom min tunga och icke genom henne råkade

i fördärv! O Herre, min fader, du som

härskar över mitt liv, låt mig icke komma på fall

genom dem. Ack att ett gissel vore berett f or i

min tanke och ett vishetens tuktoris för

mitt hjärta, så att skonsamhet icke övades,

när jag felar, eller överseende, när jag syndar med dem! Då skulle icke mina felsteg bliva:

så många

och mina synder så talrika. Då skulle jag ej komma på fall

i mina motståndares åsyn, och min fiende skulle icke få

glädja sig över mig. O Herre, min fader och mitt livs

Gud, giv mig icke till pris åt deras

rådslag. Låt icke mina ögon se efter vad

högt är, och håll begärelsen borta ifrån

mig. Låt ej bukens begär och köttets

lust få makt över mig, och låt mig icke hemfalla åt

ett skamlöst sinnelag.

Hören, I barn, om munnens1 tukt;

den som aktar härpå skall icke låta sig fångas.

Genom sina läppar snärjes syndaren;

smädaren och den övermodige komma genom dem på fall.Syrak

9 Vänj icke din mun vid att

svärja, och tag ej till vana att nämna

den Heliges namn. 10 En tjänare som man oavlåtligen

måste tukta

bliver ju aldrig fri ifrån blånader; så bliver den som ständigt svär
och nämner det namnet aldrig någonsin ren från synd. n En man som ofta svär begår
mycken synd, och plågan skall icke vika från
hans hus. Om han försyndar sig, så vilar
hans skuld på honom; och frågar han ej därefter, så
har han ådragit sig dubbel
skuld. Och om han svär i onödan, så
skall han ej bliva ostraffad, nej, hemsökelser i mängd skola
drabba hans hus.
12 Det finnes ett talesätt som
är att akta lika med döden.
Må det aldrig bliva hört i Jakobs arvedel!
Nej, allt sådant må vara fjärran ifrån de fromma,
och de må icke inveva sig i synder.
13 Vänj icke din mun vid ohyf-
sad råhet, ty sådan för med sig syndiga ord.
14 Tänk på din fader och din mo-
der,
när du sitter i en krets av stormän,
så att du icke glömmer dem i dessas närvaro
och genom din onda vana bevisar dig såsom en dåre.
Du kunde då komma att önska att du aldrig hade blivit till
och förbanna den dag då du föddes.
99 Syr. 23:21.
En människa som vänjer sig 15
vid smädligt tal låter icke tukta sig under hela
sitt liv.
Två slags människor begå 16 mycken synd,
och det tredje drager över sig vrede.
Likt en brinnande eld är ett sinne som är upptänt av begär;
det slocknar icke, förrän det har blivit förtärt.
En människa som övar otukt på sitt eget kött
hör icke upp, förrän elden har förbränt henne.
En lösaktig människa smakar 17 allt bröd sött;
hon tröttnar icke, förrän hennes liv är till ända.
En man som går åstad för att is begå äktenskapsbrott

säger vid sig själv: »Vem ser mig?

Mörker omgiver mig, och väggarna skyla mig,

och ingen ser mig; vad har jag att frukta?

Mina synder skall den Högste icke komma ihåg.»

Människoögon allenast är vad 10 han fruktar.

Men han betänker icke att Herrens ögon äro tiotusenfalt klarare än solen,

och att de blicka ned på människors alla vägar

och skåda in i de hemligaste vrår.

Allting är känt av honom, redan 20 innan det blev till,

så ock sedan det har blivit fullbordat.

En sådan man skall få sitt straff 21 på gatorna i staden,och han skall bliva gripen där han minst förmodar.

22 Likaså går det ock en kvinna som har övergivit sin make och skaffar en arvinge i huset med en främmande man.

23 Ty först och främst har hon varit ohörsam mot den Högstes lag; vidare har hon förbrutit sig mot sin man; för det tredje har hon i otukt begått äktenskapsbrott och med en främmande man skaffat barn i huset.

24 En sådan kvinna skall föras fram inför menigheten, och över hennes barn skall hemsökelse komma.

25 Hennes barn skola icke slå rot, och hennes grenar icke bära frukt.

26 Det minne hon efterlämnar skall förbannas, och hennes skam skall icke utplånas.

27 Och så skola de efterlevande lära sig att intet är bättre än Herrens fruktan, och intet ljuvare än att akta på Herrens bud.

4.Ps. 131:1. Luk. 12:29. /9.2Mos. 20:7. Syr. 27:14. Matt. 5:34. /12. 3Mos. 24:10f. /IS.Job 22:13. 24:15. Ps. 10:4. Jes. 29:15. Syr. 16:17. /19. Ps. 139:7f. Ords. 15:3. Jer. 16:17. Syr. 17:19. Hebr. 4:13. /20.Ps. 139:16. Apg. 15:18. /Sl.SMos.20:10. 22.Joh. 8:5. ,/24.Hes. 16:38f. /25. Vish. 3:16. 4:3. Syr. 40:15. /26.4Mos. 5:27. /27.Ps. 19:11. Syr. 24:20.

24 KAPITLET.

Vishetens lovprisning av sig själv; hennes inbjudan. Syrak en vishetslärare för kommande släkten.

1 Visheten prisar sig själv och Derömmer sig mitt ibland sitt folk.

2 I den Högstes församling upplåter hon sin mun och berömmer sig inför hans härskara:

3 Jag utgick från den Högstes mun, och såsom en dimma övertäckte jag jorden.

4 Jag tog min boning i himla höjderna, och min tron stod på en molnpelare.

5 Jag allena genomfor himlarunden och hade min väg genom avgrundsdjupet.

6 Bland havets vågor och över hela jorden, bland alla folk och folkslag härskade jag.

7 Hos alla dessa sökte jag en vilostad. I vems arvedel skulle jag väl finna ett hem?

8 Då fick jag en befallning från alltings skapare; han som hade skapat mig lät mig finna en varaktig boning. Han sade: »Slå upp din boning i Jakob; i Israel skall du hava din arvedel.»

9 Före all tid, i begynnelsen skapade han mig, och aldrig någonsin skall jag upphöra att finnas till.

10 I det heliga tabernaklet gjorde jag tjänst inför honom; likaså fick jag en fast boning på Sion.

11 I den stad som han älskar lät han mig sammalunda finna ro, och i Jerusalem är nu mitt herradöme.

och han skall bliva gripen där han minst förmodar.

22 Likaså går det ock en kvinna som har övergivit sin make och skaffar en arvinge i huset med en främmande man.

23 Ty först och främst har hon varit ohörsam mot den Högstes lag; vidare har hon förbrutit sig mot sin man; för det tredje har hon i otukt begått äktenskapsbrott och med en främmande man skaffat barn i huset.

24 En sådan kvinna skall föras fram inför menigheten, och över hennes barn skall hemsökelse komma.

25 Hennes barn skola icke slå rot, och hennes grenar icke bära frukt.

26 Det minne hon efterlämnar skall förbannas, och hennes skam skall icke utplånas.

27 Och så skola de efterlevande lära sig att intet är bättre än Herrens fruktan, och intet ljuvare än att akta på Herrens bud.

4.Ps. 131:1. Luk. 12:29. /9.2Mos. 20:7. Syr. 27:14. Matt. 5:34. /12. 3Mos. 24:10f. /IS.Job 22:13. 24:15. Ps. 10:4. Jes. 29:15. Syr. 16:17. /19. Ps. 139:7f. Ords. 15:3. Jer. 16:17. Syr. 17:19. Hebr. 4:13. /20.Ps. 139:16. Apg. 15:18. /Sl.SMos.20:10. 22.Joh. 8:5. ,/24.Hes. 16:38f. /25. Vish. 3:16. 4:3. Syr. 40:15. /26.4Mos. 5:27. /27.Ps. 19:11. Syr. 24:20.

24 KAPITLET.

Vishetens lovprisning av sig själv; hennes inbjudan. Syrak en vishetslärare för kommande släkten.

1 Visheten prisar sig själv och Derömmer sig mitt ibland sitt folk.

2 I den Högstes församling upplåter hon sin mun och berömmer sig inför hans härskara:

3 Jag utgick från den Högstes mun, och såsom en dimma övertäckte jag jorden.

4 Jag tog min boning i himla höjderna, och min tron stod på en molnpelare.

5 Jag allena genomfor himlarunden och hade min väg genom avgrundsdjupet.

6 Bland havets vågor och över hela jorden, bland alla folk och folkslag härskade jag.

7 Hos alla dessa sökte jag en vilostad. I vems arvedel skulle jag väl finna ett hem?

8 Då fick jag en befallning från alltings skapare; han som hade skapat mig lät mig finna en varaktig boning. Han sade: »Slå upp din boning i Jakob; i Israel skall du hava din arvedel.»

9 Före all tid, i begynnelsen skapade han mig, och aldrig någonsin skall jag upphöra att finnas till.

10 I det heliga tabernaklet gjorde jag tjänst inför honom; likaså fick jag en fast boning på Sion.

11 I den stad som han älskar lät han mig sammalunda finna ro, och i Jerusalem är nu mitt herradöme.

2 Och jag slog rot hos ett ärat

folk, i Herrens ägolott, i hans arvedel.

3 Jag sköt i höjden såsom en ceder

på Libanon,

såsom en cypress på Hermons berg.

4 Jag sköt i höjden såsom en palm

i Engedi,

såsom en rosenbuske i Jeriko, såsom ett skönt olivträd på

fältet; såsom en lönn sköt jag i höjden.

5 Jag spridde doft såsom kanel

och välluktande aspalatus;

såsom finaste myrra utsände jag vällukt,

såsom galban, sjönagel och stakte

och såsom rökelsemolnet i tabernaklet.

o Jag sträckte ut mina grenar såsom en terebint;

präktiga och sköna voro mina

grenar.

7 Jag slog ut i fägring såsom ett vinträd,

och mina blommor gåvo präktig frukt i myckenhet.

9 Så kommen då till mig, I som haven åstundan efter mig, och matten eder med mina håvor.

0 Ty att tänka på mig är sötare

än honung,

och att hava mig till besittning är förmer än renaste honung.

1 De som äta av mig, de skola

hungra efter mer, och de som dricka av mig skola

törsta efter mer. i Den som lyssnar till mig, han

skall icke komma på skam, och de som beflita sig om mig

skola icke synda,

Allt detta gäller Guds, den 23 Högstes, förbunds bok,

den lag som Moses gav åt oss,

en arvedel för Jakobs menighet;

den lag som låter vishet flöda 25 såsom Fison

och såsom Tigris i förstlingsfruktens tid;

som låter insikt rikligen ström-26 ma såsom Eufrat

och såsom Jordan vid skördetiden;

som låter tukt stråla fram såsom 27 ljuset,

såsom Geon vid tiden för fruktskörden.

Den förste lärde icke känna 28 henne till fullo,

ej heller den siste har utrann-sakat henne.

Ty djupare än havet är hennes 29 tanke,

ja, än det stora havsdjupet hennes rådslag.

Men jag var såsom en kanal 30 från en flod

och såsom en vattenledning som ledde ut i lustgården.

Jag sade: »Jag vill vattna minsi örtagård

och rikligen fukta mina trädgårdssängar.»

Men se, då blev kanalen för mig till en flod,

och min flod blev till ett hav.

Alltfort vill jag låta tukt stråla 32 fram såsom morgonrodnaden

och låta den lysa vida omkring.

Alltfort vill jag låta min lära 33 strömma fram såsom profetiskt tal

och lämna den efter mig till alla kommande släktled.34 Så sen då att jag icke har mödat mig för mig själv allena, utan för alla dem som fara efter visheten.

S.Vish. 7:25f. /5.Ps. 139:7f. /8.5 Mos. 4:6f. 32:9. Ps. 147:191. /9.Ords. 8:22f. /lO.Ps. 78:68. 132:13. /12. Syr. 17:17. /IS.Hes. 31:3f. /14. Syr. 39:13f. /18. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /20.Ps. 119:103. Syr. 23:27. 21. Joh. 6:35. /23.5Mos. 4:lf. 33:4. Bar. 3:37. 4:1. /24.Jfr v. 18. /25. IMos. 2:11. /26.Jos. 3:15. /27.1Mos. 2:13. /34. Syr. 33:18. 25 KAPITLET.

Tre sköna, tio prisvärda ting. Den onda kvinnan.

1 HHre ting behaga mig väl och

JL äro sköna inför Herren och inför människor:

endräkt mellan bröder och vänskap mellan grannar,

och att man och hustru komma väl överens.

2 Men tre slags människor hatar

minsjäl, och jag harmas högeligen över

att sådana skola få leva: en fattig som är övermodig, en

rik som är en lögnare och en oförnuftig åldring som

är en äktenskapsbrytare.

3 Har du underlåtit att samla i

din ungdom,

huru skulle du då kunna finna något på din ålderdom?

4 Huru väl anstår det icke grå-

hårsman att fälla rättsutslag och gamla män att veta råd!

5 Huru väl anstår icke vishet åld-

ringar

och eftertanke och rådklokhet män i ärad ställningl

6 Rik erfarenhet är åldringars

ärekrans,

och Herrens fruktan är deras berömmelse.

Nio ting som hava kommit i 7

mina tankar prisar jag i

mitt hjärta, och om det tionde vill jag tala

med min tunga: en man som har glädje av sina
barn; den som, medan han lever, får
se sina fienders fall; säll är ock den som får levas
samman med en förståndig
hustru, den som icke felar med sin
tunga och den som ej behöver tjäna
en som icke är honom
värdig; säll är den som har undfått 9
förstånd
och den som får tala för lyssnande öron. Huru stor är icke den som har 10
funnit visheten! Dock är han ej förmer än den
som fruktar Herren. Herrens fruktan övergår allt 11
annat; den som håller fast vid den, vem
kan han förliknas vid?
Vilka sår som helst, blott 13
icke h j ärtesår! Vilken ondska som helst, blott
icke kvinnoondska! Vilken hemsökelse som helst, 14
blott icke hemsökelse genom ovänner! Och vilken hämnd som helst,
blott icke mina fienders
hämnd! Intet huvud är farligare än ic
ormens huvud, och ingen vrede är värre än
fiendens vrede. 34 Så sen då att jag icke har mödat mig för mig själv allena, utan för alla dem som fara efter visheten.

S.Vish. 7:25f. /5.Ps. 139:7f. /8.5 Mos. 4:6f. 32:9. Ps. 147:191. /9.Ords. 8:22f. /lO.Ps. 78:68. 132:13. /12. Syr. 17:17. /IS.Hes. 31:3f. /14. Syr. 39:13f. /18. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ord-förkl. /20.Ps. 119:103. Syr. 23:27. 21. Joh. 6:35. /23.5Mos. 4:lf. 33:4. Bar. 3:37. 4:1. /24.Jfr v. 18. /25. IMos. 2:11. /26.Jos. 3:15. /27.1Mos. 2:13. /34. Syr. 33:18. 25 KAPITLET.

Tre sköna, tio prisvärda ting. Den onda kvinnan.

1 HHre ting behaga mig väl och
JL äro sköna inför Herren och inför människor:
endräkt mellan bröder och vänskap mellan grannar,
och att man och hustru komma väl överens.
2 Men tre slags människor hatar
minsjäl, och jag harmas högeligen över
att sådana skola få leva: en fattig som är övermodig, en
rik som är en lögnare och en oförnuftig åldring som
är en äktenskapsbrytare.

3 Har du underlåtit att samla i
din ungdom,
huru skulle du då kunna finna något på din ålderdom?
4 Huru väl anstår det icke grå-
hårsman att fälla rättsutslag och gamla män att veta råd!
5 Huru väl anstår icke vishet åld-
ringar
och eftertanke och rådklokhet män i ärad ställningl
6 Rik erfarenhet är åldringars
ärekrans,
och Herrens fruktan är deras berömmelse.
Nio ting som hava kommit i 7
mina tankar prisar jag i
mitt hjärta, och om det tionde vill jag tala
med min tunga: en man som har glädje av sina
barn; den som, medan han lever, får
se sina fienders fall; säll är ock den som får levas
samman med en förståndig
hustru, den som icke felar med sin
tunga och den som ej behöver tjäna
en som icke är honom
värdig; säll är den som har undfått 9
förstånd
och den som får tala för lyssnande öron. Huru stor är icke den som har 10
funnit visheten! Dock är han ej förmer än den
som fruktar Herren. Herrens fruktan övergår allt 11
annat; den som håller fast vid den, vem
kan han förliknas vid?
Vilka sår som helst, blott 13
icke h j ärtesår! Vilken ondska som helst, blott
icke kvinnoondska! Vilken hemsökelse som helst, 14
blott icke hemsökelse genom ovänner! Och vilken hämnd som helst,
blott icke mina fienders
hämnd! Intet huvud är farligare än ic
ormens huvud, och ingen vrede är värre än

fiendens vrede.Hellre ville jag bo tillsammans med ett lejon eller en drake än bo samman med en ond kvinna.

En kvinnas ondska förvandlar hennes utseende och gör hennes uppsyn mörk

såsom en björns. * I kretsen av sina grannar sätter hennes man sig ned,

och ofrivilligt suckar han bittert.

9 Ringa är all elakhet i jämförelse

med en kvinnas elakhet.

Må syndarens lott drabba en sådan!

0 Såsom en sandig backe för en

gammal mans fötter är en munvig hustru för en stillsam man.

1 Låt ej förleda dig av en kvin-

nas skönhet, och fatta icke åtrå till en kvinna.

2 Vrede och oförsynthet och stor

smälek

vållas av att en hustru försörjer sin man.

3 Nedslaget sinne och dyster upp-

syn och h j ärtesår vållas av en ond

hustru. Maktlösa händer och vacklande

knän vållas av en hustru som icke

gör sin man lycklig.

4 Med en kvinna tog synden sin

begynnelse,

och för hennes skull måste vi alla dö.

5 Låt icke vattnet taga sig fritt

lopp,

och låt ej en ond hustru få någon makt.

6 Om hon icke vill gå vid din

hand,

så skär av bandet mellan dig och henne.

l.lMos. 13:8. Ps. 133:1. Rom. 12:10. 2.Syr. 42:8. /S.Ords. 6:8. Syr. 6:18. Ö.Ords. 16:31. /8. Syr. 14:1. 26:1. Jak. 3:2. /lO.Syr. 10:22f. /12. Se Apokryfiska skrifter och Nya test am entets text i Ordf or kl. /l 6. Ords. 21:9, 19. 25:24. /21.Syr. 42:12. /24.1Mos. 3:6. 2Kor. 11:3. ITim. 2:14. /26. 5Mos. 24:1.

26 KAPITLET. Kvinnodygd och kvinnoondska.

Säll är den man som har en i god hustru;

hans dagars tal varder fördubblat.

En dugande hustru gör sin man 2 glädje,

och han får fullborda sina år i frid.

En god hustru är en god lott, 3

och hon kommer på dens lott, som fruktar Herren.

Evad han är rik eller fattig, 4 är hans hjärta förnöjt,

och hans uppsyn är alltid glad.

För tre ting rädes mitt hjärta, 5 och för det fjärde fruktar jag

storligen:

förtal i staden och folkskockning och falsk angivelse - alltsammans värre än döden. Hjärtesorg och grämelse vållas 6 av en kvinna som är svartsjuk på en annan, så ock av en stingande tunga som omtalar saken för alla.

En ond hustru är såsom ett?

bångstyrigt par oxar; att taga en sådan är såsom att

fatta i en skorpion. En drucken kvinna väcker stors

harm,

och hon döljer icke sin skam. En kvinnas lösaktighet röjes av 9

hennes ögonkast och märkes på hennes blickar. Hellre ville jag bo tillsammans med ett lejon eller en drake än bo samman med en ond kvinna.

En kvinnas ondska förvandlar hennes utseende och gör hennes uppsyn mörk

såsom en björns. * I kretsen av sina grannar sätter hennes man sig ned,

och ofrivilligt suckar han bittert.

9 Ringa är all elakhet i jämförelse

med en kvinnas elakhet.

Må syndarens lott drabba en sådan!

0 Såsom en sandig backe för en

gammal mans fötter är en munvig hustru för en stillsam man.

1 Låt ej förleda dig av en kvin-

nas skönhet, och fatta icke åtrå till en kvinna.

2 Vrede och oförsynthet och stor

smälek

vållas av att en hustru försörjer sin man.

3 Nedslaget sinne och dyster upp-

syn och h j ärtesår vållas av en ond

hustru. Maktlösa händer och vacklande

knän vållas av en hustru som icke

gör sin man lycklig.

4 Med en kvinna tog synden sin

begynnelse,

och för hennes skull måste vi alla dö.

5 Låt icke vattnet taga sig fritt

lopp,

och låt ej en ond hustru få någon makt.

6 Om hon icke vill gå vid din

hand,

så skär av bandet mellan dig och henne.

l.lMos. 13:8. Ps. 133:1. Rom. 12:10. 2.Syr. 42:8. /S.Ords. 6:8. Syr. 6:18. Ö.Ords. 16:31. /8. Syr. 14:1. 26:1. Jak. 3:2. /lO.Syr. 10:22f. /12. Se Apokryfiska skrifter och Nya test am entets text i Ordf or kl. /l 6. Ords. 21:9, 19. 25:24. /21.Syr. 42:12. /24.1Mos. 3:6. 2Kor. 11:3. ITim. 2:14. /26. 5Mos. 24:1.

26 KAPITLET. Kvinnodygd och kvinnoondska.

Säll är den man som har en i god hustru;

hans dagars tal varder fördubblat.

En dugande hustru gör sin man 2 glädje,

och han får fullborda sina år i frid.

En god hustru är en god lott, 3

och hon kommer på dens lott, som fruktar Herren.

Evad han är rik eller fattig, 4 är hans hjärta förnöjt,

och hans uppsyn är alltid glad.

För tre ting rädes mitt hjärta, 5 och för det fjärde fruktar jag

storligen:

förtal i staden och folkskockning och falsk angivelse - alltsammans värre än döden. Hjärtesorg och grämelse vållas 6 av en kvinna som är svartsjuk på en annan, så ock av en stingande tunga som omtalar saken för alla.

En ond hustru är såsom ett?

bångstyrigt par oxar; att taga en sådan är såsom att

fatta i en skorpion. En drucken kvinna väcker stors

harm,

och hon döljer icke sin skam. En kvinnas lösaktighet röjes av 9

hennes ögonkast och märkes på hennes blickar.10 Håll sträng vakt över en tuktlös dotter; finge hon för stor frihet, kunde hon bruka den till självsvåld, 11 Följ med vaksamhet en kvinna

som har oblyga ögon, och förvånas icke, om hon förbryter sig mot dig.

12 Såsom en törstig vandrare öpp-

nar sin mun och dricker av närmaste vatten,

hurudant det än är, så sätter hon sig ned framför

var tältplugg och öppnar sitt koger för var

pil.

13 En hustrus behag bereder

hennes man fägnad, och hennes förstånd fyller hans ben med märg.

14 En tystlåten hustru är en Her-
rens gåva,
och ett väl tuktat sinne kan med intet betalas.
15 En blygsam hustru är en ljuv-
lighet utan mått, och ingenting kan uppväga ett återhållsamt sinne.
16 Lik solen, när den går upp på
Herrens himmel,
är en god hustrus skönhet i
hennes välordnade hus. n Lik lampan som skiner på den heliga ljusstaken
är ansiktets skönhet på en välväxt gestalt.
18 Lika gyllene pelare på fotstycken av silver
äro välformade ben på stadiga hälar.
28 Över två ting är mitt hjärta
bedrövat,
och över det tredje gripes jag av harm:
Syrak
när en krigsman får lida nöd till
följd av fattigdom, och när förståndiga män bliva
ringaktade, och när någon vänder om från
rättfärdighet till synd; en sådan må Herren bereda för
svärdet.

l.Ords. 31:10f. Syr. 25:8. /g.Ords. 12:4. 14:1. /S.Ords. 18:22. 19:14. 9.0rds. 6:25. /lO.Syr. 7:24. 42:11. 14.1Petr. 3:lf. /17.2Mos. 25:31f. 18.2Mos. 26:19. /19-27. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /28.Hes. 18:24.

27 KAPITLET.

Köpenskapens faror. Rätta sättet att pröva människor. Följden av att röja hemligheter. Det onda går igen.

En köpman kommer svår-26: ligen undan försyndelser,
och en krämare går icke fri ifrån synd.
För penningars skull hava i många syndat,
och den som far efter mycket vänder blicken från rätta hållet.
Såsom en plugg tränger in 12 fogen mellan stenar,
så skjuter synden sig in mellan säljaren och köparen.
Den som icke med allvar hål-3 ler fast vid Herrens fruktan,
hans hus bliver med hast omstörtat.
När ett såll skakas, st ann ar 4
orenligheten kvar; likaså stannar smutsen hos människan kvar i hennes tankar.

Såsom lerkärl prövas i ugnen, 5 så lär man känna en människa genom hennes tänkesätt. 10 Håll sträng vakt över en tuktlös dotter; finge hon för stor frihet, kunde hon bruka den till självsvåld, 11 Följ med vaksamhet en kvinna som har oblyga ögon, och förvånas icke, om hon förbryter sig mot dig.

12 Såsom en törstig vandrare öpp-

nar sin mun och dricker av närmaste vatten,

hurudant det än är, så sätter hon sig ned framför

var tältplugg och öppnar sitt koger för var

pil.

13 En hustrus behag bereder

hennes man fägnad, och hennes förstånd fyller hans ben med märg.

14 En tystlåten hustru är en Her-

rens gåva,

och ett väl tuktat sinne kan med intet betalas.

15 En blygsam hustru är en ljuv-

lighet utan mått, och ingenting kan uppväga ett återhållsamt sinne.

16 Lik solen, när den går upp på

Herrens himmel,

är en god hustrus skönhet i

hennes välordnade hus. n Lik lampan som skiner på den heliga ljusstaken

är ansiktets skönhet på en välväxt gestalt.

18 Lika gyllene pelare på fotstycken av silver

äro välformade ben på stadiga hälar.

28 Över två ting är mitt hjärta

bedrövat,

och över det tredje gripes jag av harm:

Syrak

när en krigsman får lida nöd till

följd av fattigdom, och när förståndiga män bliva

ringaktade, och när någon vänder om från

rättfärdighet till synd; en sådan må Herren bereda för

svärdet.

l.Ords. 31:10f. Syr. 25:8. /g.Ords. 12:4. 14:1. /S.Ords. 18:22. 19:14. 9.0rds. 6:25. /lO.Syr. 7:24. 42:11. 14.1Petr. 3:lf. /17.2Mos. 25:31f. 18.2Mos. 26:19. /19-27. Se Apokryfiska skrifter och Nya testamentets text i Ordförkl. /28.Hes. 18:24.

27 KAPITLET.

Köpenskapens faror. Rätta sättet att pröva människor. Följden av att röja hemligheter. Det onda går igen.

En köpman kommer svår-26: ligen undan försyndelser,
och en krämare går icke fri ifrån synd.
För penningars skull hava i många syndat,
och den som far efter mycket vänder blicken från rätta hållet.
Såsom en plugg tränger in 12 fogen mellan stenar,
så skjuter synden sig in mellan säljaren och köparen.
Den som icke med allvar hål-3 ler fast vid Herrens fruktan,
hans hus bliver med hast omstörtat.
När ett såll skakas, st ann ar 4
orenligheten kvar; likaså stannar smutsen hos människan kvar i hennes tankar.
Såsom lerkärl prövas i ugnen, 5 så lär man känna en människa genom hennes tänkesätt.Syrak
105
Syr. 27:26.
6 Frukten röjer trädets skötsel, likaså tänkandet en människas
sinnelag.
7 Prisa ingen, förrän du har hört
hans tankar,
ty på det sättet lär man känna människor.
8 Om du far efter rättfärdig-
heten, så skall du vinna den och ikläda dig den såsom en praktskrud.
9 Fåglarna slå ned bland sina
likar,
och sanningen vänder åter till dem som öva den.
10 Såsom lejonet lurar på sitt
byte,
så lurar synden på dem som göra vad orätt är.
11 Vad den gudfruktige talar är
alltid vishet,
men den oförnuftige skiftar såsom månen.
12 Var sparsam med tiden, när
du är bland oförståndiga människor,
men dröj länge kvar bland de eftertänksamma.
13 Dårars tal är en styggelse, och deras skratt är en syndig
utsvävning.
14 Storsvärj arens tal kommer hå-
ren att resa sig, och när sådana kiva, måste man stoppa till öronen.

15 Kiv mellan övermodiga vållar
blodsutgjutelse,
och deras otidigheter äro leda att höra.
16 Den som röjer hemligheter
förlorar allt förtroende; han finner aldrig en hjärtevän.
17 Älska din vän, och visa dig tro-
fast mot honom;
men har du röjt hans hemligheter, så löp ej vidare efter honom.
Ty såsom man dödar sin fiende, 18
så har du dödat vänskapen mellan dig och din broder.
Och såsom man släpper en fågel 19 ur handen,
så har du låtit din broder fara och kan ej mer infånga honom.
Skynda icke efter honom, ty 20 han är redan långt borta;
han har kommit undan likasom hinden ur snaran.
Ty ett sår kan man förbinda, 21
och efter smädelse är förlikning möjlig,
men för den som har röjt hemligheter finnes ej något hopp.
Den som blinkar med ögonen, 22
han stämplar ont, och ingen kan fria sig för honom. I din närvaro är han söt i mun- 23
nen och kan icke nog beundra vad
du säger, men efteråt ändrar han sitt
språk och gör så, att man stöter sig
på dina ord. Mycket hatar jag, men intet så 24
mycket som en sådan; också Herren hatar en dylik
människa.
Den som kastar en sten i höj-25
den, han träffar sitt eget
huvud, och ett försåtligt hugg sårar åt
olika håll. Den som gräver en grop, han 26
faller själv däri, och den som lägger ut en snara,
han fångas själv i den.27 Om någon gör något ont, så
faller det tillbaka på honom själv,
men han förstår icke varifrån det kommer.
28 De övermodiga håna och smäda, men straffet lurar såsom ett
lejon på dem.

29 De som glädjas över de from-

mas fall, de skola fångas i snaran,

och grämelse skall förtära dem, förrän de dö.

l.Ords. 23:4. Syr. 31:5f. ITim. 6:9f. Ö.Matt. 12:33f. /S.Syr. 6:27f. /10. lMos.4:7. Syr. 21:2. /IS.Syr. 21:20. 14.Syr. 23:9f. /lÖ.Ords. 20:19. 25:9. /17.Syr. 22:20f. 29:3. 122. Ords. 6:12f. 10:10. /23.Ps. 55:22. Ords. 26:24f. Syr. 12:16. /26.Ps. 7:16.j Ords. 26:27. Pred. 10:8.

28 KAPITLET.

Varning för vrede och stridslystnad. Den onda tungan.

och vrede, också de äro en styggelse, och en syndig man framhärdar i sådant.

1 Den som hämnas skall få er-

fara Herrens hämnd; hans synder skall Herren tillräkna honom utan förskoning.

2 Förlåt din nästa den orätt han

har gjort;

då skall ock du få tillgift för

dina synder, när du beder.

3 En människa behåller vrede

mot en annan, och ändå begär hon läkedom av Herrenl

4 Med en människa, som är hen-

nes like, har hon intet förbarmande, och ändå beder hon om förlåtelse för sina egna synder!

27:30 Äg

Om den som själv är kött be-5

håller agg mot andra, vem skall då bringa försoning

för hans synder? Tänk på änden, och hör uppe

med att hysa fiendskap, på förgängelse och död, och

förbliv vid budorden. Tänk på budorden, och hys 7

icke agg mot din nästa, på den Högstes förbund, och

överse med andras fel.

Avhåll dig från strid, så skall 8

du synda mindre; ty en häftig människa upptänder strid, och en syndare vållar split mel- 9

lan vänner och utsår förtal bland dem som

leva l frid. Ju mer bränsle där är, dess 10

häftigare brinner det; och ju större stridskrafterna

äro, dess hetare bliver

striden. Ju mäktigare någon är, dess

starkare bliver hans för-

törnelse; och ju rikare någon är, dess

högre stiger hans vrede. En tvist som hastigt bryter lösii
upptänder eld, och en strid som hastigt bryter
lös kommer blodsutgjutelse
åstad. Om du blåser på en gnista, så 12
flammar den upp, och om du spottar på den, så
slocknar den; och det ena såväl som det andra
kommer från^din^mun.
Förbannen örontasslaren och 13
den tvetungade, ty många som levde i frid hava de störtat i fördärvet, 27 Om någon gör något ont, så
faller det tillbaka på honom själv,
men han förstår icke varifrån det kommer.
28 De övermodiga håna och smäda, men straffet lurar såsom ett
lejon på dem.
29 De som glädjas över de from-
mas fall, de skola fångas i snaran,
och grämelse skall förtära dem, förrän de dö.

l.Ords. 23:4. Syr. 31:5f. ITim. 6:9f. Ö.Matt. 12:33f. /S.Syr. 6:27f. /10. lMos.4:7. Syr. 21:2. /IS.Syr. 21:20. 14.Syr. 23:9f. /lÖ.Ords. 20:19. 25:9. /17.Syr. 22:20f. 29:3. 122. Ords. 6:12f. 10:10. /23.Ps. 55:22. Ords. 26:24f. Syr. 12:16. /26.Ps. 7:16.j Ords. 26:27. Pred. 10:8.

28 KAPITLET.

Varning för vrede och stridslystnad. Den onda tungan.

och vrede, också de äro en styggelse, och en syndig man framhärdar i sådant.
1 Den som hämnas skall få er-
fara Herrens hämnd; hans synder skall Herren tillräkna honom utan förskoning.
2 Förlåt din nästa den orätt han
har gjort;
då skall ock du få tillgift för
dina synder, när du beder.
3 En människa behåller vrede
mot en annan, och ändå begär hon läkedom av Herrenl
4 Med en människa, som är hen-
nes like, har hon intet förbarmande, och ändå beder hon om förlåtelse för sina egna synder!
27:30 Äg
Om den som själv är kött be-5
håller agg mot andra, vem skall då bringa försoning
för hans synder? Tänk på änden, och hör uppe

med att hysa fiendskap, på förgängelse och död, och
förbliv vid budorden. Tänk på budorden, och hys 7
icke agg mot din nästa, på den Högstes förbund, och
överse med andras fel.
Avhåll dig från strid, så skall 8
du synda mindre; ty en häftig människa upptänder strid, och en syndare vållar split mel- 9
lan vänner och utsår förtal bland dem som
leva l frid. Ju mer bränsle där är, dess 10
häftigare brinner det; och ju större stridskrafterna
äro, dess hetare bliver
striden. Ju mäktigare någon är, dess
starkare bliver hans för-
törnelse; och ju rikare någon är, dess
högre stiger hans vrede. En tvist som hastigt bryter lösii
upptänder eld, och en strid som hastigt bryter
lös kommer blodsutgjutelse
åstad. Om du blåser på en gnista, så 12
flammar den upp, och om du spottar på den, så
slocknar den; och det ena såväl som det andra
kommer från^din^mun.
Förbannen örontasslaren och 13
den tvetungade, ty många som levde i frid hava de störtat i fördärvet,4 Tredje mans tunga har kommit
många på fall och drivit dem ifrån folk till
folk.
Fasta städer har hon rivit ned, och mäktiga herrars hus har
hon omstörtat.
5 Tredje mans tunga har jagat
dugande hustrur från deras hem
och berövat dem deras mödors lön.
6 Den som aktar på henne, han
finner aldrig någon rö och får icke bo i lugn.
7 Gisselslag framkalla blånader, men tungans slag krossa ben.
is Många hava fallit för svärdsegg,
dock icke så många som för
tungans skull.
1.9 Säll är den som har blivit beskärmad för henne,

och som icke har råkat ut för hennes raseri,
som icke har måst släpa på hennes ok
och icke har varit bunden med
hennes fjättrar.
jo Ty hennes ok är ett ok av järn,
och hennes fjättrar äro koppar-fjättrar.
ii En ond död är den död som hon tillskyndar;
ja, själva dödsriket är att föredraga framför henne.
22 Över de fromma får hon dock
aldrig någon makt, och de skola icke brännas av hennes låga.
23 De som övergiva Herren, de
falla i hennes våld; i dem får hon bränsle, så att
hon icke slocknar. Hon slappes lös mot dem såsom
ett lejon,
och såsom en panter sliter hon
sönder dem. Upp, hägna in dina ägor med 24
törnhäck, och sätt dörr och rigel för din
mun. Sätt lås för ditt silver och ditt 25
guld, och skaffa dig våg och vikt för
dina ord. Var på din vakt, så att du icke 26
slinter genom tungan och faller omkull i dens åsyn,
som ligger i försåt för dig.

l.SMos. 32:35. Rom. 12:19. Hebr. 10:30. /2.Matt. 6:14. /3.Matt. 5:23f. .18:23f. /6.3Mos. 19:17f. Syr. 7:36. 18:24. /7.Syr. 10:6. /S.Ords. 26:20f. IS.Syr. 21:28. /24.Syr. 22:27. /25. Syr. 21:25.

29 KAPITLET.

Lån och borgen. Den kringvandrande främlingens bittra lott.

Den som vill öva barmhär-1 tighet, han lånar åt sin
nästa; och den som stöder honom
med sin hand håller buden. Låna åt din nästa, när han är 2
i nöd; och betala igen åt din nästa på
utsatt tid. Stå fast vid ditt ord, och visas
dig trofast mot honom, så skall du städse få vad du
behöver.
Mången anser ett lån för ett fynd 4 och bereder så den förtret, som
hjälpte honom. Till dess han får det, kyssers
han sin nästas hand och talar i ödmjuk ton om hans

penningar. Men när tiden att betala är inne.
då gör han uppskov och betalar med jämrande ord
och skyller på dåliga tider. 4 Tredje mans tunga har kommit
många på fall och drivit dem ifrån folk till
folk.
Fasta städer har hon rivit ned, och mäktiga herrars hus har
hon omstörtat.
5 Tredje mans tunga har jagat
dugande hustrur från deras hem
och berövat dem deras mödors lön.
6 Den som aktar på henne, han
finner aldrig någon rö och får icke bo i lugn.
7 Gisselslag framkalla blånader, men tungans slag krossa ben.
is Många hava fallit för svärdsegg,
dock icke så många som för
tungans skull.
1.9 Säll är den som har blivit beskärmad för henne,
och som icke har råkat ut för hennes raseri,
som icke har måst släpa på hennes ok
och icke har varit bunden med
hennes fjättrar.
jo Ty hennes ok är ett ok av järn,
och hennes fjättrar äro koppar-fjättrar.
ii En ond död är den död som hon tillskyndar;
ja, själva dödsriket är att föredraga framför henne.
22 Över de fromma får hon dock
aldrig någon makt, och de skola icke brännas av hennes låga.
23 De som övergiva Herren, de
falla i hennes våld; i dem får hon bränsle, så att
hon icke slocknar. Hon slappes lös mot dem såsom
ett lejon,
och såsom en panter sliter hon
sönder dem. Upp, hägna in dina ägor med 24
törnhäck, och sätt dörr och rigel för din
mun. Sätt lås för ditt silver och ditt 25

guld, och skaffa dig våg och vikt för

dina ord. Var på din vakt, så att du icke 26

slinter genom tungan och faller omkull i dens åsyn,

som ligger i försåt för dig.

l.SMos. 32:35. Rom. 12:19. Hebr. 10:30. /2.Matt. 6:14. /3.Matt. 5:23f. .18:23f. /6.3Mos. 19:17f. Syr. 7:36. 18:24. /7.Syr. 10:6. /S.Ords. 26:20f. IS.Syr. 21:28. /24.Syr. 22:27. /25. Syr. 21:25.

29 KAPITLET.

Lån och borgen. Den kringvandrande främlingens bittra lott.

Den som vill öva barmhär-1 tighet, han lånar åt sin

nästa; och den som stöder honom

med sin hand håller buden. Låna åt din nästa, när han är 2

i nöd; och betala igen åt din nästa på

utsatt tid. Stå fast vid ditt ord, och visas

dig trofast mot honom, så skall du städse få vad du

behöver.

Mången anser ett lån för ett fynd 4 och bereder så den förtret, som

hjälpte honom. Till dess han får det, kyssers

han sin nästas hand och talar i ödmjuk ton om hans

penningar. Men när tiden att betala är inne.

då gör han uppskov och betalar med jämrande ord

och skyller på dåliga tider.6 Kan han betala, får den andre

med knapp nöd hälften igen

och måste räkna till och med det såsom ett fynd.

Kan han det icke, har han berövat den andre hans penningar,

och denne har oförskyllt fått sig en fiende i honom.

Förbannelser och skymford giver han i betalning,

och i stället för med ära betalar han med vanheder.

7 För sådan ondskas skull draga

sig många undan; de frukta för att oförskyllt bliva berövade vad de äga.

8 Men gäller det en betryckt,

så hav tålamod med honom, och låt honom icke vänta på din välgärning.

9 Tag dig an den fattige för bud-

ordets skull,

och låt honom icke i sin fattigdom gå tomhänt bort.

10 Förlora hellre ditt silver på en

broder och en vän, än du låter det rosta bort under stenen.

11 Samla din skatt efter den Hög-

stes bud,

så skall den gagna dig mer än guld.

12 Slut in välgörenhet i dina för-

rådskamrar,

så skall den rädda dig ur all ofärd.

13 Bättre än en stark sköld och

än ett fast spjut skall den strida för dig mot ovännen.

14 Den som är god går i borgen

för sin nästa,

men den som har mist all skam lämnar honom utan hjälp.

Syrak

Förgät icke en borgensmans 15

välgärningar; han har ju givit sig själv för

dig. Syndaren föröder sin borgens-10

mans egendom, och den som är otacksam i sitt 17

sinne lämnar sin räddare i

sticket. Borgen har störtat många i is

fördärvet, som levde i välmåga, och vräkt dem omkring såsom

vågen i havet. Mäktiga män har den drivit

från hus och hem, så att de hava måst irra omkring

bland främmande folk. Syndaren råkar i borgensför-19

bindelser, och den som far efter vinning,

han råkar inför domstol. Tag dig an din nästa, allt efter 20

vad du förmår, men var på din vakt, så att

du ej själv råkar illa ut.

Det viktigaste för livet är 21 mat och dryck och kläder

och hus till att skyla nakenheten.

Bättre är den fattiges liv under 22 eget brädskjul

än läckra rätter i främmande hus.

Har du litet eller mycket, låt 23 dig nöja därmed;

så skall du slippa att höra dig skymfas för din härkomsts skull.

Det är ett uselt liv att gå från 24 hus till hus;

och där man lever såsom främling, får man ej öppna sin mun.

Utan tack får du bjuda på 25 mat. och dryck,och därtill får du höra sårande

ord:

6 »Träd hitfram, främling, red till bordet,

och om du har något, så giv mig att äta.»

»Gå din väg, främling, och giv rum för förnämt folk.

Min frände har kommit på besök; här måste övas gästvänskap.»

8 Tungt är sådant för en man med förstånd:

bannor för härkomsts skull och hårda ord av borgenärer.

l.Ps. 37:26. /g.Matt. 5:42. /S.Syr. 27:17. /Ö.Ps. 37:21. /S.Matt. 18:29. 9.3Mos. 25:35. 5Mos. 15:7f. Matt. 5:7. /lO.Jak. 5:3. /ll.Tob. 4:8f. Syr. 17:22. Matt. 6:19f. 19:21. 12.Ps. 41:2f. Dan. 4:24. Tob. 4:10. Syr. 3:30. Luk. 16:9. Apg. 10:4. IS.Ords. 20:16. /IS.Ords. 11:15. 21.Syr. 39:26. /22.Ps. 37:16. ITim. 6:6f. /23.F11. 4:llf. 30 KAPITLET.

Barnuppfostran. Hälsan den största rikedomen. Glädjens nytta, sorgens skadlighet.

Den som älskar sin son, han spar icke på riset, på det att han till slut må få glädje av honom.

2 Den som håller sin son i tukt,

han får gagn av honom, och bland sina bekanta skall han få berömma sig av honom.

3 Den som undervisar sin son

kommer att väcka avund hos sin fiende,

och inför sina vänner får han fröjda sig över honom.

4 När en sådan fader har gått

hädan, är det såsom vore han ej död,

ty han har lämnat efter sig en som är honom lik.

Medan han levde, såg han ho-5

nom och gladdes; och när han gick hädan, kände

han ingen bedrövelse. För sina fiender har han lam-6

nät efter sig en hämnare och åt sina vänner en som återgäldar välgärningar. Den som klemar med sin son 7

plåstrar om hans skråmor, och så snart han höres gråta,

fylles han av ängslan. En häst som icke tämjes blivers

bångstyrig, och en son som ej hålles efter

bliver självsvåldig. Kela med din son, och han skall 9

bliva en skräck för dig; lek tillsammans med honom,

och han skall göra dig sorg. Glamma ej med honom, på det 10

att du icke sedan må be-

drövas med honom och på sistone få »ömma tänder»

för hans skull. Låt honom ej få sin vilja fram, 11

medan han är ung, och överse icke med hans fel. Böj hans nacke, medan han är 12

ung,

och gör hans länder mjuka, medan han är liten. Han kunde annars bliva styv-

sint och visa dig olydnad, och så kunde du få komma att
utstå hjärtekval. Tukta din son, och håll honom 13
till arbete, för att han ej i sin vanartighet
må begå något anstötligt.
Bättre vara fattig, men frisk 14
och stark, än vara rik, men plågad av
sjukdom. Hälsa och välbefinnande ans
bättre än allt guld i världen, och därtill får du höra sårande
ord:
6 »Träd hitfram, främling, red till bordet,
och om du har något, så giv mig att äta.»
»Gå din väg, främling, och giv rum för förnämt folk.
Min frände har kommit på besök; här måste övas gästvänskap.»
8 Tungt är sådant för en man med förstånd:
bannor för härkomsts skull och hårda ord av borgenärer.

l.Ps. 37:26. /g.Matt. 5:42. /S.Syr. 27:17. /Ö.Ps. 37:21. /S.Matt. 18:29. 9.3Mos. 25:35. 5Mos. 15:7f. Matt. 5:7. /lO.Jak. 5:3. /ll.Tob. 4:8f. Syr. 17:22. Matt. 6:19f. 19:21. 12.Ps. 41:2f. Dan. 4:24. Tob. 4:10. Syr. 3:30. Luk. 16:9. Apg. 10:4. IS.Ords. 20:16. /IS.Ords. 11:15. 21.Syr. 39:26. /22.Ps. 37:16. ITim. 6:6f. /23.F11. 4:llf. 30 KAPITLET.

Barnuppfostran. Hälsan den största rikedomen. Glädjens nytta, sorgens skadlighet.

Den som älskar sin son, han spar icke på riset, på det att han till slut må få glädje av honom.
2 Den som håller sin son i tukt,
han får gagn av honom, och bland sina bekanta skall han få berömma sig av honom.
3 Den som undervisar sin son
kommer att väcka avund hos sin fiende,
och inför sina vänner får han fröjda sig över honom.
4 När en sådan fader har gått
hädan, är det såsom vore han ej död,
ty han har lämnat efter sig en som är honom lik.
Medan han levde, såg han ho-5
nom och gladdes; och när han gick hädan, kände
han ingen bedrövelse. För sina fiender har han lam-6
nät efter sig en hämnare och åt sina vänner en som återgäldar välgärningar. Den som klemar med sin son 7
plåstrar om hans skråmor, och så snart han höres gråta,
fylles han av ängslan. En häst som icke tämjes blivers
bångstyrig, och en son som ej hålles efter

bliver självsvåldig. Kela med din son, och han skall 9
bliva en skräck för dig; lek tillsammans med honom,
och han skall göra dig sorg. Glamma ej med honom, på det 10
att du icke sedan må be-
drövas med honom och på sistone få »ömma tänder»
för hans skull. Låt honom ej få sin vilja fram, 11
medan han är ung, och överse icke med hans fel. Böj hans nacke, medan han är 12
ung,
och gör hans länder mjuka, medan han är liten. Han kunde annars bliva styv-
sint och visa dig olydnad, och så kunde du få komma att
utstå hjärtekval. Tukta din son, och håll honom 13
till arbete, för att han ej i sin vanartighet
må begå något anstötligt.
Bättre vara fattig, men frisk 14
och stark, än vara rik, men plågad av
sjukdom. Hälsa och välbefinnande ans
bättre än allt guld i världen,och en stark kropp är bättre än omätlig rikedom.
16 Ingen större rikedom finnes än
kroppens hälsa, och ingen glädje övergår hjärtats glädje.
17 Bättre är att dö än att leva
ett kvalfyllt liv, bättre är den eviga ron än långvarig sjukdom.
18 Läckerheter, uppdukade inför
den som ej kan öppna munnen,
äro såsom maträtter, framsatta vid en grav.
19 Vad nytta har en avgudabild
av offret? Den kan ju varken äta eller
känna lukt. Så är det ock med den som
bliver hemsökt av Herren:
20 han ser på maten och suckar, lik den snöpte som omfamnar
en jungfru och suckar.
21 Överlämna dig icke åt sorgen, och plåga ej dig själv med ditt
grubbel.
22 Glädje i hjärtat är liv för en
människa, och fröjd förökar en mans dagar.
23 Gör dig inga betänkligheter,
utan uppmuntra ditt hjärta; och håll sorgen långt borta ifrån

dig.

Ty sorgen har dödat många, och den har ingen nytta med sig.

24 Avund och vrede förkorta livet, och bekymmer gör gammal i

förtid.

25 Den som är frikostig och fägnar

sig åt läckra rätter, han sörjer ock för att mat icke skall fattas honom.

l.Ords. 13:24. /2.Ords. 23:13f. /10. Jer. 31:29f. Hes. 18:2. /12.Syr. 7:23. 19.5MOS. 4:28. Ps.ll5:5f. /Sl.Syr. 38:18f. /22.Ords. 17:22. /23.Pred.

8:15. 2Kor. 7:10. /24.Ords. 12:25. 19:19.

31 KAPITLET.

Rikedomens faror. Goda bordsseder. Måttlighet i mat och dryck.

Vaka för rikedoms skull täri på hullet,

och bekymmer för sådan driver sömnen på flykten.

Näringsbekymmer förjaga slum- 2 mern,

likasom svår sjukdom håller människan vaken.

Den rike mödar sig, under dets han hopar ägodelar;

och när han vilar sig, mättar han sig nied sina läckerheter.

Den fattige mödar sig och har 4 därvid knappt sitt uppehälle;

och när han vilar sig, infinner sig nöden.

Den som älskar guldet går icke 5 fri ifrån synd,

och den som jagar efter penningar, han far vilse.

Många hava kommit på fall före guldets skull;

ja, deras fördärv stod plötsligt mitt framför dem.

Ett giller är guldet för dem som 7 bliva dårade därav,

och varhelst en oförnuftig finnes, fångas han därmed.

Säll är den rike som är befunnen * ostrafflig,

och som icke har låtit sig förledas av guldet.

Var finnes han, så att vi få s prisa honom säll?

Ty något underbart har han gjort bland sitt folk.

Vem blev prövad i sådant och befunnen fullkomlig?

Han vore berömmelse värd. och en stark kropp är bättre än omätlig rikedom.

16 Ingen större rikedom finnes än

kroppens hälsa, och ingen glädje övergår hjärtats glädje.

17 Bättre är att dö än att leva

ett kvalfyllt liv, bättre är den eviga ron än långvarig sjukdom.

18 Läckerheter, uppdukade inför

den som ej kan öppna munnen,

äro såsom maträtter, framsatta vid en grav.

19 Vad nytta har en avgudabild

av offret? Den kan ju varken äta eller

känna lukt. Så är det ock med den som

bliver hemsökt av Herren:

20 han ser på maten och suckar, lik den snöpte som omfamnar

en jungfru och suckar.

21 Överlämna dig icke åt sorgen, och plåga ej dig själv med ditt

grubbel.

22 Glädje i hjärtat är liv för en

människa, och fröjd förökar en mans dagar.

23 Gör dig inga betänkligheter,

utan uppmuntra ditt hjärta; och håll sorgen långt borta ifrån

dig.

Ty sorgen har dödat många, och den har ingen nytta med sig.

24 Avund och vrede förkorta livet, och bekymmer gör gammal i

förtid.

25 Den som är frikostig och fägnar

sig åt läckra rätter, han sörjer ock för att mat icke skall fattas honom.

l.Ords. 13:24. /2.Ords. 23:13f. /10. Jer. 31:29f. Hes. 18:2. /12.Syr. 7:23. 19.5MOS. 4:28. Ps.ll5:5f. /Sl.Syr. 38:18f. /22.Ords. 17:22. /23.Pred.

8:15. 2Kor. 7:10. /24.Ords. 12:25. 19:19.

31 KAPITLET.

Rikedomens faror. Goda bordsseder. Måttlighet i mat och dryck.

Vaka för rikedoms skull täri på hullet,

och bekymmer för sådan driver sömnen på flykten.

Näringsbekymmer förjaga slum- 2 mern,

likasom svår sjukdom håller människan vaken.

Den rike mödar sig, under dets han hopar ägodelar;

och när han vilar sig, mättar han sig nied sina läckerheter.

Den fattige mödar sig och har 4 därvid knappt sitt uppehälle;

och när han vilar sig, infinner sig nöden.

Den som älskar guldet går icke 5 fri ifrån synd,

och den som jagar efter penningar, han far vilse.

Många hava kommit på fall före guldets skull;

ja, deras fördärv stod plötsligt mitt framför dem.

Ett giller är guldet för dem som 7 bliva dårade därav,

och varhelst en oförnuftig finnes, fångas han därmed.

Säll är den rike som är befunnen * ostrafflig,

och som icke har låtit sig förledas av guldet.

Var finnes han, så att vi få s prisa honom säll?

Ty något underbart har han gjort bland sitt folk.

Vem blev prövad i sådant och befunnen fullkomlig?

Han vore berömmelse värd.Syrak

Var finnes den som ej förbröt sig, fastän han hade kunnat det,

den som ej gjorde vad ont var, fastän han hade förmått det?

11 Den mannens lycka skall fast

bestå,

och om hans välgörenhet skall man förtälja i församlingen.

12 Sitter du vid ett rikt bord, så gapa icke över vad där bjudes,

och säg ej: »Här var mycket att få!»

13 Betänk att ett missunnsamt öga

är ett ont ting. Intet har blivit skapat, som

är värre än ögat; fördenskull måste det fälla tårar

på vart ansikte.

14 När någon annan ser efter något,

så sträck ej.|din hand därefter,

och stöt icke ihop med honom i fatet.

15 Bedöm din nästas önskningar

efter dina egna, och tänk dig noga för i var sak.

16 Ät såsom en människa av det

som är framsatt för dig,

och ät ej glupskt, på det att du

r icke må väcka motvilja."

17 Var den förste som slutar, såsom

höviskt är; och var ej omättlig, på det att

du icke må väcka anstöt, is Och om du sitter i lag med flera, så sträck icke ut din hand före

de andra.

19 Med huru litet låter icke den

väluppfostrade sig nöja! Han slipper ock att ligga och pusta på sitt läger.

20 Sömnlöshet, äckel och bukrev,

111 Syr. 31:28.
av sådant plågas en omättlig
man. Man får sund sömn, när magen
är måttligt fylld; bittida står man upp, och med
friska själskrafter. Men om du har fått för mycket 21
av läckerheterna, gå då och kasta upp, så skall du
få lugn igen.
Hör mig, min son, och f or-22
akta mig icke, så skall du på sistone få sanna
mina ord. Var flink i allt vad du företager
dig, så skall du aldrig träffas av
någon sjukdom. Den som håller ett gäst f ritt 23
bord, han bliver prisad av
alla,
och vittnesbördet om hans förträfflighet är sant. Över den som håller ett njuggt 24
bord knorrar man i hela
staden, och vittnesbördet om hans
njugghet är riktigt.
Var icke en hjälte i att dricka 25
vin, ty många äro de"som vinet har
fördärvat. Ugnen prövar stålet, sedan det 26
har doppats i vatten; likaså prövar vinet hjärtan, när
övermodiga män strida. Vin är såsom liv för människan, 27 om man dricker det i tillbörligt
mått. Hurudant bliver väl livet för
den som är utan vin? Det är ju skapat till glädje för
människor. En fröjd för hjärtat och en 28
glädje for sinnetär vinet, när det drickes i rätt tid och i lagom mått.
29 Men bitterhet i sinnet vållar
vinet, när det drickes i myckenhet, under upphetsning och slagsmål.
30 Ruset ökar dårens hetsighet och
driver honom till försyndels er;
det försvagar hans kraft och ådrager honom därtill sår.
31 Gå icke till rätta med din nästa
vid ett dryckeslag, och visa honom ej förakt, när
han är upprymd. Säg intet skymfande ord till

honom, och ansätt honom icke med

skuldfordran.

S.Ords. 28:20. Syr. 27:1. /8.Ps. 62:11. /lO.Matt. 19:23. /IS.Ords. 23:lf. /20.Pred. 5:11. Syr. 37:30. SS.Ords. 22:9. /24.1Sam. 25:17, 25f. /25.Jes. 5:22. /27.Ps. 104:15. ITim. 5:23. /SS.Ords. 31:6f. Syr. 40:20. /29.EL 5:18. /Sl.Syr. 20:1.

32 KAPITLET.

Regler vid festliga lag. Vikten av lagens studium och av eftertänksamhet.

1 TT ar man valt dig till värd, så JLAförhäv dig icke; i . \.. var bland gästerna såsom en

av dem.

Sörj först för dem, och sätt dig sedan själv.

2 När du har fullgjort ditt värv,

så intag själv din plats, för att sedan få glädja dig för

de andras skull och för de goda anordningarna

mottaga ärekransen.

3 Tala, du åldring, ty det höves

dig,

med noggrann insikt, men hindra ej musiken.

Där öroirfägnad bjudes må du 4

ej låta ditt tal flöda, och bär icke fram din vishet i

otid. Såsom en signetsten av kar-5

bunkel på ett smycke av

guld

är skön musik vid ett festligt lag. Såsom en signetsten av små-6

ragd i en infattning av guld är vacker sång till sött vin. Tala, du yngling, när det är av 7

nöden, två gånger högst, om du bliver

tillspord. Fatta dig kort, säg mycket is

få ord; visa att du kan tiga, om du

också vet något. Är du bland stormän, sök då ej 9

att hålla dig lika med dem; och när en annan talar, så prata

icke vitt och brett, Före dundret kommer ljung-10

elden farande, och före den blygsamme går

bevågenheten. Bryt upp i tid, och dröj icke 11

bland de sista; skynda dig hem, och glöm dig

ej kvar. Därhemma må du förlusta dig 12

och göra vad dig lyster, men försynda dig icke med övermodigt tal. Och prisa under allt detta din 13

Skapare, honom som rikligen mättar dig

med sitt goda.

Den som fruktar Herren tager 14 emot tukt,

och de som bittida söka honom, de skola vinna hans välbehag.

Den som forskar i lagen, han 15 skall finna mättnad i den, är vinet, när det drickes i rätt tid och i lagom mått.

29 Men bitterhet i sinnet vållar

vinet, när det drickes i myckenhet, under upphetsning och slagsmål.

30 Ruset ökar dårens hetsighet och

driver honom till försyndels er;

det försvagar hans kraft och ådrager honom därtill sår.

31 Gå icke till rätta med din nästa

vid ett dryckeslag, och visa honom ej förakt, när

han är upprymd. Säg intet skymfande ord till

honom, och ansätt honom icke med

skuldfordran.

S.Ords. 28:20. Syr. 27:1. /8.Ps. 62:11. /lO.Matt. 19:23. /IS.Ords. 23:lf. /20.Pred. 5:11. Syr. 37:30. SS.Ords. 22:9. /24.1Sam. 25:17, 25f. /25.Jes. 5:22. /27.Ps. 104:15. ITim. 5:23. /SS.Ords. 31:6f. Syr. 40:20. /29.EL 5:18. /Sl.Syr. 20:1.

32 KAPITLET.

Regler vid festliga lag. Vikten av lagens studium och av eftertänksamhet.

1 TT ar man valt dig till värd, så JLAförhäv dig icke; i . \.. var bland gästerna såsom en

av dem.

Sörj först för dem, och sätt dig sedan själv.

2 När du har fullgjort ditt värv,

så intag själv din plats, för att sedan få glädja dig för

de andras skull och för de goda anordningarna

mottaga ärekransen.

3 Tala, du åldring, ty det höves

dig,

med noggrann insikt, men hindra ej musiken.

Där öroirfägnad bjudes må du 4

ej låta ditt tal flöda, och bär icke fram din vishet i

otid. Såsom en signetsten av kar-5

bunkel på ett smycke av

guld

är skön musik vid ett festligt lag. Såsom en signetsten av små-6

ragd i en infattning av guld är vacker sång till sött vin. Tala, du yngling, när det är av 7

nöden, två gånger högst, om du bliver
tillspord. Fatta dig kort, säg mycket is
få ord; visa att du kan tiga, om du
också vet något. Är du bland stormän, sök då ej 9
att hålla dig lika med dem; och när en annan talar, så prata
icke vitt och brett, Före dundret kommer ljung-10
elden farande, och före den blygsamme går
bevågenheten. Bryt upp i tid, och dröj icke 11
bland de sista; skynda dig hem, och glöm dig
ej kvar. Därhemma må du förlusta dig 12
och göra vad dig lyster, men försynda dig icke med övermodigt tal. Och prisa under allt detta din 13
Skapare, honom som rikligen mättar dig
med sitt goda.
Den som fruktar Herren tager 14 emot tukt,
och de som bittida söka honom, de skola vinna hans välbehag.
Den som forskar i lagen, han 15 skall finna mättnad i den,men för skrymtaren bliver den
till en stötesten. LO De som frukta Herren finna
det rätta
och låta domslut lysa fram såsom ljus.
7 En syndig man avböjer tillrättavisning, och efter eget behag finner han
ut rättsgrunder, is En klok man lämnar aldrig en
tanke obeaktad, men främlingen och den övermodige sky icke för något. [9 Gör intet utan eftertanke; och när du så har gjort något,
ångra dig då icke. 10 Gå icke på en förfallen väg, på det att du ej må snäva på
steniga ställen. >i Känn dig icke säker ens på en
jämn väg; 12 tag dig till vara till och med
för dina egna barn. >3 Förlita dig på dig själv i allt
vad du företager dig, ty också det är att hålla buden. >4 Den som förlitar sig på lagen,
han aktar på dess bud, och den som förtröstar på Herren, han skall ej lida något men.

1.2Mack.2:27. /S.Job 32:6f. Jes,5:12. 4. Pred. 3:7. Syr. 20:7. /13. 5 Mos. 8:10. /17. Ords. 12:1. Syr. 21:6. /81. Syr. 21:10. /24. Ps. 23:4. 84:13. Jes. 7:9. Hab. 2:4.

33 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående. Olikheter och motsatser i tillvaron. Syrak den siste vishetsläraren. Vikten av att vara aktsam om sin ställning. Tjänares behandling.

1 T^\en som fruktar Herren, ho-JL/ nom vederfares intet ont, och kommer han än i frestelse,
hjälper Herren" honom ut igen.

2 En vis man hatar icke lagen,

men den som skrymtar med den,

han är såsom ett skepp i

storm. Den förståndige sätter sin lits

till lagen;

ja, lagen synes honom tillförlitlig såsom ett svar från

urim. Bered dig på vad du skall säga; 4

då skall man lyssna till dig. Rusta dig med vishet, och svara

sedan. En dåres hjärta är såsom hjulet 5

på en vagn, och hans tanke såsom hjul-

navet, som vrider sig runt. En vän som är en gycklare lik- 6

nar en brunstig hingst; den gnäggar under envar som

rider på den.

Varför har den ena dagen före- 7

trade framför den andra, då likväl var dag i året får sitt

ljus från solen? Genom Herrens vishet hava de 8

åtskilts från varandra, och han har inrättat olika tider

och högtider. Somliga har han upphöjt och 9

helgat, och andra har han satt bland

vanliga dagars tal. Och människorna - de äro 10

allasammans av stoft, och av jord blev Adam danad; men i sin stora vishet har Her-11

ren gjort åtskillnad mellan

dem och för dem utstakat olika

vägar. Somliga har han välsignat och 12

upphöjt, och somliga har han helgat

och låtit komma sig nära. Men andra har han förbannat

och ödmjuk ät men för skrymtaren bliver den

till en stötesten. LO De som frukta Herren finna

det rätta

och låta domslut lysa fram såsom ljus.

7 En syndig man avböjer tillrättavisning, och efter eget behag finner han

ut rättsgrunder, is En klok man lämnar aldrig en

tanke obeaktad, men främlingen och den övermodige sky icke för något. [9 Gör intet utan eftertanke; och när du så har gjort något,

ångra dig då icke. 10 Gå icke på en förfallen väg, på det att du ej må snäva på
steniga ställen. >i Känn dig icke säker ens på en
jämn väg; 12 tag dig till vara till och med
för dina egna barn. >3 Förlita dig på dig själv i allt
vad du företager dig, ty också det är att hålla buden. >4 Den som förlitar sig på lagen,
han aktar på dess bud, och den som förtröstar på Herren, han skall ej lida något men.

1.2Mack.2:27. /S.Job 32:6f. Jes,5:12. 4. Pred. 3:7. Syr. 20:7. /13. 5 Mos. 8:10. /17. Ords. 12:1. Syr. 21:6. /81. Syr. 21:10. /24. Ps. 23:4. 84:13. Jes. 7:9. Hab. 2:4.

33 KAPITLET.

Fortsättning av det föregående. Olikheter och motsatser i tillvaron. Syrak den siste vishetsläraren. Vikten av att vara aktsam om sin ställning. Tjänares behandling.

1 T^\en som fruktar Herren, ho-JL/ nom vederfares intet ont, och kommer han än i frestelse,
hjälper Herren" honom ut igen.
2 En vis man hatar icke lagen,

men den som skrymtar med den,
han är såsom ett skepp i
storm. Den förståndige sätter sin lits
till lagen;
ja, lagen synes honom tillförlitlig såsom ett svar från
urim. Bered dig på vad du skall säga; 4
då skall man lyssna till dig. Rusta dig med vishet, och svara
sedan. En dåres hjärta är såsom hjulet 5
på en vagn, och hans tanke såsom hjul-
navet, som vrider sig runt. En vän som är en gycklare lik- 6
nar en brunstig hingst; den gnäggar under envar som
rider på den.
Varför har den ena dagen före- 7
trade framför den andra, då likväl var dag i året får sitt
ljus från solen? Genom Herrens vishet hava de 8
åtskilts från varandra, och han har inrättat olika tider
och högtider. Somliga har han upphöjt och 9
helgat, och andra har han satt bland
vanliga dagars tal. Och människorna - de äro 10
allasammans av stoft, och av jord blev Adam danad; men i sin stora vishet har Her-11

ren gjort åtskillnad mellan
dem och för dem utstakat olika
vägar. Somliga har han välsignat och 12
upphöjt, och somliga har han helgat
och låtit komma sig nära. Men andra har han förbannat
och ödmjuk ätSyr. 33:13.

och störtat från deras plats.
13 Såsom leret är i krukmakarens
hand, så att han formar det efter sitt
behag, så äro ock människorna i hans
hand, som har skapat dem, så att han giver dem efter vad
honom rätt synes.
14 Det onda har sin motsats i det
goda, och döden har sin motsats i
livet; sammalunda har den fromme
sin motsats i syndaren.
15 Se på alla den Högstes verk: de té sig sammalunda två och
två;
det ena har sin motsats i det andra.
16 Och jag - såsom den siste
har jag mödat mig, såsom en som gör efterskörd efter vinbärgarna.
17 Genom Herrens välsignelse har
jag hunnit framom de andra, och såsom en vinbärgare har jag fyllt pressen.
18 Veten att jag icke har strävat
för mig själv allena, utan för alla dem som söka undervisning.
19 Så hören mig då, I stormän
bland folket;
lyssnen, I hövdingar i menigheten.
20 Låt icke son eller hustru, bro-
der eller vän
taga väldet över dig, så länge du lever.
Och giv icke bort dina ägodelar åt en annan;
du kunde ju få ångra dig och nödgas bedja att få dem igen.
Medan du ännu lever och livs-21

ande är kvar i dig, må du icke avstå din plats åt
någon människa. Ty det är bättre att dina barn:
få bedja dig om hjälp, än att du måste se dina söner
i händerna. Var den bestämmande i allt 23
vad du gör, och låt ingen fläck komma på
din ära. När dina levnadsdagar hava'24
nått sitt slut och din sista stund är inne, då
må du skifta arvet.
Foder och piska och börda 25
äro för åsnan, bröd och tuktan och arbete äro
för tjänaren. Håll din tjänare till arbete, så 26
får du själv rö; låt hans händer vila, och han
skall fika efter friheten. Ok och töm böja nacken; 27
hugg och slag passa för en illvillig tjänare. Driv honom till arbete, så att 28
han icke går fåfäng; ty fåfäng gå lär mycket ont. 29 Sätt honom till att arbeta, så-sc
som det höves honom; och lyder han icke, så belägg
honom med tunga bojor. Men driv det icke för långt
med någon människa, och gör intet utan rätt och skäl. Har du en enda tjänare, så håll 31
honom såsom dig själv; ty för ditt blod har du köpt
honom.
Har du en enda tjänare, så behandla honom såsom en
broder;* ty du behöver honom såsom
dig själv.Om du behandlar honom illa, så att han löper bort ifrån dig,
; på vilken väg vill du då söka efter honom?

i.Ords. 12:21. Syr. 2:lf. /2.Syr. 32:15. /3.2Mos. 28:30. 4Mos. 27:21. Se Urim och tummim i Ordförkl. /S.lMos. 2:3. /lO.lMos. 2:7. /13. Jes. 45:9f. Vish. 15:7f. Rom. 9:20f. /15. Syr. 42:24f. /19. Vish. 6:lf. /25. Ords. 26:3. /27. Syr. 42:5.

34 KAPITLET.

Drömmar fåfängliga. Den mångförfarnes främsta rön. Rätt offer och fasta.

fåkunnige gör sig tomma och bedrägliga förhoppningar,
och de oförnuftiga låta sig oroas av drömmar.
2 Lik en som griper efter skug-
gan och jagar efter vinden är den som förlitar sig på drömmar.
3 En drömsyn är såsom en spegel-
bild,
såsom avbilden av ett ansikte gent emot ansiktet självt.

4 Vad rent kan det finnas i det

som är orent? Vad sant i det som är lögn?

5 Spådomar, järtecken och dröm-

mar äro fåfängliga; de äro yrselbilder i själen, lika en kvinnas i barnsnöd.

6 Såframt de ej äro dig sända

med bud från den Högste, så lägg dem icke på hjärtat.

7 Många hava låtit sig ledas vilse

av sina drömmar och svikits i sitt hopp till dem.

8 Lagen går osvikligen i full-

bordan,

och vishet från tillförlitliga läppar vinner uppfyllelse.

En väiuppfostrad man vet 9

mycket, och den mångförfarne har visa

ting att förkunna. Den som intet har erfarit vet 10

föga, men den som har farit vida om-11

kring, han är rik på visdom. Mycket har jag sett under mina 12

irrfärder, och min insikt är större, än

mina ord låta förstå. Ofta har jag varit i dödsfara, 13 men blev räddad, tack vare allt

som jag hade lärt. De som frukta Herren, deras 14

ande skall förbliva vid liv, ty deras hopp står till honom 15

som räddar dem. Den som fruktar Herren för- IG

faras alls icke; han rädes alls icke, ty Herren

är hans hopp. Den som fruktar Herren - salig 17

är hans själ. På vem förlitar han sig? Och is

vem är hans stöd? Herrens ögon äro vända till dem 19

som älska honom; ett mäktigt beskärm och ett

fast stöd är han, ett skygd rnot den brännande

vinden och ett skygd mot

middagshettan. Han bevarar dem för att stöta

emot och hjälper dem, så

att de icke falla. Han höjer deras mod och upp-20

lyser deras ögon; han giver läkedom och liv och

välsignelse.

Den som offrar av orättfånget 21 gods, hans gåva är en be-spottelse;

och de orättfärdigas bespottelser 22 äro ej Gud till behag. Om du behandlar honom illa, så att han löper bort ifrån dig,

; på vilken väg vill du då söka efter honom?

i.Ords. 12:21. Syr. 2:lf. /2.Syr. 32:15. /3.2Mos. 28:30. 4Mos. 27:21. Se Urim och tummim i Ordförkl. /S.lMos. 2:3. /lO.lMos. 2:7. /13. Jes. 45:9f. Vish. 15:7f. Rom. 9:20f. /15. Syr. 42:24f. /19. Vish. 6:lf. /25. Ords. 26:3. /27. Syr. 42:5.

34 KAPITLET.

Drömmar fåfängliga. Den mångförfarnes främsta rön. Rätt offer och fasta.

fåkunnige gör sig tomma och bedrägliga förhoppningar,

och de oförnuftiga låta sig oroas av drömmar.

2 Lik en som griper efter skug-

gan och jagar efter vinden är den som förlitar sig på drömmar.

3 En drömsyn är såsom en spegel-

bild,

såsom avbilden av ett ansikte gent emot ansiktet självt.

4 Vad rent kan det finnas i det

som är orent? Vad sant i det som är lögn?

5 Spådomar, järtecken och dröm-

mar äro fåfängliga; de äro yrselbilder i själen, lika en kvinnas i barnsnöd.

6 Såframt de ej äro dig sända

med bud från den Högste, så lägg dem icke på hjärtat.

7 Många hava låtit sig ledas vilse

av sina drömmar och svikits i sitt hopp till dem.

8 Lagen går osvikligen i full-

bordan,

och vishet från tillförlitliga läppar vinner uppfyllelse.

En väiuppfostrad man vet 9

mycket, och den mångförfarne har visa

ting att förkunna. Den som intet har erfarit vet 10

föga, men den som har farit vida om-11

kring, han är rik på visdom. Mycket har jag sett under mina 12

irrfärder, och min insikt är större, än

mina ord låta förstå. Ofta har jag varit i dödsfara, 13 men blev räddad, tack vare allt

som jag hade lärt. De som frukta Herren, deras 14

ande skall förbliva vid liv, ty deras hopp står till honom 15

som räddar dem. Den som fruktar Herren för- IG

faras alls icke; han rädes alls icke, ty Herren

är hans hopp. Den som fruktar Herren - salig 17

är hans själ. På vem förlitar han sig? Och is
vem är hans stöd? Herrens ögon äro vända till dem 19
som älska honom; ett mäktigt beskärm och ett
fast stöd är han, ett skygd rnot den brännande
vinden och ett skygd mot
middagshettan. Han bevarar dem för att stöta
emot och hjälper dem, så
att de icke falla. Han höjer deras mod och upp-20
lyser deras ögon; han giver läkedom och liv och
välsignelse.
Den som offrar av orättfånget 21 gods, hans gåva är en be-spottelse;
och de orättfärdigas bespottelser 22 äro ej Gud till behag.23 Icke har den Högste behag till de ogudaktigas offergåvor, ej heller förlåter han synder för mängden av offer.
24 Att frambära offer av fattigas
ägodelar
är såsom att slakta en son i hans faders åsyn.
25 Av armodets bröd beror de
fattigas liv;
den som berövar dem det, han är en blodsman.
26 Att avhända någon hans livs-
uppehälle är detsamma som att dräpa sin nästa,
27 och att förhålla dagakarlen hans
lön, det är att utgjuta blod.
28 Den ene bygger upp, och den
andre river ned - vad hava de vunnit därpå annat än mödor?
29 Den ene beder, och den andre
förbannar -
vilkenderas röst skall Herren höra?
30 Den som tvår sig efter beröring
med en död och kommer vid honom igen, vad har han vunnit genom sin tvagning?
31 Så är det ock med den som fastar
för sina synders skull, men sedan går och gör samma
synder igen:
vem skall väl höra hans bön, och vad har han vunnit genom
att ödmjuka sig?

2.5Mos. 13:lf. /é.Job 14:4. /6.1Mos. 37:5f. 4Mos. 12:6. Job 33:15f. Joel 2:28. /S.Jes. 8:19f. /16-Ps. 27:lf. 17.Ps.

112:1. /19.Jes. 4:6. Syr. 15:19. 23.Ords. 15:8. Jes. l:llf. 66:3f. Am. 5:21f. Syr. 7:9. /26.3Mos. 19:13. 27.Jer. 22:13. Tob. 4:14. Syr. 7:20. 30. 4 Mos. 19:llf. /Bl. Ords. 28:9. Jes. 1:15. 59:2. Hebr. 10:26.

35 KAPITLET.

Andlig offertjänst. De rättfärdigas tempeloffer. Herren en rättvis domare.

Att hålla lagen är att fram-1 bära rikliga offergåvor,

att akta på buden är att offra 2 tackoffer.

Att återgälda välgärningar ars att frambära spisoffer,

och att öva barmhärtighet är 4 att offra lovoffer.

Det som täckes Herren är att 5 man avhåller sig från ondska,

och försoningsoffer är att avhålla sig från orättfärdighet.

Träd icke fram inför Herrens 6 ansikte med tomma händer.

Ty allt sådant bör man göra 7 för budordets skull.

Den rättfärdiges offer gör altaret s fett,

och dess vällukt stiger upp inför den Högste.

En rättfärdig mans spisoffer 9 täckes Gud,

och det som därav offras till åminnelseoffer skall ej bliva förgätet.

Med frikostigt öga må du ära i Herren,

och var ej njugg med den förstling dina händer bära fram.

Närhelst du frambär en gåva, så i gör det med glatt ansikte,

och helga din tionde under glädje.

Giv åt den Högste, efter vad i han har givit åt dig,

och med frikostigt öga, efter vad du med dina händer har förvärvat.

Ty Herren är en som vedergäller; i

ja, sjufalt skall han vedergälla dig. 23 Icke har den Högste behag till de ogudaktigas offergåvor, ej heller förlåter han synder för mängden av offer.

24 Att frambära offer av fattigas

ägodelar

är såsom att slakta en son i hans faders åsyn.

25 Av armodets bröd beror de

fattigas liv;

den som berövar dem det, han är en blodsman.

26 Att avhända någon hans livs-

uppehälle är detsamma som att dräpa sin nästa,

27 och att förhålla dagakarlen hans

lön, det är att utgjuta blod.

28 Den ene bygger upp, och den

andre river ned - vad hava de vunnit därpå annat än mödor?

29 Den ene beder, och den andre

förbannar -

vilkenderas röst skall Herren höra?

30 Den som tvår sig efter beröring

med en död och kommer vid honom igen, vad har han vunnit genom sin tvagning?

31 Så är det ock med den som fastar

för sina synders skull, men sedan går och gör samma

synder igen:

vem skall väl höra hans bön, och vad har han vunnit genom

att ödmjuka sig?

2.5Mos. 13:lf. /é.Job 14:4. /6.1Mos. 37:5f. 4Mos. 12:6. Job 33:15f. Joel 2:28. /S.Jes. 8:19f. /16-Ps. 27:lf. 17.Ps. 112:1. /19.Jes. 4:6. Syr. 15:19. 23.Ords. 15:8. Jes. l:llf. 66:3f. Am. 5:21f. Syr. 7:9. /26.3Mos. 19:13. 27.Jer. 22:13. Tob. 4:14. Syr. 7:20. 30. 4 Mos. 19:llf. /Bl. Ords. 28:9. Jes. 1:15. 59:2. Hebr. 10:26.

35 KAPITLET.

Andlig offertjänst. De rättfärdigas tempeloffer. Herren en rättvis domare.

Att hålla lagen är att fram-1 bära rikliga offergåvor,

att akta på buden är att offra 2 tackoffer.

Att återgälda välgärningar ars att frambära spisoffer,

och att öva barmhärtighet är 4 att offra lovoffer.

Det som täckes Herren är att 5 man avhåller sig från ondska,

och försoningsoffer är att avhålla sig från orättfärdighet.

Träd icke fram inför Herrens 6 ansikte med tomma händer.

Ty allt sådant bör man göra 7 för budordets skull.

Den rättfärdiges offer gör altaret s fett,

och dess vällukt stiger upp inför den Högste.

En rättfärdig mans spisoffer 9 täckes Gud,

och det som därav offras till åminnelseoffer skall ej bliva förgätet.

Med frikostigt öga må du ära i Herren,

och var ej njugg med den förstling dina händer bära fram.

Närhelst du frambär en gåva, så i gör det med glatt ansikte,

och helga din tionde under glädje.

Giv åt den Högste, efter vad i han har givit åt dig,

och med frikostigt öga, efter vad du med dina händer har förvärvat.

Ty Herren är en som vedergäller; i

ja, sjufalt skall han vedergälla dig.4 Försök ej att muta honom,

ty mutor tager han icke emot;

5 och förlita dig icke på orätt-

färdigt offer.

Ty Herren är en rätt domare, och han har icke anseende till

personen.

6 Han tager icke parti mot den

fattige,

utan han hör den förorättades bön.

7 Han föraktar icke den fader-

löses rop,

ej heller änkan, när hon utgjuter sin klagan.

8 Flyta icke änkans tårar ned

över hennes kind,

9 och anklagar hon ej med sitt

rop den som frampressade dem?

;o Den som tjänar Gud, såsom honom behagar, han täckes honom,

och hans bön når upp till skyarna.

1 Den betrycktes bön tränger genom skyarna, och han giver sig icke till freds,

förrän den har hunnit ända

fram; han slutar ej, förrän den Högste

kommer med hjälpen.

2 Ja, Herren skall fälla rättvis

dom och skall skipa rätt. Sannerligen, han skall icke dröja, ej heller skall han visa lång-modighet mot de obarmhärtiga,

till dess han har krossat deras länd

3 och utkrävt hämnd på hedna-

folken;

till dess han har förgjort våldsmännens hop

och brutit sönder de orättfärdigas spiror;

till dess han har vedergällt24

envar efter hans gärningar, och människorna deras verk

alltefter deras uppsåt; till dess han har skaffat sitt 25

folk rätt och berett det glädje genom

sin barmhärtighet. Ljuvligt kommer hans barm- 26

härtighet i nödens stund, såsom regnmoln i torkans tid.

l.lSam. 15:22. IKor. 7:19. /4.Hebr. 13:16. /6.2Mos. 23:15f. 5Mos. 16:16f. S.lMos. 8:21. /9.1Mos. 4:4. 3Mos. 2:lf.

/10. 2Mos. 22:29f. /11. 3Mos. 27:30f. /12. Tob. 4:8. 2 Kor. 9:6f. 15. 5 Mos. 10:17. Vish. 6:7. Apg. 10:34. Rom. 2:11./16. Job 34:19./17. 2 Mos. 22:22f. 5 Mos. 24:17. Ords. 23:10f. /24. Ps. 62:13. Rom. 2:6.

36 KAPITLET.

Bön för Israel, Guds egendomsfolk. Lyckan av att äga en god hustru.

Förbarma dig över oss, du 1 som är Gud över allting, och se till oss, och låt fruktan för dig komma 2 över alla hednafolk. Lyft din hand mot de 3 främmande folken,

och låt dem få skåda din makt. Såsom du inför deras ögon har 4

bevisat dig helig på oss, så bevisa dig nu ock härlig på

dem inför våra ögon, och låt dem få lära känna, såsom 5

ock vi hava fått, att ingen Gud finnes förutom

dig, o Herre. Gör nya tecken, och utför åter 6

undergärningar; förhärliga din hand och din 7

högra arm. Väck upp din förtörnelse, och s

Utgjut din vrede. Röj undan motståndaren, och 9

tillintetgör fienden.

F

4 Försök ej att muta honom,

ty mutor tager han icke emot;

5 och förlita dig icke på orätt-

färdigt offer.

Ty Herren är en rätt domare, och han har icke anseende till

personen.

6 Han tager icke parti mot den

fattige,

utan han hör den förorättades bön.

7 Han föraktar icke den fader-

löses rop,

ej heller änkan, när hon utgjuter sin klagan.

8 Flyta icke änkans tårar ned

över hennes kind,

9 och anklagar hon ej med sitt

rop den som frampressade dem?

;o Den som tjänar Gud, såsom honom behagar, han täckes honom,

och hans bön når upp till skyarna.

1 Den betrycktes bön tränger genom skyarna, och han giver sig icke till freds,

förrän den har hunnit ända

fram; han slutar ej, förrän den Högste

kommer med hjälpen.

2 Ja, Herren skall fälla rättvis

dom och skall skipa rätt. Sannerligen, han skall icke dröja, ej heller skall han visa lång-modighet mot de obarmhärtiga,

till dess han har krossat deras länd

3 och utkrävt hämnd på hedna-

folken;

till dess han har förgjort våldsmännens hop

och brutit sönder de orättfärdigas spiror;

till dess han har vedergällt24

envar efter hans gärningar, och människorna deras verk

alltefter deras uppsåt; till dess han har skaffat sitt 25

folk rätt och berett det glädje genom

sin barmhärtighet. Ljuvligt kommer hans barm- 26

härtighet i nödens stund, såsom regnmoln i torkans tid.

l.lSam. 15:22. IKor. 7:19. /4.Hebr. 13:16. /6.2Mos. 23:15f. 5Mos. 16:16f. S.lMos. 8:21. /9.1Mos. 4:4. 3Mos. 2:lf. /10. 2Mos. 22:29f. /11. 3Mos. 27:30f. /12. Tob. 4:8. 2 Kor. 9:6f. 15. 5 Mos. 10:17. Vish. 6:7. Apg. 10:34. Rom. 2:11./16. Job 34:19./17. 2 Mos. 22:22f. 5 Mos. 24:17. Ords. 23:10f. /24. Ps. 62:13. Rom. 2:6.

36 KAPITLET.

Bön för Israel, Guds egendomsfolk. Lyckan av att äga en god hustru.

Förbarma dig över oss, du 1 som är Gud över allting, och se till oss, och låt fruktan för dig komma 2 över alla hednafolk. Lyft din hand mot de 3 främmande folken,

och låt dem få skåda din makt. Såsom du inför deras ögon har 4

bevisat dig helig på oss, så bevisa dig nu ock härlig på

dem inför våra ögon, och låt dem få lära känna, såsom 5

ock vi hava fått, att ingen Gud finnes förutom

dig, o Herre. Gör nya tecken, och utför åter 6

undergärningar; förhärliga din hand och din 7

högra arm. Väck upp din förtörnelse, och s

Utgjut din vrede. Röj undan motståndaren, och 9

tillintetgör fienden.

F

10 Påskynda tiden, och tänk på

att änden må komma, för att man må förtälja dina

väldiga gärningar. 111 den glödande vreden må de

förtäras till sista man; ja, låt fördärvet drabba dem som förtrycka ditt folk.

12 Krossa huvudet på fiendernas
furstar,
på dem som säga: »Ingen finnes förutom oss.»
13 Församla alla Jakobs stammar, så att de få taga sin arvedel
i besittning såsom i forna dagar.
14 Förbarma dig, Herre, över det
folk som är uppkallat efter ditt namn,
över Israel, som du har räknat likt en förstfödd son.
15 Hav misskund med din helge-
doms stad,
med Jerusalem, den stad där du har din viloplats.
16 Uppfyll Sion med jubel över dig, och ditt tempel med din härlighet.
17 Avlägg ett vittnesbörd för dem
som du skapade i begynnelsen,
och låt de profetior gå i uppfyllelse, som uttalades i ditt namn.
is Låt dem som förbida dig få sin lön,
och låt dina profeter befinnas sannfärdiga.
Hör, o Herre, dina tjänares bön,
19 ef ter din nåd mot ditt folk; och låt så alla dem som bo på
jorden förnimma att du är Herren, den evige Guden.
20 Allt slags mat kan buken
mottaga,
men somlig mat smakar bättre
än annan. Såsom gommen urskiljer smaken 2
på vilt, så urskiljer ett förståndigt hjärta
lögnaktigt tal. En vrångsint man kommer be- 2
drövelse åstad, men den mångförfarne låter
den falla tillbaka på honom
själv. En kvinna får hålla till godo 2
med vilken man som helst, men den ena dottern är att föredraga framför den andra. En kvinnas skönhet gör man- 2
nens uppsyn glad och övergår allt annat som han
kan åstunda. Om mildhet och saktmod bo 2
på hennes tunga, så har hennes man icke sin
like bland människor. Den som förvärvar sig en hustru, 2
han begynner väl sitt förvärv, han får en hjälp som honom

höves och ett fast stöd att

vila vid. Där hägnad icke finnes, där 2

bliva ägorna skövlade; och där ingen hustru finnes,

där går mannen omkring

och suckar. Vem vågar väl lita på den lätt- 2

rustade stråtrövaren, som ilar från den ena staden till

den andra? Så är det ock med en man som

icke har eget bo, utan tager in, varhelst natten

överfaller honom. 2.Jer. 10:25. /4.4Mos. 14:13f. 20:13. Hes. 38:23. /5.2Kon.l9:19. Jes.45:14. 6.2 Mos. 6:lf. /7-2 Mos. 15:6. /8.Ps. 79:6. /13.5MOS. 3:28. /14.2Mos. 4:22. 15.Ps. 132:14. Judit 5:19. 9:8. /20. IKor. 6:13. /25.Syr. 26:13. /26. IMos. 2:18. 37 KAPITLET.

Sann och falsk vänskap. Varning för dåliga rådgivare. Den verkligt vise. Uppmaning till att pröva vad man tål och till måttlighet.

1 Alla vänner säga: »Också jag ar vän»; men mången vän är vän allenast till namnet.

2 Måste man icke gräma sig till

döds,

när en kamrat och vän förvandlas till ovän?

3 O du onda sinnelag, varifrån

har da vällt fram för att översvämma jorden med falskhet?

4 Mången kamrat fröjdar sig med

sin vän i glädjens tid, men bliver i nödens stund hans motståndare.

5 Mången kamrat delar sin väns

mödor för magens skull, men när strid hotar, griper han till skölden.

6 Förgät icke din vän i ditt hjärta, och glöm ej bort honom mitt

i ditt välstånd.

7 Alla rådgivare bjuda väl på

råd,

men mången giver råd till sin egen fördel.

8 Tag dig i akt för en rådgivare, och sök först att få veta vad

som göres honom själv behov

- han kan ju giva råd till sin egen fördel -

så att han icke lämnar dig till pris åt slumpen

9 och säger till dig: »Lyckosam

är din väg»,

men sedan ställer sig ett stycke ifrån, för att se huru det skall gå dig.

Gå icke till råds med den som 10

ser snett på dig, och håll ditt rådslag hemligt

för dina avundsmän. Gå icke till råds med en kvinna 11

om hennes medtävlerska eller med den fege om krig; med en köpman om varubyte eller med en köpare om försäljning; med den missunnsamme om

tacksamhetsbevisning eller med den obarmhärtige om

givmildhet; med den tröge om något som

skall uträttas eller med en för år lejd arbetare

om vad som skall göras

vid årets slut, eller med en lat tjänare om

strängt arbete. Lita aldrig på sådana, när det

gäller att taga råd. Nej, håll dig i stället alltid till 12

den gudfruktige, till den om vilken du vet att

han håller buden, den som i sitt hjärta är så sinnad

som du och vill lida med dig, om du

kommer på fall. Låt ock det råd gälla, som ditt 13

eget hjärta giver; du har ju ingen trognare vän

än ditt hjärta. Ja, en människas själ plägar 14

stundom giva bättre besked än sju väktare som sitta högt

uppe i ett vakttorn. Men, förutom allt detta, bed till 15

den Högste att han i trofasthet leder din

Överläggning må vara begyn- IG nelsen till vart företag,och var handling må föregås av

rådslag.

17 Såsom följder av sinnets om-skiftningar

is komma fyra ting i dagen: gott och ont, liv och död; men det som beständigt råder över dessa är tungan.

19 Mången klok man är en lärare

för många andra, men förstår icke att gagna sig själv.

20 Mången som synes vis gör sig

förhatlig genom sina ord; en sådan går helt miste om livets njutningar.

21 Ty han har icke av Herren fått

gåvan att behaga; ja, han är i saknad av all verklig vishet.

22 Mången är vis allenast till sin

egen nytta,

och frukterna av hans insikt äro synliga på hans kropp.

23 Den verkligt vise är en lärare

för sitt folk, och frukterna av hans insikt äro

osvikliga. 21 Den verkligt vise får skörda rik

välsignelse, och alla som se honom prisa
honom säll.
25 En mans liv utgöres av några få
dagar,
men Israels dagar kunna icke räknas.
26 Den som är vis bland sitt folk
vinner ära,
och hans namn skall leva evin-nerligen.
27 Min son, pröva under ditt
leverne vad du tål, ocn lägg märke till vad som är dig skadligt, och avhåll dig från sådant.
Ty vad som helst är ej nyttigt 28
för vem som helst, och vem som helst finner sig
icke väl av vad som helst. Var aldrig omåttlig i någon 29
njutning, och var ej glupsk, när det
bjudes på läckerheter. Ty mycket mat vållar ohälsa, 30 och omåttlighet leder ända till
dödlig sjukdom. För omåttlighets skull havaai
många mist livet, men den som tager sig i akt,
han förlänger sitt liv.
l.Syr. 6:9f. /Ig.Ps. 119:63. Syr. 9:15. IS.Syr. 32:19. /IS.Ords. 18:21. /84. Syr. 11:1. /25. Syr. 17:2. /29.Syr. 31:12f.
38 KAPITLET.
Läkekonstens höghet. Sorg över döda. Frihet ifrån grövre sysslor nödvändig för att vinna visheten.
Visa läkaren tillbörlig heder, i ty du kan komma att behöva honom;
också honom har ju Herren skapat.
Ja, från den Högste kommer 2 läkedomen,
och av konungen får läkaren mottaga skänker.
Läkarens konst upplyfter hans 3 huvud,
och bland stormän är han hedrad.
Herren har låtit jorden fram- 4 bringa läkemedel,
och den som är förståndig föraktar dem icke.
Gjordes icke vattnet sött genoms ett stycke trä,
för att hans makt skulle bliva känd?
Och han själv har förlänat män- 6 ni skor insikt, .
och var handling må föregås av
rådslag.
17 Såsom följder av sinnets om-skiftningar
is komma fyra ting i dagen: gott och ont, liv och död; men det som beständigt råder över dessa är tungan.

19 Mången klok man är en lärare

för många andra, men förstår icke att gagna sig själv.

20 Mången som synes vis gör sig

förhatlig genom sina ord; en sådan går helt miste om livets njutningar.

21 Ty han har icke av Herren fått

gåvan att behaga; ja, han är i saknad av all verklig vishet.

22 Mången är vis allenast till sin

egen nytta,

och frukterna av hans insikt äro synliga på hans kropp.

23 Den verkligt vise är en lärare

för sitt folk, och frukterna av hans insikt äro

osvikliga. 21 Den verkligt vise får skörda rik

välsignelse, och alla som se honom prisa

honom säll.

25 En mans liv utgöres av några få

dagar,

men Israels dagar kunna icke räknas.

26 Den som är vis bland sitt folk

vinner ära,

och hans namn skall leva evin-nerligen.

27 Min son, pröva under ditt

leverne vad du tål, ocn lägg märke till vad som är dig skadligt, och avhåll dig från sådant.

Ty vad som helst är ej nyttigt 28

för vem som helst, och vem som helst finner sig

icke väl av vad som helst. Var aldrig omåttlig i någon 29

njutning, och var ej glupsk, när det

bjudes på läckerheter. Ty mycket mat vållar ohälsa, 30 och omåttlighet leder ända till

dödlig sjukdom. För omåttlighets skull havaai

många mist livet, men den som tager sig i akt,

han förlänger sitt liv.

l.Syr. 6:9f. /Ig.Ps. 119:63. Syr. 9:15. IS.Syr. 32:19. /IS.Ords. 18:21. /84. Syr. 11:1. /25. Syr. 17:2. /29.Syr. 31:12f.
38 KAPITLET.

Läkekonstens höghet. Sorg över döda. Frihet ifrån grövre sysslor nödvändig för att vinna visheten.

Visa läkaren tillbörlig heder, i ty du kan komma att behöva honom;

också honom har ju Herren skapat.

Ja, från den Högste kommer 2 läkedomen,

och av konungen får läkaren mottaga skänker.

Läkarens konst upplyfter hans 3 huvud,

och bland stormän är han hedrad.

Herren har låtit jorden fram- 4 bringa läkemedel,

och den som är förståndig föraktar dem icke.

Gjordes icke vattnet sött genoms ett stycke trä,

för att hans makt skulle bliva känd?

Och han själv har förlänat män- 6 ni skor insikt, .

för att han skulle bliva förhärligad genom de underbara ting han har skapat.

7 Genom dem skaffar läkaren bot och tager bort den sjukes plåga;

8 salvoberedaren tillreder genom

dem en konstmässig blandning. Ja, Guds verk taga aldrig slut, och från honom kommer välsignelse över hela jorden.

9 Min son, om du bliver sjuk, så var icke försumlig, utan bed till Herren, så skall han göra dig frisk igen.

0 Avhåll dig ifrån felsteg, och be- vara dina händer ostraff-liga,

och rena ditt hjärta från allt slags synd.

1 Frambär välluktande ofier och

åminnelseoffer av fint mjöl, och låt din offergåva vara fet, likasom vore det ute med dig.

2 Men jämväl för läkaren må du

lämna rum,

och håll honom ej på avstånd, ty också honom behöver du.

6 Understundom ligger ock en god utgång i läkarnas händer;

4 ty också de bedja till Herren att han skall hjälpa dem att

skaffa lindring

och bot till den sjukes vederfående.

5 Den som syndar mot sin Ska-

pare, han falle i läkarehänder!

6 Min son, när någon är död, så

fäll tårar över honom, och stäm upp en klagosång, så-

som det höves under djup sorg.

Sköt om hans dödakropp, såsom honom tillkommer,

och anse ej hans begravning såsom något likgiltigt.

Bitter vare din klagan och 17 heta dina tårar;

sörj honom, såsom kan förtjänar,

en dag eller två, för att undgå förtal,

och låt sedan trösta dig i sorgen.

Ty av sorg kommer död, is

och hjärtesorg bryter ned livskraften.

I hemsökelsens tid giver ej 19 heller sorgen vika,

och fattigmans liv tär på sinnet.

Överlämna dig icke åt sorgen; 20

slå den ifrån dig, och tänk på änden.

Förgät icke detta, ty en död 21 vänder aldrig åter;

honom gagnar du icke, men väl skadar du dig själv.

Betänk, att såsom det har gått 22 honom, så skall det ock gå dig:

»I går mig, och i dag dig.»

När den döde har kommit till 23 rö, må du ock låta hans minne hava rö;

och låt trösta dig över honom, då nu hans ande har flytt.

Den skriftlärdes vishet vinnes 24 genom lämplig ledighet,

och den som är fri ifrån sysslor, han kan bliva vis.

Huru kan den bliva vis, som 25 går bakom plogen

och har sin berömmelse i att hantera oxpiken,

som kör oxar och är upptagen med vad de uträtta,och vilkens tal rör sig om tjurkalvar?

26 Han tänker allenast på att draga

fram fårorna,

och hans oavlåtliga omsorg är att skaffa kvigorna foder.

27 Så är det ock med alla hant-

verkare och byggmästare,

vilka om natten äro i verksamhet såsom om dagen;

så ock med dem som gravera signetringar,

och som tålmodigt utföra omväxlande figurer.

De tänka allenast på att göra bilden lik,

och deras oavlåtliga omsorg är att fullborda arbetet.

28 Så är det ock med smeden, där

han sitter invid städet

och noga synar sitt smide.

Hettan från elden pressar fram hans svett,

och han kämpar med värmen från ässjan.

Till släggans dån lyssnar hans öra,

och hans blick är fäst på mönsterbilden till det redskap han förfärdigar.

Han tänker allenast på huru han skall fullborda sina arbeten,

och hans oavlåtliga omsorg är att till slut giva dem ett prydligt utseende.

29 Så är det ock med krukmaka-
ren, där han sitter vid sitt
arbete
och driver skivan med fötterna. Han är ständigt i bekymmer
för sitt arbete, och i hans yrke går allt ut på
antalet.
30 Med sin hand formar han leret, och med fötterna arbetar han
det mjukt.
Han tänker allenast på att fullborda glaseringen,
och hans oavlåtliga omsorg är att hålla ugnen ren.
Alla dessa förlita sig på sinas händer,
och envar lägger i sitt arbete vishet i dagen.
Dem förutan kan ingen stads: byggas,
och de behöva icke leva såsom främlingar eller vandra omkring.
Men till folkets rådplägningars: hämtas de icke,
och i folkförsamlingen vinna de ingen utmärkelse.
På domarsätet sitta de icke,
och förbundet med dess stadgar begrunda de ej.
De framlägga icke lära och domslut,
och där ordspråk uttänkas, där äro de ej att finna.
Men livets timliga ordning stöd- 3 ja de,
och deras bön gäller utövningen av deras yrke.

5.2Mos. 15:25. /D.Jes. 38:2f. Jak. 5:13f. /lO.Jes. 1:16. Syr. 18:21. /11. SMos. 2:lf. /16.Syr.22:llf. /17.2Sam. 12:20f. ITess. 4:13. /IS.Ords. 15:13. Syr. 30:23. /21.Job7:9. 14:10f. Vish. 2:5.

39 KAPITLET.

Den vises sysselsättning. Den underbara ändamålsenligheten i skapelsen.

Icke så den som allenast tänker på den Högstes lag och begrundar den i sitt sinne. Han forskar i alla de gamles i
visdom och sysselsätter sig ivrigt med
profeternas utsagor. Han aktar noga på vad namn-2 kunniga män förtälja och vilkens tal rör sig om tjurkalvar?
26 Han tänker allenast på att draga
fram fårorna,
och hans oavlåtliga omsorg är att skaffa kvigorna foder.
27 Så är det ock med alla hant-
verkare och byggmästare,
vilka om natten äro i verksamhet såsom om dagen;
så ock med dem som gravera signetringar,

och som tålmodigt utföra omväxlande figurer.
De tänka allenast på att göra bilden lik,
och deras oavlåtliga omsorg är att fullborda arbetet.
28 Så är det ock med smeden, där
han sitter invid städet
och noga synar sitt smide.
Hettan från elden pressar fram hans svett,
och han kämpar med värmen från ässjan.
Till släggans dån lyssnar hans öra,
och hans blick är fäst på mönsterbilden till det redskap han förfärdigar.
Han tänker allenast på huru han skall fullborda sina arbeten,
och hans oavlåtliga omsorg är att till slut giva dem ett prydligt utseende.
29 Så är det ock med krukmaka-
ren, där han sitter vid sitt
arbete
och driver skivan med fötterna. Han är ständigt i bekymmer
för sitt arbete, och i hans yrke går allt ut på
antalet.
30 Med sin hand formar han leret, och med fötterna arbetar han
det mjukt.
Han tänker allenast på att fullborda glaseringen,
och hans oavlåtliga omsorg är att hålla ugnen ren.
Alla dessa förlita sig på sinas händer,
och envar lägger i sitt arbete vishet i dagen.
Dem förutan kan ingen stads: byggas,
och de behöva icke leva såsom främlingar eller vandra omkring.
Men till folkets rådplägningars: hämtas de icke,
och i folkförsamlingen vinna de ingen utmärkelse.
På domarsätet sitta de icke,
och förbundet med dess stadgar begrunda de ej.
De framlägga icke lära och domslut,
och där ordspråk uttänkas, där äro de ej att finna.
Men livets timliga ordning stöd- 3 ja de,
och deras bön gäller utövningen av deras yrke.

5.2Mos. 15:25. /D.Jes. 38:2f. Jak. 5:13f. /lO.Jes. 1:16. Syr. 18:21. /11. SMos. 2:lf. /16.Syr.22:llf. /17.2Sam. 12:20f. ITess. 4:13. /IS.Ords. 15:13. Syr. 30:23. /21.Job7:9. 14:10f. Vish. 2:5.

39 KAPITLET.

Den vises sysselsättning. Den underbara ändamålsenligheten i skapelsen.

Icke så den som allenast tänker på den Högstes lag och begrundar den i sitt sinne. Han forskar i alla de gamles i visdom och sysselsätter sig ivrigt med

profeternas utsagor. Han aktar noga på vad namn-2 kunniga män förtäljaSyrak

123

Syr. 39:18.

och tränger in i tänkespråkens ordvändningar.

3 Han forskar efter ordspråkens

förborgade mening och fördjupar sig i tänkespråkens gåtor.

4 Bland stormän gör han tjänst, och inför fursten träder han

fram.

Han färdas genom främmande folks länder,

ty med både gott och ont bland människor gör han sig förtrogen.

5 Med all sin håg söker han Herren,

sin Skapare, och inför den Högste bönfaller

han.

Han upplåter sin mun i åkallan och beder om tillgift för sina

synder.

6 Om Herren, den Store, det vill, så varder han uppfylld med förstånds ande.

Han låter visdomsord rikligen flöda,

och i sin bön prisar han Herren.

7 Han använder rätt sin rådklok-

het och sitt förstånd, och Herrens hemligheter begrundar han.

8 Han framlägger sin lära och

undervisning,

och av Herrens förbunds lag berömmer han sig.

9 Många prisa hans insikt, och aldrig någonsin skall den

varda förgäten. Hans åminnelse skall icke upp-

' höra, och hans namn skall leva från

släkte till släkte. 10 Om hans vishet skola folken

förtälja,

och hans lov skall man förkunna i församlingen.

Om han får leva, skall han efter-11 lämna ett namn, större än tusendens;

och om han får gå till rö, ökar han än mer sin berömmelse.

Ytterligare vill jag med efter-12

tänksamhet uttala mig; full, såsom fullmånen, är jag av
tankar. Lyssnen till mig, I mina fromma 13
barn, så skolen I grönska såsom rosenbusken, där den
växer vid vattenbäcken. I skolen sprida ljuvlig vällukt 14
såsom rökelsen
och skjuta blomster såsom liljan. Låten eder doft utströmma, och
stämmen upp en lovsång. Loven Herren för alla hans
gärningar.
Given hans namn ära, 15
och tacken honom med lov-
prisning, med edra läppars sånger och
med harpospel. Ja, så skolen I sjunga i eder
lovsång:
Övermåttan härliga äro alla 16
Herrens verk, och allt vad han bjuder, det
sker på sin rätta tid. Icke må man säga: »Vad är 17
detta?», »Vartill är detta?» Ty allt bliver efterfrågat i sin
tid. På hans ord reste sig vattnet
upp såsom i en hög, och på hans muns befallning
samlades det i sina förvaringsrum. På hans bud sker allt vad han 18
har beslutit, och ingen finnes, som kan hindra
hans frälsning.19 Alla människors gärningar äro
uppenbara inför honom, och intet kan fördöljas för hans ögon.
20 Hans blickar gå från den ena
tidsåldern till den andra, och intet är underbart i hans ögon.
21 Icke må man säga: »Vad är
detta?», »Vartill är detta?» Ty allting är skapat för sin särskilda uppgift.
22 Hans välsignelse övertäcker jor-
den såsom en ström och vattnar den såsom en översvämmande flod.
23 Likaledes bliva ock folken rov
för hans vrede,
såsom, när han en gång förvandlade vattenrikt land till salthed.
24 För de fromma äro hans vägar
jämna,
men för de orättfärdiga äro de fulla av stötestenar.

25 Vad gott är har från begynnelsen

blivit berett för de goda, men vad ont är för syndarna.

26 Det förnämsta av allt som är

nödigt för en människas liv är vatten, eld, järn och salt, vetemjöl, honung och mjölk, druvans blod, olja och kläder.

27 Allt detta bliver för de gud-

fruktiga till något gott, men för syndarna vändes det till något ont.

28 Det finnes vindar som äro ska-

pade till straffdom, och som i sitt raseri låta sina

gisselslag drabba hårt. I tillintetgörelsens stund utgjuta de sin kraft och stilla så hans vrede, som har skapat dem.

29 Eld och hagel, hungersnöd och

pest,

alltsammans är det skapat till

straffdom, så ock vilddjurs tänder, skor-30

pioner och ormar och svärdet som straffar och

förgör de ogudaktiga. De fröjda sig över hans bud 31 och hålla sig redo för sina olika

uppgifter på jorden; och när deras tid kommer, lyda

de villigt hans ord.

Fördenskull har jag från be-32 gynnelsen varit fast i min övertygelse

och har begrundat det och upptecknat det:

alla Herrens verk äro fullkorn-33 liga

och utföra i rätt tid alla sina olika uppgifter.

Icke må man säga: »Det ena är 34 sämre än det andra»,

ty allting varder gillat, när dess tid kommer.

Så sjungen då av allt hjärta och 35 med hög röst,

och loven Herrens namn.

I.Dan. 9:2. /g.Vish. 8:8. /4.Syr.34:9f. Ö.SMos. 34:9. Jak. 1:5. /9. Syr. 15:6, 44:13f./10.1Kon. 4:31.,/ll.Syr.37:26. 12.Syr. 24:30f. /13.Ps.l:3. Jer. 17:8-14.Hos. 14:6. Syr. 24:15. 50:8f. /16-IMos. 1:31. Ps. 33:9. Vish. 1:14. Syr. 42:22. ITim. 4:4. /17. l Mos. l:6f. 2Mos. 14.-21L 15:8. Jos. 3:15f. Job 38:8f. Ps. 33:7. /18. Ps. 135:6. 19.Ps. 139:lf. Syr. 17:15. 42:18. 20.Syr. 15:18f. /22.Ps. 65:10f. /23. IMos. 19:23f. /24.Ps. 18:27. /25. Vish. 16:24. Rom. 8:28. /26.Syr. 29:21. /27.Vish. 5:17f. /28.Ps. 104:4. 29.2Mos. 9:lf. Hes. 7:15. Syr. 40:9f. 30.5Mos. 32:24. Jer. 8:17.15:3. Vish. 16:5. /Bl. Ps. 148:8. 40 KAPITLET.

Människolivets elände. Ovaraktigheten av de ogudaktigas egendom. Gudsfruktan förmer än allt annat. Tiggarliv värre än döden.

Stor möda är beredd för alla i människor, 19 Alla människors gärningar äro

uppenbara inför honom, och intet kan fördöljas för hans ögon.

20 Hans blickar gå från den ena

tidsåldern till den andra, och intet är underbart i hans ögon.

21 Icke må man säga: »Vad är

detta?», »Vartill är detta?» Ty allting är skapat för sin särskilda uppgift.

22 Hans välsignelse övertäcker jor-

den såsom en ström och vattnar den såsom en översvämmande flod.

23 Likaledes bliva ock folken rov

för hans vrede,

såsom, när han en gång förvandlade vattenrikt land till salthed.

24 För de fromma äro hans vägar

jämna,

men för de orättfärdiga äro de fulla av stötestenar.

25 Vad gott är har från begynnelsen

blivit berett för de goda, men vad ont är för syndarna.

26 Det förnämsta av allt som är

nödigt för en människas liv är vatten, eld, järn och salt, vetemjöl, honung och mjölk, druvans blod, olja och kläder.

27 Allt detta bliver för de gud-

fruktiga till något gott, men för syndarna vändes det till något ont.

28 Det finnes vindar som äro ska-

pade till straffdom, och som i sitt raseri låta sina

gisselslag drabba hårt. I tillintetgörelsens stund utgjuta de sin kraft och stilla så hans vrede, som har skapat dem.

29 Eld och hagel, hungersnöd och

pest,

alltsammans är det skapat till

straffdom, så ock vilddjurs tänder, skor-30

pioner och ormar och svärdet som straffar och

förgör de ogudaktiga. De fröjda sig över hans bud 31 och hålla sig redo för sina olika

uppgifter på jorden; och när deras tid kommer, lyda

de villigt hans ord.

Fördenskull har jag från be-32 gynnelsen varit fast i min övertygelse

och har begrundat det och upptecknat det:

alla Herrens verk äro fullkorn-33 liga

och utföra i rätt tid alla sina olika uppgifter.

Icke må man säga: »Det ena är 34 sämre än det andra»,

ty allting varder gillat, när dess tid kommer.

Så sjungen då av allt hjärta och 35 med hög röst,

och loven Herrens namn.

I.Dan. 9:2. /g.Vish. 8:8. /4.Syr.34:9f. Ö.SMos. 34:9. Jak. 1:5. /9. Syr. 15:6, 44:13f./10.1Kon. 4:31.,/ll.Syr.37:26. 12.Syr. 24:30f. /13.Ps.l:3. Jer. 17:8-14.Hos. 14:6. Syr. 24:15. 50:8f. /16-IMos. 1:31. Ps. 33:9. Vish. 1:14. Syr. 42:22. ITim. 4:4. /17. l Mos. l:6f. 2Mos. 14.-21L 15:8. Jos. 3:15f. Job 38:8f. Ps. 33:7. /18. Ps. 135:6. 19.Ps. 139:lf. Syr. 17:15. 42:18. 20.Syr. 15:18f. /22.Ps. 65:10f. /23. IMos. 19:23f. /24.Ps. 18:27. /25. Vish. 16:24. Rom. 8:28. /26.Syr. 29:21. /27.Vish. 5:17f. /28.Ps. 104:4. 29.2Mos. 9:lf. Hes. 7:15. Syr. 40:9f. 30.5Mos. 32:24. Jer. 8:17.15:3. Vish. 16:5. /Bl. Ps. 148:8. 40 KAPITLET.

Människolivets elände. Ovaraktigheten av de ogudaktigas egendom. Gudsfruktan förmer än allt annat. Tiggarliv värre än döden.

Stor möda är beredd för alla i människor,Syrak

125

Syr. 40:21.

och ett tungt ok vilar på Adams

barn. Från clen dag då de utgå ur sin

moders liv, intill den dag då de vända åter

till allas moder:

2 tunga tankar och hjärteoro, framtidsomsorg, dödens dag.

3 Från den som tronar i härlighet till den som sitter djupt nere i

stoft och aska,

4 från den som bär purpur och

krona

till den som är höljd i grovt säcktyg:

5 vrede och avund, oro och bävan, fruktan för döden, agg och kiv. Till och med när man vilar på

sitt läger,

förvirrar sömnen om natten ens tankar.

6 Man njuter liten eller ingen vila; sedan är det i drömmen, såsom när man står på vakt.

Ja, man skrämmes genom sin

själs syner, lik en som är stadd på flykt ur

en strid.

7 Just när det gäller ens räddning,

vaknar man upp och förundrar sig över att ingen fara var på färde.

8 Bland allt levande, från män-

niskan till boskapen - och över syndarna i ytterligare sjufalt mått -

9 råda pest och blodsutgjutelse,

strid och svärd, olyckor och hungersnöd, förödelse och plåga.

i o För de orättfärdiga är allt sådant berett; för deras skull kom ju ock den

stora floden.

11 Allt som är av jord vänder åter till jorden,

och allt som är vatten flyter tillbaka till havet.

Mutor och orättfånget gods 12 bliva alltid om intet,

men redlighet består evinner-ligen.

De orättfärdigas skatter äro så-13 som en vinterbäck, som torkar ut,

och såsom ett starkt tordön, vars dunder dör bort, när regnet kommer.

Den redlige gläder sig över 14 att upplåta sin hand,

men lagöverträdarna tyna bort och bliva till intet.

De ogudaktigas avkomlingar 15 skjuta icke grenar i mängd,

och orena rotskott växa på kala klippan.

De likna vassen vid var vatten-16 samling och vid var flodbrädd,

vilken ryckes bort före allt annat gräs.

Men godhet är lik en välsignad 17 lustgård,

och barmhärtighet förbliver evinnerligen.

Ljuvt är livet för den för- is nöjsamme och arbetsamme,

men den som finner en skatt, han är förmer än båda.

Att få barn och att bygga en 19 stad, det giver namnet bestånd,

men en hustru utan tadel aktas förmer än båda.

Vin och musik fröjda hjärtat, 20

men kärlek till visheten är tör-mer än båda.

Flöjt och psaltare f rambringa 21 ljuva toner,

men en mild tunga är förmer än båda.22 Behag och skönhet äro en lust

för ögat,

men åkerfältets grönska är det mer än båda.

23 En vän och en kamrat infinna

sig i rätta stunden, men hustrun vid mannens sida är förmer än båda.

24 En broder och en hjälpare in-

finna sig i nödens stund, men barmhärtigheten är en frälsare som är förmer än båda.

25 Guld och silver göra foten sta-

dig',

men rådklokhet är i anseende förmer än båda.

26 Rikedom och styrka höja modet, men Herrens fruktan är förmer

än båda. Där Herrens fruktan finnes,

fattas intet, ja, där den finnes, behöver man

icke söka hjälp.

27 Herrens fruktan är såsom en

välsignad lustgård, och han har omgivit den med en oförliknelig härlighet.

28 Min son, akta dig för att leva

ett tiggarliv; ty bättre är att dö än att tigga.

29 Den som ser efter en annans

bord, hans leverne är icke att räkna

såsom liv. Han besmittar sin själ med den

andres rätter, men den som är förståndig och

väluppfostrad, han tager

sig till vara. 301 den skamlöses mun ljuder

tiggarbönen söt, men i hans inre brinner en eld.

I.Job 1:21. 7:1. 14:lf. Ps. 90:10. Pred. 2:23. Vish. 2:1. 7:6. /g.Hebr. 2:15. /5.Job4:13f.7:13f./9.Syr.39:29f. lO.lMos. 6:13. /11. IMos. 3:19. Job

10:9. Pred. 1:7.12:7. Syr. 41:10. /12. Syr. 5:8. /15. Vish. 4:3f. Syr. 23:25. IS.lTim. 6:6. /19.Ords. 31:10f. /20. Ps. 104:15. Vish. 7:10f. Syr.31:28. 21. Ords.l2:25. /23.Syr. 36:27. /24. Syr. 29:12. 41 KAPITLET.

Alla måste dö, men ett gott namn förbliver evinnerligen. Olika fall uppräknas, då blygsel är berättigad.

O död, huru bitter är icke i tanken på dig

för en människa som lever i rö bland sina ägodelar,

för en man som njuter ostört lugn och har framgång i allt,

och som ännu förmår göra sig till godo bordets läckerheter!

0 död, huru ljuv är icke din lott 2 för en människa som är behövande och orkeslös,

för den som är utgammal och

bekymrar sig för allting, och för den som är missmodig

och har uppgivit hoppet! Räds icke för dödens lott; 3

tänk på dem som voro före dig

och dem som komma efter

dig. Denna lott är av Herren be-4

stämd för allt levande. Varför skulle du då vara gen-

strävig mot den Högstes

beslut? Du må få leva tio år eller hundra

eller tusen -

1 dödsriket höres intet klander

över levnadens längd.

Vederstyggliga barn äro syn- 5

darnas barn, sådana som dväljas i de ogud-

aktigas boningar. För syndarnas barn går deras 6

arv om intet, 22 Behag och skönhet äro en lust

för ögat,

men åkerfältets grönska är det mer än båda.

23 En vän och en kamrat infinna

sig i rätta stunden, men hustrun vid mannens sida är förmer än båda.

24 En broder och en hjälpare in-

finna sig i nödens stund, men barmhärtigheten är en frälsare som är förmer än båda.

25 Guld och silver göra foten sta-

dig',

men rådklokhet är i anseende förmer än båda.

26 Rikedom och styrka höja modet, men Herrens fruktan är förmer

än båda. Där Herrens fruktan finnes,

fattas intet, ja, där den finnes, behöver man

icke söka hjälp.

27 Herrens fruktan är såsom en

välsignad lustgård, och han har omgivit den med en oförliknelig härlighet.

28 Min son, akta dig för att leva

ett tiggarliv; ty bättre är att dö än att tigga.

29 Den som ser efter en annans

bord, hans leverne är icke att räkna

såsom liv. Han besmittar sin själ med den

andres rätter, men den som är förståndig och

väluppfostrad, han tager

sig till vara. 301 den skamlöses mun ljuder

tiggarbönen söt, men i hans inre brinner en eld.

I.Job 1:21. 7:1. 14:lf. Ps. 90:10. Pred. 2:23. Vish. 2:1. 7:6. /g.Hebr. 2:15. /5.Job4:13f.7:13f./9.Syr.39:29f. lO.lMos. 6:13. /11. IMos. 3:19. Job

10:9. Pred. 1:7.12:7. Syr. 41:10. /12. Syr. 5:8. /15. Vish. 4:3f. Syr. 23:25. IS.lTim. 6:6. /19.Ords. 31:10f. /20. Ps. 104:15. Vish. 7:10f. Syr.31:28. 21. Ords.l2:25. /23.Syr. 36:27. /24. Syr. 29:12. 41 KAPITLET.

Alla måste dö, men ett gott namn förbliver evinnerligen. Olika fall uppräknas, då blygsel är berättigad.

O död, huru bitter är icke i tanken på dig

för en människa som lever i rö bland sina ägodelar,

för en man som njuter ostört lugn och har framgång i allt,

och som ännu förmår göra sig till godo bordets läckerheter!

0 död, huru ljuv är icke din lott 2 för en människa som är behövande och orkeslös,

för den som är utgammal och

bekymrar sig för allting, och för den som är missmodig

och har uppgivit hoppet! Räds icke för dödens lott; 3
tänk på dem som voro före dig
och dem som komma efter
dig. Denna lott är av Herren be-4
stämd för allt levande. Varför skulle du då vara gen-
strävig mot den Högstes
beslut? Du må få leva tio år eller hundra
eller tusen -
1 dödsriket höres intet klander
över levnadens längd.
Vederstyggliga barn äro syn- 5
darnas barn, sådana som dväljas i de ogud-
aktigas boningar. För syndarnas barn går deras 6
arv om intet,och vid deras avkomma låder beständig skam. 7 En ogudaktig fader bliver ban-
nad av sina barn, därför att de få utstå skam för
hans skull.
s Ve eder, I ogudaktige, I som haven övergivit den
Högstes lag! 9 Ty när I föröken eder, sker det
till fördärv, och när I själva bliven födda,
sker det till förbannelse; och när I dön, bliver förbannelse
eder del.
0 Såsom allt som är av jord vän-
der åter till jorden, så gå de ogudaktiga ifrån förbannelse till fördärv.
1 Människors sorg gäller de dödas
kroppar,
men ett gott namn varder icke utplånat.
2 Var rädd om ditt namn, ty
det får du längre behålla än rika gyllene skatter i tusental.
3 Ett gott livs dagar äro lätt räk-
nade,
men ett gott namn förbliver evinnerligen.
Mina barn, b ev aren stilla min
undervisning. Men dold vishet och förborgad
skatt, vartill gagna de båda?
5 Bättre är den som döljer sin
dårskap än den som döljer sin vishet.

6 Alltså, kännen blygsel i enlig-

het med mina ord. Ty icke all blygsel är berättigad, och icke allt bliver av alla med

rätta ansett för gott.

7 Blygens inför fader och moder

för otukt,

Syr. 42:1.

inför styresman och makthavande för lögn,

inför domare och överhetsper- is son för förseelser,

inför menighet och folkförsamling för lagbrott,

inför medbröder och vän för orättrådighet,

inför folket på den ort där du 19 vistas, för stöld;

blygs för att bryta ed och fördrag

och för att stödja dig på armbågen, när du äter,

och för att ställa dig skymfligt avvisande, när det gäller att taga eller giva;

blygs inför den som hälsar f or 20 att icke hälsa igen,

för att se på en lösaktig kvinna

och för att vända ansiktet bort 21 ifrån en frände;

för att undandraga någon hans andel och lott

och för att beskåda en annan mans hustru;

för att hava för mycket att 22 skaffa med din tjänstekvinna

- ställ dig icke vid hennes

bädd -;

blygs inför vänner för hårt tilltal

- tala ej hårda ord, sedan du

har givit en gåva -;

för att sprida ett rykte som du 42:1 har hört

och för att yppa vad som borde hållas hemligt.

Om du så gör, visar du dig verkligt blygsam

och skall finna nåd inför var man.

I.Job 21:23f. /3.Ps. 89:49. Syr. 38:22. /S.Vish. 3:12. /Ö.Syr. 23:24f. Vish. 3:16. /7.Vish. 4:6. /8.5Mos. 27:26. /lO.Syr. 40:11. /ll.Ords. 10:7. 12. Ords. 22:1. Pred. 7:2. /l4. Syr. 20:30. Matt. 25:18f. Luk. 11:33.

16.Syr. 4:20f. Mark. 8:38. / 21. Syr. 9:9. Matt. 5:28. /22. Syr. 18:15. 20:15. 42 KAPITLET.

Olika fall då blygsel icke är berättigad. En faders bekymmer för sin dotter. - Lovsång om Guds under i naturen.

För följande ting må du icke blygas,

och ej må du av anseende till personen försynda dig häri:

2 för den Högstes lag och för-

bundet
eller för rätten, så att du skulle frikänna den ogudaktige;
3 för att göra upp med följeslagare
och reskamrat,
för att skifta arv med fränder;
4 för noggrannhet i fråga om
våg och vikt
eller för förvärv, vare sig det gäller mycket eller litet;
5 för penningar, förtjänade genom
handel och köpenskap, för att med stränghet tukta
barnen eller för att hudstryka en elak
tjänare.
6 Där en ond hustru finnes, där
är det gott att hava ett signet,
och där många händer finnas, där må du låsa väl till.
7 Räkna och väg det som du vill
anförtro i någons förvar, och skriv upp alla utgifter och inkomster.
8 Blygs icke för att tillrättavisa
den oförnuftige och dåren eller en utlevad åldring som
är anklagad för otukt. Därigenom visar du dig vara
verkligt fostrad, och så skall du vinna gillande
bland alla människor.
En dotter är sin fader en\ anledning till hemligt nattvak,
och oron för henne förjagar hans sömn:
medan hon är ung, för att hon skall bliva överårig,
och när hon har blivit gift, för att hon skall bliva försmådd av sin man;
medan hon är jungfru, för att i< hon skall bliva Vanärad
och i sin faders hus bliva havande;
när hon har man, för att hon skall begå något felsteg
eller i sitt äktenskap bliva ofruktsam.
Håll sträng vakt över en tukt-1 lös dotter,
så att hon ej gör dig till ett ämne för dina fienders skadeglädje,
och vållar att du bliver omtalad i staden och instämd inför folket
och sålunda bliver utskämd bland den stora hopen.
Se icke på någon människa för i' hennes skönhets skull,

och sitt ej i kvinnors sällskap.
Ty från kläder kommer mal u
och från en kvinna kvinnoondska.
Bättre är en obehaglig man än: en behagsjuk kvinna;
och en kvinna som är de sina till skam vållar nesa. -
Nu vill jag tänka på Herrens i
verk, och vad jag har sett vill jag
förtälja. Genom Herrens ord hava hans
verk blivit danade, och efter hans behag har hans
beslut blivit fullbordat.
16.Syr. 4:20f. Mark. 8:38. / 21. Syr. 9:9. Matt. 5:28. /22. Syr. 18:15. 20:15. 42 KAPITLET.
Olika fall då blygsel icke är berättigad. En faders bekymmer för sin dotter. - Lovsång om Guds under i naturen.
För följande ting må du icke blygas,
och ej må du av anseende till personen försynda dig häri:
2 för den Högstes lag och för-
bundet
eller för rätten, så att du skulle frikänna den ogudaktige;
3 för att göra upp med följeslagare
och reskamrat,
för att skifta arv med fränder;
4 för noggrannhet i fråga om
våg och vikt
eller för förvärv, vare sig det gäller mycket eller litet;
5 för penningar, förtjänade genom
handel och köpenskap, för att med stränghet tukta
barnen eller för att hudstryka en elak
tjänare.
6 Där en ond hustru finnes, där
är det gott att hava ett signet,
och där många händer finnas, där må du låsa väl till.
7 Räkna och väg det som du vill
anförtro i någons förvar, och skriv upp alla utgifter och inkomster.
8 Blygs icke för att tillrättavisa
den oförnuftige och dåren eller en utlevad åldring som
är anklagad för otukt. Därigenom visar du dig vara
verkligt fostrad, och så skall du vinna gillande

bland alla människor.
En dotter är sin fader en\ anledning till hemligt nattvak,
och oron för henne förjagar hans sömn:
medan hon är ung, för att hon skall bliva överårig,
och när hon har blivit gift, för att hon skall bliva försmådd av sin man;
medan hon är jungfru, för att i< hon skall bliva Vanärad
och i sin faders hus bliva havande;
när hon har man, för att hon skall begå något felsteg
eller i sitt äktenskap bliva ofruktsam.
Håll sträng vakt över en tukt-1 lös dotter,
så att hon ej gör dig till ett ämne för dina fienders skadeglädje,
och vållar att du bliver omtalad i staden och instämd inför folket
och sålunda bliver utskämd bland den stora hopen.
Se icke på någon människa för i' hennes skönhets skull,
och sitt ej i kvinnors sällskap.
Ty från kläder kommer mal u
och från en kvinna kvinnoondska.
Bättre är en obehaglig man än: en behagsjuk kvinna;
och en kvinna som är de sina till skam vållar nesa. -
Nu vill jag tänka på Herrens i
verk, och vad jag har sett vill jag
förtälja. Genom Herrens ord hava hans
verk blivit danade, och efter hans behag har hans
beslut blivit fullbordat.
6 Den strålande solen skådar ned
på allt,
och vad han har gjort är uppfyllt av hans härlighet.
7 Icke har Herren givit de heliga
makt
till att förtälja alla de underbara ting
som han, Herren, den Allsmäktige, har gjort till att fast bestå,
för att världsalltet skulle äga säkert bestånd genom hans härlighet.
8 Djupet utrannsakar han, så ock
människohjärtat, och han utgrundar deras listiga
anslag.

Ty Herren besitter all kunskap, och han skådar in i tidernas
tecken.
9 Det förgångna och det tillkom-
mande gör han kunnigt, och han uppdagar spåren av det förborgade.
10 Ingen tanke undgår honom, och icke ett enda ord är fördolt för honom.
1 Sin vishets storverk har han
inrättat väl, och från evighet till evighet
äro de sig lika. De kunna varken ökas eller
minskas, och av någon rådgivare har
han icke behov.
2 Huru härliga äro icke alla hans
verk!
Och dock kan man ej se mer än en gnista därav.
3 Allt detta lever och förbliver
till evig tid,
och alltsammans står honom till tjänst, alltefter sina olika uppgifter.
4 Allt är tvåfaldigt, det ena sva-
rar mot det andra,

och intet har han skapat, som
sviker. Det ena främjar det andras 25
bästa. Ja, vem kan se sig mätt på
hans härlighet?

1.3Mos. 19:15. Ords. 24:23. Syr. 19:7. 27:16f. /4.3Mos. 19:36. /5.Syr. 30:lf. 33:27. /S.Syr. 25:2. /11-Syr. 26:10. 12.Job 31:1. Syr. 9:8. /IS.Ps. 33:9. /17. Ps. 40:6. Syr. 18:lf. Se Änglar i Ordförkl. /IS.Ps. 7:10. 139:lf. Ords. 5:21. Jer. 17:9f. gl.Jes. 40:13f. Rom. 11:34. /22. Syr. 39:16. 43:32. /24.Syr. 33:15. 43 KAPITLET.

Fortsättning av lovsången om Guds under i naturen.

Himlahöjdens stolthet är deti klara fästet; himmelens gestalt erbjuder en
härlig anblick. När solen visar sig vid sin upp- 2
gång, kommer den såsom
en budbärare, ett underbart redskap, ett verk
av den Högste. När den är i sin middagshöjd, 3
uttorkar den jorden; ja, vem kan bestå för dess
hetta? Man hettar upp ugnen vid ar-4
beten som fordra värme, men trefalt starkare bränner
solen bergen.

Den sprider glödande ångor, den sänder ut ljusstrålar och
bländar så ögat. Stor är Herren, som har danats
den; och efter hans bud ilar den tram
på sin färd.
Och månen - i allt tager den 6
sin tid i akt,
den utvisar tidsskiftena och är ett tidsåldrarnas tecken. 6 Den strålande solen skådar ned
på allt,
och vad han har gjort är uppfyllt av hans härlighet.
7 Icke har Herren givit de heliga
makt
till att förtälja alla de underbara ting
som han, Herren, den Allsmäktige, har gjort till att fast bestå,
för att världsalltet skulle äga säkert bestånd genom hans härlighet.
8 Djupet utrannsakar han, så ock
människohjärtat, och han utgrundar deras listiga
anslag.
Ty Herren besitter all kunskap, och han skådar in i tidernas
tecken.
9 Det förgångna och det tillkom-
mande gör han kunnigt, och han uppdagar spåren av det förborgade.
10 Ingen tanke undgår honom, och icke ett enda ord är fördolt för honom.
1 Sin vishets storverk har han
inrättat väl, och från evighet till evighet
äro de sig lika. De kunna varken ökas eller
minskas, och av någon rådgivare har
han icke behov.
2 Huru härliga äro icke alla hans
verk!
Och dock kan man ej se mer än en gnista därav.
3 Allt detta lever och förbliver
till evig tid,
och alltsammans står honom till tjänst, alltefter sina olika uppgifter.
4 Allt är tvåfaldigt, det ena sva-
rar mot det andra,

och intet har han skapat, som
sviker. Det ena främjar det andras 25
bästa. Ja, vem kan se sig mätt på
hans härlighet?

1.3Mos. 19:15. Ords. 24:23. Syr. 19:7. 27:16f. /4.3Mos. 19:36. /5.Syr. 30:lf. 33:27. /S.Syr. 25:2. /11-Syr. 26:10. 12.Job 31:1. Syr. 9:8. /IS.Ps. 33:9. /17. Ps. 40:6. Syr. 18:lf. Se Änglar i Ordförkl. /IS.Ps. 7:10. 139:lf. Ords. 5:21. Jer. 17:9f. gl.Jes. 40:13f. Rom. 11:34. /22. Syr. 39:16. 43:32. /24.Syr. 33:15. 43 KAPITLET.

Fortsättning av lovsången om Guds under i naturen.

Himlahöjdens stolthet är deti klara fästet; himmelens gestalt erbjuder en
härlig anblick. När solen visar sig vid sin upp- 2
gång, kommer den såsom
en budbärare, ett underbart redskap, ett verk
av den Högste. När den är i sin middagshöjd, 3
uttorkar den jorden; ja, vem kan bestå för dess
hetta? Man hettar upp ugnen vid ar-4
beten som fordra värme, men trefalt starkare bränner
solen bergen.
Den sprider glödande ångor, den sänder ut ljusstrålar och
bländar så ögat. Stor är Herren, som har danats
den; och efter hans bud ilar den tram
på sin färd.
Och månen - i allt tager den 6
sin tid i akt,
den utvisar tidsskiftena och är ett tidsåldrarnas tecken.Syr. 43:7.

7 Det är månen som giver tecken
till när högtiderna skola firas,
himlaljuset, som avtager i sken, sedan det har nått sin fullhet.
8 Månaden har efter den sitt
namn;
den ökar sig underbart under sin växling.
Den är en signaleld för härskarorna i höjden,
där den sprider sitt sken på himmelens fäste.
9 Skön på himlavalvet är stjär-
nornas glans,

ett strålande smycke på Herrens himmel.

10 På den Heliges bud ställa de

upp sig i ordning och förtröttas icke på sina poster.

11 Se på regnbågen, och lova

honom som har danat den. övermåttan skön är den i sin glans.

12 Den välver sig över himmelen

med sin strålande ring; den Högstes händer hava spänt den.

13 Genom sin befallning kom-

mer han plötsligt snön att falla,

och han sänder med hast ut sina hämnande ljungeldar.

14 Fördenskull upplåta sig förråds-

husen,

så att molnen flyga ut såsom fåglar.

15 Genom sin väldiga makt giver

han molnen styrka, så att hagelstenar falla ned i sönderbrutna stycken.

16 Ljudet av hans dunder kommer

jorden att skälva,

och vid hans anblick bäva bergen.

Efter hans vilja blåser sunnan-1 vinden

och nordanstormen och virvelvinden.

Snöflingorna strör han ut lika nedsvävande fåglar,

och lika en gräshoppssvärm som slår ned äro de, där de falla.

Över skönheten av snöns vita i färg förundrar sig ögat,

och över flingornas fall råkar sinnet i häpnad.

Rimfrosten strör han ut över jorden såsom salt;

och när den fryser samman, bliver den till vassa taggar.

Kall blåser nordanvinden; 2

då fryser vattnet till is.

Den sänker sig över var vattensamling;

då beklädes vattnet såsom med pansar.

Ja, han föröder bergen och 2 förbränner heden

och avsveder grönskan såsom med eld.

Till läkedom för allt kommer 2 dimman med hast;

daggen faller och friskar upp allt efter hettan.

Genom sitt rådslut bragte han ; havsdjupet till vila

och lät öar växa upp däri.

De som segla på havet förtälja: om dess farlighet,

och vi förundra oss över vad våra öron få höra.

Där finnas sällsamma och under- 2 bara ting,

en brokig mångfald av allahanda varelser, havsvidundrens värld.26 Genom hans makt bliver hans budbärares väg lyckosam, och genom hans ord äger allting bestånd.

27 Mycket kunna vi väl säga, och dock nå vi aldrig slutet.

Summan av våra ord är: Han

är allt.

28 Om vi vilja prisa honom, huru skola vi mäkta det?

Ty han är den Store, ja, han är

större än alla sina verk. J9 Fruktansvärd är Herren och högeligen stor,

och underbar är hans makt. 50 Prisen och upphö j en Herren, så mycket I förmån;

han övergår dock allt edert lov.

Ja, upphöjen honom, och uppbjuden all eder kraft;

förtröttens icke, ty I kunnen dock aldrig nå slutet.

31 Vem har sett honom, så att

han skulle kunna beskriva honom?

Och vem kan prisa honom, såsom han är värd?

32 Mycket förborgat finnes, som

är ännu större än allt detta,

ty endast föga hava vi sett av hans verk.

33 Ja, allting har Herren gjort, men de fromma har han förlänat visheten.

l.Ps. 19:2f. /6.1MOS. l:14f. Ps. 104:19. /lO.Jes. 40:26. Syr. 16:27. ll.lMos. 9:13f. /IS.Job 38:22f. Ps. 148:8. /lö.Jos. 10:11. /19.Ps. 147:16. 22.1Mos. 2:6. Syr. 18:16. /23. IMos. 1:9. /24.Ps. 107:23f. /25.Ps. 104:25. /26.Ps. 33:6. /27-Apg. 17:28. Rom. 11:36. /29. Ps. 96:4. Syr. 1:8. /31.Ps. 106:2. /32.Syr. 16:21. 42:22.

44 KAPITLET.

Fädernas lov: Henok, Noa, Abraham, Isak, Jakob.

Nu vilja vi prisa ärorika i män,

våra fäder efter deras tidsföljd.

Stor härlighet har Herren berett 2 genom dem;

sitt majestät har han uppenbarat från uråldrig tid.

Män som hava härskat i sinas riken,

och män som hava vunnit ett namn genom sin makt;

som hava givit råd genom sin insikt,

och som hava framburit förkunnelse genom profetior;

som hava varit folkets ledare 4 genom sina rådslag

och genom sin insikt i dess skriftlärdom,

och som med visa ord hava meddelat sin undervisning;

som hava uppfunnit visor tills att sjunga

och författat och upptecknat diktverk;

rika män, utrustade med ägo- 6 delar,

som hava levat fredligt i sina boningsorter -

alla dessa hava i sin tid hållits 7 i ära

och åtnjutit berömmelse, medan de levde.

Somliga bland dem hava lam-8 nät efter sig ett namn,

så att man förkunnar deras lov.

Av andra har icke någon amin- 9 nelse blivit bevarad,

utan de hava försvunnit, som om de aldrig hade funnits till.

Ja, det är med dem, som om de aldrig hade varit födda, 26 Genom hans makt bliver hans budbärares väg lyckosam, och genom hans ord äger allting bestånd.

27 Mycket kunna vi väl säga, och dock nå vi aldrig slutet.

Summan av våra ord är: Han

är allt.

28 Om vi vilja prisa honom, huru skola vi mäkta det?

Ty han är den Store, ja, han är

större än alla sina verk. J9 Fruktansvärd är Herren och högeligen stor,

och underbar är hans makt. 50 Prisen och upphö j en Herren, så mycket I förmån;

han övergår dock allt edert lov.

Ja, upphöjen honom, och uppbjuden all eder kraft;

förtröttens icke, ty I kunnen dock aldrig nå slutet.

31 Vem har sett honom, så att

han skulle kunna beskriva honom?

Och vem kan prisa honom, såsom han är värd?

32 Mycket förborgat finnes, som

är ännu större än allt detta,

ty endast föga hava vi sett av hans verk.

33 Ja, allting har Herren gjort, men de fromma har han förlänat visheten.

l.Ps. 19:2f. /6.1MOS. l:14f. Ps. 104:19. /lO.Jes. 40:26. Syr. 16:27. ll.lMos. 9:13f. /IS.Job 38:22f. Ps. 148:8. /lö.Jos. 10:11. /19.Ps. 147:16. 22.1Mos. 2:6. Syr. 18:16. /23. IMos. 1:9. /24.Ps. 107:23f. /25.Ps. 104:25. /26.Ps. 33:6. /27-Apg. 17:28. Rom. 11:36. /29. Ps. 96:4. Syr. 1:8. /31.Ps. 106:2. /32.Syr. 16:21. 42:22.

44 KAPITLET.

Fädernas lov: Henok, Noa, Abraham, Isak, Jakob.

Nu vilja vi prisa ärorika i män,
våra fäder efter deras tidsföljd.
Stor härlighet har Herren berett 2 genom dem;
sitt majestät har han uppenbarat från uråldrig tid.
Män som hava härskat i sinas riken,
och män som hava vunnit ett namn genom sin makt;
som hava givit råd genom sin insikt,
och som hava framburit förkunnelse genom profetior;
som hava varit folkets ledare 4 genom sina rådslag
och genom sin insikt i dess skriftlärdom,
och som med visa ord hava meddelat sin undervisning;
som hava uppfunnit visor tills att sjunga
och författat och upptecknat diktverk;
rika män, utrustade med ägo- 6 delar,
som hava levat fredligt i sina boningsorter -
alla dessa hava i sin tid hållits 7 i ära
och åtnjutit berömmelse, medan de levde.
Somliga bland dem hava lam-8 nät efter sig ett namn,
så att man förkunnar deras lov.
Av andra har icke någon amin- 9 nelse blivit bevarad,
utan de hava försvunnit, som om de aldrig hade funnits till.
Ja, det är med dem, som om de aldrig hade varit födda,och likaså med deras barn efter dem.
10 Men de som nu följa äro
fromma män,
vilkas rättfärdiga gärningar icke hava blivit förgätna.
11 Hos deras släkt förbliver det
goda de hava efterlämnat, och deras kvarlåtenskap förbliver i deras efterkommandes besittning.
12 Deras släkt står fast i förbundet, och deras barn för deras skull.
13 Till evig tid bliver deras släkt
beståndande, och deras ära skall icke utplånas.
14 Deras kroppar ligga begravna
i frid,
och deras namn lever från släkte till släkte.
15 Om deras vishet förtälja folken, och deras lov förkunnar man
i församlingen.
16 Henok var välbehaglig för

Herren och blev tagen bort, ett föredöme i bättring för kommande släkten.

17 Noa blev befunnen ostrafflig

och rättfärdig;

i vredens tid tjänade han såsom en lösepenning.

Fördenskull blev en kvarleva lämnad på jorden

vid den tid då floden kom. is Ett evigt förbund blev slutet med honom,

att allt levande icke vidare skulle utplånas genom någon flod.

19 Abraham var en stor fader

till många folk, och på hans ära blev icke någon fläck funnen.

Han höll den Högstes lag 2p

och trädde i förbund med honom.

På sitt kött fullbordade han förbundet,

och i prövningen blev han befunnen trogen.

Fördenskull fastställde Herren21 åt honom genom ed

att folken skulle varda välsignade i hans säd,

och att han skulle göra honom tallös såsom jordens stoft

och upphöja hans säd så högt som stjärnorna

och giva dem en besittning från hav till hav,

och ifrån floden intill jordens ända.

Också åt Isak fastställde han 22

på samma sätt, för Abrahams, hans faders, skull, välsignelsen för alla människor,

och förbundet.

Han lät den ock vila på23

Jakobs huvud; han utmärkte honom med sin

välsignelse

och förlänade honom arvet. Han utskiftade hans arvslotter och fördelade dem bland de tolv

stammarna.

14.Syr. 37:26. 39:9f. /IB.lMos. 5:24. Vish. 4:10. Syr. 49:14. Hebr. 11:5. 17.1 Mos. 6:9f. 7:1. Hebr. 11:7. 18-lMos. 9:9f. /19.1Mos. 12:lf. Rom. 4:17. /20.1Mos. 17:lf. 22:lf. IMack. 2:52. Hebr. 11:17. Jak. 2:21f. /21.1Mos. 12:3. 13:16. 15:18. 22:18. Ps. 72:8. Sak. 9:10. /22. IMos. 26:3f. /23.1Mos. 27:27f. 28:13f. 49:28.

45 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Moses, Aron, Finees.

O

ch han lät en ättling uppstå av honom, en from man, och likaså med deras barn efter dem.

10 Men de som nu följa äro

fromma män,

vilkas rättfärdiga gärningar icke hava blivit förgätna.

11 Hos deras släkt förbliver det

goda de hava efterlämnat, och deras kvarlåtenskap förbliver i deras efterkommandes besittning.

12 Deras släkt står fast i förbundet, och deras barn för deras skull.

13 Till evig tid bliver deras släkt

beståndande, och deras ära skall icke utplånas.

14 Deras kroppar ligga begravna

i frid,

och deras namn lever från släkte till släkte.

15 Om deras vishet förtälja folken, och deras lov förkunnar man

i församlingen.

16 Henok var välbehaglig för

Herren och blev tagen bort, ett föredöme i bättring för kommande släkten.

17 Noa blev befunnen ostrafflig

och rättfärdig;

i vredens tid tjänade han såsom en lösepenning.

Fördenskull blev en kvarleva lämnad på jorden

vid den tid då floden kom. is Ett evigt förbund blev slutet med honom,

att allt levande icke vidare skulle utplånas genom någon flod.

19 Abraham var en stor fader

till många folk, och på hans ära blev icke någon fläck funnen.

Han höll den Högstes lag 2p

och trädde i förbund med honom.

På sitt kött fullbordade han förbundet,

och i prövningen blev han befunnen trogen.

Fördenskull fastställde Herren21 åt honom genom ed

att folken skulle varda välsignade i hans säd,

och att han skulle göra honom tallös såsom jordens stoft

och upphöja hans säd så högt som stjärnorna

och giva dem en besittning från hav till hav,

och ifrån floden intill jordens ända.

Också åt Isak fastställde han 22

på samma sätt, för Abrahams, hans faders, skull, välsignelsen för alla människor,

och förbundet.

Han lät den ock vila på23

Jakobs huvud; han utmärkte honom med sin

välsignelse

och förlänade honom arvet. Han utskiftade hans arvslotter och fördelade dem bland de tolv

stammarna.

14.Syr. 37:26. 39:9f. /IB.lMos. 5:24. Vish. 4:10. Syr. 49:14. Hebr. 11:5. 17.1 Mos. 6:9f. 7:1. Hebr. 11:7. 18-lMos. 9:9f. /19.1Mos. 12:lf. Rom. 4:17. /20.1Mos. 17:lf. 22:lf. IMack. 2:52. Hebr. 11:17. Jak. 2:21f. /21.1Mos. 12:3. 13:16. 15:18. 22:18. Ps. 72:8. Sak. 9:10. /22. IMos. 26:3f. /23.1Mos. 27:27f. 28:13f. 49:28.

45 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Moses, Aron, Finees.

O

ch han lät en ättling uppstå av honom, en from man,Syrak

vilken fann nåd för alla människors ögon

1 och var älskad av både Gud

och människor,

Moses, vilkens minne vare välsignat.

2 Han gjorde honom i härlighet

lik de heliga

och gjorde honom stor genom den skräck han injagade hos fienderna.

3 Genom dennes ord lät han tec-

ken inträffa med hast; han förhärligade honom inför

konungar och gav honom befallning till

hans folk och lät honom se en skymt av

sin härlighet. För hans trohets och saktmods

skull avskilde han honom

till heligt värv; han utvalde honom bland alla

levande.

> Han lät honom höra sin röst och lät honörn träda in i töcknet. Och han gav honom sina bud

med egen hand, livets och kunskapens lag, för att han skulle undervisa

Jakob om förbundet och Israel om hans rätter.

Han upphöjde Aron, en helig man, den förres like,

dennes broder av Levi stam.

Han upprättade i hans person ett evigt förbund

och gav honom prästadöme bland folket.

Han hugnade honom med en skön skrud

och omgjordade honom med en härlig dräkt.

Ja, han beklädde honom med den högsta ståt
och prydde honom med präktiga kläder,
med benkläder och kåpa och efod.
Och han hängde omkring honom 9 en krans av granatäpplen,
så ock en mängd av gyllene bjällror runt omkring,
för att det skulle klinga, när han gick,
så att klangen hördes i templet,
till en påminnelse för hans folks barn.
Han utrustade honom med denio heliga klädnaden,
med guld och mörkblått och purpurrött garn i konstvävnad,
med domsskölden, med urim och tummim,
med tvinnat rosenrött garn, 11 ett konstrikt arbete,
med dyrbara stenar, graverade såsom signetringar,
i infattning av guld, ett verk av stensnidarkonst,
till åminnelse försedda med inristad skrift,
efter antalet av Israels stammar.
På huvudbindeln satte han ett 12 gyllene diadem,
varpå den heliga inskriften var ingraverad,
ett härligt praktstycke, ett präktigt arbete.
Alltsammans var en lust för ögonen, en skön prydnad.
Före honom har aldrig något 13 sådant funnits,
och aldrig har någon av annan släkt fått bära en sådan klädnad;
det få allenast hans egna söner
och hans avkomlingar i alla tider.
Hans offer förbrännas helt och 14 hållet,Syr. 45:15.

två gånger om dagen, för beständigt.
15 Moses företog handfyllning med
honom och smorde honom med helig
olja. Och till en evärdlig förordning
blev det fastställt för honom och för hans efterkommande, så
länge himmelen består, att de skulle göra tjänst inför
Herren, och att de skulle vara hans
präster och välsigna hans folk i hans
namn.

16 Han utvalde honom bland alla

levande

till att frambära brännoffer åt Herren,

rökelse och vällukt till åminnelse,

och till att bringa försoning för folket.

17 Och han gav honom sina bud och makt över sina rättsförordningar,

för att han skulle lära Jakob hans vittnesbörd

och undervisa Israel i hans lag. is Mot honom rotade sig främmande män samman,

och de grepos av avund mot honom, i öknen,

Datan och Abiron och deras folk

och Koras hop, i förtörnelse och vrede.

19 Herren såg det, och det be-

hagade honom icke, och de blevo tillintetgjorda genom svår förtörnelse. Han lät under^ske med dem, så att han lät dem förtäras genom sin eldslåga.

20 Och han förlänade Aron ännu

större härlighet,

och han beskärde honom hans arvedel:

förstlingen av alla förstlingsfrukter tilldelade han honom;

främst beredde han honom bröd till att mätta sig med.

Ja, av Herrens offer skulle de 2 hava sitt underhåll,

de offer som han hade bestämt åt honom och hans efterkommande.

Men i folkets land skulle han 2 icke hava någon arvedel,

och ingen lott skulle han hava bland folket:

»Ty jag själv», sade Herren, »skall vara din lott och arvedel.»

Och Finees, Eleasars son, är 2 den tredje i ära,

därför att han nitälskade i Herrens fruktan

och grep in vid folkets avfall,

i sitt hjärtas redliga nit,

och bragte försoning för Israel.

Fördenskull blev ock ett frids- c* förbund upprättat med honom,

att han skulle vara en föreståndare för helgedomen och för sitt folk,

så att prästadömets högsta värdighet skulle tillhöra honom

och hans efterkommande, till evärdlig tid.

Och såsom ett förbund blev: upprättat med David,

Jessais son, av Juda stam,

att konungavärdigheten skulle gå i arv från son till son allenast,

på samma sätt skulle det ock vara med Arons och hans efterkommandes arvsrätt.26 Herren give eder vishet i edra hjärtan till att styra hans folk med rättfärdighet, på det att dess lycka aldrig måtte gå om intet, ej heller dess härlighet, släkte efter släkte.

1.2Mos. 2:lf. 11:3. Apg. 7:20f. 12. 2Mos. kap. 7-12. Se Änglar i Ordförkl. /3.2Mos. 33:18f. /4.4Mos. 12:3f. /5.2Mos. 16:10f. 19:3f. 33:11. 4Mos. 12:8. 5Mos. 4:6. 30:19. /6. 2Mos. 4:14. /7.2Mos. 28:1!. /10. Vish. 18:24. /12.2Mos. 28:36f. /14. 2Mos. 29:38f. /15.2Mos. 28:41. 40:15. 3Mos. 8:12f. 4Mos. 6:23f. 5Mos. 18:5. 17.5Mos. 33:10. /18.4Mos. 16:lf. 20.3Mos. 24:5f. 4Mos. 18:13f. /21. 3Mos. 7:28f. /22.4Mos. 18:20. /23. 4Mos. 25:7f. Ps. 106:30f. /24.1Mack. 2:54.

46 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Josua, Kaleb, domarna, Samuel.

n hjälte i strid var Josua,

Nuns son, Moses' efterföljare såsom profet, han som, enligt vad hans namn

utsäger,* blev stor såsom frälsare för

Herrens utvalda. Ja, han utkrävde hämnd på de

fiender som reste sig upp, för att så förhjälpa Israel till

sin besittning.

2 Huru härlig tedde han sig icke,

när han lyfte sin hand och sträckte ut sitt svärd mot städerna!

3 Vem före honom stod stark

såsom han? Ja, Herrens krig förde han.

4 Var det icke genom honom

som solen gick tillbaka, så att en dag blev så lång som två?

5 Han åkallade den högste här-

skaren,

när fienderna trängde honom

på alla sidor. Och den store Herren bönhörde

honörn genom att sända tunga, väldiga

hagelstenar. Han slungade dem mot det 6

fientliga folket och förgjorde motståndarna på

sluttningen. Så skulle hedningarna få pröva

på hans vapen och förnimma att han inför

Herrens ansikte förde sin

strid; också efterföljde han ju den

Allsmäktige. Redan i Moses' tid bevisade 7

han sin fromhet, han och Kaleb, Jefonnes son, i det att de sökte stå menigheten

emot

och hindra folket ifrån synd och tysta ned dess onda knorrande. Och så blevo dessa två allena 8

räddade bland skaran av de sex hundra

tusen,

till att föra folket in i dess arvedel, in i det land som flöt av mjölk

och honung.

Och Herren förlänade Kaleb 9 kraft;

ja, ända till hans ålderdom förblev den hos honom,

så att han kunde draga upp till Bergsbygden.

Och jämväl hans efterkommande fingo en besittning,

för att alla Israels barn skulle 10 få se

att det är gott att efterfölja Herren.

Jfr bebr. j e s c U u å, som betyder frälsning. 26 Herren give eder vishet i edra hjärtan till att styra hans folk med rättfärdighet, på det att dess lycka aldrig måtte gå om intet, ej heller dess härlighet, släkte efter släkte.

1.2Mos. 2:lf. 11:3. Apg. 7:20f. 12. 2Mos. kap. 7-12. Se Änglar i Ordförkl. /3.2Mos. 33:18f. /4.4Mos. 12:3f. /5.2Mos. 16:10f. 19:3f. 33:11. 4Mos. 12:8. 5Mos. 4:6. 30:19. /6. 2Mos. 4:14. /7.2Mos. 28:1!. /10. Vish. 18:24. /12.2Mos. 28:36f. /14. 2Mos. 29:38f. /15.2Mos. 28:41. 40:15. 3Mos. 8:12f. 4Mos. 6:23f. 5Mos. 18:5. 17.5Mos. 33:10. /18.4Mos. 16:lf. 20.3Mos. 24:5f. 4Mos. 18:13f. /21. 3Mos. 7:28f. /22.4Mos. 18:20. /23. 4Mos. 25:7f. Ps. 106:30f. /24.1Mack. 2:54.

46 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Josua, Kaleb, domarna, Samuel.

n hjälte i strid var Josua,

Nuns son, Moses' efterföljare såsom profet, han som, enligt vad hans namn

utsäger,* blev stor såsom frälsare för

Herrens utvalda. Ja, han utkrävde hämnd på de

fiender som reste sig upp, för att så förhjälpa Israel till

sin besittning.

2 Huru härlig tedde han sig icke,

när han lyfte sin hand och sträckte ut sitt svärd mot städerna!

3 Vem före honom stod stark

såsom han? Ja, Herrens krig förde han.

4 Var det icke genom honom

som solen gick tillbaka, så att en dag blev så lång som två?

5 Han åkallade den högste här-

skaren,

när fienderna trängde honom

på alla sidor. Och den store Herren bönhörde

honörn genom att sända tunga, väldiga

hagelstenar. Han slungade dem mot det 6

fientliga folket och förgjorde motståndarna på

sluttningen. Så skulle hedningarna få pröva

på hans vapen och förnimma att han inför

Herrens ansikte förde sin

strid; också efterföljde han ju den

Allsmäktige. Redan i Moses' tid bevisade 7

han sin fromhet, han och Kaleb, Jefonnes son, i det att de sökte stå menigheten

emot

och hindra folket ifrån synd och tysta ned dess onda knorrande. Och så blevo dessa två allena 8

räddade bland skaran av de sex hundra

tusen,

till att föra folket in i dess arvedel, in i det land som flöt av mjölk

och honung.

Och Herren förlänade Kaleb 9 kraft;

ja, ända till hans ålderdom förblev den hos honom,

så att han kunde draga upp till Bergsbygden.

Och jämväl hans efterkommande fingo en besittning,

för att alla Israels barn skulle 10 få se

att det är gott att efterfölja Herren.

Jfr bebr. j e s c U u å, som betyder frälsning.11 Domarna, envar med sitt namn, så många av dem, som ej trolöst avföllo i sina hjärtan, och så många som icke vände sig bort ifrån Herren - deras minne vare välsignat!

12 Deras ben skjute skott ur deras gravar, och må deras namn gå i arv på deras söner.

13 Älskad av sin Herre var Samuel,

en Herrens profet, som grundade konungadömet

och smorde furstar över hans

folk.

U Efter Herrens lag dömde han menigheten;

och Herren såg till Jakob.

15 I följd av sin trohet blev han

prövad tillförlitlig såsom profet,

och på grund av sina ord blev han befunnen sannfärdig såsom siare.

16 Och han åkallade Herren, den

Allsmäktige, när hans fiender trängde honom

på alla sidor; han frambar därvid ett dilamm

såsom offer.

17 Och Herren dundrade från him-

melen,

han lät sin röst höras med starkt dån.

18 Och han slog i grund tyriernas

hövdingar och filistéernas alla furstar.

19 Och förrän han somnade in i

den eviga sömnen, betygade han inför Herren och

hans smorde: »Intet, icke så mycket som ett

par skor,

har jag tagit från någon människa.»

Det fanns ej heller någon som kunde anklaga honom.

Jämväl sedan han hade avsom- 20 nät, profeterade han

och förutsade för konungen hans död.

Och han lät sin röst höras ur jordens djup

för att genom sitt profetiska ord utplåna folkets orättfärdighet.

l.SMos. 34:9. /S.Jos. 8:18f. /4.Jos. 10:12f. /5.Jos. 10:11. /Ö.Jos. 14:8f. 7.4Mos. 14:6f. /8.2Mos. 12:37. 4Mos. 26:65. 5Mos. l:35f. /9.Jos. 14:10f. IMack. 2:56. /ll.Dom. 2:16f. /12. Syr. 49:10. /13.1Sam. 10:lf. 16:13. IS.lSam. 3:19f. /IB.lSam. 7:7f. 17.1 Sam. 12:18. /19.1Sam. 12:3f. 20.1Sam. 28:16f.

47 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Natan, David, Salomo; rikets delning.

Och efter denne uppstod i Natan

och verkade såsom profet i Davids dagar.

Såsom det feta avskiljes från 2

tackoffret, så var David avskild från andra

israeliter. Han lekte med lejon såsom med 3

killingar och med björnar såsom med

lamm. Slog han icke i sin ungdom ihjäl 4

jätten och tog så bort försmädelsen

ifrån folket, i det han lyfte sin hand med

slungstenen och slog Goljats stolta skryt till

marken? Ja, han åkallade Herren, dens

Högste, 11 Domarna, envar med sitt namn, så många av dem, som ej trolöst avföllo i sina hjärtan, och så många som icke vände sig bort ifrån Herren - deras minne vare välsignat!

12 Deras ben skjute skott ur deras gravar, och må deras namn gå i arv på deras söner.

13 Älskad av sin Herre var Samuel,

en Herrens profet, som grundade konungadömet

och smorde furstar över hans

folk.

U Efter Herrens lag dömde han menigheten;

och Herren såg till Jakob.

15 I följd av sin trohet blev han

prövad tillförlitlig såsom profet,

och på grund av sina ord blev han befunnen sannfärdig såsom siare.

16 Och han åkallade Herren, den

Allsmäktige, när hans fiender trängde honom

på alla sidor; han frambar därvid ett dilamm

såsom offer.

17 Och Herren dundrade från him-

melen,

han lät sin röst höras med starkt dån.

18 Och han slog i grund tyriernas

hövdingar och filistéernas alla furstar.

19 Och förrän han somnade in i

den eviga sömnen, betygade han inför Herren och

hans smorde: »Intet, icke så mycket som ett

par skor,

har jag tagit från någon människa.»

Det fanns ej heller någon som kunde anklaga honom.

Jämväl sedan han hade avsom- 20 nät, profeterade han

och förutsade för konungen hans död.

Och han lät sin röst höras ur jordens djup

för att genom sitt profetiska ord utplåna folkets orättfärdighet.

l.SMos. 34:9. /S.Jos. 8:18f. /4.Jos. 10:12f. /5.Jos. 10:11. /Ö.Jos. 14:8f. 7.4Mos. 14:6f. /8.2Mos. 12:37. 4Mos. 26:65. 5Mos. l:35f. /9.Jos. 14:10f. IMack. 2:56. /ll.Dom. 2:16f. /12. Syr. 49:10. /13.1Sam. 10:lf. 16:13. IS.lSam. 3:19f. /IB.lSam. 7:7f. 17.1 Sam. 12:18. /19.1Sam. 12:3f. 20.1Sam. 28:16f.

47 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Natan, David, Salomo; rikets delning.

Och efter denne uppstod i Natan

och verkade såsom profet i Davids dagar.

Såsom det feta avskiljes från 2

tackoffret, så var David avskild från andra

israeliter. Han lekte med lejon såsom med 3

killingar och med björnar såsom med

lamm. Slog han icke i sin ungdom ihjäl 4
jätten och tog så bort försmädelsen
ifrån folket, i det han lyfte sin hand med
slungstenen och slog Goljats stolta skryt till
marken? Ja, han åkallade Herren, dens
Högste,Syrak
137
Syr. 47:22.
och Herren lade styrka i hans
högra hand, till att nedgöra den starke
kämpen och till att upphöja hans folks
horn.
6 Så ärade man honom för de
tio tusens skull
och prisade honom för den välsignelse han hade undfått av Herren,
under det man hembjöd åt honom ärans krona.
7 Ty han slog i grund fienderna
runt omkring och tillintetgjorde filistéerna,
som stodo honom emot; ja, ända till denna dag har han
krossat deras horn.
8 Vid allt vad han företog sig
hembar han tacksägelse åt den helige Högste med sköna
ord.
Av allt sitt hjärta sjöng han, och han hade sin Skapare kär.
9 Sångare ställde han upp framför
altaret
och lät genom deras röster ljuvliga sånger klinga.
0 Han förlänade glans åt festerna och inrättade välordnade högtider året igenom;
man prisade vid dem Herrens heliga namn,
så att helgedomen genljöd därav ända ifrån morgonen.
1 Herren borttog hans synder och upphöjde för evigt hans
horn;
han slöt med honom ett förbund angående konungadömet
och förlänade honom ärans tron i Israel.
2 Efter honom uppstod hans
vise son,

som för hans skull fick hava

rö vida omkring. Salomo fick vara konung under 13

en tid av fred, och Gud gav honom rö på alla

sidor, för att han skulle uppföra ett

hus i hans namn och grunda en helgedom för

evärdlig tid. Huru vis var du icke i din ung-14

dom! Fylld, såsom en flod, var du

av insikt.

Din ande omfattade hela jorden, 15 och du uppfyllde den med sinnrika ordspråk. Till avlägsna öar nådde dittie

rykte, och du blev älskad för den fred

som du beredde. Genom dina sånger, liknelser 17

och ordspråk och genom din uttydningskonst

väckte du beundran i länderna.

I Herren Guds namn, is

hans som kallas Israels Gud, samlade du guld såsom tenn och hopade silver såsom bly. Men du skänkte din kraft åt 19

kvinnor och lät dem få väldet över din

kropp.

Du satte en fläck på din ära 20 och vanhelgade din säd. Så drog du vrede över dina

barn och vållade bitter grämelse för

din dårskaps skull. Därför blev nu väldet delat, 21 och ur Efraim framgick ett

gensträvigt rike. Men Herren låter aldrig sin 22

barmhärtighet fara, och aldrig låter han något av

sina verk bliva till intet.Aldrig utplånar han sin utvaldes avkomma; nej, han utrotar aldrig dens barn, som älskar honom. Så gav han ock åt Jakob en kvarleva och åt David en telning, som utgick från honom.

23 Och Salomo gick till vila hos sina fäder och lämnade efter sig sin son, stor i dårskap och liten i förstånd, Roboam, som genom sitt rådslut bragte folket till att avfalla. Så kom ock Jeroboam, Nabats son, som förledde Israel till synd och öppnade för Efraim syndens väg.

24 Och folkets synder förökades storligen, så att de blevo bortförda från sitt land.

25 Ja, de foro efter allt slags ondska, intill dess straffdomen kom över dem.

1.2Sam. 7:1f. 12:1f. /2.3Mos. 3:3f. 3.1Sam. 17:34f. /4.1Sam. 17:49f. 5. Se Horn i Ordförkl. /6. 1Sam. 18:7. /7.2Sam. 8:1f. /8. 2Sam. 22:1f. 23:1f. /9.1Krön. 16:4f. 25:1f. Neh. 12:24. /11.2Sam. 7:12f. 12:13. 1Kon. 2:4. Ps. 89:4f. 1Mack. 2:57. /12.1Kon. 2:12. 4:1f./13.1Kon. 5:1f. 6:1f. /14.1Kon. 3:11f. Vish. 8:10. /15.1Kon. 4:32f. /16.1Kon. 10:1f. /18.1Kon. 10:27. 2Krön. 1:15. 19.1Kon. 11:1f. /21.1Kon. 12:16f. 22.2Sam. 7:14f. 1Kon. 11:34f. Ps. 89:25f. /23.1Kon. 11:43. 12:8f., 26f. 14:9. /24.2Kon. 17:6f.

48 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Elias, Elisa, Esekias, Esaias.

1 Därefter uppstod Elias, en profet lik en eld, vilkens ord brann såsom en fackla. 2 Han lät hungersnöd drabba

folket, och genom sin nitälskan kom han deras antal att förminskas. 3 Genom Herrens ord tillslöt han himmelen; likaså lät han eld tre gånger falla ned. 5 Huru härlig tedde du dig icke, Elias, i dina undergärningar! Ja, vem är dig lik, så att han skulle kunna berömma sig därav, 5 du som uppväckte en död från de döda, från dödsriket, genom den Högstes ord; 6 du som störtade konungar ned i fördärvet, och höga herrar från deras sjukläger; 7 du som på Sina förnam straffförkunnelsen, och på Koreb hämndens domar; 8 du som smorde konungar till att öva vedergällning, och profeter till efterföljare åt dig; 9 du som blev upptagen i en stormvind av eld, i en vagn, dragen av eldshästar; 10 du som står redo för kommande tider, såsom det är skrivet, till att stilla vreden, innan den bryter ut, och till att vända fädernas hjärtan till barnen och upprätta Jakobs stammar! 11 Saliga äro de som skola få se dig; ja, saliga äro ock de som redan hava insomnat i rö. Ty också vi skola förvisso få leva. Aldrig utplånar han sin utvaldes avkomma; nej, han utrotar aldrig dens barn, som älskar honom. Så gav han ock åt Jakob en kvarleva och åt David en telning, som utgick från honom.

23 Och Salomo gick till vila hos sina fäder och lämnade efter sig sin son, stor i dårskap och liten i förstånd, Roboam, som genom sitt rådslut bragte folket till att avfalla. Så kom ock Jeroboam, Nabats son, som förledde Israel till synd och öppnade för Efraim syndens väg.

24 Och folkets synder förökades storligen, så att de blevo bortförda från sitt land.

25 Ja, de foro efter allt slags ondska, intill dess straffdomen kom över dem.

1.2Sam. 7:1f. 12:1f. /2.3Mos. 3:3f. 3.1Sam. 17:34f. /4.1Sam. 17:49f. 5. Se Horn i Ordförkl. /6. 1Sam. 18:7. /7.2Sam. 8:1f. /8. 2Sam. 22:1f. 23:1f. /9.1Krön. 16:4f. 25:1f. Neh. 12:24. /11.2Sam. 7:12f. 12:13. 1Kon. 2:4. Ps. 89:4f. 1Mack. 2:57. /12.1Kon. 2:12. 4:1f./13.1Kon. 5:1f. 6:1f. /14.1Kon. 3:11f. Vish. 8:10. /15.1Kon. 4:32f. /16.1Kon. 10:1f. /18.1Kon. 10:27. 2Krön. 1:15. 19.1Kon. 11:1f. /21.1Kon. 12:16f. 22.2Sam. 7:14f. 1Kon. 11:34f. Ps. 89:25f. /23.1Kon. 11:43. 12:8f., 26f. 14:9. /24.2Kon. 17:6f.

48 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Elias, Elisa, Esekias, Esaias.

1 Därefter uppstod Elias, en profet lik en eld, vilkens ord brann såsom en fackla. 2 Han lät hungersnöd drabba folket, och genom sin nitälskan kom han deras antal att förminskas. 3 Genom Herrens ord tillslöt han himmelen; likaså lät han eld tre gånger falla ned. 5 Huru härlig tedde du dig icke, Elias, i dina undergärningar! Ja, vem är dig lik, så att han skulle kunna berömma sig därav, 5 du som uppväckte en död från de döda, från dödsriket, genom den Högstes ord; 6 du som störtade konungar ned i fördärvet, och höga herrar från deras sjukläger; 7 du som på Sina förnam straffförkunnelsen, och på Koreb hämndens domar; 8 du som smorde konungar till att öva vedergällning, och profeter till efterföljare åt dig; 9 du som blev upptagen i en stormvind av eld, i en vagn, dragen av eldshästar; 10 du som står redo för kommande tider, såsom det är skrivet, till att stilla vreden, innan den bryter ut, och till att vända fädernas hjärtan till barnen och upprätta Jakobs stammar! 11 Saliga äro de som skola få se dig; ja, saliga äro ock de som redan hava insomnat i rö. Ty också vi skola förvisso få leva.12 Sedan Elias hade överskyggts av stormvinden, blev Elisa uppfylld av hans ande. Så länge denne levde, kunde ingen furste få honom att vackla, och ingen fick makt över honom. 13 Ingenting översteg hans förmåga, och ännu i graven hade hans kropp profetisk kraft. 14 Medan han levde, gjorde han tecken, och när han var död, voro hans gärningar underbara. 15 Trots allt detta bättrade folket sig icke och avstod ej från sina synder, till dess de blevo bortförda såsom byte från sitt land och förskingrades över hela jorden; allenast en ringa del av folket lämnades kvar, så ock en furste åt Davids hus. 16 Några av dessa gjorde det som var välbehagligt för Herren, men andra begingo synder i myckenhet. 17 Esekias befäste sin stad och drog in en vattenledning i den. Han högg igenom den hårda klippan med järn och byggde dammar för vattnet. 18 I hans dagar drog Sennakerim ditupp, och han sände Rabsake åstad. Denne lyfte sin hand mot Sion och for i sitt övermod ut i hädelser. 19 Då skälvde deras hjärtan och deras händer, de våndades såsom barnaföderskor. 20 De åkallade Herren, den barmhärtige, och uträckte sina händer mot honom. Och den Helige hörde dem snarligen från himmelen och förlossade dem genom Esaias. 21 Han slog assyriernas läger, och hans ängel förgjorde dem. 22 Ty Esekias gjorde det som var välbehagligt för Herren och höll sig stadigt på sin fader Davids vägar; och dessa förelades honom av Esaias,

profeten, den store och i sina syner sannfärdige. 23 I hans dagar gick solen tillbaka, och han förlängde konungens liv. 24 Med mäktig ande skådade han det tillkommande och tröstade de sörjande på Sion. 25 Han uppenbarade vad som skulle komma, intill en avlägsen framtid, och det förborgade, förrän det ännu hade inträffat.

1.1Kon. 17:1f. /2.1Kon. 18:2. /3. 1 Kon. 18:38. 2Kon. 1:10f. Luk. 4:25. Jak. 5:17. /5.1Kon. 17:22f. /6.1Kon. 21:19f. 2Kon. 1:4f. 2Krön. 21:12f. 7.1Kon. 19:8f./9.2Kon.2:11. 1Mack. 2:58. /lO.Mal. 4:5f. /12.2Kon. 2:9f. 6:14f., 32f. /14.2Kon. 13:21. /15.Syr. 47:24. /16.Syr. 49:4. /17.2Kon. 20:20. 2Krön. 32:2f. /18.2Kon. 18:13f. Jes. 36:1f. /19.2Kon. 19:1f. /21. 2Kon. 19:35f. Jes. 37:36. 1Mack. 7:41. /22.2Kon. 18:3f. /23.2Kon. 20:8f. Jes. 38:5f. /24.2Kon. 20:17f. Jes. 40:1f.

49 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Josias, Jeremias, Hesekiel, de tolv profeterna, Sorobabel, översteprästen Josua, Neemias m. fl.

Josias' åminnelse är såsom i en fin rökelseblandning, 12 Sedan Elias hade överskyggts av stormvinden, blev Elisa uppfylld av hans ande. Så länge denne levde, kunde ingen furste få honom att vackla, och ingen fick makt över honom. 13 Ingenting översteg hans förmåga, och ännu i graven hade hans kropp profetisk kraft. 14 Medan han levde, gjorde han tecken, och när han var död, voro hans gärningar underbara. 15 Trots allt detta bättrade folket sig icke och avstod ej från sina synder, till dess de blevo bortförda såsom byte från sitt land och förskingrades över hela jorden; allenast en ringa del av folket lämnades kvar, så ock en furste åt Davids hus. 16 Några av dessa gjorde det som var välbehagligt för Herren, men andra begingo synder i myckenhet. 17 Esekias befäste sin stad och drog in en vattenledning i den. Han högg igenom den hårda klippan med järn och byggde dammar för vattnet. 18 I hans dagar drog Sennakerim ditupp, och han sände Rabsake åstad. Denne lyfte sin hand mot Sion och for i sitt övermod ut i hädelser. 19 Då skälvde deras hjärtan och deras händer, de våndades såsom barnaföderskor. 20 De åkallade Herren, den barmhärtige, och uträckte sina händer mot honom. Och den Helige hörde dem snarligen från himmelen och förlossade dem genom Esaias. 21 Han slog assyriernas läger, och hans ängel förgjorde dem. 22 Ty Esekias gjorde det som var välbehagligt för Herren och höll sig stadigt på sin fader Davids vägar; och dessa förelades honom av Esaias, profeten, den store och i sina syner sannfärdige. 23 I hans dagar gick solen tillbaka, och han förlängde konungens liv. 24 Med mäktig ande skådade han det tillkommande och tröstade de sörjande på Sion. 25 Han uppenbarade vad som skulle komma, intill en avlägsen framtid, och det förborgade, förrän det ännu hade inträffat.

1.1Kon. 17:1f. /2.1Kon. 18:2. /3. 1 Kon. 18:38. 2Kon. 1:10f. Luk. 4:25. Jak. 5:17. /5.1Kon. 17:22f. /6.1Kon. 21:19f. 2Kon. 1:4f. 2Krön. 21:12f. 7.1Kon. 19:8f./9.2Kon.2:11. 1Mack. 2:58. /lO.Mal. 4:5f. /12.2Kon. 2:9f. 6:14f., 32f. /14.2Kon. 13:21. /15.Syr. 47:24. /16.Syr. 49:4. /17.2Kon. 20:20. 2Krön. 32:2f. /18.2Kon. 18:13f. Jes. 36:1f. /19.2Kon. 19:1f. /21. 2Kon. 19:35f. Jes. 37:36. 1Mack. 7:41. /22.2Kon. 18:3f. /23.2Kon. 20:8f. Jes. 38:5f. /24.2Kon. 20:17f. Jes. 40:1f.

49 KAPITLET.

Fortsättning av fädernas lov: Josias, Jeremias, Hesekiel, de tolv profeterna, Sorobabel, översteprästen Josua, Neemias m. fl.

Josias' åminnelse är såsom i en fin rökelseblandning,Svr. 49:2.

140

Syrak

tillagad med salvoberedarens

konst. I vars och ens mun är den söt

såsom honung, och den är såsom musik vid

ett festligt lag.

2 Rätt handlade han, då när folket
omvände sig,
och han skaffade bort laglöshetens styggelser.
3 Han riktade sitt hjärta till Her-
ren,
i de laglösas dagar befäste han Guds fruktan.
4 Förutom David och Esekias
och Josias
försyndade de sig allasammans, ty de övergåvo den Högstes lag; så blevo Juda konungar till
intet.
5 Ja, de måste överlåta sitt horn
åt andra
och sin ära åt ett främmande folk;
6 och det satte eld på den ut-
valda, heliga staden och ödelade dess gator.
7 Detta skedde genom Jeremias,
ty honom hade de misshandlat.
Och dock hade han redan i moderlivet blivit helgad till profet,
till att upprycka och förgöra och fördärva,
såsom ock till att uppbygga och plantera.
s Hesekiel fick i en syn skåda
Herrens härlighet, som han visade honom på kerub ernås vagn. 9 Också hotade han fienderna
med slagregn,
men lovade dem gott, som vandrade på rätta vägar.
Och de tolv profeterna -10
må deras ben skjuta skott ur deras gravar. Ty de tröstade Jakob och ingåvo dem ett fast hopp om förlossning.
Huru skola vi väl prisa So-11
robabel? Han var såsom en signetring
på högra handen. Och huru prisa Josua, Josedeks 12
son? I sin tid byggde de upp Guds
hus och uppförde ett tempel, helgat
åt Herren, berett till evig härlighet.
Och Neemias - hans minne 13 är ärat;
han byggde upp åt oss de fallna murarna
och lät sätta in portar och bommar
och åter bebygga våra boningsplatser.

Aldrig har någon blivit ska-14

pad på jorden, som var

Henok lik;

också han blev ju levande borttagen från jorden. Ej heller har någon annan man 15

sådan som Josef blivit

född; en hövding var han över sina

bröder, en stödjepelare för

folket. Till och med hans ben vårdade

sig Herren om. Sem och Set åtnjöto ära bland ie

människor, men över alla levande varelser

i skapelsen står Adam.

1.2Kon.22:lf./2.2Kon.23:2f.2Krön. 34:3f. /ö. se Hörni Ordförkl. /6. 2Kon. 25:9f. 2Krön. 36:19. /7.Jer.1:5,10. 20:2. 38:6. /8-Hes. l:4f. O.Hes. 13:11.18:21f. /lO.Syr. 46:12. ll.Esr. 3:2. Hägg. 1:12. 2:24. /12. Esr. 5:2. 6:14f. Hägg. l:8f. 2:7f. IS.Neh. 2:17. 7:1. /14.Syr. 44:16. IS.lMos. 37:5f. 47:12. 50:25. 2Mos. 13:19. Jos. 24:32. /IS.lMos. 4:25. 5:32. 9:26.

50 KAPITLET.

Avslutning av fädernas lov: Översteprästen Simon. -- Slutönskan och slutord.

1 Simon, Onias' son, översteprästen,

satte under sin levnad Guds hus

i stånd och befäste templet i sin tid.

2 Av honom uppfördes muren, den höga ringmuren omkring

helgedomen.

31 hans tid blev en vattenbehållare uthuggen, en damm, lik ett hav i omfång. 4Han sörjde för sitt folk, så att det ej skulle komma på fall, och gjorde staden stark mot

belägringar.

5 Huru härlig tedde han sig icke, när han vände sig mot folket, när han trädde fram ur rummet

bakom förlåten:

6lik morgonstjärnan mellan skyar,

lik fullmånen under högtidsdagarna; 7 lik solen, när den lyser på den

Högstes tempel, och lik bågen, när den skimrar

bland glänsande skyar; slik rosor i förstlingsfruktens tid, lik liljor vid vattenkällor, lik Libanons grönska under

sommarens dagar; 9 lik brinnande rökelse i fyrfatet, lik ett kärl av gediget guld, prytt med allahanda dyrbara

stenar; lolik ett olivträd med rildig frukt

och lik en cypress som höjer sig

mot molnenl

När han tog på sig sin äreskrud 11 och iklädde sig sin fulla ståt, när han steg upp på det heliga

brännoffersaltaret, då spred han glans över helgedomens förgård. Och när han tog emot offer-12
styckena ur prästernas
händer, medan han själv stod invid
altarets härd, då omgåvo hans bröder honom
såsom en krans, lika unga cedrar på Libanon; runt omkring honom stodo de
lika palmstammar. Ja, alla Arons söner stodo där 13
i sin härlighet,
med Herrens offer i sina händer, inför Israels hela menighet. Och till att avsluta tjänsten 14
vid altaret och för att skönt fullända offret
åt den Högste och Allsmäktige sträckte han ut sin hand efter 15
kannan och utgöt drickoffer av druvans
blod; vid brännoffersaltarets fot utgöt
han det, den Högste, alltings konung,
till välbehaglig lukt. Då stötte Arons söner i basun ie och blåste i trumpeterna av
drivet silver. De läto en stark trumpetklang
ljuda för att bringa folket i åminnelse
inför den Högste. Då skyndade på en gång allt 17
folket att falla ned till jorden på sina
ansikten för att tillbedja sin Herre, 1:5,10. 20:2. 38:6. /8-Hes. l:4f. O.Hes. 13:11.18:21f. /lO.Syr. 46:12. ll.Esr. 3:2. Hägg. 1:12. 2:24. /12. Esr. 5:2. 6:14f. Hägg. l:8f. 2:7f. IS.Neh. 2:17. 7:1. /14.Syr. 44:16. IS.lMos. 37:5f. 47:12. 50:25. 2Mos. 13:19. Jos. 24:32. /IS.lMos. 4:25. 5:32. 9:26.

50 KAPITLET.

Avslutning av fädernas lov: Översteprästen Simon. -- Slutönskan och slutord.

1 Simon, Onias' son, översteprästen,
satte under sin levnad Guds hus
i stånd och befäste templet i sin tid.
2 Av honom uppfördes muren, den höga ringmuren omkring
helgedomen.
31 hans tid blev en vattenbehållare uthuggen, en damm, lik ett hav i omfång. 4Han sörjde för sitt folk, så att det ej skulle komma på fall, och gjorde staden stark mot
belägringar.
5 Huru härlig tedde han sig icke, när han vände sig mot folket, när han trädde fram ur rummet
bakom förlåten:
6lik morgonstjärnan mellan skyar,
lik fullmånen under högtidsdagarna; 7 lik solen, när den lyser på den
Högstes tempel, och lik bågen, när den skimrar

bland glänsande skyar; slik rosor i förstlingsfruktens tid, lik liljor vid vattenkällor, lik Libanons grönska under
sommarens dagar; 9 lik brinnande rökelse i fyrfatet, lik ett kärl av gediget guld, prytt med allahanda dyrbara
stenar; lolik ett olivträd med rildig frukt
och lik en cypress som höjer sig
mot molnenl
När han tog på sig sin äreskrud 11 och iklädde sig sin fulla ståt, när han steg upp på det heliga
brännoffersaltaret, då spred han glans över helgedomens förgård. Och när han tog emot offer-12
styckena ur prästernas
händer, medan han själv stod invid
altarets härd, då omgåvo hans bröder honom
såsom en krans, lika unga cedrar på Libanon; runt omkring honom stodo de
lika palmstammar. Ja, alla Arons söner stodo där 13
i sin härlighet,
med Herrens offer i sina händer, inför Israels hela menighet. Och till att avsluta tjänsten 14
vid altaret och för att skönt fullända offret
åt den Högste och Allsmäktige sträckte han ut sin hand efter 15
kannan och utgöt drickoffer av druvans
blod; vid brännoffersaltarets fot utgöt
han det, den Högste, alltings konung,
till välbehaglig lukt. Då stötte Arons söner i basun ie och blåste i trumpeterna av
drivet silver. De läto en stark trumpetklang
ljuda för att bringa folket i åminnelse
inför den Högste. Då skyndade på en gång allt 17
folket att falla ned till jorden på sina
ansikten för att tillbedja sin Herre,den allsmäktige Guden, den Högste.
18 Och sångarna prisade honom
med sina röster, och över de täta skarorna ljöd ljuvligt deras sång.
19 Och folket bad till Herren,
den Högste,
och tillbad inför den Barmhärtige,
till dess hyllningen åt Herren var fullbordad
och de hade avslutat gudstjänsten.
20 Sedan steg han ned och upp-
lyfte sina händer
över Israels barns hela menighet,
för att utdela Herrens väl-.signelse med sina läppar

och berömma sig av hans namn.

21 Och ännu en gång föllo de ned för att mottaga välsignelsen

från den Högste.

22 Och nu, prisen honom som är

Gud över allting, honom som allestädes gör stora

ting, som från moderlivet leder vår

levnad uppåt, och som handlar med oss efter

sin barmhärtighet.

23 Give han eder glädje i edra

hjärtan, och låte han frid råda under

våra dagar i Israel, likasom i fordom tid.

24 Låte han sin barmhärtighet

vila över oss,

och när hans tid kommer, för-losse han oss.

25 Över två folk harmas min

själ,

och det tredje är icke något folk:

de sorn äro bosatta på Seirs 20

berg och filistéerna och det dåraktiga folk som bor

i Sikem.

Insiktsfylld och förståndig 27

undervisning

har jag upptecknat i denna bok, jag, Jesus, son till Eleasar, son

till Syrak, från Jerusalem; och vishet har jag låtit flöda

ur mitt hjärta. Säll är den som sysselsätter sig 28

härmed;

ja, den som lägger det på hjärtat, han varder vis. Ty om han gör därefter, så skall 29

han få kraft till allt, eftersom Herrens fruktan skall

leda hans fjät.

5.3Mos. 16:2f. /S.Syr. 39:13f. /11. 2Mos. 28:4f. Syr. 45:8f. /18.4Mos. 10:8f. 2Krön. 7:6. 29:26f. /18-Syr. 47:9. /19.1Mack. 4:55. /SO.SMos. 9:22. 4Mos. 6:23f. /26.1Mos. 36:8f. Joh. 4:9.

51 KAPITLET.

Två tillägg: Jesu Syraks tacksägelsebön och en sång vari vishetsläraren skildrar huru han själv har sökt efter visheten, och vari han inbjuder andra till att mottaga hans undervisning. Avslutning.

Jag vill tacka dig, Herre, ko-1 nung,

och prisa dig, Gud, min frälsare.

Ja, jag tackar ditt namn, därför att du har blivit min 2
beskärmare och hjälpare och har förlossat mitt liv ifrån
fördärvet och från den förtalande tungans
snara, från deras läppar, som fara med
lögn. Och inför mina motståndare
har du bevisat dig såsom
min hjälpare; den allsmäktige Guden, den Högste.
18 Och sångarna prisade honom
med sina röster, och över de täta skarorna ljöd ljuvligt deras sång.
19 Och folket bad till Herren,
den Högste,
och tillbad inför den Barmhärtige,
till dess hyllningen åt Herren var fullbordad
och de hade avslutat gudstjänsten.
20 Sedan steg han ned och upp-
lyfte sina händer
över Israels barns hela menighet,
för att utdela Herrens väl-.signelse med sina läppar
och berömma sig av hans namn.
21 Och ännu en gång föllo de ned för att mottaga välsignelsen
från den Högste.
22 Och nu, prisen honom som är
Gud över allting, honom som allestädes gör stora
ting, som från moderlivet leder vår
levnad uppåt, och som handlar med oss efter
sin barmhärtighet.
23 Give han eder glädje i edra
hjärtan, och låte han frid råda under
våra dagar i Israel, likasom i fordom tid.
24 Låte han sin barmhärtighet
vila över oss,
och när hans tid kommer, för-losse han oss.
25 Över två folk harmas min
själ,
och det tredje är icke något folk:
de sorn äro bosatta på Seirs 20

berg och filistéerna och det dåraktiga folk som bor

i Sikem.

Insiktsfylld och förståndig 27

undervisning

har jag upptecknat i denna bok, jag, Jesus, son till Eleasar, son

till Syrak, från Jerusalem; och vishet har jag låtit flöda

ur mitt hjärta. Säll är den som sysselsätter sig 28

härmed;

ja, den som lägger det på hjärtat, han varder vis. Ty om han gör därefter, så skall 29

han få kraft till allt, eftersom Herrens fruktan skall

leda hans fjät.

5.3Mos. 16:2f. /S.Syr. 39:13f. /11. 2Mos. 28:4f. Syr. 45:8f. /18.4Mos. 10:8f. 2Krön. 7:6. 29:26f. /18-Syr. 47:9. /19.1Mack. 4:55. /SO.SMos. 9:22. 4Mos. 6:23f. /26.1Mos. 36:8f. Joh. 4:9.

51 KAPITLET.

Två tillägg: Jesu Syraks tacksägelsebön och en sång vari vishetsläraren skildrar huru han själv har sökt efter visheten, och vari han inbjuder andra till att mottaga hans undervisning. Avslutning.

Jag vill tacka dig, Herre, ko-1 nung,

och prisa dig, Gud, min frälsare.

Ja, jag tackar ditt namn, därför att du har blivit min 2

beskärmare och hjälpare och har förlossat mitt liv ifrån

fördärvet och från den förtalande tungans

snara, från deras läppar, som fara med

lögn. Och inför mina motståndare

har du bevisat dig såsom

min hjälpare;3 du har förlossat mig, efter din stora barmhärtighet och enligt ditt stora namn, från deras rytande, som voro

färdiga att uppsluka mig, från deras våld, som traktade

efter mitt liv, från det myckna betryck som

hade kommit över mig;

4 från att kvävas av branden

som omvärvde mig, och mitt ur den eld som jag

icke själv hade tänt; sur dödsrikets djupa svalg och från den orena tungan och

det lögnaktiga talet,

6 från den orättfärdiga tungans

pilar.

Min själ nalkades döden, och mitt liv var nära dödsrikets

djup.

7 De omgåvo mig på alla sidor,

och ingen fanns, som kunde hjälpa.

Jag såg mig om efter bistånd från människor, men jag fann intet.

8 Då tänkte jag på din barm-

härtighet, o Herre, och på allt vad du har gjort

av ålder,

huru du befriar dem som förbida dig

och frälsar dem ifrån fiendernas våld.

9 Och jag lät mitt bönerop upp-

stiga från jorden och bad om räddning från döden.

10 Jag anropade Herren, min fader

och herre,

att han icke skulle övergiva mig i nödens tid,

i en stund då jag stod hjälplös mot övermodet.

11 Jag sade: »Jag vill prisa ditt

namn beständigt

och lovsjunga dig under tacksägelse.»

Då blev min bön hörd;

ty du frälste mig ifrån fördärvet 12

och befriade mig ifrån den onda tiden.

Fördenskull vill jag tacka och prisa dig,

ja, jag vill lova Herrens namn.

Medan jag ännu var ung, och 13 förrän jag hade begynt mina irrfärder,

sökte jag, öppet inför alla, vishet i min bön.

I min ungdom bad jag om 14

henne,

och intill mitt yttersta vill jag söka efter henne.

Hon prunkade likasom en 15

mognande druvklase; mitt hjärta fröjdade sig över henne.

Min fot trädde in på en jämn

väg;

allt ifrån min ungdom har jag följt hennes spår.

Något litet böjde jag mitt öra 16 till henne och mottog hennes ord,

och jag inhämtade mycken lärdom.

Mer och mer förkovrades Jagi?

däri;

ära vill jag giva honom som förlänade mig visheten.

Jag tänkte efter, huru jagis skulle handla enligt hennes bud,

jag nitälskade för det goda; och jag skall aldrig komma på skam.19 Min själ har kämpat med

henne,

och noggrannhet iakttog jag i allt vad jag gjorde.

Jag uträckte mina händer

mot höjden

och sörjde över mina förseelser mot henne.

20 Jag vände min håg till henne och fann henne i hennes renhet.

Förstånd förvärvade jag hos henne allt ifrån begynnelsen;

fördenskull skall jag icke bliva övergiven av henne.

21 Ja, i mitt innersta var jag

upptänd av iver att söka efter henne;

fördenskull förvärvade jag mig ock en dyrbar skatt.

22 Herren gav mig min tungas

konst såsom min lön, och med den vill jag prisa honom.

23 Så kommen då hit till mig, I

olärde, och dväljens i mitt lärohus.

24 Sägen, varför stån I ännu till-

baka i dessa stycken, och varför skola edra själar plågas av så svår törst?

Jag har upplåtit min mun och 25

talat;

förvärven eder nu vishet utan penningar.

Bojen eder hals under hennes 26

ok,

och låten eder själ mottaga undervisning.

Nära är hon, så att I kunnen finna henne.

Sen med egna ögon att j äg 27 har gjort mig allenast ringa möda,

men att jag dock har vunnit mycken rö.

Om I än köpen undervisning 28

för en stor summa silver, så skolen I dock förvärva guld i myckenhet med den.

Eder själ fröjde sig över Guds 29

barmhärtighet;

och blygens icke för att prisa honom.

Utfören edert verk, medan 30

tid är;

när hans tid kommer, skall han då låta eder undfå eder lön.

2.Ps. 120:2. /6.Job 33:22. /13-29. Ursprungligen alfabetisk sång; se Poesi i Ordförkl. /13-Syr. 34:12f. Vish. 8:2. /14.Syr. 6:18. /lÖ.Syr. 6:32f. /23. Matt. 11:28. /25.Jes. 55:lf. /26. Matt. ll:29f. /27.Syr. 6:19f. /28. Vish. 7:11.

BARUK

1 KAPITLET.

Baruk skriver en bok, som läses upp för judarna i Babylonien. Dessa sända penningar till judarna i Palestina, tillika med en skrivelse, innehållande en syndabekännelse.

1Detta är vad som stod i den bok som Baruk, son till Nerias, son till Maaseas, son till Sedekias, son till Hasadias, son till Kelkias, skrev i Baby-

2lonien' i det femte året, på sjunde dagen i månaden, vid den tid då kaldéerna hade intagit Jerusalem och uppbränt

3 det i eld. Och Baruk läste upp det som stod i denna bok inför Jekonias, Joakims son, Juda konung, och inför allt folket, så många som kommo för att

4 höra därpå, och inför de mäktige och konungasönerna och inför de äldste och inför allt folket, både små och stora, alla dem som bodde i Babylonien, vid

5 floden Sud. Och de gräto och fastade och bådo inför Herren.

6 Och de samlade in penningar, efter som var och en förmådde,

7 och sände dem till Jerusalem, till översteprästen Joakim, son till Kelkias, son till Salom, och till prästerna och till allt folket, så många som med honom be-

8 funno sig i Jerusalem. Och samtidigt, på tionde dagen i månaden Sivan, lät Baruk hämta de kärl som hade tillhört Herrens hus, men som hade blivit bortförda från templet, och sände dem tillbaka till Juda land, nämligen ett antal silverkärl

som Sedekias, Josias' son, Juda konung, hade låtit göra,' sedan 9 Nebukadnessar, konungen i Babylonien, hade fört bort ifrån Jerusalem Jekonias, så ock furstarna och fångarna och de mäktige och det meniga folket, och låtit dem komma till Babylonien.

Och de skrevo följande: 10 Här sända vi till eder penningar; köpen nu för dessa penningar djur till brännoffer och syndoffer, så ock rökelse, och reden till spisoffer, och fram- bären så offer på Herrens, vår Guds, altare,1 och bedjen f örn den babyloniske konungen Nebukadnessars liv och för hans son Baltasars liv, att deras levnad må räcka lika länge soir himmelen välver sig över jorden. Då skall Herren giva oss 12 styrka och låta ljus gå upp för våra ögon; och vi skola få leva under den babyloniske konungen Nebukadnessars skugga och under hans son Baltasars skugga och skola tjäna dem i lång tid och finna nåd inför dem. Och bedjen för oss till Herren, 13 vår Gud, ty vi hava syndat mot Herren, vår Gud; och Herrens förtörnelse och vrede har icke vänt sig ifrån oss ända till denna dag. Och den skrivelse som vi 14 nu här sända eder mån I läsa upp i Herrens hus, såsom en syndabekännelse, på högtidsdagen och på övriga festdagar; sägen så: 15

»Herren, vår Gud, är rättfärdig, men vi måste blygas, såsom vi ock nu göra, vi, Juda män och Jerusalems invånare,

16 våra konungar och våra furstar, våra präster och våra profeter

17 och våra fäder. Ty vi hava 18 syndat mot Herren1 och varit

olydiga mot honom och hava icke hört Herrens, vår Guds, röst, så att vi hava vandrat efter de stadgar som Herren har före-

19 lagt oss. Nej, ända ifrån den dag då Herren förde våra fäder ut ur Egyptens land och intill denna dag hava vi varit olydiga mot Herren, vår Gud, och varit svårt försumliga i att höra

20 hans röst. Så har nu ock den olycka och den förbannelse kommit att vila på oss, som Herren förkunnade för sin tjänare Moses, på den dag då han förde våra fäder ut ur Egyptens land, för att giva oss ett land som flöt av mjölk och honung, såsom

21 ock nu har skett. Ja, vi hava icke hört Herrens, vår Guds, röst i enlighet med allt vad de profeter hava talat, som han

22 har sänt till oss, utan vi hava gått bort, var och en i sitt onda hjärtas tankar, till att tjäna andra gudar och göra vad ont är i Herrens, vår Guds, ögon.»

1. Jer. 32:12f. /2.2Kon. 25:8f. /9. 2Kon. 24:15f. /11. Jer. 29:7. Dan. 5:1. /15. Esr. 9:6f. Neh. 9:5f. Dan. 9:4f. Bar. 2:6f. /20.2Mos. 3:8. 5Mos. 28:15f. /22.Jes. 65:2. Jer. 7:24. Bar. 2:8.

2 KAPITLET.

Fortsättning av de babyloniska judarnas skrivelse: Syndabekännelse och bön om frälsning.

1 "Och så lät Herren det ord gå i uppfyllelse, som han hade talat mot oss och mot

"O;

våra domare, dem som dömde Israel, och mot våra konungar och mot våra furstar och mot Israels och Juda män.
Han lät 2 nämligen en så stor olycka komma över oss, att ingenstädes under himmelen något sådant har skett,
som det som nu har skett i Jerusalem, i enlighet med vad som står skrivet i Moses* lag, att vi skulle nödgas 3 äta,
den ene sin sons och den andre sin dotters kött. Ja, han 4 gav dem i alla de rikens våld, som lågo runt omkring
oss, och gjorde dem till ett föremål för smälek och till ett exempel på förödelse bland alla de folk som bodde runt
omkring oss, bland vilka Herren förströdde dem. Och de måste 'ligga under' och 5 fingo icke 'ligga över',
eftersom vi hade syndat mot Herren, vår Gud, och icke hört hans röst.

Herren, vår Gud, är rätt- 6 färdig, men vi och våra fäder måste blygas, såsom vi ock nu göra. All den olycka som
Herren 7 lät förkunna mot oss, den har nu kommit över oss. Och vi 8 bönföllo icke inför Herren och vände icke
om, var och en från sitt onda hjärtas tankar. Där-9 för vakade ock Herren över att olyckan drabbade oss; ty
Herren är rättfärdig i alla de gärningar som han har beslutit att göra med oss. Men vi hörde 10 icke Herrens röst,
så att vi vandrade efter de stadgar som han har förelagt oss.

Och nu, Herre, du Israels u Gud, du som förde ditt folk ut ur Egyptens land med stark hand och med tecken och under och med stor kraft och upplyft arm och så gjorde dig ett namn, »Herren, vår Gud, är rättfärdig, men vi måste blygas, såsom vi ock nu göra, vi, Juda män och Jerusalems invånare,

16 våra konungar och våra furstar, våra präster och våra profeter

17 och våra fäder. Ty vi hava 18 syndat mot Herren1 och varit

olydiga mot honom och hava icke hört Herrens, vår Guds, röst, så att vi hava vandrat efter de stadgar som Herren har före-

19 lagt oss. Nej, ända ifrån den dag då Herren förde våra fäder ut ur Egyptens land och intill denna dag hava vi varit olydiga mot Herren, vår Gud, och varit svårt försumliga i att höra

20 hans röst. Så har nu ock den olycka och den förbannelse kommit att vila på oss, som Herren förkunnade för sin tjänare Moses, på den dag då han förde våra fäder ut ur Egyptens land, för att giva oss ett land som flöt av mjölk och honung, såsom

21 ock nu har skett. Ja, vi hava icke hört Herrens, vår Guds, röst i enlighet med allt vad de profeter hava talat,

som han

22 har sänt till oss, utan vi hava gått bort, var och en i sitt onda hjärtas tankar, till att tjäna andra gudar och göra vad ont är i Herrens, vår Guds, ögon.»

1. Jer. 32:12f. /2.2Kon. 25:8f. /9. 2Kon. 24:15f. /11. Jer. 29:7. Dan. 5:1. /15. Esr. 9:6f. Neh. 9:5f. Dan. 9:4f. Bar. 2:6f. /20.2Mos. 3:8. 5Mos. 28:15f. /22.Jes. 65:2. Jer. 7:24. Bar. 2:8.

2 KAPITLET.

Fortsättning av de babyloniska judarnas skrivelse: Syndabekännelse och bön om frälsning.

1 "Och så lät Herren det ord gå i uppfyllelse, som han hade talat mot oss och mot

"O;

våra domare, dem som dömde Israel, och mot våra konungar och mot våra furstar och mot Israels och Juda män.
Han lät 2 nämligen en så stor olycka komma över oss, att ingenstädes under himmelen något sådant har skett,
som det som nu har skett i Jerusalem, i enlighet med vad som står skrivet i Moses* lag, att vi skulle nödgas 3 äta,
den ene sin sons och den andre sin dotters kött. Ja, han 4 gav dem i alla de rikens våld, som lågo runt omkring
oss, och gjorde dem till ett föremål för smälek och till ett exempel på förödelse bland alla de folk som bodde runt
omkring oss, bland vilka Herren förströdde dem. Och de måste 'ligga under' och 5 fingo icke 'ligga över',
eftersom vi hade syndat mot Herren, vår Gud, och icke hört hans röst.

Herren, vår Gud, är rätt- 6 färdig, men vi och våra fäder måste blygas, såsom vi ock nu göra. All den olycka som
Herren 7 lät förkunna mot oss, den har nu kommit över oss. Och vi 8 bönföllo icke inför Herren och vände icke
om, var och en från sitt onda hjärtas tankar. Där-9 för vakade ock Herren över att olyckan drabbade oss; ty
Herren är rättfärdig i alla de gärningar som han har beslutit att göra med oss. Men vi hörde 10 icke Herrens röst,
så att vi vandrade efter de stadgar som han har förelagt oss.

Och nu, Herre, du Israels u Gud, du som förde ditt folk ut ur Egyptens land med stark hand och med tecken och
under och med stor kraft och upplyft arm och så gjorde dig ett namn,12 som är detsamma än i dag! Vi hava
syndat, vi hava varit ogudaktiga, vi hava varit orättfärdiga, o Herre, vår Gud, i fråga om allt vad du har stadgat

13 såsom rätt. Låt nu din förtörnelse vända sig ifrån oss, ty vi äro allenast några få som hava lämnats kvar bland de folk bland

14 vilka du har förstrött oss. Hör, o Herre, vår åkallan och vår bön, och befria oss för din egen skull, och låt oss finna nåd för deras ögon, som hava fört oss

15 bort i fångenskap, på det att hela jorden må få lära känna att du är Herren, vår Gud, eftersom ju Israel och hans ätt äro uppkallade efter ditt namn.

16 Herre, skåda ned från din heliga boning, och akta på oss; böj, o Herre, ditt öra härtill och hör.

17Öppna, Herre, dina ögon och se; ty de döda i dödsriket, de vilkas ande är tagen bort ur deras bröst, giva ju icke Herren ära och erkänna icke hans rätt.

18 Men den själ som är djupt bedrövad, den som går där nedböjd och maktlös, och de ögon som förtvina, och den själ som hungrar, de giva dig ära och erkänna din rättfärdighet,

19 o Herre. Det är ju icke i förlitande på vad rättfärdigt våra fäder och våra konungar hava gjort, som vi bönfalla inför dig,

20 Herre, vår Gud. Ty du har släppt lös din vrede och förtörnelse över oss, i enlighet med vad du har talat genom dina tjänare profeterna. Du sade ju:

21 'Så säger Herren: Bojen edra skuldror och tjänen konungen i Babylonien, så skolen

1 få bo kvar i det land som jag 12 har givit åt edra fäder. Men

om I icke hören Herrens röst och tjänen konungen i Babylonien, så skall jag i Juda städer 23 och i Jerusalem göra slut på fröjderop och glädjerop, på rop för brudgum och rop för brud, och hela landet skall bliva ödelagt, så att ingen mer bor däri.' Men vi hörde icke din röst och 24 tjänade icke konungen i Babylonien; och då lät du de ord gå i uppfyllelse, som du hade talat genom dina tjänare profeterna, nämligen att våra konungars ben och våra fäders ben skulle kastas ut ur deras gravar. Och 25 se, nu ligga de kringströdda, prisgivna åt hettan om dagen och åt kölden om natten. Och de hade omkommit genom svåra plågor, genom hunger och svärd och andra hemsökelser. Och 20 du har gjort det hus som är uppkallat efter ditt namn till vad det nu är, för Israels hus' och Juda hus' ondskas skull.

Men med oss har du, Herre, 27 vår Gud, handlat efter all din mildhet och efter all din stora barmhärtighet, i enlighet med 28 vad du har talat genom din tjänare Moses, på den tid då du bjöd honom att uppteckna din lag inför Israels barn, i det att du sade: 'Om I icke hören 29 min röst, så skall förvisso denna stora och talrika brusande folkskara varda till en ringa hop bland de folk bland vilka jag skall förströ dem. Ty jag vet 30 att de icke skola höra mig, eftersom det är ett hårdnackat folk. Men de skola besinna sig i det land där de leva i fångenskap, och de skola förnimma att jag 31 är Herren, deras Gud. Och jag skall giva dem hjärtan, och öron32 som höra, och de skola prisa mig i det land där de leva i fångenskap och skola tänka

33 på mitt namn. Och de skola omvända sig från sin hårdnac-kenhet och från sina onda gärningar, ty de skola komma ihåg huru det gick deras fäder, när dessa syndade mot Herren.

34 Då skall jag låta dem komma tillbaka till det land som jag med ed har lovat deras fäder, Abraham, Isak och Jakob; och de skola bemäktiga sig det. Och jag skall föröka dem, och de skola icke vidare förminskas.

35 Och jag skall med dem upprätta ett evigt förbund, att jag skall vara deras Gud, och att de skola vara mitt folk; och jag skall icke vidare låta mitt folk Israel flytta bort ifrån det land som jag har givit dem/

3:1 Herre, du Allsmäktige, du Israels Gud, ett betryckt sinne och en bedrövad ande ropar till

2 dig. Hör, o Herre, och förbarma dig, ty du är en barmhärtig Gud; ja, förbarma dig, ty vi ha-

3 va syndat mot dig. Du tronar ju till evig tid, men vi förgås

4 till evig tid. Herre, du Allsmäktige, du Israels Gud, hör den bön som uppsändes av de döda bland Israel och av barnen till dem som syndade mot dig, dessa som icke hörde på vad du, deras Gud, hade talat, varför ock

5 olyckan nu vilar på oss. Tänk icke på våra fäders missgärningar, utan tänk nu i denna tid på din arm och på ditt namn.

6 Ty du är Herren, vår Gud, och

7 vi vilja prisa dig, o Herre; det är ju därför som du har ingivit din fruktan i våra hjärtan, så ock förmågan att åkalla ditt

namn. Ja, vi vilja prisa dig i det land där vi leva i fångenskap, ty vi hava från våra hjärtan skilt all den orättfärdighet som våra fäder begingo, de som syndade mot dig. Se, ännu i? denna dag leva vi här i vår fångenskap, i det land dit du har fördrivit oss, till att vara ett föremål för smälek och förbannelse, och till att göra bot för alla de missgärningar som våra fäder hava begått, de som avföllo från Herren, vår Gud.»

2.5Mos. 28:15f. /3.5Mos. 28:53. 2Kon. 6:29. Jer. 19:9. Klag. 2:20. 4.Jer. 24:9. 29:18. Hes. 5:14f. Bar. 3:8. /5.5Mos. 28:13. /Ö.Bar. l:15f. 7.Jer. 19:15. /S.Bar. 1:22. /9.Dan. 9:14. /ll.Neh. 9:10. Jer. 32:21. Dan. 9:15. /13-Esr. 9:15. Jer. 42:2. /15. Dan. 9:19. /16.5Mos. 26:15. Jes. 63:15. Dan. 9:18. /17. Ps. 6:6. Jes. 38:18. Syr. 17:27f. /Sl.Jer. 27:llf. 23.Jer. 7:34. /24.Jer. 8:1. /25.Jer. 36:30./28.5Mos. 28:62f. /30.5Mos. 30:lf. 2Krön. 6:37. /31-Jer. 24:7. Hes. 11:19. 36:26. /34.Jer. 24:6. 30:3. /35.Jer. 31:33. 32:38f.

3 KAPITLET. En sång om visheten.

Hör, o Israel, livets bud, 9 lyssnen, så att I lären förstånd.

Varav kommer det, Israel, var-1 av kommer det att du är i fiendeland,

att du har åldrats i främmande land,

att du har blivit oren likasom de döda,

att du har blivit aktad lik dem i som hava farit ned i dödsriket?

Jo, du har övergivit vishetens i källa.

Om du hade vandrat på Guds i väg, 32 som höra, och de skola prisa mig i det land där de leva i fångenskap och skola tänka

33 på mitt namn. Och de skola omvända sig från sin hårdnac-kenhet och från sina onda gärningar, ty de skola komma ihåg huru det gick deras fäder, när dessa syndade mot Herren.

34 Då skall jag låta dem komma tillbaka till det land som jag med ed har lovat deras fäder, Abraham, Isak och Jakob; och de skola bemäktiga sig det. Och jag skall föröka dem, och de skola icke vidare förminskas.

35 Och jag skall med dem upprätta ett evigt förbund, att jag skall vara deras Gud, och att de skola vara mitt folk; och jag skall icke vidare låta mitt folk Israel flytta bort ifrån det land som jag har givit dem/

3:1 Herre, du Allsmäktige, du Israels Gud, ett betryckt sinne och en bedrövad ande ropar till

2 dig. Hör, o Herre, och förbarma dig, ty du är en barmhärtig Gud; ja, förbarma dig, ty vi ha-

3 va syndat mot dig. Du tronar ju till evig tid, men vi förgås

4 till evig tid. Herre, du Allsmäktige, du Israels Gud, hör den bön som uppsändes av de döda bland Israel och av barnen till dem som syndade mot dig, dessa som icke hörde på vad du, deras Gud, hade talat, varför ock

5 olyckan nu vilar på oss. Tänk icke på våra fäders missgärningar, utan tänk nu i denna tid på din arm och på ditt namn.

6 Ty du är Herren, vår Gud, och

7 vi vilja prisa dig, o Herre; det är ju därför som du har ingivit din fruktan i våra hjärtan, så ock förmågan att åkalla ditt

namn. Ja, vi vilja prisa dig i det land där vi leva i fångenskap, ty vi hava från våra hjärtan skilt all den orättfärdighet som våra fäder begingo, de som syndade mot dig. Se, ännu i? denna dag leva vi här i vår fångenskap, i det land dit du har fördrivit oss, till att vara ett föremål för smälek och förbannelse, och till att göra bot för alla de missgärningar som våra fäder hava begått, de som avföllo från Herren, vår Gud.»

2.5Mos. 28:15f. /3.5Mos. 28:53. 2Kon. 6:29. Jer. 19:9. Klag. 2:20. 4.Jer. 24:9. 29:18. Hes. 5:14f. Bar. 3:8. /5.5Mos. 28:13. /Ö.Bar. l:15f. 7.Jer. 19:15. /S.Bar. 1:22. /9.Dan. 9:14. /ll.Neh. 9:10. Jer. 32:21. Dan. 9:15. /13-Esr. 9:15. Jer. 42:2. /15. Dan. 9:19. /16.5Mos. 26:15. Jes. 63:15. Dan. 9:18. /17. Ps. 6:6. Jes. 38:18. Syr. 17:27f. /Sl.Jer. 27:llf. 23.Jer. 7:34. /24.Jer. 8:1. /25.Jer. 36:30./28.5Mos. 28:62f. /30.5Mos. 30:lf. 2Krön. 6:37. /31-Jer. 24:7. Hes. 11:19. 36:26. /34.Jer. 24:6. 30:3. /35.Jer. 31:33. 32:38f.

3 KAPITLET. En sång om visheten.

Hör, o Israel, livets bud, 9 lyssnen, så att I lären förstånd.

Varav kommer det, Israel, var-1 av kommer det att du är i fiendeland,

att du har åldrats i främmande land,

att du har blivit oren likasom de döda,

att du har blivit aktad lik dem i som hava farit ned i dödsriket?

Jo, du har övergivit vishetens i källa.

Om du hade vandrat på Guds i väg,så skulle du hava fått bo i trygghet för alltid.
Så låt nu lära dig var man finner förstånd,
var man finner styrka och insikt,
för att du tillika må förnimma var man finner lång levnad och liv,
var ljus för ögonen och var frid äro att finna.
Vem har funnit den plats där
visheten bor, och vem har trätt in i hennes
förrådshus?
i Var äro folkens furstar och de som härskade över markens djur?
Var äro de som lekte med himmelens fåglar
och samlade silver och guld, som människorna satte sin Ht
till? Ja, det fanns icke någon gräns
för deras förvärv. Var äro de som arbetade i silver
med sådan omsorg att man icke kan utgrunda deras
verk? De hava försvunnit och farit
ned i dödsriket, och andra hava uppstått i deras
ställe.
Yngre släkten fingo se ljuset, och de fingo bo på jorden, men vishetens väg lärde de icke
känna
och förstodo icke hennes stigar; ej heller deras barn vinnlade sig
om henne, utan de höllo sig fjärran ifrån
hennes väg. Icke hörde man om henne i
Kanaan, och ej skådade man henne i
Teman.
Och Hagars barn, som sökte efter insikt på jorden, 23
köpmännen från Merran och Teman,
och fabeldiktarna och kunskapssökarna -
vishetens väg lärde de icke känna,
och hennes stigar hade de icke i minne.
O Israel, huru stor är icke 24 Guds boning,
och huru vidsträckt det hus som han besitter!
Stort är det och utan ände, 25
högt är det och utan mått.
Där blevo jättarna till, de allt 26 ifrån urtiden namnkunniga;
väldiga voro de till gestalt, förfarna i att strida.
Men icke var det dessa som 27 Gud utvalde,

och icke var det för dem som han öppnade väg till visheten.

Nej, de förgingos, eftersom de 28 icke hade förstånd,

de förgingos för sin oförnuftighets skull.

Vem har farit upp till him- 29

melen och hämtat visheten och fört henne ned från molnen? Vem har farit tvärs över havet 30

och funnit henne, och vem kan förvärva henne för

utvalt guld? Ingen finnes, som känner hen-3i

nes väg, och ingen som aktar på hennes

stig. Men han som vet allting, han 32

känner henne; han har funnit henne genom

sin insikt, han som har danat jorden för

ev i e tidoch uppfyllt den med fyrfotadjur;

33 han som sänder ljungelden åstad,

och den går,

som kallar på den, och den lyder honom med bävan.

34 Och stjärnorna lysa på sina

poster och glädja sig;

35 han kallar på dem, och de svara:

»Här äro vi.»

De lysa med glädje inför honom som har skapat dem.

36 Sådan är vår Gud;

ingen annan gäller något i jämförelse med honom.

37 Han utrönte all vishetens väg och gav henne åt Jakob, sin

tjänare, och åt Israel, sin älskade.

38 Därefter blev hon skådad på

jorden

och hade sin umgängelse bland människorna.

4:1 Hon är boken med Guds stadgar

och lagen som består evinnerligen.

Alla de som hålla fastvidhenne, de skola vinna liv,

men de som Övergiva henne skola dö.

2 Vänd om, du Jakob, och sök att

vinna henne;

vandra framåt efter hennes sken, i det ljus hon sprider.

3 Giv icke din ära åt en annan eller dina förmåner åt ett främmande folk.

4 O Israel, saliga äro vi,

ty det som täckes Gud har blivit oss kunnigt.

3.Jes.57:15. Klag.5:19. /S.Tob. 3:3. 7.Jer. 32:40. /S.Bar. 2:4. /9.5Mos. 30:19f. /12-Jer. 2:13. /15.Job 28:12f. 17.Ps. 49:7. Ords. 11:28. /IS.Syr. 38:27f. /22.Jer. 49:7. /26.1Mos. 6:4. Viah. 14:0. /27-Syr. 16:7. /20. 5Mos. 30:12. Rom. 10:6. /32. Job 28:23. Syr. l:9f. /33.Job 37:3. 38:35. Syr. 43:13. /34.Job 38:7. Syr. 43:9. /35. Ps. 19:5f. Jes. 40:26. Judit 9:6. /36. Ps. 48:15. Jes. 46:9. Jer. 10:6f. /87. 5Mos. 4:6. Syr. 24:8f.

4 KAPITLET.

Ytterligare en sång: Jerusalem klagar och tröstas.

Var vid gott mod, mitt folk, 5 du som bär namnet Israel. I haven blivit sålda åt hedna- 6

folken,

dock icke till undergång; därför att IhavenförtörnatGud, haven I blivit givna till pris åt

edra motståndare. I haven ju retat honom som 7

har skapat eder, genom att offra åt onda andar

i stället för åt Gud. I haven förgätit honom söms

har fostrat eder, den evige

Guden, I haven ock bedrövat henne

som har uppfött eder, Jerusalem. Ty hon såg den vredesdom som 9

nu har kommit över eder

från Gud.

Hon sade:

»Lyssnen härtill, I som bon

omkring Sion,

ty Gud har låtit en svår bedrövelse drabba mig. Jag har sett mina söner och 1

döttrar föras bort i den fångenskap sorn den Evige

har låtit drabba dem. Ty med glädje har jag uppfött 1

dem, men med gråt och bedrövelse

har jag måst släppa dem

ifrån mig. Må ingen glädja sig över mig, i

en värnlös änka, och uppfyllt den med fyrfotadjur;

33 han som sänder ljungelden åstad,

och den går,

som kallar på den, och den lyder honom med bävan.

34 Och stjärnorna lysa på sina

poster och glädja sig;

35 han kallar på dem, och de svara:

»Här äro vi.»

De lysa med glädje inför honom som har skapat dem.

36 Sådan är vår Gud;

ingen annan gäller något i jämförelse med honom.

37 Han utrönte all vishetens väg och gav henne åt Jakob, sin

tjänare, och åt Israel, sin älskade.

38 Därefter blev hon skådad på

jorden

och hade sin umgängelse bland människorna.

4:1 Hon är boken med Guds stadgar

och lagen som består evinnerligen.

Alla de som hålla fastvidhenne, de skola vinna liv,

men de som Övergiva henne skola dö.

2 Vänd om, du Jakob, och sök att

vinna henne;

vandra framåt efter hennes sken, i det ljus hon sprider.

3 Giv icke din ära åt en annan eller dina förmåner åt ett främmande folk.

4 O Israel, saliga äro vi,

ty det som täckes Gud har blivit oss kunnigt.

3.Jes.57:15. Klag.5:19. /S.Tob. 3:3. 7.Jer. 32:40. /S.Bar. 2:4. /9.5Mos. 30:19f. /12-Jer. 2:13. /15.Job 28:12f. 17.Ps. 49:7. Ords. 11:28. /IS.Syr. 38:27f. /22.Jer. 49:7. /26.1Mos. 6:4. Viah. 14:0. /27-Syr. 16:7. /20. 5Mos. 30:12. Rom. 10:6. /32. Job 28:23. Syr. l:9f. /33.Job 37:3. 38:35. Syr. 43:13. /34.Job 38:7. Syr. 43:9. /35. Ps. 19:5f. Jes. 40:26. Judit 9:6. /36. Ps. 48:15. Jes. 46:9. Jer. 10:6f. /87. 5Mos. 4:6. Syr. 24:8f.

4 KAPITLET.

Ytterligare en sång: Jerusalem klagar och tröstas.

Var vid gott mod, mitt folk, 5 du som bär namnet Israel. I haven blivit sålda åt hedna- 6

folken,

dock icke till undergång; därför att IhavenförtörnatGud, haven I blivit givna till pris åt

edra motståndare. I haven ju retat honom som 7

har skapat eder, genom att offra åt onda andar

i stället för åt Gud. I haven förgätit honom söms

har fostrat eder, den evige

Guden, I haven ock bedrövat henne

som har uppfött eder, Jerusalem. Ty hon såg den vredesdom som 9

nu har kommit över eder

från Gud.

Hon sade:

»Lyssnen härtill, I som bon

omkring Sion,

ty Gud har låtit en svår bedrövelse drabba mig. Jag har sett mina söner och 1

döttrar föras bort i den fångenskap sorn den Evige

har låtit drabba dem. Ty med glädje har jag uppfött 1

dem, men med gråt och bedrövelse

har jag måst släppa dem

ifrån mig. Må ingen glädja sig över mig, i

en värnlös änka,som har övergivits av så många. Det är för mina barns synders skull som jag har lämnats ensam, därför att de veko av ifrån Guds lag

13 och icke ville veta av hans stadgar; de vandrade ju icke på Guds buds vägar och trädde ej in på de stigar där han ville fostra dem i rättfärdighet.

14 Kommen hit, I som bon omkring Sion, och betänken huru mina söner och döttrar hava blivit bortförda i den fångenskap som den Evige har låtit drabba dem.

15 Ty han har skickat över dem ett folk fjärran ifrån, ett fräckt folk, med främmande tungomål, som icke hade försyn för de gamla och ej någon misskund med de unga,

16 utan ryckte bort ifrån änkan hennes älskade söner och berövade den ensamma hennes döttrar.

17 Men jag - huru skulle väl jag förmå att hjälpa eder? is ^eJ> nan som nar låtit olyckan drabba eder, han skall ock befria eder ur edra fienders hand.

19 Dragen bort, mina barn, dragen bort; jag måste ju vara övergiven och ensam.

20 Jag har tagit av mig lyckans skrud och iklättImig min böndräkt av säcktyg; jag vill ropa till den Evige, så länge jag är till.

Varen vid gott mod, mina 21 barn, och ropen till Gud, så skall han befria eder från övermakten, ifrån fiendernas hand.

22 Ty på den Evige har jag grundat mitt hopp om eder frälsning, och glädje har kommit mig till del från den Helige, för den barmhärtighets skull som inom kort skall vederfaras eder från den Evige, eder frälsare.

Väl måste jag släppa eder ifrån 23 mig med bedrövelse och gråt, men Gud skall giva eder tillbaka åt mig, med fröjd och glädje till evig tid.

Ty likasom de som bo omkring 24 Sion nu hava sett eder föras bort såsom fångar, så skola de inom kort få skåda den frälsning ifrån eder Gud, som skall komma eder till del, med stor härlighet och glans från den Evige.

25 Mina barn, fördragen med tålamod den vredesdom som har kommit över eder från Gud. Ty väl har din fiende hårt ansatt dig, men du skall inom kort få skåda hans undergång, och du skall få sätta din fot på hans hals.

Mina förklemade barn fingo 26 vandra oländiga vägar, de blevo bortförda såsom en hjord som har rövats av fiender.27 Men våren vid gott mod, mina barn, och ropen till Gud. Ty han som har låtit detta ske, han skall åter tänka på eder.

28 Ja, såsom eder håg förut stod till att gå bort ifrån Gud, så Vänden nu om och söken honom med tiofaldig iver.

29 Ty han som har låtit denna olycka vederfaras eder, han skall ock låta den eviga glädjen vederfaras eder, då när han förlänar eder frälsning.»

30 Var vid gott mod, Jerusalem! Han som har givit dig ditt namn, han skall trösta dig.

31 Olyckliga de som misshandlade dig, och som gladde sig över ditt fall!

32 Olyckliga de städer som dina barn måste tjäna! Olycklig hon som tog emot dina söner!

33 Ty såsom hon gladde sig över ditt fall och fröjdade sig över din undergång, så skall hon få sörja över att själv vara övergiven.

34 Och jag skall taga bort ifrån henne den larmande mängdens jubel, och hennes stolta skryt skall vändas i bedrövelse.

35 Ty eld skall från den Evige komma över henne intill en avlägsen framtid, och av onda andar skall hon bliva bebodd i lång tid.

36 Lyft upp dina ögon mot öster, Jerusalem, och skåda den glädje som kommer till dig från Gud.

37 Se, där komma dina söner, de som du måste släppa ifrån dig; de komma, församlade från både öster och väster, på den Heliges bud, uppfyllda av glädje över Guds härlighet.

l.Hes.20:ll.Syr.24:23./4.Ps.l47:19f. 7. 5 Mos. 32:15f. l Kor. 10:20. /12. Klag.lrl. /15.5Mos.28:49f. Jer.5:15. 28. 5 Mos. 4:29f. /29. Jer. 32:42. 35.Jes. 34:10f. /36.Jes. 49:18. 60:4. Bar. 5:5. /37.Jes. 43:5. 49:12.

5 KAPITLET. Avslutning av klago- och tröstesången.

Tag av dig, Jerusalem, den i bedrövelsens och lidandets

dräkt du bär, och ikläd dig för evigt Guds

härlighets sköna skrud. Hölj dig i Guds rättfärdighets 2

mantel, sätt på ditt huvud den Eviges

härlighets diadem. Ty Gud skall visa din glans förs

all världen. Ja, det namn du skall få ifrån 4

Gud för evig tid skall vara »Rättfärdighetens

frid» och »Gudsfruktans

härlighet». Stå upp, Jerusalem, och ställs

dig på höjden;

lyft upp dina ögon mot öster och se dina barn komma, församlade från både väster

och öster, på den Heliges

bud, uppfyllda av glädje över att

Gud har kommit ihåg dem. Ty väl drogo de bort ifrån dig 6

till fots, drivna åstad av fienderna, men Gud för dem nu åter till dig, högt burna i härlighet såsom

på en konungatron. Ja, Gud har bjudit att alla höga 7

berg skola sänkas, så ock de eviga kullarna, 27 Men våren vid gott mod, mina barn, och ropen till Gud. Ty han som har låtit detta ske, han skall åter tänka på eder.

28 Ja, såsom eder håg förut stod till att gå bort ifrån Gud, så Vänden nu om och söken honom med tiofaldig iver.

29 Ty han som har låtit denna olycka vederfaras eder, han skall ock låta den eviga glädjen vederfaras eder, då när han förlänar eder frälsning.»

30 Var vid gott mod, Jerusalem! Han som har givit dig ditt namn, han skall trösta dig.

31 Olyckliga de som misshandlade dig, och som gladde sig över ditt fall!

32 Olyckliga de städer som dina barn måste tjäna! Olycklig hon som tog emot dina söner!

33 Ty såsom hon gladde sig över ditt fall och fröjdade sig över din undergång, så skall hon få sörja över att själv vara övergiven.

34 Och jag skall taga bort ifrån henne den larmande mängdens jubel, och hennes stolta skryt skall vändas i bedrövelse.

35 Ty eld skall från den Evige komma över henne intill en avlägsen framtid, och av onda andar skall hon bliva bebodd i lång tid.

36 Lyft upp dina ögon mot öster, Jerusalem, och skåda den glädje som kommer till dig från Gud.

37 Se, där komma dina söner, de som du måste släppa ifrån dig; de komma, församlade från både öster och väster, på den Heliges bud, uppfyllda av glädje över Guds härlighet.

l.Hes.20:ll.Syr.24:23./4.Ps.l47:19f. 7. 5 Mos. 32:15f. l Kor. 10:20. /12. Klag.lrl. /15.5Mos.28:49f. Jer.5:15. 28. 5 Mos. 4:29f. /29. Jer. 32:42. 35.Jes. 34:10f. /36.Jes. 49:18. 60:4. Bar. 5:5. /37.Jes. 43:5. 49:12.

5 KAPITLET. Avslutning av klago- och tröstesången.

Tag av dig, Jerusalem, den i bedrövelsens och lidandets

dräkt du bär, och ikläd dig för evigt Guds

härlighets sköna skrud. Hölj dig i Guds rättfärdighets 2

mantel, sätt på ditt huvud den Eviges

härlighets diadem. Ty Gud skall visa din glans förs

all världen. Ja, det namn du skall få ifrån 4

Gud för evig tid skall vara »Rättfärdighetens

frid» och »Gudsfruktans

härlighet». Stå upp, Jerusalem, och ställs

dig på höjden;

lyft upp dina ögon mot öster och se dina barn komma, församlade från både väster

och öster, på den Heliges

bud, uppfyllda av glädje över att

Gud har kommit ihåg dem. Ty väl drogo de bort ifrån dig 6

till fots, drivna åstad av fienderna, men Gud för dem nu åter till dig, högt burna i härlighet såsom

på en konungatron. Ja, Gud har bjudit att alla höga 7

berg skola sänkas, så ock de eviga kullarna,och att dalarna skola fyllas, så att det bliver slät mark, på det att Israel må vandra framåt i trygghet, under hägnet av Guds härlighet. 8 Och skogarna och alla doftande träd skänka skugga åt Israel på Guds befallning,

9 Ja, Gud skall leda Israel under glädje, i ljuset av sin härlighet, med den barmhärtighet och rättfärdighet som kommer från honom.

1.Jes. 52:1. /2-Jes. 61:10. /4.Jes. 1:26. 62:2. Jer. 33:16. /S.Bar. 4:36f. 6.Jes. 49:22. 66:20. /7.Jes. 40:4f. 8.Jes. 41:19. /9.Jes. 55:12.

6 KAPITLET. **Jeremisas' brev.**

Varning för avguderi. Avgudarnas vanmakt.

Detta är en avskrift av ett brev som Jeremias sände till dem som av babyloniernas konung skulle föras bort såsom fångar till Babylonien, och vari han kungjorde för dem vad som hade blivit honom befallt av Gud.

För de synders skull som I haven begått mot Gud skolen I av Nebukadnessar, babyloniernas konung, föras bort såsom i f ångar till Babylonien. När I nu haven kommit till Babylonien, skolen I stanna där i många år, ja, under en lång tid, intill dess sju mansåldrar hava gått till ända. Men sedan skall jag föra eder ut därifrån i frid. Nu skolen I där i Babylonien få se avgudar av silver och guld och trä, som man bär på sina axlar, men som likväl väcka fruktan hos hed-

ningarna. Tagen eder då till va- 4 ra, så att icke också I bliven lika främlingarna och låten eder intagas av fruktan för avgudarna, när I fån se huru människoska- 5 rorna framför dem och bakom dem falla ned och tillbedja dem. Tanken i stället i edert sinne: »Dig, Herre, skall man tillbedja.» Ty min ängel är med eder, och 6 han skall skydda edra liv.

Avgudabildernas tungor äro 7 snidade av hantverkare, och själva äro de överdragna med guld och silver; lögn äro de, och de kunna icke tala. Och såsoms gällde det en jungfru som gärna smyckar sig, så taga de guld1 och förfärdiga därav kransar 9 till att sätta på sina avgudars huvuden. Det händer till och med att prästerna från sina avgudar taga undan guld och silver och använda det för sitt eget behov; ja, att de jämväl 10 åt skökorna i skökohuset giva av sina avgudars egendom. Vidare pryda de dem, dessa avgudar av silver och avgudar av guld och trä, med kläder såsom människor. Men de kunna icke 11 skydda sig för rost och maskar, fastän de äro höljda i purpmr-dräkter. Man måste avtorka 12 deras ansikten för det damms skull som röres upp i tempelbyggnaden, och som i ymnighet lägger sig på dem. En spira 13 har avguden också, likasom en styresman över ett land, han som dock icke kan förgöra den som förbryter sig mot honom. Och en yxa håller han i handen, 14 så ock ett annat stridsredskap, men han kan icke rädda sig själv från krig och rövare. Härav kan nian förstå att de inga

och att dalarna skola fyllas, så att det bliver slät mark, på det att Israel må vandra framåt i trygghet, under hägnet av Guds härlighet. 8 Och skogarna och alla doftande träd skänka skugga åt Israel på Guds befallning,

9 Ja, Gud skall leda Israel under glädje, i ljuset av sin härlighet, med den barmhärtighet och rättfärdighet som kommer från honom.

1.Jes. 52:1. /2-Jes. 61:10. /4.Jes. 1:26. 62:2. Jer. 33:16. /S.Bar. 4:36f. 6.Jes. 49:22. 66:20. /7.Jes. 40:4f. 8.Jes. 41:19. /9.Jes. 55:12.

6 KAPITLET. **Jeremisas' brev.**

Varning för avguderi. Avgudarnas vanmakt.

Detta är en avskrift av ett brev som Jeremias sände till dem som av babyloniernas konung skulle föras bort såsom fångar till Babylonien, och vari han kungjorde för dem vad som hade blivit honom befallt av Gud.

För de synders skull som I haven begått mot Gud skolen I av Nebukadnessar, babyloniernas konung, föras bort såsom i f ångar till Babylonien. När I nu haven kommit till Babylonien, skolen I stanna där i många år, ja, under en lång tid, intill dess sju mansåldrar hava gått till ända. Men sedan skall jag föra eder ut därifrån i frid. Nu skolen I där i Babylonien få se avgudar av silver och guld och trä, som man bär på sina axlar, men som likväl väcka fruktan hos hed-

ningarna. Tagen eder då till va- 4 ra, så att icke också I bliven lika främlingarna och låten eder intagas av fruktan för avgudarna, när I fån se huru människoska- 5 rorna framför dem och bakom dem falla ned och tillbedja dem. Tanken i stället i edert sinne: »Dig, Herre, skall man tillbedja.» Ty min ängel är med eder, och 6 han skall skydda edra liv.

Avgudabildernas tungor äro 7 snidade av hantverkare, och själva äro de överdragna med guld och silver; lögn äro de, och de kunna icke tala. Och såsoms gällde det en jungfru som gärna smyckar sig, så taga de guld1 och förfärdiga därav kransar 9 till att sätta på sina avgudars huvuden. Det händer till och med att prästerna från sina avgudar taga undan guld och silver och använda det för sitt eget behov; ja, att de jämväl 10 åt skökorna i

skökohuset giva av sina avgudars egendom. Vidare pryda de dem, dessa avgudar av silver och avgudar av guld och trä, med kläder såsom människor. Men de kunna icke 11 skydda sig för rost och maskar, fastän de äro höljda i purpmr-dräkter. Man måste avtorka 12 deras ansikten för det damms skull som röres upp i tempelbyggnaden, och som i ymnighet lägger sig på dem. En spira 13 har avguden också, likasom en styresman över ett land, han som dock icke kan förgöra den som förbryter sig mot honom. Och en yxa håller han i handen, 14 så ock ett annat stridsredskap, men han kan icke rädda sig själv från krig och rövare. Härav kan nian förstå att de inga

gudar äro. Frukten alltså icke för dem.

15 Såsom ett kärl som en människa brukar bliver odugligt,

16 när det går sönder,' så är det ju ock med deras avgudar. Där de stå uppställda i templen, äro deras ögon fulla av dammet som röres upp av de inträdandes

17 steg. Och såsom man spärrar igen alla utgångar för någon som har förbrutit sig mot en konung, då ju en sådan har förverkat sitt liv, så stänga prästerna till avgudarnas hus med dörrar, riglar och bommar, för att de icke skola stjälas bort

18 av rövare. De tända lampor åt dem, till och med flera än åt sig själva; och dock kunna av-gudarna icke se en enda av dem.

19 Det är med dem såsom med bjälkarna som sitta i tempelbyggnaden. Det säges att de uppfrätas i sitt inre; och maskarna ur jorden äta upp både dem och deras kläder, utan att de

20 förnimma det. De äro svärtade i sina ansikten av röken i tem-

21 pelbyggnaden. Flädermöss, svalor och andra fåglar komma flygande och slå ned på deras kroppar och huvuden; ja, till och med kattor komma och

22 sätta sig där. Härav kunnen I förstå att de inga gudar äro. Frukten alltså icke för dem.

23 De äro visserligen överdragna med guld för att se sköna ut; men om man icke gnider av rostfläckarna, så blänka de alls icke. De hade ju ej heller, medan de blevo gjutna, någon

24 förnimmelse därav. De hava blivit köpta till vad pris som helst, dessa som dock icke hava

25 någon livsande i sig. Eftersom

de icke hava några fötter, måste man bära dem på axlarna; och så lägga de sin ömklighet i dagen för människorna. Och jämväl de som göra tjänst inför dem måste skämmas. Ty av-2< gudarna kunna icke resa upp sig av sig själva, om de skulle falla till marken, och de kunna icke röra sig av sig själva, om man en gång har ställt dem upprätt, ej heller kunna de räta upp sig, om de komma i lutande ställning; nej, såsom för de döda får man sätta fram sina offergåvor för dem. Och det som offras åt dem av-2' yttra deras präster och använda till sin egen nytta. Likaledes taga ock deras hustrur av offerköttet och salta in, men de dela icke med sig åt den fattige eller behövande. Kvinnor som hava 2 sin månadsrening och barnaföderskor få vidröra deras offer. Då I alltså härav kunnen förstå att de inga gudar äro, så mån l icke frukta för dem.

Ja, varför skulle de kallas gu- 2 dar? Kvinnor sätta ju fram mat åt dessa avgudar av silver och guld och trä. Och i deras tempel 3 sitta prästerna med sönderrivna kläder och med avrakat hår och skägg och blottade huvuden1 och tjuta och ropa införa sina avgudar, såsom somliga göra vid dödsmåltider. Pra-3 sterna taga sig stycken av av-gudarnas kläder och bekläda sina hustrur och barn därmed. Vare sig man låter dem få rönas något ont eller något gott, äro de ur stånd att vedergälla det. De kunna varken tillsätta eller avsätta en konung. Lika litet 3 kunna de förläna gods ellerBaruk

penningar. Om någon gör ett löfte åt dem och icke infriar det, så kunna de aldrig utkräva det

35 som har blivit dem lovat. De förmå icke att rädda en människa från döden, ej heller att befria en svagare från hans över-

36 man. Åt en blind kunna de icke giva tillbaka hans syn; en människa som befinner sig i nöd kunna de icke hjälpa därur.

37 En änka kunna de icke bevisa barmhärtighet, ej heller kunna de öva välgörenhet mot en som

38 är faderlös. Lika stenar som hava huggits ur klippan äro dessa träbeläten och dessa med guld eller silver överdragna bilder; de som göra tjänst inför dem

39 komma ock på skam. Huru skulle alltså dessa kunna anses för gudar eller kallas så?

40 Ja, än mer; kaldéerna själva draga vanära över dem, i det att de, när de se någon som är stum och icke kan tala, föra fram en bild av Bel och bedja den att den stumme skall kunna tala, som om den kunde för-

41 stå något. Och dessa kunna icke inse detta och så vända dem ryggen; ty de hava intet för-

42 stånd. Och kvinnorna sitta där vid vägarna, med bindor på sig, och bränna sitt rökverk av

43 kli. Men när en av dem har blivit förd avsides och lägrad av någon som går därförbi, då smädar hon den kvinna som sitter näst intill henne, därför att icke denna har rönt samma heder som hon själv och icke

44 har fått sin binda avsliten. Allt vad som sker med avgudarna är bedrägeri. Huru skulle alltså dessa kunna anses för gudar eller kallas så?

Av hantverkare och guld-45 smeder äro de förfärdigade, och de kunna aldrig bliva något annat än vad konstnärerna vilja att de skola bliva. Då nu de 46 som förfärdiga dem icke själva hava någon lång tillvaro, huru 47 kan man väl då vänta att de som hava blivit förfärdigade av dem kunna få det? Nej, lögn och smälek är vad de lämna efter sig åt de efterlevande. Ty 48 när dessa avgudar hemsökas av krig och annan olycka, rådslå prästerna med varandra om var de skola kunna gömma sig tillsammans med dem. Huru 49 kan man alltså undgå att märka att de inga gudar äro, dessa som icke kunna rädda sig själva vare sig undan krig eller annan olycka? Eftersom de ju äro 50 allenast träbeläten och bilder överdragna med guld eller silver, skall det en gång bliva kunnigt att de äro lögn. För alla folk och konungar skall det bliva uppenbart att de inga gudar äro, utan verk av människohänder, och att ingen gudomlig kraft finnes i dem. Vem 51 skulle alltså kunna undgå att inse att de inga gudar äro?

De kunna ju icke tillsätta en 52 konung i ett land; ej heller kunna de giva regn åt människorna. I sin vanmakt kunna de varken 53 skaffa sig själva rätt eller avvärja en oförrätt. Ja, de äro 54 lika kråkorna, som flyga mellan himmel och jord. Och om eld kommer lös i avgudarnas hus, dessa avgudars vilka äro av trä eller äro överdragna med guld eller silver, så fly deras präster och rädda sig undan, men de själva f or b rinn a ända55 igenom såsom träbjälkar. Mot en konung eller mot fiender kunna de icke göra något mot-

56 stånd. Huru skulle man då kunna gå in på eller anse att de äro gudar?

Varken undan tjuvar eller undan rövare kunna de rädda sig, dessa avgudar som äro av trä eller äro överdragna med

57 silver eller guld. De som få dem i sitt våld taga bort guldet, och silvret på dem och gå sin väg med de kläder som de äro iförda, utan att de kunna hjälpa sig

58 själva. Således är det bättre att vara en konung, som lägger sin tapperhet i dagen, eller ett husgeråd, som är nyttigt för det ändamål vartill dess ägare vill begagna det, än att vara en sådan falsk gud. Ja, till och med en dörr i ett hus, vilken skyddar det som finnes därinne, är förmer än dessa falska gudar; och en träpelare i ett palats är

förmer än dessa falska gudar.

59 Solen och månen och stjärnorna, som lysa och utsändas för sina

60 ändamål, lyda villigt. Likaså är ljungelden, när den visar sig, skön att skåda. Så är det ock med vinden, som blåser i alla

61 länder. Och när molnen få befallning av Gud att fara ut över hela jordkretsen, då fullborda de det som har blivit dem befallt.

62 Och när elden sändes ut från ovan till att förtära berg och skogar, då gör den det som har blivit den bjudet. Men dessa avgudar, de hava varken till skapnad eller verkningskraft nå-

63 gon likhet med dem. Fördenskull böra de varken anses för gudar eller kallas så; de äro ju ej heller i stånd till att vare sig

fälla dom eller göra väl mot människor. Då I alltså kunnen 64 förstå att de inga gudar äro, så mån I icke frukta för dem.

Konungar kunna de ju var- 65 ken förbanna eller välsigna. De kunna icke låta några tec-66 ken visa sig på himmelen för folken; ej heller kunna de lysa såsom solen eller skina såsom månen. Djuren på marken äro 67 bättre än de; ty dessa kunna fly in i sina gömslen och så hjälpa sig själva. På intet sättes visar det sig alltså för oss att de äro gudar. Frukten fördenskull icke för dem.

Ja, såsom en fågelskrämma 69 på ett gurkfält, vilken icke giver något skydd, äro deras avgudar, dessa som äro av trä eller äro överdragna med guld eller silver. Vid en törnhäck 70 omkring en trädgård, som alla slags fåglar slå ned på, eller vid en död kropp som ligger utkastad i mörkret kunna de sammalunda förliknas, dessa deras avgudar, som äro av trä eller äro överdragna med guld eller silver. Redan deras mult-7i nande kläder av purpur och linne lära oss förstå att de inga gudar äro. Till sist bliva de också själva sönderfrätta och bliva till smälek i landet. Bättre 72 är alltså den som är rättfärdig och icke har några avgudabilder. Ty han går fri ifrån försmädelse.

3.Jer. 10:2f. /4.2Mack. 2:2. /5.5Mos. 6:13. /6.2Mos. 23:23. /7.Ps. 115:41. Jer. 10:9,14. /25. Jes. 42:17. 46:7. Vish. 15:15. /26. Jer. 10:4f. Vish. 13:16. /27. Bel i Bab. v. 13. /28. 3Mos.l2:2f. /30.3Mos. 21:5. /Sl.Jer. 16:5f. Hes. 8:14./34.Vish. 13:17f./46. Jes.44:9. Vish.l5:16f. /52.Jer. 14:22. 59. Bar. 3:33f. / 69.Jer. 10:5. FÖRSTA MACKABÉERBOKEN

1 KAPITLET.

Alexander den stores regering och hans rikes delning. Antiokus Epifanes' angrepp på judarnas seder och gudstro. Förföljelse av de lagtrogna.

Sedan Alexander av Macedonien, Filippus' son, som drog ut från kittéernas land, hade slagit Darius, persernas och medernas konung, blev han konung efter denne. (Redan förut var han konung över

2 Grekland.) Han förde många krig, och han intog fästningar

3 och dräpte konungar. Och han trängde fram intill jordens ändar och tog byte från en mängd folk. Då nu jorden låg där kuvad inför honom, blev han högmodig, och hans hjärta för-

4 hävde sig. Och han samlade en mycket stark här och gjorde sig till herre över länder och folk och riken, och de blevo skattskyldiga under honom.

5 Men därefter blev han sängliggande sjuk. Då han nu kände

6 sitt slut nalkas, kallade han till sig sina anseddaste tjänare, dem som från hans ungdom hade blivit uppfostrade tillsammans med honom, och fördelade sitt rike mellan dem, medan han ännu

7 levde. Alexander hade vid sin

8 död regerat i tolv år. Hans tjänare togo så väldet efter honom, var och en i sitt om-

9 rade. Och de antogo alla efter hans död konungavärdighet, så

ock deras söner efter dem, i många år. Och de förövade mycket ont på jorden.

Från dem utgick en syndfull 10 telning, Antiokus Epifanes, konung Antiokus' son, som tidigare hade varit sänd såsom gisslan till Rom. Han blev konung i det grekiska konungadömets ett hundra trettio sjunde år.

På den tiden uppstodo in Israel ogudaktiga män; och de vunno många på sin sida, då de sade: »Låt oss gå åstad och sluta förbund med hedningarna som bo runt omkring oss; ty alltsedan vi hava avskilt oss från dem, hava vi drabbats av många olyckor.» Man fann be-12 håg i det talet. Och några av 13 folket förklarade sig villiga att begiva sig åstad till konungen; och han gav dem myndighet till att införa hedniska bruk. De 14 uppförde nu i Jerusalem en byggnad för kroppsövningar,en-ligt hednisk sed. Och de skaf- 15 fade sig åter förhud och avföllo från det heliga förbundet; de gingo i ok tillsammans med hedningarna och sålde sig till att göra vad ont var.

Då nu Antiokus såg sitt välde 16 befäst, fick han i sinnet att bliva konung också i Egypten, för att så bliva konung över båda rikena. Han föll alltså i? in i Egypten med en stor härsmakt, med vagnar och elefanterl Mack. 1:18.

Förslå

och ryttare, och med en stor

18 flotta, och inlät sig i strid med Ptolemeus, konungen i Egypten. Och Ptolemeus kunde icke hålla stånd mot honom, utan flydde, och många föllo slagna.

19 Antiokiis' folk intog nu de fasta städerna i Egypten; och han lät plundra Egypten.

20 Sedan Antiokus så hade slagit Egypten, vände han, år 143, tillbaka och drog då med en stor härsmakt upp till Israel och Je-

21 rusalem. Och i sitt övermod trädde han in i helgedomen; och han tog bort det gyllene altaret och ljusstaken, med alla dess till-

22 benor, och skådebrödsbordet och kannorna och skålarna och de gyllene fyrfaten och förlåten och kransarna och de gyllene prydnaderna på framsidan av templet och all pålagd metall.

23 Och han tog silvret och guldet och de dyrbara kärlen; han tog ock de undangömda skatter som

24 han träffade på1 och drog med alltsammans hem till sitt land, sedan han förut hade anställt ett blodbad och fört ett högeligen övermodigt tal.

25 Då kom en stor sorg över

Israel i alla dess landsändar,

26 och furstarna och de äldste Ig suckade;

jungfrur och ynglingar blevo

maktlösa, och kvinnornas fägring försvann.

27 Var brudgum stämde upp kla-

gosång,

och bruden i brudgemaket blev försänkt i sorg;

28 landet bävade för sina inbyg-

gares skull,

och Jakobs hela hus blev höljt med skam.

Två år därefter sände ko- 29 nungen en högste skattindri-vare till Juda städer; och han kom till Jerusalem med en stor härsmakt. Han gav dem svikli- 30 gen fredliga försäkringar, och de satte tro till honom. Men sedan överföll han plötsligt staden och anställde en stor manspillan där och förgjorde mycket folk i Israel. Och han plund- 3i rade staden och brände upp den i eld och bröt ned dess hus och dess murar runt omkring. Och 32 de förde kvinnorna och barnen bort såsom fångar och bemäktigade sig boskapen. Sedan be- 33 fäste de Davids stad med en hög och stark mur och fasta torn; så fingo de där en borg. Och de lade i den in en besätt-34 ning av syndigt folk, ogudaktiga män, vilka förskansade sig där. De lade där ock upp förråd vapen och livsmedel; och bytet från Jerusalem samlade de tillhopa och lade i förvar där.

Den borgen blev en farlig

snara; den blev ett bakhåll för helge- 36

domen och en svår motståndare för

Israel, hela tiden. Och de utgöto oskyldigt blods?

runt omkring helgedomen; ja, helgedomen oskärade de. Jerusalems inbyggare flydde för 38

deras skull, och staden blev ett hemvist för

främlingar; den blev främmande för sin

egen avkomma, och dess barn övergåvo den. Dess helgedom blev öde såsom 39

en ödemark,Mackabéerboken

159

l Mack. 1:64.

dess högtider förvandlades till

sorgedagar,

dess sabbater till smälek, dess heder till förakt, o Så stor som dess härlighet hade

varit, blev nu dess vanheder, och dess höghet förvandlades

till sorg.

Och konungen utfärdade ett påbud för hela sitt rike att alla

2 skulle vara ett enda folk, och att var och en skulle övergiva sina egna seder och bruk. Och alla hednafolk fogade sig efter

3 konungens befallning. Jämväl många israeliter funno behag i hans gudsdyrkan och offrade åt avgudarna och ohelgade sab-

4 båten. Därjämte sände konungen ut budbärare med skrivelser till Jerusalem och Juda städer, med befallning att de skulle vandra efter sedvänjor som voro främmande för landet,

5 och upphöra med brännoffer och slaktoffer och drickoffer i helgedomen, och ohelga sabbater och

6 högtider, och besmitta helgedo-

7 men och de heliga. Vidare skulle de bygga altaren och helgedomar och avgudahus, och offra kött av svin och andra orena djur,

8 och lämna sina gossebarn oom-skurna; ja, de skulle besudla sina själar med allt vad orent

9 och befläckat var, och så förgäta lagen och upphäva alla

0 dess rätter. Och var och en som icke gjorde efter konungens befallning, han skulle straffas

1 till livet. Sådant var innehållet av de skrivelser som han lät utfärda i sitt rike. Han insatte ock tillsyningsmän över hela folket och bjöd Juda städer att

2 offra, var stad för sig. Och

många av folket, alla de som ville övergiva lagen, slöto sig till dem. Och de foro illa fram i landet1 och tvingade israeliterna 53 att gömma sig, varhelst de kunde finna en tillflyktsort.

På femtonde dagen i månaden 54 Kisleu år 145 satte de upp »förödelsens styggelse» på brännoffersaltaret; och runt omkring i Juda städer byggde de avguda-altaren1 och tände offereld fram- 55 för husens dörrar och på gatorna. Och de lagböcker som de 56 träffade på revo de sönder och brände upp i eld. Och envars? hos vilken förbundets bok påträffades och envar som höll sig till lagen var enligt konungens förordning hemfallen åt döden. I sin våldsamma f ramfart förf oro 58 de så i städerna, månad efter månad, mot Israel, mot dem som ertappades. Och på tjugufemte 59 dagen i var månad offrade de på det avgudaaltare som var uppfört på brännoffersaltaret. Och de kvinnor som hade låtit 60 omskära sina barn dödade de, såsom det var befallt; och där- 61 vid hängde de de späda barnen vid mödrarnas halsar. Också dem som hörde till deras hus och de män som hade omskurit barnen dödade de. Men många 62 israeliter togo mod till sig och föresatte sig att icke äta något orent; de underkastade sig 63 hellre döden, än de ville besmitta sig genom maten och ohelga det heliga förbundet. Och de måste så lida döden. Ja, en övermåttan svår vredes- 64 dom drabbade Israel.

lO.Dan. 8:23f. 11:21. 2Mack. 4:7. Se Tid. Tidsberäkiiing i Ordförkl. /14.2Mack. 4:9. /lö.lMos. 17:11. 2Kon. 17:17. 2Mack. 4:10f.2Kor. 6:14. /lö.Dan. ll:25f. 2Mack. 5:lf. /20. 2Mack. 5:11. /21. 2Mack. 3:6f. 5:15f. /22. l Mack. 4:57./24. Dan. 11:36. 2 Mack. 5:12f. /29. 2 Mack. 5:24f. /37- Ps 79:lf. IMack. 7:17. 2Mack.6:4f. /39.Am.8:10. Tob. 2:6. /44.2Mack. 6:lf. /47.3Mos.ll:7. 51. 2 Mack. 5:22. /52.1Mack. 2:16f. 54.Dan. 9:27. 11:31. Matt. 24:15. Se Förödelsens styggelse i Ord-föpkl./56. IMack. 3:48. /60. 2Mack. 6:10. /63. 2 Mack. 6:18f. 7:lf. /64. 2Mack. 6:12f. 7:18, 33.

2 KAPITLET.

Mattatias och hans söner, jämte andra judar, sätta sig till motvärn mot konungens påbud. Mattatias tager avsked av sina söner och dör.

1 T 7id den tiden uppträdde Mat-

V tatias, som var son av Johannes, Simeons son, en präst av Joaribs söner, från Jerusa-

2 lem. Han bodde i Modein.' Och han hade fem söner: Johannes,

3 med tillnamnet Gaddis,' Simon,

4 som kallades Tassis, 'Judas, som skållades Mackabeus, Eleasar,

som kallades Avaran, och Jo-

6 natan, som kallades Apfus. Då han nu fick höra vilka hädiska gärningar som förövades i Ju-

7 deen och i Jerusalem, sade han:

»Ve mig! Varför har jag blivit

född

till att se mitt folks undergång och den heliga stadens undergång

och till att sitta här stilla, medan den är given i fienders

hand

och helgedomen i främlingars hand?

8 Dess tempel har blivit såsom

en Vanärad man,

9 dess präktiga kärl hava förts

bort såsom rov;

dess späda barn hava dödats på dess gator,

och dess unga män genom fiendens svärd.

Finnes något folk som icke har i\

tagit dess borg i besittning och icke har bemäktigat sig

dess egendom såsom byte? All dess prydnad är borttagen, i i stället för fri har den nu blivit

en träl. Ja, allt vad vi ägde heligt och i

skönt och härligt är förött, hedningarna hava oskärat det.

Varf or skulle vi längre leva?» i

Och Mattatias och hans söner i revo sönder sina kläder och höljde sig i sorgdräkt och sörjde djupt.

Men konungens utsända, som i skulle tvinga folket till avfall, kommo till staden Modein, för att invånarna där skulle offra. Och många israeliter trädde i fram till dem. Också Mattatias och hans söner kommo allasammans ditfram. Då togo i konungens utsända till orda och talade så till Mattatias och sade: »Du är en styresman här i staden, en ansedd och betydande man, och du har ett starkt stöd i söner och fränder. Så träd i nu du först fram och gör efter vad konungen har påbjudit, såsom alla folk och övriga judar och de som äro kvar i Jerusalem redan hava gjort. Då skall du och ditt hus få räknas bland konungens vänner, och du och dina söner skolen bliva ärade med silver och guld och många skänker.» Men Mattatias sva-1 rade och sade med hög röst: »Om än alla folk inom konungens rike äro honom hörsamma, så att envar avfaller från sina fäders gudsdyrkan och villigt fogar sig i hans bud, så vilja: dock jag och mina söner och 2Kor. 6:14. /lö.Dan. ll:25f. 2Mack. 5:lf. /20. 2Mack. 5:11. /21. 2Mack. 3:6f. 5:15f. /22. l Mack. 4:57./24. Dan. 11:36. 2 Mack. 5:12f. /29. 2 Mack. 5:24f. /37- Ps 79:lf. IMack. 7:17. 2Mack.6:4f. /39.Am.8:10. Tob. 2:6. /44.2Mack. 6:lf. /47.3Mos.ll:7. 51. 2 Mack. 5:22. /52.1Mack. 2:16f. 54.Dan. 9:27. 11:31. Matt. 24:15. Se Förödelsens styggelse i Ord-föpkl./56. IMack. 3:48. /60. 2Mack. 6:10. /63. 2 Mack. 6:18f. 7:lf. /64. 2Mack. 6:12f. 7:18, 33.

2 KAPITLET.

Mattatias och hans söner, jämte andra judar, sätta sig till motvärn mot konungens påbud. Mattatias tager avsked av sina söner och dör.

1 T 7id den tiden uppträdde Mat-

V tatias, som var son av Johannes, Simeons son, en präst av Joaribs söner, från Jerusa-

2 lem. Han bodde i Modein.' Och han hade fem söner: Johannes,

3 med tillnamnet Gaddis,' Simon,

4 som kallades Tassis, 'Judas, som skållades Mackabeus, Eleasar,

som kallades Avaran, och Jo-

6 natan, som kallades Apfus. Då han nu fick höra vilka hädiska gärningar som förövades i Ju-

7 deen och i Jerusalem, sade han:

»Ve mig! Varför har jag blivit

född

till att se mitt folks undergång och den heliga stadens undergång

och till att sitta här stilla, medan den är given i fienders

hand

och helgedomen i främlingars hand?

8 Dess tempel har blivit såsom

en Vanärad man,

9 dess präktiga kärl hava förts

bort såsom rov;

dess späda barn hava dödats på dess gator,

och dess unga män genom fiendens svärd.

Finnes något folk som icke har i\

tagit dess borg i besittning och icke har bemäktigat sig

dess egendom såsom byte? All dess prydnad är borttagen, i i stället för fri har den nu blivit

en träl. Ja, allt vad vi ägde heligt och i

skönt och härligt är förött, hedningarna hava oskärat det.

Varf or skulle vi längre leva?» i

Och Mattatias och hans söner i revo sönder sina kläder och höljde sig i sorgdräkt och sörjde djupt.

Men konungens utsända, som i skulle tvinga folket till avfall, kommo till staden Modein, för att invånarna där skulle offra. Och många israeliter trädde i fram till dem. Också Mattatias och hans söner kommo allasammans ditfram. Då togo i konungens utsända till orda och talade så till Mattatias och sade: »Du är en styresman här i staden, en ansedd och betydande man, och du har ett starkt stöd i söner och fränder. Så träd i nu du först fram och gör efter vad konungen har påbjudit, såsom alla folk och övriga judar och de som äro kvar i Jerusalem redan hava gjort. Då skall du och ditt hus få räknas bland konungens vänner, och du och dina söner skolen bliva ärade med silver och guld och många skänker.» Men Mattatias sva-1 rade och sade med hög röst: »Om än alla folk inom konungens rike äro honom hörsamma, så att envar avfaller från sina fäders gudsdyrkan och villigt fogar sig i hans bud, så vilja: dock jag och mina söner ochMackabéerboken

161

l Hack. 2:41,

mina fränder vandra efter för-

1 bundet med våra fäder. Bort det, att vi skulle övergiva lagen

2 och våra rätter! Konungens förordning ämna vi icke hörsamma; vi vilja icke vika av ifrån vår gudsdyrkan, vare sig till höger eller till vänster.»

Just då han hade sagt detta, trädde en judisk man i allas åsyn fram för att offra på altaret i Modein, såsom konungen hade

4 påbjudit. När Mattatias såg detta, blev han uppfylld av nitälskan, och hans innersta kom i uppror, och han gav fritt lopp åt sin vrede, såsom rätt och tillbörligt var, och skyndade fram och dräpte mannen där på

5 altaret. Också konungens sändebud, som sökte tvinga folket att offra, dödade han samtidigt;

6 och altaret rev han ned. Så nitälskade han för lagen, i det att han gjorde såsom Finees en gång hade gjort med Sambri, Saloms son.

Och Mattatias ropade i staden med hög röst och sade: »Var och en som nitälskar för lagen och vill upprätthålla

förbundet, han må följa mig och draga bort 8 härifrån.» Så flydde han med sina söner till bergen; och allt vad de ägde i staden lämnade de i sticket.

Då drogo många, som foro efter rättfärdighet och rätt, ut i öknen för att uppehålla sig o där; och de togo med sig sina barn och sina hustrur och sin boskap. Ty förföljelserna mot dem blevo mycket svåra.

När det blev berättat för konungens män och det krigsfolk som fanns i Davids stad i Jerusalem, att en skara män,

sådana som hade föraktat konungens bud, hade dragit ut till grottorna i öknen, begåvo 32 de sig med hast i stort antal efter dem. När de då träffade på dem, lägrade de sig gent emot dem och beredde sig till att anfalla dem på sabbatsdagen. Och 33 de sade till dem: »Må det nu vara nog. Kommen ut, och gören såsom konungen har befallt, så skolen I få leva.» Men 34 de svarade: »Vi vilja icke komma ut, och vi vilja icke göra såsom konungen har befallt och därmed ohelga sabbatsdagen.» Då begynte de andra strax att 35 strida mot dem. Men de för- 36 svarade sig icke och kastade icke en sten mot dem och spärrade icke igen ingångarna till grottorna,1 utan sade: »Vi vilja37 allasammans dö i vår oskuld. Himmel och jord äro vittnen till att I förgören oss utan all rätt.» Men de andra gingo till 38 angrepp mot dem under sabbatsdagen; och så dödades de, tillika med sina hustrur och sina barn och sin boskap, till ett antal av vid pass ett tusen personer.

När Mattatias och hans vän- 39 ner fingo veta detta, sörjde de dem djupt. Och de sade till 40 varandra: »Om vi alla göra såsom våra bröder hava gjort och underlåta att strida mot hedningarna, till försvar för våra liv och våra rätter, så skola de snart hava utrotat oss från jorden.» Därför fattade de den 41 dagen följande beslut: »Om någon drager ut till strid mot oss på sabbatsdagen, så vilja vi försvara oss mot honom; vi vilja icke ällasammans om-l Mack. 2:42.

komma, såsom våra bröder omkommo i grottorna.»

42 Vid den tiden församlade sig hos dem en skara asidéer, tappra stridsmän i Israel, alla de som voro villiga att försvara

43 lagen. Och alla som flydde undan förföljelserna slöto sig till dem och ökade ytterligare deras

44 styrka. Så fingo de en här till stånd. Och de dräpte syndarna i sin vrede och avfällingarna i sin förtörnelse. Och de som blevo kvar efter dem flydde till hedningarna för att rädda sig.

45 Och Mattatias och hans vänner drogo omkring och revo ned

46 deras altaren1 och läto med våld omskära alla oomskurna gossebarn som de träffade på inom

47 Israels område; och de övermodiga förföljde de. Så hade företaget god framgång under

48 deras ledning. Och de togo lagen i skydd mot hedningarnas angrepp och mot konungarnas angrepp, och de tillstadde icke syndarna att upphöja sitt horn.

49 Men då tiden närmade sig att Mattatias skulle dö, sade han till sina söner: »Nu härska övermod och hemsökelse och en tid av omstörtning och en svår

50 vrede. Så nitälsken då, mina barn, för lagen, och given edra liv till försvar för förbundet

51 med edra fäder. Tanken på vad fäderna hava utfört i sin tid, så skolen I ock vinna stor ära och ett evärdligt namn.

52 Abraham blev ju befunnen trogen, när han sattes på prov, och det räknades honom till

53 rättfärdighet. Josef höll budet, när han var i trångmål, och han blev herre över Egypten.

54 Med Finees, vår fader, gjordes

för hans nitälskans skull ett förbund, med löfte om ett evärdligt prästadöme. Josua blev, 55 därför att han hade efterkommit befallningen, domare i Israel. Kaleb fick ett stycke land 56 såsom arvedel för det vittnesbörds skull som han hade avlagt inför menigheten. David fick 57 för sin fromhets skull en konungatron till arvedel, för evärdlig tid. Elias blev upptagen till 58 himmelen, därför att han hade nitälskat för lagen. Ananias, 59 Asarias och Misael blevo för sin tros skull frälsta ur lågorna. Daniel blev på grund av sin 60 oskuld räddad ur lejonens gap. Betänken på detta sätt huru 61 det alltid går, släkte efter släkte: ingen som hoppas på Honom dukar under. Frukten därför 62 icke för en syndig mans befallning, ty hans härlighet skall släpas i smutsen och bliva maskars föda. I dag förhäver han6.c sig, och i morgon skall man icke mer finna honom, ty han har vänt åter till det stoft varav han är kommen, och hans anslag har blivit om intet. Men I, mina 6^ barn, våren frimodiga och oförfärade i att värna lagen, ty I skolen genom den vinna ära. Här står eder broder Simeon. 6? Jag vet att han är en rådvis man. Lyssnen alltid till honom; han skall vara för eder såsom en fader. Och Judas Mackabeus, 6(han som har varit en tapper stridsman allt ifrån sin ungdom, han skall bliva eder härförare och kämpa vårt folks strid. Och samlen omkring eder alla 6" dem som hålla lagen, och ut-kräven hämnd för edert folk. Vedergällen hedningarna vad 6*de hava gjort, och akten på lagens stadgar.» 9 Därefter välsignade han dem.

Och så blev han samlad till sina o fäder.1 Han dog år 146. Och . hans söner begrovo honom i

hans fäders grav i Modein, och

hela Israel höll stor dödsklagan

efter honom.

l.lKrön. 9:10. 24:7. IMack. 14:29. 9.1 Mack. l:23f. 2Mack. 6:10. /11. Jer. 2:14. Klag. 1:1. /lö.lMack. l:51f. /IS.lMack. 1:42. 2Mack. 7:24. Se Vän i Ordf or kl. /24.2Mos. 22:20. 32:27. 5Mos. 13:6f. /25.2Mos. 34:13. 5Mos. 12:3. /26.4Mos. 25:7f. Ps. 106:30f. /28.2Maek. 5:27. Hebr. 11:38. /29.1Mack. 1:38. /32.2Mack. 6:11. /42.1Mack. 7:13. 2Mack. 14:6. 46.1 Mack. 1:48. /48. Se H o r n i Ordförkl. /52.1Mos. 15:6. 22:lf. Syr. 44:20. Hebr. 11:17. Jak. 2:21f. 53.1MOS. 39:7f. 41:40f. Ps. 105:21. Vish. 10:14. Apg. 7:10. /54.4Mos. 25:13. Syr. 45:23f. /55.4Mos. 27:18f. 5Mos. 34:9. Jos. 1:2. /56.4Mos.l4:6f. Jos. 14:13f. 21:12. Syr. 46:9. /57. 2Sam. 7:16. IKon. 2:45. Ps. 132:12. Syr. 47:11. /58.1Kon. 18:21f. 19:10. 2Kon. 1:16. 2:11. Syr. 48:9. /59. Dan. l:6f. 3:12f. As. bön v. 26 f. De tre män:s lovs. v. 63. / 6 O.Dan. 6:22f. Drak. i Bab. v. 40 f. Hebr. 11:33. 61. Se H a n i Ordförkl. /62.Jes. 51:12. /63.Job 20:6f. Ps. 37:35f. 146:4. Syr. 10:10. /64.Jos. 1:7. 68.Ps. 149:6f. /70.1Mack. 9:19f. 13:25f.

3 KAPITLET.

Judas träder i spetsen för de lagtrogna. Han besegrar Apollonius och Seron. Antiokus tågar till Persien och påbjuder ett nytt krigståg mot judarna. Judas gör sig redo till strid.

1 T Tans son Judas, som kallades JLlMackabeus, trädde nu i

2 hans ställe. Och alla hans bröder och alla de som hade slutit sig till hans fader bistodo honom; och de förde Israels strid med glatt mod.

i Han vann ära åt sitt folk vida

omkring;

han tog på sig sitt pansar såsom en hjälte

och omg j ordade sig med sin krigsrustning;

han utkämpade strider

och skyddade sin här med svärdet.

Han var lik ett lejon i sina b e-4 drifter,

lik ett ungt lejon, som rytande störtar sig över sitt rov.

Han spårade upp de laglösas och förföljde dem,

och han lät eld komma över dem som oroade hans folk.

De laglösa sjönko ihop av fruk-6 tan för honom,

och alla som övade laglöshet blevo slagna med skräck;

ja, räddningens verk hade god framgång under hans ledning.

Han uppväckte bitter vrede hos 7 många konungar,

men beredde Jakob glädje genom sina bedrifter;

till evärdlig tid skall hans minne välsignas.

Han drog fram genom Juda 8 städer

och utrotade de ogudaktiga ur landet

och avvände vreden från Israel;

hans rykte nådde till jordens 9 ända.

Men Apollonius samlade hed-10 niskt krigsfolk och en stor här från Samarien, för att strida mot Israel. När Judas fick veta 11 detta, drog han ut för att möta honom. Och han besegrade honom och dödade honom; många föllo slagna, och de övriga f lydde. Och de togo deras egendom så-12 som byte; Judas själv tog Apollonius' svärd och begagnade det sedan alltid i striden. de hava gjort, och akten på lagens stadgar.» 9 Därefter välsignade han dem.

Och så blev han samlad till sina o fäder.1 Han dog år 146. Och . hans söner begrovo honom i

hans fäders grav i Modein, och

hela Israel höll stor dödsklagan

efter honom.

l.lKrön. 9:10. 24:7. IMack. 14:29. 9.1 Mack. l:23f. 2Mack. 6:10. /11. Jer. 2:14. Klag. 1:1. /lö.lMack. l:51f. /IS.lMack. 1:42. 2Mack. 7:24. Se Vän i Ordf or kl. /24.2Mos. 22:20. 32:27. 5Mos. 13:6f. /25.2Mos. 34:13. 5Mos. 12:3. /26.4Mos. 25:7f. Ps. 106:30f. /28.2Maek. 5:27. Hebr. 11:38. /29.1Mack. 1:38. /32.2Mack. 6:11. /42.1Mack. 7:13. 2Mack. 14:6. 46.1 Mack. 1:48. /48. Se H o r n i Ordförkl. /52.1Mos. 15:6. 22:lf. Syr. 44:20. Hebr. 11:17. Jak. 2:21f. 53.1MOS. 39:7f. 41:40f. Ps. 105:21. Vish. 10:14. Apg. 7:10. /54.4Mos. 25:13. Syr. 45:23f. /55.4Mos. 27:18f. 5Mos. 34:9. Jos. 1:2. /56.4Mos.l4:6f. Jos. 14:13f. 21:12. Syr. 46:9. /57. 2Sam. 7:16. IKon. 2:45. Ps. 132:12. Syr. 47:11. /58.1Kon. 18:21f. 19:10. 2Kon. 1:16. 2:11. Syr. 48:9. /59. Dan. l:6f. 3:12f. As. bön v. 26 f. De tre män:s lovs. v. 63. / 6 O.Dan. 6:22f. Drak. i Bab. v. 40 f. Hebr. 11:33. 61. Se H a n i Ordförkl. /62.Jes. 51:12. /63.Job 20:6f. Ps. 37:35f. 146:4. Syr. 10:10. /64.Jos. 1:7. 68.Ps. 149:6f. /70.1Mack. 9:19f. 13:25f.

3 KAPITLET.

Judas träder i spetsen för de lagtrogna. Han besegrar Apollonius och Seron. Antiokus tågar till Persien och påbjuder ett nytt krigståg mot judarna. Judas gör sig redo till strid.

1 T Tans son Judas, som kallades JLlMackabeus, trädde nu i

2 hans ställe. Och alla hans bröder och alla de som hade slutit sig till hans fader bistodo honom; och de förde Israels strid med glatt mod.

i Han vann ära åt sitt folk vida

omkring;

han tog på sig sitt pansar såsom en hjälte

och omg j ordade sig med sin krigsrustning;

han utkämpade strider

och skyddade sin här med svärdet.

Han var lik ett lejon i sina b e-4 drifter,

lik ett ungt lejon, som rytande störtar sig över sitt rov.

Han spårade upp de laglösas och förföljde dem,

och han lät eld komma över dem som oroade hans folk.

De laglösa sjönko ihop av fruk-6 tan för honom,

och alla som övade laglöshet blevo slagna med skräck;

ja, räddningens verk hade god framgång under hans ledning.

Han uppväckte bitter vrede hos 7 många konungar,

men beredde Jakob glädje genom sina bedrifter;

till evärdlig tid skall hans minne välsignas.

Han drog fram genom Juda 8 städer

och utrotade de ogudaktiga ur landet

och avvände vreden från Israel;

hans rykte nådde till jordens 9 ända.

Men Apollonius samlade hed-10 niskt krigsfolk och en stor här från Samarien, för att strida mot Israel. När Judas fick veta 11 detta, drog han ut för att möta honom. Och han besegrade honom och dödade honom; många föllo slagna, och de övriga f lydde. Och de togo deras egendom så-12 som byte; Judas själv tog Apollonius' svärd och begagnade det sedan alltid i striden.l Mack. 3:13.

13 När Seron, hövitsmannen över den syriska hären, fick höra att Judas hade församlat hos sig en skara, en hop av trogna, av män som voro redo att draga

14 ut till strid,1 då sade han: »Jag vill göra mig ett namn och vinna ära i riket; jag vill strida mot Judas och hans folk, dessa som förakta konungens befallning.»

is Så drog också han ditupp, följd av en stark här av ogudaktiga, som skulle hjälpa honom i att utkräva hämnd på Israels barn.

16 Och han hade nästan hunnit fram till vägen som leder upp till Betoron, då Judas med en ringa hop drog ut emot honom.

17 När nu Judas' män sågo hären komma emot sig, sade de till honom: »Huru skola vi, som äro så få, kunna strida mot en så stor mängd? Därtill äro vi ock utmattade, eftersom vi icke

18 hava ätit något i dag.» Men Judas svarade: »Det kan lätt hända att en stor hop bliver prisgiven åt några få, och det gör icke någon skillnad för himmelen att skaffa räddning genom många

19 eller genom få. Ty det är icke på härens storlek som segern i striden beror; nej, från him-

20melen kommer kraften. De draga emot oss, fulla av övermod och laglöshet, för att tillintetgöra oss och våra kvinnor och barn, och för att utplundra

21 oss. Men vi strida för våra liv

22 och för våra stadgar, och Han själv skall krossa dem inför våra ögon. Frukten alltså icke

23 för dem.» Och när han hade slutat att tala, gjorde han ett plötsligt anlopp mot dem. Och Seron och hans här blev i grund

24 slagen av honom; och de för-

följde dem utför den sluttning som går ned från Betoron, ända fram till slätten. Vid pass åtta hundra man föllo på deras sida; de övriga flydde till filistéernas land.

Från den stunden begynte 25 man att frukta för Judas och hans bröder; och bävan föll över hedningarna där runt omkring. Och ryktet om honom nådde 26 ända fram till konungen, och alla folk talade om Judas'strider.

Då nu konung Antiokus fick 27 höra om dessa händelser, upptändes han av vrede. Och han sände ut och lät samla sitt rikes hela krigsmakt, en övermåttan stark här. Och han öppnade 28 sin skattkammare och gav sitt krigsfolk sold för ett år, och bjöd dem att hålla sig redo för att göra tjänst, närhelst så behövdes. Men när han såg att 29 penningarna begynte taga slut i hans skattkamrar, och när skatterna från hans rike inflöto allt sparsammare, till följd av den söndring och skada som han hade åstadkommit i landet, genom att söka avskaffa de sedvänjor som gällde sedan urminnes tid, då befarade han 30 att han, såsom en och annan gång förut, icke skulle hava medel till sina utgifter och till de skänker som han tillförne med frikostig hand hade plägat utdela; han överbjöd nämligen häri de konungar som hade varit före honom. Och han visste 31 icke alls vad han skulle göra. Då beslöt han att draga åstad till Persien och upptaga skatterna i dessa trakter och samla tillhopa penningar i mängd. Han lämnade därvid kvar Ly- 32Mackabéerboken

l Mack. 3:49.

sias, en ansedd man av konungslig börd, för att förestå regeringen inom länderna ifrån floden Eufrat till Egyptens gran-

3 ser, och för att leda hans son Antiokus' uppfostran, till dess

4 han själv kom tillbaka. Och han överlämnade åt honom hälften av hären, så ock elefanterna, och gav honom befallning om allt som han önskade, och särskilt angående invånarna i Judeen och Jerusalem.

5 Lysias skulle mot dem sända ut en här, för att krossa och tillintetgöra Israels makt och vad som var kvar av Jerusalem och utplåna deras åminnelse från

6 den platsen, och han skulle låta främlingar bosätta sig i hela deras område och genom lott-

7 kastning fördela deras land. Med den återstående hälften av hären bröt konungen därefter upp från sin huvudstad Antiokia, år 147; och han övergick floden Eufrat och genomtågade de övre landskapen.

Men Lysias utsåg Ptolomeus, Dorymenes' son, och Nikanor och Gorgias, som voro mäktiga män bland konungens vänner, 9 och sände med dem fyrtio tusen man fotfolk och sju tusen ryttare, för att de skulle draga in i Judeen och förhärja det, såsom konungen hade befallt.

0 De bröto nu upp med hela sin här, och då de hade kommit fram, lägrade de sig nära Am-

1 maus på slätten. När köpmännen där i landet fingo höra talas om dem, togo de med sig silver och guld i stor myckenhet, så ock fotbojor, och begåvo sig till lägret för att köpa israeliter såsom trälar. Och till hären

slöt sig också krigsfolk från Syrien och filistéernas land.

När nu Judas och hans bro- 42 der sågo att faran blev allt större, och att hären hade lägrat sig inom deras område, och när de fingo kunskap om vad konungen hade bjudit att man skulle göra med deras folk, till dess fördärv och undergång, då 43 sade de till varandra: »Låt oss åter upprätta vårt folk ur dess fall och strida för vårt folk och för helgedomen.» Och menig- 14 heten församlade sig för att vara redo till strid och för att åkalla och bedja om nåd och förbarmande.

Men Jerusalem var obebott 45 såsom en öken,

ingen av dess barn gick där in eller ut.

Helgedomen var förtrampad,

och främlingar bodde på borgen;

staden hade blivit ett tillhåll för hedningar.

Glädjen hade försvunnit ifrån Jakob,

och flöjt och harpa hade tystnat.

Så församlade de sig och be- 46 gåvo sig till Massefa, mitt emot Jerusalem; ty Massefa var en plats där Israel fordom hade plägat tillbedja. Och de fastade 47 den dagen och höljde sig i sorgdräkt och strödde aska på sina huvuden och revo sönder sina kläder. Sedan bredde de ut lag- 48 boken, en av dessa böcker som hedningarna plägade söka efter, för att i dem teckna bilder av sina avgudar. Och de buro 49 fram prästkläderna och förstlingsfrukterna och tiondegär-derna. De läto ock de nasirer träda fram, vilkas nasirtid hade

50 gått till ända. Och de ropade med hög röst till himmelen och sade: »Vad skola vi göra med dessa? Och vart skola vi föra

51 dem? Din helgedom är ju förtrampad och oskärad, och dina präster leva i sorg och förned-

52 ring. Och nu hava hedningarna församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss. Du vet själv vad de hava i sinnet mot oss.

53 Huru skola vi kunna hålla stånd mot dem, om icke du hjälper

54 oss?» Och de blåste i trumpeterna och ropade med hög röst.

55 Därefter tillsatte Judas anförare för folket, hövitsmän över tusen och över hundra och över

56 femtio och över tio. Och han befallde att de som hade byggt ett hus eller trolovat sig med en kvinna eller planterat eri vingård eller voro försagda skulle vända om, var och en hem till sitt, såsom skrivet var i lagen.

57 Sedan bröt hären upp och lägrade sig söder om Ammaus.'

58 Och Judas sade: »Omgjorden eder, och skicken eder såsom tappra män, och hållen eder redo till i morgon att strida med dessa hedningar, som hava församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss och vår helgedom.

59 Ty det är oss bättre att dö i striden än att nödgas se vårt folks och vår helgedoms ofärd.

60 Men såsom han vill, som är i himmelen, så må det ske.»

S.lMack. 2:42f. /5-lMack. 5:5, 44. 2Mack. 8:33. /lO.lMack. 1:29. 2Mack. 5:24. /18-lSam. 14:6. Judit 9:11. 2Mack. 15:21. /28. Se H a n i Ordförkl. /32.2Mack. 10:11. /33. IMack. 6:15. /38.1Mack. 4:1. 5:59. 7:26. 2Mack. 8:8f. 10:12, 14. Se Vän i Ordförkl. /41.2Mack. 8:11. 45.Jes. 24:8. IMack. l:38f. 2Mack. 8:2. /46.Dom. 11:11. ISam. 7:5f. 10:17. /48.1Mack. 1:56. Se B o k i Ordförkl. /49.2Mos. 28:4f. 4Mos. 6:2f. /50.4Mos. 6:13f. Neh. 10:35f. 54.4Mos. 10:9. /55.2Mos. 18:21. 56.5Mos. 20:5f. Dom. 7:3f. 2Mack. 8:13. /60.2Sam. 10:12. IKrön. 19:13.

4 KAPITLET.

Judas besegrar Gorgias och året därefter riksföreståndaren Lysias. Helgedomen renas, och ett nytt brännoffersaltare inviges.

Men Gorgias tog med sig fem i tusen man fotfolk och ett tusen utvalda ryttare, och bröt om natten upp med denna här1 för att angripa judarnas här 2 och tillfoga den ett plötsligt nederlag; och folk ifrån borgen visade honom vägen. Men närs Judas fick höra detta, bröt han upp med sina kämpar, i avsikt att slå konungens här, den som stod,vid Ammaus, medan krigs- 4 folket ännu var skingrat utanför lägret. Då nu Gorgias under 5 natten kom

fram till Judas' läger och icke fann någon där, sökte han dem bland bergen; han tänkte nämligen att de hade flytt
för dem. Men i dag- 6 bräckningen blev Judas synlig på slätten med tre tusen man, vilka dock icke voro så
försedda med skyddsvapen och svärd som de skulle hava önskat. När de 7 nu sågo huru starkt och väl för-skansat
hedningarnas läger var, och huru det var omgivet av ryttare, idel stridskunnigt folk, då sade Judas till de män som
8 följde honom: »Frukten Icke för deras stora antal, och radens icke för deras anlopp. Kommen < ihåg huru våra
fäder blevo frälsta i Röda havet, när Farao med sin här förföljde dem. Så låtom i derna. De läto ock de nasirer
träda fram, vilkas nasirtid hade

50 gått till ända. Och de ropade med hög röst till himmelen och sade: »Vad skola vi göra med dessa? Och vart skola vi föra

51 dem? Din helgedom är ju förtrampad och oskärad, och dina präster leva i sorg och förned-

52 ring. Och nu hava hedningarna församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss. Du vet själv vad de hava i sinnet mot oss.

53 Huru skola vi kunna hålla stånd mot dem, om icke du hjälper

54 oss?» Och de blåste i trumpeterna och ropade med hög röst.

55 Därefter tillsatte Judas anförare för folket, hövitsmän över tusen och över hundra och över

56 femtio och över tio. Och han befallde att de som hade byggt ett hus eller trolovat sig med en kvinna eller planterat eri vingård eller voro försagda skulle vända om, var och en hem till sitt, såsom skrivet var i lagen.

57 Sedan bröt hären upp och lägrade sig söder om Ammaus.'

58 Och Judas sade: »Omgjorden eder, och skicken eder såsom tappra män, och hållen eder redo till i morgon att strida med dessa hedningar, som hava församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss och vår helgedom.

59 Ty det är oss bättre att dö i striden än att nödgas se vårt folks och vår helgedoms ofärd.

60 Men såsom han vill, som är i himmelen, så må det ske.»

S.lMack. 2:42f. /5-lMack. 5:5, 44. 2Mack. 8:33. /lO.lMack. 1:29. 2Mack. 5:24. /18-lSam. 14:6. Judit 9:11. 2Mack. 15:21. /28. Se H a n i Ordförkl. /32.2Mack. 10:11. /33. IMack. 6:15. /38.1Mack. 4:1. 5:59. 7:26. 2Mack. 8:8f. 10:12, 14. Se Vän i Ordförkl. /41.2Mack. 8:11. 45.Jes. 24:8. IMack. l:38f. 2Mack. 8:2. /46.Dom. 11:11. ISam. 7:5f. 10:17. /48.1Mack. 1:56. Se B o k i Ordförkl. /49.2Mos. 28:4f. 4Mos. 6:2f. /50.4Mos. 6:13f. Neh. 10:35f. 54.4Mos. 10:9. /55.2Mos. 18:21. 56.5Mos. 20:5f. Dom. 7:3f. 2Mack. 8:13. /60.2Sam. 10:12. IKrön. 19:13.

4 KAPITLET.

Judas besegrar Gorgias och året därefter riksföreståndaren Lysias. Helgedomen renas, och ett nytt brännoffersaltare inviges.

Men Gorgias tog med sig fem i tusen man fotfolk och ett tusen utvalda ryttare, och bröt om natten upp med denna
här1 för att angripa judarnas här 2 och tillfoga den ett plötsligt nederlag; och folk ifrån borgen visade honom
vägen. Men närs Judas fick höra detta, bröt han upp med sina kämpar, i avsikt att slå konungens här, den som
stod,vid Ammaus, medan krigs- 4 folket ännu var skingrat utanför lägret. Då nu Gorgias under 5 natten kom
fram till Judas' läger och icke fann någon där, sökte han dem bland bergen; han tänkte nämligen att de hade flytt
för dem. Men i dag- 6 bräckningen blev Judas synlig på slätten med tre tusen man, vilka dock icke voro så
försedda med skyddsvapen och svärd som de skulle hava önskat. När de 7 nu sågo huru starkt och väl för-skansat
hedningarnas läger var, och huru det var omgivet av ryttare, idel stridskunnigt folk, då sade Judas till de män som
8 följde honom: »Frukten Icke för deras stora antal, och radens icke för deras anlopp. Kommen < ihåg huru våra
fäder blevo frälsta i Röda havet, när Farao med sin här förföljde dem. Så låtom i

oss nu ropa till himmelen, i hopp om att Han skall hava behag till oss och tänka på förbundet med fäderna och låta denna här bliva i grund slagen av oss i dag.

11 Då skola alla hedningar förnimma att det finnes en som

12 förlossar och frälsar Israel.» När sedan utlänningarna lyfte upp sina ögon och sågo dem tåga

13 emot sig, drogo de ut ur lägret till strid. Och Judas' män blåste

14 i trumpeterna. De drabbade nu samman, och hedningarna blevo i grund slagna och flydde

15 utåt slätten; och de som blevo efter föllo allasammans för svärd. Men de förföljde dem till Gasera och till slättmarkerna i Idumeen och till Asotus och Jamnia. Vid pass tre tusen man föllo på deras sida.

16 När Judas med sin här kom tillbaka, efter att hava, för-

17 följt dem, sade han till folket: »Låten icke locka eder av begär efter bytet, ty vi hava ännu en

is strid framför oss, då ju Gor-gias med sin här befinner sig i berglandet helt nära oss; nej, hållen nu stånd mot våra fiender och striden med dem. Sedan kunnen I utan fruktan taga

19 byte.» Innan Judas ännu hade talat till slut, syntes en avdelning fiender skymta fram mel-

20 lan bergen. Dessa fingo nu se att de andra hade blivit slagna på flykten, och att man just höll på med att tända eld på lägret; ty röken, som de sågo stiga upp därifrån, röjde

21 vad som hade hänt. När de förstodo huru det var, blevo de storligen förskräckta, och när de tillika sågo Judas' här stå

22 stridsfär di g på slätten, flydde

de allasammans till filistéernas land. Då vände Judas om för 23 att plundra lägret. Och de togo guld och silver i mängd och mörkblå och äkta röda purpurtyger och många andra dyrbarheter. När de sedan vände till- 24 baka, läto de psalmer och lovsånger ljuda mot himmelen, »ty hans nåd är god, ty den varar evinnerligen». Ja, det var en 25 stor seger som på den dagen beskärdes Israel.

Men alla de hedningar som 26 hade undkommit begåvo sig till Lysias och omtalade för honom allt vad som hade hänt. När han fick höra detta, blev 27 han bestört; och han var missmodig över att det icke hade gått med Israel såsom han hade önskat, och att saken icke hade avlupit i enlighet med vad konungen hade bjudit honom.

Följande år samlade han där- 28 för sextio tusen man utvalt fotfolk och fem tusen ryttare för att åter strida mot judarna. De tågade till Idumeen och 29 lägrade sig vid Betsura, men Judas drog dem till mötes med tio tusen man. Då han nu såg so huru stark hären var, bad han och sade: »Lovad vare du, Israels frälsare, du som gjorde kämpens anlopp om intet genom din tjänare Davids hand och gav filistéernas här i Jo-nataris, Sauls sons, och hans vapendragares händer. Giv nu 31 denna här till pris åt ditt folk Israel, och låt dem komma på skam med sitt krigsfolk och sina ryttare. Injaga räddhåga hos 32 dem och förlama deras djärva mod, så att de vackla och i grund bliva slagna. Slå ned 33

dem genom deras svärd, som älska dig, så att alla de som känna ditt namn få prisa dig

34 med lovsånger.» Därefter drabbade de båda härarna tillhopa, och av Lysias' här dödades vid pass fem tusen man, som föllo

35 för dem. När Lysias såg huru hans egen krigshär hade blivit slagen på flykten, men huru Judas' män hade blivit uppfyllda med djärvhet, och huru dessa voro redo att med ädelt mod kämpa på liv och död, drog han därifrån till Antiokia; och han lejde främmande krigsfolk för att, sedan han åter hade fått hären fulltalig, ånyo

tåga mot Judeen.

36 Då sade Judas och hans bröder: »Nu hava våra fiender blivit i grund slagna; låt oss därför draga upp till Jerusalem för att rena helgedomen och på nytt

37 inviga den.» Och hela hären församlade sig, och de drogo upp

38 till Sions berg. När de nu sågo helgedomen vara ödelagd och altaret oskärat och portarna vara uppbrända och gräs och buskar uppvuxna på förgårdarna, likasom i en småskog eller på ett berg, och kamrarna

39 vara förstörda, då revo de sönder sina kläder och upphävde högljudd sorgelåt och strödde

40 aska på sina huvuden1 och föllo ned till jorden på sina ansikten. Och de blåste i larmtrumpeterna och ropade upp mot himmelen.

41 Därefter befallde Judas en avdelning krigsmän att föra striden mot besättningen på borgen, till dess han hade renat helgedomen.

42 Han utvalde nu till präster sådana som voro ostraffliga och

hade sin lust i lagen. Och man 43 renade helgedomen och förde besmittelsens stenar bort till en oren plats. Sedan
överlade de 44 om vad de borde göra med det oskärade brännoffersaltaret. Och 45 de funno på det goda rådet att
riva ned det, för att det icke skulle bliva en orsak till tadel mot dem, eftersom hedningarna hade besmittat det.
Alltså revo de ned altaret. Men stenarna 46 lade de i förvar på tempelberget, på en därtill lämplig plats, i
avvaktan på att en profet skulle uppträda, som kunde giva anvisning om vad man borde göra med dem. Sedan
togo de ohugg- 47 na stenar, såsom skrivet var i lagen, och byggde ett nytt altare, sådant som det förra var. De
återställde likaledes helge-48 domen och det inre av huset och invigde förgårdarna. Och de 49 läto förfärdiga nya
heliga kärl och förde ljusstaken och rökelsealtaret och bordet in i templet. Och de antände rökelse på älta- 50 ret
och tände lamporna på ljusstaken, så att de lyste i templet. Och de lade fram bröd på bordet 51 och spände ut
förhängena. Och så fullbordade de allt vad de hade företagit sig att göra.

Men på tjugufemte dagen i 52 nionde månaden, det är månaden Kisleu, år 148, stodo de bittida upp1 och
framburo, såsom 53 skrivet var i lagen, ett offer på det nya brännoffersaltare som de hade uppfört. I samma må-
54 nåd och på samma dag som hedningarna hade oskärat det, blev det nu på nytt invigt med sånger och med
spelande på cittror, harpor och cymbaler. Och hela 55 folket föll ned på sina ansikten,och de ropade mot
himmelen och tillbådo och lovade honom som hade låtit det gå dem så väl.

iö De firade så det nya altarets invigning i åtta dagar, och de framburo brännoffer under glädje och offrade tackoffer och lov-

»7 offer. Och de prydde templets framsida med gyllene kransar och små sköldar och gjorde nya portar och kamrar och försågo

>8 dessa med dörrar. Och det blev en mycket stor glädje bland folket, därför att den smälek som hedningarna hade tillfogat dem nu hade blivit borttagen.

>9 Och Judas och hans bröder och Israels hela menighet fastställde att dagarna för altarets invigning årligen, på sin bestämda tid, skulle firas i åtta dagar, från tjugufemte dagen i månaden Kisleu räknat, med glädje och fröjd.

>o Vid samma tid befäste de ock Sions berg runt omkring med höga murar och starka torn, för att hedningarna icke skulle kunna komma och förtrampa det, såsom de förut hade

3i gjort. Och Judas lade där in en besättning till dess försvar. Och de befäste Betsura, för att folket så skulle hava en fästning mot Idumeen.

1.2Mack. 10:14. /3-lMack. 3:40. /8. 2Mack. 8:16. /9. 2Mos. 14:22f. /24. IKrön. 16:41. 2Krön. 5:13. 7:3. Ps. 118:1. 136:1. /26. IMack. 3:32, 38. 28.2Mack. ll:lf. /SO.lSam. 14:6f. 17:48f./34.2Mack.ll:llf./38.2Mack. 1:8. 8:33. /41.1Mack. l:33f. /43. IMack. l:54f. 2Mack. 2:18. 10:2f. 44.Esr. 3:2. /46.5Mos. 18:18. Esr. 2:63. IMack.

14:41. /47.2Mos. 20:25. 5Mos. 27:6. /49.2Mos. 25:23f., Sif. 30:lf. 40:4f. IMack. l:21f. /53.2Mos. 29:38f. 2Mack. 10:3f. /56.3Mos. 3:lf. 7:llf. /57. IMack. 1:22. /59.Joh. 10:22. /60.1Mack. 1:31.

5 KAPITLET.

Judas och hans bröder göra segerrika krigståg till Judeens grannländer. Två av hövitsmännen i Judas' här besegras av Gorgias.

När hedningarna runt om-1 kring fingo höra att altaret åter hade blivit uppfört, och att helgedomen hade blivit återställd i sitt förra skick, vredgades de storligen. Och de lade 2 råd om att utrota dem av Jakobs släkt, som bodde inom deras gränser, och de begynte att sprida död och förödelse bland folket.

Och Judas stridde mot Esaus 3 barn i Idumeen, dem som bodde i Akrabattene, därför att de lågo på lur vid Israels gränser. Och han tillfogade dem ett stort nederlag och kuvade dem och tog deras egendom såsom byte. Han tänkte också på Beans 4 barns ondska; de voro nämligen folket till en snara och ett giller genom att ligga i försåt för dem vid vägarna. Dessa inne- 5 slöt han i deras torn; och han belägrade dem och gav dem till spillo och brände upp stadens torn i eld, tillika med alla dem som voro därinne. Sedan gick 6 han över floden till Ammons barn. Där träffade han på en stark stridsmakt och mycket krigsfolk, med Timoteus såsom anförare. Och han inlät sig i 7 många strider med dem; och de blevo i grund slagna av honom, och han besegrade dem. Vidare s intog han Jäser med underlydande orter och vände därefter tillbaka till Judeen.

Nu församlade sig hednin- 9 garna i Galaad mot de israeliter och de ropade mot himmelen och tillbådo och lovade honom som hade låtit det gå dem så väl.

iö De firade så det nya altarets invigning i åtta dagar, och de framburo brännoffer under glädje och offrade tackoffer och lov-

»7 offer. Och de prydde templets framsida med gyllene kransar och små sköldar och gjorde nya portar och kamrar och försågo

>8 dessa med dörrar. Och det blev en mycket stor glädje bland folket, därför att den smälek som hedningarna hade tillfogat dem nu hade blivit borttagen.

>9 Och Judas och hans bröder och Israels hela menighet fastställde att dagarna för altarets invigning årligen, på sin bestämda tid, skulle firas i åtta dagar, från tjugufemte dagen i månaden Kisleu räknat, med glädje och fröjd.

>o Vid samma tid befäste de ock Sions berg runt omkring med höga murar och starka torn, för att hedningarna icke skulle kunna komma och förtrampa det, såsom de förut hade

3i gjort. Och Judas lade där in en besättning till dess försvar. Och de befäste Betsura, för att folket så skulle hava en fästning mot Idumeen.

1.2Mack. 10:14. /3-lMack. 3:40. /8. 2Mack. 8:16. /9. 2Mos. 14:22f. /24. IKrön. 16:41. 2Krön. 5:13. 7:3. Ps. 118:1. 136:1. /26. IMack. 3:32, 38. 28.2Mack. ll:lf. /SO.lSam. 14:6f. 17:48f./34.2Mack.ll:llf./38.2Mack. 1:8. 8:33. /41.1Mack. l:33f. /43. IMack. l:54f. 2Mack. 2:18. 10:2f. 44.Esr. 3:2. /46.5Mos. 18:18. Esr. 2:63. IMack. 14:41. /47.2Mos. 20:25. 5Mos. 27:6. /49.2Mos. 25:23f., Sif. 30:lf. 40:4f. IMack. l:21f. /53.2Mos. 29:38f. 2Mack. 10:3f. /56.3Mos. 3:lf. 7:llf. /57. IMack. 1:22. /59.Joh. 10:22. /60.1Mack. 1:31.

5 KAPITLET.

Judas och hans bröder göra segerrika krigståg till Judeens grannländer. Två av hövitsmännen i Judas' här besegras av Gorgias.

När hedningarna runt om-1 kring fingo höra att altaret åter hade blivit uppfört, och att helgedomen hade blivit återställd i sitt förra skick, vredgades de storligen. Och de lade 2 råd om att utrota dem av Jakobs släkt, som bodde inom deras gränser, och de begynte att sprida död och förödelse bland folket.

Och Judas stridde mot Esaus 3 barn i Idumeen, dem som bodde i Akrabattene, därför att de lågo på lur vid Israels

gränser. Och han tillfogade dem ett stort nederlag och kuvade dem och tog deras egendom såsom byte. Han tänkte också på Beans 4 barns ondska; de voro nämligen folket till en snara och ett giller genom att ligga i försåt för dem vid vägarna. Dessa inne- 5 slöt han i deras torn; och han belägrade dem och gav dem till spillo och brände upp stadens torn i eld, tillika med alla dem som voro därinne. Sedan gick 6 han över floden till Ammons barn. Där träffade han på en stark stridsmakt och mycket krigsfolk, med Timoteus såsom anförare. Och han inlät sig i 7 många strider med dem; och de blevo i grund slagna av honom, och han besegrade dem. Vidare s intog han Jäser med underlydande orter och vände därefter tillbaka till Judeen.

Nu församlade sig hednin- 9 garna i Galaad mot de israeliterl Mack. 5:10.

som befunno sig på deras område, för att tillintetgöra dem. Men dessa flydde till fästningen

10 Datema. Och de sände ett brev till Judas och hans bröder, så lydande: »Hedningarna runt omkring oss hava församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss;

11 och nu stå de färdiga till att komma och intaga den fästning dit vi hava flytt, och Timoteus

12 är anförare för deras här. Så kom nu och rädda oss ur deras våld. Ty många av de våra

13 hava redan fallit, och alla våra bröder i Tubias' område äro dödade. Och man har bortfört deras kvinnor och barn och deras tillhörigheter och där nedgjort vid pass ett tusen män.»

14 Medan man ännu höll på med att läsa brevet, kommo andra budbärare, från Galileen, i sönderrivna kläder, och framförde

15 det budskapet1 att folk ifrån Ptolemais, Tyrus och Sidon, så ock hela det av hedningar bebodda Galileen, hade församlat sig mot dem för att göra ände på dem.

16 När Judas och folket fingo höra härom, församlade sig menigheten i talrik mängd, för att lägga råd om vad de skulle göra för sina nödställda bröder, som

17 angrepos av hedningarna. Och Judas sade till sin broder Simon: »Välj ut manskap åt dig, och drag åstad och rädda dina bröder i Galileen. Jag och min broder Jonatan vilja draga till

18 Galaaditis.» Men han kvarlämnade Josef, Sakarias' son, och Asarias såsom anförare för folket, med återstoden av hären,

19 i Judeen till dess försvar. Och

han bjöd dem och sade: »Fören befälet över folket här, men undviken att inlåta eder i strid med hedningarna, till dess vi hava kommit tillbaka.» Och2\ Simon fick tre tusen man på sin lott för att draga till Galileen, och Judas åtta tusen man för att draga till Galaaditis.

Simon drog alltså åstad till2| Galileen och inlät sig i många strider med hedningarna; och de blevo i grund slagna av honom. Och han förföljde dem till Ptole- 2] mais' stadsport. Av hedningarna föllo vid pass tre tusen man; och han bemäktigade sig deras egendom såsom byte. Därefter 2] tog han med sig de judar som bodde i Galileen och i Arbatta, tillika med deras kvinnor och barn och allt vad de ägde; och de förde dem till Judeen under stor glädje.

Men Judas Mackabeus och 2\ hans broder Jonatan gingo över Jordan och tågade tre dagsresor genom öknen. Där stötte de på 2] nabatéerna. Och dessa bemötte dem fredligt och omtalade för dem allt vad som hade vederfarits deras bröder i Galaaditis.' De sade: »Många av dem hållas f+ inneslutna i Bossora och Bosor, i Alima, Kasfor, Maked och Karnain, idel fasta och stora städer. Jämväl i de övriga sta-; derna i Galaaditis hållas några inneslutna. Till i morgon bereda sig deras fiender att angripa fästningarna och så intaga dem och tillintetgöra alla dem som äro därinne på en och samma dag.»

Då slog Judas med sin här: plötsligt in på vägen till Bossora, i öknen. Och han intogMackabéerboken

staden och dödade allt mankön med svärdsegg och tog all deras egendom såsom byte och brände

joupp staden i eld. Sedan bröt han upp därifrån om natten

;ooch tågade till fästningen. Och när dagen grydde, lyfte de upp sina ögon och blevo då varse en oräknelig mängd människor, som förde fram stegar och stormverktyg, för att intaga fästningen, och höllo på att strida rnot

u dem som voro därinne. När Judas såg att striden hade begynt och hörde huru larmet från staden steg upp mot himmelen, under trumpetstötar och

32 höga rop, sade han till sina krigsmän: »Striden nu i dag till för-

53 svar för våra bröder.» Därefter tågade han fram i tre hopar, i ryggen på fienderna; och hans män stötte i trumpeterna och 4 upphävde bönerop. Men när Timoteus' här förstod att det var Mackabeus, flydde de för honom. Och han tillfogade dem ett stort nederlag; vid pass åtta tusen man av deras folk föllo

35 på den dagen. Sedan vek han av till Masfa och angrep denna stad. Och han intog den och dödade allt mankön där och tog all egendom i den såsom byte och brände upp den i eld.

36 Därifrån drog han vidare och intog Kasfor, Maked, Bosor och de övriga städerna i Galaa-ditls.

37 Härefter samlade Timoteus en ny här och lägrade sig mitt emot Rafon, på andra sidan

38 bäcken. Judas sände då några rnän för att bespeja lägret, och de berättade för honom och sade: »Alla hedningar runt omkring oss hava församlat sig hos

dem. en mycket stor härskara. Också araber hava de lejt till 39 att hjälpa sig. Och de hava sitt läger på andra sidan bäcken och äro redo att draga ut emot dig till strid.» Då tågade Judas dem till mötes. Och när Judas och 40 hans folk kommo nära vattenbäcken, sade Timoteus till hö-vitsmännen i sin här: »Om han går först över och anfaller oss, så skola vi icke kunna hålla stånd mot honom, ty han skall då bliva oss övermäktig. Men 41 om han gripes av räddhåga och lägrar sig på andra sidan floden, då skola vi gå över den och anfalla honom och så bliva honom övermäktiga.» När Judas nu 42 hade kommit fram till vattenbäcken, ställde han folkets till-syningsmän vid bäcken och bjöd dem så: »Låten icke någon enda lägra sig, utan må de allasammans draga ut i striden.»

Därmed gick han först över 43 och anföll fienden, och allt hans folk följde honom. Och alla hedningarna blevo i grund slagna av honom; och de kastade ifrån sig sina vapen och flydde till helgedomen i Karnain. Men 44 israeliterna intogo staden och brände upp helgedomen i eld, tillika med alla dem som voro därinne. Och Karnain blev kuvat, och man kunde icke vidare stå emot Judas.

Nu församlade Judas alla 45 israeliter i Galaaditis, både små och stora, och kvinnor och barn och ägodelar, en mycket stor hop, för att draga till Judeen.' Och de kommo till Efron. Detta 46 var en stor och mycket fast stad, som låg vid ingången till passet, så att det icke var möj-l Mack. 5:47.

ligt att komma fram vid sidan om den, vare sig till höger eller till vänster, utan man måste taga vägen mitt igenom den.

47 Men invånarna stängde staden för dem och spärrade för portarna med stenar.

48 Då sände Judas bud till dem med fridsam hälsning och lät säga: »Låt oss tåga genom ditt område för att så komma fram till vårt land. Ingen skall göra eder någon skada; vi begära allenast att få tåga vägen fram härigenom.» Men de ville icke

49 öppna för honom. Då befallde Judas att man skulle ropa ut i hären att var och en skulle stanna på den plats där

han

50 befann sig. Och krigsmännen gjorde så. Och de stridde mot staden hela den dagen och hela den följande natten; och så blev

51 staden given i hans händer. Och han förgjorde allt mankön med svärdsegg och förstörde staden i grund och tog all egendom i den såsom byte. Sedan tågade han igenom staden, fram över

52 de slagnas kroppar. Därefter gingo de över Jordan och kommo så till den stora slätten mitt

53 emot Betsan. Och Judas höll tillsammans dem som blevo efter och uppmuntrade folket, så länge de voro på väg, till dess han hade kommit fram till

54 Judeen. Och de drogo upp på Sions berg under glädje och fröjd och framburo brännoffer, därför att ingen enda av dem hade fallit, till dess de hade kommit välbehållna tillbaka.

55 Under den tid då Judas, jämte Jonatan, uppehöll sig i Galaads land, och hans broder Simon i Galileen framför Ptole-

mais,' fingo Josef, Sakarias' son, och Asarias, krigshövitsmännen i Judeen, höra talas om de krigiska bedrifter som de andra hade utfört.' Då sade de: »Också 51 vi vilja göra oss ett namn och draga ut för att strida mot hedningarna runt omkring oss.» Och de bådade upp manskapet i den här som stod under deras befäl och drogo mot Jamnia. Gorgias ryckte då ut ur staden 59 med sitt folk för att möta dem i öppen strid. Och Josef ochoo Asarias blevo slagna på flykten och förföljda ända till Judeens gränser; och på den dagen föllo av^ Israels folk vid pass två tusen man. Sålunda led folket ei ett stort nederlag, därför att de, i tro att de skulle kunna utföra bedrifter, icke hade hörsammat Judas och hans bröder. Men dessa andra voro icke av de 62 mäns släkt, genom vilkas hand räddning blev Israel beskärd. Hjälten Judas åter och hans 63 bröder vunno stor ära hos hela Israel och hos alla hedningar, varhelst deras namn nämndes. Och man församlade sig hos e dem för att lyckönska dem.

Judas och hans bröder drogo 65 sedan ut och stridde mot Esaus barn i landet söderut; och han slog Hebron med underlydande orter och rev ned dess fästning och brände upp dess torn, runt omkring staden. Därefter 66 bröt han upp för att tåga till filistéernas land och tog vägen genom Marisa. Vid detta 67 tillfälle föllo några präster i striden, när de ville utmärka sig och oförsiktigt gåvo sig ut i striden. Judas vek nu av till 68 Asotus, i filistéernas land. Ochhan rev ned deras altaren och brände upp deras avgudabilder och bemäktigade sig all egendom i städerna såsom byte. Därefter vände han tillbaka till Judeen.

3.2Mack. 10:15f. /5.2Mack. 10:36. 6.2Mack. 10:24f. /8.4Mos. 21:32. 13. 2Mack. 12:17. /lö.Jes. 9:1. Matt. 4:15. /33.Dom. 7:16f. IMack. 3:54. 2Mack. 12:20. /34.2Mack. 12:22. /39.2Mack. 12:10. /43.2JViack. 12:26. /46.2Mack. 12:27f. /48.4Mos. 20:17. 5Mos. 2:28. /52. 2Mack. 12:29t /68.5Mos. 7:5, 25. IMack. 10:84.

Antiokus misslyckas i sitt försök att plundra ett persiskt tempel. Han bIiver sjuk och dör. Eupator bliver konung efter honom. Judas belägrar borgen i Jerusalem. En strid står vid Betsakaria. Eleasar Avaran offrar sitt liv. Betsura intages, och helgedomen i Jerusalem belägras. Fred ingås med judarna.

1 T Inder det att konung Antio-LJ kus tågade genom de övre

landskapen, fick han höra att i Persien fanns en stad vid namn Elymais, som var beryktad för sin rikedom på silver och guld,

2 och att dess helgedom var övermåttan rik, och att där funnos rustningar av guld, och pansar och andra vapen, som hade kvarlämnats där av den mace-doniske konungen Alexander, Filippus' son, som var den förste

3 konungen över grekerna. Han drog alltså dit och sökte intaga staden för att plundra den. Men han förmådde det icke, ty saken hade blivit bekant för stadens

4 invånare. Och de reste sig till strid mot honom, och han måste fly och drog under stor grämelse därifrån, för att vända om till Babylon.

Då kom en budbärare till 5 honom i Persien, med underrättelse om att de härar som hade dragit till Judeen hade blivit slagna på flykten, och att Ly- 6 sias, som hade dragit dit i spetsen för en stark härsmakt, hade blivit slagen av judarna, och att dessa hade förstärkt sig genorn vapen och manskap och rikt byte, som de hade tagit från de härar de hade nedgjort. Vi- 7 dåre hade de rivit ned den styggelse som han hade låtit uppföra på altaret i Jerusalem och omgivit helgedomen med höga murar, så att den hade blivit sådan den förut var; på samma sätt hade de ock gjort med Betsura, som var en av hans egna städer.

N är konungen hörde allt detta, 8 blev han häpen och mycket upprörd. Och han blev sängliggande och föll i en sjukdom, av grämelse över att det icke hade gått honom såsom han önskade. Och han blev liggande 9 där i lång tid, ty stor grämelse överföll honom alltjämt på nytt. Då han nu förstod att han skulle dö, kallade han till sig 10 alla sina vänner och sade till dem: »Sömnen flyr mina ögon, och mitt sinne är nedtryckt av bekymmer. Och jag har 11 sagt vid mig själv: 'I vilket trångmål har jag icke råkat, och huru stor är icke den olycka som nu vill fördränka mig> jag som dock var så mild och så älskad, när jag utövade min konungamakt!' Men 12 nu kommer jag ihåg det onda som jag har förövat i Jerusalem, huru jag har tagit alla kärl av guld och silver, som funnos han rev ned deras altaren och brände upp deras avgudabilder och bemäktigade sig all egendom i städerna såsom byte. Därefter vände han tillbaka till Judeen.

3.2Mack. 10:15f. /5.2Mack. 10:36. 6.2Mack. 10:24f. /8.4Mos. 21:32. 13. 2Mack. 12:17. /lö.Jes. 9:1. Matt. 4:15. /33.Dom. 7:16f. IMack. 3:54. 2Mack. 12:20. /34.2Mack. 12:22. /39.2Mack. 12:10. /43.2JViack. 12:26. /46.2Mack. 12:27f. /48.4Mos. 20:17. 5Mos. 2:28. /52. 2Mack. 12:29t /68.5Mos. 7:5, 25. IMack. 10:84.

Antiokus misslyckas i sitt försök att plundra ett persiskt tempel. Han bIiver sjuk och dör. Eupator bliver konung efter honom. Judas belägrar borgen i Jerusalem. En strid står vid Betsakaria. Eleasar Avaran offrar sitt liv. Betsura intages, och helgedomen i Jerusalem belägras. Fred ingås med judarna.

1 T Inder det att konung Antio-LJ kus tågade genom de övre

landskapen, fick han höra att i Persien fanns en stad vid namn Elymais, som var beryktad för sin rikedom på silver och guld,

2 och att dess helgedom var övermåttan rik, och att där funnos rustningar av guld, och pansar och andra vapen, som hade kvarlämnats där av den mace-doniske konungen Alexander, Filippus' son, som var den förste

3 konungen över grekerna. Han drog alltså dit och sökte intaga staden för att plundra den. Men han förmådde det icke, ty saken hade blivit bekant för stadens

4 invånare. Och de reste sig till strid mot honom, och han måste fly och drog under stor grämelse därifrån, för att vända om till Babylon.

Då kom en budbärare till 5 honom i Persien, med underrättelse om att de härar som hade dragit till Judeen hade blivit slagna på flykten, och att Ly- 6 sias, som hade dragit dit i spetsen för en stark härsmakt, hade blivit slagen av judarna, och att dessa hade förstärkt sig genorn vapen och manskap och rikt byte, som de hade tagit från de härar de hade nedgjort. Vi- 7 dåre hade de rivit ned den styggelse som han hade låtit uppföra på altaret i Jerusalem och omgivit helgedomen med höga murar, så att den hade blivit sådan den förut var; på samma sätt hade de ock gjort med Betsura, som var en av hans egna städer.

N är konungen hörde allt detta, 8 blev han häpen och mycket upprörd. Och han blev sängliggande och föll i en sjukdom, av grämelse över att det icke hade gått honom såsom han önskade. Och han blev liggande 9 där i lång tid, ty stor grämelse överföll honom alltjämt på nytt. Då han nu förstod att han skulle dö, kallade han till sig 10 alla sina vänner och sade till dem: »Sömnen flyr mina ögon, och mitt sinne är nedtryckt av bekymmer. Och jag har 11 sagt vid mig själv: 'I vilket trångmål har jag icke råkat, och huru stor är icke den olycka som nu vill fördränka mig> jag som dock var så mild och så älskad, när jag utövade min konungamakt!' Men 12 nu kommer jag ihåg det onda som jag har förövat i Jerusalem, huru jag har tagit alla kärl av guld och silver, som funnosl Mack. 6:13.

i staden, och sänt ut folk för att utan orsak tillintetgöra in-

13 byggarna i Judeen. Jag förstår att det är därför som dessa olyckor hava drabbat mig. Och nu måste jag förgås av stor grämelse i ett främmande land.»

14 Sedan kallade han till sig Filippus, en av sina vänner, och satte honom Över hela sitt rike.

15 Och han gav honom sin krona, sin mantel och sin ring, med uppdrag att leda hans son An-tiokus och fostra honom för

16 hans konungsliga kall. Och konung Antiokus gav där upp

17 andan, år 149. När Lysias fick veta att konungen var död, insatte han till konung efter honom hans son Antiokus, som han hade fostrat under hans barndom, och gav honom namnet Eupator.

is Men de som voro på borgen hindrade israeliterna från att fritt besöka helgedomen och sökte alltjämt bereda dem ofärd och utgjorde ett stöd för hed-

I9ningarna. Judas begynte då tänka på att tillintetgöra dem; och han sammankallade hela fol-

20 ket för att belägra dem. Och de församlade sig allasammans och begynte att belägra dem, år 150. Och han lät anordna ställningar för kastredskap och förfärdiga

21 stormverktyg mot dem. Men några av dem lyckades komma igenom avspärrningen, och till dem slöto sig en del ogudaktiga

22 israeliter. Dessa begåvo sig till konungen och sade: »Huru länge skall du dröja med att hålla dom, och när skall du

23hämnas våra bröder? Vi voro villiga att tjäna din fader och vandra efter hans befallningar

och följa hans bud. Förden- 2 skull blevo våra landsmän alltmer avogt sinnade mot oss; ja, så många av oss, som de träffade på, dödade de, och vår egendom plundrade de. Och icke allenast 2, mot oss hava de räckt ut sin hand, utan ock mot alla sina grannar. Och se, nu hava de be- 21 gynt att belägra borgen i Jerusalem för att intaga den; och de hava befäst helgedomen och B et sur a. Om du nu icke skyn- 2' dar att förekomma dem, skola de göra vad som är värre än detta; och du skall då icke längre kunna hejda dem.»

När konungen hörde detta, blev han vred. Och han församlade alla sina vänner, hövits-männen över hans fotfolk och dem som förde befälet över ryttarna. Jämväl från andra riken 21 och från öarna i havet kom lejt krigsfolk till honom. Skaran av 3< hans krigare uppgick till ett antal av ett hundra tusen man fotfolk och tjugu tusen ryttare; därtill kommo trettiotvå elefanter, som voro övade till strid. Och de drogo genom Idumeen 3 och lägrade sig mitt emot Betsura; och de stridde i lång tid och förfärdigade stormverktyg. Men de belägrade gjorde ett utfall och brände upp dessa i eld och stridde med manligt mod.

Och Judas bröt upp från bor- 3: gen och tågade till Betsakaria och lägrade sig där, mitt emot konungens läger. Och bittida om 3; morgonen lät konungen sin här, som var uppfylld av stridslust, bryta upp i riktning mot Bet-sakaria. Och krigsfolket ställde upp sig i stridsordning, och man blåste i trumpeterna. För elefan-

terna ställde man fram röd saft av druvor och mullbär, för att

5 uppegga dem till striden. Sedan fördelade de djuren på de olika häravdelningarna och ställde bredvid var elefant ett tusen man till fots, som voro klädda i kedjepansar och hade kopparhjälmar på sina huvuden; därtill

voro fem hundra utvalda ryttare avdelade för vart djur.

!6 Dessa plägade redan på förhand ständigt uppehålla sig i elefantens närhet: de följde med vart den gick och veko icke ifrån

;?den. Och var elefant bar, förutom sin förare, ett starkt, skyddat trätorn, som var fastgjort på dess rygg med bukgjordar; och i vart torn funnos trettiotvå krigsmän, som förde striden

8 från djurets rygg. De återstående ryttarna ställde man upp å ömse sidor, på härens båda flyglar, för att därmed oroa fienderna och skaffa betäckning åt fotfolkets olika avdel-

9 ningar. Och när solen lyste på sköldarna, som voro av guld eller koppar, lyste bergen av dem och flammade såsom brin-

[onande facklor. En del av konungens här bredde ut sig över bergshöjderna, en annan del åter på jämn mark; och de kommo framtagande med fasta

ti steg och i god ordning. Och alla bävade, när de hörde dånet av deras stora skaror och trampet av deras steg och slamret av deras vapen; hären var nämligen övermåttan stor och talrik.

2 Men Judas ryckte närmare med sin här för att inlåta sig i strid; och i den striden föllo sex hundra man av konungens här.

3 Därunder blev Eleasar Avaran

bland elefanterna varse en som var betäckt med kungligt pansar, och som i storlek överträffade alla de andra djuren, så att det såg ut, som om den skulle bära konungen. Då gav han 44 sig själv till pris för att rädda sitt folk och förvärva sig ett evärdligt namn. Han skyndade 45 alltså djärvt fram mot den, mitt in i häravdelningen, och högg ned fiender till höger och vänster, så att de drevos undan från den åt ömse sidor. Därefter 46 böjde han sig ned under elefanten och gav den en stöt i buken och dödade den så. Och när den störtade till marken, föll den över honom. Så fann han där sin död. Men när Judas' 47 män märkte huru stark konungens här var, och med vilken häftighet krigsfolket gjorde sina anfall, veko de undan för dem.

Konungens krigsmän drogo 48 nu upp till Jerusalem för att möta judarna i strid; och konungen lägrade sig gent emot Judeen och Sions berg. Med 49 besättningen i Betsura slöt han fred. De måste lämna staden, ty de hade icke nog livsmedel där för att kunna uthärda en belägring i den; landet hade nämligen då sitt sabbatsår.. Konungen intog alltså Betsura 50 och lade där in en besättning för att försvara staden. Där- 51 efter belägrade han helgedomen i lång tid och uppförde där ställningar för kastredskap och ställde upp stormverktyg och redskap för att kasta eld och stenar, så ock skorpioner för att skjuta pilar, och därtill slungor.52 Men de belägrade förfärdigade, också de, krigsredskap till | försvar mot fiendens och stridde

53 i lång tid. Men de hade icke några livsmedel i sina förrådsrum, eftersom det nu var det sjunde året; och de som hade blivit räddade och förda upp till Judeen från hedningarnas land hade förtärt vad som fanns

54 kvar av förråden. Därför stannade allenast några få krigsmän kvar vid helgedomen, ty hungern blev dem övermäktig; och de skingrades, var och en till sin hemort.

55 Då fick Lysias höra att Fi-lippus, vilken konung Antiokus före sin död hade satt till att leda sin sons uppfostran för hans

56 konungsliga kall, hade kommit tillbaka från Persien och Me-dien, i spetsen för den här som hade följt konungen, och att han sökte efter att bemäktiga sig

57 riksstyrelsen. Han blev därför med ens benägen till avtag och sade till konungen och anförarna för hären, så ock till manskapet: »Vi bliva för var dag allt svagare och hava helt obetydligt med livsmedel, och platsen som vi belägra är fast, och därtill vilar omsorgen om hela riket på oss.

58 Låt oss fördenskull ingå förlikning med dessa män och sluta fred med dem och med hela

59 deras folk. Vi vilja tillstädja dem att såsom förut vandra efter sina egna stadgar; ty det är därför att vi hava
upphävt dessa deras stadgar, som de hava blivit uppretade och gjort

60 allt detta.» Det talet behagade konungen och hövitsmännen väl; och han sände bud till judarna och erbjöd dem
fred, och dessa

gingo in därpå. Och sedan ko- ei nungen och hövitsmännen hade givit dem edlig bekräftelse på villkoren, drogo
de ut ur fästningen, och konungen tågade 62 in på Sions berg. Men när han såg huru väl befäst platsen var, svek
han den ed som han hade svurit, och bjöd att man skulle riva ned murarna runt omkring. Därefter bröt han
skyndsamt 63 upp och vände tillbaka till An-tiokia; och när han fann Filip-pus vara herre i staden, inlät han sig i
strid med honom och intog staden med våld.

1.2Mack. 1:14. 9:2f. /ö.lMack. 4:14, 22. /6-lMack. 4:28f. /7.1Mack. 1:54. 4:43, 60f. /10. Se V ä n i Ordförkl. IS.lMack. l:21f. 3:35f. /13.2Mack. 7:37. 9:28f. /15-Est. 8:2. IMack. 3:33. 2Mack. 9:25./17.2Mack.lO:10f. IS.lMack. 1:33. /SS.lMack. 1:411. 24.1Mack. 2:44. 3:8. /28. 2Mack. 13:lf., 9. /31.2Mack. 13:19. /43. IMack. 2:5. 2Mack. 13:15. /49. 3Mos. 25:2f. 2Mack. 13:22. /Ö3. IMack. 5:23, 45f. /56.1 Mack. 3:37. 2Mack. 13:23. /57.2Mack. 11:14. 59.2Mack. 11:25.

7 KAPITLET.

Konung Demetrius sänder först Backides, jämte Alcimus, mot Judas och därefter Nikanor. Nikanor uttalar hotelser mot helgedomen; han bliver besegrad och faller. Segerfest firas i Jerusalem.

År 151 undkom Demetrius, i Seleukus' son, från Rom och landsteg med några få följeslagare i en stad vid kusten
och uppträdde där såsom konung. Och när han därefter drog in 2 i sina fäders konungapalats, grep krigsfolket
Antiokus och Lysias för att föra dem till honom. Men då han fick vetas detta, sade han: »Låten dem icke komma
inför mina ögon.» Så blevo de då dödade av krigs- 4 52 Men de belägrade förfärdigade, också de, krigsredskap
till | försvar mot fiendens och stridde

53 i lång tid. Men de hade icke några livsmedel i sina förrådsrum, eftersom det nu var det sjunde året; och de
som hade blivit räddade och förda upp till Judeen från hedningarnas land hade förtärt vad som fanns

54 kvar av förråden. Därför stannade allenast några få krigsmän kvar vid helgedomen, ty hungern blev dem
övermäktig; och de skingrades, var och en till sin hemort.

55 Då fick Lysias höra att Fi-lippus, vilken konung Antiokus före sin död hade satt till att leda sin sons
uppfostran för hans

56 konungsliga kall, hade kommit tillbaka från Persien och Me-dien, i spetsen för den här som hade följt
konungen, och att han sökte efter att bemäktiga sig

57 riksstyrelsen. Han blev därför med ens benägen till avtag och sade till konungen och anförarna för hären, så
ock till manskapet: »Vi bliva för var dag allt svagare och hava helt obetydligt med livsmedel, och platsen som vi
belägra är fast, och därtill vilar omsorgen om hela riket på oss.

58 Låt oss fördenskull ingå förlikning med dessa män och sluta fred med dem och med hela

59 deras folk. Vi vilja tillstädja dem att såsom förut vandra efter sina egna stadgar; ty det är därför att vi hava
upphävt dessa deras stadgar, som de hava blivit uppretade och gjort

60 allt detta.» Det talet behagade konungen och hövitsmännen väl; och han sände bud till judarna och erbjöd dem
fred, och dessa

gingo in därpå. Och sedan ko- ei nungen och hövitsmännen hade givit dem edlig bekräftelse på villkoren, drogo
de ut ur fästningen, och konungen tågade 62 in på Sions berg. Men när han såg huru väl befäst platsen var, svek
han den ed som han hade svurit, och bjöd att man skulle riva ned murarna runt omkring. Därefter bröt han
skyndsamt 63 upp och vände tillbaka till An-tiokia; och när han fann Filip-pus vara herre i staden, inlät han sig i
strid med honom och intog staden med våld.

1.2Mack. 1:14. 9:2f. /ö.lMack. 4:14, 22. /6-lMack. 4:28f. /7.1Mack. 1:54. 4:43, 60f. /10. Se V ä n i Ordförkl. IS.lMack. l:21f. 3:35f. /13.2Mack. 7:37. 9:28f. /15-Est. 8:2. IMack. 3:33. 2Mack. 9:25./17.2Mack.lO:10f. IS.lMack. 1:33. /SS.lMack. 1:411. 24.1Mack. 2:44. 3:8. /28. 2Mack. 13:lf., 9. /31.2Mack. 13:19. /43. IMack. 2:5. 2Mack. 13:15. /49. 3Mos. 25:2f. 2Mack. 13:22. /Ö3. IMack. 5:23, 45f. /56.1 Mack. 3:37. 2Mack. 13:23. /57.2Mack. 11:14. 59.2Mack. 11:25.

7 KAPITLET.

Konung Demetrius sänder först Backides, jämte Alcimus, mot Judas och därefter Nikanor. Nikanor uttalar hotelser mot helgedomen; han bliver besegrad och faller. Segerfest firas i Jerusalem.

År 151 undkom Demetrius, i Seleukus' son, från Rom och landsteg med några få följeslagare i en stad vid kusten och uppträdde där såsom konung. Och när han därefter drog in 2 i sina fäders konungapalats, grep krigsfolket Antiokus och Lysias för att föra dem till honom. Men då han fick vetas detta, sade han: »Låten dem icke komma inför mina ögon.» Så blevo de då dödade av krigs- 4Mackabéerboken

iolket, och Demetrius besteg sitt rikes tron.

Då begåvo sig alla avfälliga och ogudaktiga israeliter till honom, och de anfördes av Alcimus, som ville bliva erkänd

6 såsom överstepräst. Dessa anklagade sitt folk inför konungen och sade: »Judas och hans bröder hava röjt alla dina vänner ur vägen, och oss har han för-

7 drivit ifrån vårt land. Så sänd nu åstad någon som du litar på, och låt honom komma för att med egna ögon se allt det fördärv som Judas har dragit över oss och konungens land, och för att straffa dessa och alla som hava varit dem behjälpliga.»

8 Konungen utsåg då härtill Backides, en av konungens vänner, som var ståthållare i landet på andra sidan floden och var en högt uppsatt man i riket och

9 trogen konungen. Denne sände han åstad jämte den ogudaktige Alcimus, vilken han tillförsäkrade den översteprästerliga värdigheten; och han bjöd honom att utkräva hämnd på Israels barn.

o De bröto alltså upp och kommo med en stor här till Judeen. Backides sände nu, i sviklig avsikt, budbärare till Judas och hans bröder med fridsam häls-ning. De aktade likväl icke på deras ord, eftersom de sågo att de hade kommit dit i spetsen

12 för en stor här. Men en skara skriftlärde församlade sig hos Alcimus och Backides för att söka

LS vinna rättvisa. Och asidéerna voro de första bland Israels barn, som sökte utverka fred

L4av dem,1 ty de tänkte: »Det är en präst av Arons släkt, som

har kommit med detta krigsfolk; han skall icke göra oss något ont.» Och han gav dem 15 fredliga försäkringar och lovade dem med ed att de icke skulle söka bereda dem och deras vänner ofärd. Och de satte tro till 16 honom. Men han lät gripa sextio män av dem och dräpa dem på en och samma dag, såsom skriften säger:

»Dina frommas döda kroppar 17

hava de kastat ut, och deras blod hava de utgjutit

runt omkring Jerusalem, och ingen fanns, som begrov

dem.»

Och fruktan och förskräckelse 18 för dem föll över hela folket; de sade: »Ingen sanning och rätt finnes hos dem. De hava ju brutit överenskommelsen och den ed som de svuro.»

Men Backides bröt upp från 19 Jerusalem och lägrade sig i Betset. Därifrån sände han åstad och lät gripa ett stort antal av sina anhängare, som hade gått över till fienderna, och därtill några bland folket; och han lät avliva dem och kasta deras kroppar i den stora brunnen. Därefter överlät Backides lan- 20 det åt Alcimus och lämnade kvar hos honom en häravdelning till hans hjälp och begav sig sedan tillbaka till konungen.

Alcimus kämpade nu ivrigt 21 för sitt översteprästämbete. Och 22 hos honom församlade sig alla de som sökte väcka förvirring bland sitt folk; och de bemäktigade sig Judeen och foro mycket våldsamt fram i Israel. När 23 Judas såg allt det onda som Alcimus och hans anhängare för-l Mack. 7:24.

övade bland Israels barn, i ännu högre mått än hedningarna,

24 drog han omkring till alla trakter av Judeen och utkrävde hämnd på dem som hade gått över till fienderna; och de hindrades från att fritt röra sig i

25 landet. Men då nu Alcimus såg att Judas och hans anhängare fingo överhanden, och märkte att han icke kunde hålla stånd mot dem, vände han tillbaka till konungen och framställde svåra anklagelser mot dem.

26 Konungen sände då Nikanor, en av sina anseddaste hövits-män, vilken var uppfylld av hat och fiendskap mot Israel, med uppdrag att tillintetgöra folket.

27 Och sedan Nikanor med en stor här hade kommit fram till Jerusalem, sände han, i sviklig avsikt, bud till Judas och hans bröder med fridsam hälsning

28 och lät säga: »Icke må det vara någon strid mellan mig och eder. Jag vill komma till eder, i sällskap med några få män, för att i fred och vänskap sammanträf-

29 fa med eder.» Och han begav sig till Judas, och de hälsade varandra fredligt. Men fienderna stodo färdiga att föra bort

so Judas med våld. Saken blev dock bekant för Judas, nämligen att han i sviklig avsikt hade kommit till honom. Judas drog sig därför skyggt undan och vägrade att vidare samman-

31 träffa med honom. När Nikanor märkte att hans anslag hade blivit röjt, drog han ut till öppen strid mot Judas vid Ka-

32 farsalama. Därvid föllo av Nikanors folk vid pass fem hundra man; de Övriga flydde till Davids stad.

Härefter steg Nikanor upp 3 på Sions berg. Då trädde några av prästerna ut från helgedomen, så ock några av folkets äldste, för att fredligt hälsa honom och visa honom det brännoffer som just höll på att frambäras för konungens välgång. Men han drev gäck med 3 dem och gjorde spe av dem och förorenade dem och talade övermodiga ord. Och han svor is vrede en ed och sade: »Såframt icke Judas och hans här nu strax överlämnas i min hand, skall jag, när jag välbehållen kommer tillbaka, bränna upp detta hus.» Och han gick sin väg därifrån i stor vrede.

Då gingo prästerna in igen 3 och ställde sig framför altaret och templet och brusto ut i gråt och sade: »Du har ju själv utvalt 3 detta hus till att uppkallas efter ditt namn, för att tjäna ditt folk till ett hus för åkallan och bön. Så utkräv nu hämnd på dennes man och på hans här, och låt dem falla för svärd. Kom ihåg deras hädelser, och låt dern icke bliva beståndande.»

Och Nikanor drog bort ifrån 3 Jerusalem och lägrade sig i Betoron; där förenade sig en här från Syrien med honom. Judas 4 åter lägrade sig i Adasa med tre tusen man. Och Judas bad och sade: »När en gång den assy- 4 riske konungens sändebud hädade, gick din ängel ut och slog ett hundra åttiofem tusen man i hans här. Låt likaså

denna här 4 i dag bliva i grund slagen av oss, för att de övriga må förstå att han har talat smädliga ord mot din
helgedom; och döm honom efter hans ondska.» Och 4på trettonde dagen i månaden Adar drabbade härarna
samman till strid. Och Nikanors här blev slagen, och själv var han den förste som föll i striden.

44 Men när hären såg att Nikanor var fallen, kastade de ifrån sig

45 sina vapen och flydde. Och judarna förföljde dem en dagsresa, från Adasa fram till Gasera, och de blåste i
larmtrum-

46peterna bakom dem. Då drog folket ut från alla byar i Judeen runt omkring och angrep dem från alla sidor, så
att de vände sig mot varandra. Och de föllo allasammans för svärd; icke en

47 enda av dem slapp undan. Och judarna togo byte och rov; och Nikanors huvud höggo de av, så ock hans högra
hand, som han i övermod hade lyft mot höjden, och togo dem med sig till Jerusalem och fäste upp dem

48 där, högt uppe i höjden. Nu gladde sig folket högeligen, och de firade den dagen såsom en

49 stor glädjedag. Och de bestämde att denna dag årligen skulle firas på den trettonde dagen i

50 månaden Adar. Och Judeen hade nu rö en kort tid.

1. 2Mack. 14:lf. /5. 2Mack. 14:3f. 6. l Mack. 2:44. 3:8. 6:24. /8. Se Vän och Floden i Ord-förkl. /13. l Mack.
2:42. 2 Mack. 14:6f. /17. Ps. 79:2f. l Mack. 1:37. 25.2Mack. 14:26f. /26.1Mack. 3:38. 2Mack.l4:12, 39.
/27.2Mack. 14:19f. 33.Esr. 6:10. 2Mack. 14:31f. /37. IKon. 8:29, 43. Jes. 56:7. 2Mack. 14:35. Matt. 21:13. /41. 2
Kon. 19:35. Jes.37:36. Syr. 48:21. 2Mack. 8:19. 15:22. /43. 2 Mack. 15:28f. 47. l Sam. 31:9. /49. l Mack. 4:59.

8 KAPITLET.

Judas lår höra om romarnas tapperhet och bedrifter. Han ingår förbund med dem.

Nu fick Judas höra sägas om i romarna att de voro tappra stridsmän, och att de visade välvilja mot alla som slöto
sig till dem, och ingingo vänskap med alla som vände sig till dem, och 2 att de, såsom sagt är, voro tappra
stridsmän.

Man berättade för honom om deras krig och om de bedrifter som de hade utfört bland galaterna, och huru de
hade övervunnit dessa och gjort dem skattskyldiga, så ock om allt som de hade 3 uträttat i Spanien, i det att de
hade bemäktigat sig silver- och guldgruvorna där, och huru de 4 genom sin klokhet och ihärdighet hade
bemäktigat sig hela det landet, fastän det låg mycket långt avlägset från deras eget. De hade likaledes övervunnit
de konungar som hade dragit emot dem från jordens ända, så att de i grund hade slagit dem och tillfogat dem
svåra nederlag och tvingat de överblivna att betala dem en årlig skatt.

Och man berättade huru des hade i strid slagit och övervunnit Filippus, så ock Perseus, kittéernas konung, och de
andra som hade upprest sig mot dem; likaså huru Antiokus den store, 6 konungen i Asien, som drog ut till strid
mot dem med ett hundra tjugu elefanter och med ryttare och vagnar och en mycket stor här till fots, i grund hade
blivit slagen av dem. Honom? själv hade de fått levande i sitt på trettonde dagen i månaden Adar drabbade
härarna samman till strid. Och Nikanors här blev slagen, och själv var han den förste som föll i striden.

44 Men när hären såg att Nikanor var fallen, kastade de ifrån sig

45 sina vapen och flydde. Och judarna förföljde dem en dagsresa, från Adasa fram till Gasera, och de blåste i
larmtrum-

46peterna bakom dem. Då drog folket ut från alla byar i Judeen runt omkring och angrep dem från alla sidor, så
att de vände sig mot varandra. Och de föllo allasammans för svärd; icke en

47 enda av dem slapp undan. Och judarna togo byte och rov; och Nikanors huvud höggo de av, så ock hans högra
hand, som han i övermod hade lyft mot höjden, och togo dem med sig till Jerusalem och fäste upp dem

48 där, högt uppe i höjden. Nu gladde sig folket högeligen, och de firade den dagen såsom en

49 stor glädjedag. Och de bestämde att denna dag årligen skulle firas på den trettonde dagen i

50 månaden Adar. Och Judeen hade nu rö en kort tid.

1. 2Mack. 14:lf. /5. 2Mack. 14:3f. 6. l Mack. 2:44. 3:8. 6:24. /8. Se Vän och Floden i Ord-förkl. /13. l Mack. 2:42. 2 Mack. 14:6f. /17. Ps. 79:2f. l Mack. 1:37. 25.2Mack. 14:26f. /26.1Mack. 3:38. 2Mack.l4:12, 39. /27.2Mack. 14:19f. 33.Esr. 6:10. 2Mack. 14:31f. /37. IKon. 8:29, 43. Jes. 56:7. 2Mack. 14:35. Matt. 21:13. /41. 2 Kon. 19:35. Jes.37:36. Syr. 48:21. 2Mack. 8:19. 15:22. /43. 2 Mack. 15:28f. 47. l Sam. 31:9. /49. l Mack. 4:59.

8 KAPITLET.

Judas lår höra om romarnas tapperhet och bedrifter. Han ingår förbund med dem.

Nu fick Judas höra sägas om i romarna att de voro tappra stridsmän, och att de visade välvilja mot alla som slöto sig till dem, och ingingo vänskap med alla som vände sig till dem, och 2 att de, såsom sagt är, voro tappra stridsmän.

Man berättade för honom om deras krig och om de bedrifter som de hade utfört bland galaterna, och huru de hade övervunnit dessa och gjort dem skattskyldiga, så ock om allt som de hade 3 uträttat i Spanien, i det att de hade bemäktigat sig silver- och guldgruvorna där, och huru de 4 genom sin klokhet och ihärdighet hade bemäktigat sig hela det landet, fastän det låg mycket långt avlägset från deras eget. De hade likaledes övervunnit de konungar som hade dragit emot dem från jordens ända, så att de i grund hade slagit dem och tillfogat dem svåra nederlag och tvingat de överblivna att betala dem en årlig skatt.

Och man berättade huru des hade i strid slagit och övervunnit Filippus, så ock Perseus, kittéernas konung, och de andra som hade upprest sig mot dem; likaså huru Antiokus den store, 6 konungen i Asien, som drog ut till strid mot dem med ett hundra tjugu elefanter och med ryttare och vagnar och en mycket stor här till fots, i grund hade blivit slagen av dem. Honom? själv hade de fått levande i sittl Mack. 8:8.

våld, och de hade ålagt honom och hans efterträdare att betala dem en dryg skatt och lämna gisslan och avträdaland åt dem,'

8 nämligen Indien, Medien och Lydien, så ock andra av deras skönaste länder; och när de hade mottagit dessa av honom, hade de givit dem åt konung Eumenes.

9 Och vidare berättade man huru Greklands folk hade fattat det beslutet att komma och

10 tillintetgöra dem, men huru de hade fått kunskap härom och sänt en härhövitsman mot dem och utkämpat en strid med dem. Därvid hade många av dessa fallit slagna; och deras kvinnor och barn hade de fört bort såsom fångar, och de hade utplundrat dem och bemäktigat sig deras land och förstört deras fästningar. De hade utplundrat dem och gjort dem sig underdåniga

11 allt intill denna dag. Och alla övriga konungariken och alla de öar som hade satt sig upp mot dem hade de i grund kuvat och gjort sig underdåniga.

12 Med bina vänner och dem som satte sin lit till dem hade de däremot hållit vänskap, men övervunnit de konungar som bodde nära och fjärran, så att alla som hörde dem omtalas

13 fruktade dem. Ty alla som de ville hjälpa och göra till konungar, de fingo bliva konungar, men dem som de ville avsätta, dem avsatte de. Och på det sättet hade de kommit till mycket stor makt.

14 Och trots allt detta hade ingen av dem satt på sig konungakronan eller iklätt sig purpurmanteln för att yvas i

den, utan de hade inrättat åt i sig en rådsförsamling, och där rådplägade dagligen tre hundra tjugu män, i det att de beständigt lade råd angående menigheten, för att ordna för den på bästa sätt. Och de anförtrodde åt en enda man att för ett år vara deras högste styresman och att härska över hela deras område; och alla hörsammade denne

ende, och ingen avund eller tävlan om makten fanns bland dem.

Judas utsåg nu Eupolemus, i son till Johannes, A ekos' son, och Jason, Eleasars son, och sände dem åstad till Rom, för att ingå vänskap och förbund med romarna, och för att ig dessa skulle avlyfta oket från dem, eftersom de ju kunde se huru det grekiska riket höll Israel i träldom. De begåvo sig 19 alltså åstad till Rom; och vägen dit var mycket lång. När de nu hade kommit inför rådsför-samlingen, togo de till orda och sade: »Judas, som ock kallas 20 Mackabeus, och hans bröder och det judiska folket hava sänt oss till eder, för att med eder ingå fred och förbund, och för att vi skola bliva upptagna bland edra bundsförvanter och vänner.» Det talet behagade 21 dem väl. Och så lyder avskrif- 22 ten av den skrivelse som de såsom svar läto inrista på koppartavlor och sände till Jerusalem, för att där hos dem förvaras till en påminnelse om den fred och det förbund som hade ingåtts:

»Må det gå romarna och det 2; judiska folket väl till lands och vatten i evärdlig tid, och måsvärd och fiende vara fjärran

24 ifrån dem! Men om krig först hotar Rom eller någon av dess bundsförvanter inom hela dess

25 välde, så skall det judiska folket, alltefter som omständigheterna kräva av dem, av uppriktigt hjärta komma dem till hjälp i

26 striden; och åt krigsfolket skola romarna icke behöva vare sig giva eller tillhandahålla livsmedel, vapen, penningar eller skepp, annat än om de själva så finna för gott. Och det judiska folket skall uppfylla dessa sina förpliktelser, utan att taga

27 någon ersättning. Och på samma sätt: om det judiska folket först råkar ut för krig, så skola romarna med villigt sinne komma dem till hjälp i striden, alltefter som omständigheterna krä-

28 va av dem; och åt hjälphären skall man icke behöva giva livsmedel, vapen, penningar eller skepp, annat än om romarna så finna för gott. Och de skola uppfylla dessa förpliktelser, och

>9 det utan svek. I enlighet med dessa bestämmelser hava romarna träffat avtal med det

50 judiska folket. Men om härefter endera parten önskar lägga något till eller taga något ifrån dessa bestämmelser, så skola de få göra detta efter sitt eget behag; och vad de sålunda till-lägga eller borttaga, det skall hava gällande kraft.

11 Vad åter angår det onda som konung Demetrius tillfogar eder, så hava vi skrivit ett brev till honom, av f öl j ande innehåll: 'Varför har du lagt ett så tungt ok på våra vänner och bundsför-

2vanter judarna? Om de nu ytterligare komma och anföra

klagomål mot dig, så skola vi skaffa dem rätt och föra krig mot dig både till lands och vatten.'»

17. 2Mack. 4:11.

9 KAPITLET.

Demetrius sänder åter Backides mot Judas. Judas besegras och faller. Jonatan efterträder honom såsom anförare. Johannes tages till fånga och dör. Backides ingår fred med judarna.

När Demetrius fick höra atti Nikanor och hans här hade fallit i striden, sände han ånyo, för andra gången, Backides och Alcimus till Judeen, med högra flygeln av sin här. Och de slogo 2 in på vägen till Galgala och lägrade sig gent emot Mesalot i Arbela och intogo staden och anställde en stor manspillan. I första månaden av år 152 3 lägrade de sig framför Jerusalem; sedan bröto de upp därifråni och tågade till Berea, med tjugu tusen man fotfolk och två tusen ryttare.

Judas låg nu lägrad i Elasa5 med tre tusen man utvalt manskap. Men när dessa sågo att6 den fientliga hären var så stor, blevo de högeligen förskräckta; och många gåvo sig bort ifrån lägret, så att slutligen icke mer än åtta hundra .man funnos kvar av dem. Då nu Judas såg? att hans här hade givit sig av, men på samma gång förstod att strid var oundviklig, blev han mycket illa till mods över att han icke hade tid nog till att samla sitt folk. Och i sin

f or-s tvivlan sade han till dem som hade stannat kvar: »Låt oss bryta upp och draga fram mot våra motståndare; måhända svärd och fiende vara fjärran

24 ifrån dem! Men om krig först hotar Rom eller någon av dess bundsförvanter inom hela dess

25 välde, så skall det judiska folket, alltefter som omständigheterna kräva av dem, av uppriktigt hjärta komma dem till hjälp i

26 striden; och åt krigsfolket skola romarna icke behöva vare sig giva eller tillhandahålla livsmedel, vapen, penningar eller skepp, annat än om de själva så finna för gott. Och det judiska folket skall uppfylla dessa sina förpliktelser, utan att taga

27 någon ersättning. Och på samma sätt: om det judiska folket först råkar ut för krig, så skola romarna med villigt sinne komma dem till hjälp i striden, alltefter som omständigheterna krä-

28 va av dem; och åt hjälphären skall man icke behöva giva livsmedel, vapen, penningar eller skepp, annat än om romarna så finna för gott. Och de skola uppfylla dessa förpliktelser, och

>9 det utan svek. I enlighet med dessa bestämmelser hava romarna träffat avtal med det

50 judiska folket. Men om härefter endera parten önskar lägga något till eller taga något ifrån dessa bestämmelser, så skola de få göra detta efter sitt eget behag; och vad de sålunda till-lägga eller borttaga, det skall hava gällande kraft.

11 Vad åter angår det onda som konung Demetrius tillfogar eder, så hava vi skrivit ett brev till honom, av f öl j ande innehåll: 'Varför har du lagt ett så tungt ok på våra vänner och bundsför-

2vanter judarna? Om de nu ytterligare komma och anföra

klagomål mot dig, så skola vi skaffa dem rätt och föra krig mot dig både till lands och vatten.'»

17. 2Mack. 4:11.

9 KAPITLET.

Demetrius sänder åter Backides mot Judas. Judas besegras och faller. Jonatan efterträder honom såsom anförare. Johannes tages till fånga och dör. Backides ingår fred med judarna.

När Demetrius fick höra atti Nikanor och hans här hade fallit i striden, sände han ånyo, för andra gången, Backides och Alcimus till Judeen, med högra flygeln av sin här. Och de slogo 2 in på vägen till Galgala och lägrade sig gent emot Mesalot i Arbela och intogo staden och anställde en stor manspillan. I första månaden av år 152 3 lägrade de sig framför Jerusalem; sedan bröto de upp därifråni och tågade till Berea, med tjugu tusen man fotfolk och två tusen ryttare.

Judas låg nu lägrad i Elasa5 med tre tusen man utvalt manskap. Men när dessa sågo att6 den fientliga hären var så stor, blevo de högeligen förskräckta; och många gåvo sig bort ifrån lägret, så att slutligen icke mer än åtta hundra .man funnos kvar av dem. Då nu Judas såg? att hans här hade givit sig av, men på samma gång förstod att strid var oundviklig, blev han mycket illa till mods över att han icke hade tid nog till att samla sitt folk. Och i sin f or-s tvivlan sade han till dem som hade stannat kvar: »Låt oss bryta upp och draga fram mot våra motståndare; måhändal Mack. 9:9.

Första

kunna vi utkämpa en strid med 9 dem.» Men de sökte avråda honom och sade: »Det kunna vi förvisso icke. Låt oss hellre nu rädda våra liv, så vilja vi sedan återvända tillsammans med våra bröder och strida mot dem.

10 Vi äro ju alltför få.» ' Men Judas sade: »Bort det, att jag skulle så göra och fly för dem! Är vår stund kommen, låt oss då ock manligen dö för våra bröder; må vi icke lämna en fläck ,på vår ära.»

11 Men den fientliga hären bröt upp från lägret, och de ställde upp sig mot dem. Ryttarna delades i två hopar, och

framför fotfolket gingo slungarna och bågskyttarna, tillika med alla de tappraste, som skulle kämpa i

12 främsta ledet. Backides själv befann sig på högra flygeln. Så ryckte nu hären i full slagordning fram med båda flyglarna, och de blåste i trumpeterna. Också Judas' män stötte i sina

13 trumpeter, och marken darrade av larmet från härarna; och striden begynte bittida om morgonen och varade ända till sena

14 aftonen. När Judas såg att Backides med kärnan av hären befann sig på högra flygeln, vände han sig dit, och med honom alla de modigaste männen.

15 Och högra flygeln blev i grund slagen av dem, och de förföljde

16 den till berget Asotus. Men när de som stodo på vänstra flygeln sågo att den högra flygeln hade blivit slagen, vände de om och följde tätt bakefter Judas och

17 hans folk. Nu uppstod en häftig strid, och många föllo slagna

is på vardera sidan. Också Judas 19 föll, och de övriga flydde. Men

Jonatan och Simon togo upp sin broder Judas* kropp, och de begrovo honom i hans fäders grav i Modein. Och de begräto 20 honom där, och hela Israel höll stor dödsklagan efter honom och sörjde honom i många dagar; de sjöngo:

»Huru har icke hjälten fallit, 21 Israels frälsare!»

Vad nu mer är att säga om 22 Judas och om de strider som han utkämpade och de bedrifter som han utförde och om hans storhet, det har icke blivit upptecknat, ty det skulle bliva alltför mycket.

Efter Judas' död reste de av- 23 fälliga åter huvudet överallt inom Israels område, och alla de som gjorde vad orätt var frodades. Vid den tiden upp- 24 stod en mycket svår hungersnöd, så att folket i landet gick över till dem. Och Backides utvalde 25 de ogudaktiga och satte dem till herrar över landet. Och 26 dessa efterspanade och spårade upp Judas' vänner och förde dem inför Backides; och han straffade dem och behandlade dem skymfligt. Och det blev 27 ett stort betryck i Israel, så stort att dess like icke hade förekommit, allt ifrån den tid då en profet för sista gången lät sig ses bland dem.

Då församlade sig alla Judas' 28 vänner och sade till Jonatan: »Alltsedan din broder Judas 2S har gått bort, finnes icke någon hans like, någon som kan draga ut mot fienderna och Backides och mot dem som hata vårt folk. Därför välja vi dig nu i dag till 3(att i hans ställe vara vår hov-Mackabéerboken

ding och anförare och föra vår

i strid.» Jonatan mottog alltså på

den dagen högsta ledningen och

trädde i sin broder Judas' ställe.

När Backides fick veta detta,

sökte han efter tillfälle att döda

3 honom. Men då Jonatan, och hans broder Simon och alla hans anhängare fingo veta detta, flydde de till Tekoas öken och lägrade sig vid brunnen Asfars

4 vatten. Detta fick Backides veta på sabbatsdagen och drog då med hela sin krigshär över till andra sidan av Jordan.

Jonatan hade nämligen sänt sin broder Johannes åstad såsom anförare för trossen, och bett sina vänner nabatéerna

att de skulle få lämna sina många tillhörigheter i förvar hos

6 dem. Då drogo Jambris barn ut från Medaba och fingo Johannes och allt vad han förde med sig i sitt våld och tågade

7 bort därmed. Men sedan hade det blivit berättat för Jonatan och hans broder Simon att Jambris barn. just höllo på att fira ett stort bröllop, och att de nu voro på väg för att hämta bruden, som var dotter till en av de förnämsta stormännen i Kanaan, från Nada-

is båt med stort följe. Då tänkte de på sin broder Johannes och tågade ditupp och gömde sig

59 i en hålväg i berget. När de nu lyfte upp sina ögon, fingo de se ett tåg komma, med stort larm och präktig utrustning. Det var brudgummen och hans vänner och fränder som drogo ut för att möta brudföljet, med pukor och andra musikinstrument och en mängd tillbehör.

$ Då bröto de fram mot dem från

bakhållet och anställde ett blodbad på dem. Många föllo slagna, och de övriga flydde in bland bergen; och all deras utrustning togo de såsom byte. Och bröl- 41 löpet blev förbytt i sorg och deras spel i klagosång. Så häm- 42 nådes de sin broders blod och vände därefter tillbaka till Jordans sumpmarker.

Detta fick Backides höra, 43 och han kom på sabbatsdagen till Jordans stränder med en stor här. Då sade Jonatan till 44 sina landsmän: »Låt oss nu stå upp och strida för våra liv. Ty aldrig någonsin förr hava vi varit i så stor fara som i dag. Se, fienderna äro ju både fram- 45 för oss och bakom oss, och på ömse sidor hava vi Jordans vatten, därtill ock sumpmark och skogsmark, och det finnes icke någon möjlighet till att undkomma. Så ropen nu till him- 46 melen att I mån bliva frälsta ur edra fienders hand.» Och stri-47 den begynte, och Jonatan räckte ut sin hand för att stöta ned Backides, men denne drog sig tillbaka undan honom. Då ka- 48 stade sig Jonatan och hans män i Jordan och simmade över till andra stranden. Men fienderna gingo icke över Jordan efter dem. Och på Backides' sida 49 föllo på den dagen vid pass tre tusen man.

Denne vände sedan tillbaka till 50 Jerusalem och förstärkte flera fasta städer i Judeen, fästningen vid Jeriko, så ock Ammaus, Betoron, Betel, Tamnata-Fara-ton och Tefon, med höga murar och portar och bommar. Och 51 man lade in besättningar i dem för att oroa Israel. Han befäste 521 Mack. 9:53.

också ytterligare staden Bet-sura och Gasara och borgen och lade i dem in krigsfolk och för-

53 råd av livsmedel. Och han tog sönerna till de anseddaste männen i landet såsom gisslan och satte dem i förvar på borgen i Jerusalem.

54 I andra månaden av år 153 gav Alcimus befallning om att riva ned muren till helgedomens inre förgård och ville så riva ned vad profeterna hade byggt upp. Men i samma stund som

55 Alcimus begynte härmed, drabbades han av en hemsökelse, så att hans företag förhindrades; och hans mun blev tillstoppad, i det att han blev förlamad, så att han icke vidare kunde tala eller beställa om sitt

56 hus. Så dog då Alcimus, vid den tiden, under svåra plågor.

57 När Backides fick underrättelse om att Alcimus var död, vände han tillbaka till konungen. Och Judeen hade nu rö i två år.

58 Men de avfälliga lade samfällt råd och sade: »Se, Jonatan och hans anhängare sitta i rö och säkerhet. Nu vilja vi därför hämta hit Backides; han skall gripa dem allasammans

59 på en enda natt.» Så begåvo de sig då åstad till honom och lade

60 råd med honom. Han bröt nu upp och kom tågande med en stor här och sände i hemlighet brev till alla sina

bundsförvanter i Judeen, med befallning att de skulle gripa Jonatan och dem som voro med honom. Men de förmådde det icke, ty de andra fingo vetskap om deras

61 plan. Och dessa grepo själva vid pass femtio av landets inbyggare, som voro anstiftare .av .det

onda anslaget, och dräpte dem. Därefter drogo sig Jonatan och §* Simon och hans anhängare undan till Betbasi i öknen; och han byggde åter upp vad som var förstört av staden och befäste den.

När Backides fick veta detta, 63 samlade han allt sitt krigsfolk och bådade upp dem som voro från Judeen. Och han kom och 64 lägrade sig framför Betbasi och stridde mot den staden i lång tid och lät förfärdiga stormverktyg. Då lämnade Jonatan 65 sin broder Simon kvar där i staden och drog själv med några få män ut på landsbygden. Och 66 han slog Odomera och hans bröder, så ock Fasirons barn, i deras tältläger. När han sedan begynte att göra anfall mot fienden och rycka närmare med sin skara, gjorde Simon och 67 hans folk ett utfall från staden och brände upp stormverktygen. Och de stridde mot Backides, 68 och han blev i grund slagen av dem; och de vållade honom stor grämelse, därför att hans plan och hans krigståg hade misslyckats.

Han upptändes nu av vrede 69 mot de avfällingar som hade givit honom det rådet att draga dit till landet; och man lät avliva många av dem. Sedan beslöt Backides att draga därifrån till sitt land igen. När 70 Jonatan fick veta detta, skickade han sändebud till honom för att ingå fred med honom och utverka att fångarna skulle utlämnas åt dem. Backides gick 71 in härpå och gjorde såsom han begärde; ytterligare lovade han honom med ed att han icke mer,så länge han levde, skulle söka

72 bereda honom ofärd. Och han utlämnade åt honom de fångar som han tidigare hade tagit i Judeen. Sedan vände han om och drog till sitt land igen och kom aldrig vidare inom Judeens gränser.

73 Så fick nu svärdet vila i Israel. Och Jonatan bosatte sig i Makmas. Sedan begynte Jonatan att uppträda såsom folkets styresman, och han utrotade de ogudaktiga ur Israel.

l.lMack. 7:8f., 43f. /5-lMack. 7:40. Q.lMack. 3:17. /19. l Mack. 2:70. 13:25. /21.2Sam. 1:19. /22.1Kon. 11:41. /Sl.lMack. 2:2f. /54.Esr.5:lf. 6:14. Hägg. 1:71. Sak. 4:8f.

10 KAPITLET.

Demetrius och hans motkonung Alexander tävla med varandra om att vinna Jonatan och judarna för sig. Dessa sluta sig till Alexander. Demetrius faller. Alexander utmärker Jonatan. Denne besegrar Apollonius och bränner upp Dagons tempel.

1 X r 160 drog Alexander Epi-JLjLfanes, Antiokus' son, ditupp och intog Ptolemais, och invånarna mottogo honom hos sig, och han uppträdde såsom

2 konung där. När konung Demetrius fick höra detta, samlade han en mycket stor här och drog ut för att möta honom i

3 öppen strid. Och till Jonatan sände Demetrius ett brev med fridsam hälsning, i avsikt att

4 bevisa honom stor heder. Ty han tänkte: »Vi vilja skynda oss att i förväg ingå fredlig Överenskommelse med dem, innan han ingår en sådan med Alexan-

5 der mot oss. Ty han kommer icke att förgäta allt det onda som vi hava gjort honom och

hans bröder och hans folk.» Och han gav Jonatan myndighet 6 till att samla krigsfolk och företaga rustningar och till att vara hans bundsförvant, och lovade att han skulle åt honom utlämna dem som befunno sig på borgen såsom gisslan.

Jonatan begav sig då till Je-7 rusalem och läste upp brevet inför hela folket och inför besättningen på borgen. Dessa 8 blevo storligen förfärade, när de fingo höra att komlngen hade givit honom myndighet till att samla krigsfolk. Och besätt- 9 ningen på borgen utlämnade till Jonatan dem som befunno sig där såsom gisslan, och han överlämnade dem åt deras föräldrar.

Jonatan bosatte sig nu i Jeru-10 salem och begynte att uppbygga och återställa staden. Och han 11 befallde dem som utförde arbetena att bygga stadsmurarna och befästningarna vid Sions berg, runt omkring, av huggen sten och därmed förstärka platsen; och de gjorde så. De 12 utlänningar som bodde i de fästningar som Backides hade låtit förstärka togo nu till flykten; var och en lämnade den 13 plats där han befann sig och begav sig därifrån hem till sitt land. Allenast i Betsura stan-14 nåde några kvar av dem som hade övergivit lagen och stadgarna; denna plats tjänade dem nämligen såsom tillflyktsort.

När konung Alexander fick 15 höra talas om alla de löften som Demetrius i sitt brev hade givit Jonatan, och när man för honom berättade om de strider så länge han levde, skulle söka

72 bereda honom ofärd. Och han utlämnade åt honom de fångar som han tidigare hade tagit i Judeen. Sedan vände han om och drog till sitt land igen och kom aldrig vidare inom Judeens gränser.

73 Så fick nu svärdet vila i Israel. Och Jonatan bosatte sig i Makmas. Sedan begynte Jonatan att uppträda såsom folkets styresman, och han utrotade de ogudaktiga ur Israel.

l.lMack. 7:8f., 43f. /5-lMack. 7:40. Q.lMack. 3:17. /19. l Mack. 2:70. 13:25. /21.2Sam. 1:19. /22.1Kon. 11:41. /Sl.lMack. 2:2f. /54.Esr.5:lf. 6:14. Hägg. 1:71. Sak. 4:8f.

10 KAPITLET.

Demetrius och hans motkonung Alexander tävla med varandra om att vinna Jonatan och judarna för sig. Dessa sluta sig till Alexander. Demetrius faller. Alexander utmärker Jonatan. Denne besegrar Apollonius och bränner upp Dagons tempel.

1 X r 160 drog Alexander Epi-JLjLfanes, Antiokus' son, ditupp och intog Ptolemais, och invånarna mottogo honom hos sig, och han uppträdde såsom

2 konung där. När konung Demetrius fick höra detta, samlade han en mycket stor här och drog ut för att möta honom i

3 öppen strid. Och till Jonatan sände Demetrius ett brev med fridsam hälsning, i avsikt att

4 bevisa honom stor heder. Ty han tänkte: »Vi vilja skynda oss att i förväg ingå fredlig Överenskommelse med dem, innan han ingår en sådan med Alexan-

5 der mot oss. Ty han kommer icke att förgäta allt det onda som vi hava gjort honom och

hans bröder och hans folk.» Och han gav Jonatan myndighet 6 till att samla krigsfolk och företaga rustningar och till att vara hans bundsförvant, och lovade att han skulle åt honom utlämna dem som befunno sig på borgen såsom gisslan.

Jonatan begav sig då till Je-7 rusalem och läste upp brevet inför hela folket och inför besättningen på borgen. Dessa 8 blevo storligen förfärade, när de fingo höra att komlngen hade givit honom myndighet till att samla krigsfolk. Och besätt- 9 ningen på borgen utlämnade till Jonatan dem som befunno sig där såsom gisslan, och han överlämnade dem åt deras föräldrar.

Jonatan bosatte sig nu i Jeru-10 salem och begynte att uppbygga och återställa staden. Och han 11 befallde dem som utförde arbetena att bygga stadsmurarna och befästningarna vid Sions berg, runt omkring, av huggen sten och därmed förstärka platsen; och de gjorde så. De 12 utlänningar som bodde i de fästningar som Backides hade låtit förstärka togo nu till flykten; var och en lämnade den 13 plats där han befann sig och begav sig därifrån hem till sitt land. Allenast i Betsura stan-14 nåde några kvar av dem som hade övergivit lagen och stadgarna; denna plats tjänade dem nämligen såsom tillflyktsort.

När konung Alexander fick 15 höra talas om alla de löften som Demetrius i sitt brev hade givit Jonatan, och när man för honom berättade om de striderl Mack. 10:16.

som denne och hans bröder hade utkämpat, och om de bedrifter som de hade utfört, och om de vedermödor som

16 de hade haft att utstå, då sade han: »Skulle vi väl kunna finna en sådan mans like? Vi vilja nu göra honom till vår vän och bundsförvant.»

17 Han skrev alltså ett brev, som han sände honom. Det lydde så:

18 »Konung Alexander hälsar

19 sin broder Jonatan. Vi hava hört sägas om dig att du är en tapper stridsman, och att du är väl ägnad till att vara vår vän.

20 Därför insätta vi dig nu i dag till överstepräst för ditt folk och förordna att du skall kallas konungens vän» - samtidigt sände han honom en purpurmantel och en gyllene krona - »och bedja dig att du ville stå på vår sida och hålla vänskap med oss.»

21 Jonatan iförde sig då den heliga skruden i sjunde månaden av år 160, vid lövhyddohögtiden. Och han samlade krigsfolk och företog stora rustningar.

22 Då nu Demetrius fick höra talas härom, blev han illa till

23 mods och sade: »Varför hava vi låtit detta ske, att Alexander har förekommit oss med att träda i vänskapsförhållande till judarna och så stärkt sin makt?

21 Också jag vill skriva till dem för att söka övertala dem med löften om upphöjelse och förmåner, på det att de må hålla

25 med mig och hjälpa mig.» Och han sände dem ett brev av följande lydelse:

»Konung Demetrius hälsar det

judiska folket. Vi hava med 26 fägnad hört att I haven hållit de med oss ingångna fördragen och stått fast vid vänskapen med oss och icke övergått till våra fiender. Fortfaren nu ock 27 allt framgent att iakttaga trohet mot oss, så skola vi bereda eder fördelar, till tack för vad I gören till vårt gagn; vi skola 28 bevilja eder många eftergifter och tilldela eder många förmåner.

Härmed löser jag eder och 29 fritager alla judar från de personliga avgifterna och från saltskatten och kransskatten. Och 30 den ersättning för tredjedelen av grödan och för hälften av trädfrukterna, som det tillkommer mig att uppbära, vill jag från denna dag och allt framgent avstå från att uppbära i Judeen och i de tre områden som härmed läggas till detta land från Samarien och Galileen, allt ifrån denna dag och för evärdlig tid. Och Jerusalem med 31 angränsande område må vara heligt och vara fritaget ifrån skatter; fritagna vare ock tiondegärderna och tempelinkomsterna. Jag avstår också från 32 rätten till borgen i Jerusalem och överlåter den åt översteprästen, för att han där, till dess försvar, må lägga in en besättning av sådant manskap som han själv vill utvälja. Och 33 envar jude inom hela mitt rike, som har blivit bortförd i fångenskap ifrån Judeen, giver jag fri för intet. Och alla mina tjänstemän må efterlåta avgifterna jämväl för deras fäkreatur. Och alla högtider och sabbater och nymånader och övrigaMackabéerboken

fastställda f estdagar, och tre dagar före och tre dagar efter högtiderna, alla dessa dagar skola för alla judar som bo i hela mitt rike vara fria ifrån indrivning av

5 skatter och avgifter, och ingen skall under dem hava rättighet att kräva någon av dem eller falla någon besvärlig för en rättssak, vilken det vara må.

6 Vidare må vid pass trettio tusen judar uppföras bland konungens krigsmän; och underhåll skall givas åt dem, i

likhet med vad som tillkommer konungens

7 alla övriga krigsmän. En del av dem skall inläggas i konungens största fästningar, och några av dem skola sättas på förtroendeposter i riket. Och deras befälhavare och hövits-mäii skola uttagas bland dem själva. Och de skola få vandra efter sin egen lag, såsom konungen har förordnat angående

s dem som bo i Judeen. Och de tre områden som hava blivit lagda till Judeen från Samarien, de skola tilläggas Judeen på så sätt att de skola anses stå under en och samme styresman och icke lyda under någon annan myndighet än översteprästens.

9 Ptolemais med tillhörande område giver jag såsom gåva åt helgedomen i Jerusalem, för att de kostnader som äro förbundna med tjänsten i helgedomen skola betalas därifrån.

0 Och för egen del giver jag årligen femton tusen siklar silver av konungens inkomster, vilka sko-

1 la utgå från lämpliga orter. Och allt som ännu återstår att betala, vad mina ämbetsmän ännu icke hava avlämnat, såsom skedde under tidigare år,

allt detta skola de härefter lämna för tjänstgöringen i Guds hus. Och vidare: de fem tusen siklar 42 silver som man har plägat upptaga av templets medel, av de årligen inflytande inkomsterna, också dessa penningar efterskänkas, eftersom de tillkomma prästerna, som göra tjänst där. Och envar som flyr till helge- 43 domen i Jerusalem med hela dess område, därför att han står i skuld till konungen, eller därför att han har ådragit sig skuld på något annat sätt, envar sådan skall, med allt vad han äger i mitt rike, vara befriad från straff. Och kostnaderna för att 44 återställa och förnya helgedomens byggnader skola betalas av konungens inkomster. Lika- 45 så skola kostnaderna för att återställa Jerusalems murar och befästa det runt omkring betalas av konungens inkomster; detsamma skall gälla i fråga om kostnaderna för att återställa fästningsmurarna på andra orter i Judeen.»

När Jonatan och folket hörde 46 dessa löften läsas upp, satte de ingen tro till dem och antogo dem icke; ty de tänkte på det myckna onda som konungen hade gjort i Israel och på det svåra betryck som han hade dragit över dem. De föredrogo i stället 47 Alexander, därför att denne var den förste som hade sänt dem fridsam hälsning, och de förblevo hela tiden hans bundsförvanter.

Men konung Alexander sam- 48 lade en stor här och lägrade sig mitt emot Demetrius. Och de 49 båda konungarna drabbade samman, och Demetrius' här flydde.l Mack. 10:50.

och Alexander förföljde honom och fick överhanden över dem;

50 och han fortsatte striden mycket hårdnackat, ända till dess solen gick ned. Och Demetrius föll på den dagen.

51 Sedan skickade Alexander sändebud till Ptolemeus, konungen i Egypten, med en hälsning av följande innehåll:

52 »Jag har nu kommit igen till mitt rike och satt mig på mina fäders tron och fått makten i mina händer och i grund slagit Demetrius och blivit herre över

53 vårt land. Jag har nämligen drabbat samman med honom, och han själv och hans här hava blivit slagna av oss, och så hava vi satt oss på hans konunga-

54 tron. Då nu så är, må vi ingå vänskap med varandra. Giv du mig din dotter till äkta; jag vill bliva din måg och vill giva dig och henne skänker som äro dig värdiga.»

55 Konung Ptolemeus svarade sålunda:

»Vilken lycklig dag detta är, då du har kommit tillbaka till dina fäders land och satt dig

56 på deras konungatron! Vad angår det som du har begärt i ditt brev, så vill jag göra det. Men möt mig i

Ptolemais, så att vi få träffa varandra; jag vill då taga dig till min måg, såsom du har föreslagit.»

57 Så drog då Ptolemeus ut ur Egypten med sin dotter Kleopatra och kom till Ptolemais, år

58162. Och konung Alexander mötte honom där; Ptolemeus gav honom då sin dotter Kleopatra till äkta och gjorde bröllop åt henne i Ptolemais med stor ståt, såsom konungar pläga.

Konung Alexander skrev nu 5? till Jonatan att denne skulle komma dit för att möta honom. Och han drog med ståt till Ptole- 6(mais och träffade där samman med de båda konungarna. Och han gav dem och deras vänner silver och guld och många skänker, och han fann nåd för deras ögon.

Mot honom församlade sig 61 nu några skändliga israelitiska män, avfällingar från lagen, för att anföra klagomål mot honom; men konungen aktade icke på dem. Konungen befallde i stal- e; let sina tjänare att taga av Jonatan hans egna kläder och kläda honom i purpur; och de gjorde så. Och konungen lät 6^ honom sitta vid sin sida, och han sade till sina hövitsmän: »Ledsagen honom in i staden, och låten utropa att ingen får anföra klagomål mot denne i någon sak, och att ingen må falla honom besvärlig i något, vad det vara må.» När nu de 64 som ville anföra klagomål mot honom sågo vilken ära som vederfors honom, enligt vad härolden utropade, och när de sågo huru han hade blivit klädd i purpur, då flydde de allasammans därifrån. Men konungen 65 lät ytterligare ära honom genom att upptaga honom bland sina främsta vänner och utnämna honom till befälhavare och ståthållare. Sedan vände Jonatan 66 tillbaka till Jerusalem med frid och glädje.

År 165 kom Demetrius' son 67 Demetrius från Kreta till sina fäders land. När konung Alexan- 68 der fick höra detta, blev han mycket illa till mods och vändeMackabéerboken

189

l Mack. 10:86.

>9 om till Antiokia. Och Demetrius lät Apollonius, ståthållaren i Gelesyrien, behålla sitt ämbete, och denne samlade en stor här och lägrade sig i Jamnia. Därifrån sände han bud till översteprästen Jonatan och lät säga:

ro »Du är den ende som uppreser sig mot oss, och jag har blivit till åtlöje och smälek för din skull. Varför förhäver du dig mot oss däruppe bland bergen?

'i Om du litar på ditt krigsfolk, välan, kom då hitned till oss på slätten, och låt oss här mäta oss med varandra; du må veta att jag har städernas krigsmakt på

temin sida. Du kan ju fråga och göra dig underrättad om vem jag är, och vilka de andra äro, som bistå oss; man skall då svara att I icke skolen kunna behålla fältet mot oss, ty två gånger hava dina fäder blivit slagna på flykten i sitt eget land.

F3 Mycket mindre skall du nu kunna hålla stånd mot ryttarna och mot så mycket fotfolk på slätten, där det icke finnes ett enda klippblock eller en enda sten eller alls någon möjlighet till att komma undan.»

När Jonatan hörde denna Apollonius' hälsning, blev han uppbragt i sitt sinne. Och han utvalde tio tusen man och drog ut ur Jerusalem; och hans broder Simon förenade sig med honom för att bistå honom.

5 Och han lägrade sig framför Joppe; men invånarna i staden stängde portarna för honom, ty Apollonius hade en besättning där. Då angrep han staden. Och invånarna blevo förskräckta och öppnade portarna, och så fick Jonatan Joppe i sitt våld.

Men när Apollonius fick höra n detta, lät han tre tusen ryttare och en myckenhet fotfolk göra sig redo och drog så fram mot Asotus, som om han ville taga vägen därigenom. Samtidigt ryckte han ock fram på slätten; han hade nämligen ryttare i mängd, och dessa litade han på. Men Jonatan följde efter, bak-78 om honom, åt Asotus till, och härarna drabbade samman med varandra. Och Apollonius hade 79 i hemlighet lämnat ett tusen ryttare kvar i deras rygg; men so Jonatan fick veta att man låg i bakhåll för honom. De omringade nu hans häravdelning och avsköto sina pilar mot folket, från bittida om morgonen ända till aftonen. Men folket si behöll sin ställning, såsom Jonatan hade befallt, så att fiendernas hästar blevo uttröttade. Då ryckte Simon fram med sin 82 skara och

inlät sig i strid med det i slagordning uppställda fotfolket (ryttarna voro ju nämligen utmattade), och de blevo i grund slagna av honom och flydde. Också ryttarna sking- 83 rade sig över slätten. Och de flydde till Asotus och begåvo sig in i Bet-Dagon, deras avguda-hus, för att rädda sig där. Men 84 Jonatan brände upp Asotus och städerna där runt omkring och tog all egendom i dem såsom byte. Jämväl Dagons helgedom, tillika med dem som hade tagit sin tillflykt dit, brände han upp i eld. Och de som föllo f or 85 svärd uppgingo, tillsammans med dem som innebrändes, till vid pass åtta tusen man. Sedan 86 bröt Jonatan upp därifrån och lägrade sig framför Askalon;och stadens invånare gingo under stor ståt ut för att möta ho-

87 nom. Därefter vände Jonatan och hans folk tillbaka till Jerusalem med rikt byte.

88 Då nu konung Alexander fick höra härom, bevisade han

89 Jonatan ännu större ära: han sände honom ett spänne av guld, ett sådant som det är sed att förära konungarnas fränder; han gav honom ock Acka-ron med hela dess område till besittning.

6. l Mack. 9:53. /10. l Mack. 6:62. ll.lKon. 6:7. 7:9f. Jes. 9:10. /12. IMack. 9:50f./19. Se Vän i Ordförkl. /20.Est. 8:15. IMack. 2:18. 21.2Mos. 28:4f. /29.IMack. ll:34f. 13:39. /30.1Mack.ll:28. /32.1Mack. 1:33. /42. Neh. 10:32f. /46. IMack. 7:9. 9:1. /60. l Mack. ll:24f. /61. IMack. 7:5f. /62. Est. 6:8f. /72. ISam. 4:lf. 31:lf. /83.1Sam. 5:lf. 84. l Mack. 5:68. /89. l Mack. 11:58.

11 KAPITLET.

Konung Ptolemeus drager in i Syrien. Demetrius II bliver konung där. Jonatan belägrar borgen i Jerusalem, blidkar konungen och utverkar förmåner åt judarna. Jonatan hjälper till med att kuva ett uppror i Antiokia, understödjer den unge Antiokus och besegrar en av Demetrius* hövitsmän.

1 11 yf en konungen i Egypten 1VJL samlade en stor här, så talrik som sanden på havets strand, därtill ock skepp i myckenhet. Ty han sökte efter att med list bemäktiga sig Alexanders rike och lägga det till sitt

2 eget rike. Han drog alltså under fredliga försäkringar in i Syrien, och städernas invånare öppnade portarna för honom och gingo honom till mötes. Det var nämligen konung Alexanders befallning att man så skulle

möta honom, då han ju var hans svärfader. Men alltefter; som Ptolemeus tågade in i städerna, lade han av sitt krigsfolk in besättningar i var stad. När han nu kom fram till Asotus, 4 visade man honom huru Dagons helgedom hade blivit uppbränd, och huru Asotus och kringliggande städer hade blivit förstörda, och man visade honom de utkastade döda kropparna och resterna av dem som Jonatan hade bränt upp under striden; man hade nämligen staplat upp högar av dem utefter hans väg. Och man berättade förf konungen vad Jonatan hade gjort, för att därigenom ned-svärta honom. Men konungen svarade intet därpå.

Och Jonatan kom konungen (till mötes i Joppe med ståt; och de hälsade varandra och stannade där över natten. Jo-7 natan följde sedan konungen ända till den flod som heter Eleuterus och vände så tillbaka till Jerusalem.

Men konung Ptolemeus gjorde * sig till herre över kuststäderna ända till det Seleucia som ligger vid havet. Och eftersom han umgicks med onda planer mot Alexander, skickade han sände- < bud till konung Demetrius och lät säga: »Välan! Låt oss ingå förbund med varandra, så vill jag giva dig min dotter till äkta, henne som Alexander nu har till gemål, och du skall bliva konung över din faders rike. Jag ångrar nämligen att jag har givit honom min dotter, ty han har sökt efter tillfälle att döda mig.» På det sättet nedsvärtade han honom, därför att han hade och stadens invånare gingo under stor ståt ut för att möta ho-

87 nom. Därefter vände Jonatan och hans folk tillbaka till Jerusalem med rikt byte.

88 Då nu konung Alexander fick höra härom, bevisade han

89 Jonatan ännu större ära: han sände honom ett spänne av guld, ett sådant som det är sed att förära konungarnas fränder; han gav honom ock Acka-ron med hela dess område till besittning.

6. l Mack. 9:53. /10. l Mack. 6:62. ll.lKon. 6:7. 7:9f. Jes. 9:10. /12. IMack. 9:50f./19. Se Vän i Ordförkl. /20.Est. 8:15. IMack. 2:18. 21.2Mos. 28:4f. /29.IMack. ll:34f. 13:39. /30.1Mack.ll:28. /32.1Mack. 1:33. /42. Neh. 10:32f.

/46. IMack. 7:9. 9:1. /60. l Mack. ll:24f. /61. IMack. 7:5f. /62. Est. 6:8f. /72. ISam. 4:lf. 31:lf. /83.1Sam. 5:lf. 84. l Mack. 5:68. /89. l Mack. 11:58.

11 KAPITLET.

Konung Ptolemeus drager in i Syrien. Demetrius II bliver konung där. Jonatan belägrar borgen i Jerusalem, blidkar konungen och utverkar förmåner åt judarna. Jonatan hjälper till med att kuva ett uppror i Antiokia, understödjer den unge Antiokus och besegrar en av Demetrius* hövitsmän.

1 11 yf en konungen i Egypten 1VJL samlade en stor här, så talrik som sanden på havets strand, därtill ock skepp i myckenhet. Ty han sökte efter att med list bemäktiga sig Alexanders rike och lägga det till sitt

2 eget rike. Han drog alltså under fredliga försäkringar in i Syrien, och städernas invånare öppnade portarna för honom och gingo honom till mötes. Det var nämligen konung Alexanders befallning att man så skulle

möta honom, då han ju var hans svärfader. Men alltefter; som Ptolemeus tågade in i städerna, lade han av sitt krigsfolk in besättningar i var stad. När han nu kom fram till Asotus, 4 visade man honom huru Dagons helgedom hade blivit uppbränd, och huru Asotus och kringliggande städer hade blivit förstörda, och man visade honom de utkastade döda kropparna och resterna av dem som Jonatan hade bränt upp under striden; man hade nämligen staplat upp högar av dem utefter hans väg. Och man berättade förf konungen vad Jonatan hade gjort, för att därigenom ned-svärta honom. Men konungen svarade intet därpå.

Och Jonatan kom konungen (till mötes i Joppe med ståt; och de hälsade varandra och stannade där över natten. Jo-7 natan följde sedan konungen ända till den flod som heter Eleuterus och vände så tillbaka till Jerusalem.

Men konung Ptolemeus gjorde * sig till herre över kuststäderna ända till det Seleucia som ligger vid havet. Och eftersom han umgicks med onda planer mot Alexander, skickade han sände- < bud till konung Demetrius och lät säga: »Välan! Låt oss ingå förbund med varandra, så vill jag giva dig min dotter till äkta, henne som Alexander nu har till gemål, och du skall bliva konung över din faders rike. Jag ångrar nämligen att jag har givit honom min dotter, ty han har sökt efter tillfälle att döda mig.» På det sättet nedsvärtade han honom, därför att han hadeMackabéerboken

2 begär efter hans rike. Han tog alltså ifrån honom sin dotter och gav henne åt Demetrius och bröt med Alexander, så att fiendskapen mellan dem

3 blev uppenbar. Och när Ptole-meus hade dragit in i Antiokia, satte han Asiens krona på sitt huvud och bar således nu två kronor, Egyptens och Asiens.

4 Konung Alexander befann sig vid denna tid i Cilicien; det var nämligen så, att invånarna i dessa trakter höllo på att avfalla

15 från honom. Då nu Alexander fick höra vad som hade hänt, drog han ut till strid mot Ptole-meus. Denne tågade också ut och mötte honom med en stark stridsmakt och slog honom på

16 flykten. Alexander flydde då till Arabien för att söka skydd där, och konung Ptolemeus kom

17 så till makten. Men araben Sab-diel högg huvudet av Alexander och sände det till Ptole-

ismeus. På tredje dagen dog också konung Ptolemeus, och de besättningar som han hade lagt in i sina fästningar nedgjor-des nu av fästningarnas egen

19 befolkning. Och så blev Demetrius konung, år 167.

20 Vid den tiden församlade Jonatan sitt folk ifrån Judeen för att strida mot borgen i Jerusalem. Och de ställde upp mot den ett stort antal stormverktyg.

21 Då begåvo sig några avfällingar, några som hatade sitt eget folk, till konungen och omtalade för honom att Jonatan höll på

22 att belägra borgen. När han fick höra detta, blev han vred; och strax, så snart han hade hört

. det, bröt han upp och drog till Ptolemais. Därjämte skrev han

till Jonatan att han skulle upphäva belägringen och så fort som möjligt möta honom i Ptolemais för att där sammanträffa med honom. När Jonatan 23 fick detta bud, gav han befallning om att fortsätta belägringen. Men han utvalde ock några bland de äldste i Israel och bland prästerna till att vara sändebud; han gav sig också själv in i det farliga företaget. Han tog med 24 sig silver och guld och kläder och en myckenhet andra skänker och begav sig så till konungen i Ptolemais. Och han fann nåd för hans ögon. Nu 25 kommo några avfällingar bland hans landsmän och anförde klagomål mot honom. Men då 26 handlade konungen mot honom på samma sätt som hans företrädare hade gjort och upphöjde honom inför alla sina vänner. Och han tillförsäkrade honom 27 översteprästämbetet och alla andra värdigheter som han förut innehade och lät räkna honom bland sina främsta vänner. Jo- 28 natan bad nu konungen att han ville medgiva skattefrihet för Judeen och de tre områdena i Samarien, och lovade honom i stället tre hundra talenter. Ko- 29 nungen gick in härpå och utfärdade angående allt detta en skrivelse till Jonatan av följande lydelse:

»Konung Demetrius hälsar sin 30 broder Jonatan och det judiska folket. En avskrift av det brevst som vi hava skrivit till vår frände Lastenes angående eder sända vi härmed till eder, för att I skolen få del därav.

'Konung Demetrius hälsar sin 32 fader Lastenes. Det judiska 33l Mack. 11:34.

folket, våra vänner och trogna bundsförvanter, hava vi, på grund av deras tillgivenhet mot oss, beslutit tilldela följande för-

34 manér. Vi tillförsäkra dem såväl Judeens landområde som de tre områdena Aférema, Lydda och Ramataim, vilka hava lagts till Judeen från Samarien, så ock alla dem underlydande orter. Åt alla dem som offra i Jerusalem efterskänka vi vad de skola lämna i ersättning för den konungen tillkommande andel, som konungen förut årligen har mottagit från dem av jordens gröda och trädens frukter,

35 likaså det övriga som från denna dag tillkommer oss av tiondegärderna och av andra avgifter som tillkomma oss, så ock avgifterna för saltdammarna, såväl som den oss tillkommande kransskatten; allt detta efter-

36 skänka vi dem. Och intet härav skall upphävas från denna dag

. till evärdlig tid.

37 Ombesörj en nu alltså att en avskrift tages härav, och att denna överlämnas åt Jonatan till att uppsättas på det heliga berget, på en bemärkt plats som är lämplig härför/»

38 När konung Demetrius nu såg att lugn och rö rådde i hans land, och att han icke vidare mötte något motstånd, lät han allt sitt krigsfolk åtskiljas och begiva sig var och en till sin hemort, med undantag av det främmande krigsfolk som han hade lejt från hedningarnas öar. Då blev allt krigsfolket från hans fäders tid hätskt mot honom.

39 Tryfon var en bland Alexanders forna anhängare. Då han

nu såg att allt krigsfolket knorrade mot Demetrius, begav han sig till araben Imalkue, som var uppfostrare för Alexanders späde son Antiokus. Och han 4(låg över honom med böner att han skulle överlämna gossen åt honom, för att denne skulle bliva konung efter sin fader. Och han omtalade för honom allt vad Demetrius hade gjort, och huru hätskt hans krigsfolk var sinnat mot honom. Och han stannade där i lång tid.

Och Jonatan sände bud till 41 konung Demetrius och begärde att han skulle låta besättningarna på borgen i Jerusalem och i de övriga fästningarna avtåga; ty de lågo i strid med Israel. Demetrius sände då bud til Jonatan

med det svaret: »Icke allenast detta vill jag göra dig och ditt folk, utan jag vill också, när jag får lägligt tillfälle därtill, högt ära dig och ditt folk. Och 42 du gör nu rätt och väl, om du sänder manskap till min hjälp i striden, ty allt mitt krigsfolk har avfallit från mig.» Så sände 44 då Jonatan tre tusen tappra stridsmän till honom i Antiokia; och när dessa kommo till konungen, gladde han sig över deras ankomst.

Men stadens invånare för-samlade sig mitt i staden, till ett antal av vid pass ett hundra tjugu tusen människor, och ville bringa konungen om livet. Konungen flydde då in i sitt palats, men invånarna i staden besatte stadens gator och begynte att strida. Då kallade 47 konungen judarna till hjälp, och de församlade sig allasam-mans hos honom. Därvid sldng-Mackabéerboken

rade folket sig i staden. Och judarna dräpte på den dagen vid pass ett hundra tusen män-

.sniskor. Och de satte eld på staden och togo den dagen rikt byte; och de räddade så ko-

,9 nungen. Men när invånarna i staden sågo att judarna hade bemäktigat sig staden, efter sin önskan, förlorade de modet och ropade bönfallande till konun-

0 gen och sade: »Ingå förlikning med oss, och bjud judarna upphöra med att strida mot oss och

1 staden.» Och de kastade ifrån sig sina vapen och slöto fred. Och judarna kommo i högt anseende hos konungen och hos alla i hans rike, och de vände så tillbaka till Jerusalem med rikt

2 by té. Men när konung Demetrius nu åter hade satt sig på sitt rikes tron och lugn och rö

>3 rådde i hans land, då svek han alla sina löften och bröt med Jonatan och vedergällde icke de tjänster som denne hade bevisat honom, utan ansatte honom hårt.

»4 Härefter kom Tryfon tillbaka i sällskap med Antiokus, som ännu var en helt ung gosse. Denne uppträdde nu såsom konung och satte kronan på sitt

5 huvud. Och hos honom församlade sig allt det krigsfolk som Demetrius skymfligt hade sänt bort; och de begynte att strida mot denne, och han flydde och

6 blev slagen. Och Tryfon satte sig i besittning av elefanterna och bemäktigade sig Antiokia.

7 Och den unge Antiokus skrev till Jonatan sålunda: »Härmed tillförsäkrar jag dig översteprästämbetet och sätter dig över de fyra områdena och för-

klarar dig för en av konungens vänner.» Tillika sände han ho-58 nom bordskärl av guld och gav honom rättighet att dricka ur guldkärl och vara klädd i purpur och bära ett spänne av guld. Och hans broder Simon satte 59 han till befälhavare inom området från Tyriska trappan till Egyptens gräns.

Jonatan drog nu ut och tå- eo gade genom landet och städerna på andra sidan floden; och allt krigsfolket i Syrien församlades hos honom till att hjälpa honom i striden. Sedan begav han sig till Askalon, och där gingo stadens invånare ut för att möta honom med all heder. Därifrån 61 drog han till Gasa, men invånarna i Gasa stängde portarna för honom. Då begynte han att belägra staden och brände upp de kringliggande städerna i eld och plundrade dem. Invånarna 62 i Gasa bådo nu Jonatan om fred, och han ingick förlikning med dem; och han tog sönerna till deras förnämsta män såsom gisslan och sände dem till Jerusalem. Sedan drog han vidare genom landet, ända till Damaskus.

Nu fick Jonatan höra att De- 63 metrius' hövitsmän med en stor här hade kommit till Kedes i Galileen, i avsikt att hindra honom från hans förehavande.' Han drog då ut mot dem. Men 64 sin broder Simon hade han lämnat kvar i hemlandet. Och Si-65 mon lägrade sig vid Betsura och stridde mot det i lång tid och höll det inneslutet. Besätt-
66 ningen begärde då att få ingå förlikning, och han beviljade deras bön och lät dem avtåga.Därefter tog han

staden i besittning och lade in en besättning där.

67 Jonatan och hans här hade emellertid lägrat sig vid Genne-sarets sjö, och de bröto riu bittida om morgonen upp till Ha-

68 sors slätt. Då kom en här, bestående av utländskt krigsfolk, emot honom där på slätten. Och de hade bland bergen ställt ut folk i bakhåll för honom, men själva tågade de rakt emot 69 honom. När nu de som lågo i bakhåll bröto upp från sin plats och gåvo sig i strid, togo alla

70 Jonatans män till flykten; icke en enda av dem stannade kvar, förutom Mattatias, Absaloms son, och Judas, Kalfis son, som voro hövitsmän över krigshären.

71 Då rev Jonatan sönder sina kläder och strödde stoft på sitt

72 huvud och bad. Därefter vände han sig mot fienderna och stridde med dem och slog dem på

73 flykten; och de flydde. Och när de av hans folk, som förut hade flytt, sågo detta, vände de om till honom och förföljde tillsammans med honom fienderna ända till Kedes, där de hade sitt läger; och de lägrade sig

74 också själva där. Av det utländska krigsfolket föllo på den dagen vid pass tre tusen man. Därefter vände Jonatan tillbaka till Jerusalem.

2.1Mack. 10:58. /4.1Mack. 10:84. 9.1Mack. 10:67. /20. IMack. l:33f. 6:18f. /24.1Mack. 10:60. /25. IMack. 7:5. 10:61f. /26.1Mack. 10:3f. Se V ä n i Ordförkl. /27. IMack. 10:20, 65. /28. l Mack. 10:30, 38. /30. l Mack. 10:18. /32. 2 Kon. 13:14. Se F a d e r i Ordförkl. /35.1Mack. 10:29. /42.IMack. 15:9. /58.1Mack. 10:89. /59.1Mack. 10:74. /BO.lMack. 10:86. /62.1Mack. 9:53. /65.1Mack. 10:14»

12 KAPITLET.

Jonatan skickar sändebud till Rom och Sparta. Joppe besattes. Fästningar uppföras. Tryfon tager genom list Jonatan till fånga.

Eftersom Jonatan nu insåg: att tillfället var honom lägligt, utvalde han några män och sände dem till Rom, för att bekräfta och förnya vänskapen med romarna. Också till Sparta 2 och till andra ställen sände han brev med samma innehåll. De3 begåvo sig alltså åstad till Rom. När de nu hade kommit inför rådsförsamlingen, sade de: »Översteprästen Jonatan och det judiska folket hava sänt oss hit, för att få vänskapen och förbundet med dem förnyade på samma villkor som förut.» Och romarna gåvo dem brev4 till de styrande på vart ställe, med befallning att dessa skulle sörja för att de välbehållna kunde fortsätta sin resa till Judeen.

Och så lyder avskriften av5 det brev som Jonatan skrev till spartanerna:

»Översteprästen Jonatan och6 folkets Stora råd och prästerna och det övriga judiska folket hälsa sina bröder spartanerna. Redan tidigare har ett brev,7 varav en avskrift här bifogas, blivit sänt till översteprästen Onias från eder konung Areus därom att I ären våra bröder. Och Onias bemötte edert sände-8 bud med all heder och tog emot brevet, vari uttryckligen talades om förbund och vänskap. Vi 9 äro nu visserligen icke i behov härav, eftersom de heliga böcker som vi hava i våra händer utgöra vår tröst; men vi havai Därefter tog han staden i besittning och lade in en besättning där.

67 Jonatan och hans här hade emellertid lägrat sig vid Genne-sarets sjö, och de bröto riu bittida om morgonen upp till Ha-

68 sors slätt. Då kom en här, bestående av utländskt krigsfolk, emot honom där på slätten. Och de hade bland bergen ställt ut folk i bakhåll för honom, men själva tågade de rakt emot 69 honom. När nu de som lågo i bakhåll bröto upp från sin plats och gåvo sig i strid, togo alla

70 Jonatans män till flykten; icke en enda av dem stannade kvar, förutom Mattatias, Absaloms son, och Judas, Kalfis son, som voro hövitsmän över krigshären.

71 Då rev Jonatan sönder sina kläder och strödde stoft på sitt

72 huvud och bad. Därefter vände han sig mot fienderna och stridde med dem och slog dem på

73 flykten; och de flydde. Och när de av hans folk, som förut hade flytt, sågo detta, vände de om till honom och förföljde tillsammans med honom fienderna ända till Kedes, där de hade sitt läger; och de lägrade sig

74 också själva där. Av det utländska krigsfolket föllo på den dagen vid pass tre tusen man. Därefter vände Jonatan tillbaka till Jerusalem.

2.1Mack. 10:58. /4.1Mack. 10:84. 9.1Mack. 10:67. /20. IMack. l:33f. 6:18f. /24.1Mack. 10:60. /25. IMack. 7:5. 10:61f. /26.1Mack. 10:3f. Se V ä n i Ordförkl. /27. IMack. 10:20, 65. /28. l Mack. 10:30, 38. /30. l Mack. 10:18. /32. 2 Kon. 13:14. Se F a d e r i Ordförkl. /35.1Mack. 10:29. /42.IMack. 15:9. /58.1Mack. 10:89. /59.1Mack. 10:74. /BO.lMack. 10:86. /62.1Mack. 9:53. /65.1Mack. 10:14»

12 KAPITLET.

Jonatan skickar sändebud till Rom och Sparta. Joppe besattes. Fästningar uppföras. Tryfon tager genom list Jonatan till fånga.

Eftersom Jonatan nu insåg: att tillfället var honom lägligt, utvalde han några män och sände dem till Rom, för att bekräfta och förnya vänskapen med romarna. Också till Sparta 2 och till andra ställen sände han brev med samma innehåll. De3 begåvo sig alltså åstad till Rom. När de nu hade kommit inför rådsförsamlingen, sade de: »Översteprästen Jonatan och det judiska folket hava sänt oss hit, för att få vänskapen och förbundet med dem förnyade på samma villkor som förut.» Och romarna gåvo dem brev4 till de styrande på vart ställe, med befallning att dessa skulle sörja för att de välbehållna kunde fortsätta sin resa till Judeen.

Och så lyder avskriften av5 det brev som Jonatan skrev till spartanerna:

»Översteprästen Jonatan och6 folkets Stora råd och prästerna och det övriga judiska folket hälsa sina bröder spartanerna. Redan tidigare har ett brev,7 varav en avskrift här bifogas, blivit sänt till översteprästen Onias från eder konung Areus därom att I ären våra bröder. Och Onias bemötte edert sände-8 bud med all heder och tog emot brevet, vari uttryckligen talades om förbund och vänskap. Vi 9 äro nu visserligen icke i behov härav, eftersom de heliga böcker som vi hava i våra händer utgöra vår tröst; men vi havaiMackabéerboken

likväl tagit oss före att skicka sändebud till eder, för att få broderskapet och vänskapen med eder förnyade, på det att vi icke måtte bliva främlingar för eder. Ty lång tid är förfluten, sedan I skickaden sändebud till oss. Vad oss angår, så komma vi alltid och oavlåtligt ihåg eder vid högtiderna och på övriga tillbörliga dagar, vid de offer som vi frambära och i våra böner, såsom rätt och tillbörligt är att man minnes brö-

2 der. Och vi glädja oss åt eder ära. Men vi för vår del hava varit omvärvda av mycket betryck och av många strider, och konungarna runt omkring

4 oss hava stritt mot oss. Vi hava nu icke velat falla eder och våra övriga bundsförvanter och vänner besvärliga med dessa strider. Ty vi hava vår hjälp från himmelen, som hjälper oss. Och så hava vi blivit frälsta ifrån våra fiender, medan våra fiender hava blivit förödmjukade. Nu hava vi emellertid utvalt Nume-nius, Antiokus' son, och Anti-pater, Jasons son, och sänt dem till romarna, för att låta förnya den vänskap och det förbund som vi tidigare hava ingått med

7 dem. Vi hava därvid bjudit dem att fara också till eder och hälsa eder och avlämna till eder vårt brev angående förnyelsen av broderskapet oss emellan. Och nu skulle det vara oss till behag, om I villen giva oss svar härpå.»

Och så lyder avskriften av det brev som spartanerna sände till Onias:

»Areus, spartanernas konung,

i hälsar översteprästen Onias. I

en skrift har angående spartanerna och judarna den uppgiften blivit påträffad, att de äro bröder och av Abrahams släkt. Och sedan vi nu hava 22 fått veta detta, skulle det vara oss till behag, om I villen skriva till oss och säga oni det står väl till med eder. Vi å vår sida 23 skriva nu här till eder: Vår boskap och våra ägodelar tillhöra eder, likasom vad edert är tillhör oss. Vi bjuda alltså våra sändebud att lämna eder muntligt besked i överensstämmelse härmed.»

Och Jonatan fick höra att 24 Demetrius* hövitsmän hade kommit igen med en ännu större här än förra gången, för att strida mot honom. Då bröt 25 han upp från Jerusalem och drog dem till mötes in på Ha-mats område. Ty han ville icke giva dem rådrum till att infalla i hans eget land. Och han sände 26 ut spejare till deras läger; och dessa kommo tillbaka och om- ,i talade för honom att de beredde sig till att överfalla dem om natten. När sedan solen gick 27 ned, befallde Jonatan sitt folk att vaka och stå under vapen för att vara redo till strid under hela natten; han ställde ock ut vaktposter runt omkring lägret. Men när fienderna hörde att 28 Jonatan och hans folk voro redo till strid, blevo de förskräckta och förlorade modet. Och sedan de hade tänt upp eldar i sitt läger, drogo de bort. Men Jona- 29 tan och hans folk märkte ingenting förrän på morgonen, eftersom de sågo eldarna brinna. Jonatan satte nu efter dem, 30 men han kunde icke hinna uppl Mack. 12:31.

dem; ty de hade redan över-

31 gått floden Eleuterus. Då vände sig Jonatan mot de araber som kallas sabadéer och slog dem och tog deras egendom

32 såsom byte. Därefter bröt han upp och drog till Damaskus och tågade igenom hela landet.

33 Simon drog också ut och tågade igenom landet ända till Askalon och till fästningarna där i närheten. Sedan vände han sig mot Joppe och intog

34 staden. Han hade nämligen hört att man ville överlämna fästningen till Demetrius' folk. Därför lade han nu in en besättning där, till stadens försvar.

35 Sedan Jonatan hade kommit tillbaka, sammankallade han folkets äldste och beslöt, i samråd med dem, att bygga fäst-

36ningar i Judeen1 och att göra Jerusalems murar högre och att uppföra en hög mur mellan borgen och staden, för att avspärra borgen från staden, så att den komme att ligga avskild; på det sättet skulle dess besättning varken kunna köpa eller

37 sälja. De församlade sig alltså för att bygga. Ett stycke av muren österut vid bäcken hade störtat in; de satte ock det så

38 kallade Kafenata i stånd. Och Simon befäste Adida i Låglandet och försåg det med fasta portar och bommar.

39 Men Tryfon stod efter att bliva konung i Asien och att sätta kronan på sitt huvud och att bära hand på konung Antio-

40kus. Han befarade dock att Jonatan icke skulle lämna ho* nom fria händer, utan giva sig

i strid med honom; och han sökte därför efter ett lägligt tillfälle att gripa honom för att döda honom. Han bröt alltså upp och begav sig till Betsan. Och Jonatan drog ut för att ^\ möta honom med fyrtio tusen utvalda stridsmän och kom också till Betsan. När Tryfon4^ såg att han hade kommit dit med en så stor här, vågade han icke bära hand på honom; han tog i stället emot honom med all heder och anbefallde honom hos alla sina vänner och gav honom skänker och bjöd sina vänner och sitt krigsfolk att visa honom samma lydnad som honom själv. Därefter4^ sade han till Jonatan: »Varför har du besvärat allt detta folk med att tåga hit, fastän icke något krig råder mellan oss? Låt dem nu draga till sina4^ hemorter, men välj ut åt dig några få män till att ledsaga dig. Kom sedan med mig till Ptolemais, så vill jag överlämna staden åt dig, såsom ock de övriga fästningarna och det

övriga krigsfolket och alla ämbetsmännen. D är ef ter vill j äg vända om och draga bort. Ty fördenskull har jag kommit hit.» Och4) Jonatan satte tro till honom och gjorde såsom han hade föreslagit; han lät hären draga sin väg, och den avtågade till Judeen. Hos sig behöll han4] kvar allenast tre tusen man; och av dem lämnade han två tusen i Galileen, medan ett tusen följde honom åt.

Men när Jonatan hade kom-4| mit in i Ptolemais, stängde invånarna i Ptolemais portarna och togo honom till fånga; ochalla som hade följt honom ditin 49 dräpte de med svärd. Därefter sände Tryfon fotfolk och ryttare till Galileen och till den stora slätten för att nedgöra allt soJonatans folk. Men när dessa fingo höra sägas att han skulle vara tillfångatagen och dödad tillika med sina män, uppmuntrade de varandra och tågade fram i tätt slutna led, redo till

31 strid. Då nu förföljarna sågo att dessa ämnade kämpa på liv

32 och död, vände de om. Så kommo alla välbehållna till Judeen. Och de sörjde Jonatan och hans män och kände stor fruktan; ja, hela Israel sörjde dem djupt.

53 Men alla hedningar där runt omkring sökte efter att utrota dem. Ty de sade: »De hava icke mer någon som anför och hjälper dem. Låt oss därför nu strida med dem och utplåna deras åminnelse bland människor.»

1. IMack. 8:17f. /15. IMack. 3:19. 4:11. /16-lMack. 14:22. /21.2Mack. 5:9. /23.1Kon. 20:4. /24.1Mack. 11:631 /39. l Mack. 11:54. 13:31. 43. Se Vän i Ordförkl. /45. IMack. 10:39. /50. l Mack. 13:12, 23.

13 KAPITLET.

Simon träder i sin broders ställe. Tryfon låter avliva Jonatan. Simon låter uppföra en gravvård över sin fader och sina bröder. Konung Demetrius erkänner Simon såsom överstepräst och landsfurste och beviljar judarna förmåner. Gasara erövras. Besättningen på borgen i Jerusalem giver sig.

1 TVTär Simon fick höra att Try-1 i f ön hade samlat en stor här för att tåga in i Judeen och

2 ödelägga det, och när han såg att folket var uppfyllt av bävan och förskräckelse, drog han upp

till Jerusalem och församlade] folket. Och han talade upp-s muntrande ord till dem och sade till dem: »I veten själva allt vad vi allasammans, jag och mina bröder och min faders hus, hava gjort för lagen och helgedomen, så ock vilka strider och trångmål vi hava utstått. Därför hava ock alla mina bro- 4 der omkommit för Israels skull, så att jag är den ende som är kvar. Men bort det, att jags någonsin i nödens stund skulle skona mitt liv! Jag är ju icke förmer än mina bröder. Nej, 6 jag vill tvärtom bliva en hämnare för mitt folk och för helgedomen och för våra kvinnor och barn, eftersom alla hedningar i sitt hat hava församlat sig för att utrota oss.»

Då flammade folkets mod? åter upp, så snart de hörde dessa ord, och de svarade med hög 8 röst och sade: »Du skall vara vår anförare i Judas' och Jona-tans, din broders, ställe; du 9 skall föra vår strid, och allt vad du bjuder oss, det vilja vi göra.»

Han samlade nu alla strid-10 bara män och lät med all hast bygga Jerusalems murar färdiga och befäste staden runt omkring. Och han sände Jona- 11 tan, Absaloms son, med en ansenlig häravdelning till Joppe; denne tvingade invånarna att draga ut ur staden och stannade själv kvar där.

Men Tryfon bröt med en 12 stor här upp från Ptolemais för att tåga in i Judeen, och han förde därvid Jonatan med sig såsom fånge. Men Simon lägra-13 de sig i Adida, mitt för slätt- alla som hade följt honom ditin 49 dräpte de med svärd. Därefter sände Tryfon fotfolk och ryttare till Galileen och till den stora slätten för att nedgöra allt soJonatans folk. Men när dessa fingo höra sägas att han skulle vara tillfångatagen och dödad tillika med sina män, uppmuntrade de varandra och tågade fram i tätt slutna led, redo till

31 strid. Då nu förföljarna sågo att dessa ämnade kämpa på liv

32 och död, vände de om. Så kommo alla välbehållna till Judeen. Och de sörjde Jonatan och hans män och kände stor fruktan; ja, hela Israel sörjde dem djupt.

53 Men alla hedningar där runt omkring sökte efter att utrota dem. Ty de sade: »De hava icke mer någon som anför och hjälper dem. Låt oss därför nu strida med dem och utplåna deras åminnelse bland människor.»

1. IMack. 8:17f. /15. IMack. 3:19. 4:11. /16-lMack. 14:22. /21.2Mack. 5:9. /23.1Kon. 20:4. /24.1Mack. 11:631 /39. l Mack. 11:54. 13:31. 43. Se Vän i Ordförkl. /45. IMack. 10:39. /50. l Mack. 13:12, 23.

13 KAPITLET.

Simon träder i sin broders ställe. Tryfon låter avliva Jonatan. Simon låter uppföra en gravvård över sin fader och sina bröder. Konung Demetrius erkänner Simon såsom överstepräst och landsfurste och beviljar judarna förmåner. Gasara erövras. Besättningen på borgen i Jerusalem giver sig.

1 TVTär Simon fick höra att Try-1 i f ön hade samlat en stor här för att tåga in i Judeen och

2 ödelägga det, och när han såg att folket var uppfyllt av bävan och förskräckelse, drog han upp

till Jerusalem och församlade] folket. Och han talade upp-s muntrande ord till dem och sade till dem: »I veten själva allt vad vi allasammans, jag och mina bröder och min faders hus, hava gjort för lagen och helgedomen, så ock vilka strider och trångmål vi hava utstått. Därför hava ock alla mina bro- 4 der omkommit för Israels skull, så att jag är den ende som är kvar. Men bort det, att jags någonsin i nödens stund skulle skona mitt liv! Jag är ju icke förmer än mina bröder. Nej, 6 jag vill tvärtom bliva en hämnare för mitt folk och för helgedomen och för våra kvinnor och barn, eftersom alla hedningar i sitt hat hava församlat sig för att utrota oss.»

Då flammade folkets mod? åter upp, så snart de hörde dessa ord, och de svarade med hög 8 röst och sade: »Du skall vara vår anförare i Judas' och Jona-tans, din broders, ställe; du 9 skall föra vår strid, och allt vad du bjuder oss, det vilja vi göra.»

Han samlade nu alla strid-10 bara män och lät med all hast bygga Jerusalems murar färdiga och befäste staden runt omkring. Och han sände Jona- 11 tan, Absaloms son, med en ansenlig häravdelning till Joppe; denne tvingade invånarna att draga ut ur staden och stannade själv kvar där.

Men Tryfon bröt med en 12 stor här upp från Ptolemais för att tåga in i Judeen, och han förde därvid Jonatan med sig såsom fånge. Men Simon lägra-13 de sig i Adida, mitt för slätt-l Mack. 13:14.

14 landet. När Tryfon fick veta att Simon hade trätt i sin broder Jonatans ställe, och att han ämnade giva sig i strid med honom, skickade han sändebud

15 till honom och lät säga: »Det är för de penningars skull vilka din broder Jonatan är skyldig den kungliga skattkammaren för de ämbeten han har innehaft, som

16 vi hålla honom fången. Men sänd nu ett hundra talenter silver, och två av hans söner såsom gisslan, för att han icke, när han har blivit frigiven, må avfalla från oss; då vilja vi giva

17 honom fri.» Simon förstod visserligen att det låg svek i deras ord till honom; men han sände likväl efter penningarna och gossarna för att icke ådraga sig

18 stor ovilja hos folket. De kunde ju eljest hava sagt att Jonatan hade mist livet, därför att bro dern icke hade sänt penningarna och

19 gossarna till honom. Han sände alltså gossarna åstad, så ock de ett hundra talenterna. Men Tryfon svek sitt ord och gav

20 icke Jonatan fri. Sedan kom han tågande för att infalla i landet och ödelägga det. Och han tog en omväg över Adora. Men Simon och hans här tågade jämsides med honom till var

21 plats, vart han än drog. Och besättningen på borgen sände gång på gång budbärare till Tryfon, vilka skulle

bedja honom att skyndsamt komma till dem genom öknen och sända

22 dem livsmedel. Då lät Tryfon alla sina ryttare göra sig redo för att avgå dit. Men i den natten föll det så mycket snö att han icke kunde komma fram för snöns skull. Då bröt han

upp och drog till Galaaditis. När han nu närmade sig Baska- 23 ma, lät han avliva Jonatan; och denne blev begraven där. Men 24 Tryfon vände om och drog hem till sitt land igen.

Då sände Simon åstad och 25 lät hämta sin broder Jonatans ben; och han begrov honom i Modein, hans fäders stad. Och 26 hela Israel höll stor dödsklagan efter honom och sörjde honom i många dagar. Och Simon lät 27 på sin faders och sina bröders grav uppföra en hög och vitt omkring synlig byggnad, med huggen sten på framsidan och baksidan. På denna lät han 28 uppställa sju pyramider, den ena mitt emot den andra, för sin fader och sin moder och sina fyra bröder. Och för dessa pyra- 29 mider lät han förfärdiga konstnärliga prydnader, och lät däromkring uppresa stora pelare och på pelarna framställa vapenrustningar till evärdlig åminnelse och bredvid rustningarna inhuggna skepp, så att det hela skulle vara synligt för alla som seglade på havet. Sådan var 30 den gravvård som han lät uppföra i Modein, och den finnes kvar där ännu i dag.

Men Tryfon handlade svek-3i fullt mot den unge konung Antiokus och lät avliva honom. Och han uppträdde såsom 32 konung i hans ställe och satte Asiens krona på sitt huvud och for mycket våldsamt fram i landet.

Simon förstärkte nu fäst- 33 ningarna i Judeen och skyddade dem runt omkring med höga torn och starka murar och med portar och bommar; och hanMackabéerboken

l Hack, 13:51.

lade upp livsmedel i f ästningar-$4 na. Därefter utvalde Simon några män, som han sände till konung Demetrius för att utverka eftergifter åt landet, eftersom Try f ön icke gjorde annat

35 än plundrade. Och konung Demetrius svarade honom härpå i ett brev, som han sände honom. Det brev som han så skrev till honom lydde på följande sätt:

36 »Konung Demetrius hälsar översteprästen och konungarnas vän Simon, så ock de äldste

37 och det judiska folket. Den krans av guld och den palmkvist som I haven sänt oss hava vi mottagit. Och vi äro redo att ingå en slutgiltig fred med eder och att skriva till ämbetsmännen att de skola

38 bevil j a eder eftergifter. Allt vad vi hava fastställt med avseende på eder står fast, och de fästningar som I haven byggt

39 må tillhöra eder. Vi tillgiva eder ock de förseelser och felsteg som I haven begått intill denna dag, och vi efterskänka jämväl den kransskatt som I hittills haven varit skyldiga att betala; ej heller må övriga avgifter som hava plägat utkrävas i Jerusalem vidare utkrävas

40 där. Och de av eder, som kunna vara lämpliga till att upptagas i vår livvakt, må upptagas däri. Och må nu fred råda mellan oss.»

41 År 170 blev så hedningarnas

42 ok avlyft från Israel. Och Israels folk begynte nu att i urkunder och rättshandlingar skriva: »I Simons, judarnas store översteprästs, befälhavares och furstes, första år.»

Vid den tiden lägrade sig 43 Simon framför Gasara och inneslöt staden med krigsfolk. Och han lät förfärdiga en stormmaskin och förde fram den mot staden; han lyckades så att göra en öppning i ett torn och intog det. Då nu de som voro inne 144 stormmaskinen rusade in i staden, uppstod en stor förvirring där. Och stadens invånare stego 45 i sönderrivna kläder upp på murarna, tillika med kvinnor och barn, och ropade med hög röst och bådo att Simon skulle ingå förlikning med dem1 och 46 sade: »Handla icke med oss efter våra onda gärningar, utan efter din barmhärtighet.» Si-47 mon gick då in på en förlikning med dem och upphörde att strida mot dem. Men han

tvingade dem att draga ut ur staden och lät rena de hus i vilka avgudabilderna funnos, och så gjorde han sitt intåg i den under psalmer och lovsånger. Han förde därefter allt 43 orent bort ur staden och lät män som höllo lagen bosätta sig där; och han befäste den ytterligare och byggde där ett hus åt sig själv.

Men eftersom besättningen 49 på borgen i Jerusalem var avskuren från landsbygden, så att de varken kunde gå ut eller gå in, och varken kunde köpa eller sälja, uppstod en svår hungersnöd bland dem; och ganska många av dem omkommo av svält. Då ropade de till Simon 50 att han skulle ingå förlikning med dem. Och han gick in härpå och lät dem draga ut från platsen och renade borgen från all besmittelse. Och han 51gjorde sitt intåg i borgen på tjugutredje dagen i andra månaden av år 171, under lovprisning och med palmkvistar och under ljudet av harpor, cymbaler och psaltare och av psalmer och sånger, därför att en så farlig fiende hade blivit

52 fördriven ur Israel. Och han bestämde att de årligen skulle fira denna dag under glädje. Därefter befäste han ytterligare tempelberget invid borgen; och där bodde han själv med de

53 sina. Men när Simon såg att hans son Johannes var en dugande man, satte han honom till anförare för hela hären. Och Johannes bodde i Gasara.

4.1 Mack. 6:46. 9:18,36f. 12:50. f IQ. l Mack. 12:35f. /11. IMack. 12:33f. 12.1 Mack. 12:48. /IS.lMack. 12:38. 15. IMack. 10:65. /25.1Mack. 2:1. 9:19. /31.IMack. 12:39. /33.1Mack. 14:33 f. /S7. l Mack. 11:24, 28, 35. 39. IMack. 10:29. 11:35, 63f. 12:24. 43. l Mack. 14:7, 34. /49. IMack. 12:36. /50. l Mack. l:33f. 6:18f. 11:20.

14 KAPITLET.

Demetrius tages till fånga av Arsaces. Simons förtjänster skildras. Brev ankommer från Sparta; sändebud skickas till Rom. Judarna hedra Simon genom en offentlig inskrift.

1 A r 172 samlade konung De-zxmetrius sin här och tågade till Medien, i avsikt att där skaffa sig krigsfolk som skulle hjälpa honom i hans strid mot Tryfon.

2 Då nu Arsaces, konungen i Persien och Medien, fick höra att Demetrius hade trängt in på hans område, sände han ut en av sina hövitsmän för att söka få honom levande i sitt våld.

3 Denne drog då åstad och slog

Demetrius' här och tog honom själv till fånga och förde honom till Arsaces. Och han satte honom i fängsligt förvar.

Judeen hade nu rö, så länge 4 Simon levde. Han sökte sitt folks bästa, och hans makt och hans ära behagade dem väl under hela hans livstid. Tills alla hans andra ärorika gärningar kom ock att han vann Joppe till hamnstad och därmed skaffade en infartsort för öarna i havet.

Han utvidgade gränserna åt e

sitt folk

och höll landet under sitt välde. Han förde många tillbaka hem 7

ur deras fångenskap och blev herre över Gasara och

Betsura och borgen. Han skaffade bort allt orent ur

denna; och ingen fanns, som kunde stå

honom emot.

Man odlade sin jord i trygghet, s och jorden gav sin gröda, och träden på marken buro sin

frukt.

Gamla män sutto på gatorna, 9 alla samtalade de om allmänt

väl,

och de unga iförde sig krigarskrudens ståt. Han försåg städerna med födo-10

ämnen

och utrustade dem med försvarsmedel; ja, ryktet om hans ära nådde

till jordens ända. Han skaffade fred åt landet, 11 och Israel fröjdade sig storligen; envar satt under sitt vinträd 12

och sitt fikonträd, och ingen fanns, som förskräckte

dem. gjorde sitt intåg i borgen på tjugutredje dagen i andra månaden av år 171, under lovprisning och med palmkvistar och under ljudet av harpor, cymbaler och psaltare och av psalmer och sånger, därför att en så farlig fiende hade blivit

52 fördriven ur Israel. Och han bestämde att de årligen skulle fira denna dag under glädje. Därefter befäste han ytterligare tempelberget invid borgen; och där bodde han själv med de

53 sina. Men när Simon såg att hans son Johannes var en dugande man, satte han honom till anförare för hela hären. Och Johannes bodde i Gasara.

4.1 Mack. 6:46. 9:18,36f. 12:50. f IQ. l Mack. 12:35f. /11. IMack. 12:33f. 12.1 Mack. 12:48. /IS.lMack. 12:38. 15. IMack. 10:65. /25.1Mack. 2:1. 9:19. /31.IMack. 12:39. /33.1Mack. 14:33 f. /S7. l Mack. 11:24, 28, 35. 39. IMack. 10:29. 11:35, 63f. 12:24. 43. l Mack. 14:7, 34. /49. IMack. 12:36. /50. l Mack. l:33f. 6:18f. 11:20.

14 KAPITLET.

Demetrius tages till fånga av Arsaces. Simons förtjänster skildras. Brev ankommer från Sparta; sändebud skickas till Rom. Judarna hedra Simon genom en offentlig inskrift.

1 A r 172 samlade konung De-zxmetrius sin här och tågade till Medien, i avsikt att där skaffa sig krigsfolk som skulle hjälpa honom i hans strid mot Tryfon.

2 Då nu Arsaces, konungen i Persien och Medien, fick höra att Demetrius hade trängt in på hans område, sände han ut en av sina hövitsmän för att söka få honom levande i sitt våld.

3 Denne drog då åstad och slog

Demetrius' här och tog honom själv till fånga och förde honom till Arsaces. Och han satte honom i fängsligt förvar.

Judeen hade nu rö, så länge 4 Simon levde. Han sökte sitt folks bästa, och hans makt och hans ära behagade dem väl under hela hans livstid. Tills alla hans andra ärorika gärningar kom ock att han vann Joppe till hamnstad och därmed skaffade en infartsort för öarna i havet.

Han utvidgade gränserna åt e

sitt folk

och höll landet under sitt välde. Han förde många tillbaka hem 7

ur deras fångenskap och blev herre över Gasara och

Betsura och borgen. Han skaffade bort allt orent ur

denna; och ingen fanns, som kunde stå

honom emot.

Man odlade sin jord i trygghet, s och jorden gav sin gröda, och träden på marken buro sin

frukt.

Gamla män sutto på gatorna, 9 alla samtalade de om allmänt

väl,

och de unga iförde sig krigarskrudens ståt. Han försåg städerna med födo-10

ämnen

och utrustade dem med försvarsmedel; ja, ryktet om hans ära nådde

till jordens ända. Han skaffade fred åt landet, 11 och Israel fröjdade sig storligen; envar satt under sitt vinträd 12

och sitt fikonträd, och ingen fanns, som förskräckte

dem.Mackabéerboken

201

l Mack. 14:29.

Ingen stridde vidare mot dem

i landet, och konungarna blevo i grund

slagna på den tiden.

14 Han styrkte alla betryckta bland

sitt folk,

han var en ivrare för lagen och tillintetgjorde alla avfällingar och ogärningsmän.

15 Han smyckade helgedomen här-

ligt

och ökade antalet av helgedomens kärl.

16 När det blev känt i Rom att Jonatan var död, och likaså i Sparta, blevo de uppfyllda av

17 stor bedrövelse. Men när de fingo höra att hans broder Simon hade blivit överstepräst efter honom och nu rådde över landet

18 och dess städer, skrevo de till honom på koppartavlor, för att med honom förnya den vänskap och det förbund som de hade ingått med hans bröder Judas

19 och Jonatan. Och denna skrivelse lästes upp inf or menigheten

20 i Jerusalem. Så lyder avskriften av det brev som spartanerna sände:

»Spartanernas styresmän och stad hälsa översteprästen Simon och de äldste och prästerna och det övriga judiska folket,

21 sina bröder. De sändebud som I haven skickat till vårt folk hava förtäljt för oss om eder ära och berömmelse, och vi hava glatt oss över deras an-

22komst. Och vi hava, angående det som de anförde, bland folkbesluten upptecknat följande: 'Numenius, Antiokus' son, och Antipater, Jasons son, judarnas sändebud, hava kommit till

oss för att förnya vänskapen med oss. Och folket har funnit 23 för gott att taga emot dessa män med all heder och att införa en uppteckning av deras framställning bland de offentliga statshandlingarna, för att det spartanska folket skall bevara detta i minnet/ Och en avskrift härav sända vi härmed till översteprästen Simon.»

Därefter sände Simon åstad 24 Numenius till Rom med en stor sköld av guld, som vägde ett tusen minor, för att bekräfta förbundet med romarna.

När folket fick höra om allt 25 detta, sade de: »Varmed skola vi bevisa Simon och hans söner vår tacksamhet? Han har ju 26 stått f äst, såsom ock hans bröder och hela hans faders hus, och de hava stritt mot Israels fiender och fördrivit dem; och de hava befäst dess frihet.» Så läto de då inrista en inskrift på koppartavlor, som de satte

upp på pelare på Sions berg. Och detta 27 är vad som stod i denna inskrift:

»På adertonde dagen i månaden Elul av år 172, som är det tredje året under den store översteprästen Simon, Saramel*, 28 har vid en stor församling av prästerna och folket och folkets hövitsmän och landets äldste följande blivit kungjort för oss.

Eftersom landet så ofta har 29 varit utsatt för krig, hava Simon, Mattatias7 son, en ättling av Joaribs söner, och hans bröder givit sig själva i faran och satt sig till motvärn mot sitt folks fiender, för att deras helgedom och lagen skulle äga bestånd, och de hava förvärvat stor

* Bör antagligen uttydas: Guds folks furste.l Mack. 14:30.

30 ära åt sitt folk. När nu Jonatan, sedan han hade slutit deras folk tillsammans och blivit deras överstepräst, hade samlats

31 till sina fäder, ville deras fiender infalla i deras land för att ödelägga det och för att räcka ut sina händer mot deras helgedom.

32 Då stod Simon upp och stridde för sitt folk och gav ut mycket penningar av egna medel och förság sitt folks stridsmän med

33 vapen och gav dem sold. Och han befäste städerna i Judeen, så ock Betsura vid Judeens gräns, varest fienderna förut hade haft sina förråd av vapen, och lade där in judar såsom be-

34 sättning. Han befäste ock Joppe vid havet och Gasara vid Asotus' gräns, varest fienderna förut hade bott, och lät judar bosätta sig där. Och allt som var behövligt för deras underhåll lade han in i dessa städer.

35 När folket nu besinnade Simons trofasthet och tänkte på vilken ära han hade föresatt sig att förvärva åt sitt folk, satte dehonom till sin furste och överstepräst, därför att han hade utfört allt detta, och därför att han ständigt hade bevisat en så stor rättrådighet och trofasthet mot sina landsmän, och eftersom han hade strävat efter att på

36 allt sätt upphöja sitt folk. Och i hans tid lyckades det att under hans ledning utdriva hedningarna ur landet, och särskilt dem som bodde i Davids stad, i Jerusalem, vilka där hade gjort sig en borg, varifrån de plägade göra strövtåg, så att de besmittade platsen omkring helgedomen och svårt kränkte dess

37 helighet. Och han lät judar

bosätta sig i den och befäste den ytterligare, för att så bereda landet och staden trygghet, och han gjorde Jerusalems murar högre. På grund härav 33 stadfäste konung Demetrius honom i hans översteprästämbete; och han upptog honom bland 39 sina vänner och bevisade honom stor ära. Ty han hade hört 40 sägas att romarna hade förklarat judarna för vänner, bundsförvanter och bröder, och att de hade bemött Simons sändebud med all heder.

Och nu hava judarna ocli4i deras präster funnit följande för gott. Simon skall vara deras furste och överstepräst för evärdlig tid, till dess en tillförlitlig profet uppstår, och han 42 skall vara deras befälhavare och skall efter eget gottfinnande få insätta uppsyningsrnan över deras arbeten och över landet och över vapnen och över fästningarna. Vidare skall han hava 43 vård om helgedomen, och han skall bliva åtlydd av alla; och alla skriftliga urkunder i landet skola utfärdas i hans namn, och han skall få kläda sig i purpur och bära guldprydnad. Och 44 det skall icke vara någon av folket eller prästerna tillstått att upphäva något härav eller göra invändningar mot hans påbud eller sammankalla en församling i landet, utan hans medgivande, eller kläda sig i purpur eller pryda sig med spänne av guld. Men om någon 45 handlar i strid häremot eller upphäver något härav, så skall han vara hemfallen åt straff. Och folket har enhälligt funnit 46 för gott att rörande Simon fast-ställa att man skall förfara

47 efter dessa bestämmelser. Simon har ock antagit detta och funnit för gott att vara överstepräst och befälhavare

och landsfurste för judarna och deras präster och att hava ledningen av allt.

48 Och de hava bestämt att denna skrift skall inristas på koppartavlor, och att dessa skola sättas upp inom helgedomens inhägnade område på

49 en bemärkt plats, så ock att en avskrift av dem skall läggas i förvar i skattkammaren för Simons och hans söners räkning.»

S.lMack. 13:11. /7.1Mack. ll:65f. 13:43f., 49f. /8.3Mos. 26:3f. Hes. 34:27f. /S.Sak. 8:4. /Ig.lKon. 4:25. Mik. 4:4. Sak. 3:10. /16. l Mack. 13:23. /18. l Mack. 8:17 f. 12:1 f. 22.1Mack. 12:16f. /29.1Mack. 2:1. 30. l Mack. 9:31. 10:20f. 13:25. 31.IMack. 12:53. /32.1Mack. 13:lf. 33.1Mack. 13:33. /34.1Mack.l2:33f. 35.1Mack. 13:8. /38. IMack. 13:36. 39. Se V ä n i Ordförkl. /40.1Mack. 15:17. /41. 5 Mos. 18:15f. l Mack. 4:46. /43.IMack. 10:62, 89. 11:58 13:42.

15 KAPITLET.

Antiokus, Demetrius' son, sänder judarna ett brev med stora löften. Han fördriver Tryfon. Brev ankommer från romarna. Antiokus' begäran att återfå Joppe, Gasara och borgen i Jerusalem avslås. Cendebeus gör infall i Judeen.

1 Antiokus, konung Demetrius' ^fJLson, sände från öarna i havet ett brev till Simon, judarnas överstepräst och landsfurste,

2 och till hela folket. Det var av följande lydelse:

»Konung Antiokus hälsar översteprästen och landsfursten Simon, så ock det judiska folket.

3 Alldenstund några skändliga

män hava bemäktigat sig våra fäders rike, men jag har i sinnet att åter tillvinna mig riket för att återställa det i
dess förra skick - jag har ock fördenskull lejt en myckenhet främmande krigsfolk och utrustat krigsskepp1 och
har i sinnet att land- 4 stiga och tåga igenom landet, för att straffa dem som hava förhärjat vårt land och ödelagt
många städer i riket - därför 5 giver jag dig nu min stadfästelse på att du skall vara fri ifrån alla de pålagor som
de som hava varit konungar före mig hava efterskänkt dig, och ifrån alla övriga avgifter som de hava efterskänkt
dig. Och jag giver 6 dig härmed tillstånd att slå eget mynt för ditt land. Jeru- 7 salem och helgedomen må vara
fria; och alla de vapen som du har anskaffat och de fästningar som du har byggt och nu innehar må förbliva din
tillhörighet. Och allt vad du nu ars skyldig konungen och vad du framdeles kan komma att bliva honom skyldig,
det må från denna dag och för all framtid bliva dig efterskänkt. Och när 9 vi åter hava upprättat vårt rike, vilja vi
bevisa dig och ditt folk och helgedomen stor ära, så att eder ära bliver kunnig på hela jorden.»

År 174 landsteg Antiokus iio sina fäders land, och allt krigsfolket gick då över till honom, så att allenast några få
stannade kvar hos Tryfon. Och konung 11 Antiokus förföljde honom, och han flydde undan och kom till Dora vid
havet. Ty han märkte 12 att olyckorna hade hopat sig över honom, och att krigsfolket ställa att man skall förfara

47 efter dessa bestämmelser. Simon har ock antagit detta och funnit för gott att vara överstepräst och befälhavare och landsfurste för judarna och deras präster och att hava ledningen av allt.

48 Och de hava bestämt att denna skrift skall inristas på koppartavlor, och att dessa skola sättas upp inom helgedomens inhägnade område på

49 en bemärkt plats, så ock att en avskrift av dem skall läggas i förvar i skattkammaren för Simons och hans söners räkning.»

S.lMack. 13:11. /7.1Mack. ll:65f. 13:43f., 49f. /8.3Mos. 26:3f. Hes. 34:27f. /S.Sak. 8:4. /Ig.lKon. 4:25. Mik. 4:4. Sak. 3:10. /16. l Mack. 13:23. /18. l Mack. 8:17 f. 12:1 f. 22.1Mack. 12:16f. /29.1Mack. 2:1. 30. l Mack. 9:31. 10:20f. 13:25. 31.IMack. 12:53. /32.1Mack. 13:lf. 33.1Mack. 13:33. /34.1Mack.l2:33f. 35.1Mack. 13:8. /38. IMack. 13:36. 39. Se V ä n i Ordförkl. /40.1Mack. 15:17. /41. 5 Mos. 18:15f. l Mack. 4:46. /43.IMack. 10:62, 89. 11:58 13:42.

15 KAPITLET.

Antiokus, Demetrius' son, sänder judarna ett brev med stora löften. Han fördriver Tryfon. Brev ankommer från romarna. Antiokus' begäran att återfå Joppe, Gasara och borgen i Jerusalem avslås. Cendebeus gör infall i Judeen.

1 Antiokus, konung Demetrius' ^fJLson, sände från öarna i havet ett brev till Simon, judarnas överstepräst och landsfurste,

2 och till hela folket. Det var av följande lydelse:

»Konung Antiokus hälsar översteprästen och landsfursten Simon, så ock det judiska folket.

3 Alldenstund några skändliga

män hava bemäktigat sig våra fäders rike, men jag har i sinnet att åter tillvinna mig riket för att återställa det i dess förra skick - jag har ock fördenskull lejt en myckenhet främmande krigsfolk och utrustat krigsskepp1 och har i sinnet att land- 4 stiga och tåga igenom landet, för att straffa dem som hava förhärjat vårt land och ödelagt många städer i riket - därför 5 giver jag dig nu min stadfästelse på att du skall vara fri ifrån alla de pålagor som de som hava varit konungar före mig hava efterskänkt dig, och ifrån alla övriga avgifter som de hava efterskänkt dig. Och jag giver 6 dig härmed tillstånd att slå eget mynt för ditt land. Jeru- 7 salem och helgedomen må vara fria; och alla de vapen som du har anskaffat och de fästningar som du har byggt och nu innehar må förbliva din tillhörighet. Och allt vad du nu ars skyldig konungen och vad du framdeles kan komma att bliva honom skyldig, det må från denna dag och för all framtid bliva dig efterskänkt. Och när 9 vi åter hava upprättat vårt rike, vilja vi bevisa dig och ditt folk och helgedomen stor ära, så att eder ära bliver kunnig på hela jorden.»

År 174 landsteg Antiokus iio sina fäders land, och allt krigsfolket gick då över till honom, så att allenast några få stannade kvar hos Tryfon. Och konung 11 Antiokus förföljde honom, och han flydde undan och kom till Dora vid havet. Ty han märkte 12 att olyckorna hade hopat sig över honom, och att krigsfolketl Mack. 15:13.

13 hade övergivit honom. Antio-kus lägrade sig nu framför Dora med ett hundra tjugu tusen man fotfolk och åtta tusen ryt-

I4tare. Och han inneslöt staden, och skeppen ingrepo från sjösidan, och han ansatte så staden både till lands och vatten och lät icke någon slippa ut eller in.

15 Under tiden kommo Nume-nius och hans följeslagare tillbaka från Rom och förde till konungarna och länderna med sig brev, i vilka följande stod skrivet:

16 »Lucius, konsul i Rom, hälsar

17 konung Ptolemeus. Judarnas sändebud hava såsom våra vänner och bundsförvanter kommit hit till oss, för att förnya den vänskap och det förbund som av gammalt har rått med oss, härtill utsända av översteprästen Simon och det judiska

18 folket. Och de förde med sig en sköld av guld om ett tusen

19 minor. Så hava vi nu funnit för gott att skriva till konungarna och länderna att de icke skola söka bereda dem ofärd, eller anfalla dem och deras städer och deras land med krig, eller ingå förbund med deras

20 fiender. Och vi hava beslutit att taga emot skölden av dem.

21 Om alltså några skändliga män hava flytt ifrån deras land till eder, så skolen I utlämna dem till översteprästen Simon, för att han må straffa dem efter deras lag.»

22 Detsamma skrev han ock till konung Demetrius och till Åtta-lus och Ariarates och Arsaces1

23 och till alla länder, till Samp-same och Sparta och till Delos, Myndus, Sicyon, Karien, Samos,

Pamfylien, Lycien, Halikarnas-sus, Rodus, Faselis, Kos, Side, Aradus, Gortyna, Knidus, Cypern och Gyrene. Och en avskrift 24 härav sände han till översteprästen Simon.

Dagen efter sin ankomst be-25 gynte konung Antiokus belägringen av Dora och förde därvid oavlåtligt fram sina skaror mot staden och lät förfärdiga stormverktyg. Och han inneslöt Try-fon, så att ingen kunde slippa ut eller in. Simon sände honom 26 nu två tusen man utvalt folk till att hjälpa honom i striden, så ock silver och guld och förnödenheter i ganska riklig mängd. Men konungen ville icke taga 27 emot något därav, utan återkallade allt som han förut hade lovat honom och bröt med honom. Och han sände till honom 28 Atenobius, en av sina vänner, för att underhandla med honom, och lät säga: »I haven i edert våld Joppe, Gasara och borgen i Jerusalem, städer som tillhöra mitt rike. Deras områden haven 29 I ödelagt och haven farit mycket våldsamt fram i landet; I haven ock gjort eder till herrar ö ver många andra platser i mitt rike. Så lämnen nu tillbaka 30 de städer som I haven intagit, och betalen skatterna från de platser som I haven gjort eder till herrar över utanför Judeens gränser. Varom icke, så given 31 mig i stället fem hundra talenter silver, och såsom ersättning för den skada som I haven anställt, så ock för skatterna från städerna, ytterligare fem hundra talenter. I annat fall skola vi komma och strida mot eder.»

Konungens vän Atenobius 32kom alltså till Jerusalem; och när han fick se Simons härlighet och bordet med guld- och silverkärl och hans talrika uppvaktning, blev han häpen. Han framförde nu till honom ko-

33 nungens budskap. Då svarade Simon honom och sade: »Vi hava varken tagit andras land eller tillägnat oss andras egendom, utan allenast våra fäders arvedel, som våra fiender viol lägligt tillfälle mot all rätt hava

34 bemäktigat sig. Men eftersom tillfället nu är gynnsamt för oss, hålla vi fast vid våra fäders

35 arvedel. Vad angår Joppe och Gasara, som du fordrar igen, så hava dessa tillfogat vårt folk och vårt land stor skada. För dem vilja vi likväl giva ett hundra talenter.» Men Ateno-bius svarade honom icke ett

36 ord, utan vände i vrede tillbaka till konungen och förtäljde för honom om Simons svar och om hans härlighet och om allt vad han hade sett. Då upptändes konungen av mycket stor vrede.

37 Men Try f ön gick ombord på ett skepp och flydde till Ortosia.

38 Då satte konungen Gendebeus till befälhavare över havskusten och lämnade honom fotfolk

39 och ryttare. Och han bjöd honom att lägra sig invid Judeen och bjöd honom likaledes att befästa Gedron och förstärka dess portar och att strida mot judarna. Men konungen själv

40 förföljde Tryfon. Så drog då Gendebeus till Jamnia och begynte att oroa judarna och göra infall i Judeen och taga fångar och anställa blodbad bland fol-

41 ket. Och han befäste Gedron och förlade där ryttare och fot-

folk, sorn skulle draga ut på strövtåg på vägarna i Judeen, såsom konungen hade befallt honom.

7. l Mack. 10:31.13:33. /9.1Mack. 11:42. /IS.lMack. 12:16. 14:24. /17. l Mack. 8:17f. /28 Se V ä n i Ord-förkl.

16 KAPITLET.

Simon sänder sina söner mot Cendebeus; denne besegras. Simon och två av hans söner mördas. Hans son Johannes efterträder honom.

Men Johannes begav sig upp i från Gasara och berättade för sin fader Simon vad Cende-beus förövade. Då kallade Si-2 mon sina båda äldsta söner, Judas och Johannes, till sig och sade till dem: »Jag och mina bröder och min faders hus hava fört Israels strider allt ifrån vår ungdom ända till denna dag, och det har lyckats att under vår ledning rädda Israel många gånger. Men nu är jag gammal, 3 och I ären genom himmelens nåd i eder bästa ålder. Så träden då i mitt och min broders ställe, och dragen ut och striden för vårt folk. Och må himmelens bistånd vara med eder.» Han utvalde därefter från landet 4 tjugu tusen stridbara män, så ock ryttare; och de drogo mot

Gendebeus och stannade över natten i Modein. Men bittida 5 om morgonen bröto de upp och tågade ut på slätten.
Då kom en stor här emot dem, fotfolk och ryttare; och en bäck skilde härarna åt. Johannes och hans 6 folk
lägrade sig nu mitt emot fienderna. Men när han såg att folket skydde för att gå över bäcken, gick han självförst
över; och då männen sågo honom göra så, gingo också de Över, kom alltså till Jerusalem; och när han fick se
Simons härlighet och bordet med guld- och silverkärl och hans talrika uppvaktning, blev han häpen. Han
framförde nu till honom ko-

33 nungens budskap. Då svarade Simon honom och sade: »Vi hava varken tagit andras land eller tillägnat oss
andras egendom, utan allenast våra fäders arvedel, som våra fiender viol lägligt tillfälle mot all rätt hava

34 bemäktigat sig. Men eftersom tillfället nu är gynnsamt för oss, hålla vi fast vid våra fäders

35 arvedel. Vad angår Joppe och Gasara, som du fordrar igen, så hava dessa tillfogat vårt folk och vårt land stor
skada. För dem vilja vi likväl giva ett hundra talenter.» Men Ateno-bius svarade honom icke ett

36 ord, utan vände i vrede tillbaka till konungen och förtäljde för honom om Simons svar och om hans härlighet
och om allt vad han hade sett. Då upptändes konungen av mycket stor vrede.

37 Men Try f ön gick ombord på ett skepp och flydde till Ortosia.

38 Då satte konungen Gendebeus till befälhavare över havskusten och lämnade honom fotfolk

39 och ryttare. Och han bjöd honom att lägra sig invid Judeen och bjöd honom likaledes att befästa Gedron och
förstärka dess portar och att strida mot judarna. Men konungen själv

40 förföljde Tryfon. Så drog då Gendebeus till Jamnia och begynte att oroa judarna och göra infall i Judeen och
taga fångar och anställa blodbad bland fol-

41 ket. Och han befäste Gedron och förlade där ryttare och fot-

folk, sorn skulle draga ut på strövtåg på vägarna i Judeen, såsom konungen hade befallt honom.

7. l Mack. 10:31.13:33. /9.1Mack. 11:42. /IS.lMack. 12:16. 14:24. /17. l Mack. 8:17f. /28 Se V ä n i Ord-förkl.

16 KAPITLET.

Simon sänder sina söner mot Cendebeus; denne besegras. Simon och två av hans söner mördas. Hans son Johannes efterträder honom.

Men Johannes begav sig upp i från Gasara och berättade för sin fader Simon vad Cende-beus förövade. Då
kallade Si-2 mon sina båda äldsta söner, Judas och Johannes, till sig och sade till dem: »Jag och mina bröder och
min faders hus hava fört Israels strider allt ifrån vår ungdom ända till denna dag, och det har lyckats att under vår
ledning rädda Israel många gånger. Men nu är jag gammal, 3 och I ären genom himmelens nåd i eder bästa ålder.
Så träden då i mitt och min broders ställe, och dragen ut och striden för vårt folk. Och må himmelens bistånd vara
med eder.» Han utvalde därefter från landet 4 tjugu tusen stridbara män, så ock ryttare; och de drogo mot
Gendebeus och stannade över natten i Modein. Men bittida 5 om morgonen bröto de upp och tågade ut på slätten.
Då kom en stor här emot dem, fotfolk och ryttare; och en bäck skilde härarna åt. Johannes och hans 6 folk
lägrade sig nu mitt emot fienderna. Men när han såg att folket skydde för att gå över bäcken, gick han självförst
över; och då männen sågo honom göra så, gingo också de Över,7 efter honom. Han delade nu sitt folk, så att
ryttarna kommo mitt ibland fotfolket; motståndarnas ryttare voro nämligen

Smycket talrika. Och de blåste i trumpeterna, och Cendebeus med sin här drevs på flykten, och många av dem
föllo slagna; de övriga flydde till fästningen.

9 Vid detta tillfälle blev Johannes' broder Judas sårad. Men Johannes förföljde dem ända fram till Cedron, som
Gendebeus hade

10 befäst. Och då de nu flydde till vakttornen på Asotus' mark, brände Johannes upp denna stad i eld. På
fiendernas sida föllo vid pass två tusen man; men Johannes vände välbehål-len hem igen till Judeen.

11 Ptolemeus, Abubus' son, hade blivit satt till befälhavare över slätten vid Jeriko. Och han hade kommit i besittning av

12 guld och silver i mängd; han var nämligen översteprästens måg.

13 Därför blev hans hjärta hög-modigt, och han fick i sinnet att bemäktiga sig landet och uppgjorde svekfulla planer mot Simon och hans söner, i avsikt

14 att röja dem ur vägen. Nu plägade Simon resa omkring till städerna i landet för att sörja för deras bästa. Härunder kom han ock ned till Jeriko med sina söner Mattatias och Judas i elfte månaden, det är

15 månaden Sabat, av år 177. Och Abubus' son tog i sviklig avsikt emot dem i den lilla fästning, vid namn Dok, som han hade byggt, och gjorde för dem ett stort gästabud, sedan han förut

16 hade gömt manskap där. Men när Simon och hans söner hade blivit druckna, stodo Ptolemeus

och hans män upp och togo sina vapen och trängde in till Simon i gästabudssalen och dräpte honom och hans söner, så ock några av hans tjänare. Han 17 begick sålunda en stor trolöshet och vedergällde gott med ont.

Sedan skrev Ptolemeus ett is brev härom till konungen och sände bud till honom, med begäran om att han skulle skicka krigsfolk till hans hjälp och åt honom överlämna landet och städerna. Andra bud sände han 19 till Gasara för att röja Johannes ur vägen. Och till överstarna sände han brev med uppmaning att de skulle infinna sig hos honom, så ville han giva dem silver och guld och andra skänker. Andra åter sände han åstad 20 för att taga Jerusalem och tempelberget i besittning. Men 21 en man skyndade i förväg till Gasara och berättade för Johannes att hans fader och hans bröder hade blivit dödade, och att Ptolemeus hade sänt folk åstad för att dräpa också honom själv. När Johannes fick höra 22 detta, blev han mycket bestört; och han lät gripa de män som hade kommit för att döda honom och lät avliva dem. Ty han hade fått besked om att de sökte efter tillfälle att döda honom.

Vad nu mer är att säga om 23 Johannes och om hans strider och om de bedrifter som han utförde och om huru han åter byggde upp murarna och om allt annat vad han gjorde, det 24 finnes upptecknat i krönikan om hans översteprästämbete, allt ifrån den tid då han blev överstepräst efter sin fader.

1. 1 Mack, 13:53. ANDRA MACKABÉERBOKEN

1 KAPITLET.

Två brev från judarna i Jerusalem till judarna i Egypten med uppmaning att fira tempelinvigningsfesten.

De judiska bröderna i Jeru-salem och det judiska landet hälsa de judiska bröderna i Egypten och önska dem god lycka.

2 Må Gud förläna eder allt gott och tänka på sitt förbund med sina trogna tjänare Abraham,

3 Isak och Jakob. Och give han eder alla ett sådant sinne att I frukten honom och gören hans vilja med frimodigt hjärta och

4 villig själ. Och må han öppna edra hjärtan för sin lag och sina stadgar och giva eder lycka. Och må han höra edra böner och åter bliva eder nådig, och må han icke övergiva eder i den onda tiden. Sådan är nu den bön som vi här bedja för eder.

7 Under Demetrius* regering, år 169, skrevo vi judar ett brev till eder i det övermåttan svåra betryck som drabbade oss under dessa år, alltsedan Jason med sina anhängare hade avfallit från det heliga landet och från

8 riket, då när man brände upp porten och utgöt oskyldigt blod. Men vi bådo till Herren, och vi blevo bönhörda. Och vi framburo slaktoffer och spis-jffer och tände lamporna och lade fram skådebröden.

9 Och nu uppmana vi eder att fira den lövhyddohögtid som

hålles i månaden Kisleu. Skri-10 vet år 188.»

»T^olket i Jeru s al em o ch Judeen JT och Stora rådet och Judas hälsa Aristobulus, konung Pto-lemeus' lärare, av de smorda prästernas släkt, så ock övriga judar som äro i Egypten, och önska dem all välgång.

Då vi nu av Gud hava blivit 11 räddade ur stora faror, tacka vi honom av allt hjärta; därvid äro vi dock alltid redo att ånyo upptaga striden mot konungen. Gud själv jagade nämligen bort 12 dem som hade begynt strid i den heliga staden. När fursten 13 hade kommit till Persien med sin här, som ansågs vara oemotståndlig, blevo de nedgjorda i Naneas helgedom, varvid Naneas präster begagnade en list. An-14 tiokus hade nämligen tillsammans med sina vänner begivit sig till denna plats, under förevändning av att vilja förmäla sig med gudinnan, i avsikt att så tillägna sig de rika skatterna såsom hemgift. Då nu Naneas 15 präster hade lagt fram dessa och Antiokus tillsammans med några få andra hade inträtt inom det inhägnade tempelområdet, stängde prästerna igen helgedomen, så snart han hade kommit ditin. Därefter öppnade 16 de lönnluckan i taket och kastade ned stenar och krossade så2 Hack. 1:17.

fursten och hans följe. Sedan höggo de dem i stycken och avhöggo deras huvuden och kastade ut dessa till dern som

17 stodo därutanför. Lovad vare vår Gud för allt detta, han som så gav de ogudaktiga till spillo!

18 Då vi nu ämna på tjugufemte dagen i månaden Kisleu fira helgedomens rening, hava vi ansett det tillbörligt att giva eder meddelande härom, för att också I skolen fira lövhyddohögtiden och åminnelsen av den eld som tändes, när Neemias frambar offer, han som en gång åter byggde upp helgedomen och altaret.

19 När våra fäder fördes till Persien, togo nämligen den tidens fromma präster i hemlighet eld från altaret och dolde den djupt nere i en brunn, en sådan som ständigt är tom på vatten; och där beredde de åt den ett säkert förvaringsrum, som

20 ingen annan kände till. Men efter många års förlopp, när det så behagade Gud, lät konungen i Persien Neemias vända tillbaka. Denne sände då ättlingarna av de präster som hade gömt elden, för att hämta

21 den. Men när dessa förklarade att de icke hade funnit någon eld, utan allenast en tjock vätska, befallde han dem att ösa upp därav och taga med sig. När sedan det som hörde till offret hade blivit upplagt på altaret, befallde Neemias prästerna att med vätskan begjuta både veden

22 och det som låg därpå. Då nu detta hade skett och solen, som förut hade varit skymd av moln, efter en stund lyste fram, flammade en hög låga upp, så att

alla förundrade sig. Och pra- 2; sterna förrättade bön, medan offret förtärdes; ja, såväl prästerna som alla de övriga bådo. Jonatan ledde bönen, och de övriga, och med dem Neemias, stämde in. Bönen hade följande 2< lydelse: 'Herre, Herre Gud, alltings skapare, du fruktansvärde och starke och rättfärdige och barmhärtige, du som allena är konung och allena är god, du 21 som allena förlänar oss allt, du som allena är rättfärdig, allsmäktig och evig, du som frälsar Israel ur all nöd, du som har gjort våra fäder till dina utvalda och helgat dem, tag2(emot detta offer för hela ditt folk Israel, och beskydda din arvedel, och helga den. Samlat åter tillhopa dem av oss, som äro kringspridda, befria dem som leva i träldom bland hedningarna, se till dem som äro föraktade och avskydda, och låt hedningarna förnimma att du är vår Gud. Straffa dem 2* som förtrycka och misshandla oss i övermod. Plantera 2< ditt folk på din heliga plats, enligt vad Moses har talat/ Och 3(prästerna sjöngo därtill lovsångerna.

Då nu det som hörde till 31 offret hade blivit förbränt, befallde Neemias att man skulle gjuta jämväl återstoden av vätskan på stora stenar. Och 32 när så hade skett, flammade en låga upp, vilken dock förtärdes av det sken som utstrålade från altaret.

Men när händelsen hade bli-33 vit bekant och det hade blivit berättat för perserkonungen att en vätska hade blivit funnenpå den plats där de präster som blevo bortförda hade dolt elden, och att Neemias och hans män därmed

hade helgat [det som hörde till offret, då lät konungen, sedan han hade prövat saken, inhägna platsen och

> utmärka den såsom helig. Och konungen tog mycket penningar och delade ut åt dem som han

»ville bevisa välvilja. Och Neemias och hans män benämnde vätskan n ef t ar (det betyder rening), men av de flesta kallas den neftai.»

2.2Mos. 2:24. 3Mos. 26:42. /7.2Mack. 4:7f. /8.2Mos. 25:30, 37. IMack. 4:38, 53. 2Mack. 8:33. 10:3. /9. IMack. 4:56, 59. 2Mack. 10:5f. 14.1Mack. 6:lf. 2Mack. 9:2. Se V ä n i Ordförkl. /18-2Mack. 2:16. 19.3Mos. 6:13. /20.Neh. 2:6f. /24. Dan. 9:4. /25.5Mos. 14:2. /27. Bar. 2:13f. /29.2Mos. 15:17. 5Mos. 30:3f. 2Sam. 7:10. Nen. l:8f. Ps. 44:3. Bar. 2:28f. 2Mack. 2:18.

Fortsättning av det senare brevet. -- Företal till själva boken angående dess källa, dess innehåll och syfte.

> 1% /T an finner i urkunderna att

l VA profeten Jeremias befallde

dem som fördes bort att de

skulle taga undan eld, såsom

> förut är berättat, och att profeten överlämnade lagen åt dem som fördes bort och därvid bjöd dem att de icke skulle förgäta Herrens stadgar, och att de icke skulle låta sig vilseföras i sitt sinne, när de fingo se avgudabilderna av guld och silver och pryd-

; naderna på dem. Och jämväl med andra sådana ord förmanade han dem att troget bevara lagen i sina hjärtan.

[Det stod också i samma skrift att profeten, på grund av en uppenbarelse från Gud, befallde

att tabernaklet och arken skulle bäras efter honom, och att han så begav sig åstad till det berg från vars höjd Moses hade skådat Guds arvedel. Då nu Jeremias 5 hade kommit dit, fann han ett grottliknande rum; och han lät bära tabernaklet och arken och rökelsealtaret ditin, och spärrade sedan till ingången. Några 6 av dem som hade följt med honom begåvo sig efteråt ditbort för att märka ut vägen, men de kunde icke finna den. När Je-7 remias fick veta detta, bannade han dem och sade: 'Platsen skall vara okänd, till dess Gud åter församlar hela folket och barmhärtighet vederfares oss. Då skall Herren låta dessa före- 8 mål komma i dagen, och man skall få se Herrens härlighet, molnskyn, såsom den uppenbarade sig på Moses' tid och på den dag då Salomo bad att platsen skulle bliva helgad i underbar måtto.'

Och där förtäljdes också huru 9 denne, som ägde sådan vishet, frambar offer vid helgedomens invigning och fullbordan. Lika-10 som Moses bad till Herren, och eld föll ned från himmelen och förtärde det som hörde till offret, så bad ock Salomo till Herren, och elden föll ned och förbrände brännoffren. Och Mo- n ses sade: 'Därför att man icke har ätit syndoffret, har det blivit förbränt.' Likaså firade 12 ock Salomo de åtta dagarna.

Detsamma stod också om-13 talat i Neemias' uppteckningar och hågkomster, så ock huru denne grundade ett bibliotek och där samlade böckerna om konungarna och profeterna,

på den plats där de präster som blevo bortförda hade dolt elden, och att Neemias och hans män därmed hade helgat [det som hörde till offret, då lät konungen, sedan han hade prövat saken, inhägna platsen och

> utmärka den såsom helig. Och konungen tog mycket penningar och delade ut åt dem som han

»ville bevisa välvilja. Och Neemias och hans män benämnde vätskan n ef t ar (det betyder rening), men av de flesta kallas den neftai.»

2.2Mos. 2:24. 3Mos. 26:42. /7.2Mack. 4:7f. /8.2Mos. 25:30, 37. IMack. 4:38, 53. 2Mack. 8:33. 10:3. /9. IMack. 4:56, 59. 2Mack. 10:5f. 14.1Mack. 6:lf. 2Mack. 9:2. Se V ä n i Ordförkl. /18-2Mack. 2:16. 19.3Mos. 6:13. /20.Neh. 2:6f. /24. Dan. 9:4. /25.5Mos. 14:2. /27. Bar. 2:13f. /29.2Mos. 15:17. 5Mos. 30:3f. 2Sam. 7:10. Nen.

l:8f. Ps. 44:3. Bar. 2:28f. 2Mack. 2:18.

Fortsättning av det senare brevet. -- Företal till själva boken angående dess källa, dess innehåll och syfte.

> 1% /T an finner i urkunderna att

l VA profeten Jeremias befallde

dem som fördes bort att de

skulle taga undan eld, såsom

> förut är berättat, och att profeten överlämnade lagen åt dem som fördes bort och därvid bjöd dem att de icke skulle förgäta Herrens stadgar, och att de icke skulle låta sig vilseföras i sitt sinne, när de fingo se avgudabilderna av guld och silver och pryd-

; naderna på dem. Och jämväl med andra sådana ord förmanade han dem att troget bevara lagen i sina hjärtan.

[Det stod också i samma skrift att profeten, på grund av en uppenbarelse från Gud, befallde

att tabernaklet och arken skulle bäras efter honom, och att han så begav sig åstad till det berg från vars höjd Moses hade skådat Guds arvedel. Då nu Jeremias 5 hade kommit dit, fann han ett grottliknande rum; och han lät bära tabernaklet och arken och rökelsealtaret ditin, och spärrade sedan till ingången. Några 6 av dem som hade följt med honom begåvo sig efteråt ditbort för att märka ut vägen, men de kunde icke finna den. När Je-7 remias fick veta detta, bannade han dem och sade: 'Platsen skall vara okänd, till dess Gud åter församlar hela folket och barmhärtighet vederfares oss. Då skall Herren låta dessa före- 8 mål komma i dagen, och man skall få se Herrens härlighet, molnskyn, såsom den uppenbarade sig på Moses' tid och på den dag då Salomo bad att platsen skulle bliva helgad i underbar måtto.'

Och där förtäljdes också huru 9 denne, som ägde sådan vishet, frambar offer vid helgedomens invigning och fullbordan. Lika-10 som Moses bad till Herren, och eld föll ned från himmelen och förtärde det som hörde till offret, så bad ock Salomo till Herren, och elden föll ned och förbrände brännoffren. Och Mo- n ses sade: 'Därför att man icke har ätit syndoffret, har det blivit förbränt.' Likaså firade 12 ock Salomo de åtta dagarna.

Detsamma stod också om-13 talat i Neemias' uppteckningar och hågkomster, så ock huru denne grundade ett bibliotek och där samlade böckerna om konungarna och profeterna,

2 Mack. 2:14.

A n (fr a

och Davids skrifter, jämte konungabrev om tempelskänker.

14 Likaså samlade ock Judas åt oss alla de böcker som hade blivit skingrade till följd av det krig vi hava haft att utkämpa; och

15 de finnas nu hos oss. I mån alltså, om I behoven dem, sända bud och hämta dem till eder.

16 Då vi nu således ämna fira tempelreningen, skriva vi detta till eder. Och I gören väl, om I firen dessa dagar.

17 Men Gud, som har frälst hela sitt folk och återgivit dem alla sin arvedel, så ock konungadömet och prästadömet och

is heligheten, såsom han hade lovat i sin lag, på honom hoppas vi nu, och vänta att han snart skall förbarma sig över oss och församla oss till den heliga platsen från alla land under himmelen. Ty han har räddat oss ur stor nöd och renat platsen.»

19 T 7ad nu angår Judas Macka-

V beus och hans bröder och den stora helgedomens rening

20 och altarets invigning, vidare striderna mot Antiokus Epi-lanes och hans son Eupator1

21 och de uppenbarelser som tedde sig på himmelen för dem som modigt och ärofullt kämpade för judendomen, så att de, trots sitt ringa antal, togo byte i hela landet och förjagade de vilda

22 fiendeskarorna1 och återvunno den över hela världen namnkunniga helgedomen och befriade staden och åter upprättade lagarna, som voro nära att bliva avskaffade, i det att

Herren i sin stora mildhet blev dem nådig - vad nu angår 2< allt detta, som av Jason från Gyrene har blivit berättat i fem böcker, så skola vi här försöka att sammanfatta det i en enda bok. Ty i det vi besinnade huru 2< många taluppgifterna där äro, och vilket besvär som de behandlade ämnenas rikedom vållar dem som önska intränga i de historiska skildringarna, hava 2-vi här vinnlagt oss om att bereda underhållning åt dem som vilja hava något att läsa, och lättnad för dem som bemöda sig om att i minnet bevara vad de hava läst, och gagn åt alla dem som få boken i sina händer.

För oss åter, som hava på-2 tagit oss besväret med sammandraget, är arbetet visserligen icke lätt, utan förenat med ansträngning och möda - alldeles 2 såsom den som anordnar ett festligt lag och strävar efter att se de andra till godo icke själv har det bekvämt; men likväl vilja vi, på grund av den tacksamhet som vi vänta från många, gärna underkasta oss detta besvär. Att noga utforska 2 var särskild omständighet betrakta vi därvid såsom den verklige författareris sak, medan vi själva vilja bemöda oss om att tillämpa reglerna för ett sammandrag. Det är ju så, att2 medan den som uppför ett nytt hus måste tänka på bygget i dess helhet, behöver den som åtager sig att förse det med målningar i inbränt arbete allenast taga reda på det som är erforderligt för dess utsmyckning; på det sättet är det, efter min mening, också med oss. Ty åttafördjupa sig i saken och noga redogöra för allting och underkasta sig mycken möda med alla enskildheter, det tillkommer den ursprunglige historieskrivaren.

1 Men den som vill utföra en bearbetning, han bör hava lov att sträva efter korthet i uttryckssättet, och samtidigt slippa att lämna en uttömmande skildring av händelserna.

2 Härmed må vi då begynna vår framställning, sedan vi till det först sagda hava tillfogat allenast detta. Det vore ju dåraktigt att komma med ett mångordigt företal till berättelsen, men meddela själva berättelsen i kort sammandrag.

1.2Mack. 1:19. /2. Bar. 6:4f. /4. 5Mos. 34:lf. /7.Sak. 8:7f. 10:6f. 8.2Mos. 40:34f. 4Mos. 9:15f. IKon. 8:10f. 2Krön. 5:13f. 6:14f. Sak. 2:5. /9.1Kon. 8:62f. 2Krön. 7:4f. 10.3Mos. 9:24. 2Krön. 7:1. /11. 3 Mos. 10:16f. /12. l Kon. 8:66. 2Krön. 7:8f. /16.2Mack. 1:18. /17. 2Mos. 19:6. /18.5Mos. 30:lf. Jer. 29:14. IMack. 4:43. 2Mack. 1:29. 19.2Mack. 10:3. /21.2Mack. 3:24f., 33f. 5:2f. 10:29f. 11:8. 12:22. /27. Syr. 32:1.

3 KAPITLET.

Heliodorus sändes till Jerusalem för att röva tempelskatten. Den bevaras till följd av en uppenbarelse från himmelen.

1 T Hd den tid då full frid och

V rö rådde i den heliga staden, och medan lagens föreskrifter ännu på bästa sätt togos i akt, tack vare översteprästen Onias' fromhet och hans avsky för vad

2 orätt var, förekom det att till och med konungarna bevisade den heliga platsen heder och förhärligade helgedomen genom

3 de präktigaste skänker. Ja, Seleukus, konungen i Asien,

betalade av sina egna inkomster alla de kostnader som voro förbundna med offertjänsten.

Nu hände sig att en viss Si-4 mon, av Benjamins stam, som hade blivit satt till uppsynings- t man vid helgedomen, blev oense med översteprästen angående uppsikten över torghandeln i staden. Då han nu icke kunde

dri- 5 va sin vilja igenom mot Onias, begav han sig till Apollonius från Tarsus, vilken på den tiden var ståthållare
i Celesyrien och Fenicien. Och han omtalade 6 för denne huru skattkammaren i Jerusalem var uppfylld av så
övermåttan stora rikedomar, att penningarna för sin myckenhets skull icke kunde räknas; han framhöll ock att
dessa vida överstego vad som behövdes för offren, och att konungen mycket väl skulle kunna få alltsammans i
sitt våld. När Apollo- 7 nius sedan träffade samman med konungen, gav han denne meddelande om de skatter
som han hade fått vetskap om. Konungen utsåg då sin kansler Heliodorus och sände honom åstad, med uppdrag
att bortföra de nyss omtalade penningarna. Heliodorus företog 8 strax denna resa, under förevändning av att vilja
besöka städerna i Celesyrien och Fenicien, men i verkligheten för att utföra konungens plan.

När han kom fram till Jeru- 9 salem, blev han där vänligt mottagen av översteprästen och folket i staden. Han
underrättade nu denne om det meddelande som han hade fått, och förklarade varför han hade kom- fördjupa sig i
saken och noga redogöra för allting och underkasta sig mycken möda med alla enskildheter, det tillkommer den
ursprunglige historieskrivaren.

1 Men den som vill utföra en bearbetning, han bör hava lov att sträva efter korthet i uttryckssättet, och samtidigt slippa att lämna en uttömmande skildring av händelserna.

2 Härmed må vi då begynna vår framställning, sedan vi till det först sagda hava tillfogat allenast detta. Det vore ju dåraktigt att komma med ett mångordigt företal till berättelsen, men meddela själva berättelsen i kort sammandrag.

1.2Mack. 1:19. /2. Bar. 6:4f. /4. 5Mos. 34:lf. /7.Sak. 8:7f. 10:6f. 8.2Mos. 40:34f. 4Mos. 9:15f. IKon. 8:10f. 2Krön. 5:13f. 6:14f. Sak. 2:5. /9.1Kon. 8:62f. 2Krön. 7:4f. 10.3Mos. 9:24. 2Krön. 7:1. /11. 3 Mos. 10:16f. /12. l Kon. 8:66. 2Krön. 7:8f. /16.2Mack. 1:18. /17. 2Mos. 19:6. /18.5Mos. 30:lf. Jer. 29:14. IMack. 4:43. 2Mack. 1:29. 19.2Mack. 10:3. /21.2Mack. 3:24f., 33f. 5:2f. 10:29f. 11:8. 12:22. /27. Syr. 32:1.

3 KAPITLET.

Heliodorus sändes till Jerusalem för att röva tempelskatten. Den bevaras till följd av en uppenbarelse från himmelen.

1 T Hd den tid då full frid och

V rö rådde i den heliga staden, och medan lagens föreskrifter ännu på bästa sätt togos i akt, tack vare översteprästen Onias' fromhet och hans avsky för vad

2 orätt var, förekom det att till och med konungarna bevisade den heliga platsen heder och förhärligade helgedomen genom

3 de präktigaste skänker. Ja, Seleukus, konungen i Asien,

betalade av sina egna inkomster alla de kostnader som voro förbundna med offertjänsten.

Nu hände sig att en viss Si-4 mon, av Benjamins stam, som hade blivit satt till uppsynings- t man vid
helgedomen, blev oense med översteprästen angående uppsikten över torghandeln i staden. Då han nu icke kunde
dri- 5 va sin vilja igenom mot Onias, begav han sig till Apollonius från Tarsus, vilken på den tiden var ståthållare
i Celesyrien och Fenicien. Och han omtalade 6 för denne huru skattkammaren i Jerusalem var uppfylld av så
övermåttan stora rikedomar, att penningarna för sin myckenhets skull icke kunde räknas; han framhöll ock att
dessa vida överstego vad som behövdes för offren, och att konungen mycket väl skulle kunna få alltsammans i
sitt våld. När Apollo- 7 nius sedan träffade samman med konungen, gav han denne meddelande om de skatter
som han hade fått vetskap om. Konungen utsåg då sin kansler Heliodorus och sände honom åstad, med uppdrag
att bortföra de nyss omtalade penningarna. Heliodorus företog 8 strax denna resa, under förevändning av att vilja
besöka städerna i Celesyrien och Fenicien, men i verkligheten för att utföra konungens plan.

När han kom fram till Jeru- 9 salem, blev han där vänligt mottagen av översteprästen och folket i staden. Han
underrättade nu denne om det meddelande som han hade fått, och förklarade varför han hade kom-2 Mack. 3:10.

mit dit; han frågade honom ock om saken verkligen förhöll sig

10 på det uppgivna sättet. Översteprästen påvisade då att penningarna utgjordes av gods som hade lämnats i förvar av änkor

11 och faderlösa, en del därav också av Hyrkanus, Tobias' son, en man i mycket hög ställning. Det var icke så, sade han, som den gudlöse Simon falskeli-gen hade uppgivit; alltsammans uppgick allenast till fyra hundra talenter silver och två hundra

12 talenter guld, och en sådan orätt kunde man på inga villkor begå mot dem som hade förlitat sig på platsens helighet och den i hela världen ärade helgedomens höghet och okränkbarhet.

13 Men den andre vidhöll, med stöd av det uppdrag som han hade fått av konungen, att penningarna under alla förhållanden måste indragas till den kungliga skattkammaren.

14 Då han nu på utsatt dag skulle gå in i templet för att låta besiktiga skatten, rådde en mycket stor ångest i hela

15 staden. Prästerna kastade sig i sina ämbetsskrudar ned framför altaret och ropade mot himmelen och åkallade honom som hade stiftat lagen om gods som var lämnat i förvar, att han ville bevara allt detta oför-kränkt åt dem som hade lämnat

16 det i förvar. Och den som såg översteprästens utseende, honom måste det skära i hjärtat; ty hans uppsyn och hans förändrade ansiktsfärg förrådde

17 hans själs ångest. Han var nämligen uppfylld av en sådan fruktan och darrade så i hela kroppen, att den smärta som bodde

i hans bröst tydligt framträdde för dem som sågo honom. Men u de som voro i husen rusade hopvis ut därifrån för att gemensamt bedja, eftersom den heliga platsen var i fara att bliva van-ärad. Och de gifta kvinnorna u samlade sig i skaror på gatorna, omgjordade under bröstet med säcktyg, och jungfrurna, som eljest icke fingo visa sig ute, strömmade tillsammans, dels till portarna, dels på murarna, och några sågo ut genom fönstren; men allasammans 2(räckte de händerna mot himmelen och framsade böner. Och 2: det var ömkansvärt att skåda de många människorna, som hade kastat sig ned om varandra, och översteprästen, som stod där väntande, i högsta ångest.

Under det att nu dessa anro- 2: pade Herren, den Allsmäktige, att han ville i full trygghet bevara det anförtrodda godset oförkränkt åt dem som hade anförtrott det till förvaring, be-redde sigHeliodorus till att sätta sitt beslut i verket. Men när 2^ han, åtföljd av sina drabanter, redan var framme vid skattkammaren, lät han som råder över andarna och över all makt en stor uppenbarelse ske, så att alla de som hade dristat sig att följa med ditin blevo slagna med häpnad över Guds makt och förlamade av skräck. Ty för 21 dem visade sig en häst, som var prydd med en präktig mundering och bar en fruktansvärd ryttare. Den sprängde häftigt fram och lyfte sina f ramhovar mot Heliodorus. Och ryttaren tedde sig för dem i en vapen-26 rustning av guld. Utom denne såg man två unga män, med ansenlig styrka, strålande av skönhet och i praktfulla kläder, vilka trädde fram till Heliodorus och ställde sig bredvid honom, en på vardera sidan, och oavlåtligt gisslade honom, i det att de till-

27 delade honom slag på slag. Heliodorus föll då plötsligt till marken, och djupt mörker höljde hans syn. Han blev nu skyndsamt upplyft och lagd på

28 en bår; och den som nyss med talrikt följe och hela drabanthopen hade trätt in i den förut omtalade skattkammaren, han måste nu bäras, helt och hållet ur stånd till att hjälpa sig själv, sedan han uppenbarligen hade

29 fått förnimma Guds makt. Där låg då alltså denne, slagen till marken genom den gudomliga kraftens verkan, mållös och berövad allt hopp om räddning;

30 men de andra prisade Herren, som så underbart förhärligade sin boning. Och helgedomen, som kort förut hade varit uppfylld av skräck och förvirring, var nu, då Herren, den Allsmäktige, hade uppenbarat sig, fylld av fröjd och glädje.

31 Men några av Heliodorus' förtrogna bådo med hast Onias att han skulle åkalla den Högste och så utverka livet åt honom som rentav var nära att utandas

32 sin sista suck. Och eftersom översteprästen befarade att konungen kunde få den uppfattningen att någon illgärning hade blivit begången mot Heliodorus av judarna, frambar han ett

33 offer för dennes räddning. Medan nu översteprästen förrättade försoningsoffret, visade sig

åter för Heliodorus samma unga män, iförda samma klädnader som förut; de trädde fram till honom och sade: »Du må känna stor tacksamhet mot översteprästen Onias, ty för hans skull har Herren återskänkt dig livet. Men du själv, som har f att
34 känna på gisselslag från himmelen, du må för alla förkunna Guds stora makt.» Sedan de hade sagt detta, försvunno de. Och Heliodorus frambar ett
35 offer åt Gud och gjorde stora löften åt den som hade låtit honom behålla livet. Sedan han därefter hade tagit avsked av Onias, drog han med sitt krigsfolk tillbaka till konungen. Och han vittnade inför alla om
36 de gärningar av den högste Guden, som han med egna ögon hade skådat.

När sedan konungen en dags? frågade Heliodorus vem som kunde vara lämplig att ännu en gång sända till Jerusalem, svarade denne: »Om du har
38 någon som är din motståndare, eller någon som stämplar mot din styrelse, så sänd honom dit; du skall då få honom tillbaka gisslad, såframt han alls kommer undan med livet, eftersom förvisso någon gudomlig kraft omhägnar den platsen. Ty han
39 som har sin boning i himmelen, han har själv vård om denna plats och skyddar den; och var och en som kommer dit i ont uppsåt slår och förgör han.»

På detta sätt ändade Helio-
40 dorus' företag, och så gick det till, när tempelskatten blev bevarad.

1.2Mack. 15:12. /15.2Mos. 22:7f./25. 2Mack. 10:29. 11:8. /38,21Vlack. 9:8.

4 KAPITLET.

Jason tillvällar sig översteprästämbetet och inför hedniska seder och bruk. Han undantränges av Menelaus. Denne lyckas få Onias undanröjd, men dock freda sig själv.

den förut omtalade Si-som hade gjort angivelsen om penningarna och förrått sitt fädernesland, ut-spridde det onda ryktet om Onias, att det var denne själv som hade skrämt Heliodorus

2 och anstiftat hela olyckan. Ja, han fördristade sig att kalla honom som var stadens välgörare och sina landsmäns beskyddare och lagens nitiske vårdare för en ränksmidare mot

3 styrelsen. Men när fiendskapen gick så långt att en av Simons betrodda män till och med gjorde sig skyldig till blodsdåd,

4 o ch Ornäs nu insåg huru farlig en sådan tvedräkt kunde bliva, och därtill märkte huru Apollonius, Menesteus' son, ståthållaren i Celesyrien och Fenicien, ytterligare underblåste Simons

5 ondska, då begav han sig åstad till konungen, icke för att uppträda såsom anklagare mot sina landsmän, men i avsikt att främja vad som lände hela folket till gagn,både i det allmänna

6 och i det enskilda. Han förstod nämligen att det skulle vara omöjligt att få frid och rö i de allmänna förhållandena, om icke konungen tog saken i sin hand, och att Simon icke skulle upphöra med sin galenskap.

7 Men när Seleukus hade avlidit och Antiokus, med tillnamnet Epifanes, hade övertagit konungamakten, lyckades Jason, Onias' broder, på bakslugt sätt

tillvälla sig översteprästämb etet, i det att han ingav en skrivelse
8 till konungen och lovade honom tre hundra sextio talenter silver, och därtill ur en annan inkomstkälla åttio talenter. Därjämte
9 utfäste han sig att lämna skriftlig förbindelse på ytterligare ett hundra femtio talenter, om det tillstaddes honom att efter eget gottfinnande

upprätta en anstalt för kroppsövningar och en övningsskola för ynglingar, och att få upptaga Jerusalems invånare såsom medborgare i Antiokia. Sedan konungen hade K givit sitt bifall härtill och Jason så hade fått makten i sina händer, begynte denne genast att omdana sina landsmän efter grekiskt mönster. Han för-11 kastade de förmåner som konungen hade beviljat judarna genom förmedling av Johannes, fader till den Eupolemus som var med bland dem som sändes till romarna, för att ingå vänskap och förbund; han avskaffade ock de lagliga ordningarna och införde nya lagstridiga seder och bruk. Så v. anlade han med vett och vilja just nedanför själva borgen en anstalt för kroppsövningar, och de förnämaste unga männen förmådde han att i grekisk huvudbonad deltaga i övningarna. Och en sådan blomstring \\ nådde det grekiska väsendet, och en så stor omfattning tog övergången till hedniska skick och bruk, i följd av den ogud-aktige och föga överstepräster-ligt sinnade Jasons övermåttan stora skändlighet, att prästerna icke längre brydde sig om att sköta sin tjänst vid altaret,Mackabéerboken

215

2 Mack. 4:28.

utan visade förakt för templet och försummade offren och skyndade åstad för att få vara med om det lagstridiga skådespelet på övningsbanan, så snart tecken hade givits till övning

15 med kastskivan. Det som fäderna räknade såsom något hedrande, det aktade de sålunda för intet; de grekiska utmärkelserna däremot ansågo de vara

16 mycket ärofulla. Fördenskull råkade de ock i svår nöd; de fingo till fiender och plågare just dem vilkas levnadsvanor de så ivrigt efterhärmade, och som

17 de i allt ville likna. Ty att van-vörda de gudomliga lagarna sker icke utan våda. Nej, att så är, det visar vad som efteråt händer.

is Då nu de vart fjärde år återkommande tävlingsspelen firades i Tyrus, i konungens närva-

19 rö, skickade den skändlige Jason såsom ombud från Jerusalem vid spelen några män som hade fått medborgarrätt i Antiokia, för att lämna fram tre hundra drakmer silver till offret åt Herkules. Men de som så skulle lämna fram penningarna bådo att man icke skulle använda dem till offer, utan bestämma dem för någon annan utgift.

20 Dessa penningar skulle alltså enligt avsändarens vilja gå till offret åt Herkules, men tack vare dem som skulle lämna fram penningarna gingo dessa till treroddarfartygens utrustning.

21 Med anledning av konung Filometors tronbestigning blev Apollonius, Menesteus' son, sänd till Egypten. Genom honom fick Antiokus underrättelse om att Filometor hade blivit ovän-

ligt stämd mot hans regering. Han begynte därför att vidtaga mått och steg för att trygga sitt rikes säkerhet. Då han nu för detta ändamål hade begivit sig till Joppe, avlade han också ett besök i Jerusalem. Här fick 22 han ett ståtligt mottagande av Jason och folket i staden och ledsagades ditin under fackelsken och glädjerop. Därefter drog han med sin här till Fenicien.

Men efter tre år sände Jason 23 åstad Menelaus, en broder till den förut nämnde Simon, för att till konungen överlämna de penningar som han hade utlovat, och för att avsluta förhandlingarna angående några nödiga frågor. Denne ställde 24 sig in hos konungen och smickrade honom, under det att han själv uppträdde såsom vore han en mäktig man, och lyckades så få översteprästämbetet överflyttat på sig, i det han överbjöd Jason med tre hundra talenter silver. Sedan han nu 25 hade erhållit konungens fullmakt, vände han tillbaka hem, utan att äga något som gjorde honom värdig översteprästämbetet, men med alla en grym härskares lidelser och ett vilddjurs raseri. Så blev då Jason, 26 som bakslugt hade undanträngt sin egen broder, själv på ett bak-slugt sätt undanträngd av en annan och jagad i landsflykt till ammoniternas land. Menelaus 27 var alltså visserligen i besittning av makten, men fullgjorde icke sina skyldigheter i fråga om de penningar som han hade lovat konungen,' och detta, fastän 28 Sostratus, befälhavaren på borgen, framställde krav på dem;2 Mack. 4:29.

denne ålåg det nämligen att indriva penningavgifterna. På grund härav lät konungen kalla

29 dem båda infpr sig. Menelaus lämnade då kvar såsom ställföreträdare i översteprästämbetet sin broder Lysimakus, So-stratus åter såsom sin ställföreträdare Kr ätes, befälhavaren på Cypern.

30 Så stodo nu sakerna, när ett upplopp inträffade i Tarsus och Mallus, med anledning av att dessa städer hade blivit bortgivna såsom gåva åt Antio-

31 kis, konungens bihustru. Konungen begav sig då med all hast dit, för att ordna förhållandena, och lämnade såsom sin ställföreträdare kvar Androni-kus, en av dem som stodo högst i

32 anseende. Menelaus, som nu ansåg sig hava fått ett gynnsamt tillfälle, tillgrep några av helgedomens guldkärl och förärade dem åt Andronikus; andra sådana hade han just låtit sälja i Tyrus och kringliggande stä-

33 der. När Onias hade fått säker kunskap härom, uttalade han sitt skarpa ogillande därav, sedan han förut hade dragit sig undan till en fridlyst plats i Dafne, det som ligger invid An-

34 tiokia. Menelaus tog på grund härav Andronikus avsides och uppmanade honom att bära hand på Onias. Sedan Andronikus hade låtit övertala sig till att begå ett sådant svek och fått bekräfta detta med edlig försäkran, begav han sig åstad till Onias och lyckades också, fastän han var misstänkt, att, efter avgiven försäkran, övertala denne att lämna sin fristad. Han lät nu ofördröj ligen röja

honom ur vägen, utan att hava någon försyn för vad rätt var. Därför kände också icke alle-3E nast judar, utan jämväl många från de andra folken ovilja och förtrytelse över det orättfärdiga mordet på denne man. Och när se konungen kom tillbaka från Ciliciens landsändar, anförde judarna i staden klagomål över att Onias så hade blivit dräpt utan sak; och jämväl grekerna visade sin avsky över ogärningen. Då blev Antiokus djupt 37 bedrövad, och han rördes till medlidande och tårar på grund av den avlidnes hovsamhet och stora redbarhet; han upptändes 38 av vrede och lät genast taga ifrån Andronikus hans purpurmantel och slita sönder hans kläder, och han lät föra honom omkring genom hela staden, till just den plats där han hade förövat illgärningen mot Onias. Där lät han avrätta mördaren, som sålunda av Herren fick sitt välförtjänta straff.

Men Lysimakus begick, med 39 Menelaus' goda minne, många helgerån i staden, och ryktet härom spridde sig utanför staden. Då samlade sig mängden tillhopa mot Lysimakus, sedan ett stort antal guldkärl redan hade blivit skingrade åt olika håll. Men när folkhoparna, fulla 40 av förbittring, satte sig i rörelse, lät Lysimakus väpna vid pass tre tusen man och gjorde så själv begynnelsen med att bruka våld; därvid hade en viss Hau-ranus ledningen, en man som var långt framskriden i ålder och lika långt i dårskap. Så4i snart de nu märkte att Lysimakus rentav lät det gå tillanfall, grepo somliga av dem stenar, andra grova trästycken, och några togo händerna fulla av askan som låg där, och slungade allt detta om vartannat

42 in bland Lysimakus' folk. På det sättet sårade de många av dem och nedgjorde också några och drevo hela skaran på flykten. Och helgerånaren själv dräpte de invid skattkammaren.

43 Med anledning av vad som hade skett öppnades en rätte-

44 gång mot Menelaus. Och när konungen hade anlänt till Tyrus, förde de tre män som hade blivit ditsända av Stora rådet sin

15 talan inför honom. Men då Menelaus' sak redan syntes förlorad, lovade han Ptolemeus, Dorymenes' son, en ansenlig summa penningar, för att denne skulle söka vinna konungen. I detta syfte förde Ptolemeus konungen bort till en pelargång, under förevändning av att han skulle få svalka sig, och lyckades

17 nu omstämma honom. Och så frikände konungen Menelaus från anklagelserna, denne som var upphovsman till hela skändligheten; men de ömkansvärda männen, som skulle hava blivit frikända såsom icke skyldiga, till och med om de hade haft att föra talan inför skyter, dem

:8 dömde han till döden. Dessa som hade talat till försvar för staden och folket och de heliga kärlen fingo således utan dröjsmål undergå ett oförtjänt straff.

[Q På grund av denna våldsgärning blevo jämväl några tyrier upprörda och betalade utgifterna för deras likbegängelse med stor

>o frikostighet. Men Menelaus fick, till följd av de maktägandes

snikenhet, behålla sin höga ställning; och han uppträdde såsom en stor ränksmidare mot sina egna landsmän, allt under det att han tillväxte i ondska.

1.2Mack. 3:4f. /7.1Mack. 1:10. /9. IMack. 1:14. 2Mack 9:15. /11. IMack. 8:17f. /IS.Vish. 11:16. /26. Vish. 16:1. 2Mack. 9:6. 13:8. /44. 5Mos. 17:6. /45. IMack. 3:38.

5 KAPITLET.

Jason gör ett misslyckat angrepp på Jerusalem. Antiokus anställer ett blodbad i staden och plundrar helgedomen. Apollonius anställer ett nytt blodbad. Judas Mackabeus flyr till öknen.

Vid samma tid företog Antio-1 kus sitt andra krigståg till Egypten. Då hände sig att man 2 i hela staden under vid pass fyrtio dagar såg ryttare, iklädda guldstickade dräkter och väpnade med spjut, spränga fram genom luften i hopar; och mans såg svärd som drogos och avdelade ryttarskaror och anfall som gjordes och sammandrabbningar från ömse sidor; och man såg sköldar svingas och lansar slungas i mängd och pilar flyga och prydnader av guld blixtra, och man såg pansar av allahanda slag. Med an-4 ledning härav bådo alla att synen måtte hava en lyckosam betydelse.

Men sedan ett falskt ryktes hade uppstått, att Antiokus hade avlidit, skaffade sig Jason minst ett tusen man, och med dessa företog han ett oförmodat anfall på staden. Då nu de som voro på muren hade drivits undan och staden slutligen just var nära att intagas, flydde Menelaus till borgen. Nu anställde 6 Jason ett skoningslöst blodbad anfall, grepo somliga av dem stenar, andra grova trästycken, och några togo händerna fulla av askan som låg där, och slungade allt detta om vartannat

42 in bland Lysimakus' folk. På det sättet sårade de många av dem och nedgjorde också några och drevo hela skaran på flykten. Och helgerånaren själv dräpte de invid skattkammaren.

43 Med anledning av vad som hade skett öppnades en rätte-

44 gång mot Menelaus. Och när konungen hade anlänt till Tyrus, förde de tre män som hade blivit ditsända av Stora rådet sin

15 talan inför honom. Men då Menelaus' sak redan syntes förlorad, lovade han Ptolemeus, Dorymenes' son, en ansenlig summa penningar, för att denne skulle söka vinna konungen. I detta syfte förde Ptolemeus konungen bort till en pelargång, under förevändning av att han skulle få svalka sig, och lyckades

17 nu omstämma honom. Och så frikände konungen Menelaus från anklagelserna, denne som var upphovsman till hela skändligheten; men de ömkansvärda männen, som skulle hava blivit frikända såsom icke skyldiga, till och med om de hade haft att föra talan inför skyter, dem

:8 dömde han till döden. Dessa som hade talat till försvar för staden och folket och de heliga kärlen fingo således utan dröjsmål undergå ett oförtjänt straff.

[Q På grund av denna våldsgärning blevo jämväl några tyrier upprörda och betalade utgifterna för deras likbegängelse med stor

>o frikostighet. Men Menelaus fick, till följd av de maktägandes

snikenhet, behålla sin höga ställning; och han uppträdde såsom en stor ränksmidare mot sina egna landsmän, allt under det att han tillväxte i ondska.

1.2Mack. 3:4f. /7.1Mack. 1:10. /9. IMack. 1:14. 2Mack 9:15. /11. IMack. 8:17f. /IS.Vish. 11:16. /26. Vish. 16:1.

2Mack. 9:6. 13:8. /44. 5Mos. 17:6. /45. IMack. 3:38.

5 KAPITLET.

Jason gör ett misslyckat angrepp på Jerusalem. Antiokus anställer ett blodbad i staden och plundrar helgedomen. Apollonius anställer ett nytt blodbad. Judas Mackabeus flyr till öknen.

Vid samma tid företog Antio-1 kus sitt andra krigståg till Egypten. Då hände sig att man 2 i hela staden under vid pass fyrtio dagar såg ryttare, iklädda guldstickade dräkter och väpnade med spjut, spränga fram genom luften i hopar; och mans såg svärd som drogos och avdelade ryttarskaror och anfall som gjordes och sammandrabbningar från ömse sidor; och man såg sköldar svingas och lansar slungas i mängd och pilar flyga och prydnader av guld blixtra, och man såg pansar av allahanda slag. Med an-4 ledning härav bådo alla att synen måtte hava en lyckosam betydelse.

Men sedan ett falskt ryktes hade uppstått, att Antiokus hade avlidit, skaffade sig Jason minst ett tusen man, och med dessa företog han ett oförmodat anfall på staden. Då nu de som voro på muren hade drivits undan och staden slutligen just var nära att intagas, flydde Menelaus till borgen. Nu anställde 6 Jason ett skoningslöst blodbad2 Mack. 5:7.

i staden på sina egna bröder. Han betänkte därvid icke att hans framgång mot stamfrän-derna var den största motgång, utan tyckte sig hembära seger över fiender och icke över lands-

7 män. Men makten lyckades han icke att sätta sig i besittning av; slutet av hans anslag blev i stället att han med skam måste såsom flykting vända tillbaka

still ammoniternas land. Och detta blev änden på hans usla levnad: han blev först kastad i fängelse hos Aretas, arabernas furste, och sedan måste han, förföljd av alla, fly ifrån stad till stad; han blev hatad såsom en avfälling från lagen och avskydd såsom en bödel mot sitt eget land och folk; till sist blev han

9 bortjagad till Egypten. Han som hade tvingat så många att fly ifrån sitt eget land till främmande land, han omkom nu själv i främmande land, sedan han hade farit över till lacede-monierna, i hopp om att hos dem erhålla skydd till följd av

10 frändskapen med dem. Och han som hade låtit kasta ut så många döda kroppar, utan att unna dem någon begravning, han blev själv obegråten, ja, han fick icke en gång någon som helst likbegängelse, ej heller en grav hos sina fäder.

11 När underrättelse nådde konungen om vad som hade hänt, fick han den föreställningen att Judeen var på väg att avfalla. Därför bröt han upp från Egypten, vild av vrede, och intog

12 staden med vapenmakt. Och han befallde sitt krigsfolk att utan försköning hugga ned dem som kommo i deras väg octi att

dräpa dem som flydde upp i husen. Så pågick där ett blod-13 bad på unga och gamla; man avlivade minderåriga och kvinnor och barn, man slaktade jungfrur och spenabarn. Åttio 14 tusen människor gingo förlorade under sammanlagt allenast tre dagar: fyrtio tusen dräptes under handgemänget, och ett lika stort antal såldes såsom trälar. Men konungen lät sig icke nöja 15 härmed; han fördristade sig ock att träda in i den helgedom som var den heligaste på hela jorden, vägledd av Menelaus, denne som hade förrått både lagen och sitt fädernesland. Med sina orena händer togie han de heliga kärlen; och de skänker som många konungar hade låtit ställa upp där, för att förhöja den heliga platsens glans och ära, dem släpade han bort med sina besudlade händer. Och Antiokus förhävde sig där-17 över i sitt sinne och betänkte icke att Herren till en kort tid vredgades på stadens invånare för deras synders skull, och att det var därför som den heliga platsen nu blev prisgiven. Men is om det icke hade varit så, att de förut voro insnärjda i en mängd synder, så skulle konungen, när han trängde ditin, strax hava genom

gisselslag blivit tvingad att uppgiva sitt fräcka dåd, alldeles såsom det gick med Heliodorus, när han av konung
Seleukus hade blivit sänd åstad för att besiktiga skattkammaren. Men Herren 19 hade icke utvalt folket för
platsens skull, utan platsen för folkets skull. Därför blev också 20 platsen, sedan den hade fåttvara med om de
olyckor som drabbade folket, själv omsider delaktig av de välgärningar som detta fick röna; och sedan den hade
råkat i fiendehand till följd av den Allsmäktiges vrede, blev den, när den store härskaren åter hade blivit folket
nådig, med all heder upprättad igen.

21 Antiokus förde alltså bort ett tusen åtta hundra talenter ur helgedomen och drog så med all hast därifrån till
Antiokia. Och nu trodde han i sitt högmod att han kunde göra land till hav, och hav till land; så stor var hans
hjärtas förhävelse.

22 Han lämnade också kvar uppsyningsrnan för att plåga folket: i Jerusalem Filippus, till börden en frygier,
vilken betedde sig ännu grymmare än den som

23 hade tillsatt honom, och på Garisini Andronikus. Utom dessa lämnade han ock kvar Menelaus, som utövade
ett ännu värre förtryck mot sina landsmän än

24 de övriga. Och i sitt hätska sinnelag mot judarna sände konungen åstad Apollonius, befälhavaren över
mysierna, i spetsen för en krigshär på tjugutvå tusen man, med befallning att hugga ned alla vapenföra män och
att sälja kvinnor och min-

25 deråriga. Sedan denne hade kommit till Jerusalem, hycklade han fredliga avsikter och höll sig stilla, till dess
den heliga sabbatsdagen var inne. Men när han nu såg huru judarna den dagen höllo sig overksamma, befallde
han sitt folk att ställa upp sig

26 i vapen. Alla dem som då gingo ut ur staden för att se vad som tilldrog sig lät han nu på en gång nedgöra.
Därefter ryckte

han under vapen skyndsamt in i staden och bragte en stor mängd människor om livet. Men Judas, som ock
kallades 27 Mackabeus, drog sig undan till öknen tillika med ett tiotal andra. Där levde han, jämte dem som voro
med honom, bland bergen såsom de vilda djuren; och de livnärde sig hela tiden med vad som växte på marken.
Detta gjorde de för att icke ådraga sig besmittelse såsom de övriga.

I.Dan. ll:25f. IMack. l:16f. /7. 2Mack. 4:26. /9.1Mack. 12:7, 21. ll.lMack. l:20f. /18.2Mack. 3:25f. 21.2Mack. 9:8. /SS.lMack. 1:51. 24.1Mack. 1:29. 2Mack. 3:5. 4:4. 25.2Mos. 20:10. /27.1Mack. 2:27f. 2Mack. 10:6. Hebr. 11:38.

6 KAPITLET.

Åtgärder för att tvinga judarna att antaga hedniska seder och bruk. Förföljelser mot de lagtrogna. Eleasars martyrdöd.

Icke lång tid därefter sände ko-1 nungen åstad en gammal man, en atenare, för att tvinga judarna att övergiva
sina fäders lag och att upphöra med att leva efter Guds lag. Han skulle där- 2 jämte oskära templet i Jerusalem
och inviga det åt den olympiske Jupiter, så ock templet på Ga-risim åt den Jupiter som var gästvänskapens
beskyddare, eftersom de som bodde på den platsen hade ett så gästvänligt sinnelag. Ett sådant ondskans 3 anlopp
kändes jämväl för den stora mängden svårt och olidligt. Ty i liderliga, vilda säll- 4 skåp uppfyllde hedningarna
helgedomen; de levde i sus och dus tillsammans med skökor och hade i de heliga förgårdarna umgänge med
kvinnor och förde vara med om de olyckor som drabbade folket, själv omsider delaktig av de välgärningar som
detta fick röna; och sedan den hade råkat i fiendehand till följd av den Allsmäktiges vrede, blev den, när den
store härskaren åter hade blivit folket nådig, med all heder upprättad igen.

21 Antiokus förde alltså bort ett tusen åtta hundra talenter ur helgedomen och drog så med all hast därifrån till
Antiokia. Och nu trodde han i sitt högmod att han kunde göra land till hav, och hav till land; så stor var hans
hjärtas förhävelse.

22 Han lämnade också kvar uppsyningsrnan för att plåga folket: i Jerusalem Filippus, till börden en frygier, vilken betedde sig ännu grymmare än den som

23 hade tillsatt honom, och på Garisini Andronikus. Utom dessa lämnade han ock kvar Menelaus, som utövade ett ännu värre förtryck mot sina landsmän än

24 de övriga. Och i sitt hätska sinnelag mot judarna sände konungen åstad Apollonius, befälhavaren över mysierna, i spetsen för en krigshär på tjugutvå tusen man, med befallning att hugga ned alla vapenföra män och att sälja kvinnor och min-

25 deråriga. Sedan denne hade kommit till Jerusalem, hycklade han fredliga avsikter och höll sig stilla, till dess den heliga sabbatsdagen var inne. Men när han nu såg huru judarna den dagen höllo sig overksamma, befallde han sitt folk att ställa upp sig

26 i vapen. Alla dem som då gingo ut ur staden för att se vad som tilldrog sig lät han nu på en gång nedgöra. Därefter ryckte

han under vapen skyndsamt in i staden och bragte en stor mängd människor om livet. Men Judas, som ock kallades 27 Mackabeus, drog sig undan till öknen tillika med ett tiotal andra. Där levde han, jämte dem som voro med honom, bland bergen såsom de vilda djuren; och de livnärde sig hela tiden med vad som växte på marken. Detta gjorde de för att icke ådraga sig besmittelse såsom de övriga.

I.Dan. ll:25f. IMack. l:16f. /7. 2Mack. 4:26. /9.1Mack. 12:7, 21. ll.lMack. l:20f. /18.2Mack. 3:25f. 21.2Mack. 9:8. /SS.lMack. 1:51. 24.1Mack. 1:29. 2Mack. 3:5. 4:4. 25.2Mos. 20:10. /27.1Mack. 2:27f. 2Mack. 10:6. Hebr. 11:38.

6 KAPITLET.

Åtgärder för att tvinga judarna att antaga hedniska seder och bruk. Förföljelser mot de lagtrogna. Eleasars martyrdöd.

Icke lång tid därefter sände ko-1 nungen åstad en gammal man, en atenare, för att tvinga judarna att övergiva sina fäders lag och att upphöra med att leva efter Guds lag. Han skulle där- 2 jämte oskära templet i Jerusalem och inviga det åt den olympiske Jupiter, så ock templet på Ga-risim åt den Jupiter som var gästvänskapens beskyddare, eftersom de som bodde på den platsen hade ett så gästvänligt sinnelag. Ett sådant ondskans 3 anlopp kändes jämväl för den stora mängden svårt och olidligt. Ty i liderliga, vilda säll- 4 skåp uppfyllde hedningarna helgedomen; de levde i sus och dus tillsammans med skökor och hade i de heliga förgårdarna umgänge med kvinnor och förde2 Mack. 6:5.

därtill med sig ditin otillbörliga

5 ting. Och altaret var uppfyllt med otillåtna offer, sådana som

6 voro förbjudna i lagen. Man fick icke längre hålla sabbat eller taga de fäderneärvda högtiderna i akt; ja, man fick icke

7 alls bekänna sig vara jude. Och på konungens födelsedag, som firades i var månad, drevs folket med grymt tvång till att deltaga i offermåltiderna; och vid Backusfesten tvingades de att med murgrönskrans på huvudet gå med i festtåget

still Backus' ära. En förordning utgick också, på Ptole-meus' inrådan, till de närmast belägna grekiska städerna, att man där skulle gå till väga mot judarna på samma sätt och tvinga dem att deltaga i offer-

9 måltiderna, men att man skulle dräpa alla dem som icke ville besluta sig för att antaga grekiska seder och bruk.

Ja, man kunde nu tydligt se

10 vilket elände som rådde där. Så blevo en gång två kvinnor som hade låtit omskära sina gossebarn hämtade fram; och man hängde de späda barnen vid deras bröst och förde sedan mödrarna i allas åsyn omkring i staden och störtade dem slut-

11 ligen utför muren. Och andra, som hade skyndat tillsammans till grottorna där i närheten för att obemärkt fira den sjunde dagen, men som hade blivit förrådda för Filippus, blevo allasammans innebrända, därför att de på grund av den höga dagens härlighet hyste betänkligheter mot att försvara sig.

12 Nu vill jag uppmana alla dem som få denna bok i sina händer

att icke bliva modfällda till följd av sådana olyckor, men att i stället besinna att hemsökelserna icke syfta till vårt folks fördärv, utan tvärtom tjäna till dess fostran. Också är det ett bevis på 13 stor nåd att de gudlösa icke under lång tid få gå fria, utan med hast drabbas av sitt straff. När det gäller andra folk, väntar 14 väl Herren i sin långmodighet med att tukta dem, till dess de hava hunnit fylla sina synders mått; men med oss har han däremot icke velat handla på samma sätt. Han vill ju icke att vi 15 i vår synd skola gå till den yttersta gränsen, för att han sedan skall nödgas straffa oss. Därför ie undandrager han oss aldrig sin barmhärtighet, och han övergiver icke sitt folk, om han än fostrar det genom olyckor. Dock, 17 detta vare oss sagt allenast såsom en erinran. Efter detta korta avb rrott vilja vi nu åtgå till berättelsen.

En viss Eleasar, som hörde 18 till de förnämsta bland de skriftlärde, en redan till hög ålder kommen man med mycket vördnadsbjudande utseende, tvingades att öppna munnen för att äta svinkött. Men eftersom 19 han hellre ville dö med ära än leva i skam, spottade han först ut köttet och gick sedan frivilligt fram mot pinbänken' på 20 det sätt som det hövdes alla dem att vandra en sådan väg, vilka hade mod till att visa ifrån sig det som icke är tillstått att smaka, vore det ock för att få behålla livet. Men 21 då nu de som skulle hava tillsyn över den lagstridiga offermåltiden sedan länge voro be-kanta med den gamle mannen, förde de honom avsides och uppmanade honom att låta skaffa dit kött som han hade lov till att förtära, och som han själv hade tillrett, men låtsa, som om han åte av det offerkött som konungen hade påbjudit.

22 Om han så gjorde, skulle han bliva befriad från dödsstraffet och tack vare den gamla vänskapen med dem få röna detta

23 prov på välvilja. Men han fattade nu ett ädelt beslut, ett sådant som hövdes hans år, och den värdighet som var förenad med hans höga ålder, och de grå hår som han hade vunnit med ära, och hans rättsinniga vandel allt ifrån ungdomen, ja, än mer, ett sådant som överensstämde med den heliga, av Gud inrättade lagordningen. I det han begärde att utan dröjsmål bliva sänd till dödsriket, för-

24 klarade han öppet: »Det vore ju icke värdigt en ålder, sådan som min, att hyckla och därigenom komma många av de unga att tro att den nittioårige Eleasar hade övergått till heden-

25 domen. På det sättet skulle jag ju föra också dem på avvägar genom mitt hyckleri och draga skam och vanära över mina grå hår, allenast för att ännu få leva en helt kort och obetydlig

26 tid. Ty om jag än för tillfället undslipper det straff som människor utkräva, så skall jag dock varken såsom levande eller såsom död kunna fly undan den

27 Allsmäktiges hand. Därför vill jag nu modigt skiljas ifrån livet och så visa mig värdig min höga

28 ålder1 och lämna de unga ett ädelt föredöme huru man bör

villigt och med ädelt mod gå en skön död till mötes för den höga och heliga lagen.» Han fick icke säga mer, förrän han strax släpades till pinbänken, i det att de 29 som förde honom bort nu förändrade sin kort förut visade välvilja till ovilja, eftersom de ansågo de ord som han nyss hade uttalat vittna om vanvett. Då han nu var nära att upp-30 giva andan under slagen, drog han en djup suck och sade: »Herren, som äger den heliga kunskapen, han vet väl, att fastän jag kunde bliva befriad från dödsstraffet, jag genom gisselslagen utstår grymma kval i min kropp, men att jag i min själ med glädje lider detta, därför att jag fruktar honom.» På 31 detta sätt slutade alltså denne man sina dagar och efterlämnade så i sin död ett föredöme i ädelt mod och ett minnesvärt exempel på

manlig dygd, icke allenast åt de unga, utan ock åt den stora hopen av sitt folk.

l.lMack. l:44f. /2.Dan. 11:31. IMack. 1:54. /4.Ps. 74:4. /lO.lMack. l:60f. /ll.lMack. 2:32f. 2Mack. 5:22. IS.Judit 8:27. Vish. 11:10. 12:22. IKor. 11:32. Hebr. 12:7. /14.1Mos. 15:16. Dan. 8:23. ITess. 2:16. /16. Job 5:17. Ords. 3:llf. Jes. 54:7. Klag. 3:22. /18.5Mos. 14:8. /26. Vish. 16:15. Matt. 10:28. Hebr. 10:31.

7 KAPITLET.

Sju bröder och deras moder pinas till döds för sin vägran att bryta lagens föreskrifter.

Det hände sig ock att sju i bröder, tillika med deras moder, blevo gripna, och att konungen genom misshandling med gissel och remmar sökte tvinga dem att smaka av det förbjudna svinköttet. Men en 2 kanta med den gamle mannen, förde de honom avsides och uppmanade honom att låta skaffa dit kött som han hade lov till att förtära, och som han själv hade tillrett, men låtsa, som om han åte av det offerkött som konungen hade påbjudit.

22 Om han så gjorde, skulle han bliva befriad från dödsstraffet och tack vare den gamla vänskapen med dem få röna detta

23 prov på välvilja. Men han fattade nu ett ädelt beslut, ett sådant som hövdes hans år, och den värdighet som var förenad med hans höga ålder, och de grå hår som han hade vunnit med ära, och hans rättsinniga vandel allt ifrån ungdomen, ja, än mer, ett sådant som överensstämde med den heliga, av Gud inrättade lagordningen. I det han begärde att utan dröjsmål bliva sänd till dödsriket, för-

24 klarade han öppet: »Det vore ju icke värdigt en ålder, sådan som min, att hyckla och därigenom komma många av de unga att tro att den nittioårige Eleasar hade övergått till heden-

25 domen. På det sättet skulle jag ju föra också dem på avvägar genom mitt hyckleri och draga skam och vanära över mina grå hår, allenast för att ännu få leva en helt kort och obetydlig

26 tid. Ty om jag än för tillfället undslipper det straff som människor utkräva, så skall jag dock varken såsom levande eller såsom död kunna fly undan den

27 Allsmäktiges hand. Därför vill jag nu modigt skiljas ifrån livet och så visa mig värdig min höga

28 ålder1 och lämna de unga ett ädelt föredöme huru man bör

villigt och med ädelt mod gå en skön död till mötes för den höga och heliga lagen.» Han fick icke säga mer, förrän han strax släpades till pinbänken, i det att de 29 som förde honom bort nu förändrade sin kort förut visade välvilja till ovilja, eftersom de ansågo de ord som han nyss hade uttalat vittna om vanvett. Då han nu var nära att upp-30 giva andan under slagen, drog han en djup suck och sade: »Herren, som äger den heliga kunskapen, han vet väl, att fastän jag kunde bliva befriad från dödsstraffet, jag genom gisselslagen utstår grymma kval i min kropp, men att jag i min själ med glädje lider detta, därför att jag fruktar honom.» På 31 detta sätt slutade alltså denne man sina dagar och efterlämnade så i sin död ett föredöme i ädelt mod och ett minnesvärt exempel på manlig dygd, icke allenast åt de unga, utan ock åt den stora hopen av sitt folk.

l.lMack. l:44f. /2.Dan. 11:31. IMack. 1:54. /4.Ps. 74:4. /lO.lMack. l:60f. /ll.lMack. 2:32f. 2Mack. 5:22. IS.Judit 8:27. Vish. 11:10. 12:22. IKor. 11:32. Hebr. 12:7. /14.1Mos. 15:16. Dan. 8:23. ITess. 2:16. /16. Job 5:17. Ords. 3:llf. Jes. 54:7. Klag. 3:22. /18.5Mos. 14:8. /26. Vish. 16:15. Matt. 10:28. Hebr. 10:31.

7 KAPITLET.

Sju bröder och deras moder pinas till döds för sin vägran att bryta lagens föreskrifter.

Det hände sig ock att sju i bröder, tillika med deras moder, blevo gripna, och att konungen genom misshandling med gissel och remmar sökte tvinga dem att smaka av det förbjudna svinköttet. Men en 22 Mack. 7:3.

av dem tog i allas namn till orda och sade: »Vad vill du fråga oss om, och vad vill du få veta av oss? Vi äro ju redo att dö, hellre än att vi skulle

3 överträda våra fäders lag.» Då blev konungen upptänd av vrede och gav befallning om att låta hetta upp pannor och kitt-

4 lar. Sedan man nu of or dr ö j ligen hade gjort detta, befallde han att man skulle skära av tungan på den som hade fört ordet och draga av honom huvud-svalen och lemlästa honom, medan hans bröder och modern

5 sågo på. Och när han var helt och hållet stympad, blev han, medan han ännu var vid liv, på konungens befallning buren till elden och stekt i en panna. Då nu oset från pannan spridde sig vida omkring, manade de övriga, tillika med modern, varandra att med ädelt mod lida döden;

6 de sade: »Herren Gud ser till detta, och han skall förvisso förbarma sig över oss, såsom Moses gav till känna i den sång i vilken han öppet vittnade mot folket, när han sade:

'Och över sina tjänare skall han förbarma sig/»

7 Då nu den förste på detta sätt hade gått hädan, förde de fram den andre för att likaledes skymfligt pinas. Och sedan de hade flått av honom huvud-svalen med håret, frågade de honom: »Vill du äta, förrän din kropp styckas sönder, lem för

8 lem?» Men han svarade på sina fäders tungomål och sade: »Nej, det vill jag icke.» Fördenskull fick också denne undergå den återstående misshandlingen, han

likasom den förste. Men då han 9 var nära att uppgiva andan, sade han: »Du niding, du tager oss väl bort ifrån detta livet, men hela världens konung skall låta oss, som hava dött till försvar för hans lag, uppstå till ett nytt, ett evigt liv.»

Efter honom blev den tredjeio skymfligt pinad, och när han så blev befalld, räckte han strax ut sin tunga och sträckte likaledes oförfärat fram händerna ' och sade med ädelt mod: »Från n himmelen har jag fått dessa lemmar, och för Hans lags skull räknar jag dem för ringa, och av Honom hoppas jag att en gång få dem tillbaka igen.» Nu 12 måste konungen själv och hans män häpna över ynglingens mod och förundra sig över huru han aktade kvalen för intet.

Sedan också denne hade skilts 13 hädan, misshandlade och pinade de den fjärde på samma sätt. Och då han var nära att dö, sade 14 han så: »Det är en stor tröst, när man måste dö för människohand, att då få hysa det av Gud ingivna hoppet att genom honom få uppstå igen. Men för dig skall det icke finnas någon uppståndelse till liv.»

Omedelbart därefter förde de 15 fram den femte och misshandlade honom. Men han såg på 16 konungen och sade: »Eftersom du har makt bland människor, gör du, fastän du är dödlig, vad du vill. Mena dock icke att vårt folk är övergivet av Gud. Fortsätt du blott, så skall du 17 få skåda hans stora makt, huru han skall plåga dig och dina efterkommande.»

18 Efter honom förde de fram den sjätte, och när han höll på att dö, sade han: »Bedrag icke fåfängt dig själv. Ty det är genom vårt eget förvållande som vi måste lida detta, eftersom vi hava syndat mot vår Gud. Det är därför som dessa förundransvärda hemsökelser hava drab-

19 båt oss; men tro icke att du själv skall undgå ditt straff, du som har företagit dig att strida mot Gud.»

20 Men i all synnerhet visade sig modern beundransvärd och förtjänt av ett gott eftermäle. Ty fastän hon under en enda dag fick se sju söner berövas livet, uthärdade hon det dock med modigt sinne, därför att hon hade sitt hopp till Herren.

21 Var och en av dem uppmuntrade hon på fädernas tungomål, i det hon själv var uppfylld av ett ädelt tänkesätt

och styrkte sitt kvinnliga hjärta genom manligt mod. Hon sade till

22 dem: »Jag vet icke på vad sätt I haven blivit till i mitt sköte; det är ju icke jag som har skänkt eder ande och liv eller i sin rätta ordning sammanfogat grundämnena i vars och ens kropp.

23 Så skall då ock förvisso världens skapare, han som har danat människan och frambragt alla varelser, så att de hava blivit till, i sin barmhärtighet en gång giva eder anden och livet tillbaka, så visst som I nu räknen eder själva ringa för hans lags skull.»

24 Antiokus trodde visserligen att hon föraktade honom, och

l misstänkte att hon förde smäd-I ligt tal. Men eftersom den yng-[st e ännu återstod, sökte han

icke endast övertala honom med vänliga ord, utan gav honom också på samma gång edlig försäkran om att han skulle göra honom rik och lycklig, så ock upptaga honom bland sina vänner och anförtro honom ämbeten, om han allenast ville övergiva sina fäders lag. Men då 25 ynglingen icke alls aktade härpå, lät konungen kalla till sig modern och uppmanade henne att giva sin unge son ett råd som ledde till dennes räddning. På hans 26 enträgna uppmaningar åtog hon sig slutligen att söka övertala sin son. Hon lutade sig nu 27 fram mot honom, och i det hon drev gäck med den grymme tyrannen, talade hon på fädernas tungomål sålunda: »Min son, hav förbarmande med mig, som i nio månader har burit dig under mitt hjärta och i tre år har givit dig di, och som under trogen omvårdnad har fostrat dig och lett dig ända till den ålder du nu har. Jag beder dig, 28 mitt barn, lyft upp dina ögon och se på himmelen och jorden, och betrakta allt som finnes där, och betänk att Gud icke har gjort detta av något som fanns förut, och att människan bliver till på samma sätt. Så 29 frukta nu icke för denne bödel, utan visa dig värdig dina bröder, och lid villigt döden, på det att jag genom Guds barmhärtighet må få dig igen tillsammans med dina bröder.»

Innan hon ännu hade slutat 30 att tala, sade ynglingen: »Vad vanten I på? Jag vill icke hörsamma konungens bud, utan jag lyssnar till budet i den lag som genom Moses blev given åt31 våra fäder. Men du som har gjort hebreerna allt upptänkligt ont, du skall icke kunna und-

32 komma Guds hand. Vi lida ju

33 för våra synders skull. Men om än den levande Guden, vår Herre, till vår tuktan och fostran har vredgats på oss för en kort tid, så skall han dock åter bliva

34 sina tjänare nådig. Men du, ogudaktige, du som i skändlighet överträffar alla andra, förhävdig icke fåfängt, uppblåst av ovissa förhoppningar, då du nu har lyft din hand mot himmelens

35 barn. Ännu har du dock icke undflytt den allsmäktige och

36 allseende Gudens dom. Ty nu hava våra bröder, sedan de hava utstått ett kort lidande, efter Guds löfte fått dricka av evigt flödande liv; men du skall genom Guds dom få skörda det rättvisa straffet för ditt över-

37 mod. Jag offrar nu, likasom mina bröder, liv och blod för våra fäders lag, i det jag anropar Gud att han inom kort ville bliva vårt folk nådig, men nödga dig att under plågor och kval öppet bekänna att han allena

38 är Gud, och beder att den Allsmäktiges vrede, som med rätta har kommit över hela vårt folk, må stanna vid mig och mina bröder.»

39 Nu blev konungen upptänd av vrede, och i sin förbittring över hans gäckande tal förfor han ännu grymmare med ho-

40 nom än med de övriga. Så skildes också han hädan i renhet och under full förtröstan

41 på Herren. Sist, efter sina söner, fick ock modern ända sitt liv.

42 Härmed må det vara nog

berättat om de hedniska offermåltiderna och de övermåttan svåra våldsgärningarna.

1.2Mack. 6:18. Hebr. ll:36f. /3. Dan. 3:19. /6.5Mos. 31:19. 32:36. 9.Job 19:25f. Jes. 26:19. Dan. 12:2. Joh. 5:28f. Apg. 24:15. l Kor. 15:52f. ITess. 4:16. Hebr. 11:35. /ll.Job 10:8. Ps.l39:13f. 2Mack. 14:46. 16.2Mack. 6:16. Joh. 19:11. /17. 2Mos. 20:5. 2Mack. 14:2. /gg.Pred. 11:5. /23.Matt. 10:39. Joh. 12:25. 24.1Mack. 2:18. Se V ä n i Ord-förld. /28. Hebr. 11:3. /33.Vish. 3:5. IMack. 1:64. /38.Vish. 3:4. 37.Ps. 83:19. IMack. 6:llf. 2Mack. 9:5f., 12f.

8 KAPITLET.

Judas Mackabeus samlar en här och vinner en stor seger över Nikanor och ytterligare en seger över Timoteus och Backides.

Men Judas, som ock kallades l Mackabeus, och hans anhängare smögo sig obemärkt in i byarna och uppmanade
sina stamfränder att sluta sig till dem; och de upptogo bland sig dem som höllo fast vid judendomen och lyckades
så att samla vid pass sex tusen man. Och de 2 anropade Herren att han ville se till det av alla förtrampade folket
och jämväl förbarma sig över templet, som hade blivit oskärat av ogudaktiga människor, och att han likaledes
ville 3 hava misskund med den av förödelse hemsökta staden, som nu var nära att bliva jämnad med marken, och
höra det rop som från allt det utgjutna blodet uppsteg till honom; så ock 4 att han ville komma ihåg huru de
oskyldiga små barnen orättfärdigt hade blivit dräpta, och huru man hade hädat hans namn, och låta sin avsky för
dessa ogärningar bliva uppenbar. 31 våra fäder. Men du som har gjort hebreerna allt upptänkligt ont, du skall
icke kunna und-

32 komma Guds hand. Vi lida ju

33 för våra synders skull. Men om än den levande Guden, vår Herre, till vår tuktan och fostran har vredgats på oss för en kort tid, så skall han dock åter bliva

34 sina tjänare nådig. Men du, ogudaktige, du som i skändlighet överträffar alla andra, förhävdig icke fåfängt, uppblåst av ovissa förhoppningar, då du nu har lyft din hand mot himmelens

35 barn. Ännu har du dock icke undflytt den allsmäktige och

36 allseende Gudens dom. Ty nu hava våra bröder, sedan de hava utstått ett kort lidande, efter Guds löfte fått dricka av evigt flödande liv; men du skall genom Guds dom få skörda det rättvisa straffet för ditt över-

37 mod. Jag offrar nu, likasom mina bröder, liv och blod för våra fäders lag, i det jag anropar Gud att han inom kort ville bliva vårt folk nådig, men nödga dig att under plågor och kval öppet bekänna att han allena

38 är Gud, och beder att den Allsmäktiges vrede, som med rätta har kommit över hela vårt folk, må stanna vid mig och mina bröder.»

39 Nu blev konungen upptänd av vrede, och i sin förbittring över hans gäckande tal förfor han ännu grymmare med ho-

40 nom än med de övriga. Så skildes också han hädan i renhet och under full förtröstan

41 på Herren. Sist, efter sina söner, fick ock modern ända sitt liv.

42 Härmed må det vara nog

berättat om de hedniska offermåltiderna och de övermåttan svåra våldsgärningarna.

1.2Mack. 6:18. Hebr. ll:36f. /3. Dan. 3:19. /6.5Mos. 31:19. 32:36. 9.Job 19:25f. Jes. 26:19. Dan. 12:2. Joh. 5:28f. Apg. 24:15. l Kor. 15:52f. ITess. 4:16. Hebr. 11:35. /ll.Job 10:8. Ps.l39:13f. 2Mack. 14:46. 16.2Mack. 6:16. Joh. 19:11. /17. 2Mos. 20:5. 2Mack. 14:2. /gg.Pred. 11:5. /23.Matt. 10:39. Joh. 12:25. 24.1Mack. 2:18. Se V ä n i Ord-förld. /28. Hebr. 11:3. /33.Vish. 3:5. IMack. 1:64. /38.Vish. 3:4. 37.Ps. 83:19. IMack. 6:llf. 2Mack. 9:5f., 12f.

8 KAPITLET.

Judas Mackabeus samlar en här och vinner en stor seger över Nikanor och ytterligare en seger över Timoteus och

Backides.

Men Judas, som ock kallades l Mackabeus, och hans anhängare smögo sig obemärkt in i byarna och uppmanade sina stamfränder att sluta sig till dem; och de upptogo bland sig dem som höllo fast vid judendomen och lyckades så att samla vid pass sex tusen man. Och de 2 anropade Herren att han ville se till det av alla förtrampade folket och jämväl förbarma sig över templet, som hade blivit oskärat av ogudaktiga människor, och att han likaledes ville 3 hava misskund med den av förödelse hemsökta staden, som nu var nära att bliva jämnad med marken, och höra det rop som från allt det utgjutna blodet uppsteg till honom; så ock 4 att han ville komma ihåg huru de oskyldiga små barnen orättfärdigt hade blivit dräpta, och huru man hade hädat hans namn, och låta sin avsky för dessa ogärningar bliva uppenbar.Mackabéerboken

Sedan Mackabeus så hade fått en här samlad, kunde hedningarna icke längre hålla stånd mot honom, eftersom Herrens vrede nu hade förbytts i miss-

6 kund. Han kom oförmodat tågande och brände städer och byar, och han satte sig i besittning av lämpliga platser och slog mycket stora fiendeskaror

7 på flykten; och för dylika anfall tog han vanligen nätterna till hjälp. Och ryktet om hans stora tapperhet spridde sig överallt.

När Filippus märkte att Judas på kort tid hade haft sådan framgång, och att han vann allt flera fördelar, skrev han till Ptolemeus, ståthållaren i Cele-syrien och Fenicien, att denne skulle komma kunungens sak

9 till hjälp. Ptolemeus utsåg då strax Nikanor, Patroklus' son, en av konungens främsta vänner, och sände honom åstad, i spetsen för en här på icke mindre än tjugu tusen man, vilken var sammansatt av allahanda folkslag, på det att han skulle tillintetgöra hela det judiska folket. Och vid hans sida ställdes Gorgias, en härhövitsman, som var väl förfaren i krigiska värv.

Nikanor beslöt sig nu för att genom försäljning av de fångar som han hoppades att taga bland judarna skaffa konungen medel till hela den gärd på två tusen talenter, som denne hade

i att erlägga till romarna. Han sände därför strax bud till städerna vid havskusten och inbjöd invånarna att köpa upp judiska trälar, under löfte om att lämna nittio stycken för en talent, allt detta utan att ana

det straff som i en snar framtid väntade honom från den Allsmäktige.

När underrättelsen om att 12 Nikanor var i antågande nådde Judas, meddelade han sitt folk att den fientliga hären befann sig i närheten. Då smögo sig de 13 som voro modstulna, eller som icke satte sin lit till Guds rättfärdighet så småningom bort och begåvo sig därifrån. Men 14 de övriga sålde allt vad de ännu hade kvar, och bådo tillika till Herren att han ville frälsa dem som den gudlöse Nikanor hade sålt, redan innan de hade drabbat samman, och att han ville 15 göra detta, om icke för deras skull, så dock för de förbunds skull som han hade ingått med deras fäder, och därför att de hade fått bliva uppkallade efter hans höga och härliga namn.

Mackabeus samlade nu sitt 16 folk, som uppgick till sex tusen man, och förmanade dem att icke låta skrämma sig av fienderna eller frukta för den stora mängden av hedningar som tvärt emot all rätt kommo tågande mot dem, utan att i stället med ädelt mod gå till kampen. Han förmanade dem 17 att därvid ställa för sina ögon det våld som dessa brottsligt hade övat mot den heliga platsen, så ock den skymfliga och grymma behandling som de hade låtit staden undergå, och därtill huru deras fäderneärvda ordning hade blivit avskaffad. »Ty», sade han, »de förlita sigis på vapen och djärva (^åd, men vi förlita oss på den allsmäktige Guden, som med en enda vink förmår slå ned icke allenast dem2 Mack. 8:19.

som rycka fram mot oss, utan

19 ock hela världen.» Och han förtäljde ytterligare för dem om de tillfällen då Gud hade kommit med sin hjälp i fädernas dagar, både på Sennakerims tid, då när de ett hundra

20 åttiofem tusen omkommo, och under den strid som i Babylonien utkämpades mot galaterna. Då hade de, fastän de tillhopa utgjorde allenast åtta tusen man, jämte fyra tusen macedonier dragit ut i striden; och de åtta tusen hade då, medan macedonierna intet kunde uträtta, nedgjort de ett hundra tjugu tusen, tack vare det bistånd som beskärdes dem från himmelen, och vunnit stort byte.

21 Sedan han genom dessa ord hade ingjutit tillförsikt hos dem och gjort dem villiga att dö till försvar för lagen och fäderneslandet, indelade han sin här i

22 fyra avdelningar1 och satte sina bröder Simon, Josef och Jonatan i spetsen för var sin skara, så att var och en fick befälet över

23 ett tusen fem hundra man. Tilllika bjöd han Eleasar att bland dem föreläsa den heliga boken och gav sedan denna lösen: »Med Guds hjälp.» Därefter satte han sig själv i spetsen för den första avdelningen och gick till

24 anfall mot Nikanor. Och den Allsmäktige kom dem till hjälp i striden, så att de dräpte över nio tusen fiender och svårt sårade och lemlästade största delen av Nikanors här och tvingade alla de övriga att gripa

25 till flykten. Och de togo penningarna ifrån dem som hade kommit tillstädes för att köpa

dem själva; och de förföljde fienderna ett långt stycke, till dess den knappa tiden nödgade dem att vända om. Ty
det var 26 dagen före sabbaten, och därför ville de icke längre fortfara med att sätta efter dem. Men 27 de
samlade tillhopa fiendernas vapen och klädde av de fallna fienderna deras rustningar. Sedan firade de sabbaten och lovade och tackade storligen Herren, som hade bevarat dem intill den dagen och nu hade begynt att visa dem
barmhärtighet. Men efter sabbaten ut- 28 skiftade de av bytet åt dem som hade lidit någon skada och åt änkorna
och de faderlösa; återstoden fördelade de mellan sig själva och sina barn. Och 29 när de hade fullgjort detta,
höllo de gemensamt bön och bådo Herren, den barmhärtige, att han åter ville av allt hjärta bliva sina tjänare nådig.

När de senare stötte samman 30 med Timoteus' och Backides' folk, nedgjorde de över tjugu tusen man av dem. Och de satte sig i besittning av flera mycket högt belägna fästningar; och de utskiftade rikligt byte. Därvid gåvo de åt dem som hade lidit någon skada och åt de faderlösa och änkorna, och därtill åt åldringarna, lika mycket som
de själva behöllo. Och 31 sedan de hade samlat tillhopa fiendernas vapen, lade de alltsammans omsorgsfullt i
förvar på därför lämpliga platser; men återstoden av bytet förde de till Jerusalem. Och de avlivade 3; Fylarkes,
som hörde till Timoteus' närmaste män, en övermåttan ogudaktig människa,som hade tillfogat judarna mycket lidande. Och när de höllo segerfest hemma i Jerusalem, läto de dem som hade bränt upp de heliga portarna brinna inne, och bland dem Kallistenes, som hade tagit sin tillflykt till ett litet hus. Så fingo dessa den välförtjänta lönen för sin gudlöshet.

4 Men den store uslingen Nikanor, som hade lockat de tusen uppköparna att komma tillstädes för att köpa judar, han blev, tack vare Herrens hjälp, förödmjukad av dem som i hans ögon voro ringare än alla andra; han måste nu lägga av sin lysande skrud och utan något följe, lik en rymmare, taga vägen tvärs igenom landet till Antiokia, övermåttan olycklig över sin krigshärs undergång.

6 Och han som hade åtagit sig att skaffa tillhopa allt som behövdes för att betala gärden till romarna, genom att försälja de fångar som togos i Jerusalem, han måste nu förtälja att judarna hade Gud till sin förkämpe, och att de av detta skäl voro oåtkomliga, därför att de nämligen följde den lag som han hade stadgat.

g.lMack. 3:45. 2Mack. 5:15f. 6:2f. 3.2Mack. 5:14, 24. /4.1Mack. 1:61. 2Mack. 6:10. /S.lMack. 3:10f. /6. Hebr. 11:34. /S.lMack. 6:14. 2Mack. 5:22. /9.1Mack. 3:35, 38f. Se Vän i Ordförkl. /ll.lMack. 3:41. /13. 5Mos. 20:8.

Dom. 7:3. IMack. 3:56. 15.1Mos. 17:2. 2Mos. 34:10f. 5Mos. 28:10. 2Krön. 7:14. Vish. 18:22. /16. IMack. 4:8.
/18-lSam. 17:45. Ps. 20:8. /19.2Kon. 19:35. Jes. 37:36. IMack. 7:41. /22.1Mack. 2:2f. /23. 2Mack. 13:15. /30-
lMack. 5:6, 34f. 7:8. /33.1Mack. 4:38. 2Mack. 1:8. 13:8. /36.2Mack. 3:38f.

9 KAPITLET.

Antiokus' död.

Vid samma tid hade Antio-1 kus med nesa måst bryta upp från Persiens landsändar. Han hade nämligen dragit in
2 i en stad som hette Persepolis, i akt och mening att plundra templet där och sedan behålla staden i sitt våld. Till
följd härav satte sig nu folkmassorna i rörelse och sökte sin hjälp i vapnen. Och Antiokus blev av invånarna
jagad på flykten och måste anträda ett skymfligt återtåg. Då han nu befann 3 sig i närheten av Ekbatana, nådde
honom underrättelsen om vad som hade hänt Nikanor, såsom ock Timoteus och dennes folk. Då blev han upp- 4
tänd av förbittring och tänkte att låta judarna få umgälla jämväl det onda han hade rönt av dem som hade drivit
honom på flykten. Han bjöd därför sin körsven att köra på, utan uppehåll, ända till dess de hade kommit f ram;
och do ek svävade redan domen från himmelen över hans huvud. Ty i sitt övermod sade han så: »När jag
kommer till Jerusalem, skall jag göra det till en begravningsplats för judarna.» Men Herren, 5 som ser till allt,
Israels Gud, slog honom med en obotlig, osynlig sjukdom. Just då han hade talat till slut, överfölls han av
olidliga kval i inälvorna och svåra plågor i sitt inre. Och det 6 var alldeles rättvist, eftersom han hade plågat andra
med mångahanda gruvliga lidanden i deras innersta. Men han? lät ingalunda sitt trots fara, som hade tillfogat
judarna mycket lidande. Och när de höllo segerfest hemma i Jerusalem, läto de dem som hade bränt upp de
heliga portarna brinna inne, och bland dem Kallistenes, som hade tagit sin tillflykt till ett litet hus. Så fingo dessa
den välförtjänta lönen för sin gudlöshet.

4 Men den store uslingen Nikanor, som hade lockat de tusen uppköparna att komma tillstädes för att köpa judar,
han blev, tack vare Herrens hjälp, förödmjukad av dem som i hans ögon voro ringare än alla andra; han måste nu
lägga av sin lysande skrud och utan något följe, lik en rymmare, taga vägen tvärs igenom landet till Antiokia,
övermåttan olycklig över sin krigshärs undergång.

6 Och han som hade åtagit sig att skaffa tillhopa allt som behövdes för att betala gärden till romarna, genom att
försälja de fångar som togos i Jerusalem, han måste nu förtälja att judarna hade Gud till sin förkämpe, och att de
av detta skäl voro oåtkomliga, därför att de nämligen följde den lag som han hade stadgat.

g.lMack. 3:45. 2Mack. 5:15f. 6:2f. 3.2Mack. 5:14, 24. /4.1Mack. 1:61. 2Mack. 6:10. /S.lMack. 3:10f. /6. Hebr.
11:34. /S.lMack. 6:14. 2Mack. 5:22. /9.1Mack. 3:35, 38f. Se Vän i Ordförkl. /ll.lMack. 3:41. /13. 5Mos. 20:8.
Dom. 7:3. IMack. 3:56. 15.1Mos. 17:2. 2Mos. 34:10f. 5Mos. 28:10. 2Krön. 7:14. Vish. 18:22. /16. IMack. 4:8.
/18-lSam. 17:45. Ps. 20:8. /19.2Kon. 19:35. Jes. 37:36. IMack. 7:41. /22.1Mack. 2:2f. /23. 2Mack. 13:15. /30-
lMack. 5:6, 34f. 7:8. /33.1Mack. 4:38. 2Mack. 1:8. 13:8. /36.2Mack. 3:38f.

9 KAPITLET.

Antiokus' död.

Vid samma tid hade Antio-1 kus med nesa måst bryta upp från Persiens landsändar. Han hade nämligen dragit in
2 i en stad som hette Persepolis, i akt och mening att plundra templet där och sedan behålla staden i sitt våld. Till
följd härav satte sig nu folkmassorna i rörelse och sökte sin hjälp i vapnen. Och Antiokus blev av invånarna
jagad på flykten och måste anträda ett skymfligt återtåg. Då han nu befann 3 sig i närheten av Ekbatana, nådde
honom underrättelsen om vad som hade hänt Nikanor, såsom ock Timoteus och dennes folk. Då blev han upp- 4
tänd av förbittring och tänkte att låta judarna få umgälla jämväl det onda han hade rönt av dem som hade drivit
honom på flykten. Han bjöd därför sin körsven att köra på, utan uppehåll, ända till dess de hade kommit f ram;
och do ek svävade redan domen från himmelen över hans huvud. Ty i sitt övermod sade han så: »När jag
kommer till Jerusalem, skall jag göra det till en begravningsplats för judarna.» Men Herren, 5 som ser till allt,
Israels Gud, slog honom med en obotlig, osynlig sjukdom. Just då han hade talat till slut, överfölls han av
olidliga kval i inälvorna och svåra plågor i sitt inre. Och det 6 var alldeles rättvist, eftersom han hade plågat andra

med mångahanda gruvliga lidanden i deras innersta. Men han? lät ingalunda sitt trots fara,2 Mack. 9:8.

utan blev tvärtom ännu mer uppfylld av sitt övermod; ja, han andades eld och lågor i sin förbittring mot judarna. Och han befallde att man ytterligare skulle påskynda färden. Men då hände sig att han störtade ned från vagnen, där den rusade fram med ilande fart; och han skadade sig i fallet så svårt att alla lemmarna i hans kropp

8 blevo sönderbråkade. Och han som nyss i mer än mänskligt högmod tyckte sig kunna befalla över havets vågor, och som tilltrodde sig att kunna väga de höga bergen på vågskål, han fick nu, sedan han så hade blivit slagen till marken^ låta bära sig på en bår och lämnade härmed ett för alla tydligt bevis på

9 Guds makt. Ja, det gick så långt att maskar krälade fram ur den gudlöses kropp, och att köttet under plågor och kval föll sönder, medan han ännu levde; och hela lägret besvärades svårt av stanken från hans

10 ruttnande kropp. Och den man som kort förut hade inbillat sig att nå upp till himmel ens stjärnor, honom förmådde nu ingen bära för den olidligt svåra stankens skull.

11 Då han nu låg där alldeles nedbruten, begynte han verkligen att låta det mesta av sitt övermod fara och att komma till besinning genom Guds straff, när han för vart ögonblick allt

12 värre ansattes av kvalen. Och då han icke ens kunde uthärda stanken från sin egen kropp, sade han: »Det är rätt och tillbörligt att ödmjuka sig under Gud och att icke göra sig lik Gud i sina tankar, då man är

dödlig.» Och han, den skänd-lige, gjorde löften åt Herren, som icke ni er skulle förbarma sig över honom. Han lovade1 att förklara den heliga staden 14 för fri, den stad dit han nu med all hast styrde sin färd, i avsikt att jämna den med marken och göra den till en begravningsplats. Och judarna, som hanis hade beslutit att icke en gång bevärdiga med en grav, utan tillika med deras späda barn låta kasta ut såsom föda åt rovfåglar och vilddjur, dem ville han allasammans göra likställda med atenarna. Det he-16 liga templet, som han förut hade plundrat, det ville han nu pryda med de skönaste helgedomsskänker, och alla de heliga kärlen ville han mångdubbelt ersätta, och de utgifter som voro förbundna med offren ville han betala av sina egna inkomster. Därtill ville han också 17 själv bliva jude och begiva sig åstad till alla av människor bebodda trakter för att förkunna Guds makt.

Men när trots allt plågorna 18 icke ville upphöra, då nu Guds dom rättvist hade drabbat honom, uppgav han allt hopp för egen del, men lät till judarna skriva nedanstående brev, avfattat såsom en böneskrift och av följande lydelse:

»Sina trogna judiska under-ii satar sänder Antiokus, konung och krigsherre, de bästa hälsningar och tillönskar dem all välgång och lycka. Om I och 2< edra barn befinnen eder väl och det går eder efter önskan i edra angelägenheter, så tackar jag Gud av allt mitt hjärta,i det jag sätter mitt hopp till

21 himmelen; för egen del är jag däremot icke vid god hälsa. Den heder och tillgivenhet som I haven bevisat mig minnes jag med all välvilja. Då jag nu på återvägen från Persiens landsändar har råkat i en farlig sjukdom, har jag ansett det vara nödigt att sörja för allas eder gemensamma trygg-

22 het. Väl har jag icke förlorat allt hopp för egen del; tvärtom har jag gott hopp om att lyckligt kunna genomgå sjuk-

23 domen. Men då jag besinnar att också min fader, när han med sin här drog till de övre landsändarna, utnämnde sin ef-

24 terträdare,' för att, om något oförutsett inträffade eller någon allvarsam underrättelse inginge, de hemmavarande skulle veta vem styrelsen hade blivit lämnad åt och så slippa att gripas

25 av oro, och då jag därtill betänker huru de kringboende furstarna och rikets grannar alltid akta på lägligt tillfälle och vänta på huru det skall gå, har jag till konung utnämnt min son Antiokus. Honom har jag ock ofta

förut, vid mina färder till de övre provinserna, anförtrott och anbefallt åt de flesta av eder. Och till honom själv har jag skrivit ett brev,

26 som här bifogas i avskrift. Jag uppmanar och beder eder alltså att I allasammans, i hågkomst av de välgärningar som I, både i det allmänna och i det enskilda, haven fått röna, också för min son bibehållen den tillgivenhet

27 som I haven för mig. Jag är nämligen viss om att han på ett milt och människovänligt sätt

skall efterfölja mina grundsatser och så komma väl överens med eder.»

Så fick nu denne mördare 20 och hädare själv utstå de svåraste lidanden, alldeles såsom han hade behandlat andra, och måste sluta sitt liv genom den ömkligaste död bland bergen i ett främmande land. Hans döda 29 kropp blev sedan hemförd av Filippus, hans fosterbroder. Men av fruktan för Antiokus' son begav sig denne sedan åstad till Ptolemeus Filometor i Egypten.

2.1Mack. 6:lf. /S.lMack. 5:6f. 6:5f. 2Mack. 8:24, 30. /6.2Mack. 13:8. i S.Jes. 40:12. 2Mack. 3:28. 5:21. 9.Apg. 12:23. /lO.Jes. 14:13. /12. 2Mack. 7:37. /13-Ords. l:28f. Hebr. 10:26f. 12:17. /15.2Mack. 4:9. /16. Esr. 6:9. 2Mack. 3:3. 5:16. f 25. l Mack. 6:15. /28.1Mack. 6:13f. /29. Se Fosterbroder i Ordförkl.

10 KAPITLET.

Templet renas och inviges. Judas intager iduméernas fästningar, han besegrar Timoteus och erövrar Gasara.

]\ yf" en Mackabeus och hans folk i IVJLtogo, under Herrens ledning, helgedomen och staden åter i besittning. De altaren 2 som hedningarna hade byggt upp på torget revo de ned, likaledes ock deras helgedomar. Och de renade/templet och upp- 3 förde ett nytt altare. Därefter skaffade de sig eld genom att slå gnistor ur stenar och fram-buro så, efter två års avbrott, slaktoffer; och de redde till rökelse och ställde i ordning lamporna och lade fram skådebröden. Sedan de hade gjort 4 så, kastade de sig ned på marken och bådo till Herren att de icke vidare måtte råka i sådan olycka, utan att om i det jag sätter mitt hopp till

21 himmelen; för egen del är jag däremot icke vid god hälsa. Den heder och tillgivenhet som I haven bevisat mig minnes jag med all välvilja. Då jag nu på återvägen från Persiens landsändar har råkat i en farlig sjukdom, har jag ansett det vara nödigt att sörja för allas eder gemensamma trygg-

22 het. Väl har jag icke förlorat allt hopp för egen del; tvärtom har jag gott hopp om att lyckligt kunna genomgå sjuk-

23 domen. Men då jag besinnar att också min fader, när han med sin här drog till de övre landsändarna, utnämnde sin ef-

24 terträdare,' för att, om något oförutsett inträffade eller någon allvarsam underrättelse inginge, de hemmavarande skulle veta vem styrelsen hade blivit lämnad åt och så slippa att gripas

25 av oro, och då jag därtill betänker huru de kringboende furstarna och rikets grannar alltid akta på lägligt tillfälle och vänta på huru det skall gå, har jag till konung utnämnt min son Antiokus. Honom har jag ock ofta
förut, vid mina färder till de övre provinserna, anförtrott och anbefallt åt de flesta av eder. Och till honom själv har jag skrivit ett brev,

26 som här bifogas i avskrift. Jag uppmanar och beder eder alltså att I allasammans, i hågkomst av de välgärningar som I, både i det allmänna och i det enskilda, haven fått röna, också för min son bibehållen den tillgivenhet

27 som I haven för mig. Jag är nämligen viss om att han på ett milt och människovänligt sätt

skall efterfölja mina grundsatser och så komma väl överens med eder.»

Så fick nu denne mördare 20 och hädare själv utstå de svåraste lidanden, alldeles såsom han hade behandlat andra, och måste sluta sitt liv genom den ömkligaste död bland bergen i ett främmande land. Hans döda 29 kropp

blev sedan hemförd av Filippus, hans fosterbroder. Men av fruktan för Antiokus' son begav sig denne sedan åstad till Ptolemeus Filometor i Egypten.

2.1Mack. 6:lf. /S.lMack. 5:6f. 6:5f. 2Mack. 8:24, 30. /6.2Mack. 13:8. i S.Jes. 40:12. 2Mack. 3:28. 5:21. 9.Apg. 12:23. /lO.Jes. 14:13. /12. 2Mack. 7:37. /13-Ords. l:28f. Hebr. 10:26f. 12:17. /15.2Mack. 4:9. /16. Esr. 6:9. 2Mack. 3:3. 5:16. f 25. l Mack. 6:15. /28.1Mack. 6:13f. /29. Se Fosterbroder i Ordförkl.

10 KAPITLET.

Templet renas och inviges. Judas intager iduméernas fästningar, han besegrar Timoteus och erövrar Gasara.

]\ yf" en Mackabeus och hans folk i IVJLtogo, under Herrens ledning, helgedomen och staden åter i besittning. De altaren 2 som hedningarna hade byggt upp på torget revo de ned, likaledes ock deras helgedomar. Och de renade/templet och upp- 3 förde ett nytt altare. Därefter skaffade de sig eld genom att slå gnistor ur stenar och fram-buro så, efter två års avbrott, slaktoffer; och de redde till rökelse och ställde i ordning lamporna och lade fram skådebröden. Sedan de hade gjort 4 så, kastade de sig ned på marken och bådo till Herren att de icke vidare måtte råka i sådan olycka, utan att omde ock framdeles syndade, han då ville tukta dem med mildhet och icke mer giva dem till pris åt hädiska och grymma

5 hedningar. Och det hände sig så, att tempelreningen ägde rum just på samma dag som templet hade blivit oskärat av hedningarna, nämligen på den tjugufemte dagen i samma månad,

6 månaden Kisleu. Och under glädje höllo de i åtta dagar en högtid lik lövhyddofesten, i det att de tänkte på huru de kort förut under lövhyddohögtiden hade uppehållit sig bland bergen och i klipphålorna likasom de

7 vilda djuren. Därför togo de nu lövprydda stavar och gröna grenar i sina händer, tillika med palmkvistar, och stämde upp lovsånger till honom som hade givit dem den framgången att de nu fingo rena hans heliga

8 plats. Och de stadgade genom allmänt påbud och beslut, såsom en lag för hela det judiska folket, att man årligen skulle fira dessa dagar.

9 Ett sådant slut fick Antiokus med tillnamnet Epifanes.

10 Nu skola vi berätta vad som tilldrog sig under Antiokus Eu-pator, den ogudaktige Antiokus' son, och vilja därvid giva en kort sammanfattning av de ihållande svåra krigshändelserna.

11 Sedan denne hade Övertagit konungamakten, utnämnde han till riksföreståndare en viss Ly-sias, som tillika skulle vara högste befälhavare i Celesyrien

12 och Fenicien. Ty Ptolemeus, som kallades Makron, vilken på ett föredömligt sätt hade låtit en rättvis behandling vederfaras judarna, eftersom de

förut hade fått lida sådan orätt, och som hade försökt att komma till fredlig uppgörelse med dem, hade på grund härav blivit an-12 klagad hos Eupator av dennes vänner. Han hade ock överallt fått heta förrädare, därför att han, sedan han av Filometor hade blivit betrodd med styrelsen över Cypern, hade lämnat dennes tjänst och gått över till Antiokus Epifanes. Och då han nu ingalunda hade vunnit någon ära genom förvaltningen av sitt ämbete, hade han tagit in gift och så själv gjort ände på sitt liv. Men Gorgias, som nu fick det närmaste befälet i dessa trakter, hade främmande krigsfolk i sin tjänst och höll hela tiden kriget mot judarna vid makt. På samma gång u blevo judarna också svårt ansatta av iduméerna, vilka voro i besittning av lämpligt belägna fästningar. Genom att bland sig upptaga dem som hade måst fly ifrån Jerusalem sökte dessa nu att hålla kriget vid makt.

Men Mackabeus och hans folk i förrättade bön och bådo Gud att komma dem till hjälp i striden. Därefter bröto de fram mot iduméernas fästningar. De r angrepo dessa med all kraft och satte sig så i besittning av platserna; de drevo undan alla som stridde på muren och dräpte alla som kommo i deras väg. Så nedgjorde de ända till tjugu tusen man. Men ickei mindre än nio tusen togo sin tillflykt till två torn, som voro mycket starka och voro försedda med allt vad som behövdes för att uthärda en belägring.Mackabéerboken

2 Mack. 10:35.

i9Mackabeus lämnade då kvar Simon och Josef, tillika med Sackeus och hans folk, som voro tillräckligt många för att kunna belägra tornen, och begav sig själv därifrån till platser där hans egen närvaro var av nöden.

20 Men Simons närmaste män läto av vinningslystnad muta sig av några bland dem som befunno sig i tornen; och sedan de hade fått sjuttio tusen drakmer, läto de några slippa ut.

21 Men när det blev berättat för Mackabeus om vad som hade hänt, församlade han folkets anförare och anklagade de andra för att hava sålt sina bröder för penningar, genom att släppa lös

22 fienderna mot dem. Då dessa således hade befunnits vara förrädare, lät han avrätta dem; därefter intog han strax de båda

23 tornen. Och eftersom han hade framgång i allt vad han företog sig med väpnad hand, förgjorde han i de båda fästningarna mer än tjugu tusen man.

24 Men Timoteus, samme man som tidigare hade blivit slagen av judarna, församlade en ansenlig mängd främmande krigsfolk och samlade tillhopa asiatiska ryttare i stort antal. Han kom sedan tågande för att med

25 vapenmakt intaga Judeen. Då han nu närmade sig, strödde Mackabeus och hans folk stoft på sina huvuden och svepte säcktyg om sina länder för att

26 anropa Gud. Och de föllo ned framför altaret, på fotsteget, och bådo honom att han ville vara dem nådig och »bliva en fiende till deras fiender och en motståndare till deras motståndare», såsom ju ock lagen giver

till känna. Och när de hade slu- 27 tat sin bön, grepo de till vapen och ryckte ett långt stycke framåt ifrån staden. Och sedan de hade kommit nära fienderna, stannade de. Men strax därefter, 28 när solen gick upp, drabbade man samman från ömse sidor. På den ena sidan hade man därvid såsom underpant på framgång och seger, förutom sin tapperhet, också sin tillförsikt till Herren, medan man på den andra tog den vilda stridsivern till ledare i kampen. Och när 29 striden var som häftigast, uppenbarade sig från himmelen för fienderna fem strålande män på guldbetslade hästar. Och de satte sig i spetsen för judarna1 och togo Mackabeus 30 mellan sig och skyddade honom med sina vapen och bevarade honom osårad; mot fienderna åter avsköto de pilar och slungade de ljungeldar. Därigenom blevo dessa bländade och förvirrade, och de blevo då nedhuggna, slagna av skräck. Tjugu 31 tusen fem hundra man av fotfolket blevo dödade, så ock sex hundra ryttare.

Och Timoteus själv flydde 32 till en fästning som hette Gasa-ra, en mycket starkt befäst plats, där Kereas förde befälet. Men 33 Mackabeus och hans folk belägrade med friskt mod fästningen i tjugufyra dagar. De 34 inneslutna förlitade sig dock på platsens fasthet och uttalade övermåttan svåra hädelser och foro ut i otillbörliga ord. Men 35 när den tjugufemte dagen bröt in, gjorde några unga män bland Mackabeus' folk, upptända av vrede över hädelserna, ett anfallmot muren och höggo med manligt mod och i vilt raseri ned envar som kom i deras väg.

36 Andra ryckte likaledes, med en kringgående rörelse, fram mot de inneslutna och satte eld på tornen; de tände ock på bål och brände dessa gudsförsmädare levande. Andra åter sprängde portarna och släppte in den övriga hären och intogo så staden.

37 Och Timoteus, som hade gömt sig i en brunn, dräpte de, så ock Kereas, hans broder, och

38 Apollofanes. Sedan de hade utfört allt detta, prisade de Herren med lovsånger och tacksägelser, honom som bevisade Israel så stora välgärningar och gav dem seger.

1.1 Mack. 4:36f. / 2.1 Mack. 1:47, 54. 4:43f. /4.1 Mack. 4:55. /S.lMack. 4:52f. /6.2Mack. 5:27. Hebr. 11:38. 7. Neh. 8:15. /8. l Mack. 4:59. 2Mack. 1:9, 18. Joh. 10:22. /11. l Mack. 3:32f. /12.2Mack. 8:8. /13. Se Vän i Ordförkl. /14.1Mack. 4:lf. /15-lMack. 5:2f. /19.2Mack. 8:22. /24.1Mack. 5:6f., 37f. 2Mack. 8:30. /28.2MOS. 23:22. /28.2Krön. 32:8. 2Mack. 8:18. /29.2Mack. 3:25f. 11:8. /36.1Mack. 5:5.

11 KAPITLET.

Lysias infaller i Judeen, men besegras. Han ingår förlikning med judarna. Fyra skrivelser angående denna sak meddelas.

1 l\/Ten Lysias, som var konun-IVJLgens förmyndare och frände och tillika riksföreståndare, kände stor förtrytelse över vad

2 som hade hänt. Han samlade fördenskull, en helt kort tid därefter, omkring åttio tusen man fotfolk och alla sina ryttare och tågade mot judarna. Han tänkte därvid att göra Jerusalem till en boningsplats för greker1

3 och att pålägga helgedomen

skatt, likasom han annorstädes hade gjort med de hedniska helgedomarna, och att utbjuda översteprästämbetet
till salu för vart år. Men han betänkte där- 4 vid icke huru stor Guds makt var, utan var uppblåst över sina
tiotusental av fotfolk och sina tusental av ryttare och sina åttio elefanter. Han bröt alltså 5 in i Judeen och ryckte
fram mot Betsura, en befäst plats på omkring fem mils avstånd från Jerusalem. Och han höll sedan denna plats
hårt innesluten.

Men när Mackabeus och hans 6 folk fingo underrättelse om att han höll på att belägra fästningarna, bönföllo de
Herren under veklagan och tårar, tillika med hela menigheten, att han ville sända en god ängel till Israels
räddning. Mackabeus 7 själv grep sedan, först av alla, sina vapen, och han uppmuntrade de andra att tillsammans
med honom trotsa faran och undsätta sina bröder. Och så bröto de frimodigt upp i samlad skara. Och medan de
ännu voro kvar 8 där, nära Jerusalem, visade sig i spetsen för dem en ryttare i vita kläder, som svingade gyllene
vapen. Då prisade de, alla 9 tillhopa, den barmhärtige Guden och blevo så styrkta i sina hjärtan, att de nu voro
redo att angripa icke allenast människor, utan också de grymmaste vilddjur och murar av järn.

Så tågade de då framåt, ord-10 nåde till strid, ledda av honom som Herren i sin barmhärtighet hade sänt dem från
himmelen till att vara deras hjälpare i striden. Och såsom lejon stör-11 tade de sig över fienderna och mot muren
och höggo med manligt mod och i vilt raseri ned envar som kom i deras väg.

36 Andra ryckte likaledes, med en kringgående rörelse, fram mot de inneslutna och satte eld på tornen; de tände ock på bål och brände dessa gudsförsmädare levande. Andra åter sprängde portarna och släppte in den övriga hären och intogo så staden.

37 Och Timoteus, som hade gömt sig i en brunn, dräpte de, så ock Kereas, hans broder, och

38 Apollofanes. Sedan de hade utfört allt detta, prisade de Herren med lovsånger och tacksägelser, honom som bevisade Israel så stora välgärningar och gav dem seger.

1.1 Mack. 4:36f. / 2.1 Mack. 1:47, 54. 4:43f. /4.1 Mack. 4:55. /S.lMack. 4:52f. /6.2Mack. 5:27. Hebr. 11:38. 7. Neh. 8:15. /8. l Mack. 4:59. 2Mack. 1:9, 18. Joh. 10:22. /11. l Mack. 3:32f. /12.2Mack. 8:8. /13. Se Vän i Ordförkl. /14.1Mack. 4:lf. /15-lMack. 5:2f. /19.2Mack. 8:22. /24.1Mack. 5:6f., 37f. 2Mack. 8:30. /28.2MOS. 23:22. /28.2Krön. 32:8. 2Mack. 8:18. /29.2Mack. 3:25f. 11:8. /36.1Mack. 5:5.

11 KAPITLET.

Lysias infaller i Judeen, men besegras. Han ingår förlikning med judarna. Fyra skrivelser angående denna sak meddelas.

1 l\/Ten Lysias, som var konun-IVJLgens förmyndare och frände och tillika riksföreståndare, kände stor förtrytelse över vad

2 som hade hänt. Han samlade fördenskull, en helt kort tid därefter, omkring åttio tusen man fotfolk och alla sina ryttare och tågade mot judarna. Han tänkte därvid att göra Jerusalem till en boningsplats för greker1

3 och att pålägga helgedomen

skatt, likasom han annorstädes hade gjort med de hedniska helgedomarna, och att utbjuda översteprästämbetet
till salu för vart år. Men han betänkte där- 4 vid icke huru stor Guds makt var, utan var uppblåst över sina

tiotusental av fotfolk och sina tusental av ryttare och sina åttio elefanter. Han bröt alltså 5 in i Judeen och ryckte
fram mot Betsura, en befäst plats på omkring fem mils avstånd från Jerusalem. Och han höll sedan denna plats
hårt innesluten.

Men när Mackabeus och hans 6 folk fingo underrättelse om att han höll på att belägra fästningarna, bönföllo de
Herren under veklagan och tårar, tillika med hela menigheten, att han ville sända en god ängel till Israels
räddning. Mackabeus 7 själv grep sedan, först av alla, sina vapen, och han uppmuntrade de andra att tillsammans
med honom trotsa faran och undsätta sina bröder. Och så bröto de frimodigt upp i samlad skara. Och medan de
ännu voro kvar 8 där, nära Jerusalem, visade sig i spetsen för dem en ryttare i vita kläder, som svingade gyllene
vapen. Då prisade de, alla 9 tillhopa, den barmhärtige Guden och blevo så styrkta i sina hjärtan, att de nu voro
redo att angripa icke allenast människor, utan också de grymmaste vilddjur och murar av järn.

Så tågade de då framåt, ord-10 nåde till strid, ledda av honom som Herren i sin barmhärtighet hade sänt dem från
himmelen till att vara deras hjälpare i striden. Och såsom lejon stör-11 tade de sig över fienderna
ochMackabéerboken

233

2 Mack. 11:29.

nedgjorde elva tusen man av fotfolket och ett tusen sex hundra ryttare; alla de övriga

12 tvingade de att fly. De flesta av dessa lyckades endast svårt sårade och utan vapen rädda sig undan. Jämväl
Lysias själv fann sin räddning i en neslig flykt.

13 Men Lysias var en mycket klok man. Då han nu vid sig själv tänkte på det nederlag som han hade lidit och
förstod att hebreerna voro oövervinnliga, eftersom de hade den mäktige Guden till hjälpare i striden, sände han
budbärare till dem,

14 för att söka övertala dem till att ingå förlikning med honom på i allo billiga villkor, och lovade att han också
skulle söka övertala konungen och nödga honom att bliva vän med dem.

15 Och Mackabeus gick in på allt som Lysias föreslog, av omtanke för det allmänna bästa; alla de skriftliga
framställningar som Mackabeus hade gjort till Lysias angående judarna blevo nämligen beviljade av konungen.

16 Det brev som Lysias hade skrivit till judarna var av följande lydelse:

»Lysias hälsar det judiska

17 folket. Edra sändebud, Johannes och Absalom, hava lämnat fram edert här i avskrift bifogade svar och begärt
besked angående de däri framställda

18 önskningarna. Jag har därför meddelat konungen allt som behövde underställas honom själv, och det som var
möjligt

19 att antaga har han beviljat. Om I alltså stån fast vid eder välvilliga hållning mot styrelsen,

så skall jag söka att också för framtiden främja edert bästa. Angående de särskilda punkter- 20 na har jag
uppdragit åt dessa män, jämte mina egna sändebud, att vidare förhandla med eder.1 Faren väl. År 148, den 21
tjugufjärde dagen i månaden Dioskurus.»

Konungens brev åter lydde så: 22

»Konung Antiokus hälsar sin broder Lysias. Sedan nu vår 23 fader har blivit försatt bland gudarna, är det vår
vilja att våra undersåtar må få ostört ägna sig åt vården av sina angelägenheter. Men vi hava fått höra att 24
judarna icke vilja samtycka till att övergå till grekiska seder, såsom vår fader påbjöd, utan att de föredraga att
inrätta sig efter sina egna vanor och på grund härav begära tillstånd att få följa sina stadgar. All-25 denstund vi
alltså önska att jämväl detta folk må få vara i ostörd rö, så förordna vi härmed att deras helgedom skall återställas
till dem, och att de skola få leva efter sina fäderneärvda sedvänjor. Du gör således väl 26 i att sända bud till dem

och giva dem bindande försäkringar härom, för att de så, när de få lära känna våra grundsatser, må vara vid gott
mod och med glatt sinne gripa sig an skötseln av sina angelägenheter.»

Och konungens brev till det 27 judiska folket hade följande lydelse:

»Konung Antiokus hälsar judarnas Stora råd, så ock övriga judar. Det fägnar oss, om 128 befinnen eder väl; vi
själva äro ock vid god hälsa. Menelaus 29 har givit till känna för oss att Iviljen vända tillbaka hem och

30 ägna eder åt edra värv. Alla dem som begiva sig hem till sitt, före den trettionde dagen i månaden Xantikus,
tillförsäkras härmed

31 full trygghet. Därjämte beviljas judarna oinskränkt frihet till att följa sina egna spisordningar och sina egna
lagar, likasom tillförne; och ingen av dem skall på något sätt bliva antastad för några av dem begångna för-

32seelser. Jag sänder nu ock här Menelaus för att giva eder

33 lugnande försäkringar. Faren väl. År 148, den femtonde dagen i månaden Xantikus.»

34 Jämväl romarna sände ett brev till dem, av följande innehåll:

»Kvintus Memmius och Titus Manius, sändebud från romarna,

35 hälsa det judiska folket. I det som Lysias, konungens frände, har beviljat eder äro också vi

36 ense med honom. Men vad angår de frågor som han har ansett böra hänskjutas till konungen, så överläggen
härom, och sanden sedan strax ett bud till oss, för att vi må kunna uttala vår mening, såsom det tillkommer oss.
Vi äro nu nämligen på väg till Antiokia.

37 Skynden eder alltså att sända till oss några män, för att också vi å vår sida må få veta av vilken mening I ären.'

38 L even väl. År 148, den femtonde dagen i månaden Xantikus.»

1.2Mack. 10:11. /2.1Mack. 4:28f. 6.2Mos. 23:23. JOB. 5:13f. Tob. 5:22. 2Mack. 15:23. /8.2Mack. 3:25. 10:29.
/ll.lMack. 4:34. /14.1Mack. 6:57. /24.1Mack. l:41f. /25.1Mack. 6:59. /28. 2Mack. 9:20.

12 KAPITLET.

Judas straffar Joppe och Jamnia. Han drager mot Timoteus, mot staden Efron och mot Gorgias. Han låter
frambära offer för de fallna judarna.

Sedan nu detta fördrag hade i blivit ingånget, vände Lysias tillbaka till konungen. Och judarna ägnade sig åt sitt
åkerbruk. Men några av befälhavarna 2 i dessa trakter, nämligen Timoteus och Apollonius, Genneus' son, vidare
Hieronymus och Demofon och därtill Nikanor, befälhavaren på Cypern, lämnade dem icke i fred och tillstadde
dem icke att leva i lugn och rö. Och invånarna i Joppe 3 begingo följande illdåd. De inbjödo de judar som bodde
bland dem att tillika med kvinnor och barn stiga ned i båtar, som de höllo i beredskap, likasom om de icke hade
något ont i sinnet mot dem, och som om 4 de handlade efter allmänt beslut av staden. Men när dessa antogo
inbjudningen, i tanke att de andra ville visa sitt vänliga sinnelag, och att de icke förenade något misstänkt, förde
man dem ut till havs och dränkte dem, till ett antal av icke mindre än två hundra personer.

När Judas fick underrättelses om den grymhet som hade förövats mot hans landsmän, bådade han upp sitt
manskap1 och 6 åkallade Gud, den rättfärdige domaren, och drog därefter ut mot sina bröders mördare. Han satte
om natten eld på hamnen och brände upp båtarna och nedgjorde dem som hade tagit sin tillflykt dit. Men
eftersom? själva staden var stängd, bröt viljen vända tillbaka hem och

30 ägna eder åt edra värv. Alla dem som begiva sig hem till sitt, före den trettionde dagen i månaden Xantikus,
tillförsäkras härmed

31 full trygghet. Därjämte beviljas judarna oinskränkt frihet till att följa sina egna spisordningar och sina egna
lagar, likasom tillförne; och ingen av dem skall på något sätt bliva antastad för några av dem begångna för-

32seelser. Jag sänder nu ock här Menelaus för att giva eder

33 lugnande försäkringar. Faren väl. År 148, den femtonde dagen i månaden Xantikus.»

34 Jämväl romarna sände ett brev till dem, av följande innehåll:

»Kvintus Memmius och Titus Manius, sändebud från romarna,

35 hälsa det judiska folket. I det som Lysias, konungens frände, har beviljat eder äro också vi

36 ense med honom. Men vad angår de frågor som han har ansett böra hänskjutas till konungen, så överläggen härom, och sanden sedan strax ett bud till oss, för att vi må kunna uttala vår mening, såsom det tillkommer oss. Vi äro nu nämligen på väg till Antiokia.

37 Skynden eder alltså att sända till oss några män, för att också vi å vår sida må få veta av vilken mening I ären.'

38 L even väl. År 148, den femtonde dagen i månaden Xantikus.»

1.2Mack. 10:11. /2.1Mack. 4:28f. 6.2Mos. 23:23. JOB. 5:13f. Tob. 5:22. 2Mack. 15:23. /8.2Mack. 3:25. 10:29. /ll.lMack. 4:34. /14.1Mack. 6:57. /24.1Mack. l:41f. /25.1Mack. 6:59. /28. 2Mack. 9:20.

12 KAPITLET.

Judas straffar Joppe och Jamnia. Han drager mot Timoteus, mot staden Efron och mot Gorgias. Han låter frambära offer för de fallna judarna.

Sedan nu detta fördrag hade i blivit ingånget, vände Lysias tillbaka till konungen. Och judarna ägnade sig åt sitt åkerbruk. Men några av befälhavarna 2 i dessa trakter, nämligen Timoteus och Apollonius, Genneus' son, vidare Hieronymus och Demofon och därtill Nikanor, befälhavaren på Cypern, lämnade dem icke i fred och tillstadde dem icke att leva i lugn och rö. Och invånarna i Joppe 3 begingo följande illdåd. De inbjödo de judar som bodde bland dem att tillika med kvinnor och barn stiga ned i båtar, som de höllo i beredskap, likasom om de icke hade något ont i sinnet mot dem, och som om 4 de handlade efter allmänt beslut av staden. Men när dessa antogo inbjudningen, i tanke att de andra ville visa sitt vänliga sinnelag, och att de icke förenade något misstänkt, förde man dem ut till havs och dränkte dem, till ett antal av icke mindre än två hundra personer.

När Judas fick underrättelses om den grymhet som hade förövats mot hans landsmän, bådade han upp sitt manskap1 och 6 åkallade Gud, den rättfärdige domaren, och drog därefter ut mot sina bröders mördare. Han satte om natten eld på hamnen och brände upp båtarna och nedgjorde dem som hade tagit sin tillflykt dit. Men eftersom? själva staden var stängd, brötMackabéerboken

han upp därifrån, i avsikt att senare komma tillbaka och i grund förstöra hela staden Joppe.

8 Men när han fick underrättelse om att man också i Jamnia ämnade gå till väga på samma sätt mot de judar som voro bo-

9 satta där, angrep han jämväl denna stad om natten och antände hamnen tillika med flottan, så att eldskenet syntes ända till Jerusalem, fastän avståndet dit var två hundra fyrtio stadier.

10 Därifrån drogo de åstad mot Timoteus. När de nu hade hunnit nio stadier, blevo de angripna av araber till ett antal av icke mindre än fem tusen man till fots och fem hundra

11 till häst. Då uppstod en häftig strid. Judas och hans folk hade genom Guds hjälp framgång i striden, men herdefolkets skaror lågo under. Dessa bådo då Judas att ingå förlikning med dem och lovade därvid att både lämna boskap och i övrigt bistå

12 honom. Och eftersom Judas höll före att de verkligen kunde vara honom till gagn i många stycken, gick han in på att hålla fred med dem; och sedan de hade mottagit försäkran härom, drogo de åter bort till sina tält.

13 Han angrep också en stad vid namn Kaspin, vilken var väl skyddad av jordvallar och omgiven av murar. Och

den var bebodd av allahanda hed-

I4ningar. Men de som befunno sig därinne litade på murarnas fasthet och sina förråd av livsmedel och uppträdde med stor fräckhet mot Judas och hans folk. De smädade dem och foro därtill ut i hädelser och utta-

lade otillbörliga ord. Men Judas 15 och hans folk åkallade den mäktige härskaren över hela världen, honom som på Josuas tid utan murbräckor och andra konstmässiga stormverktyg hade störtat omkull Jerikos murar; sedan stormade de i raseri fram mot muren. Så intogo de nu staden 10 genom Guds vilja; och de anställde ett obeskrivligt blodbad, så att sjön som låg därinvid och var två stadier bred syntes fylld av det blod som hade utgjutits däri.

Sedan lämnade de denna plats 17 och tågade sju hundra femtio stadiers väg och kommo så fram till Karax, där de judar som kallas tubianer äro bosatta. Timoteus själv träffade de icke 18 på i dessa trakter, ty han hade brutit upp därifrån med oförrättat ärende; men han hade på en viss plats lämnat kvar en besättning, som var mycket stark. Dositeus och Sosipater, 19 två bland anförarna i Macka-fa eus' här, ryckte då ut och nedgjorde dem som Timoteus hade lämnat kvar i fästningen, över tio tusen man. Men Macka- 20 b eus ordnade sin här i olika avdelningar och tillsatte anförare för dessa avdelningar. Sedan bröt han upp mot Timoteus, som under sitt befäl hade en här på ett hundra tjugu tusen man fotfolk och två tusen fem hundra ryttare.

När Timoteus fick underrät- 21 telse om att Judas var i antågande, sände han i förväg bort kvinnor och barn och den övriga trossen till en plats som hette Karnion; den var nämligen svår att innesluta och svårtillgäng-lig, eftersom endast trånga pass ledde ditupp.

22 Men så snart Judas' första avdelning blev synlig, grepos fienderna av förskräckelse; och de uppfylldes av fruktan, därför att den Allseende uppenbarade sin makt mot dem. De togo till flykten och lupo den ene hit och den andre dit; så blevo många bland dem sårade av sina egna och genomborrade av deras svärdsspetsar.

23 Men Judas satte efter dem med all iver, och han högg ned de uslingarna och förgjorde vid pass trettio tusen man.

24 Och Timoteus själv föll i händerna på Dositeus' och Sosipaters folk. Under många förespeglingar bad han nu att de skulle släppa honom med livet, därför att han hade fäder till många och bröder till andra i sitt våld, och dessa eljest icke skulle komma att skonas.

25 När han då med många ord högtidligen hade förbundit sig till att återställa dessa oskadda, gåvo de honom lös, för att så rädda sina bröder.

26 Därefter drog Judas ut mot Karnion och Atergatis' tempel och dräpte tjugufem tusen människor.

27 Sedan dessa hade blivit slagna och nedgjorda, drog han med sin här åstad jämväl mot Efron, en fast stad, där Lysias bodde, så ock en stor mängd människor av allahanda folk. Och kraftigt ungt manskap, som stod uppställt framtill på murarna, gjorde tappert motstånd; där funnos ock stora förråd av krigsverktyg och skjutredskap.

28 Men de åkallade den Allsmäktige, honom som med kraft krossar fiendernas härsmakt, och bemäktigade sig så staden och nedgjorde vid pass tjugufem tusen av dem som befunno sig därinne.

29 Sedan bröto de upp därifrån och ryckte mot Skytopolis, som ligger sex hundra stadier från Jerusalem.

30 Men då de judar som voro bosatta där avlade vittnesbörd om den välvilja och det vänliga bemötande i olyckans tider, som invånarna i Skytopolis hade visat dem,

31 betygade de dem sin tacksamhet och uppmanade dem därjämte att också för framtiden vara välvilliga mot deras folk; och sedan vände de tillbaka till Jerusalem, eftersom veckohögtiden var nära för handen.

32 Efter denna högtid, som ock kallas pingst, ryckte de mot Gorgias, ståthållaren i Idumeen.

33 Och han drog ut med tre tusen man fotfolk och fyra hundra ryttare.

34 Då de nu drabbade samman, hände sig att några få bland judarna stupade.

35 Men en viss Dositeus, en av Bacenors folk, som var en skicklig ryttare och en stark man, hade fattat tag i Gorgias och drog honom nu våldsamt med sig, under det att han höll fast i hans mantel. Han ville nämligen få den nidingen levande i sitt våld. Då sprängde en tracisk ryttare fram mot honom och högg av honom armen. Och så kom Gorgias undan till Marisa.

36 Men när Esdris' folk var utmattat, eftersom de hade kämpat mycket länge, anropade Judas Herren att han ville uppenbara sig såsom deras hjälpare och ledare i striden,37 och upphävde stridsropet på sina fäders tungomål och stämde tillika upp lovsånger; så stormade han oförmodat fram mot Gorgias och hans folk och drev dem på flykten.

38 Judas drog sig sedan med sin här tillbaka till staden Odollam. Och då nu den sjunde dagen inträffade, helgade de sig enligt övlig sed och stannade där över sabbaten.

39 Men följande dag begåvo sig Judas' män åstad, eftersom saken nu icke längre kunde uppskjutas, för att hämta upp de fallnas döda kroppar och åter förena dem med deras stamförvanter i fädernas gravar.

40 Då träffade de på hos envar av de döda, under livklädnaden, amuletter som avbildade Jamnias avgudar, sådana som lagen förbjuder judarna att hava; och då blev det tydligt för alla att det var därför som dessa hade fallit.

41 Alla prisade nu vad Herren, den rättfärdige domaren, här hade gjort, han som låter det fördolda bliva uppenbart.

42 Därefter vände de sig till åkallan och bådo att den begångna synden helt måtte bliva utplånad. Och den ädle Judas förmanade manskapet att själva taga sig till vara för att synda, då de nu med egna ögon sågo vad som hade blivit följden av de fallnas synd.

43 Och han gjorde en insamling bland sina män och skaffade så tillhopa vid pass två tusen drakmer silver. Dessa sände han till Jerusalem, för att man skulle frambära ett syndoffer. Häri handlade han mycket rätt och ädelt. Han tänkte nämligen på uppståndelsen.

44 Ty om han icke hade väntat att de fallna skulle uppstå, så hade det varit överflödigt och dåraktigt att bedja för sådana som voro döda.

45 Vidare besinnade han vilken härlig nådelön som är förvarad åt dem som hava avsomnat i fromhet; och detta var en helig och from tanke. På grund härav lät han anställa det nämnda försoningsoffret för dem som voro döda, för att de så skulle bliva fria ifrån sin synd.

6.Jer. 11:20. /11.2Krön. 17:11. /15. Jos. 6:20. /17.1Mack. 5:13. /20. 1Mack. 5:33f. /26.1Mack. 5:43. /27. 1Mack. 5:46f./ 28.1Mack. 5:50f. /31. 5Mos. 16:10. /32.Tob. 2:1. 2Mack. 10:14f. /38.4Mos. 31:19. /40.2Mos. 20:4. /43.3Mos. 4:2f. Dan. 12:2. 2Mack. 7:9, 11, 14, 23. 1Kor.15:21f. 1Tess. 4:13f. /44.1Kor. 15:29. /45. 2Tim. 4:8.

13 KAPITLET.

Menelaus avrättas. Konung Antiokus Eupator drager i fält mot judarna, men bliver slagen. Han ingår fred med dem.

1 År 149 nådde den underrättelsen Judas och hans anhängare, att Antiokus Eupator med stor härsmakt kom tågande mot Judeen,

2 åtföljd av sin förmyndare Lysias, som ock var riksföreståndare; vardera stod i spetsen för en grekisk här på ett hundra tio tusen man fotfolk, fem tusen tre hundra ryttare, tjugutvå elefanter och tre hundra lievagnar.

3 Till dem slöt sig ock Menelaus; och han uppmuntrade med mycken förställning Antiokus till kriget, dock ingalunda för att främja sitt fäderneslands väl, utan i tanke att han nu åter skulle kunna få makten sig anförtrodd.

4 Men han som är konungarnas konung uppväck- 37 och upphävde stridsropet på sina fäders tungomål och stämde tillika upp lovsånger; så stormade han oförmodat fram mot Gorgias och hans folk och drev dem på

flykten.

38 Judas drog sig sedan med sin här tillbaka till staden Odollam. Och då nu den sjunde dagen inträffade, helgade de sig enligt övlig sed och stannade där över sabbaten.

39 Men följande dag begåvo sig Judas' män åstad, eftersom saken nu icke längre kunde uppskjutas, för att hämta upp de fallnas döda kroppar och åter förena dem med deras stamförvanter i fädernas gravar.

40 Då träffade de på hos envar av de döda, under livklädnaden, amuletter som avbildade Jamnias avgudar, sådana som lagen förbjuder judarna att hava; och då blev det tydligt för alla att det var därför som dessa hade fallit.

41 Alla prisade nu vad Herren, den rättfärdige domaren, här hade gjort, han som låter det fördolda bliva uppenbart.

42 Därefter vände de sig till åkallan och bådo att den begångna synden helt måtte bliva utplånad. Och den ädle Judas förmanade manskapet att själva taga sig till vara för att synda, då de nu med egna ögon sågo vad som hade blivit följden av de fallnas synd.

43 Och han gjorde en insamling bland sina män och skaffade så tillhopa vid pass två tusen drakmer silver. Dessa sände han till Jerusalem, för att man skulle frambära ett syndoffer. Häri handlade han mycket rätt och ädelt. Han tänkte nämligen på uppståndelsen.

44 Ty om han icke hade väntat att de fallna skulle uppstå, så hade det varit överflödigt och dåraktigt att bedja för sådana som voro döda.

45 Vidare besinnade han vilken härlig nådelön som är förvarad åt dem som hava avsomnat i fromhet; och detta var en helig och from tanke. På grund härav lät han anställa det nämnda försoningsoffret för dem som voro döda, för att de så skulle bliva fria ifrån sin synd.

6.Jer. 11:20. /11.2Krön. 17:11. /15. Jos. 6:20. /17.1Mack. 5:13. /20. 1Mack. 5:33f. /26.1Mack. 5:43. /27. 1Mack. 5:46f./ 28.1Mack. 5:50f. /31. 5Mos. 16:10. /32.Tob. 2:1. 2Mack. 10:14f. /38.4Mos. 31:19. /40.2Mos. 20:4. /43.3Mos. 4:2f. Dan. 12:2. 2Mack. 7:9, 11, 14, 23. 1Kor.15:21f. 1Tess. 4:13f. /44.1Kor. 15:29. /45. 2Tim. 4:8.

13 KAPITLET.

Menelaus avrättas. Konung Antiokus Eupator drager i fält mot judarna, men bliver slagen. Han ingår fred med dem.

1 År 149 nådde den underrättelsen Judas och hans anhängare, att Antiokus Eupator med stor härsmakt kom tågande mot Judeen,

2 åtföljd av sin förmyndare Lysias, som ock var riksföreståndare; vardera stod i spetsen för en grekisk här på ett hundra tio tusen man fotfolk, fem tusen tre hundra ryttare, tjugutvå elefanter och tre hundra lievagnar.

3 Till dem slöt sig ock Menelaus; och han uppmuntrade med mycken förställning Antiokus till kriget, dock ingalunda för att främja sitt fäderneslands väl, utan i tanke att han nu åter skulle kunna få makten sig anförtrodd.

4 Men han som är konungarnas konung uppväck-te Antiokus' vrede mot den uslingen; och när Lysias visade att denne bar skulden till alla olyckorna, gav konungen befallning om att föra honom till Berea och avliva honom på det sätt som är brukligt på denna plats.

5 Där finnes nämligen ett femtio alnar högt torn, som är uppfyllt med glödande aska; detta har en vridbar inrättning, som på alla sidor stupar rätt ned i askan.

6 Där bliver var och en som har gjort sig skyldig till tempelrån eller också begått något annat övermåttan svårt brott nedstörtad och så bragt om livet.

7 En sådan död måste nu den ogudaktige Menelaus lida, utan att ens få komma i jorden;

8 och detta var alldeles rättvist. Ty eftersom han hade begått så många synder mot altaret, vars eld var helig, och med den dess aska, därför fick han sin död i aska.

9 Men konungen kom nu tågande, förgrymmad i sitt sinne, i avsikt att låta judarna få känna på det värsta av vad som hade vederfarits dem under hans faders tid.

10 När Judas fick underrättelse härom, uppmanade han folket att dag och natt anropa Herren att han nu, om någonsin, ville komma dem till hjälp,

11 nu då de voro i fara att bliva berövade sin lag, sitt fädernesland och sitt heliga tempel, och icke tillstädja att folket, som nyss hade fått något litet andrum, blev givet i de hädiska hedningarnas våld.

12 Sedan alla endräktigt hade gjort så och i tre dagar utan avbrott hade åkallat Herren, den barmhärtige, under gråt och fasta och knäfall, talade Judas uppmuntrande ord till dem och befallde dem att hålla sig redo.

13 När han sedan hade haft en enskild sammankomst med de äldste, beslöt han att de skulle draga ut och med Guds hjälp låta det komma till ett avgörande, förrän konungens krigshär hade infallit i Judeen och satt sig i besittning av staden.

14 Och i det han så överlämnade utgången åt honom som är världens skapare, uppmuntrade han sitt folk att med ädelt mod kämpa intill döden för lagen och helgedomen, för staden och fäderneslandet och samhällsordningen. Därefter slog han upp sitt läger i närheten av Modein.

15 Och sedan han hade givit sitt folk denna lösen: »Gud giver segern», gjorde han med en utvald skara tappra unga män om natten ett anfall på konungens högkvarter; därvid nedgjorde han vid pass två tusen man i lägret och fällde den förnämsta av elefanterna, tillika med alla dem som befunno sig i tornet på dess rygg.

16 Och till slut uppfyllde de lägret med skräck och förvirring och drogo sin väg såsom segrare, först när dagen begynte att gry.

17 Och allt detta hade skett tack vare Herrens beskärm, genom vilket han blev hulpen.

18 Sedan konungen nu hade fått pröva på judarnas djärva mod, försökte han att med listiga medel bemäktiga sig de fasta platserna

19 och ryckte så mot Betsura, en stark judisk fästning. Han drevs tillbaka; han gjorde då ett nytt anfall, menblev besegrad. Men Judas tillförde de inneslutna vad de behövde. Och Rodokus, en man ur den judiska hären, yppade för fienderna vad som borde hållas hemligt. Han efterspanades och blev gripen och in-

2 spärrad. Konungen förhandlade ånyo med besättningen i Bet-sura; han gav och mottog fredsförsäkringar. Sedan tågade han

3 bort1 och angrep Judas och hans folk, men led nederlag. Så fick han underrättelse om att Filippus, som hade lämnats kvar såsom riksföreståndare, hade gjort uppror i Antiokia. I bestörtningen häröver inledde han underhandlingar med judarna. Han gav efter och besvor en överenskommelse på i allo billiga villkor; han ingick förlikning med dem och frambar offer och hedrade templet och den heliga platsen och uppträdde välvil-

4 ligt. Sedan tog han avsked av Mackabeus. Därefter, sedan han hade lämnat kvar Hegemonides såsom befälhavare över området från Ptolemais till Gerar,

5 drog han åstad till Ptolemais. Men invånarna där i Ptolemais voro misslynta över fördraget - de hade nämligen stor ovilja mot judarna - och ville hava

16 bestämmelserna upphävda. Ly-sias trädde då fram på talarstolen och försvarade, så gott han kunde, vad som hade hänt; han lyckades ock att övertyga och lugna dem och göra dem välvilligt stämda. Därefter tågade han tillbaka till Antiokia. På detta sätt ändade konungens anryckande och återtåg.

1.1 Mack. 6:28f. /2.2Mack. 11:1. /3.

2Mack. 4:23f. / 4.1 Tim. 6:15. Upp.

17:14. /8. Vish. 11:16. 16:1. 2Mack. 8:33. 9:6. /15.1Mack. 6:37, 43f. 2Mack. 8:23. ,/19.1Mack. 4:61. 6:31. 22.1Mack. 6:49f.

14 KAPITLET.

Alcimus anklagar Judas hos konungen. Nikanor sändes åstad med en här. Han ingår fördrag med Judas. Detta fördrag brytes på Alcimus' anstiftan. Rasis tager sitt liv.

Tre år därefter nåddes Judas ! och hans anhängare av den underrättelsen att Demetrius, Seleukus' son, med en stark här och flotta hade seglat in i Tripolis' hamn, och att han 2 hade röjt Antiokus och dennes förmyndare Lysias ur vägen och så satt sig i besittning av landet.

En viss Alcimus, som tidigare 3 hade varit överstepräst, hade, under tiden före sammanblandningen, med vett och vilja befläckat sig med hedniskt väsende, men insåg nu att han icke på något sätt kunde rädda sin ställning eller vidare få tillträde till det heliga altaret. Han begav sig därför, år 151,4 till konung Demetrius och förärade honom en krans av guld och en palmkvist, och jämte dessa sedvanliga skänker några av helgedomens olivkvistar. Den första dagen höll han sig stilla. Men sedan fick han ett tillfälles som gynnade hans galenskap. Demetrius lät nämligen kalla honom till ett rådssammanträde och frågade honom därvid om huru judarna voro sinnade, och vad de hade f or planer. Härpå svarade han då: »De bland 6 judarna, som kallas asidéer, och som hava Judas Mackabeus till ledare, hålla alltjämt kriget vid makt och anstifta oroligheter blev besegrad. Men Judas tillförde de inneslutna vad de behövde. Och Rodokus, en man ur den judiska hären, yppade för fienderna vad som borde hållas hemligt. Han efterspanades och blev gripen och in-

2 spärrad. Konungen förhandlade ånyo med besättningen i Bet-sura; han gav och mottog fredsförsäkringar. Sedan tågade han

3 bort1 och angrep Judas och hans folk, men led nederlag. Så fick han underrättelse om att Filippus, som hade lämnats kvar såsom riksföreståndare, hade gjort uppror i Antiokia. I bestörtningen häröver inledde han underhandlingar med judarna. Han gav efter och besvor en överenskommelse på i allo billiga villkor; han ingick förlikning med dem och frambar offer och hedrade templet och den heliga platsen och uppträdde välvil-

4 ligt. Sedan tog han avsked av Mackabeus. Därefter, sedan han hade lämnat kvar Hegemonides såsom befälhavare över området från Ptolemais till Gerar,

5 drog han åstad till Ptolemais. Men invånarna där i Ptolemais voro misslynta över fördraget - de hade nämligen stor ovilja mot judarna - och ville hava

16 bestämmelserna upphävda. Ly-sias trädde då fram på talarstolen och försvarade, så gott han kunde, vad som hade hänt; han lyckades ock att övertyga och lugna dem och göra dem välvilligt stämda. Därefter tågade han tillbaka till Antiokia. På detta sätt ändade konungens anryckande och återtåg.

1.1 Mack. 6:28f. /2.2Mack. 11:1. /3.

2Mack. 4:23f. / 4.1 Tim. 6:15. Upp.

17:14. /8. Vish. 11:16. 16:1. 2Mack. 8:33. 9:6. /15.1Mack. 6:37, 43f. 2Mack. 8:23. ,/19.1Mack. 4:61. 6:31. 22.1Mack. 6:49f.

14 KAPITLET.

Alcimus anklagar Judas hos konungen. Nikanor sändes åstad med en här. Han ingår fördrag med Judas. Detta fördrag brytes på Alcimus' anstiftan. Rasis tager sitt liv.

Tre år därefter nåddes Judas ! och hans anhängare av den underrättelsen att Demetrius, Seleukus' son, med en stark här och flotta hade seglat in i Tripolis' hamn, och att han 2 hade röjt Antiokus och dennes förmyndare Lysias ur vägen och så satt sig i besittning av landet.

En viss Alcimus, som tidigare 3 hade varit överstepräst, hade, under tiden före sammanblandningen, med vett

och vilja befläckat sig med hedniskt väsende, men insåg nu att han icke på något sätt kunde rädda sin ställning eller vidare få tillträde till det heliga altaret. Han begav sig därför, år 151,4 till konung Demetrius och förärade honom en krans av guld och en palmkvist, och jämte dessa sedvanliga skänker några av helgedomens olivkvistar. Den första dagen höll han sig stilla. Men sedan fick han ett tillfälles som gynnade hans galenskap. Demetrius lät nämligen kalla honom till ett rådssammanträde och frågade honom därvid om huru judarna voro sinnade, och vad de hade f or planer. Härpå svarade han då: »De bland 6 judarna, som kallas asidéer, och som hava Judas Mackabeus till ledare, hålla alltjämt kriget vid makt och anstifta orolighe-2 Mack. 14:7.

ter och hindra att lugn och rö

7 får råda i riket. Med anledning härav, och sedan jag själv har blivit berövad min fäderneärvda värdighet, jag menar översteprästämbetet, har jag

8 nu begivit mig hit, först och främst av uppriktig omtanke om det som tillkommer konungen, men för det andra också av hänsyn till mina egna landsmäns bästa. Ty genom de förut nämnda människornas oförnuft lider hela vårt folk den

9 största skada. Så värdes då, o konung, noga taga kännedom om detta i alla dess enskildheter, och låt dig vårda om vårt land, såväl som om vårt folk, som är så svårt ansatt, i enlighet med den nådefulla välvilja som du

10 har mot alla människor. Ty så länge Judas är i livet, är det omöjligt att få frid och rö

11 i landet.» Sedan denne hade talat så, begynte strax konungens övriga vänner, vilka voro hätska mot Judas, att ytterli-

12 gare uppegga Demetrius. Han lät då genast kalla till sig Nikanor, som förut hade varit överste för elefant avdelningen, och utnämnde honom till befälhavare i Judeen och sände honom åstad

13 dit, med skriftlig befallning att röja Judas själv ur vägen och skingra hans folk, så ock att insätta Alcimus såsom överstepräst vid den höga helgedomen.

14 Och de hedningar i Judeen, som hade flytt för Judas, slöto sig i hopar till Nikanor,! hopp om att själva vinna fördelar genom judarnas motgångar och olyckor.

15 Men när judarna fingo höra talas om att Nikanor var i antågande, och att hedningarna

gingo till anfall, strödde de stoft på sina huvuden och åkallade honom som för evärdlig tid hade utvalt sitt folk, och som alltid tager sig an sin arvedel genom att uppenbara sin makt. På sin K anförares befallning bröto de sedan strax upp från staden, och de stötte på fienden vid byn Dessau. Men Simon, Judas' rt broder, hade råkat i strid med Nikanor och lidit en tillfällig motgång, på grund av den plötsliga bestörtning som motståndarna hade framkallat hos dem. Det oaktat drog Nikanor ii i betänkande att låta saken avgöras genom blodig strid, när han hörde talas om den tapperhet och det mod som Judas och hans folk visade i kampen för sitt fädernesland. Han sände is därför Posidonius, Teodotus och Mattatias för att söka uppnå en ömsesidig överenskommelse. Sedan man länge hade överlagt 2(härom, lade anföraren fram saken för manskapet, och då det härvid visade sig att alla voro av en och samma mening, gåvo de sitt bifall till fördraget. Och 21 man bestämde en viss dag då de båda anförarna enskilt skulle komma tillsammans. Och Judas trädde fram. Och där stodo två stolar mitt emot varandra; man hade nämligen satt fram stolar. Men Judas hade på 22 lämpliga platser ställt beväpnat folk i beredskap, för den händelse att ifrån fiendernas sida något plötsligt övervåld skulle ske. De överlade nu med varandra efter vad omständigheterna krävde.

Nikanor vistades därefter nå- 23 gon tid i Jerusalem utan attMackabéerboken

företaga något otillbörligt; och det folk som i stora skaror hade samlats hos honom lät han åt-

4 skiljas. Och han hade under hela tiden Judas i sitt sällskap; han hade nämligen fattat varm

>5 tillgivenhet för honom. Han uppmanade honom att gifta sig och skaffa sig barn. Judas gifte sig också och levde i god rö och njöt av livet.

6 Men när Alcimus märkte att dessa hade blivit så goda vänner, tog han med sig en avskrift av det ingångna fördraget och begav sig till Demetrius och anklagade Nikanor för att hysa tänkesätt som voro stridande mot rikets bästa; denne hade nämligen till hans efterträdare utnämnt riksförrädaren Judas.

7 Upptänd av vrede och uppeggad genom den skurkens förtal, skrev konungen då ett brev till Nikanor och sade sig känna stor förtrytelse över fördraget och befallde honom att utan dröjsmål sända Mackabeus fängslad

still Antiokia. När denna befallning nådde Nikanor, blev han bestört och kände sig illa till mods över att nödgas upphäva överenskommelserna, fastän mannen intet hade förbrutit.

) Men då det icke var möjligt att sätta sig emot konungen, ville han invänta ett lägligt tillfälle för att med list utföra saken. Mackabeus märkte nu att Nikanor antog en strävare hållning mot honom, och att hans bemötande icke var så hövligt som vanligt. Och eftersom han förstod att denna strävhet ingalunda hade den bästa betydelse, samlade han ganska många av sina anhängare omkring sig

och höll sig undan för Nikanor.

Men då nu denne insåg att 31 han hade blivit grundligt överlistad av Judas, begav han sig till det höga och heliga templet, medan prästerna höllo på att frambära de tillbörliga offren, och befallde dem att utlämna honom. När dessa då 32 med ed bedyrade att de icke kände till, var den som han sökte befann sig, räckte han ut 33 sin hand mot templet och svor denna ed: »Om I icke utlämnen Judas fängslad till mig, så skall jag låta jämna denna Guds boning med marken och riva ned altaret och på denna plats upprätta en präktig helgedom åt Backus.» Sedan han hade 34 sagt detta, gick han sin väg. Men prästerna räckte sina händer upp mot himmelen och åkallade honom som alltid kämpar för vårt folk; de sade så: »O Herre, fastän du icke är i 35 behov av något av allt det som är till, har det dock behagat dig att ett tempel, där du kunde hava din boning, skulle finnas bland oss. Så bevara nu ock, 36 du all helighets helige Herre, detta hus obesmittat till evärdlig tid, detta hus som så nyss har blivit renat.»

En viss Rasis, en av de äldste 37 i Jerusalem, blev nu angiven för Nikanor. Han var en man som älskade sina landsmän, och som åtnjöt mycket högt anseende och för sin välviljas skull hade fått tillnamnet »judarnas fader». Han hade nämligen 38 tidigare, under tiden fore sammanblandningen, framställt lagtolkningar angående rätt juden-dom och med all ståndaktighet vågat liv och blod för juden-

39 domen. Då Nikanor nu ville öppet visa huru häftigt han hatade judarna, sände han över fem hundra krigsmän åstad för

40 att gripa honom. Genom att låta gripa denne trodde han sig nämligen tillfoga dem en

41 svår olycka. Men då skaran var nära att intaga tornet och de redan stormade gårdsporten och ropade att man skulle skaffa eld, så att de kunde antända dörrarna, tog Rasis, när han såg sig omringad på alla sidor, sitt svärd och riktade det mot

42 sig själv. Ty han ville hellre dö en ädel död än falla i uslingarnas händer och bliva misshandlad på ett sätt som var hans ädla sinnelag ovärdigt.

43 Men när han i sin heta iver icke träffade rätt med stöten och hopen redan trängde in genom dörrarna, sprang han oförskräckt upp på muren och kastade sig med manligt mod utför, mitt

44 in bland hopen. Då nu denna hastigt vek undan, så att ett mellanrum uppstod, störtade han ned mitt på den

tomma

45 platsen. Men ännu vid liv och gripen av vild upphetsning, reste han sig upp, och fastän blodet flöt i strömmar och han var så svårt sårad, ilade han mitt igenom hopen och ställde

46 sig uppe på en brant klippa. Och när han redan var helt och hållet förblödd, slet han ut sina inälvor och fattade dem med båda händerna och slungade dem mot hopen. Och sedan han hade anropat honom som råder över liv och ande att han en gång ville giva honom dem till-

baka, slutade han på detta sätt sina dagar.

1. l Mack. 7:lf. /3. l Mack. 7:5f. 8. IMack. 2:42. /11. Se Vän i Ordförkl. /12-lMack. 7:26. 2Mack. 8:9. /IS.lMack. 7:9. /15.5Mos. 28:9. Sak. 2:12. Syr. 24:12. /31. IMack. 7:31f. /33. 2Mack. 6:7. /34.1Mack. 7:36f. 2Mack. 3:15. /37. Matt. 23:9. Se Fader i Ordförkl. /42. l Sam. 31:4. /46.2Mack. 7:11.

15 KAPITLET.

Nikanors nederlag och död. Slutord.

Men när Nikanor fick under-rättelse om att Judas och hans män befunno sig i Samari-ens landsändar, beslöt han att angripa dem på vilodagen, då det kunde ske utan fara. Då2 sade de judar som av nödtvång följde honom: »Förgör dem icke så grymt och omänskligt, utan visa den dag ära, som av den Allseende har blivit hedrad med större helighet än andra dagar.» Han, den store uslingen, frågade 3 då: »Finnes det i himmelen en härskare som har bjudit att hålla sabbatsdagen?» Och när4 de förklarade: »Ja, det är den levande Herren själv, härskaren i himmelen, som har befallt att man skall fira den sjunde dagen»,1 sade den andre: »Men jags är en härskare på jorden, och jag bjuder eder att gripa till vapen och utföra konungens uppdrag.» Dock förmådde han icke utföra sitt skändliga beslut.

Och Nikanor förhävde sig 6 i stort högmod och hade föresatt sig att uppresa en minnesstod åt sig såsom segrare över Judas och hans här. Men Mackabeus? upphörde icke att med all till- dom och med all ståndaktighet vågat liv och blod för juden-

39 domen. Då Nikanor nu ville öppet visa huru häftigt han hatade judarna, sände han över fem hundra krigsmän åstad för

40 att gripa honom. Genom att låta gripa denne trodde han sig nämligen tillfoga dem en

41 svår olycka. Men då skaran var nära att intaga tornet och de redan stormade gårdsporten och ropade att man skulle skaffa eld, så att de kunde antända dörrarna, tog Rasis, när han såg sig omringad på alla sidor, sitt svärd och riktade det mot

42 sig själv. Ty han ville hellre dö en ädel död än falla i uslingarnas händer och bliva misshandlad på ett sätt som var hans ädla sinnelag ovärdigt.

43 Men när han i sin heta iver icke träffade rätt med stöten och hopen redan trängde in genom dörrarna, sprang han oförskräckt upp på muren och kastade sig med manligt mod utför, mitt

44 in bland hopen. Då nu denna hastigt vek undan, så att ett mellanrum uppstod, störtade han ned mitt på den tomma

45 platsen. Men ännu vid liv och gripen av vild upphetsning, reste han sig upp, och fastän blodet flöt i strömmar och han var så svårt sårad, ilade han mitt igenom hopen och ställde

46 sig uppe på en brant klippa. Och när han redan var helt och hållet förblödd, slet han ut sina inälvor och fattade dem med båda händerna och slungade dem mot hopen. Och sedan han hade anropat honom som råder över liv och ande att han en gång ville giva honom dem till-

baka, slutade han på detta sätt sina dagar.

1. l Mack. 7:lf. /3. l Mack. 7:5f. 8. IMack. 2:42. /11. Se Vän i Ordförkl. /12-lMack. 7:26. 2Mack. 8:9. /IS.lMack.

7:9. /15.5Mos. 28:9. Sak. 2:12. Syr. 24:12. /31. IMack. 7:31f. /33. 2Mack. 6:7. /34.1Mack. 7:36f. 2Mack. 3:15. /37. Matt. 23:9. Se Fader i Ordförkl. /42. l Sam. 31:4. /46.2Mack. 7:11.

15 KAPITLET.

Nikanors nederlag och död. Slutord.

Men när Nikanor fick under-rättelse om att Judas och hans män befunno sig i Samari-ens landsändar, beslöt han att angripa dem på vilodagen, då det kunde ske utan fara. Då2 sade de judar som av nödtvång följde honom: »Förgör dem icke så grymt och omänskligt, utan visa den dag ära, som av den Allseende har blivit hedrad med större helighet än andra dagar.» Han, den store uslingen, frågade 3 då: »Finnes det i himmelen en härskare som har bjudit att hålla sabbatsdagen?» Och när4 de förklarade: »Ja, det är den levande Herren själv, härskaren i himmelen, som har befallt att man skall fira den sjunde dagen»,1 sade den andre: »Men jags är en härskare på jorden, och jag bjuder eder att gripa till vapen och utföra konungens uppdrag.» Dock förmådde han icke utföra sitt skändliga beslut.

Och Nikanor förhävde sig 6 i stort högmod och hade föresatt sig att uppresa en minnesstod åt sig såsom segrare över Judas och hans här. Men Mackabeus? upphörde icke att med all till-Mackabéerboken

försikt förlita sig på att han skulle få hjälp från Herren.

8 Och han uppmanade sitt folk att icke rädas för hedningarnas anfall, utan tänka på det bistånd som de så ofta förut hade fått röna från himmelen, och jämväl denna gång vänta på den seger som den Allsmäktige

9 skulle beskära dem. Och han tröstade dem med ord ur lagen och profeterna, och påminde dem tillika om de strider som de hade utkämpat, och gjorde dem därigenom ännu mer vil-

oliga till strid. Och sedan han på detta sätt hade uppeldat deras mod, utdelade han sina befallningar; och han framhöll därvid ytterligare för dem hedningarnas trolöshet och eds-

1 brott. När han sålunda hade väpnat envar av dem, icke så mycket med den trygghet sköld och spjut giver, som med den uppmuntran manliga ord kunna skänka, väckte han också hos alla en övermåttan stor glädje genom att ytterligare förtälja en trovärdig dröm.

2 Och detta var vad han hade sett i sin dröm:

Han hade sett huru den förre översteprästen Onias, som var en god och ädel man, försynt i umgänget, mild i sitt väsen och värdig i sitt tal, och som allt ifrån ungdomen flitigt hade vinnlagt sig om allt som hör dygden till, huru denne stod och bad med uträckta händer för judarnas ishela menighet. Därefter visade sig en annan man för honom, en som utmärkte sig för sitt grå hår och sitt vördnadsbjudande utseende; och en under-

bar och överväldigande värdighet vilade över honom. Ochi4 Onias tog till orda och sade: «Denne är Jeremias, Guds profet, som älskar sina bröder och beder mycket för folket och den heliga staden.» Och Jere-15 mias sträckte fram sin högra hand och räckte Judas ett gyllene svärd, och han sade därvid till honom: »Tag emot detta 16 heliga svärd såsom en gåva från Gud; därmed skall du slå ned dina motståndare.»

Sedan de nu hade blivit upp-17 muntrade genom Judas' ord, som voro så förträffliga och så väl ägnade att egga till tapperhet och ingjuta mandom i unga sinnen, beslöto de att icke uppslå något läger, utan med ädelt mod gå till anfall och med all manhaftighet inlåta sig i strid och så låta det komma till ett avgörande, eftersom både staden och det heliga och helgedomen voro i fara. Deras oro f or hustrur 18 och barn, såväl som för bröder och fränder, betydde nämligen mindre för dem; deras oro gällde först och främst det helgade templet. Också hos dem somi9 funnos kvar i staden var ångesten mycket svår, i det att de bävade för huru striden på öppna fältet skulle sluta.

Redan väntade alla på det 20 förestående avgörandet, och redan hade fienderna samlat sina skaror; deras här hade

ordnat sig till strid, och elefanterna hade förts fram till en lämplig plats, och ryttarna stodo uppställda på flyglarna. Då Macka- 21 beus nu såg att skarorna voro helt nära, och såg deras brokiga vapenutrustning och elefanter-2 Mack. 15:22.

nas vildhet, räckte han händerna upp mot himmelen och åkallade Herren, som gör under; ty han visste att avgörandet icke sker genom vapenmakt, utan efter som det bliver bestämt av honom som förlänar segern åt dem som äro värdiga.

22 Han åkallade Herren och sade därvid så: »Du sände din ängel,

0 Herre, på Esekias', Juda konungs, tid, och han förgjorde av Sennakerims här vid pass ett hundra åttiofem tusen man.

23 Så sänd också nu, du härskare

1 himmelen, en god ängel framför oss till att sprida fruktan

24 och bävan. Och må de som under hädelser hava dragit upp mot ditt heliga tempel bliva slagna med skräck genom kraften av din arm.» Därmed slutade han sin bön.

25 Nikanor och hans folk ryckte nu fram under trumpetklang

26 och stridssånger, men Judas och hans folk drabbade under åkallan och böner samman med fien-

27 den. Och under det att de förde svärdet med sina händer, men med sina hjärtan bådo till Gud, nedgjorde de icke mindre än trettiofem tusen man, ty de blevo högeligen styrkta därigenom att Gud uppenbarade sin makt.

28 Och när striden var slut och de under glädje vände tillbaka, funno de Nikanor, där han låg

29 fallen i sin vapenrustning. Då begynte de att ropa och larma; och de prisade den Allsmäktige

sopa sina fäders tungomål. Och han som alltid hade såsom den främste kämpat med liv och blod för sina landsmän och bevarat sin ungdoms tillgivenhet

för sina stamförvanter, han befallde att man skulle hugga av Nikanors huvud, så ock hans hand tillika med armen, och föra dem med sig till Jerusalem. Och när han hade kommit dit, 3: kallade han tillhopa sina stamförvanter och lät prästerna taga plats framför altaret och sände sedan efter dem som befunno sig på borgen. Och han visade 31 dem den skändlige Nikanors huvud och den smädarens hand, vilken denne under förmätet tal hade räckt ut mot den Allsmäktiges heliga hus. Han lät ock 3< skära av den gudlöse Nikanors tunga och bjöd att den skulle styckas och givas åt fåglarna; det övriga skulle hängas upp framför templet, till lön för hans galenskap. Och de ropade alla-sammans mot himmelen och lovade Herren, som hade uppenbarat sin makt, och sade: »Lovad vare han som har bevarat sin heliga plats obesmittadl» Och Judas lät fästa upp Nika-3£ nors huvud på borgen, så att det var synligt för alla, såsom ett tydligt vittnesbörd om Herrens hjälp. Och de stadgade allase genom ett gemensamt beslut att man icke skulle låta denna dag gå obemärkt förbi, utan att man skulle fira den såsom en bemärkelsedag, just den trettonde dagen i tolfte månaden - samma månad som på syriska kallas Adar - dagen före Mardokeus' dag.

På detta sätt ändade alltså 37 Nikanors företag. Och alldenstund hebreerna allt ifrån den tiden hava varit i besittning av sin stad, vill också jag här sluta min berättelse. Om den nu 3?befinnes vara väl och skickligt avfattad, så överensstämmer detta med min egen önskan; om den däremot är svagt och medelmåttigt avfattad, så har jag dock gjort så gott som jag 9 förmådde. Det är ju så, att det bjuder emot att dricka enbart vin eller enbart vatten, medan vin, blandat med vatten, är välsmakande och skänker

en behaglig njutning. På samma sätt förnöjer en väl utförd skildring deras öron, som få skriften i sina händer.

Och härmed vill jag nu sluta.

2.2Mos. 20:10. /12.2Mack. 3:1. 21.2Krön. 14:11. IMack. 3:18f. 22.2Kon.l9:35. IMack. 7:41f. 2Mack. 8:19. /23.2Mack. 11:6. /SO.lMack. 7:47. /32. 2Mack. 14:33. /35. Judit 14:1. /36.Est. 9:21. IMack. 7:49.

TILLÄGG TILL ESTER

Inledning till Esters bok: Mardokeus har en dröm; han röjer en sammansvärjning. Haman uppgör onda anslag.

1 T den store konungen Arta-JL xerxes' andra regeringsår, på första dagen i månaden Nisan, hände sig att Mardokeus, son till Jairus, son till Semias, son till Kiseas, av Benjamins

2 stam, hade en dröm. Han var en jude, som bodde i staden Susa, en stor man; och han gjorde

3 tjänst i konungens palats. Och han tillhörde den skara som Nebukadnessar, konungen i Babylonien, hade såsom fångar fört bort ifrån Jerusalem tillsammans med Jekonias, ko-

4nungen i Judeen. Detta var hans dröm: Det blev dunder och larm, tordön och jordbävning och förvirring på jorden.

> Och se, två stora drakar kommo fram, båda redo till kamp. Och de upphävde ett stort skri,

3 och vid deras skri gjorde sig alla folk redo till strid, för att strida mot ett folk av rättfärdiga. Och se, det blev en dag av mörker

och töcken, det blev nöd och trångmål, plåga och stor förvirring på jorden. Och hela det g rättfärdiga folket greps av förskräckelse, i det att de fruktade för den olycka som hotade dem; och de gjorde sig beredda på att förgås. Och de ropade till 9 Gud; och av deras ropande uppstod, likasom av en liten källa, en stor flod, ett väldigt vatten. Och det blev ljust, och solen gick 10 upp. Och de ringa blevo upphöjda, och de uppslukade de högt ansedda.

När Mardokeus vaknade, efter n det att han hade haft denna dröm och så fått se vad Gud hade beslutit att göra, bevarade han den i sitt hjärta. Och ända till dess det blev natt, bemödade han sig på allt sätt om att förstå den.

Och Mardokeus gick till vila 12 i palatset tillsammans med Ga-bata och Tarra, de två av konungens hovmän, som höllo vakt i palatset. Då fick han 13 höra deras anslag och utrönte vad de buro i sinnet och fick befinnes vara väl och skickligt avfattad, så överensstämmer detta med min egen önskan; om den däremot är svagt och medelmåttigt avfattad, så har jag dock gjort så gott som jag 9 förmådde. Det är ju så, att det bjuder emot att dricka enbart vin eller enbart vatten, medan vin, blandat med vatten, är välsmakande och skänker

en behaglig njutning. På samma sätt förnöjer en väl utförd skildring deras öron, som få skriften i sina händer.

Och härmed vill jag nu sluta.

2.2Mos. 20:10. /12.2Mack. 3:1. 21.2Krön. 14:11. IMack. 3:18f. 22.2Kon.l9:35. IMack. 7:41f. 2Mack. 8:19. /23.2Mack. 11:6. /SO.lMack. 7:47. /32. 2Mack. 14:33. /35. Judit 14:1. /36.Est. 9:21. IMack. 7:49.

TILLÄGG TILL ESTER

Inledning till Esters bok: Mardokeus har en dröm; han röjer en sammansvärjning. Haman uppgör onda anslag.

1 T den store konungen Arta-JL xerxes' andra regeringsår, på första dagen i månaden Nisan, hände sig att Mardokeus, son till Jairus, son till Semias, son till Kiseas, av Benjamins

2 stam, hade en dröm. Han var en jude, som bodde i staden Susa, en stor man; och han gjorde

3 tjänst i konungens palats. Och han tillhörde den skara som Nebukadnessar, konungen i Babylonien, hade såsom fångar fört bort ifrån Jerusalem tillsammans med Jekonias, ko-

4nungen i Judeen. Detta var hans dröm: Det blev dunder och larm, tordön och jordbävning och förvirring på jorden.

> Och se, två stora drakar kommo fram, båda redo till kamp. Och de upphävde ett stort skri,

3 och vid deras skri gjorde sig alla folk redo till strid, för att strida mot ett folk av rättfärdiga. Och se, det blev en
dag av mörker

och töcken, det blev nöd och trångmål, plåga och stor förvirring på jorden. Och hela det g rättfärdiga folket greps
av förskräckelse, i det att de fruktade för den olycka som hotade dem; och de gjorde sig beredda på att förgås.
Och de ropade till 9 Gud; och av deras ropande uppstod, likasom av en liten källa, en stor flod, ett väldigt vatten.
Och det blev ljust, och solen gick 10 upp. Och de ringa blevo upphöjda, och de uppslukade de högt ansedda.

När Mardokeus vaknade, efter n det att han hade haft denna dröm och så fått se vad Gud hade beslutit att göra,
bevarade han den i sitt hjärta. Och ända till dess det blev natt, bemödade han sig på allt sätt om att förstå den.

Och Mardokeus gick till vila 12 i palatset tillsammans med Ga-bata och Tarra, de två av konungens hovmän,
som höllo vakt i palatset. Då fick han 13 höra deras anslag och utrönte vad de buro i sinnet och fickveta att de
träffade anstalter för att bära hand på konung Artaxerxes. Och han angav

14 dem hos konungen. Då tog konungen de båda hovmännen i förhör; och de bekände och blevo bortförda till att
avrättas.

15 Och konungen lät uppteckna dessa tilldragelser till en åminnelse; och jämväl Mardokeus

16 tecknade upp dem. Därefter uppdrog konungen åt Mardokeus att göra tjänst i palatset och gav honom skänker
till tack

17 för vad han hade gjort. Men bugéen Haman, Hamadatus' son, som var högt ansedd hos konungen, sökte
tillfälle att göra Mardokeus och hans folk något ont för konungens båda hovmäns skull.

l.Est. 2:5f. /3.2Kon. 24:10f. /6. Vish. 10:15. /7.Joel 2:2. /9.Syr. 24:31. /IS.Est. 2:21f. /17.Est. 3:lf.

2.

Tillägg till Ester 3:13: Artaxerxes' brev om att de persiska judarna skulle förgöras.

Det följande utgör en avskrift

av brevet: »Den store konungen Artaxerxes skriver följande till furstarna över de ett hundra tjugusju
hövdingdömena, från Indien till Etiopien, och till de under-2 lydande ståthållarna. Fastän jag är härskare över
många folk och råder över hela världen, har jag det uppsåtet att icke förhäva mig, i stolt förtröstan på min makt,
utan att alltid föra en foglig och mild regering och så göra det möjligt för mina undersåtar att ständigt leva i
ostörd rö. Jag vill ock åter upprätta den av alla människor efterlängtade freden, genom att

införa lugn och säkerhet i riket och trygga samfärdseln ända till dess yttersta gränser. Men när jag tillfrågade
mina rådgivare om huru detta skulle kunna genomföras, då påpekade för oss Haman, en man i min omgivning,
som utmärker sig för be-sinningsfullhet och har gjort sig känd för oföränderlig tillgivenhet och orubblig trohet,
och som har blivit upphöjd till den näst högsta värdigheten i det kungliga palatset, huru bland 4 alla de andra
folkslagen, som bo i världen, finnes kringspritt ett visst illasinnat folk, vilket genom sina lagar intager en fientlig
ställning till alla övriga folk och städse visar förakt för konungarnas befallningar, med den påföljd att den av oss
på ett oklanderligt sätt planlagda riksenheten icke kan komma till stånd. Med hänsyn alltså tills att detta folk,
ensamt bland alla, alltid står på fientlig fot med alla människor och lever olikt andra, efter främmande sedvänjor,
och i avoghet mot vår styrelse tillställer den värsta skada, så att de hindra att lugn och rö får råda i riket - med
hän- 6 syn härtill påbjuda vi nu härmed att alla de som av Haman, vilken förestår styrelsen och är vår andre
fader, i en skrivelse angivas för eder skola, tillika med hustrur och barn, förgöras till sista man genom sina
fienders svärd, utan någon som helst misskund eller försköning, på fjortonde dagen i tolfte månaden, det är Adar,
innevarande år. Så må de då, dessa nu, lika- 7 som förut, illasinnade människor, på en och samma dag fara veta
att de träffade anstalter för att bära hand på konung Artaxerxes. Och han angav

14 dem hos konungen. Då tog konungen de båda hovmännen i förhör; och de bekände och blevo bortförda till att
avrättas.

15 Och konungen lät uppteckna dessa tilldragelser till en åminnelse; och jämväl Mardokeus

16 tecknade upp dem. Därefter uppdrog konungen åt Mardokeus att göra tjänst i palatset och gav honom skänker till tack

17 för vad han hade gjort. Men bugéen Haman, Hamadatus' son, som var högt ansedd hos konungen, sökte tillfälle att göra Mardokeus och hans folk något ont för konungens båda hovmäns skull.

l.Est. 2:5f. /3.2Kon. 24:10f. /6. Vish. 10:15. /7.Joel 2:2. /9.Syr. 24:31. /IS.Est. 2:21f. /17.Est. 3:lf.

2.

Tillägg till Ester 3:13: Artaxerxes' brev om att de persiska judarna skulle förgöras.

Det följande utgör en avskrift

av brevet: »Den store konungen Artaxerxes skriver följande till furstarna över de ett hundra tjugusju hövdingdömena, från Indien till Etiopien, och till de under-2 lydande ståthållarna. Fastän jag är härskare över många folk och råder över hela världen, har jag det uppsåtet att icke förhäva mig, i stolt förtröstan på min makt, utan att alltid föra en foglig och mild regering och så göra det möjligt för mina undersåtar att ständigt leva i ostörd rö. Jag vill ock åter upprätta den av alla människor efterlängtade freden, genom att

införa lugn och säkerhet i riket och trygga samfärdseln ända till dess yttersta gränser. Men när jag tillfrågade mina rådgivare om huru detta skulle kunna genomföras, då påpekade för oss Haman, en man i min omgivning, som utmärker sig för be-sinningsfullhet och har gjort sig känd för oföränderlig tillgivenhet och orubblig trohet, och som har blivit upphöjd till den näst högsta värdigheten i det kungliga palatset, huru bland 4 alla de andra folkslagen, som bo i världen, finnes kringspritt ett visst illasinnat folk, vilket genom sina lagar intager en fientlig ställning till alla övriga folk och städse visar förakt för konungarnas befallningar, med den påföljd att den av oss på ett oklanderligt sätt planlagda riksenheten icke kan komma till stånd. Med hänsyn alltså tills att detta folk, ensamt bland alla, alltid står på fientlig fot med alla människor och lever olikt andra, efter främmande sedvänjor, och i avoghet mot vår styrelse tillställer den värsta skada, så att de hindra att lugn och rö får råda i riket - med hän- 6 syn härtill påbjuda vi nu härmed att alla de som av Haman, vilken förestår styrelsen och är vår andre fader, i en skrivelse angivas för eder skola, tillika med hustrur och barn, förgöras till sista man genom sina fienders svärd, utan någon som helst misskund eller förskoning, på fjortonde dagen i tolfte månaden, det är Adar, innevarande år. Så må de då, dessa nu, lika- 7 som förut, illasinnade människor, på en och samma dag faraned i dödsriket på våldsamt sätt och sålunda för framtiden aldrig mer störa ordningen och lugnet i riket.»

l.Est. 1:1. 8:9. /4.Est. 3:8. /6. Se Fader i Ordförkl.

3.

Tillägg tlll Ester 4:17: Mardokeus' bön om förskoning för sitt folk.

Ich Mardokeus bad till Herren, i det att han tänkte

2 på alla Herrens gärningar; han sade:

»Herre, Herre, du konung som råder över alla, eftersom ju hela världen lyder under din makt och ingen finnes, som kan motsätta sig dig, när du vill

3 frälsa Israel! Du har ju skapat himmel och jord och allt under-

4 bart som finnes på jorden, och du är herre över alla, och ingen finnes, som kan göra motstånd

5 mot dig, som är Herren. Du känner allt; du vet, Herre, att det icke är av förhävelse eller övermod eller månhet om egen ära som jag har vägrat att falla ned för den övermodige Haman,

6 ty jag skulle gärna kyssa hans fotsulor, om jag därmed kunde

7 rädda Israel. Nej, jag har handlat så för att icke sätta en människas ära över Guds ära. Jag vill icke falla ned för

någon annan än för dig, min Herre; och det är icke av övermod som jag

8 handlar så. Och nu, Herre, vår konung, du Abrahams Gud, skona ditt folk; ty våra fiender hava vänt sina blickar mot oss i avsikt att fördärva oss, och de hava fattats av begär att tillintetgöra din urgamla arve-

9 del. Försmå icke din arvedel, clen som du förlossade åt dig ur

Egyptens land. Hör min bön, 10 och misskunda dig över din arvslott, och vänd vår sorg i festglädje, så att vi få leva och lovsjunga ditt namn, o Herre; och låt icke deras mun förstummas, vilka prisa dig.»

Och hela Israel ropade med 11 all makt; ty de sågo döden för sina ögon.

S.Neh. 9:5f. /4.Vish. 12:14. /Ö.Est. 3:2. /9.5Mos. 9:26. Judit 8:20.

4.

Ytterligare ett tillägg till Ester 4:17: Esters bön om räddning för sitt folk och om bistånd i sitt eget företag.

Och drottning Ester tog sim tillflykt till Herren, då hon nu var gripen av dödsångest. Hon lade av sin praktklädnad 2 och satte på sig lidandets och sorgens kläder; och i stället för de dyrbara välluktande salvorna öste hon aska och Orenlighet på sitt huvud. Och hon späkte hårt sin kropp; och vart ställe på den, där hon plägade bära sina prydnader i glädjens stunder, lät hon nu övertäckas av sitt böljande hår. Och hons bad till Herren, Israels Gud, och sade:

»Min Herre, vår konung, du allena är Gud. Hjälp mig, som är allena och icke har någon annan hjälpare än dig. Ty jag 4 hotas av en överhängande fara. Allt ifrån min tidigaste barn-5 dom har jag i min fädernestam hört omtalas huru du, Herre, har uttagit Israel bland alla de övriga folken, såsom ock våra fäder bland alla deras förfäder, till en evärdlig arvedel och gjort med dem allt vad du har lovat dem. Men nu hava 6 ned i dödsriket på våldsamt sätt och sålunda för framtiden aldrig mer störa ordningen och lugnet i riket.»

l.Est. 1:1. 8:9. /4.Est. 3:8. /6. Se Fader i Ordförkl.

3.

Tillägg tlll Ester 4:17: Mardokeus' bön om förskoning för sitt folk.

Ich Mardokeus bad till Herren, i det att han tänkte

2 på alla Herrens gärningar; han sade:

»Herre, Herre, du konung som råder över alla, eftersom ju hela världen lyder under din makt och ingen finnes, som kan motsätta sig dig, när du vill

3 frälsa Israel! Du har ju skapat himmel och jord och allt under-

4 bart som finnes på jorden, och du är herre över alla, och ingen finnes, som kan göra motstånd

5 mot dig, som är Herren. Du känner allt; du vet, Herre, att det icke är av förhävelse eller övermod eller månhet om egen ära som jag har vägrat att falla ned för den övermodige Haman,

6 ty jag skulle gärna kyssa hans fotsulor, om jag därmed kunde

7 rädda Israel. Nej, jag har handlat så för att icke sätta en människas ära över Guds ära. Jag vill icke falla ned för
någon annan än för dig, min Herre; och det är icke av övermod som jag

8 handlar så. Och nu, Herre, vår konung, du Abrahams Gud, skona ditt folk; ty våra fiender hava vänt sina blickar mot oss i avsikt att fördärva oss, och de hava fattats av begär att tillintetgöra din urgamla arve-

9 del. Försmå icke din arvedel, clen som du förlossade åt dig ur

Egyptens land. Hör min bön, 10 och misskunda dig över din arvslott, och vänd vår sorg i festglädje, så att vi få leva och lovsjunga ditt namn, o Herre; och låt icke deras mun förstummas, vilka prisa dig.»

Och hela Israel ropade med 11 all makt; ty de sågo döden för sina ögon.

S.Neh. 9:5f. /4.Vish. 12:14. /Ö.Est. 3:2. /9.5Mos. 9:26. Judit 8:20.

4.

Ytterligare ett tillägg till Ester 4:17: Esters bön om räddning för sitt folk och om bistånd i sitt eget företag.

Och drottning Ester tog sim tillflykt till Herren, då hon nu var gripen av dödsångest. Hon lade av sin
praktklädnad 2 och satte på sig lidandets och sorgens kläder; och i stället för de dyrbara välluktande salvorna öste
hon aska och Orenlighet på sitt huvud. Och hon späkte hårt sin kropp; och vart ställe på den, där hon plägade
bära sina prydnader i glädjens stunder, lät hon nu övertäckas av sitt böljande hår. Och hons bad till Herren,
Israels Gud, och sade:

»Min Herre, vår konung, du allena är Gud. Hjälp mig, som är allena och icke har någon annan hjälpare än dig. Ty
jag 4 hotas av en överhängande fara. Allt ifrån min tidigaste barn-5 dom har jag i min fädernestam hört omtalas
huru du, Herre, har uttagit Israel bland alla de övriga folken, såsom ock våra fäder bland alla deras förfäder, till
en evärdlig arvedel och gjort med dem allt vad du har lovat dem. Men nu hava 6 ned i dödsriket på våldsamt sätt
och sålunda för framtiden aldrig mer störa ordningen och lugnet i riket.»

l.Est. 1:1. 8:9. /4.Est. 3:8. /6. Se Fader i Ordförkl.

3.

Tillägg tlll Ester 4:17: Mardokeus' bön om förskoning för sitt folk.

Ich Mardokeus bad till Herren, i det att han tänkte

2 på alla Herrens gärningar; han sade:

»Herre, Herre, du konung som råder över alla, eftersom ju hela världen lyder under din makt och ingen finnes,
som kan motsätta sig dig, när du vill

3 frälsa Israel! Du har ju skapat himmel och jord och allt under-

4 bart som finnes på jorden, och du är herre över alla, och ingen finnes, som kan göra motstånd

5 mot dig, som är Herren. Du känner allt; du vet, Herre, att det icke är av förhävelse eller övermod eller månhet
om egen ära som jag har vägrat att falla ned för den övermodige Haman,

6 ty jag skulle gärna kyssa hans fotsulor, om jag därmed kunde

7 rädda Israel. Nej, jag har handlat så för att icke sätta en människas ära över Guds ära. Jag vill icke falla ned för
någon annan än för dig, min Herre; och det är icke av övermod som jag

8 handlar så. Och nu, Herre, vår konung, du Abrahams Gud, skona ditt folk; ty våra fiender hava vänt sina
blickar mot oss i avsikt att fördärva oss, och de hava fattats av begär att tillintetgöra din urgamla arve-

9 del. Försmå icke din arvedel, clen som du förlossade åt dig ur

Egyptens land. Hör min bön, 10 och misskunda dig över din arvslott, och vänd vår sorg i festglädje, så att vi få
leva och lovsjunga ditt namn, o Herre; och låt icke deras mun förstummas, vilka prisa dig.»

Och hela Israel ropade med 11 all makt; ty de sågo döden för sina ögon.

S.Neh. 9:5f. /4.Vish. 12:14. /Ö.Est. 3:2. /9.5Mos. 9:26. Judit 8:20.

4.

Ytterligare ett tillägg till Ester 4:17: Esters bön om räddning för sitt folk och om bistånd i sitt eget företag.

Och drottning Ester tog sim tillflykt till Herren, då hon nu var gripen av dödsångest. Hon lade av sin
praktklädnad 2 och satte på sig lidandets och sorgens kläder; och i stället för de dyrbara välluktande salvorna öste
hon aska och Orenlighet på sitt huvud. Och hon späkte hårt sin kropp; och vart ställe på den, där hon plägade
bära sina prydnader i glädjens stunder, lät hon nu övertäckas av sitt böljande hår. Och hons bad till Herren,

Israels Gud, och sade:

»Min Herre, vår konung, du allena är Gud. Hjälp mig, som är allena och icke har någon annan hjälpare än dig. Ty jag 4 hotas av en överhängande fara. Allt ifrån min tidigaste barn-5 dom har jag i min fädernestam hört omtalas huru du, Herre, har uttagit Israel bland alla de övriga folken, såsom ock våra fäder bland alla deras förfäder, till en evärdlig arvedel och gjort med dem allt vad du har lovat dem. Men nu hava 6vi syndat inför dig, och därför har du överlämnat oss i våra

7 fienders hand, till straff för att vi hava ärat deras avgudar.

8 Rättfärdig är du, o Herre.' Och nu hava de icke låtit sig nöja med att pålägga oss träldomens bittra lott, utan de hava avlagt högtidliga löften åt sina avgu-

9 dar1 att de skola göra din muns bestämmelse om intet och utrota din arvedel och tillstoppa munnen på dem som prisa dig och göra slut på ditt hus* härlighet och utsläcka elden på ditt

10 altare, och att de skola upplåta hedningarnas mun till att berömma fåfängliga avgudar, och laga så, att en konung av kött och blod bliver beundrad

11 till evärdlig tid. Överlämna icke, o Herre, din spira åt sådana som icke äro till, och låt icke våra fiender få le åt vårt fall, utan vänd deras rådslag mot dem själva. Och gör honom som har anstiftat detta mot oss

12 till ett varnande exempel. Tänk på oss, o Herre; gör dig känd, nu då vi äro i betryck, och ingiv mig mod, du som är konung över alla gudar och härskare över allt vad herradöme heter.

13 Hjälp mig att lägga mina ord väl, när jag nu träder fram inför lejonet, och förändra hans hjärta, så att han gripes av hat till den man som strider mot oss, till undergång för denne själv, såväl som för dem som äro

14 sinnade såsom han. Men oss må du rädda genom din hand. Ja, hjälp mig, som är allena och icke har någon annan än dig, Herre. Du har kunskap om

15 allt; och du vet att jag har fattat hat till de laglösas äre-

betygelser, och att jag har avsky för att dela en oomskurens och en främlings bädd, vem han än är. Du känner min nöd; ie du känner huru jag avskyr det tecken till min höga ställning, som jag har på mitt huvud de dagar då jag låter mig ses. Jag känner avsky därför såsom för en fläckad trasa, och jag bär det icke de dagar då jag är i stillhet. Och din tjänarinna 17 har icke ätit vid Hamans bord, och jag har icke hedrat konungens gästabud, ej heller druckit offervin. Och din tjänarinna is har icke känt någon glädje, allt ifrån den dag då jag kom hit intill nu, förutom över dig, Herre, Abrahams Gud. O Gud, du 19 som har makt över alla, hör deras röst, som hava uppgivit hoppet, och rädda oss ur ogärningsmännens hand; och befria mig från min fruktan.»

2. Judit 9:1. /5.5 Mos. 32:7f. Ps. 44:2f. /6.Bar. l:17f. /11. IKor. 8:4. 12.Ps. 95:3. Dan. 2:47. ITim. 6:15. 15. Judit 13:16. /IG.Est. 2:17. /17. Dan. 1:8.

5.

Tillägg till Ester 5:1 f.: Ester träder inför konungen.

På tredje dagen, sedan honi hade upphört att bedja, tog hon av sig de kläder hon bar under sin bön och iförde sig sin praktskrud. Och när hon 2 hade klätt sig i sin lysande ståt och därefter åkallat den allseende Guden och frälsaren, tog hon med sig sina två kammartärnor. Och på den ena stöddes hon sig såsom en kvinna som lever i förnäm veklighet, och 4 den andra gick bakom henne och bar upp hennes släp. Och 5 vi syndat inför dig, och därför har du överlämnat oss i våra

7 fienders hand, till straff för att vi hava ärat deras avgudar.

8 Rättfärdig är du, o Herre.' Och nu hava de icke låtit sig nöja med att pålägga oss träldomens bittra lott, utan de hava avlagt högtidliga löften åt sina avgu-

9 dar1 att de skola göra din muns bestämmelse om intet och utrota din arvedel och tillstoppa munnen på dem

som prisa dig och göra slut på ditt hus* härlighet och utsläcka elden på ditt

10 altare, och att de skola upplåta hedningarnas mun till att berömma fåfängliga avgudar, och laga så, att en konung av kött och blod bliver beundrad

11 till evärdlig tid. Överlämna icke, o Herre, din spira åt sådana som icke äro till, och låt icke våra fiender få le åt vårt fall, utan vänd deras rådslag mot dem själva. Och gör honom som har anstiftat detta mot oss

12 till ett varnande exempel. Tänk på oss, o Herre; gör dig känd, nu då vi äro i betryck, och ingiv mig mod, du som är konung över alla gudar och härskare över allt vad herradöme heter.

13 Hjälp mig att lägga mina ord väl, när jag nu träder fram inför lejonet, och förändra hans hjärta, så att han gripes av hat till den man som strider mot oss, till undergång för denne själv, såväl som för dem som äro

14 sinnade såsom han. Men oss må du rädda genom din hand. Ja, hjälp mig, som är allena och icke har någon annan än dig, Herre. Du har kunskap om

15 allt; och du vet att jag har fattat hat till de laglösas äre-

betygelser, och att jag har avsky för att dela en oomskurens och en främlings bädd, vem han än är. Du känner min nöd; ie du känner huru jag avskyr det tecken till min höga ställning, som jag har på mitt huvud de dagar då jag låter mig ses. Jag känner avsky därför såsom för en fläckad trasa, och jag bär det icke de dagar då jag är i stillhet. Och din tjänarinna 17 har icke ätit vid Hamans bord, och jag har icke hedrat konungens gästabud, ej heller druckit offervin. Och din tjänarinna is har icke känt någon glädje, allt ifrån den dag då jag kom hit intill nu, förutom över dig, Herre, Abrahams Gud. O Gud, du 19 som har makt över alla, hör deras röst, som hava uppgivit hoppet, och rädda oss ur ogärningsmännens hand; och befria mig från min fruktan.»

2. Judit 9:1. /5.5 Mos. 32:7f. Ps. 44:2f. /6.Bar. l:17f. /11. IKor. 8:4. 12.Ps. 95:3. Dan. 2:47. ITim. 6:15. 15. Judit 13:16. /IG.Est. 2:17. /17. Dan. 1:8.

5.

Tillägg till Ester 5:1 f.: Ester träder inför konungen.

På tredje dagen, sedan honi hade upphört att bedja, tog hon av sig de kläder hon bar under sin bön och iförde sig sin praktskrud. Och när hon 2 hade klätt sig i sin lysande ståt och därefter åkallat den allseende Guden och frälsaren, tog hon med sig sina två kammartärnor. Och på den ena stöddes hon sig såsom en kvinna som lever i förnäm veklighet, och 4 den andra gick bakom henne och bar upp hennes släp. Och 5själv strålade hon i sin fägrings fulla glans; och hennes uppsyn var glättig, med ett uttryck av kärlek, men hennes bröst var

6 hopsnört av fruktan. Och sedan hon hade gått igenom alla dörrarna, stannade hon inför konungen. Och han satt där på sin konungatron och var iförd hela sin lysande skrud och höljd av guld och ädla stenar; och han var högeligen fruktansvärd

7 att skåda. Och han lyfte upp sitt ansikte, som strålade i härlighet, och såg på henne i högsta vrede. Och drottningen signade ned och bleknade och föll i vanmakt; och hon lutade sig mot huvudet på kammartärnan som

8 gick framför henne. Men då förvandlade Gud konungens sinnelag till mildhet; och han greps av ängslan och stod med hast upp från sin tron och höll henne uppe i sina armar, till dess hon kom till sig igen. Och han uppmuntrade henne med vänliga

9 ord1 och sade till henne: »Vad fattas dig, Ester? Jag är din

|io broder; var vid gott mod. Du skall ingalunda dö. Vårt påbud gäller ju allenast underså-111 tärna. Träd hitfram.» 12 Och han lyfte den gyllene spiran och vidrörde med den hennes hals. Sedan omfamnade han henne och sade: »Tala till

|i3 mig.» Då sade hon till honom: »När jag «åg dig, herre, var det som om jag hade sett en Guds ängel; och jag förlorade fattningen av fruktan för din här-

[lélighet. Ty vördnad ingiver du, herre, och ditt ansikte är idel

|i5 skönhet.» Men under det att hon så talade, signade hon åter

|ie ned av vanmakt. Och konungen

var upprörd, och alla hans tjänare sökte uppmuntra henne.

9. Se Broder i Ordförkl. /10. Est. 4:11. /IS.Dom. 13:6.

6.

Tillägg till Ester 8:12: Artaxerxes' skrivelse, varigenom han giver judarna tillstånd till att försvara sig och förordnar om en årlig minnesdag.

Vad som härnedan f öl j er i utgör en avskrift av brevet härom:

»Den store konungen Artaxerxes hälsar landsfurstarna i de ett hundra tjugusju hövding-dömena, från Indien ända till Etiopien, så ock alla de andra som tjäna vår sak.

Sådana som genom sina väl- 2 görares synnerliga godhet bliva särskilt hedrade fattas ofta av storhetstankar1 och söka då icke 3 allenast tillfälle att tillfoga våra undersåtar vad ont är, utan företaga sig till och med att stämpla mot sina egna välgörare, i det att de icke kunna bära det stora måttet av ära. Och de söka icke 4 allenast att avskaffa all tacksamhet bland människor, utan förhäva sig jämväl med en skrytsamhet sådan som deras vilka alls icke hava fått åtnjuta några välgärningar, och förmena sig ändå kunna undfly ett rättvist straff från Gud, som alltid ser allt, och som hatar det onda. Ja, många av dem som hävas blivit satta att härska hava ofta genom övertalning av vänner, vilka hava fått sig vården av rikets angelägenheter anförtrodd, gjorts delaktiga i utgjutandet av oskyldigt blod och invecklats i ohjälpliga olyckor, därigenom att dessa i sin e själv strålade hon i sin fägrings fulla glans; och hennes uppsyn var glättig, med ett uttryck av kärlek, men hennes bröst var

6 hopsnört av fruktan. Och sedan hon hade gått igenom alla dörrarna, stannade hon inför konungen. Och han satt där på sin konungatron och var iförd hela sin lysande skrud och höljd av guld och ädla stenar; och han var högeligen fruktansvärd

7 att skåda. Och han lyfte upp sitt ansikte, som strålade i härlighet, och såg på henne i högsta vrede. Och drottningen signade ned och bleknade och föll i vanmakt; och hon lutade sig mot huvudet på kammartärnan som

8 gick framför henne. Men då förvandlade Gud konungens sinnelag till mildhet; och han greps av ängslan och stod med hast upp från sin tron och höll henne uppe i sina armar, till dess hon kom till sig igen. Och han uppmuntrade henne med vänliga

9 ord1 och sade till henne: »Vad fattas dig, Ester? Jag är din

|io broder; var vid gott mod. Du skall ingalunda dö. Vårt påbud gäller ju allenast underså-111 tärna. Träd hitfram.» 12 Och han lyfte den gyllene spiran och vidrörde med den hennes hals. Sedan omfamnade han henne och sade: »Tala till

|i3 mig.» Då sade hon till honom: »När jag «åg dig, herre, var det som om jag hade sett en Guds ängel; och jag förlorade fattningen av fruktan för din här-

[lélighet. Ty vördnad ingiver du, herre, och ditt ansikte är idel

|i5 skönhet.» Men under det att hon så talade, signade hon åter

|ie ned av vanmakt. Och konungen

var upprörd, och alla hans tjänare sökte uppmuntra henne.

9. Se Broder i Ordförkl. /10. Est. 4:11. /IS.Dom. 13:6.

6.

Tillägg till Ester 8:12: Artaxerxes' skrivelse, varigenom han giver judarna tillstånd till att försvara sig och förordnar om en årlig minnesdag.

Vad som härnedan f öl j er i utgör en avskrift av brevet härom:

»Den store konungen Artaxerxes hälsar landsfurstarna i de ett hundra tjugusju hövding-dömena, från Indien ända till Etiopien, så ock alla de andra som tjäna vår sak.

Sådana som genom sina väl- 2 görares synnerliga godhet bliva särskilt hedrade fattas ofta av storhetstankar1 och söka då icke 3 allenast tillfälle att tillfoga våra undersåtar vad ont är, utan företaga sig till och med att stämpla mot sina egna välgörare, i det att de icke kunna bära det stora måttet av ära. Och de söka icke 4 allenast att avskaffa all tacksamhet bland människor, utan förhäva sig jämväl med en skrytsamhet sådan som deras vilka alls icke hava fått åtnjuta några välgärningar, och förmena sig ändå kunna undfly ett rättvist straff från Gud, som alltid ser allt, och som hatar det onda. Ja, många av dem som hävas blivit satta att härska hava ofta genom övertalning av vänner, vilka hava fått sig vården av rikets angelägenheter anförtrodd, gjorts delaktiga i utgjutandet av oskyldigt blod och invecklats i ohjälpliga olyckor, därigenom att dessa i sin eTill. t. Est. 6:7.

falska arglistighet hava överlistat härskarnas uppriktiga välvilja. Icke allenast av äldre historiska skildringar som hava blivit bevarade till eftervärlden, utan än mer genom att undersöka det som I haven omedelbart för ögonen kunnen I se vilka skändligheter som hava blivit förövade genom sådana ovärdiga maktinnehavares nedrighet. Och för framtiden kunnen I lägga märke till huru vi skola söka skaffa lugn och frid i riket, alla dess invånare till

9 fromma, i det att vi, utan att akta på förtal, vilja noga skärskåda vad som kommer under våra ögon och därvid alltid tillämpa det allra fogligaste förfarande.

10 På detta sätt har nu macedoniern Haman, Hamadatus' son, som i verkligheten är av helt annat blod än perserna och alldeles främmande för vår milda sinnesart, gästvänligt mottagits

11 av oss1 och därefter fått del av den välvilja som vi hava mot alla folkslag, ända därhän att han får kallas vår fader och alltjämt bliver hyllad av alla såsom den andre i riket näst

12 konungen på tronen. Men han kunde icke bära sin upphöjelse, utan begynte fika efter att beröva oss makten, ja, till och

13 med livet. Han sökte nämligen att genom allahanda listiga ränker få såväl vår räddare och ständige välgörare Mardokeus som den oförvitliga Ester, vilken delar tronen med oss, jämte hela deras folk, utlämnade till

14 undergång. Genom sådana anslag trodde han nämligen att han skulle kunna ställa oss en-

samma och så få herraväldet över perserna överflyttat på macedonierna. Men vi för vår 15 del finna att judarna, som av denne store usling hava blivit prisgivna till att utrotas, alls icke äro några ogärningsmän, utan att de leva efter de allra rättfärdigaste lagar1 och äro 16 barn till den allrahögste och allrastörste levande Guden, som genom sin ledning, oss såväl som förut våra fäder till fromma, bevarar riket i det bästa tillstånd.

I gören alltså väl, om I icke 17 vidare rätten eder efter den av Haman, Hamadatus' son, utsända skrivelsen. Just den man 18 som har kommit allt detta åstad har nämligen, tillika med hela sitt hus, blivit korsfäst utanför Susas portar, i det att den Gud som råder över allting skyndsamt har låtit honom få sin välförtjänta dom. Och på 19 alla platser skolen I öppet låta anslå en avskrift av detta brev, med innehåll att man skall tillstädja judarna att följa sina egna seder, och att man skall 20 bistå dem i att försvara sig mot dem som angripa dem i nödens stund, och detta just på trettonde dagen i tolfte månaden, det är Adar. Ty denna dag har 21 den Gud som härskar över allting bestämt till en glädjedag för det utvalda folket, i stället för till en undergångens dag.

Och I själva mån nu bland 22 edra minneshögtider utmärka en särskild dag till att firas med all möjlig festglädje, på det att 23 den, såväl nu som framdeles, må för oss och de välsinnade perserna bliva en högtidsdag till

hågkomst av vår räddning, menför dem som stämpla mot oss en påminnelse om undergång. 24 Och var stad eller vart hövdingdöme utan undantag, som icke rättar sig härefter, skall med all grymhet förhärjas med eld och svärd. De skola icke allenast göras otillgängliga för människofot, utan också för all framtid i högsta grad avskydda av vilda djur och fåglar.»

l.Till.t.Est.2:l. /5. Se V ä n i Ord-förkl. /10.Est.3:lf. /ll.Tillt.Est.2:6. Se Fader i Ordförkl. /IS.Till.t.Est. l:12f. /16. Vish.l2:7. /18. Est.7:9f.

7.

Tillägg till Ester 10:3: Uttydning av Mardokeus' dröm. Efterskrift.

k ch Mardokeus sade: »Från 'Gu d har allt detta kommit.

2 Jag har nämligen dragit mig till minnes den dröm som jag hade om dessa tilldragelser; och det är intet därav, som icke har

3 slagit in. Där var en liten källa, som blev till en flod, och där var ljus och solsken och ett väldigt vatten. Floden, det är Ester, som konungen tog till äkta och gjorde till drottning.

4 Och de båda drakarna, det är

5 jag och Haman. Och folken, det är de som rotade sig samman för att utplåna judarnas

6 namn. Men mitt folk, det är Israel, som ropade till Gud och

blev räddat. Ja, Herren har räddat sitt folk, och Herren har frälst oss ur alla dessa olyckor. Och Gud har gjort dessa stora tecken och under, sådana som icke hava förekommit bland hednafolken. Fördenskull redde 7 Gud till två lotter, en för sitt folk och en för alla hednafolk. Och dessa båda lotter föllo ut s på bestämd tid och stund, på den dag då dom blev hållen inför Gud över hans folk och alla hednafolk. Och Gud tänkte på 9 sitt folk och skaffade sin arvedel rätt. Och dessa dagar skola 10 de fira i månaden Adar, på fjortonde och femtonde dagen i samma månad, med festförsamling och fföjd och glädje inför Gud, släkte efter släkte, i evärdlig tid, bland hans folk Israel.»

I Ptolemeus' och Kleopatras u fjärde regeringsår förde Dosi-teus, som uppgav sig vara präst och levit, jämte Ptolemeus, hans son, ovanstående brev om purimsfesten med sig hit. Och de sade att det var det rätta brevet om purimsfesten, och att det var översatt av Lysimakus, Ptolemeus' son, en man från Jerusalem.

8.Till. t. Est. 1:1f. för dem som stämpla mot oss en påminnelse om undergång. 24 Och var stad eller vart hövdingdöme utan undantag, som icke rättar sig härefter, skall med all grymhet förhärjas med eld och svärd. De skola icke allenast göras otillgängliga för människofot, utan också för all framtid i högsta grad avskydda av vilda djur och fåglar.»

l.Till.t.Est.2:l. /5. Se V ä n i Ord-förkl. /10.Est.3:lf. /ll.Tillt.Est.2:6. Se Fader i Ordförkl. /IS.Till.t.Est. l:12f. /16. Vish.l2:7. /18. Est.7:9f.

7.

Tillägg till Ester 10:3: Uttydning av Mardokeus' dröm. Efterskrift.

k ch Mardokeus sade: »Från 'Gu d har allt detta kommit.

2 Jag har nämligen dragit mig till minnes den dröm som jag hade om dessa tilldragelser; och det är intet därav, som icke har

3 slagit in. Där var en liten källa, som blev till en flod, och där var ljus och solsken och ett väldigt vatten. Floden, det är Ester, som konungen tog till äkta och gjorde till drottning.

4 Och de båda drakarna, det är

5 jag och Haman. Och folken, det är de som rotade sig samman för att utplåna judarnas

6 namn. Men mitt folk, det är Israel, som ropade till Gud och

blev räddat. Ja, Herren har räddat sitt folk, och Herren har frälst oss ur alla dessa olyckor. Och Gud har gjort dessa stora tecken och under, sådana som icke hava förekommit bland hednafolken. Fördenskull redde 7 Gud till två lotter, en för sitt folk och en för alla hednafolk. Och dessa båda lotter föllo ut s på bestämd tid och stund, på den dag då dom blev hållen inför Gud över hans folk och alla hednafolk. Och Gud tänkte på 9 sitt folk och skaffade sin arvedel rätt. Och dessa dagar skola 10 de fira i månaden Adar, på fjortonde och femtonde dagen i samma månad, med festförsamling och fföjd och glädje inför Gud, släkte efter släkte, i evärdlig tid, bland hans folk Israel.»

I Ptolemeus' och Kleopatras u fjärde regeringsår förde Dosi-teus, som uppgav sig vara präst och levit, jämte Ptolemeus, hans son, ovanstående brev om purimsfesten med sig hit. Och de sade att det var det rätta brevet om purimsfesten, och att det var översatt av Lysimakus, Ptolemeus' son, en man från Jerusalem.

8.Till. t. Est. 1:1f. TILLÄGG TILL DANIEL

1.

Susanna.

Susanna anklagas falskeligen för okyskhet. Hon räddas genom den unge Daniels klokhet.

1

I Babylon bodde en man som hette Joakim.

2

Och han tog sig en hustru, som hette Susanna, Kelkias' dotter. Hon var en mycket fager kvinna och fruktade Herren.

3

Ty hennes föräldrar voro rättfärdiga och hade uppfostrat sin dotter efter Moses' lag.

4

Och Joakim var mycket rik och ägde en stor trädgård, som låg invid hans hus. Och hos honom plägade judarna församla sig, eftersom han var den anseddaste bland dem alla.

5

Nu hade i det året två äldste bland folket blivit utsedda till domare, sådana om vilka Herren hade sagt: »Lagöverträdelse utgick från Babylon, från de äldste som voro domare, vilka räknades såsom styresmän för öfolket.» Dessa uppehöllo sig ständigt i Joakims hus. Och alla som hade någon rättssak kommo till dem.

7

När sedan folket vid middagstiden hade begivit sig hem, plägade Susanna gå in i sin mans trädgård för att lustvandra där.

8 Och de båda äldste, som dag efter dag sågo henne gå ditin och lustvandra, grepos

9

av begärelse till henne. Och de läto sitt sinne bliva förvänt och slogo ned sina ögon, så att de icke blickade upp mot himmelen eller tänkte på att de kunde bliva drabbade av ett rättvist straff.

10

Och båda voro de svårt plågade för hennes skull, men de omtalade icke sitt kval för varandra;

11

ty de blygdes för att omtala sin begärelse, att de nämligen ville pläga umgänge med henne.

12

Men de vaktade dag efter dag med iver på att få se henne.

13

En dag sade de till varandra: »Låt oss nu gå hem, ty måltidstimmen ar inne.» Och de gingo därifrån och skildes från varandra.

14

Men sedan vände de tillbaka och möttes på samma ställe som förut, och när de då utfrågade varandra om orsaken, tillstodo de sin begärelse. Och nu kommo de överens med varandra om en lämplig tid då de skulle kunna finna henne ensam.

15

Då hände sig en gång, medan de vaktade på en läglig dag, att hon kom in i trädgården, likasom dagligen förut, åtföljd av allenast två tjänarinnor. Och hon fick lust till att bada där, eftersom det var mycket varmt.

16

Och ingen fanns därinne utom de båda äldste, som hade gömt sig och vaktade på henne.

17

Och hon sade till tjänarinnorna: »Hämten hit olja och salvor, och stängen trädgårdsporten, så att jag kan få bada.»

18

Och de gjorde såsom hon hade sagt. De stängde igen trädgårdsporten och gingo ut genom sidoporten för att hämta det som de hade fått tillsägelse om; men de sågo icke de äldste, ty dessa höllo sig gömda.

19

Men så snart tjänarinnorna hade gått

sin väg, kommo de båda äldste fram och skyndade emot Susanna och sade:

20

»Se,trädgårdsporten är stängd, och ingen ser oss, och vi äro upptända av begärelse till dig. Gör oss därför till viljes och hav umgänge med oss.

21

Varom icke, så skola vi vittna emot dig att du hade en ung man hos dig, och att det var därför som du sände tjänarinnorna bort ifrån dig.»

22

Då suckade Susanna och sade: »Jag är i trångmål på alla sidoi; ty om jag gör detta, så bliver döden min lott, och om jag icke gör det, kan jag icke undkomma edra händer.

23

Men det är mig bättre att icke göra detta och så falla i edra händer än att synda inför Herren.»

24

Nu begynte Susanna att ropa med högröst, men de båda äldste ropade också, där de stodo framför henne.

25

Och den ene skyndade bort och öppnade trädgårdsporten.

26

Men när husfolket fingo höra ropet i trädgården, ilade de in genom sidoporten för att se vad som hade vederfarits henne.

27

Då nu de äldste avlade sin berättelse, betogos tjänarna av stor blygsel, ty något sådant hade aldrig förut blivit sagt om Susanna.

28

När folket dagen därefter kom tillsammans hos Joakim, hennes man, kommo ock de båda äldste dit, fyllda av sitt syndiga uppsåt mot Susanna, för att få henne dömd till döden. Och de sade inför folket:

29

»Sänden efter Susanna, Kelkias' dotter, Joakims hustru.» Och man sände efter henne.

30

Så kom hon då dit, åtföljd av sina föräldrar och sina barn och alla sina fränder.

31

Och eftersom Susanna hade en mycket yppig växt och var fager att skåda, befallde de ogudaktiga männen

32

att man skulle taga av henne slöjan -- hon var nämligen beslöjad -- för att de så skulle få mätta sina ögon med hennes fägring.

33

Och de som åtföljde henne gräto, såväl som alla andra som sågo henne.

34

De båda äldste stodo nu upp mitt ibland folket och lade sina händer på hennes huvud.

35 Men hon blickade gråtande upp mot himmelen, ty hennes hjärta förtröstade på Herren.

36

Och de äldste sade: »Medan vi ensamma vandrade omkring i trädgården, kom denna kvinna ditin med två tjänarinnor, och hon lät stänga igen trädgårdsporten och skickade bort tjänarinnorna.

37

Då kom en ung man, som hade hållit sig gömd, fram till henne och lade sig hos henne.

38

Men när vi, som befunno oss i ett hörn av trädgården, sågo den syndiga gärningen, skyndade vi fram till dem.

39

Och vi sågo dem pläga umgänge med varandra; men honom kunde vi icke taga fast, ty han var starkare än vi och öppnade porten och ilade sin väg.

40

Henne däremot grepo vi, och vi frågade henne vem den unge mannen var,

41

men hon ville icke omtala det för oss. Detta vittna vi.» Och församlingen trodde dem, eftersom de voro folkets

äldste och domare, och de dömde henne till döden.

42

Men Susanna ropade med hög röst och sade: »Evige Gud, du som känner det fördolda,du som vet allt, innan det ännu

43

har skett, du vet att de hava burit falskt vittnesbörd mot mig. Och nu måste jag dö, fastän jag icke har gjort något av det som dessa illvilligt hava påbördat mig.»

44

Och Herren hörde hennes röst.

45

Ty när hon fördes bort för att undergå dödsstraffet, uppväckte Gud den helige anden hos en ännu helt ung man, som hette Daniel.

46

Och han ropade med hög röst: »Jag är oskyldig till denna kvinnas blod.»

47

Och allt folket vände sig till honom och sade: »Vad är meningen med det du här säger?»

48

Då trädde han fram mitt ibland dem och sade: »Ären I så dåraktiga, I Israels barn! Utan att hava hållit förhör och utan att hava utforskat huru saken verkligen förhåller sig haven I dömt en Israels dotter skyldig.

49

Vänden om igen till domstolen, ty dessa hava burit falskt vittnesbörd mot henne.»

50

Då vände allt folket med hast tillbaka. Och de äldste sade till honom: »Kom och sätt dig här mitt ibland oss, och säg oss din mening, ty åt dig har Gud givit en domares uppdrag.»

51

Och Daniel sade till folket: »Skiljen dem långt ifrån varandra, så vill jag förhöra dem.»

52

Och när de så hade blivit skilda ifrån varandra, lät han kalla fram den ene av dem och sade till honom: »Du som har åldrats under ett liv i ondska, nu komma de synder över dig, som du

53

tillförne bedrev, i det att du avkunnade orättfärdiga domar och fällde de oskyldiga och friade de skyldiga, fastän Herren säger: 'Du skall icke dräpa den som är oskyldig och har rätt.'

54

Nåväl! Ifall du verkligen såg denna kvinna, säg då: under vad för ett träd såg du dem hava umgänge med varandra?» Och han svarade: »Under en blodbok.» De båda orden hava i grekiskan likhet med varandra.

55

Då sade Daniel: »Träffande ljög du nu dig själv till fördärv; ty nu strax skall en Guds ängel, på befallning från Gud, utgjuta ditt blod.» De båda orden hava i grekiskan likhet med varandra.

56

Sedan han hade låtit denne gå undan, befallde han att man skulle föra fram den andre. Och han sade till honom: »Du som är av Kanaans och icke av Judas' säd, fägringen dårade dig, och begärelsen förvände ditt hjärta.

57

På detta sätt haven I handlat mot Israels döttrar, och dessa hava av fruktan haft umgänge med eder. Men en dotter av Judas underkastade sig icke edert syndiga förslag.

58

Säg mig nu alltså: under vad för ett träd överraskade du dem i umgänge med varandra?» Och han svarade: »Under en järnek.» De båda orden hava i grekiskan likhet med varandra.

59

Då sade Daniel till honom: »Träffande har också du nu ljugit dig själv till fördärv; ty Guds ängel står redo med svärdets järnDe båda orden hava i grekiskan likhet med varandra. i sin hand för att hugga dig itu och så förgöra eder båda.»

60

Då begynte hela församlingen att ropa med hög röst och att lova Gud, honom som frälsar dem som hoppas på honom.

61

Och de stodo upp emot de båda äldste, eftersom Daniel genom deras egen muns vittnesbörd hade

visat att de voro falska vittnen, och gjorde mot dem detsamma som de själva hade haft det onda uppsåtet att göra mot sin nästa,

62

såsom det är föreskrivet i Moses' lag, och dräpte dem. Så blev oskyldigt blod frälst på den dagen.

63 Och Kelkias och hans hustru prisade Gud för Susannas, deras dotters, skull tillika med Joakim, hennes man, och alla fränderna, därför att något otillbörligt icke hade blivit funnet hos henne.

64

Och Daniel blev stor inför folket, ifrån den dagen och allt framgent.

3.5Mos. 6:7. /5.Jer.23:15. /22.3Mos. 20:10. 5 Mos. 22:22. Joh. 8:4f. /23. 1Mos. 39:9. 2Sam. 24:14. /34.3Mos. 24:14. /53.2Mos. 23:7. /58.Hes.16:3. Judit 16:9. /62.5Mos. 19:18f.

2.

Bel i Babylon.

Daniel påvisar för konung Cyrus Bels prästers svek. Dessa avlivas. Bel och hans helgedom förstöras.

1

Och konung Astyages samlades till sina fäder, och persern Cyrus mottog riket efter honom.

2

Och Daniel var en av konungens förtrogne och var mer hedrad än någon annan av hans vänner.

3

Nu var det så, att babylonierna hade en avgud, vid namn Bel; och de bestodo honom dagligen tolv skäppor fint mjöl och fyrtio får och sex fat vin.

4

Också konungen dyrkade Bel och begav sig dagligen åstad för att tillbedja honom. Men Daniel tillbad sin Gud.

Då sade en gång konungen till honom: »Varför tillbeder du icke Bel?»

5

Han svarade: »Därför att jag icke dyrkar avgudar som äro gjorda med händer, utan den levande Guden, som har skapat himmel och jord, och som är herre över allt levande.»

6

Då sade konungen till honom: »Håller du icke Bel för att vara en levande gud? Eller ser du icke huru mycket han äter och dricker var dag?» Men Daniel log och sade:

7

»Låt icke bedraga dig, o konung. Denne är ju innantill av lera och utantill av koppar och har aldrig ätit eller druckit något.»

8

Då blev konungen förtörnad och lät kalla till sig hans präster och sade till dem: »Om I icke sägen mig vem som förtär allt detta som bestås Bel, så skolen I dö.

9

Men om I kunnen visa mig att Bel förtär det, då skall Daniel dö, därför att han har hädat honom.» Och Daniel sade till konungen: »Må det bliva såsom du har sagt.»

10

Men Bels präster voro sjuttio, förutom deras hustrur och barn. Så begav sig konungen, åtföljd av Daniel, till Bels tempel.

11

Och Bels präster sade: »Nu gå vi ut härifrån. Men låt du, o konung, sätta fram maten, och låt blanda till vinet och ställa fram det; stäng så igen porten och försegla den med ditt signet.

12

Kom sedan hit i morgon bittida, och om du då icke finner allt vara förtärt av Bel, så må vi dö, eller, i motsatt fall, Daniel, som har talat lögnaktigt om oss.»

13

Men de kände ingen oro, ty de hade gjort en hemlig ingång under bordet, och genom denna plägade de alltid komma in och förtära det som var framsatt.

visat att de voro falska vittnen, och gjorde mot dem detsamma som de själva hade haft det onda uppsåtet att göra mot sin nästa,

62

såsom det är föreskrivet i Moses' lag, och dräpte dem. Så blev oskyldigt blod frälst på den dagen.

63 Och Kelkias och hans hustru prisade Gud för Susannas, deras dotters, skull tillika med Joakim, hennes man, och alla fränderna, därför att något otillbörligt icke hade blivit funnet hos henne.

64

Och Daniel blev stor inför folket, ifrån den dagen och allt framgent.

3.5Mos. 6:7. /5.Jer.23:15. /22.3Mos. 20:10. 5 Mos. 22:22. Joh. 8:4f. /23. 1Mos. 39:9. 2Sam. 24:14. /34.3Mos. 24:14. /53.2Mos. 23:7. /58.Hes.16:3. Judit 16:9. /62.5Mos. 19:18f.

2.

Bel i Babylon.

Daniel påvisar för konung Cyrus Bels prästers svek. Dessa avlivas. Bel och hans helgedom förstöras.

1

Och konung Astyages samlades till sina fäder, och persern Cyrus mottog riket efter honom.

2

Och Daniel var en av konungens förtrogne och var mer hedrad än någon annan av hans vänner.

3

Nu var det så, att babylonierna hade en avgud, vid namn Bel; och de bestodo honom dagligen tolv skäppor fint mjöl och fyrtio får och sex fat vin.

4

Också konungen dyrkade Bel och begav sig dagligen åstad för att tillbedja honom. Men Daniel tillbad sin Gud.

Då sade en gång konungen till honom: »Varför tillbeder du icke Bel?»

5

Han svarade: »Därför att jag icke dyrkar avgudar som äro gjorda med händer, utan den levande Guden, som har skapat himmel och jord, och som är herre över allt levande.»

6

Då sade konungen till honom: »Håller du icke Bel för att vara en levande gud? Eller ser du icke huru mycket han äter och dricker var dag?» Men Daniel log och sade:

7

»Låt icke bedraga dig, o konung. Denne är ju innantill av lera och utantill av koppar och har aldrig ätit eller druckit något.»

8

Då blev konungen förtörnad och lät kalla till sig hans präster och sade till dem: »Om I icke sägen mig vem som förtär allt detta som bestås Bel, så skolen I dö.

9

Men om I kunnen visa mig att Bel förtär det, då skall Daniel dö, därför att han har hädat honom.» Och Daniel sade till konungen: »Må det bliva såsom du har sagt.»

10

Men Bels präster voro sjuttio, förutom deras hustrur och barn. Så begav sig konungen, åtföljd av Daniel, till Bels tempel.

11

Och Bels präster sade: »Nu gå vi ut härifrån. Men låt du, o konung, sätta fram maten, och låt blanda till vinet och ställa fram det; stäng så igen porten och försegla den med ditt signet.

12

Kom sedan hit i morgon bittida, och om du då icke finner allt vara förtärt av Bel, så må vi dö, eller, i motsatt fall,

Daniel, som har talat lögnaktigt om oss.»

13

Men de kände ingen oro, ty de hade gjort en hemlig ingång under bordet, och genom denna plägade de alltid komma in och förtära det som var framsatt.

14

Då nu dessa hade gått ut, lät konungen sätta fram maten åt Bel. Men Daniel befallde sina tjänare att hämta aska och lät dem strö ut den i hela templet, så att allenast konungen såg det. Sedan gingo de ut och stängde porten och förseglade den med konungens signet och begåvo sig därifrån.

15

Men prästerna infunno sig under natten efter sin vana, tillika med sina hustrur och barn, och de åto och drucko upp alltsammans.

16

Bittida följande morgon kom konungen dit, åtföljd av Daniel.

17

Och han sade: »Äro sigillen orörda, Daniel?» Han svarade: »Ja, de äro orörda, o konung.»

18

Strax då man öppnade porten, kastade konungen en blick på bordet och ropade med hög röst: »Stor är du, Bel, och hos dig finnes alls icke något svek.»

19

Men Daniel log och höll konungen tillbaka, för att han icke skulle gå ditin, och sade: »Betrakta då golvet, och lägg märke till vems fotspår detta är.»

20

Då sade konungen: »Jag ser fotspår efter män, kvinnor och barn.»

21

Nu blev konungen vred och lät gripa prästerna och deras hustrur och barn. Och de måste visa honom den lönndörr genom vilken de plägade gå in för att förtära det som fanns på bordet.

22

Och konungen lät avliva dem och gav Bel i Daniels våld. Och han förstörde honom själv och hans helgedom.

2.Dan. 6:28. Se Vän i Ordförkl. 7.Syr. 30:19. /13.Bar. 6:27.

3.

Draken i Babylon.

Daniel förgör draken. Han kastas därför i lejongropen, men räddas.

23

Där fanns också en stor drake, som babylonierna dyrkade.

24

Och konungen sade till Daniel: »Du vill väl icke påstå att också den är av koppar? Han lever ju, och han äter och dricker. Du kan icke bestrida att han är en levande gud. Du må därför tillbedja honom.»

25

Men Daniel sade: »Herren, min Gud, vill jag tillbedja, ty han är en levande Gud.

26

Men om du, o konung, tillstädjer mig det, skall jag döda draken utan svärd eller käpp.» Och konungen sade: »Ja, jag tillstädjer dig det.»

27 Då tog Daniel tjära och talg och hår och kokade det tillhopa och gjorde kakor därav och kastade dem i gapet på draken. Och sedan draken hade ätit upp dem, sprack han mitt itu. Då sade Daniel: »Där sen I hurudana edra gudomligheter äro!»

28

Men när babylonierna fingo höra detta, förtröt det dem högeligen, och de rotade sig samman mot konungen och sade: »Konungen har blivit jude; Bel har han störtat omkull, och draken har han dödat, och prästerna har han dräpt.»

29

Och de begåvo sig till konungen och sade: »Utlämna Daniel åt oss. Varom icke, så skola vi döda dig och hela ditt hus.»

30

Då nu konungen såg att de så hårt ansatte honom, utlämnade han, nödd och tvungen, Daniel åt dem.

31

Och de kastade denne i

14

Då nu dessa hade gått ut, lät konungen sätta fram maten åt Bel. Men Daniel befallde sina tjänare att hämta aska och lät dem strö ut den i hela templet, så att allenast konungen såg det. Sedan gingo de ut och stängde porten och förseglade den med konungens signet och begåvo sig därifrån.

15

Men prästerna infunno sig under natten efter sin vana, tillika med sina hustrur och barn, och de åto och drucko upp alltsammans.

16

Bittida följande morgon kom konungen dit, åtföljd av Daniel.

17

Och han sade: »Äro sigillen orörda, Daniel?» Han svarade: »Ja, de äro orörda, o konung.»

18

Strax då man öppnade porten, kastade konungen en blick på bordet och ropade med hög röst: »Stor är du, Bel, och hos dig finnes alls icke något svek.»

19

Men Daniel log och höll konungen tillbaka, för att han icke skulle gå ditin, och sade: »Betrakta då golvet, och lägg märke till vems fotspår detta är.»

20

Då sade konungen: »Jag ser fotspår efter män, kvinnor och barn.»

21

Nu blev konungen vred och lät gripa prästerna och deras hustrur och barn. Och de måste visa honom den lönndörr genom vilken de plägade gå in för att förtära det som fanns på bordet.

22

Och konungen lät avliva dem och gav Bel i Daniels våld. Och han förstörde honom själv och hans helgedom.

2.Dan. 6:28. Se Vän i Ordförkl. 7.Syr. 30:19. /13.Bar. 6:27.

3.

Draken i Babylon.

Daniel förgör draken. Han kastas därför i lejongropen, men räddas.

23

Där fanns också en stor drake, som babylonierna dyrkade.

24

Och konungen sade till Daniel: »Du vill väl icke påstå att också den är av koppar? Han lever ju, och han äter och dricker. Du kan icke bestrida att han är en levande gud. Du må därför tillbedja honom.»

25

Men Daniel sade: »Herren, min Gud, vill jag tillbedja, ty han är en levande Gud.

26

Men om du, o konung, tillstädjer mig det, skall jag döda draken utan svärd eller käpp.» Och konungen sade: »Ja, jag tillstädjer dig det.»

27 Då tog Daniel tjära och talg och hår och kokade det tillhopa och gjorde kakor därav och kastade dem i gapet på draken. Och sedan draken hade ätit upp dem, sprack han mitt itu. Då sade Daniel: »Där sen I hurudana edra gudomligheter äro!»

28

Men när babylonierna fingo höra detta, förtröt det dem högeligen, och de rotade sig samman mot konungen och sade: »Konungen har blivit jude; Bel har han störtat omkull, och draken har han dödat, och prästerna har han dräpt.»

29

Och de begåvo sig till konungen och sade: »Utlämna Daniel åt oss. Varom icke, så skola vi döda dig och hela ditt hus.»

30

Då nu konungen såg att de så hårt ansatte honom, utlämnade han, nödd och tvungen, Daniel åt dem.

31

Och de kastade denne i

lejongropen, och han förblev där i sex dagar.

32

I gropen funnos sju lejon, och dem plägade man giva två människor och två får om dagen. Men den gången gav man dem icke något, på det att de skulle äta upp Daniel.

33

I Judeen levde på den tiden profeten Habackuk. Han hade kokat något till soppa och betat bröd i en skål och var

just på väg till fältet för att bära ut det till skördemännen.

34

Då sade en Herrens ängel till Habackuk: »Bär den mat som du har där till Babylon, till Daniel, där han ligger i lejonssgropen.»

35

Men Habackuk sade: »Herre, jag har aldrig varit i Babylon och känner icke till den gropen.»

36

Då grep Herrens ängel honom vid hjässan och lyfte honom i håret och förde honom genom sin andedräkts vinande stormvind till Babylon, mitt över gropen.

37

Och Habackuk ropade och sade: »Daniel, Daniel, tag här den mat som Gud har sänt dig.»

38

Då sade Daniel: »Så har du då tänkt på mig, o Gud; du har icke övergivit dem som älska dig.»

39

Och Daniel stod upp och åt. Men Guds ängel förde strax Habackuk tillbaka till det ställe där han förut var.

40

Men på sjunde dagen begav sig konungen åstad för att begråta Daniel. Och när han kom till gropen och såg ned, fick han se Daniel sitta där.

41

Då ropade han med hög röst och sade: »Stor är du, Herre, Daniels Gud, och ingen annan Gud finnes förutom dig.»

42

Och han lät draga upp Daniel. Men dem som hade sökt bereda hans fördärv lät han kasta ned i gropen. Och de blevo med hast uppslukade inför hans ögon.

31.Dan. 6:16. /36.Hes. 8:3. /40.Dan. 6:19. /41.Dan. 6:26f. /42.Dan. 6:24.

4.

Asarias' bön.

Tillägg till Daniel 3:23: Asarias bekänner sitt folks och sina egna synder och beder om hjälp. Herrens ängel räddar honom och hans vänner från att förtäras av elden.

1

Men de tre männen gingo omkring mitt ibland lågorna och lovsjöngo Gud och prisade Herren.

2

Och Asarias ställde sig där, jämte de andra, och bad denna bön; han upplät sin mun mitt i elden och sade:

3

Lovad vare du, Herre, våra fäders Gud, och prisat och förhärligat vare ditt namn evinnerligen.

4

Ty du är rättfärdig i allt vad du har gjort mot oss, och alla dina gärningar äro rättvisa, och dina vägar äro rätta,

och alla dina domar äro sannfärdiga.

5

Ja, sannfärdiga domar har du utfört vid allt vad du har låtit komma över oss och över Jerusalem, våra fäders heliga stad. Med sanning och rätt har du låtit allt detta komma över oss för våra synders skull.

6

Ty vi hava syndat och handlat ogudaktigt genom att avfalla från dig, ja, vi hava svårt försyndat oss i alla stycken.

7

Vi hava icke hörsammat dina bud eller tagit dem i akt

lejongropen, och han förblev där i sex dagar.

32

I gropen funnos sju lejon, och dem plägade man giva två människor och två får om dagen. Men den gången gav man dem icke något, på det att de skulle äta upp Daniel.

33

I Judeen levde på den tiden profeten Habackuk. Han hade kokat något till soppa och betat bröd i en skål och var just på väg till fältet för att bära ut det till skördemännen.

34

Då sade en Herrens ängel till Habackuk: »Bär den mat som du har där till Babylon, till Daniel, där han ligger i lejonssgropen.»

35

Men Habackuk sade: »Herre, jag har aldrig varit i Babylon och känner icke till den gropen.»

36

Då grep Herrens ängel honom vid hjässan och lyfte honom i håret och förde honom genom sin andedräkts vinande stormvind till Babylon, mitt över gropen.

37

Och Habackuk ropade och sade: »Daniel, Daniel, tag här den mat som Gud har sänt dig.»

38

Då sade Daniel: »Så har du då tänkt på mig, o Gud; du har icke övergivit dem som älska dig.»

39

Och Daniel stod upp och åt. Men Guds ängel förde strax Habackuk tillbaka till det ställe där han förut var.

40

Men på sjunde dagen begav sig konungen åstad för att begråta Daniel. Och när han kom till gropen och såg ned, fick han se Daniel sitta där.

41

Då ropade han med hög röst och sade: »Stor är du, Herre, Daniels Gud, och ingen annan Gud finnes förutom dig.»

42

Och han lät draga upp Daniel. Men dem som hade sökt bereda hans fördärv lät han kasta ned i gropen. Och de blevo med hast uppslukade inför hans ögon.

31.Dan. 6:16. /36.Hes. 8:3. /40.Dan. 6:19. /41.Dan. 6:26f. /42.Dan. 6:24.

4.

Asarias' bön.

Tillägg till Daniel 3:23: Asarias bekänner sitt folks och sina egna synder och beder om hjälp. Herrens ängel räddar honom och hans vänner från att förtäras av elden.

1

Men de tre männen gingo omkring mitt ibland lågorna och lovsjöngo Gud och prisade Herren.

2

Och Asarias ställde sig där, jämte de andra, och bad denna bön; han upplät sin mun mitt i elden och sade:

3

Lovad vare du, Herre, våra fäders Gud, och prisat och förhärligat vare ditt namn evinnerligen.

4

Ty du är rättfärdig i allt vad du har gjort mot oss, och alla dina gärningar äro rättvisa, och dina vägar äro rätta, och alla dina domar äro sannfärdiga.

5

Ja, sannfärdiga domar har du utfört vid allt vad du har låtit komma över oss och över Jerusalem, våra fäders heliga stad. Med sanning och rätt har du låtit allt detta komma över oss för våra synders skull.

6

Ty vi hava syndat och handlat ogudaktigt genom att avfalla från dig, ja, vi hava svårt försyndat oss i alla stycken.

7

Vi hava icke hörsammat dina bud eller tagit dem i akt

och ej gjort vad du har bjudit oss, för att det skulle gå oss väl.

8

Ja, allt som du har låtit komma över oss och allt som du har gjort mot oss, det har du gjort med rättvis dom:

9

du har överlämnat oss i fienders händer, i ogudaktiga, hätska avfällingars händer, och åt en orättfärdig konung, den ondskefullaste på hela jorden.

10

Och nu kunna vi icke upplåta vår mun; skam och smälek hava drabbat dina tjänare och dem som frukta dig.

11

Övergiv oss dock ej helt och hållet, för ditt namns skull, och bryt icke ditt förbund,

12

och låt icke din barmhärtighet vika ifrån oss, för Abrahams, din väns, skull och för Isaks, din tjänares, skull och för Israels, din heliges, skull.

13

Du lovade ju dem att du ville göra deras säd talrik såsom stjärnorna på himmelen och såsom sanden på havets strand.

14

Men nu hava vi, o Herre, blivit ringare än något annat folk och leva denna dag i betryck överallt på jorden, för våra synders skull.

15

Och i denna stund hava vi icke någon furste eller någon profet eller ledare, ej heller kunna vi längre frambära något brännoffer eller slaktoffer eller något spisoffer eller någon rökelse, ej heller hava vi någon plats där vi kunna offra inför ditt ansikte och så finna barmhärtighet.

16

Men låt oss bliva nådigt mottagna, med förkrossat hjärta och ödmjuk ande,

17

likasom frambure vi brännoffer av vädurar och tjurar eller feta lamm i tiotusental. Låt vårt offer så gälla inför ditt ansikte i dag, och giv att vi i allt må efterfölja dig. Ty de som förtrösta på dig komma icke på skam.

18

Och nu följa vi dig av allt hjärta och frukta dig och söka ditt ansikte.

19

Låt oss icke komma på skam, utan handla rned oss efter din mildhet och efter din stora barmhärtighet;

20

förlossa oss i enlighet med dina underbara gärningar, och förhärliga ditt namn, o Herre.

21

Och låt alla dem som göra dina tjänare något ont få blygas, låt dem komma på skam med all sin makt och allt sitt herravälde, och låt deras styrka bliva krossad,

22

så att de få förnimma att du är Herren, allena Gud, och att du är ärad över hela världen.

23

Men konungens tjänare, vilka det ålåg att kasta dem i ugnen, upphörde icke att eldaunder den med bergolja och tjära och blår och torrt ris.

24

Och lågan steg upp ända till fyrtionio alnar över ugnen,

25

och den slog ut åt sidorna och förtärde dem av kaldéerna omkring ugnen, vilka nåddes av den.

26

Men Herrens ängel hade stigit ned i ugnen tillsammans med Asarias och hans vänner, och han drev ut eldslågan ur ugnen och gjorde så,

27

att ugnens inre var såsom genomsusat av en daggfrisk vind. Och elden kom icke alls vid dem och gjorde dem icke någon skada eller något men.

4.5Mos. 32:4. Ps. 119:137. Dan. 4:34. Hos. 14:10. Tob. 3:2. /5.Neh. 9:33. /6.Neh. 1:7. Jes. 59:12. Dan. 9:5. /7.5Mos. 6:24. /10.Ps. 39:10. 11.Ps. 74:19f. 119:8. /12.2Krön. 20:7. Jes. 41:8. /13.1Mos. 22:17. 14.5Mos. 28:62.

/15.Ps. 74:9. Hos. 3:4. /16.Ps. 34:19. 51:19. /17.Ps. 25:3. 141:2. /18.Hos. 5:15. /20.Jer. 21:2. Joh. 12:28. /21.Ps. 35:26. 40:15. /22.2Kon. 19:19.

5.

De tre männens lovsång.

Tillägg till det föregående: Ananias, Asarias och Misael lovsjunga Herren för att han frälste dem ur elden.

28

Då sjöngo de tre såsom med en mun en lovsång och förhärligade och prisade Gud i ugnen. De sjöngo:

29

Lovad vare du, o Herre, våra fäders Gud, och prisad och upphöjd i evighet; lovat vare ditt heliga och härliga namn och högt prisat och upphöjt i evighet.

30

Lovad vare du i din heliga härlighets tempel och högt lovsjungen och ärad i evighet.

31

Lovad vare du, där du tronar på keruberna och skådar ned i djupen, och prisad och upphöjd i evighet.

32

Lovad vare du på ditt rikes tron och högt lovsjungen och upphöjd i evighet.

33

Lovad vare du på himmelens fäste och lovsjungen och förhärligad i evighet.

34

Loven Herren, I alla Herrens verk, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

35

Loven Herren, I Herrens änglar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

36

Loven Herren, I himlar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

37

Loven Herren, alla vatten ovan himmelen, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

38

Loven Herren, I alla Herrens härskaror, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

39

Loven Herren, sol och måne, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

40

Loven Herren, himmelens stjärnor, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

41

Loven Herren, allt regn och all dagg, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

42

Loven Herren, alla vindar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet under den med bergolja och tjära och blår

och torrt ris.

24

Och lågan steg upp ända till fyrtionio alnar över ugnen,

25

och den slog ut åt sidorna och förtärde dem av kaldéerna omkring ugnen, vilka nåddes av den.

26

Men Herrens ängel hade stigit ned i ugnen tillsammans med Asarias och hans vänner, och han drev ut eldslågan ur ugnen och gjorde så,

27

att ugnens inre var såsom genomsusat av en daggfrisk vind. Och elden kom icke alls vid dem och gjorde dem icke någon skada eller något men.

4.5Mos. 32:4. Ps. 119:137. Dan. 4:34. Hos. 14:10. Tob. 3:2. /5.Neh. 9:33. /6.Neh. 1:7. Jes. 59:12. Dan. 9:5. /7.5Mos. 6:24. /10.Ps. 39:10. 11.Ps. 74:19f. 119:8. /12.2Krön. 20:7. Jes. 41:8. /13.1Mos. 22:17. 14.5Mos. 28:62. /15.Ps. 74:9. Hos. 3:4. /16.Ps. 34:19. 51:19. /17.Ps. 25:3. 141:2. /18.Hos. 5:15. /20.Jer. 21:2. Joh. 12:28. /21.Ps. 35:26. 40:15. /22.2Kon. 19:19.

5.

De tre männens lovsång.

Tillägg till det föregående: Ananias, Asarias och Misael lovsjunga Herren för att han frälste dem ur elden.

28

Då sjöngo de tre såsom med en mun en lovsång och förhärligade och prisade Gud i ugnen. De sjöngo:

29

Lovad vare du, o Herre, våra fäders Gud, och prisad och upphöjd i evighet; lovat vare ditt heliga och härliga namn och högt prisat och upphöjt i evighet.

30

Lovad vare du i din heliga härlighets tempel och högt lovsjungen och ärad i evighet.

31

Lovad vare du, där du tronar på keruberna och skådar ned i djupen, och prisad och upphöjd i evighet.

32

Lovad vare du på ditt rikes tron och högt lovsjungen och upphöjd i evighet.

33

Lovad vare du på himmelens fäste och lovsjungen och förhärligad i evighet.

34

Loven Herren, I alla Herrens verk, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

35

Loven Herren, I Herrens änglar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

36

Loven Herren, I himlar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

37

Loven Herren, alla vatten ovan himmelen, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

38

Loven Herren, I alla Herrens härskaror, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

39

Loven Herren, sol och måne, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

40

Loven Herren, himmelens stjärnor, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

41

Loven Herren, allt regn och all dagg, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

42

Loven Herren, alla vindar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet43

Loven Herren, eld och hetta, lovsjungen och upphö j en honom i evighet.

44

Loven Herren, frost och köld, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

45

Loven Herren, rimfrost och snö, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

46

Loven Herren, nätter och dagar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

47

Loven Herren, ljus och mörker, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

48

Loven Herren, ljungeldar och moln, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

49

Love jorden Herren, lovsjunge och upphöje den honom i evighet.

50 Loven Herren, berg och höjder, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

51

Loven Herren, alla växter på jorden, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

52

Loven Herren, I källor, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

53

Loven Herren, hav och floder, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

54

Loven Herren, I havsvidunder och alla djur som röra sig i vattnet, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

55

Loven Herren, alla himmelens fåglar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

56

Loven Herren, alla vilda djur och boskapsdjur, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

57

Loven Herren, I människors barn, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

58

Lova Herren, o Israel, lovsjung och upphöj honom i evighet.

59

Loven Herren, I Herrens präster, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

60

Loven Herren, I Herrens tjänare, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

61

Loven Herren, I de rättfärdigas andar och själar, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

62

Loven Herren, I fromme och i hjärtat ödmjuke, lovsjungen och upphöjen honom i evighet.

63

Loven Herren, Ananias, Asa rias och Misael, lovsjungen och upphöjen honom i evighet. Ty han har förlossat oss ur dödsriket och räddat oss ur dödens våld; han har frälst oss mitt ur den brinnande lågan, ja, han har frälst oss ur elden.

64

Tacken Herren, ty han är god, ty hans nåd varar evinnerligen.

65

Loven gudarnas Gud, I alla som frukten Herren; lovsjungen och tacken honom, ty hans nåd varar evinnerligen.

31.2Sam. 6:2. Ps. 80:2. 113:5f. Jes. 37:16. /34.Ps. 103:22. Tob. 8:15. 35.Ps. 103:20. 148:lf. /37.1Mos. 1:7. 38.Ps. 103:21. /41.Job 38:28f. /42. Ps. 104:4. /47.Jes. 45:7. /51.1 Krön. 16:32f. /58.Ps. 118:2f. 135:19f. /60. Ps. 134:1. /63.Dan. 1:6f. /64.1Krön. 16:34. Ps. 118:1. 136:lf. MANASSES' BÖN

Tillägg till 2 Krön. 33:12: Syndabekännelse och bön om förlåtelse.

1 Herre, du Allsmäktige, i himmelen, du våra fäders Gud, Abrahams, Isaks och Jakobs och deras rättfärdiga säds
Gud, 2 du som har gjort himmel och jord med all deras härlighet, 3 du som har fjättrat havet genom ditt buds ord,
du som har tillslutit djupet och förseglat det med ditt fruktansvärda och härliga namn, 4 du för vilkens makt allt
skälver och bävar, 5 då ju ingen kan uthärda din härlighets majestät och ingen kan stå din vrede emot, när du
hotar syndarna! 6 Ingen kan mäta eller utrannsaka ditt löftes nåd; 7 ty du är Herren, den Allrahögste, barmhärtig,
långmodig och stor i nåd, och du ångrar det onda som du låter drabba människor. Du har ju, o Herre, efter din
stora godhet utlovat bättring och förlåtelse för dem som hava syndat mot dig, och du har efter din stora
barmhärtighet bestämt att syndare få göra bättring, så att de kunna bliva frälsta. 8 Därför, o Herre, du de
rättfärdigas Gud, pålade du icke de rättfärdiga bättring, Abraham, Isak och Jakob, som icke hade syndat mot dig,
men mig, som är en syndare, pålade du bättring. 9 Ty de synder jag har begått äro talrikare än havets sand, mina
överträdelser äro ju mångfaldiga, ja, Herre, mångfaldiga, och jag är icke värd att blicka uppåt och skåda
himmelens höjd, för mina många missgärningars skull; 10 jag är ju nedtyngd av många järnbojor, så att jag icke
kan upplyfta mitt huvud. Och jag får icke någon ro; ty jag har uppväckt din förtörnelse, och gjort vad ont är i dina
ögon, i det jag lät uppställa styggelser och förövade skändligheter i mängd. 11 Så böjer jag nu mitt hjärtas knä

och anropar den godhet som bor hos dig: 12 Jag har syndat, o Herre, jag har syndat, och jag känner själv mina överträdelser. 13 Jag beder och anropar dig: Förlåt mig, Herre, ja, förlåt mig,

och låt mig icke förgås i mina överträdelser; vredgas ej för beständigt, så att du låter mitt elände bestå, och fördöm mig icke här där jag ligger i underjorden. Du är ju, o Herre, de botfärdigas Gud. 14 Ja, också på mig skall du bevisa all din godhet; fastän jag är ovärdig, skall du frälsa mig efter din stora barmhärtighet, 15 och jag skall beständigt prisa dig i alla mina livsdagar. Ty dig lovsjunger himmelens hela härskara, och din är äran i evighet. Amen.

1.2Mos. 3:15. 1 Krön. 29:18. /3.Job 38:8f. Ps. 33:7. 104:6f. /7.2Mos. 34:6f. Ps. 86:15. Jer. 18:8. Hes. 18:21f. Joel 2:13. Jon. 4:2. Vish. 12:19. /9.Esr. 9:6. Luk. 18:13. /10. 2Kon. 21:2f. 2Krön. 33:2f. Ps. 107:10. /12.Ps. 51:5. Jes. 59:12. 14.Jes. 38:20. /15.Ps. 103:201.

-

ORDFÖRKLARINGAR OCH SAKUPPLYSNINGAR M. M. TILL APOKRYFISKA BÖCKERNA *Versdelare*, bestående av ett litet lodrätt streck ovan i raden, har i denna upplaga insatts för att beteckna gränsen mellan ett par verser, i de fall då det ej tydligt framgår var den ena slutar och den andra börjar.

- ORDFÖRKLARINGAR OCH SAKUPPLYSNINGAR TILL APOKRYFISKA BÖCKERNA

Aln. Står i Gamla test. för *ammá*, i Apokryfiska böckerna och Nya test. för *péchys*. Den judiska alnen var något mindre än den svenska; den utgjorde omkr. 1/2 meter. Se **Mått, mynt och vikt.**

Amen (4 Mos. 5:22. 5 Mos. 27:15 f. 1 Krön. 16:36. Ps. 41:14. Rom. 1:25). Hebreiskt ord som kan översättas: *Ja förvisso!, Ske alltså!* Jfr för övrigt 2 Kor. 1:20 och noten vid Upp. 3:14.

Amulett (Jes. 3:20. 2 Mack. 12:40). Föremål som ansågs besitta någon hemlighetsfull kraft att skydda för olycka. Bars stundom såsom smycke.

Apokryfiska (d. ä. icke av kyrkan såsom rättesnöre erkända) kallades redan i den gamla kyrkan vissa skrifter och textstycken som å ena sidan icke ingingo i de palestinensiska judarnas på hebreiska (till en ringa del på ararneiska) skrivna heliga bok, vårt Gamla testamente, å andra sidan ej heller tillhöra vårt på grekiska avfattade Nya testamente, men som däremot från de alexandrinska judarna upptogos i de fornkristna samlingarna av heliga skrifter. Somliga av dem ingå, antingen utan eller med vissa förbehåll, i de flesta av de nutida kristna kyrkornas biblar. Den svenska bibeln har alltsedan reformationstiden innehållit följande »apokryfer»: Judit, Visheten, Tobit, Syrak, Baruk, Första och Andra Mackabéerboken, Tillägg till Ester, Tillägg till Daniel, Manasses' bön. Denna samling är upptagen ur den tyska Luther-bibeln, där den står såsom ett bihang till Gamla test., under överskriflen: »Apokryfer, det är böcker som icke hava räknats lika med den Heliga skrift, och dock äro nyttiga och goda till att läsa.» Den katolska kyrkan tillmäter de apokryfiska böckerna samma värde som bibelns övriga böcker. -- Några av våra »apokryfer» hava från början varit skrivna på grekiska, andra, såsom 1 Mack. och Syr., på hebreiska (eller arameiska). Numera känna vi dem samtliga bäst i deras gamla grekiska textgestalt. De sakliga olikheterna mellan den nya översättningen av de apokryfiska böckerna och vår gamla bero på att de nu använda äldre och bättre texterna ofta ganska mycket avvika från dem som förelågo för 1500-talets översättare.

Arameiska (Esr. 4:7. Dan. 2:4). Ett med hebreiskan nära besläktat språk, som talades av judarnas grannfolk och efter hand undanträngde judarnas eget språk, hebreiskan. Jesus och hans samtida landsmän i Palestina talade arameiska. Såsom talat av judar kallas i Nya test. detta språk stundom »hebreiska». Så är fallet t. ex. Joh. 5:2. Apg. 21:40. 22:2. I Gamla test. äro Esr. 4:8-6:18. 7:12-26. Jer. 10:11 och Dan. 2:4-7:28 skrivna på arameiska. I Nya test. förekomma enstaka arameiska ord och uttryck, såsom i Matt. 27:46 (Mark. 15:34). Mark. 5:41. 7:11, 34 osv.

Ark. Egentligen *låda, kista.* Ordet användes såsom benämning dels på Noas farkost (l Mos. 6:14 f.), dels pä den låda, »förbundets» eller »vittnesbördets ark», i vilken lagens tavlor m. m. sägas hava förvarats (2 Mos. 25:10 f.,

22. 4 Mos. 10:33 f. 1 Kon. 8:1 f. Hebr. 9:4). -- Arkens gyllene lock, överskuggat av kerubernas vingar och tänkt såsom platsen för Guds uppenbarelse (2 Mos. 25:17 f. 3 Mos. 16:13 f.), kallas i den svenska översättningen, efter Luthers föredöme och i anslutning till den gamla grekiska översättningen, för *nådastolen.*

Asera *[Asêra]* (5 Mos. 16:21. Dom. 6:25 f. 2 Kon. 17:16). Heligt träd eller upprest helig påle som ofta förefanns på de kananeiska folkens heliga platser. Åtminstone i vissa fall synes den hava varit tänkt såsom en boning för eller en sinnebild av Astarte, kärlekens och fruktsamhetens gudinna. Ett i Jerusalems tempel insatt Aserabeläte omtalas i 2 Kon. 21:7; jfr 23:6 f.

Asidéer (1 Mack. 2:42. 7:13. 2 Mack. 14:6), *»de fromma»*, var under mackabéernas tid benämningen på ett judiskt parti som ivrade för sträng laglydnad (jfr 2 Krön. 6:41. Ps. 30:5).

Asien har ingenstädes i bibeln den omfattande betydelse som namnet numera äger. I Mackabéerböckerna (l Mack. 11:13. 2 Mack. 3:3) betecknar ordet det seleucidiska riket, Västasien. I Nya test. (Apg. 2:9. 1 Kor. 16:19. 1 Petr. 1:1) betecknar det den romerska provinsen Asien, vilken omfattade den västliga delen av Mindre Asien. I denna sistnämnda mening har ordet i den svenska översättningen återgivits med »provinsen Asien».

ORDFÖRKLARINGAR OCH SAKUPPLYSNINGAR TILL APOKRYFISKA BÖCKERNA

Aln. Står i Gamla test. för *ammá*, i Apokryfiska böckerna och Nya test. för *péchys*. Den judiska alnen var något mindre än den svenska; den utgjorde omkr. 1/2 meter. Se **Mått, mynt och vikt.**

Amen (4 Mos. 5:22. 5 Mos. 27:15 f. 1 Krön. 16:36. Ps. 41:14. Rom. 1:25). Hebreiskt ord som kan översättas: *Ja förvisso!, Ske alltså!* Jfr för övrigt 2 Kor. 1:20 och noten vid Upp. 3:14.

Amulett (Jes. 3:20. 2 Mack. 12:40). Föremål som ansågs besitta någon hemlighetsfull kraft att skydda för olycka. Bars stundom såsom smycke.

Apokryfiska (d. ä. icke av kyrkan såsom rättesnöre erkända) kallades redan i den gamla kyrkan vissa skrifter och textstycken som å ena sidan icke ingingo i de palestinensiska judarnas på hebreiska (till en ringa del på ararneiska) skrivna heliga bok, vårt Gamla testamente, å andra sidan ej heller tillhöra vårt på grekiska avfattade Nya testamente, men som däremot från de alexandrinska judarna upptogos i de fornkristna samlingarna av heliga skrifter. Somliga av dem ingå, antingen utan eller med vissa förbehåll, i de flesta av de nutida kristna kyrkornas biblar. Den svenska bibeln har alltsedan reformationstiden innehållit följande »apokryfer»: Judit, Visheten, Tobit, Syrak, Baruk, Första och Andra Mackabéerboken, Tillägg till Ester, Tillägg till Daniel, Manasses' bön. Denna samling är upptagen ur den tyska Luther-bibeln, där den står såsom ett bihang till Gamla test., under överskriflen: »Apokryfer, det är böcker som icke hava räknats lika med den Heliga skrift, och dock äro nyttiga och goda till att läsa.» Den katolska kyrkan tillmäter de apokryfiska böckerna samma värde som bibelns övriga böcker. -- Några av våra »apokryfer» hava från början varit skrivna på grekiska, andra, såsom 1 Mack. och Syr., på hebreiska (eller arameiska). Numera känna vi dem samtliga bäst i deras gamla grekiska textgestalt. De sakliga olikheterna mellan den nya översättningen av de apokryfiska böckerna och vår gamla bero på att de nu använda äldre och bättre texterna ofta ganska mycket avvika från dem som förelågo för 1500-talets översättare.

Arameiska (Esr. 4:7. Dan. 2:4). Ett med hebreiskan nära besläktat språk, som talades av judarnas grannfolk och efter hand undanträngde judarnas eget språk, hebreiskan. Jesus och hans samtida landsmän i Palestina talade arameiska. Såsom talat av judar kallas i Nya test. detta språk stundom »hebreiska». Så är fallet t. ex. Joh. 5:2. Apg. 21:40. 22:2. I Gamla test. äro Esr. 4:8-6:18. 7:12-26. Jer. 10:11 och Dan. 2:4-7:28 skrivna på arameiska. I Nya test. förekomma enstaka arameiska ord och uttryck, såsom i Matt. 27:46 (Mark. 15:34). Mark. 5:41. 7:11, 34 osv.

Ark. Egentligen *låda, kista.* Ordet användes såsom benämning dels på Noas farkost (l Mos. 6:14 f.), dels pä den låda, »förbundets» eller »vittnesbördets ark», i vilken lagens tavlor m. m. sägas hava förvarats (2 Mos. 25:10 f., 22. 4 Mos. 10:33 f. 1 Kon. 8:1 f. Hebr. 9:4). -- Arkens gyllene lock, överskuggat av kerubernas vingar och tänkt

såsom platsen för Guds uppenbarelse (2 Mos. 25:17 f. 3 Mos. 16:13 f.), kallas i den svenska översättningen, efter Luthers föredöme och i anslutning till den gamla grekiska översättningen, för *nådastolen.*

Asera *[Aséra]* (5 Mos. 16:21. Dom. 6:25 f. 2 Kon. 17:16). Heligt träd eller upprest helig påle som ofta förefanns på de kananeiska folkens heliga platser. Åtminstone i vissa fall synes den hava varit tänkt såsom en boning för eller en sinnebild av Astarte, kärlekens och fruktsamhetens gudinna. Ett i Jerusalems tempel insatt Aserabeläte omtalas i 2 Kon. 21:7; jfr 23:6 f.

Asidéer (1 Mack. 2:42. 7:13. 2 Mack. 14:6), *»de fromma»*, var under mackabéernas tid benämningen på ett judiskt parti som ivrade för sträng laglydnad (jfr 2 Krön. 6:41. Ps. 30:5).

Asien har ingenstädes i bibeln den omfattande betydelse som namnet numera äger. I Mackabéerböckerna (l Mack. 11:13. 2 Mack. 3:3) betecknar ordet det seleucidiska riket, Västasien. I Nya test. (Apg. 2:9. 1 Kor. 16:19. 1 Petr. 1:1) betecknar det den romerska provinsen Asien, vilken omfattade den västliga delen av Mindre Asien. I denna sistnämnda mening har ordet i den svenska översättningen återgivits med »provinsen Asien».

Aspalatus [aspålatus] (Syr. 24:15). Ett slags vulluktande trä.

Astarte (l Sam. 31:10. l Kon. 11:5). Namn på en österländsk kvinnlig avgud. Bildliga framställningar av henne omtalas l Sam. 7:3. Samma gudom torde avses med namnet Ate gatis, 2 Mack. 12:26. Se vidare under Asera.

Avvänja. Ett israelitiskt barn avvandes oRa ej förrän vid tre års ålder (2 Mack. 7:27). Härav förklaras berättelsen i l Sam. 1:24 f., där vi få tänka oss Samuel såsom några år gammal.

Baal. Egenl ligen herre. Så betecknas i bibeln ofta kananéernas gud. Ordet ingår ock i namnen på särskilda kananeiska gudomligheter, såsom Baal-Berit (Dom. 8:33), Baal-Peor (4 Mos. 25:3), Baal-Sebtib (2 Kon. 1:2 f.). Det sista namnet betyder »flug-herren» (den gud som skyddar mot fiug- och myggplågan). En ombildning av detta namn är möjligen Beekebul (enligt Matt. 12:24 »de onda andarnas furste»), förr, efter mindre goda textkällor, i vårt Nya test. kallad Beelsebub. Om Beelsebul* är ett självständigt namn, ej biol t en missbildning av den andra formen, så betyder det »husets herre», »husbonden», en betydelse som rätt väl passar till sammanhanget på det anförda stället, såsom ock Matt. 10:25. - I Babylon hade ordet Baal formen Bel (Jes. 46-1 .Jer. 50:2. Bel i Babylon v. 3 f.), och betecknade där sårskilt den gud som annars bar namnet Marduk (MerodaL).

Balsam (l Mos. 37:25. Bes. 27:17). Ett slags välluktande kåda från vissa sydländska örter och träd, använd till beredning av rökverk, salvor, läkemedel osv.

Barn. Detta ord nyttjas, i enlighet m*d hebreiskt språkbruk, i åtskilliga omskrivande, delvis poetiska utlryck för att beteckna den som tillhör någon eller något, den som är hemfallen åt något o. d.: Guds barn, djävulens barn, ljusets barn (Ef. 5:8), vishetens barn (Syr. 4:11. Matt. 11:19), ondskans barn och rikets barn (Matt. 13:38), denna tidsålders barn (Luk. 16:8), dödens barn (l Sam. 20:31), eländets barn (Ords. 31:5) osv.

Bergsbygden. I 5 Mos. 1:7. Jos. 10:40. Syr. 46:9 osv. beteckning för berglandskapet i södra delen av Palestina.

Bok. Forntidens böcker utgjordes vanligen av långa remsor av papper (papyrus) eller pergament, vid ändarna uppfästa på tvenne kavlar. Texten var nedskriven spaltvis, och alltefter som en läsare gick vidare, rullade han papperet elJer pergamentet över från den kav-ie som satt i skriftens ena ända till den som hade sin plats i den motsatta. Det är sådana bokrullar som avses Jer. 36:20 f. Sak. 5:1 f. Upp. 5:1 f. 6:14 osv.

Bord. I äldre tider intogo israeliterna vanligen sina måltider vid rnvcket låga bord, sittande antingen på blotta marken eller på någon matta. Mot slutet *iv den förkristna tiden hade den gre- !

kisk-romcrska seden att ligga till bords blivit vanlig också i Palestina (Judit 12:15. Matt; 9:10. Joh. 13:12, 23). Såsom ännu stundom är fallet bland ökenfolken omkring Palestina, kunde »bordet» under mer ursprungliga förhållanden inskränkas till en på marken utbredd matta eller ett rundskurel skinn, som genom ett dragsnöre i kanten kunde ombildas till ett slags säck eller påse till förvarande av nödiga tillbehör, en form som väl lämpade sig för vandrings-livet. Härav förklarar man i Ps. 69:23 den eljest svårbegripliga tanken att de ogudaktigas

»bord» skulle tör dem kunna bliva till »en snara och ett giller».

Broder. Ofta i utvidgad användning om frände, landsman, nästa, t. o. m. om make (Tillägg till Est. 5:9). I den äldsta kristna tiden ofta om medlem av den kristna församlingen, nästan liktydigt med kristen (Matt. 23:8. Apg. 28:15. Fil. 4:21). Jlr Syster.

Brunn. I Palestina förekommo två slags brunnar: sådana vilkas vatten kom från en källåder i bottnen (»levande vatten», Joh. 4:10 f.), och sådana som utgjordes av cisterner, uthuggna i klippan eller murade i jorden, til! uppsamlande av regntidens vattenflöden (5 Mos. 6:11. Nen. 9:25). Brunnen avsmalnade stundom uppåt och kunde då täppas till genom en påvältrad större sten (l Mos. 29:2 f.). Illi byggda eller förfallna brunnar kunde icke »hålla vatten»: usla brunnar, Jer. 2:13. Brunnar tomma på vatten kunde användas till fånggropar (l Mos. 37:22 f. Jer. 38:6; jfr ock 2 Sam. 17:18).

Brännoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas i 3 Mos. 1. Då brännoffret i dess helhet brändes upp på altaret, kunde det ock kallas Heloffer (5 Mos. 33:10. Ps. 51:21).

Cymbaler (l Krön. 15:19. Ps. 150:5. Judit 16:1. l Mack. 4:54. l Kor. 13:1). Mer eller mindre kupiga metallskivor som vid hopslagning gåvo ett klingande ljud och så kunde tjäna att angiva takten vid dans och musik.

Dans. Den israelitiska dansen utfördes av enskilda dansande, eller under det man rörde sig framåt i festtåg, eller i former påminnande om våra danslekar, däremot icke av dansande par av män och kvinnor. Hos Palestinas folk förekom dans jämväl såsom en gudstjänst-Sig handling. Jlr 2 Mos. 32:19 om dansen kring guldkalven, l Kon. 18:26 om Baalsprästernas »haltande» kring sitt altare, 2 Mos. 15:20 om Mirjams och de israelitiska kvinnornas dans med pukor och sång till Herrens ära, efter räddningen genom Böda havet. Jfr också berättelsen om huru David »med all makt» dansade och »hoppade» framför Herrens ark, när denna fördes in i Jerusalem (2 Sam. 6:14 f.), l Ps. 149:3 står också en uppmaning till att »lova Guds namn under dans, och till puka och harpa lovsjunga honom». Något slag av religiös dans eller av festtåg avses san nollkt ock Ps. 118:27, - Vapendans-Höga V. 6:12, år dans med vapen i hand, troligen förekommande såsom förlustelse vid bröllop och andra festliga till fallen.

Djävul är det grekiska ordet dia &oZc$, som betyder förtalare, anklagare, och som självt är en översättning av det hebreiska satan, vilket ord från början hade likartad betydelse. T Job l och 2 står ordet satan till beteckning av den ängel som uppmanade Herren att pröva Job. Ordet är här ännu icke ett namn (det har artikel), det har därför återgivits med Åklagaren (jfr Upp. 12:10); likaså Sak. 3:1 f. Såsom verkligt namn (utan artikel) träffas det först i l Krön. 21:1. Den gamla grekiska översättningen har här överallt diábolos, såsom ock Vish. 2:24. I Nya test. står detta ord i Matt. 4:1 och ofta eljest. I Upp. 20:2 omtalas »draken, den gamle ormen, det är djävulen och Satan».

Domare. Står, utom i sin vanliga betydelse, såsom beteckning för en mer eller mindre tillfällig ledare av Israels tolk eller en del därav, särskilt vid tillfällen då folket angreps av yttre fiender, under tiden mellan intåget i Kanaan och konungadömets införande (Dom. 2:16).

Dotter. För att förstå de egendomliga uttrycken dottern Sion (d. ä. Jerusalem), dottern Babel, dottern Edom, dottern mitt folk osv. bör man veta, först och främst att dotter i hebreiskan ej sällan har betydelsen flicka, jungfru, och vidare att städer, länder och folk ofta bildligt omtalas såsom kvinnliga väsen: en av ingen erövrare betvingad stad namnes en jungfru, en utplundrad och övergiven kallas en änka eller en barnlös hustru osv. (jfr Jes. 47:8 f. Klag. 1: l f. Am. 5:2. Bar. 4:12 f.). Stundom står (med ett annat, egentligare hebreiskt ord för jungfru) mer fullständigt jungfrun dottern Sion, jungfrun dottern Babel, jungfrun dottern mitt folk osv. Det är på grund av dylika ordförbindelser som det hävdvunna översättningsordet dottern ej har i uttryck sådana som de nämnda kunnat utbytas mot det i sig självt naturligare jungfrun.

Drakma. Mynt i värde motsvarande omkr. 70 öre. Se Mått, mynt och vikt.

Drickoffer var bland judarna ej ett självständigt offer; det omtalas i offerlagarna (2 Mos. 29:40 f. 4 Mos. 28. 29) blott såsom bihang till andra offer. Det bestod i vin som göts ut på altaret. Drickoffret hade icke sitt namn därav att det skulle drickas. Jfr dock l Mos. 35:14. Ps. 16:4. Bildligt om blodig martyrdöd Fil. 2:17; jfr under Vin.

Dödsklagan. Se under Sorgebruk.

Dödsriket. Vår gamla bibelöversättning har med det gemensamma namnet helvete betecknat två skilda begrepp, som i Nya test:s grekiska grundtext uttryckas med olika ord. Å ena sidan har man Hades (i Gamla test. motsvarat av Scheól) såsom namn på

den underjordiska värld dit alla döda samlas (jfr Job 3:19. Ps. 6:6. Jes. 14:15f. Hes. 32:21 f.). Å andra sidan har man »det brinnande Gehenna*. Om dem som kastas dit heter det (Mark. 9:48) att »deras mask (dvs. likmaskar) icke dör och elden icke utsläckes». Jfr Syr. 7:17. Ordet Gehenna är det gammaltestamentliga Ge Hinnom, »Hinnoms dal» (Jos. 15:8), som var namnet på en dalklyfta nedanför Jerusalems höjder, i vilken avfälliga israeliter en tid hade inrättat en plats för Moloksdyrkan med alla dess styggelser. Platsen orenades vid Josias reformation (2 Kon. 23:10), och gällde sedan såsom ett oheligt och avskyvärt ställe. Såsom judarna tänkte sig att den kommande Messias en gång, omgiven av sitt trogna folk, skulle trona uppe på Sion, så föreställde de sig ock stundom att hans fiender skulle störtas ned i Hinnoms dal och där förtäras av en alltid brinnande eld. Redan före kristendomens tid hade man helt visst upphört att vid Gehenna tänka på denna ordets rent lokala förhistoria, och snart hade namnet bleknat till ett helt allmänt uttryck för de osaligas straffort. - I Jesu skildring Luk. 16:19 f. framställes den rike mannens pinorum såsom en avdelning av dödsriket, vilken genom ett stort svalg var skild från den plats där Lasarus låg n Abrahams sköte», d. ä. njöt rofylld vila i stamfaderns närhet. - I samma betydelse som dödsriket användes stundom också (Job 26:6. Ps. 88:12. Rom. 10:7) ordet avgrunden, på hebreiska abaddon. Enligt Upp. 9:11 har detta abaddon över sig såsom hövding »avgrundens ängel», med namnet Abaddon, vartill det grekiska Apollyon, »Fördärvaren", angives såsom mostvarighet. - Se vidare under Port.

Efod [efód]. Betecknar dels ett enkelt klädesplagg av linne, som bars av vanliga präster (l Sam. 22:18), av Samuel redan såsom gosse (l Sam. 2:18) och (enligt 2 Sam. 6:14) undantagsvis av David, dels ett slags, endast av översteprästen buren, präktigt utstyrd kort mässhake, på vars framsida var fäst en med ädelstenar smyckad väska (»bröstskölden», »domsskölden»), i vilken »urim och tummim» förvarades (2 Mos. 28:6 f.). På några ställen i Gamla test. synes efod beteckna en likartad dyrbar beklädnad för en gudabild, eller ock möjligen bilden själv såsom bärande en sådan (Dom. 8:27. 17:5. 18:14. l Sam. 21:9. 23:9).

Efraim. Står, utom såsom namn på Josefs yngre son och den efter honom benämnda stammen, stundom såsom beteckning för hela det nordisraelitiska konungariket (Jes. 9:9. Hos. 4:17).

Evig. Både det hebreiska uttrycket för evighet (o/dm) och det motsvarande grekiska (aiön) hava en svävande betydelse, som gör att de icke alltid kunna översättas på samma sätt. När fråga är om Gud och hans rike, är det tydligt

Höga V. 6:12, år dans med vapen i hand, troligen förekommande såsom förlustelse vid bröllop och andra festliga till fallen.

Djävul är det grekiska ordet dia &oZc$, som betyder förtalare, anklagare, och som självt är en översättning av det hebreiska satan, vilket ord från början hade likartad betydelse. T Job l och 2 står ordet satan till beteckning av den ängel som uppmanade Herren att pröva Job. Ordet är här ännu icke ett namn (det har artikel), det har därför återgivits med Åklagaren (jfr Upp. 12:10); likaså Sak. 3:1 f. Såsom verkligt namn (utan artikel) träffas det först i l Krön. 21:1. Den gamla grekiska översättningen har här överallt diábolos, såsom ock Vish. 2:24. I Nya test. står detta ord i Matt. 4:1 och ofta eljest. I Upp. 20:2 omtalas »draken, den gamle ormen, det är djävulen och Satan».

Domare. Står, utom i sin vanliga betydelse, såsom beteckning för en mer eller mindre tillfällig ledare av Israels tolk eller en del därav, särskilt vid tillfällen då folket angreps av yttre fiender, under tiden mellan intåget i Kanaan och konungadömets införande (Dom. 2:16).

Dotter. För att förstå de egendomliga uttrycken dottern Sion (d. ä. Jerusalem), dottern Babel, dottern Edom, dottern mitt folk osv. bör man veta, först och främst att dotter i hebreiskan ej sällan har betydelsen flicka, jungfru, och vidare att städer, länder och folk ofta bildligt omtalas såsom kvinnliga väsen: en av ingen erövrare betvingad stad namnes en jungfru, en utplundrad och övergiven kallas en änka eller en barnlös hustru osv. (jfr Jes. 47:8 f.

Klag. 1: l f. Am. 5:2. Bar. 4:12 f.). Stundom står (med ett annat, egentligare hebreiskt ord för jungfru) mer fullständigt jungfrun dottern Sion, jungfrun dottern Babel, jungfrun dottern mitt folk osv. Det är på grund av dylika ordförbindelser som det hävdvunna översättningsordet dottern ej har i uttryck sådana som de nämnda kunnat utbytas mot det i sig självt naturligare jungfrun.

Drakma. Mynt i värde motsvarande omkr. 70 öre. Se Mått, mynt och vikt.

Drickoffer var bland judarna ej ett självständigt offer; det omtalas i offerlagarna (2 Mos. 29:40 f. 4 Mos. 28. 29) blott såsom bihang till andra offer. Det bestod i vin som göts ut på altaret. Drickoffret hade icke sitt namn därav att det skulle drickas. Jfr dock l Mos. 35:14. Ps. 16:4. Bildligt om blodig martyrdöd Fil. 2:17; jfr under Vin.

Dödsklagan. Se under Sorgebruk.

Dödsriket. Vår gamla bibelöversättning har med det gemensamma namnet helvete betecknat två skilda begrepp, som i Nya test:s grekiska grundtext uttryckas med olika ord. Å ena sidan har man Hades (i Gamla test. motsvarat av Scheól) såsom namn på

den underjordiska värld dit alla döda samlas (jfr Job 3:19. Ps. 6:6. Jes. 14:15f. Hes. 32:21 f.). Å andra sidan har man »det brinnande Gehenna*. Om dem som kastas dit heter det (Mark. 9:48) att »deras mask (dvs. likmaskar) icke dör och elden icke utsläckes». Jfr Syr. 7:17. Ordet Gehenna är det gammaltestamentliga Ge Hinnom, »Hinnoms dal» (Jos. 15:8), som var namnet på en dalklyfta nedanför Jerusalems höjder, i vilken avfälliga israeliter en tid hade inrättat en plats för Moloksdyrkan med alla dess styggelser. Platsen orenades vid Josias reformation (2 Kon. 23:10), och gällde sedan såsom ett oheligt och avskyvärt ställe. Såsom judarna tänkte sig att den kommande Messias en gång, omgiven av sitt trogna folk, skulle trona uppe på Sion, så föreställde de sig ock stundom att hans fiender skulle störtas ned i Hinnoms dal och där förtäras av en alltid brinnande eld. Redan före kristendomens tid hade man helt visst upphört att vid Gehenna tänka på denna ordets rent lokala förhistoria, och snart hade namnet bleknat till ett helt allmänt uttryck för de osaligas straffort. - I Jesu skildring Luk. 16:19 f. framställes den rike mannens pinorum såsom en avdelning av dödsriket, vilken genom ett stort svalg var skild från den plats där Lasarus låg n Abrahams sköte», d. ä. njöt rofylld vila i stamfaderns närhet. - I samma betydelse som dödsriket användes stundom också (Job 26:6. Ps. 88:12. Rom. 10:7) ordet avgrunden, på hebreiska abaddon. Enligt Upp. 9:11 har detta abaddon över sig såsom hövding »avgrundens ängel», med namnet Abaddon, vartill det grekiska Apollyon, »Fördärvaren", angives såsom mostvarighet. - Se vidare under Port.

Efod [efód]. Betecknar dels ett enkelt klädesplagg av linne, som bars av vanliga präster (l Sam. 22:18), av Samuel redan såsom gosse (l Sam. 2:18) och (enligt 2 Sam. 6:14) undantagsvis av David, dels ett slags, endast av översteprästen buren, präktigt utstyrd kort mässhake, på vars framsida var fäst en med ädelstenar smyckad väska (»bröstskölden», »domsskölden»), i vilken »urim och tummim» förvarades (2 Mos. 28:6 f.). På några ställen i Gamla test. synes efod beteckna en likartad dyrbar beklädnad för en gudabild, eller ock möjligen bilden själv såsom bärande en sådan (Dom. 8:27. 17:5. 18:14. l Sam. 21:9. 23:9).

Efraim. Står, utom såsom namn på Josefs yngre son och den efter honom benämnda stammen, stundom såsom beteckning för hela det nordisraelitiska konungariket (Jes. 9:9. Hos. 4:17).

Evig. Både det hebreiska uttrycket för evighet (o/dm) och det motsvarande grekiska (aiön) hava en svävande betydelse, som gör att de icke alltid kunna översättas på samma sätt. När fråga är om Gud och hans rike, är det tydligt

att ordet evig bör användas. Men när det t. ex. i 5 Mos. 15:17 säges att en träl under vissa förhållanden skall förbliva sin herres tjänare, är det lika tydligt att den tillagda tidsbestämningen ej kan återgivas med för evigt. Samma förhållande äger rum i Nya test., Joh. 8:35, där det talas om trälen, som när som helst kan skiljas från sin herres hus, i motsats mot sonen, som får förbliva där (icke för evigt, utan) så länge han lever. I Gustav Adolfs bibel (1618) är också vid det förstnämnda, gammaltestamentliga stället en not tillagd, som är upptagen jämväl i kyrkobibeln av år 1703: »Här seer man ät thet Ebreiske ordet oZam icke altid märcker oändelig tijd; vtan stundom en lång tijd, såsom ens lifzdagar, eller en wiss tijd, såsom til clangåhret, eller så länge thet regementet

warar: therföre följer icke, ät när Gudh befaller hålla the Levitiska stadgar leolam, eller til ewig tijd, ät the aldrig skulle återwända: ty leolam märcker ther: så länge thet Judaiske regementet warade, eller til thes Messias komme.» Vid sidan av de fall i vilka evig tydligtvis bör användas och de fall där detta ord lika otvivelaktigt bör undvikas och ersättas med för alltid, för (eller från) evärdlig tid, eller något liknande, finnas emellertid åtskilliga ställen där meningen kan vara tvivelaktig. På sådana ställen har föreliggande översättning bibehållit den äldre översättningens ord.

Fader. I Matt. 23:9 förutsattes att bland judarna ordet /åder, oberoende av släktskap, kunde användas såsom beteckning för en vördnadsbjudande man, vilken som helst, som man ville bevisa heder och ära; se ock Dom. 17:10. 18:19. 2 Kon. 2:12. 6:21. Jes. 22:21. Särskilt hava profeter, präster, lärare och höga ämbetsmän så benämnts.

Fariséer. Under den senare judendomens tid ett parti bland judarna, som beflitade sig om att noga iakttaga den judiska lagen, dels Mose lag i Gamla test., dels de under tidernas lopp uppkomna nya stadgandena, de äldstes stadgar.

Fat. Står Luk. 16:6 förgrundtextens båtos, rymdmått motsvarande omkr. 36 liter; Bel i Babylon v. 3 för metrétgs, ett rymdmått av ungefär samma omfång som båtos. Se Mått, mynt och vikt.

Floden är den bibliska benämningen

Så det som vi vanligen kalla syndaflo-en (l Mos. 6:17 f. Matt. 24:38). Ordet nyttjas jämväl ofta till beteckning av floden Frät (Eufrat) (2 Mos. 23:31. Jes. 8:7); i samma mening säges ock tydligare den stora floden (l Mos. 15:18. Jos. 1:4).

Fosterbroder. Detta ord står Apg. 13:1 såsom en hovtitel, likasom i Gamla test. uttrycket konungens vän (l Mos. 26:26. 2 Sam. 15:37. l'Kon. 4:5. l Krön. 27:33. l Mack. 10:20) angiver ett särskilt, högt ämbete.

Furste. Se under Änglar.

Förbund. Detta ord användes i Gamla test., utom i sin egentliga betydelse och till beteckning av förhållandet mellan Gud och hans folk, stundom ock med betydelsen förpliktelse. Uttrycket sluta (upprätta) ett förbund med någon, som hos oss alltid innebär ett ömsesidighetsförhållande, kan därför än nyttjas med betydelsen åtaga sig en förpliktelse mot någon, giva ett löfte åt någon, än med betydelsen pålägga någon en förpliktelse, taga ett löfte av någon. I den förra meningen står förbund t. ex.

1 Mos. 9:9 f. (om Guds löfte till Noa), 15:18 (om Guds löfte till Abraham),

2 Krön. 34:31 (om Josias löfte att tjäna Herren). I den senare betydelsen förekommer ordet 2 Mos. 31:16 (om sabbatsbudet), Jos. 7:11 (om befallningen angående tillspillogivning). Jfr särskilt 5 Mos. 4:13: »Herren förkunnade eder sitt förbund, som han bjöd eder att hålla, nämligen de tio orden»; härav förklaras att den låda i vilken lagens tavlor förvarades har fått namnet förbundsarken. Jfr ock Testamente.

Fördärvaren (2 Mos. 12:23. 2 Sam. 24:16. l Krön. 21:15. l Kor. 10:10; jfr Jes. 37:36). Mordängeln, vilken närmare beskrives i Vish. 18:15 f.

Förlät. Förhänge, gardin. Särskilt om det förhänge som i templet utgjorde skiljevägg mellan »det heliga» och »det allraheligaste» (2 Mos. 26:31 f. Hebr. 6:19), men ock om det som hängde för själva ingången till det herodianska templet (Syr. 50:5).

Förödelsens styggelse (Matt. 24:15. Mark. 13:14). Med detta uttryck - som också finnes i Dan. 11:31. 12:11 och där i sin hebreiska form trognast återgives med styggelse som kommer åstad förödelse (jfr Dan. 8:13) - betecknas i l Mack. 1:54 det enligt l Mack. 1:59. 2 Mack. 6:2 av Antiokus Epifanes år 168 f. Kr. i Jerusalems helgedom ovanpå Herrens brännoffersaltare uppsatta Jupiters-altaret. Uttrycket ansluter stg härå till den gammaltestamentliga användningen av styggelse såsom likbetydande med avgud (l Kon. 11:5, 7. Jer. 4:1). Vid profetian i Mark. 13:14, där enligt grundtexten en manlig person avses, bör man väl tänka på en kommande

Antikrist, en »Laglöshetens människa» (2 Tess. 2:3 f.).

Galban (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Den starkt luktande kådan av en österländsk växt.

Gamla testamentets text. Med undantag av några mindre stycken (se under Arameiska) är Gamla test. ursprungligen skrivet på hebreiska. Fastän mycket av vad det innehåller nedskrevs många århundraden före Kristi födelse, når ingen av de till vår tid bevarade kända handskrifterna längre tillbaka ån till 900-talet e. Kr.; den äldsta fullständiga är från år 1009. Skälet till detta förhållande ligger dels i judeförföljelsernas förstöringsarbete - redan l Mack 1:56 vittnar härom ~ dels i judarnas egen pietetsfulla vana att ordet evig bör användas. Men när det t. ex. i 5 Mos. 15:17 säges att en träl under vissa förhållanden skall förbliva sin herres tjänare, är det lika tydligt att den tillagda tidsbestämningen ej kan återgivas med för evigt. Samma förhållande äger rum i Nya test., Joh. 8:35, där det talas om trälen, som när som helst kan skiljas från sin herres hus, i motsats mot sonen, som får förbliva där (icke för evigt, utan) så länge han lever. I Gustav Adolfs bibel (1618) är också vid det förstnämnda, gammaltestamentliga stället en not tillagd, som är upptagen jämväl i kyrkobibeln av år 1703: »Här seer man ät thet Ebreiske ordet oZam icke altid märcker oändelig tijd; vtan stundom en lång tijd, såsom ens lifzdagar, eller en wiss tijd, såsom til clangåhret, eller så länge thet regementet warar: therföre följer icke, ät när Gudh befaller hålla the Levitiska stadgar leolam, eller til ewig tijd, ät the aldrig skulle återwända: ty leolam märcker ther: så länge thet Judaiske regementet warade, eller til thes Messias komme.» Vid sidan av de fall i vilka evig tydligtvis bör användas och de fall där detta ord lika otvivelaktigt bör undvikas och ersättas med för alltid, för (eller från) evärdlig tid, eller något liknande, finnas emellertid åtskilliga ställen där meningen kan vara tvivelaktig. På sådana ställen har föreliggande översättning bibehållit den äldre översättningens ord.

Fader. I Matt. 23:9 förutsattes att bland judarna ordet /åder, oberoende av släktskap, kunde användas såsom beteckning för en vördnadsbjudande man, vilken som helst, som man ville bevisa heder och ära; se ock Dom. 17:10. 18:19. 2 Kon. 2:12. 6:21. Jes. 22:21. Särskilt hava profeter, präster, lärare och höga ämbetsmän så benämnts.

Fariséer. Under den senare judendomens tid ett parti bland judarna, som beflitade sig om att noga iakttaga den judiska lagen, dels Mose lag i Gamla test., dels de under tidernas lopp uppkomna nya stadgandena, de äldstes stadgar.

Fat. Står Luk. 16:6 förgrundtextens båtos, rymdmått motsvarande omkr. 36 liter; Bel i Babylon v. 3 för metrétgs, ett rymdmått av ungefär samma omfång som båtos. Se Mått, mynt och vikt.

Floden är den bibliska benämningen

Så det som vi vanligen kalla syndaflo-en (l Mos. 6:17 f. Matt. 24:38). Ordet nyttjas jämväl ofta till beteckning av floden Frät (Eufrat) (2 Mos. 23:31. Jes. 8:7); i samma mening säges ock tydligare den stora floden (l Mos. 15:18. Jos. 1:4).

Fosterbroder. Detta ord står Apg. 13:1 såsom en hovtitel, likasom i Gamla test. uttrycket konungens vän (l Mos. 26:26. 2 Sam. 15:37. l'Kon. 4:5. l Krön. 27:33. l Mack. 10:20) angiver ett särskilt, högt ämbete.

Furste. Se under Änglar.

Förbund. Detta ord användes i Gamla test., utom i sin egentliga betydelse och till beteckning av förhållandet mellan Gud och hans folk, stundom ock med betydelsen förpliktelse. Uttrycket sluta (upprätta) ett förbund med någon, som hos oss alltid innebär ett ömsesidighetsförhållande, kan därför än nyttjas med betydelsen åtaga sig en förpliktelse mot någon, giva ett löfte åt någon, än med betydelsen pålägga någon en förpliktelse, taga ett löfte av någon. I den förra meningen står förbund t. ex.

1 Mos. 9:9 f. (om Guds löfte till Noa), 15:18 (om Guds löfte till Abraham),

2 Krön. 34:31 (om Josias löfte att tjäna Herren). I den senare betydelsen förekommer ordet 2 Mos. 31:16 (om sabbatsbudet), Jos. 7:11 (om befallningen angående tillspillogivning). Jfr särskilt 5 Mos. 4:13: »Herren förkunnade eder sitt förbund, som han bjöd eder att hålla, nämligen de tio orden»; härav förklaras att den låda i

vilken lagens tavlor förvarades har fått namnet förbundsarken. Jfr ock Testamente.

Fördärvaren (2 Mos. 12:23. 2 Sam. 24:16. l Krön. 21:15. l Kor. 10:10; jfr Jes. 37:36). Mordängeln, vilken närmare beskrives i Vish. 18:15 f.

Förlät. Förhänge, gardin. Särskilt om det förhänge som i templet utgjorde skiljevägg mellan »det heliga» och »det allraheligaste» (2 Mos. 26:31 f. Hebr. 6:19), men ock om det som hängde för själva ingången till det herodianska templet (Syr. 50:5).

Förödelsens styggelse (Matt. 24:15. Mark. 13:14). Med detta uttryck - som också finnes i Dan. 11:31. 12:11 och där i sin hebreiska form trognast återgives med styggelse som kommer åstad förödelse (jfr Dan. 8:13) - betecknas i l Mack. 1:54 det enligt l Mack. 1:59. 2 Mack. 6:2 av Antiokus Epifanes år 168 f. Kr. i Jerusalems helgedom ovanpå Herrens brännoffersaltare uppsatta Jupiters-altaret. Uttrycket ansluter stg härå till den gammaltestamentliga användningen av styggelse såsom likbetydande med avgud (l Kon. 11:5, 7. Jer. 4:1). Vid profetian i Mark. 13:14, där enligt grundtexten en manlig person avses, bör man väl tänka på en kommande Antikrist, en »Laglöshetens människa» (2 Tess. 2:3 f.).

Galban (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Den starkt luktande kådan av en österländsk växt.

Gamla testamentets text. Med undantag av några mindre stycken (se under Arameiska) är Gamla test. ursprungligen skrivet på hebreiska. Fastän mycket av vad det innehåller nedskrevs många århundraden före Kristi födelse, når ingen av de till vår tid bevarade kända handskrifterna längre tillbaka än till 900-talet e. Kr.; den äldsta fullständiga är från år 1009. Skälet till detta förhållande ligger dels i judeförföljelsernas förstöringsarbete - redan l Mack 1:56 vittnar härom ~ dels i judarnas egen pietetsfulla vanaatt undanskaffa alla genom slitning eller på annat sätt skadade handskrifter, för att hindra att de utsattes för van vård. - Vi hava emellertid kvar tidiga översättningar av Gamla test:s skrifter, gjorda redan under den förkristna tiden, och vi kunna genom dem se huru texten då förelåg. Äldst bland dessa översättningar är en grekisk, den s. k. Septuaginta (»de sjuttio uttolkarnas»). När i Nya test. utsagor av gammaltestamentliga författare upprepas, äro de oftast anförda efter Septuaginta, icke omedelbart översatta från grundtexten. Då Septuaginta ej sällan var mindre ordagrann, stundom också hade en något annan hebreisk text än den vi hava att utgå ifrån, är det naturligt att citat ur Gamla test. i Nya test. ej alltid i den svenska översättningen kunna på båda ställena hava samma lydelse. Vid ordagrann överensstämmelse fäste man under den bibliska tiden ej så stort avseende. Bevis härför finner man också, om man jämför parallelltexter i Gamla test. med varandra, t. ex. Ps. 18 med 2 Sam. 22, Jer. 52 med 2 Kon. 24:18 f. osv.

Den föreliggande svenska översättningen går naturligtvis ut från den hebreiska grundtexten och följer, så troget som möjligt, denna text i den form som judiska skriftlärde under århundradena närmast Kristi födelse höllo för den riktiga. Denna form är så enhetlig och fast, att den text från vilken Luther gjorde sin översättning kan sägas nära nog sammanfalla med den som nu har följts. Den enda anmärkningsvärda olikheten är att tre verser, Jos. 21:36, 37 och Neh. 7:68, som Luther upptog, nu, enligt de bästa handskrifterna, hava måst uteslutas. Verserna hava emellertid icke därför försvunnit ur vår bibel: de två förstnämnda återfinnas i l Krön. 6:78 f., den sistnämnda Esr. 2:66.

Om detta oaktat 1917 års översättning på icke få ställen rätt mycket skiljer sig från vår gamla kyrkobibel av år 1703 (»Karl XII:s bibel»), som nära ansluter sig till Gustav I:s bibel, 1541, vilken i sin ordning troget följer Luthers tolkning, så är skälet det att vår tid har ojämförligt bättre medel till att förstå en hebreisk text, än man ägde på 1500-talet.

Den ordning i vilken de gammaltestamentliga skrifterna stå i vår bibel härrör från Septuaginta och den latinska översättningen, »Versio vulgata». De äro där ordnade efter innehållet: först de berättande böckerna, sedan de poetiska och undervisande, sist de profetiska. T den hebreiska bibeln är böckernas ordning mer beroende på historiska förhållanden. Först står, likasom hob oss, »Lagen», Moseböckerna, därför att dessa tidigost kommo att gälla såsom heliga skrifter; därefter följa »Profeterna», tiii vilka räknas icke blott de skrifter vi kalla profetiska

(Daniel dock undantagen), utan också Josua, Domarboken, Samuelsböckerna och Konungaböckerna. Först längre fram, sedan också dessa skrifter hade tillvunnit sig anseende såsom heliga, blevo Gamla test:s återstående böcker efter hand samlade och likställda med de båda äldre samlingarna, och betecknades då med det något obestämda namnet »Skrifterna». I Nya test. sammanfattas stundom Gamla test:s heliga böcker under benämningen »lagen och profeterna», en benämning som väl härrör från en tid då »Skrifterna» ännu icke hade tillvunnit sig fullt erkännande såsom kanoniska.

Vår nuvarande kapitelindelning i bibeln är från 1200-talet, versnumreringenI de fall då det ej tydligt framgår var en vers slutar och en ny vers börjar kan gränsen lämpligen betecknas med ett litet lodrätt streck (versdelare) ovan i raden. från 1500-talet.

Grav. Gravarna höggos i Palestina ofta ut i klipphällar och bergväggar, antingen så, att man där beredde plats för allenast ett enda lik, eller så, att man i berget urholkade hela kamrar med gravplatser för flera lik (Jes. 22:16. Matt. 27:60. Joh. 11:38). Om det sistnämnda slaget är det fråga Matt. 8:28 f. och parallellställen. Till sådana gravkamrar kunde också naturliga grottor begagnas (l Mos. 23:9). En gång om året plägade judarna bestryka bergväggen invid gravarna med vit färg, för att utmärka platsen och på samma gång giva den ett prydligt utseende (Matt. 23:27). Stundom uppfördes på gravplatserna praktfulla byggnader (l Mack. 13:27 f. Matt. 23:29). - Det gammaltestamentliga uttrycket samlas till sina fäder beror på seden att begrava i familjegravar.

Halleluja [halleluja] (Ps. 104:35. 135:1, 21). Egentligen hallelu Joh, »loven Herren!» (Jah är här en förkortad form för Jahvé). Ofta såsom begynnelse- eller slutord i lovsånger.

Han. Se Herren.

Hand. Förekommer i flera för oss främmande förbindelser. Israeliterna drogo ut ur Egypten med upplyft hand (2 Mos. 14:8), i öppet trots. Gud lovar något med upplyft hand (2 Mos. 6:8. 4 Mos. 14:30. Neh. 9:15), med ecllig försäkran. Begå synd med upplyft hand (4 Mos. 15:30), uppsåtligen. Lägga handen på munnen (Job 21:5. Ords. 30:32. Vish. 8:12. Syr. 5:12), pålägga sig tystnad, förstummas. Taga (bära) sin själ i sin hand (Dom. 12:3. l Sam. 19:5. 28:21. Job 13:14. Ps. 119:109), trotsa faran, sätta sitt liv på spel. Herrens hand kom över honom (Jes. 8:11. Hes. 1:3), han fattades av profetisk hänryckning. Klappa i händerna, slå ihop (tillsammans) händerna, stundom uttryck för hån eller förtrytelse (4 Mos. 24':10. Job 27:23. Klag. 2:15. Hes. 6:11. Nah. 3:19). att undanskaffa alla genom slitning eller på annat sätt skadade handskrifter, för att hindra att de utsattes för van vård. - Vi hava emellertid kvar tidiga översättningar av Gamla test:s skrifter, gjorda redan under den förkristna tiden, och vi kunna genom dem se huru texten då förelåg. Äldst bland dessa översättningar är en grekisk, den s. k. Septuaginta (»de sjuttio uttolkarnas»). När i Nya test. utsagor av gammaltestamentliga författare upprepas, äro de oftast anförda efter Septuaginta, icke omedelbart översatta från grundtexten. Då Septuaginta ej sällan var mindre ordagrann, stundom också hade en något annan hebreisk text än den vi hava att utgå ifrån, är det naturligt att citat ur Gamla test. i Nya test. ej alltid i den svenska översättningen kunna på båda ställena hava samma lydelse. Vid ordagrann överensstämmelse fäste man under den bibliska tiden ej så stort avseende. Bevis härför finner man också, om man jämför parallelltexter i Gamla test. med varandra, t. ex. Ps. 18 med 2 Sam. 22, Jer. 52 med 2 Kon. 24:18 f. osv.

Den föreliggande svenska översättningen går naturligtvis ut från den hebreiska grundtexten och följer, så troget som möjligt, denna text i den form som judiska skriftlärde under århundradena närmast Kristi födelse höllo för den riktiga. Denna form är så enhetlig och fast, att den text från vilken Luther gjorde sin översättning kan sägas nära nog sammanfalla med den som nu har följts. Den enda anmärkningsvärda olikheten är att tre verser, Jos. 21:36, 37 och Neh. 7:68, som Luther upptog, nu, enligt de bästa handskrifterna, hava måst uteslutas. Verserna hava emellertid icke därför försvunnit ur vår bibel: de två förstnämnda återfinnas i l Krön. 6:78 f., den sistnämnda Esr. 2:66.

Om detta oaktat 1917 års översättning på icke få ställen rätt mycket skiljer sig från vår gamla kyrkobibel av år 1703 (»Karl XII:s bibel»), som nära ansluter sig till Gustav I:s bibel, 1541, vilken i sin ordning troget följer Luthers tolkning, så är skälet det att vår tid har ojämförligt bättre medel till att förstå en hebreisk text, än man

ägde på 1500-talet.

Den ordning i vilken de gammaltestamentliga skrifterna stå i vår bibel härrör från Septuaginta och den latinska översättningen, »Versio vulgata». De äro där ordnade efter innehållet: först de berättande böckerna, sedan de poetiska och undervisande, sist de profetiska. T den hebreiska bibeln är böckernas ordning mer beroende på historiska förhållanden. Först står, likasom hob oss, »Lagen», Moseböckerna, därför att dessa tidigost kommo att gälla såsom heliga skrifter; därefter följa »Profeterna», tiii vilka räknas icke blott de skrifter vi kalla profetiska (Daniel dock undantagen), utan också Josua, Domarboken, Samuelsböckerna och Konungaböckerna. Först längre fram, sedan också dessa skrifter hade tillvunnit sig anseende såsom heliga, blevo Gamla test:s återstående böcker efter hand samlade och likställda med de båda äldre samlingarna, och betecknades då med det något obestämda namnet »Skrifterna». I Nya test. sammanfattas stundom Gamla test:s heliga böcker under benämningen »lagen och profeterna», en benämning som väl härrör från en tid då »Skrifterna» ännu icke hade tillvunnit sig fullt erkännande såsom kanoniska.

Vår nuvarande kapitelindelning i bibeln är från 1200-talet, versnumreringenI de fall då det ej tydligt framgår var en vers slutar och en ny vers börjar kan gränsen lämpligen betecknas med ett litet lodrätt streck (versdelare) ovan i raden. från 1500-talet.

Grav. Gravarna höggos i Palestina ofta ut i klipphällar och bergväggar, antingen så, att man där beredde plats för allenast ett enda lik, eller så, att man i berget urholkade hela kamrar med gravplatser för flera lik (Jes. 22:16. Matt. 27:60. Joh. 11:38). Om det sistnämnda slaget är det fråga Matt. 8:28 f. och parallellställen. Till sådana gravkamrar kunde också naturliga grottor begagnas (l Mos. 23:9). En gång om året plägade judarna bestryka bergväggen invid gravarna med vit färg, för att utmärka platsen och på samma gång giva den ett prydligt utseende (Matt. 23:27). Stundom uppfördes på gravplatserna praktfulla byggnader (l Mack. 13:27 f. Matt. 23:29). - Det gammaltestamentliga uttrycket samlas till sina fäder beror på seden att begrava i familjegravar.

Halleluja [halleluja] (Ps. 104:35. 135:1, 21). Egentligen hallelu Joh, »loven Herren!» (Jah är här en förkortad form för Jahvé). Ofta såsom begynnelse- eller slutord i lovsånger.

Han. Se Herren.

Hand. Förekommer i flera för oss främmande förbindelser. Israeliterna drogo ut ur Egypten med upplyft hand (2 Mos. 14:8), i öppet trots. Gud lovar något med upplyft hand (2 Mos. 6:8. 4 Mos. 14:30. Neh. 9:15), med ecllig försäkran. Begå synd med upplyft hand (4 Mos. 15:30), uppsåtligen. Lägga handen på munnen (Job 21:5. Ords. 30:32. Vish. 8:12. Syr. 5:12), pålägga sig tystnad, förstummas. Taga (bära) sin själ i sin hand (Dom. 12:3. l Sam. 19:5. 28:21. Job 13:14. Ps. 119:109), trotsa faran, sätta sitt liv på spel. Herrens hand kom över honom (Jes. 8:11. Hes. 1:3), han fattades av profetisk hänryckning. Klappa i händerna, slå ihop (tillsammans) händerna, stundom uttryck för hån eller förtrytelse (4 Mos. 24':10. Job 27:23. Klag. 2:15. Hes. 6:11. Nah. 3:19).

Handfyllning (2 Mos. 23:41. Syr. 45:15). Invigning till prästämbetet. Anledningen till uttrycket ses av 2 Mos. 29:23 f. Såsom en religiös invigningsceremoni omtalas ock handpåläggning (4 Mos. 27:18. Apg. 13:3. l Tim. 4:14).

Harpa. Står i Gamla test. för kinnör, i Apokryfiska böckerna och Nya test. för kitára, såsom beteckning för ett stränginstrument, troligen utan resonansbotten, och betydligt mindre än vår harpa. Kunde av den spelande bäras på armen och alltså användas jämväl under gång (l Mos. 31:27).

Havet. Står stundom, alltefter sammanhanget, såsom beteckning för Döda havet (Hes. 47:8), Nilen (Jes. 19:5), Eufrat (Jer. 51:36).

Helgedom och Tempel. Av dessa uttryck användes i 1917 års översättning tempel till att beteckna det egentliga templet, den byggnad där arken, skådebrödsbordet och de övriga heligaste föremålen förvarades, under det att helgedom nyttjas om hela tempelområdet med förgårdar osv. Både i den hebreiska och i den grekiska delen av vår bibel skiljas dessa begrepp genom olika ord.

Helig. Står icke blott om Gud i hans upphöjdhet över allt jordiskt och mänskligt, utan ock om sådant som på något sätt står i förbindelse med Gud och är avsöndrat från det som är jordiskt och syndigt. Därför kan ock ordet, i synnerhet i Gamla test., ofta användas om rent yttre ting (se t. ex. lagarna

i 3 Mos.; vidare l Sam. 21:4 f. osv.). Heligheten framställes ej sällan såsom innebärande farlighet för dem som själva icke äro heliga (se 2 Mos. 19:12 f. 4 Mos. 4:15. 2 Sam. 6:6 f.; jfr ock .Jes. 65:5). Att bliva helig kan ock stundom (2 Mos. 29:37. 30:29) betyda detsamma som hemfalla åt tillspillogivning (se detta ord). - När Paulus i sina brev talar om de heliga, tänker han på den kristna församlingens medlemmar företrädesvis såsom uttagna ur den forna judiska eller hedniska omgivningen och överlämnade åt Gud, icke på deras sinnesbeskaffenhet. - Om det heliga och det allraheligaste såsom benämningar på skilda rum i tabernaklet och templet upplysa

2 Mos. 26:33. l Kon. 6:16. Hebr. 9:2 f. - Högheligt (2 Mos. 29:37) är det som besitter högsta grad av helighet. - Se vidare under Änglar.

Heloffer. Se Brännoffer.

Herren motsvarar i Gamla test. två olika hebreiska ord. Det ena är adonai, egentligen min herre, av det vanliga, också om människor använda adon, herre, det andra är ett egennamn för Israels Gud, vilket ursprungligen sannolikt uttalades Jahvé, men i nyare tid har kommit att hos de kristna (med andra vokaler) uttalas Jehova. När Herren motsvarar Jahvé i grundtexten, skrives ordet lämpligen, såsom redan i 1541 års bibel, HERREN. Förbindelsen »Herren HERREN» är sålunda detsamma som Herren Jahve (Jehova).

För judarna blev detta namn så heligt att de till slut icke ens vågade uttala det. I Gamla test:s skrivna text fingo namnets konsonanter visserligen stå kvar, men i stället sade man adonai. Stundom använde man i stället för gudsnamnet helt andra ord, t. ex. himmelen (Dan. 4:23. l Mack. 4:24; jfr Luk. 15:18) eller Namnet (3 Mos. 24:11, 16) eller blott Han (l Mack. 2:61). I sistnämnda skrift undvikes alldeles nämnandet av Guds namn. Likaså i Esters bok; märk särskilt Est. 4:14, där från något annat håll betyder från Herren. - Herrens ängel se under Änglar.

Himmel. Om himmelen i st. f. Herren se Herren. Om himmelens härskaror se Sebaot och Änglar. Israeliterna antogo tillvaron av flera himlar ovanför varandra. Till denna föreställning anknyta sig Paulus' ord i 2 Kor. 12:2, att han hade blivit uppryckt ända till tredje himmelen.

Hjärtat var för israeliterna icke blott känslornas, utan ock förståndets och tankens säte; se t. ex. 2 Mos. 31:6. Matt. 9:4.

Horn. Stundom såsom sinnebild av makt, t. ex. l Kon. 22:11. Ps. 132:17. Jer. 48:25. Am. 6:13. Syr. 49:5. Upphöja någons horn (l Sam. 2:10. Syr. 47:5), göra mäktig. Upphöja sitt horn (Ps. 75:5 f.), vara övermodig. Orden »som har upprättat åt oss ett frälsningens horn* (Luk. 1:69), ävensom motsvarande uttryck i Ps. 18:3 (2 Sam. 22:3), åsyfta väl ursprungligen brännoffersaltarets horn, vilka åt den som fattade i något av dem gåvo skydd mot förföljare (2 Mos. 27:2. l Kon. 1:50).

Huvud. Skaka huvudet ål (eller mot eller efter) någon (2 Kon. 19:21. Job 16:4. Ps. 22:8. Klag. 2:15. Syr. 12:18. Matt. 27:39), uttryck för hån eller skadeglädje.

Judeen. Står i Nya test. oftast såsom beteckning för landskapet Judeen, som i stort sett omfattade södra delen av Palestina väster om Jordans nedre lopp och Döda havet. På några ställen särskilt i Luk. och Apg., och på talrika ställen i de apokryfiska böckerna, användes namnet, enligt grekiskt-romerskt språkbruk, såsom beteckning för hela Palestina; så är t. ex. fallet i Luk. 1:5. 23:5 osv.

Jupiter- [Júpiter] (2 Mack. 6:2. Apg. 14:12). Namn på romarnas främste gud. Av grekerna kallades han Zeus.

Kastskovel (Jes. 30:24. Matt. 3:12). Beteckning för det redskap med vilket den uttröskade, men ännu med den sönderkrossade halmen blandade säden på den öppna tröskplatsen kastades i luften, för att genom vinden rensas från agnar och halm. Kasta med kastskovel bildligt om prövning genom hemsökelser (Jer. 15:7) och om utskiljandet av de onda människorna från de goda vid domen (Matt. 3:12).

Kerub [kerub]. Benämning på ett övernaturligt väsen, vars gestalt i Hes. l och 10 (jfr Upp. 4:6 f.) skildras såsomi flera avseenden djurliknande. Keruberna äro Herrens tronbärare: »han som tronar på keruberna» är en flera gånger (l Sam. 4:4 osv.) mötande beteckning för Gud. I Ps. 18:11 f. säges Herren »fara på keruben» bland ljungeldar och tjocka moln (jfr »kerubernas vagn» Syr. 49:8). Keruber nämnas ock såsom väktare av paradiset (l Mos. 3:24), och kerubavbildningar omtalas flerstädes (2 Mos. 25:18 f. osv.), särskilt i sammanhang med förbundsarken.

Kött. Kolt, hött och blod (Jes. 31:3. Joh. 1:14. Matt. 16:17), jordisk natur, mänsklig natur; de som äro av sådan natur (jfr Syr. 14:18). Vandra efter költel (Rom. 8:4), följa sin syndiga natur. Sätta Lölt si() (ill arm (Jen 17:5), sätta sin tillit till 'mar sk lig makt (jfr 2 Krön. 32:8, en arm au kält). Mitt kött och blod (Jes. 58:7), min landsman. Milt kött och ben fi Mos. 29:14), mina blodsfränder. Kött också flerstädes blygd.

L<ag. Utom i sina vanliga och mer närliggande anväir.drirgar nyttjas »la-

fen» ofta såsom beteckning för de fem Toseböckerna, den för judarna viktigaste delen av Gamla test. Därjämte ock, stundom er samt (Joh. 10:34. 12:34), stundom med tillägget »och profeterna» (Luk. 16:16; jfr Matt. 11:13), i samma allmänna mening som »skriften», in-begriparde judarnas alla heliga skrifter. I Gamla test. står ordet stundom om den av Israels gudsmän meddelade religiösa och sedliga undervisningen i allmänhet (Jes. 1:10. 2:3. Sak. 7:12).

Lavklädnad (hebr. kuttönct, grek. chitén). Ett stundom blott till knäna, men vanligen längre ned nående skjort-liknande plagg, som bars antingen ensamt eller under den till en fullständig dräkt erforderliga manteln.

Ljusstake. Forntidens ljusstakar uppbiiro lampor, icke ljus. Ljus i vår mening voro då överhuvud okända. Se 2 Mos. 25:31 f. Sak. 4:2. l Mack. 4:50.

Lägel (Ps. 56:9. Matt. 9:17). Kärl för förvaring av flytande ämne. Vin, vatten m. m. förvaras i österlandet ofta i skinnsäckar (skinnläglar).

Lövliyddohögtiden. Skördefest vid inbärgi ii.gen av" vin- och fruktskörden om hösten; också kallad bärgnincishöyli-den. Den firades den 15-21 (22) i sjunde månaden (Tischri, motsvarande Oktober). Se 2 Mos. 23:16. 3 Mos. 23:39 f. 4 Mos. 29:12 f. 5 Mos. 16:13 L Neil. 8:14 f.

Mil. Står Matt. 5:41 för grundtextens mf/ion, varmed på det anförda stället förstås en romersk mil, motsvarande omkr. 11/2 kilometer, alltså högst betydligt kortare än en svensk mil; 2 Mack. 11:5 för skoinos, ett egentligen egyptiskt vägmått = omkr. 4 romerska mil, alltså motsvarande omkr. 6 km. Se Mått, mynt ocli vikt.

Mina. Vikt- och värdebeteckning; står i Gamla test. för grundtextens måne, i Apokryfiska böckerna för mna. Se Mått, mynt och. vikt.

Myrra (Ps. 45:9. Matt. 2:11. Joh. 19:39). Dyrbar, till salvor och rökverk använd kåda av vissa sydländska växter. Högst skattades mijrradropp, växtens sjäivnmna saft (2 Mos. 30:23; jfr Höga V. 5:5).

JSTasir [naalr] eller Guds nasir. Benämning på den som enligt 4 Mos. 6:2 f. hade blivit helgad åt Gud eller genom eget löfte hade helgat sig åt honom, med förpliktelse att för alltid eller för bestämd tid avstå från vissa eljest tillåtna ting, bl. a. förtärande av starka drycker. Simson, Samuel, Johannes döparen voro nasirer. Jfr ock l Mack. 3:49. Apg. 18:18. 21:23.

N* a testamentets text. Nya testamentet är i sin nuvarande gestalt avfattat på grekiska, nämligen det sengrekiska språk (koiné) som vid tiden för kristendomens uppkomst allmänt talades i Palestina och kringliggande länder. Vissa delar synas förutsätta arameiska grundskrifter, som sedan hava blivit översatta till grekiska. Ända till boktryckarkonstens uppfinning kunde texten mångfaldigas allenast genom att skrivas av för hand. De äldsta och viktigaste till vår tid bevarade handskrifterna av Nya test. gå tillbaka till 300- och 400-ta len. Från senare tider finnes dessutom en stor mängd handskrifter av större eller mindre värde. De olika handskrifterna förete ofta i förhållande till varandra avvikelser i fråga om texten, vilka dock aldrig hava någon avgörande betydelse för det väsentliga i Nya test:s innehåll. Särskilt visa de tre första evangelierna ofta exempel på en strävan hos avskri-

varna att göra ordalagen i parallella stycken likalydande. Vid arbetet på att nå fram till den ursprungliga textformen har man framför allt att dels sammanställa de olika handskrifterna med varandra, dels taga till jämförelse de nytestamentliga citaten i kyrkofädernas skrifter samt texten i de gamla översättningarna. - En följd därav att vi i vår tid förfoga över bättre hjälpmedel till textens återställande, särskilt bättre textkällor, än de som stodo Luther och reformationstidens svenska översättare till buds, har blivit att 1917 års svenska översättning med hänseende till texten företer åtskilliga smärre olikheter i förhållande till den äldre i den gamla kyrkobibeln, den s. k. Karl XII:s bibel, vars första upplaga utgavs 1703, men som dock nära ansluter sig till Nya testamentet 1526 och bibeln 1541. Bland dessa olikheter äro särskilt de uteslutningar påfallande, som i vissa fall omfatta hela verser. I de allra flesta fall återfinnas de uteslutna verserna på något annat ställe i Nya test. De verser som sålunda hava måst uteslutas äro: Matt. 17:21 (= Mark. 9:29), 18:11 (- Luk. 19:10), 21:44 (= Luk. 20:18), 23:14 (= Mark. 12:40. Luk. 20:47), Mark. 7:16 (= Matt. 11:15 m. fi.), 9:44, 46 (= Mark. 9:48), ll:2j (=* Matt. 6:15), 15:28 (=* Luk. 22:37) i flera avseenden djurliknande. Keruberna äro Herrens tronbärare: »han som tronar på keruberna» är en flera gånger (l Sam. 4:4 osv.) mötande beteckning för Gud. I Ps. 18:11 f. säges Herren »fara på keruben» bland ljungeldar och tjocka moln (jfr »kerubernas vagn» Syr. 49:8). Keruber nämnas ock såsom väktare av paradiset (l Mos. 3:24), och kerubavbildningar omtalas flerstädes (2 Mos. 25:18 f. osv.), särskilt i sammanhang med förbundsarken.

Kött. Kolt, hött och blod (Jes. 31:3. Joh. 1:14. Matt. 16:17), jordisk natur, mänsklig natur; de som äro av sådan natur (jfr Syr. 14:18). Vandra efter költel (Rom. 8:4), följa sin syndiga natur. Sätta Lölt si() (ill arm (Jen 17:5), sätta sin tillit till 'mar sk lig makt (jfr 2 Krön. 32:8, en arm au kält). Mitt kött och blod (Jes. 58:7), min landsman. Milt kött och ben fi Mos. 29:14), mina blodsfränder. Kött också flerstädes blygd.

L<ag. Utom i sina vanliga och mer närliggande anväir.drirgar nyttjas »la-

fen» ofta såsom beteckning för de fem Toseböckerna, den för judarna viktigaste delen av Gamla test. Därjämte ock, stundom er samt (Joh. 10:34. 12:34), stundom med tillägget »och profeterna» (Luk. 16:16; jfr Matt. 11:13), i samma allmänna mening som »skriften», in-begriparde judarnas alla heliga skrifter. I Gamla test. står ordet stundom om den av Israels gudsmän meddelade religiösa och sedliga undervisningen i allmänhet (Jes. 1:10. 2:3. Sak. 7:12).

Lavklädnad (hebr. kuttönct, grek. chitén). Ett stundom blott till knäna, men vanligen längre ned nående skjort-liknande plagg, som bars antingen ensamt eller under den till en fullständig dräkt erforderliga manteln.

Ljusstake. Forntidens ljusstakar uppbiiro lampor, icke ljus. Ljus i vår mening voro då överhuvud okända. Se 2 Mos. 25:31 f. Sak. 4:2. l Mack. 4:50.

Lägel (Ps. 56:9. Matt. 9:17). Kärl för förvaring av flytande ämne. Vin, vatten m. m. förvaras i österlandet ofta i skinnsäckar (skinnläglar).

Lövliyddohögtiden. Skördefest vid inbärgi ii.gen av" vin- och fruktskörden om hösten; också kallad bärgnincishöyli-den. Den firades den 15-21 (22) i sjunde månaden (Tischri, motsvarande Oktober). Se 2 Mos. 23:16. 3 Mos. 23:39 f. 4 Mos. 29:12 f. 5 Mos. 16:13 L Neil. 8:14 f.

Mil. Står Matt. 5:41 för grundtextens mf/ion, varmed på det anförda stället förstås en romersk mil, motsvarande omkr. 11/2 kilometer, alltså högst betydligt kortare än en svensk mil; 2 Mack. 11:5 för skoinos, ett egentligen egyptiskt vägmått = omkr. 4 romerska mil, alltså motsvarande omkr. 6 km. Se Mått, mynt ocli vikt.

Mina. Vikt- och värdebeteckning; står i Gamla test. för grundtextens måne, i Apokryfiska böckerna för mna. Se Mått, mynt och. vikt.

Myrra (Ps. 45:9. Matt. 2:11. Joh. 19:39). Dyrbar, till salvor och rökverk använd kåda av vissa sydländska växter. Högst skattades mijrradropp, växtens sjäivnmna saft (2 Mos. 30:23; jfr Höga V. 5:5).

JSTasir [naalr] eller Guds nasir. Benämning på den som enligt 4 Mos. 6:2 f. hade blivit helgad åt Gud eller genom eget löfte hade helgat sig åt honom, med förpliktelse att för alltid eller för bestämd tid avstå från vissa

eljest tillåtna ting, bl. a. förtärande av starka drycker. Simson, Samuel, Johannes döparen voro nasirer. Jfr ock l Mack. 3:49. Apg. 18:18. 21:23.

N* a testamentets text. Nya testamentet är i sin nuvarande gestalt avfattat på grekiska, nämligen det sengrekiska språk (koiné) som vid tiden för kristendomens uppkomst allmänt talades i Palestina och kringliggande länder. Vissa delar synas förutsätta arameiska grundskrifter, som sedan hava blivit översatta till grekiska. Ända till boktryckarkonstens uppfinning kunde texten mångfaldigas allenast genom att skrivas av för hand. De äldsta och viktigaste till vår tid bevarade handskrifterna av Nya test. gå tillbaka till 300- och 400-ta len. Från senare tider finnes dessutom en stor mängd handskrifter av större eller mindre värde. De olika handskrifterna förete ofta i förhållande till varandra avvikelser i fråga om texten, vilka dock aldrig hava någon avgörande betydelse för det väsentliga i Nya test:s innehåll. Särskilt visa de tre första evangelierna ofta exempel på en strävan hos avskri-varna att göra ordalagen i parallella stycken likalydande. Vid arbetet på att nå fram till den ursprungliga textformen har man framför allt att dels sammanställa de olika handskrifterna med varandra, dels taga till jämförelse de nytestamentliga citaten i kyrkofädernas skrifter samt texten i de gamla översättningarna. - En följd därav att vi i vår tid förfoga över bättre hjälpmedel till textens återställande, särskilt bättre textkällor, än de som stodo Luther och reformationstidens svenska översättare till buds, har blivit att 1917 års svenska översättning med hänseende till texten företer åtskilliga smärre olikheter i förhållande till den äldre i den gamla kyrkobibeln, den s. k. Karl XII:s bibel, vars första upplaga utgavs 1703, men som dock nära ansluter sig till Nya testamentet 1526 och bibeln 1541. Bland dessa olikheter äro särskilt de uteslutningar påfallande, som i vissa fall omfatta hela verser. I de allra flesta fall återfinnas de uteslutna verserna på något annat ställe i Nya test. De verser som sålunda hava måst uteslutas äro: Matt. 17:21 (= Mark. 9:29), 18:11 (- Luk. 19:10), 21:44 (= Luk. 20:18), 23:14 (= Mark. 12:40. Luk. 20:47), Mark. 7:16 (= Matt. 11:15 m. fi.), 9:44, 46 (= Mark. 9:48), ll:2j (=* Matt. 6:15), 15:28 (=* Luk. 22:37)Luk. 17:36 (= Matt. 24:40), 23:17 (= Matt. 27:15 m. fi.), Joh. 5:4, Apg. 8:37, 15:34, 24:7, 28:29, Rom. 16:24 (= Rom. 16:20). - I vissa fall, då goda textkällor stå emot andra goda textkällor, är det svårt eller omöjligt att avgöra vilken textform som är den ursprungliga. På sådana ställen har den gamla översättningen vanligen fått vara skiljedomare. Stundom har den läsart som icke har intagits i texten i stället upptagits i noten. - Särskilt må anmärkas att i Ef. 1:1 orden »i Efesus» saknas i viktiga handskrifter (brevet har enligt vissa forskare varit en rundskrivelse, avsedd för flera olika församlingar, vilkas namn efter omständigheterna hava kunnat insättas); vidare att i de sista kapitlen av Lukas* evangelium vissa goda handskrifter utesluta en hel rad ställen som dock hava ansetts böra upptagas i denna översättning, slutligen att till Apostlagärningarnas text åtskilliga märkliga sidoläsarter firmas, vilkas urspr u i, g och värde ännu är omtvistat, och vilka därför hava måst förbigås.

Särskilt böra här omnämnas två större textstycken i evangelierna, vilka visserligen icke hava blivit uteslutna, men satta inom klämmer. Det ena är slutet av Markus* evangelium, kap. 16:9-20. Dessa verser saknas i de äldsta och viktigaste textkällorna och synas, med anknytning till Matt. 28: 19 f. Luk. 24:13 f., 36 f. Joh, 20:14 f. Apg. 1:1 L och l Kor. 15:5 f., vara tillagda såsom en avslutning på evangeliet. Andra gamla källor hava en annan, kortare avslutning: »Men allt vad som hade blivit dem tillsagt omtalade de i få ord för Petrus och dem som voro med honom. Och sedan lät Jesus själv det heliga och oförgängliga budskapet örn den eviga frälsningen bliva genom dem förkunnat från öster ända till väster.» - Stycket om äkten-skapsbryterskan inför Jesus, Joh. 7:53- 8:11, har, såsom saknaden därav i de äldsta källorna visar, säkerligen icke ursprungligen tillhört evangeliet, varav man visserligen icke får sluta att det är av ringare värde än det övriga. Några handskrifter hava inskjutit detta stycke i Lukas* evangelium. Varifrån berättelsen ursprungligen stammar kunna vi icke nu utröna.

Jämväl där texten är fullt säker kan mången gång tvivel uppstå om dess rätta tolkning. I några sådana fall har, jämte den hävdvunna gamla översättningen - som då har bibehållits i texten - en annan möjlig och kanske bättre översättning givits i noterna.

De nytestamentliga böckernas inbördes ordning växlar mycket i handskrifterna. 1917 års bibel följer härvidlag den äldre svenska översättningen.

Kapitelindelningen i Nya test. härstammar från 1200-talet, versindel-ningen från 1500-talet. Om versdelare se

under Gamla testamentets text.

Nymånaden, egentligare nymånadsdagen, kallas den första dagen i var månad. Den firades såsom högtid. Föreskrifter om denna dag lämnas i 4 Mos. 28:11 f. Hes. 46:6 f. Se för övrigt Jes. 1:13. Kol. 2:16.

Offergärd (förut hävoffer). En gärd, gåva (2 Mos. 25:2) som frambärs såsom offer (4 Mos. 15:19 f. 5 Mos. 12: 6, 11, 17). Ofta omtalas offergärdslåret (2 Mos. 29:27 f. 3 Mos. 10:14 f. Syr. 7:31).

Ordspråk. Det hebreiska ord som så återgives har endast i enstaka undantagsfall (l Sam. 10:12. 24:14) den betydelse av allmänt gängse, folklig, gärna sinnrik, utsaga, som det svenska ordet äger. De gammaltestamentliga »ordspråken» äro merendels frukter av medveten diktning och författarverksamhet; se t. ex. l Kon. 4:32. Pred. 12: 9 f. (jfr Syr. 13:26). Den bok som från gammalt heter »Ordspråksboken» skulle riktigare hava kallats Tänkespråks-boken.

Pingst är i Nya test. namn på den högtid - ursprungligen en skördefest - som i Gamla test. (2 Mos. 34:22. 4 Mos. 28:26. 5 Mos. 16:9 f.; jfr ock 3 Mos. 23:15 f.) kallas veckohögtiden och i Tob. 2:1 mer bestämt de sju veckornas högtid, detta på den grund att den inföll sju veckor efter påsk. Ordet pingst (jfr 2 Mack. 12:31 f.) är bildat av det grekiska uttrycket för femtionde (underförstått dagen), pentekost?, och namngiver alltså likaledes festen efter tidsavståndet från påsk. Hos de kristna har pingsten blivit en högtid till firande av minnet av den andeutgjutelse som timade på den veckohögtidsdag varom förtäljes i Apg. 2.

Poesi. Av Gamla test:s skrifter äro stora delar avfattade i versform. Då de hebreiska handskrifterna ej på något sätt låta versledenna framträda för ögat såsom skilda, och då härtill kommer att den poetiska rytmen ej i hebreiskans verser är bunden vid ett fast stavelseantal, är det ofta mycket svårt att säga om ett stycke av en författare är tänkt såsom vers eller såsom prosa. En väsentlig hjälp härvid har man emellertid i den hebreiska poesiens parallellism. Denna är ett slags »tankerim», i det att två hopställda versleder gärna i fråga om innehållet svara emot varandra. Parallellismen är visserligen icke alltid lika strängt genomförd, i många psalmer t. ex. vida mindre än i Jobs bok. - Också i fråga om versledernas längd är den hebreiska poesien bunden av vissa mer eller mindre noggrant iakttagna regler. Jobs bok hör också i detta hänseende till de mest regelbundna. De särskilda verslederna hava där nästan genomgående vardera tre betonade stavelser (man kan i de flesta fall lika gärna säga tre betonade ord) och kunna alltså kallas tretakts-verser. Detta dock så, att i senare leden av ett verspar den tredje takten kan ersättas med en paus. För sorgesånger (jfr t. ex. Klagovisorna) synes Luk. 17:36 (= Matt. 24:40), 23:17 (= Matt. 27:15 m. fi.), Joh. 5:4, Apg. 8:37, 15:34, 24:7, 28:29, Rom. 16:24 (= Rom. 16:20). - I vissa fall, då goda textkällor stå emot andra goda textkällor, är det svårt eller omöjligt att avgöra vilken textform som är den ursprungliga. På sådana ställen har den gamla översättningen vanligen fått vara skiljedomare. Stundom har den läsart som icke har intagits i texten i stället upptagits i noten. - Särskilt må anmärkas att i Ef. 1:1 orden »i Efesus» saknas i viktiga handskrifter (brevet har enligt vissa forskare varit en rundskrivelse, avsedd för flera olika församlingar, vilkas namn efter omständigheterna hava kunnat insättas); vidare att i de sista kapitlen av Lukas* evangelium vissa goda handskrifter utesluta en hel rad ställen som dock hava ansetts böra upptagas i denna översättning, slutligen att till Apostlagärningarnas text åtskilliga märkliga sidoläsarter firmas, vilkas urspr u i, g och värde ännu är omtvistat, och vilka därför hava måst förbigås.

Särskilt böra här omnämnas två större textstycken i evangelierna, vilka visserligen icke hava blivit uteslutna, men satta inom klämmer. Det ena är slutet av Markus* evangelium, kap. 16:9-20. Dessa verser saknas i de äldsta och viktigaste textkällorna och synas, med anknytning till Matt. 28: 19 f. Luk. 24:13 f., 36 f. Joh, 20:14 f. Apg. 1:1 L och l Kor. 15:5 f., vara tillagda såsom en avslutning på evangeliet. Andra gamla källor hava en annan, kortare avslutning: »Men allt vad som hade blivit dem tillsagt omtalade de i få ord för Petrus och dem som voro med honom. Och sedan lät Jesus själv det heliga och oförgängliga budskapet örn den eviga frälsningen bliva genom dem förkunnat från öster ända till väster.» - Stycket om äkten-skapsbryterskan inför Jesus, Joh. 7:53- 8:11, har, såsom saknaden därav i de äldsta källorna visar, säkerligen icke ursprungligen tillhört evangeliet, varav man visserligen icke får sluta att det är av ringare värde än det övriga. Några handskrifter hava inskjutit detta stycke i Lukas* evangelium. Varifrån berättelsen ursprungligen stammar kunna vi icke nu utröna.

Jämväl där texten är fullt säker kan mången gång tvivel uppstå om dess rätta tolkning. I några sådana fall har, jämte den hävdvunna gamla översättningen - som då har bibehållits i texten - en annan möjlig och kanske bättre översättning givits i noterna.

De nytestamentliga böckernas inbördes ordning växlar mycket i handskrifterna. 1917 års bibel följer härvidlag den äldre svenska översättningen.

Kapitelindelningen i Nya test. härstammar från 1200-talet, versindel-ningen från 1500-talet. Om versdelare se under Gamla testamentets text.

Nymånaden, egentligare nymånadsdagen, kallas den första dagen i var månad. Den firades såsom högtid. Föreskrifter om denna dag lämnas i 4 Mos. 28:11 f. Hes. 46:6 f. Se för övrigt Jes. 1:13. Kol. 2:16.

Offergärd (förut hävoffer). En gärd, gåva (2 Mos. 25:2) som frambärs såsom offer (4 Mos. 15:19 f. 5 Mos. 12: 6, 11, 17). Ofta omtalas offergärdslåret (2 Mos. 29:27 f. 3 Mos. 10:14 f. Syr. 7:31).

Ordspråk. Det hebreiska ord som så återgives har endast i enstaka undantagsfall (l Sam. 10:12. 24:14) den betydelse av allmänt gängse, folklig, gärna sinnrik, utsaga, som det svenska ordet äger. De gammaltestamentliga »ordspråken» äro merendels frukter av medveten diktning och författarverksamhet; se t. ex. l Kon. 4:32. Pred. 12: 9 f. (jfr Syr. 13:26). Den bok som från gammalt heter »Ordspråksboken» skulle riktigare hava kallats Tänkespråks-boken.

Pingst är i Nya test. namn på den högtid - ursprungligen en skördefest - som i Gamla test. (2 Mos. 34:22. 4 Mos. 28:26. 5 Mos. 16:9 f.; jfr ock 3 Mos. 23:15 f.) kallas veckohögtiden och i Tob. 2:1 mer bestämt de sju veckornas högtid, detta på den grund att den inföll sju veckor efter påsk. Ordet pingst (jfr 2 Mack. 12:31 f.) är bildat av det grekiska uttrycket för femtionde (underförstått dagen), pentekost?, och namngiver alltså likaledes festen efter tidsavståndet från påsk. Hos de kristna har pingsten blivit en högtid till firande av minnet av den andeutgjutelse som timade på den veckohögtidsdag varom förtäljes i Apg. 2.

Poesi. Av Gamla test:s skrifter äro stora delar avfattade i versform. Då de hebreiska handskrifterna ej på något sätt låta versledema framträda för ögat såsom skilda, och då härtill kommer att den poetiska rytmen ej i hebreiskans verser är bunden vid ett fast stavelseantal, är det ofta mycket svårt att säga om ett stycke av en författare är tänkt såsom vers eller såsom prosa. En väsentlig hjälp härvid har man emellertid i den hebreiska poesiens parallellism. Denna är ett slags »tankerim», i det att två hopställda versleder gärna i fråga om innehållet svara emot varandra. Parallellismen är visserligen icke alltid lika strängt genomförd, i många psalmer t. ex. vida mindre än i Jobs bok. - Också i fråga om versledernas längd är den hebreiska poesien bunden av vissa mer eller mindre noggrant iakttagna regler. Jobs bok hör också i detta hänseende till de mest regelbundna. De särskilda versledema hava där nästan genomgående vardera tre betonade stavelser (man kan i de flesta fall lika gärna säga tre betonade ord) och kunna alltså kallas tretakts-verser. Detta dock så, att i senare leden av ett verspar den tredje takten kan ersättas med en paus. För sorgesånger (jfr t. ex. Klagovisorna) synesr enna senare strof byggnad, med 3+2 takter, hava varit särskilt vanlig, ehuru den jämväl förekommer i andra fall. - Också fyrtaklxverser äro vanliga. De särskilda versledema pläga här genom en s. k. cesur i mitten sönderfalla vardera i två halvor. I 1917 års foliouppIaga äro dessa verser uppställda på det sätt som ses i t. ex. Ps. 68. Samma uppställning - med varannan versrad något indragen från kanten - följes vid den nyss omnämnda sorgesångsrytmen. Se t. ex. Klag. l-4. Av särskilda skäl äro dock i Ordspråksboken fyrtaktsledema icke delade.

Det är icke blott Gamla testis s. k.

E oetiska böcker som äro skrivna i vers-Drm. Också inom de profetiska böckerna äro stora delar avfattade på vers. Både rytmen och parallellismen äro dock här ej sällan mer fria, vilket gör att det ofta är mycket svårt, ja, stundom omöjligt, att säkert säga var prosan slutar och versen begynner.

Anmärkas må ytterligare att både i Apokryfiska böckerna och i Nya test. stycken finnas, i vilka den hebreiska poesiens form har överförts på texter som antingen från början äro författade på grekiska, eller som numera föreligga i grekisk översättning.

Vissa poetiska stycken i Gamla test. hava den egenheten att de äro, såsom kan sägas, alfabetiska, dvs. begynnelsebokstäverna i de särskilda raderna eller de särskilda stroferna följa (stundom, på grund av textens beskaffenhet, med vissa rubbningar) det hebreiska alfabetets bokstavsordning. Hit höra Ps. 9-10 (delvis). 25. 34. 37. 111. 112. 119. 145. Ords. 31:10 f. Klag. 1-4 och (delvis) Nah. 1.

I en översättning som av naturliga skäl i främsta rummet måste ålägga sig kravet på saklig texttrohet kunna den hebreiska poesiens formella skönhetsmedel blott i ofullkomlig grad komma till sin rätt. För att den poetiska rytmen ej genom alltför långa eller alltför korta versleder må helt och hållet förstöras, har stundom uppdelningen gjorts med någon frihet mot texten, detta dock aldrig så, att meningen har ändrats.

Port. I de stundom medelst tjocka murar befästa israelitiska städerna voro ingångarna ofta överbyggda med ett torn eller någon annan påbyggnad (2 Sam. 18:24) och inredda med gårdar och kamrar. I och vid portarna samlades gärna stadens borgare för olika ändamål (2 Kon. 7:1. Ps. 69:13. Klag. 5:14). »I porten» höllos jämväl domstolssammanträden, såsom synes av 5 Mos. 21:19. 2 Sam. 15:2. Ords. 22:22. Am. 5:12. Sak. 8:16 osv. En utförlig beskrivning av en portbyggnad lämnar Hes. 40:6 f. - Inom dina portar (2 Mos. 20:10) betyder i dina släder. - Uttrycket dödsrikets portar (Jes. 38:10. Vish. 16:13. Matt. 16:18) beror på föreställningen om dödsriket såsom en fast borg (jfr Job 38:17. Ps. 107:18. Upp. 1:18).

18-212744. De apokryfiska böckerna.

Profet. Det hebreiska ord som efter grekiskt mönster återgives med profei betyder egentligen blott förkunnare, talaret talman. Därför kan Gud i 2 Mos. 7:1 säga till Aron att denne skall vara »Moses profet». Vanligen betyder ordet profet dock Guds talman, den som förkunnar vad Gud genom andeingivelse lägger honom i munnen (jfr Jer. 1:9). Begreppet förutsägelse ingår ursprungligen varken i det hebreiska eller i det grekiska uttrycket för profet, och ej heller i det motsvarande uttrycket för profetera. Stundom (t. ex. 4 Mos. 11:25) tolkas det sistnämnda ordet bäst såsom betydande tala i hänryckning; också kan profeterandet i Ap&. 19:6 sammanställas med tungomålstalandet. Jfr ock l Sam. 10:11. 19:24. 2 Kon. 9:11. I l Sam. 18:10 har det hebreiska ordet rent av kunnat översättas med rasa. - Falsk profet är en man som talar driven av en makt som icke härrör från Gud. - Ordet siare, som i l Sam. 9:9 omtalas såsom en tidigare benämning på profeter, är översättning av ett hebreiskt ord vars ursprungliga betydelse är en som ser, skådare. - Särskilt från Amos* tid får ordet profet sin höga betydelse av en man »för vilken Gud har uppenbarat sitt råd» (Am. 3:7).

Psaltare. Såsom överskrift till en bok i Gamla test. härstammar detta uttryck från Luther. Bokens hebreiska titel är Tehilltm, som betyder »lovsånger». Luther tog sin benämning från namnet på ett av de instrument som användes vid tempelmusiken. Psaltaren (nébel) var ett stränginstrument med resonansbotten, men av numera ej säkert bestämbar form. Att det ej var av mer betydande storlek ser man därav att det, likasom harpan, kunde spelas jämväl under högtidståg (jfr l Sam. 10:5).

Puka (l Mos. 31:27. 2 Mos. 15:20. l Mack. 9:39). Icke det stora instrument som hos oss bär samma namn, utan en liten handpuka, bestående av ett över en ram utspänt skinn, på vilket man vid sång eller dans angav takten genom rytmiska slag med handen.

Purimsfesten. Firades såsom en glädjehögtid den 14 och 15 i månaden Adar (motsvarande Mars), under tiden efter den babyloniska fångenskapen. En förklaring av festens upphov gives Est. 9 och Tillägg till Est. 6 och 7. 2 Mack. 15:36 kallas festen Mardokeus* dag.

Kökelse. Kåda från vissa österländska växter, som vid förbränning sprider en angenäm lukt. Den utgjorde en viktig och dyrbar handelsvara (Jes. 60:6. Matt. 2:11. Upp. 18:13). - Rökelse, rökverk, bestående av allahanda välluktande ämnen, begagnades mycket till förbränning vid tempeltjänsten i Jerusalem (2 Mos. 30:34 f. Syr. 50:9. Luk. 1:9).

Sabbat. Så kallas i bibeln den sjunde dagen i veckan, vilken judarna firade såsom vilo- och högtidsdag. Bland andra bestämmelser rörande sabbaten r enna senare strof byggnad, med 3+2 takter, hava varit särskilt vanlig, ehuru den jämväl förekommer i andra fall. - Också fyrtaklxverser äro vanliga. De särskilda versledema pläga här

genom en s. k. cesur i mitten sönderfalla vardera i två halvor. I 1917 års foliouppIaga äro dessa verser uppställda på det sätt som ses i t. ex. Ps. 68. Samma uppställning - med varannan versrad något indragen från kanten - följes vid den nyss omnämnda sorgesångsrytmen. Se t. ex. Klag. l-4. Av särskilda skäl äro dock i Ordspråksboken fyrtaktslederna icke delade.

Det är icke blott Gamla testis s. k.

E oetiska böcker som äro skrivna i vers-Drm. Också inom de profetiska böckerna äro stora delar avfattade på vers. Både rytmen och parallellismen äro dock här ej sällan mer fria, vilket gör att det ofta är mycket svårt, ja, stundom omöjligt, att säkert säga var prosan slutar och versen begynner.

Anmärkas må ytterligare att både i Apokryfiska böckerna och i Nya test. stycken finnas, i vilka den hebreiska poesiens form har överförts på texter som antingen från början äro författade på grekiska, eller som numera föreligga i grekisk översättning.

Vissa poetiska stycken i Gamla test. hava den egenheten att de äro, såsom kan sägas, alfabetiska, dvs. begynnelsebokstäverna i de särskilda raderna eller de särskilda stroferna följa (stundom, på grund av textens beskaffenhet, med vissa rubbningar) det hebreiska alfabetets bokstavsordning. Hit höra Ps. 9-10 (delvis). 25. 34. 37. 111. 112. 119. 145. Ords. 31:10 f. Klag. 1-4 och (delvis) Nah. 1.

I en översättning som av naturliga skäl i främsta rummet måste ålägga sig kravet på saklig texttrohet kunna den hebreiska poesiens formella skönhetsmedel blott i ofullkomlig grad komma till sin rätt. För att den poetiska rytmen ej genom alltför långa eller alltför korta versleder må helt och hållet förstöras, har stundom uppdelningen gjorts med någon frihet mot texten, detta dock aldrig så, att meningen har ändrats.

Port. I de stundom medelst tjocka murar befästa israelitiska städerna voro ingångarna ofta överbyggda med ett torn eller någon annan påbyggnad (2 Sam. 18:24) och inredda med gårdar och kamrar. I och vid portarna samlades gärna stadens borgare för olika ändamål (2 Kon. 7:1. Ps. 69:13. Klag. 5:14). »I porten» höllos jämväl domstolssammanträden, såsom synes av 5 Mos. 21:19. 2 Sam. 15:2. Ords. 22:22. Am. 5:12. Sak. 8:16 osv. En utförlig beskrivning av en portbyggnad lämnar Hes. 40:6 f. - Inom dina portar (2 Mos. 20:10) betyder i dina släder. - Uttrycket dödsrikets portar (Jes. 38:10. Vish. 16:13. Matt. 16:18) beror på föreställningen om dödsriket såsom en fast borg (jfr Job 38:17. Ps. 107:18. Upp. 1:18).

18-212744. De apokryfiska böckerna.

Profet. Det hebreiska ord som efter grekiskt mönster återgives med profei betyder egentligen blott förkunnare, talaret talman. Därför kan Gud i 2 Mos. 7:1 säga till Aron att denne skall vara »Moses profet». Vanligen betyder ordet profet dock Guds talman, den som förkunnar vad Gud genom andeingivelse lägger honom i munnen (jfr Jer. 1:9). Begreppet förutsägelse ingår ursprungligen varken i det hebreiska eller i det grekiska uttrycket för profet, och ej heller i det motsvarande uttrycket för profetera. Stundom (t. ex. 4 Mos. 11:25) tolkas det sistnämnda ordet bäst såsom betydande tala i hänryckning; också kan profeterandet i Ap&. 19:6 sammanställas med tungomålstalandet. Jfr ock l Sam. 10:11. 19:24. 2 Kon. 9:11. I l Sam. 18:10 har det hebreiska ordet rent av kunnat översättas med rasa. - Falsk profet är en man som talar driven av en makt som icke härrör från Gud. - Ordet siare, som i l Sam. 9:9 omtalas såsom en tidigare benämning på profeter, är översättning av ett hebreiskt ord vars ursprungliga betydelse är en som ser, skådare. - Särskilt från Amos* tid får ordet profet sin höga betydelse av en man »för vilken Gud har uppenbarat sitt råd» (Am. 3:7).

Psaltare. Såsom överskrift till en bok i Gamla test. härstammar detta uttryck från Luther. Bokens hebreiska titel är Tehilltm, som betyder »lovsånger». Luther tog sin benämning från namnet på ett av de instrument som användes vid tempelmusiken. Psaltaren (nébel) var ett stränginstrument med resonansbotten, men av numera ej säkert bestämbar form. Att det ej var av mer betydande storlek ser man därav att det, likasom harpan, kunde spelas jämväl under högtidståg (jfr l Sam. 10:5).

Puka (l Mos. 31:27. 2 Mos. 15:20. l Mack. 9:39). Icke det stora instrument som hos oss bär samma namn, utan en liten handpuka, bestående av ett över en ram utspänt skinn, på vilket man vid sång eller dans angav takten genom

rytmiska slag med handen.

Purimsfesten. Firades såsom en glädjehögtid den 14 och 15 i månaden Adar (motsvarande Mars), under tiden efter den babyloniska fångenskapen. En förklaring av festens upphov gives Est. 9 och Tillägg till Est. 6 och 7. 2 Mack. 15:36 kallas festen Mardokeus* dag.

Kökelse. Kåda från vissa österländska växter, som vid förbränning sprider en angenäm lukt. Den utgjorde en viktig och dyrbar handelsvara (Jes. 60:6. Matt. 2:11. Upp. 18:13). - Rökelse, rökverk, bestående av allahanda välluktande ämnen, begagnades mycket till förbränning vid tempeltjänsten i Jerusalem (2 Mos. 30:34 f. Syr. 50:9. Luk. 1:9).

Sabbat. Så kallas i bibeln den sjunde dagen i veckan, vilken judarna firade såsom vilo- och högtidsdag. Bland andra bestämmelser rörande sabbatenvar ock förbudet att på sabbaten gå längre än en yägsträcka på 2,000 alnar (en »sabbatsväg»); härav förklaras Apg. 1:12. - Likasom var sjunde dag betraktades såsom sabbatsdag, betraktades i lagen vart sjunde år såsom sabbatsår (3 Mos. 25).

Sandaler (Mark. 6:9. Apg. 12:8). Sulor som med remmar fästas vid foten och ersätta verkliga skor. Ofta säges »skor» i så allmän mening att det inbegriper också sandaler.

Satrap [satråp] (Est. 8:9. Dän. 3:2 f. 6:1 f. Judit 5:2). Titel på ståthållarna i det fornpersiska rikets provinser.

Sebaot. Betyder egentligen härskaror. Det hebreiska Jahvé elohé sebaöt Am. 5:15 betyder Jehova (HERREN), härskarornas Gud. Namnet avser dels stjärnehären på himmelen (5 Mos. 4:19. Jes. 34:4), dels himmelens änglaskaror (l Kon. 22:19; jfr Luk. 2:13). Om sammanhanget mellan båda betydelserna se Änglar. I vissa fall kunna också det israelitiska folkets härskaror vara avsedda (jfr l Sam. 17:45). Genom förkortning av det ursprungliga, sammansatta uttrycket kom Sebaot efter hand att betraktas såsom ett verkligt namn (jfr Gud Sebaot Ps. 80:8, Herre Gud Sebaot v. 5). I Nya test. står Herren Sebaot i Rom 9:29. Jak. 5:4.

Sikel. Vikt- och myntbeteckning; står i Gamla test. för grundtextens schékel, i Apokryfiska böckerna för stk-los. Sikeln växlade till sin vikt mycket under tiderna. Helgedomssikeln (2 Mos. 30:13) var tyngre än den samtidigt allmänt gängse sikeln; dess vikt kan emellertid icke med full bestämdhet angivas. Se Mått, mynt och vikt.

Sjönagel (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Det till rökverk använda nagelartade skalet av vissa havsmusslor.

Skuldoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 5:15 f.

Skådebröden. I hebreiskan kallas dessa antingen bröd som läggas fram inför Guds ansikte eller bröd som läggas upp i rader. Föreskrifter om skådebröden lämnas 2 Mos. 25:23 f. 3 Mos. 24:5 f.

Skäppa. Står Matt. 13:33. Luk. 13:21 för grundtextens såton (det hebreiska seå), rymdmått motsvarande omkr. 12 liter; Bel i Babylon v. 3 för artåbé, ett (egyptiskt) rymdmått motsvarande en e/a, omkr. 36 liter. Se Mått, mynt och vikt.

Sorgebruk. Vid dödsfall iakttogo israeliterna vissa egendomliga seder och bruk av mer eller mindre dunkel innebörd. Till dessa hörde: att riva sönder kläderna, vilket tillgick så, att livklädnaden (jfr dock Job 1:20. 2:12) revs sönder uppe vid halsen, så att en större eller mindre rispa uppstod (2 Sam. 3:31; denna sed iakttogs också annars, såsom uttryck icke blott för sorg, utan ock för förskräckelse och fasa); att strö aska eller stoft på huvudet (2 Sam. 1:2); att fasta (l Sam. 31:13); att avlägga de vanliga kläderna och kläda sig i grovt säcktyg (Am. 8:10);

att vältra sig i aska (Jer. 6:26); att klippa eller raka av hår och skägg (Jer. 47:5); att (med kniv) tillfoga sig sår (Jer. 48:37); att skyla huvudet eller skägget (2 Sam. 15:30. Hes. 24:17); att anställa ceremoniell klagolåt, också med hjälp av lejda gråterskor och flöjt-blåsare (2 Krön. 35:25. Matt. 9:23); att sätta fram mat åt den döde (5 Mos. 26:14. Syr. 30:18); att hålla särskild begravningsmåltid (Jer. 16:7. Hot. 9:4. Tob. 4:17); slui ligen att anställa förbränning, förmodligen av välluktande kryddor, till den dödes ära (2 Krön. 16:14. 21:19. Jer. 34:5).

Spegel. Forntiden kände icke speglar av glas, endast speglar av gjuten och finpolerad metall, se Job 37:18; jfr också 2 Mos. 38:8. Syr. 12:11. Den bild de gåvo var därför ofta dunkel och ofullkomlig (l Kor. 13:12. Jak. 1:23

f.).

Spisoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 2. 6:14 f.

Stadie. Står i Apokryfiska böckerna och Nya test. för grundtextens stadion, längdmått motsvarande omkr. 185 meter. Se Mått, mynt och vikt.

Stakte (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Ett slags välluktande kåda.

Stora rådet i Jerusalem (Matt. 5:22). På .Jesu tid judarnas högsta inhemska styrande och dömande myndighet. Det utgjordes av 1) »översteprästerna» (den tjänstförrättande och de förutvarande, ävensom andra personer av de förnämsta prästerliga familjerna), 2) »de skriftlärde» och 3) »de äldste» (jfr sammanställningen i Mark. 15:1); tillsammans ett antal av 71 personer, med den tjänstgörande översteprästen såsom ordförande.

Stötesten. Ett i Apokryfiska böckerna och Nya test. ofta använt uttryck, som ansluter sig till den gammaltestamentliga bilden i Jes. 8:14; jfr Rom. 9:33. l Petr. 2:8; jfr ock Luk. 2:34. Det motsvarande grekiska uttrycket betecknar icke, såsom man stundom har menat, något som väcker anstöt, dys. förefaller andra människor obehörigt och oskickligt, utan något som för en person är till fall och fördärv (egentligen en sten som bringar honom på fall).

Synagoga. Synagogor kallas i Nya test. ofta de byggnader i vilka judarna, under tiden efter den babyloniska fångenskapen, plägade samlas till gudstjänst. Vid synagoggudstjänsten förekom bön, vidare läsning av ett stycke ur lagen och ett stycke ur profeterna, härtill ofta ett uppbyggligt föredrag över det lästa; gudstjänsten avslutades med den prästerliga välsignelsen. Ledningen av gudstjänsten ålåg synagog-föresiåndaren (Matt. 9:18. Luk. 13:14. Apg. 18:8, 17), som kunde anlita vem som helst bland de närvarande att utföra de gudstjänstliga handlingarna (Luk. 4:16 f. Apg. 13:14 f. 18:26). Till var synagoga hörde i regel en synagog-församling, som likaledes, och efter ordets egentliga betydelse (»församling»), betecknades med ordet synagoga. I var ock förbudet att på sabbaten gå längre än en yägsträcka på 2,000 alnar (en »sabbatsväg»); härav förklaras Apg. 1:12. - Likasom var sjunde dag betraktades såsom sabbatsdag, betraktades i lagen vart sjunde år såsom sabbatsår (3 Mos. 25).

Sandaler (Mark. 6:9. Apg. 12:8). Sulor som med remmar fästas vid foten och ersätta verkliga skor. Ofta säges »skor» i så allmän mening att det inbegriper också sandaler.

Satrap [satråp] (Est. 8:9. Dän. 3:2 f. 6:1 f. Judit 5:2). Titel på ståthållarna i det fornpersiska rikets provinser.

Sebaot. Betyder egentligen härskaror. Det hebreiska Jahvé elohé sebaöt Am. 5:15 betyder Jehova (HERREN), härskarornas Gud. Namnet avser dels stjärnehären på himmelen (5 Mos. 4:19. Jes. 34:4), dels himmelens änglaskaror (l Kon. 22:19; jfr Luk. 2:13). Om sammanhanget mellan båda betydelserna se Änglar. I vissa fall kunna också det israelitiska folkets härskaror vara avsedda (jfr l Sam. 17:45). Genom förkortning av det ursprungliga, sammansatta uttrycket kom Sebaot efter hand att betraktas såsom ett verkligt namn (jfr Gud Sebaot Ps. 80:8, Herre Gud Sebaot v. 5). I Nya test. står Herren Sebaot i Rom 9:29. Jak. 5:4.

Sikel. Vikt- och myntbeteckning; står i Gamla test. för grundtextens schékel, i Apokryfiska böckerna för stk-los. Sikeln växlade till sin vikt mycket under tiderna. Helgedomssikeln (2 Mos. 30:13) var tyngre än den samtidigt allmänt gängse sikeln; dess vikt kan emellertid icke med full bestämdhet angivas. Se Mått, mynt och vikt.

Sjönagel (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Det till rökverk använda nagelartade skalet av vissa havsmusslor.

Skuldoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 5:15 f.

Skådebröden. I hebreiskan kallas dessa antingen bröd som läggas fram inför Guds ansikte eller bröd som läggas upp i rader. Föreskrifter om skådebröden lämnas 2 Mos. 25:23 f. 3 Mos. 24:5 f.

Skäppa. Står Matt. 13:33. Luk. 13:21 för grundtextens såton (det hebreiska seå), rymdmått motsvarande omkr. 12 liter; Bel i Babylon v. 3 för artåbé, ett (egyptiskt) rymdmått motsvarande en e/a, omkr. 36 liter. Se Mått, mynt och vikt.

Sorgebruk. Vid dödsfall iakttogo israeliterna vissa egendomliga seder och bruk av mer eller mindre dunkel

innebörd. Till dessa hörde: att riva sönder kläderna, vilket tillgick så, att livklädnaden (jfr dock Job 1:20. 2:12) revs sönder uppe vid halsen, så att en större eller mindre rispa uppstod (2 Sam. 3:31; denna sed iakttogs också annars, såsom uttryck icke blott för sorg, utan ock för förskräckelse och fasa); att strö aska eller stoft på huvudet (2 Sam. 1:2); att fasta (l Sam. 31:13); att avlägga de vanliga kläderna och kläda sig i grovt säcktyg (Am. 8:10);

att vältra sig i aska (Jer. 6:26); att klippa eller raka av hår och skägg (Jer. 47:5); att (med kniv) tillfoga sig sår (Jer. 48:37); att skyla huvudet eller skägget (2 Sam. 15:30. Hes. 24:17); att anställa ceremoniell klagolåt, också med hjälp av lejda gråterskor och flöjt-blåsare (2 Krön. 35:25. Matt. 9:23); att sätta fram mat åt den döde (5 Mos. 26:14. Syr. 30:18); att hålla särskild begravningsmåltid (Jer. 16:7. Hot. 9:4. Tob. 4:17); slui ligen att anställa förbränning, förmodligen av välluktande kryddor, till den dödes ära (2 Krön. 16:14. 21:19. Jer. 34:5).

Spegel. Forntiden kände icke speglar av glas, endast speglar av gjuten och finpolerad metall, se Job 37:18; jfr också 2 Mos. 38:8. Syr. 12:11. Den bild de gåvo var därför ofta dunkel och ofullkomlig (l Kor. 13:12. Jak. 1:23 f.).

Spisoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 2. 6:14 f.

Stadie. Står i Apokryfiska böckerna och Nya test. för grundtextens stadion, längdmått motsvarande omkr. 185 meter. Se Mått, mynt och vikt.

Stakte (2 Mos. 30:34. Syr. 24:15). Ett slags välluktande kåda.

Stora rådet i Jerusalem (Matt. 5:22). På .Jesu tid judarnas högsta inhemska styrande och dömande myndighet. Det utgjordes av 1) »översteprästerna» (den tjänstförrättande och de förutvarande, ävensom andra personer av de förnämsta prästerliga familjerna), 2) »de skriftlärde» och 3) »de äldste» (jfr sammanställningen i Mark. 15:1); tillsammans ett antal av 71 personer, med den tjänstgörande översteprästen såsom ordförande.

Stötesten. Ett i Apokryfiska böckerna och Nya test. ofta använt uttryck, som ansluter sig till den gammaltestamentliga bilden i Jes. 8:14; jfr Rom. 9:33. l Petr. 2:8; jfr ock Luk. 2:34. Det motsvarande grekiska uttrycket betecknar icke, såsom man stundom har menat, något som väcker anstöt, dys. förefaller andra människor obehörigt och oskickligt, utan något som för en person är till fall och fördärv (egentligen en sten som bringar honom på fall).

Synagoga. Synagogor kallas i Nya test. ofta de byggnader i vilka judarna, under tiden efter den babyloniska fångenskapen, plägade samlas till gudstjänst. Vid synagoggudstjänsten förekom bön, vidare läsning av ett stycke ur lagen och ett stycke ur profeterna, härtill ofta ett uppbyggligt föredrag över det lästa; gudstjänsten avslutades med den prästerliga välsignelsen. Ledningen av gudstjänsten ålåg synagog-föresiåndaren (Matt. 9:18. Luk. 13:14. Apg. 18:8, 17), som kunde anlita vem som helst bland de närvarande att utföra de gudstjänstliga handlingarna (Luk. 4:16 f. Apg. 13:14 f. 18:26). Till var synagoga hörde i regel en synagog-församling, som likaledes, och efter ordets egentliga betydelse (»församling»), betecknades med ordet synagoga. IApg. 6:9 talas t. ex. om en synagogför-samling i Jerusalem, som bestod av frigivna judiska krigsfångar eller ättlingar till sådana, från Rom, samt av grekiska judar från Cyrene och Alexandria. Synagogförsamlin garna styrdes av de äldste (Luk. 7:3), vilka hade en viss domsrätt; de kunde bl. a. döma till uteslutning ur synagogförsamJingen (Matt. 10:17. 23:34. Luk. 21:12. Joh. 9:22. 12:42. 16:2. Apg. 9:2. 22:19). - Satans synagoga står Upp. 2:9. 3:9 såsom tillfällig beteckning för det mot Kristus fientliga judafolket såsom en menighet med S-itan till sin herre. Uttrycket är möjligen bildat såsom motsats till »Herrens församling» 4 Mos. 16:3. 20:4.

Syndoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 4. 5:1 f. 6:24 f.

Syster. Nyttjas i samma utvidgade användning som Broder, l Höga V. 4:9 f. 5:1 f. tilltalar brudgummen med detta ord sin brud.

Sack. Endast för att icke ändra ett hävdvunnet uttryck har säck fått stå kvar (och ej såsom eljest utbytts mot säcktyg, dvs. grovt tyg använt såsom sorg- och botgörardräkt) i ordförbindelsen säck och aska (Jes. 58:5. Matt. 11:21).

Tabernakel. Betyder egentligen 1ält9 och har blivit benämningen på den tält-formiga, flyttbara helgedom som Mose enligt 2 Mos. 26. 36 under ökenvandringen inrättade åt Israels Gud. Denna helgedom kallas ock vittnesbÖrdeAs tält (4 Mos. 9:15), eftersom »vittnesbördet» (dvs. lagens tavlor) förvarades däri, och uppenbarelsetältet (2 Mos. 27:21. l Kon. 8:4), eftersom Gud där uppenbarade sig för sitt folk (2 Mos. 25:22).

Tackoffer är den gamla, för vissa fall (t. ex. Dom. 20:26) föga passande, men ej genom något annat fullt tillfredsställande ord ersättbara benämningen för ett slag av offer, som skilde sig från andra blodiga offer därigenom att blott en del av offerdjuret (de fetaste styckena) brändes upp på altaret, under det att det övriga förtärdes såsom en högtidsmåltid. Se vidare 3 Mos. 3. 7:11 f. 5 Mos. 27:7.

Tak. Hustaken i Palestina voro (såsom de fortfarande ofta äro) platta och borde (enligt föreskrift i 5 Mos. 22:8) vara försedda med bröstvärn. Stundom var på dem uppförd en »övre säl» eller »sommarsal» (Dom. 3:20. 2 Kon. 1:2. 4:10. Mark. 14:15). Rahab kunde därför på det platta taket gömma spejarna under sitt linförråd (Jos. 2). Petrus kunde gå upp på taket för r.tt bedja (Apg. 10:9) osv.

Talent. Vikt- och värdebeteckning; står i Gamla test. för grundtextens kickar; i Apokryfiska böckerna för tålanton. Se Mått, mynt och vikt.

Tempel. Se Helgedom.

Tempelinvigningens högtid (l Mack, 4:36 f. 2^Mack. 1:18 f. 2:16. 10:1 f. Joh. 10:22) firades i åtta dagar, fr. o. m. den 25 i månaden Kisleu (motsvarande

December), till minne av den rening av Jerusalems tempel, som företogs av Judas Mackabeus år 165 f. Kr.

Terebint (l Mos. 12:6. 13:18). Ett stort lövträd med yviga grenar. I ett sådant trä fastnade Absaloms huvud enligt 2 Sam. 18:9.

Testamente. Såsom benämning på de båda huvuddelarna av vår bibel anknyter sig detta ord till Hebr. 9. Det talas där i v. 15 om »ett nytt förbund» i motsats till »det förra». Förbund uttryckes här med det grekiska ordet diateke, som också kan betyda testamente i detta ords hos oss vanliga bemärkelse: skrift som innehåller en persons yttersta vilja. I denna senare mening tages det grekiska ordet i nästföljande verser. Endast genom att akta på denna det grekiska ordets dubbeltydighet förstår man det nämnda bibelstället. Och man inser då på samma gång huru vi hava kommit att använda testamente såsom namn på vår bibels två huvuddelar. Det gamla förbundets och det nya förbundets skrifter hade varit de närmast liggande beteckningarna. I 2 Kor. 3:14 talar Paulus på detta sätt om »det gamla förbundets skrifter».

Tid. Tidsberäkning. Tideräkningen i bibeln har icke någon fast utgångspunkt, en sådan som Kristi födelse utgör för oss. Man räknade tiden efter konungars regeringsår, efter viktiga tilldragelser eller på annat sätt. Därför kunna endast i undantagsfall fullt säkra tidsuppgifter lämnas för den bibliska historiens händelser. Under den grekiska perioden i Israels historia begagnades stundom det grekiskt-syriska rikets tideräkning, vars första år började under år 312 f. Kr.; denna tideräkning följes i Mackabéerböckerna (se l Mack. 1:10, 20 osv.). - Det israelitiska året var ett solar på 365 dagar. Årets början förlades i äldre tid till hösten (varvid Tischri, motsvarande Oktober, blev årets första månad), under tiden efter den babyloniska fångenskapen till vårdagjämningen (varvid årets första månad blev Nisan, se nedan); det judiska kyrkoåret räknades dock fortfarande från hösten. Nyårsdagen firades såsom högtidsdag. I Dän. och Upp. står tid såsom mystisk beteckning för dr i uttrycket en tid, och tider, och en halv tid (- 3x/2 år. Dan. 7:25. 12:7. Upp. 12:14); jfr ock Dan. 4:13. - Året indelades i 12 månader, beräknade efter månskiftena till 29-30 dagar. Utjämning mellan solar och manår skedde genom inskjutning av skottmånad. Första dagen i månaden, nymånadsdagen, firades såsom högtidsdag. I äldre tider hade judarna andra namn på månaderna än i senare tider. Av de äldre månadsnamnen känna vi: Abib (ungefär April), Siv (Maj), Etanim (Oktober), Bul (November). De yngre i bibeln förekommande, egentligen babylonisk-arameiska, månadsnamnen äro: Nisan (ungefär April), Sivan (Juni), Apg. 6:9 talas t. ex. om en synagogför-samling i Jerusalem, som bestod av frigivna judiska krigsfångar eller ättlingar till sådana, från Rom, samt av grekiska judar från Cyrene och Alexandria. Synagogförsamlin garna styrdes av de äldste (Luk. 7:3),

vilka hade en viss domsrätt; de kunde bl. a. döma till uteslutning ur synagogförsamJingen (Matt. 10:17. 23:34. Luk. 21:12. Joh. 9:22. 12:42. 16:2. Apg. 9:2. 22:19). - Satans synagoga står Upp. 2:9. 3:9 såsom tillfällig beteckning för det mot Kristus fientliga judafolket såsom en menighet med S-itan till sin herre. Uttrycket är möjligen bildat såsom motsats till »Herrens församling» 4 Mos. 16:3. 20:4.

Syndoffer. Föreskrifter om detta slags offer lämnas 3 Mos. 4. 5:1 f. 6:24 f.

Syster. Nyttjas i samma utvidgade användning som Broder, l Höga V. 4:9 f. 5:1 f. tilltalar brudgummen med detta ord sin brud.

Sack. Endast för att icke ändra ett hävdvunnet uttryck har säck fått stå kvar (och ej såsom eljest utbytts mot säcktyg, dvs. grovt tyg använt såsom sorg- och botgörardräkt) i ordförbindelsen säck och aska (Jes. 58:5. Matt. 11:21).

Tabernakel. Betyder egentligen 1ält9 och har blivit benämningen på den tält-formiga, flyttbara helgedom som Mose enligt 2 Mos. 26. 36 under ökenvandringen inrättade åt Israels Gud. Denna helgedom kallas ock vittnesbÖrdeAs tält (4 Mos. 9:15), eftersom »vittnesbördet» (dvs. lagens tavlor) förvarades däri, och uppenbarelsetältet (2 Mos. 27:21. l Kon. 8:4), eftersom Gud där uppenbarade sig för sitt folk (2 Mos. 25:22).

Tackoffer är den gamla, för vissa fall (t. ex. Dom. 20:26) föga passande, men ej genom något annat fullt tillfredsställande ord ersättbara benämningen för ett slag av offer, som skilde sig från andra blodiga offer därigenom att blott en del av offerdjuret (de fetaste styckena) brändes upp på altaret, under det att det övriga förtärdes såsom en högtidsmåltid. Se vidare 3 Mos. 3. 7:11 f. 5 Mos. 27:7.

Tak. Hustaken i Palestina voro (såsom de fortfarande ofta äro) platta och borde (enligt föreskrift i 5 Mos. 22:8) vara försedda med bröstvärn. Stundom var på dem uppförd en »övre säl» eller »sommarsal» (Dom. 3:20. 2 Kon. 1:2. 4:10. Mark. 14:15). Rahab kunde därför på det platta taket gömma spejarna under sitt linförråd (Jos. 2). Petrus kunde gå upp på taket för r.tt bedja (Apg. 10:9) osv.

Talent. Vikt- och värdebeteckning; står i Gamla test. för grundtextens kickar; i Apokryfiska böckerna för tålanton. Se Mått, mynt och vikt.

Tempel. Se Helgedom.

Tempelinvigningens högtid (l Mack, 4:36 f. 2^Mack. 1:18 f. 2:16. 10:1 f. Joh. 10:22) firades i åtta dagar, fr. o. m. den 25 i månaden Kisleu (motsvarande

December), till minne av den rening av Jerusalems tempel, som företogs av Judas Mackabeus år 165 f. Kr.

Terebint (l Mos. 12:6. 13:18). Ett stort lövträd med yviga grenar. I ett sådant trä fastnade Absaloms huvud enligt 2 Sam. 18:9.

Testamente. Såsom benämning på de båda huvuddelarna av vår bibel anknyter sig detta ord till Hebr. 9. Det talas där i v. 15 om »ett nytt förbund» i motsats till »det förra». Förbund uttryckes här med det grekiska ordet diateke, som också kan betyda testamente i detta ords hos oss vanliga bemärkelse: skrift som innehåller en persons yttersta vilja. I denna senare mening tages det grekiska ordet i nästföljande verser. Endast genom att akta på denna det grekiska ordets dubbeltydighet förstår man det nämnda bibelstället. Och man inser då på samma gång huru vi hava kommit att använda testamente såsom namn på vår bibels två huvuddelar. Det gamla förbundets och det nya förbundets skrifter hade varit de närmast liggande beteckningarna. I 2 Kor. 3:14 talar Paulus på detta sätt om »det gamla förbundets skrifter».

Tid. Tidsberäkning. Tideräkningen i bibeln har icke någon fast utgångspunkt, en sådan som Kristi födelse utgör för oss. Man räknade tiden efter konungars regeringsår, efter viktiga tilldragelser eller på annat sätt. Därför kunna endast i undantagsfall fullt säkra tidsuppgifter lämnas för den bibliska historiens händelser. Under den grekiska perioden i Israels historia begagnades stundom det grekiskt-syriska rikets tideräkning, vars första år började under år 312 f. Kr.; denna tideräkning följes i Mackabéerböckerna (se l Mack. 1:10, 20 osv.). - Det

israelitiska året var ett solar på 365 dagar. Årets början förlades i äldre tid till hösten (varvid Tischri, motsvarande Oktober, blev årets första månad), under tiden efter den babyloniska fångenskapen till vårdagjämningen (varvid årets första månad blev Nisan, se nedan); det judiska kyrkoåret räknades dock fortfarande från hösten. Nyårsdagen firades såsom högtidsdag. I Dän. och Upp. står tid såsom mystisk beteckning för dr i uttrycket en tid, och tider, och en halv tid (- 3x/2 år. Dan. 7:25. 12:7. Upp. 12:14); jfr ock Dan. 4:13. - Året indelades i 12 månader, beräknade efter månskiftena till 29-30 dagar. Utjämning mellan solar och manår skedde genom inskjutning av skottmånad. Första dagen i månaden, nymånadsdagen, firades såsom högtidsdag. I äldre tider hade judarna andra namn på månaderna än i senare tider. Av de äldre månadsnamnen känna vi: Abib (ungefär April), Siv (Maj), Etanim (Oktober), Bul (November). De yngre i bibeln förekommande, egentligen babylonisk-arameiska, månadsnamnen äro: Nisan (ungefär April), Sivan (Juni),Elitl (September), Kisleu (December), Tebet (Januari), Sebat (Februari), Adar (Mars). De grekiska månadsnamnen Dioskurus [Dioskärus] och Xantikus [Xåntikus], 2 Mack. 11:21, 30 f., motsvara de judiska Adar och Nisan. - Veckans sju dagar benämndes efter deras ordningstal. Den sjunde dagen firades såsom sabbat (se detta ord). - Dagen indelades i 12 timmar, som man åtminstone från Anas' tid (700-talet f. Kr.) förstod att bestämma genom solvisare (2 Kon. 20:11). Timmarna räknades från soluppgången till solnedgången, då såväl dagen som dygnet ansågs sluta. - Nattens tolv timmar indelades under Gamla test:s tid i tre vakter. Första nattvakten motsvarar då kl. 6-10, den mellersta nattvakten kl. 10-2. morgonväkten kl. 2-6 på natten. På Jesu tid hade judarna upptagit den romerska indelningen av natten i fyra delar. Den fjärde nattvakten i Matt. 14:25 omfattar alltså timmarna 3-6 om morgonen. / hanegället (Mark. 13:35) betecknar tiden mellan första hanegället, som ansågs inträffa vid midnatt, och andra hanegället, som ansågs inträffa vid tretiden, motsvarar alltså tredje nattvakten, enligt judarnas räkning, eller kl. 12-3.

Tillspillogivning. Det hebreiska uttrycket för giva till spillo betyder egentligen att avskilja från världsligt bruk och helga åt Gud. I vanliga fall, särskilt när det gällde tillfångatagna fiender eller erövrad fiendeegendom, tog detta avskiljande och helgande formen av fullständig tillintetgörelse (jfr 3 Mos. 27: 28 f. Jos. 6:17 f. Sak. 14:11). I andra fall gavs det åt Gud invigda såsom en evärdlig gåva åt hans präster (3 Mos. 27:21. 4 Mos. 18:14. Hes. 44:29).

Tröska. Tröskvagn. Sädens tröskning skedde i vissa fall för hand genom utklappning av axen med käpp (Dom. 6:11. Rut 2:17. Jes. 28:27), men vanligen begagnade man oxar eller åsnor som genom trampning frigjorde sädeskornen, eller ock åstadkom man på ett mer verkningsfullt sätt detsamma med hjälp av ett redskap, försett antingen med flintskärvor eller med skarpa metallskivor, vilket drogs fram över de upplösta kärvarna. Detta redskap har i den svenska översättningen betecknats med uttrycket tröskvagn, utan avseende på skillnaden mellan den med valsar och järn skivor försedda »trösk-vagnen» i egentlig mening (Ords. 20:26. Jes. 28:27 f. 41:15 f.) och den flata, med stenskärvor försedda »trösksläden» (utan medar). Tröskningen skedde under bar himmel, på en hårt tilltrampad, för vinden tillgänglig plats, tröskplatsen eller logen (Rut 3:2 f. Jer. 51:33). Tröska såsom bild för hård tuktan t. ex. Dom. 8:7. Am. 1:3. Hab. 3:12 (jfr 2 Sam. 12:31). Se vidare Kastskovel.

Urim och tummim (2 Mos. 28:30. 4 Mos. 27:21. 5 Mos. 33:8. l Sam. 28:6. Esr. 2:63. Syr. 45:10). Orden kunna

betyda »ljus» och »fullkomlighet», och hava använts såsom namn på vissa heliga föremål som förvarades i bröstsköldsfickän på översteprästens efod och tjänade såsom medel att i tvivelaktiga fall utforska Guds vilja. De antagas hava varit något slags lotter, möjligen den ena innebärande ett »ja», den andra ett »nej» på en framställd fråga (jfr l Sam. 10:20. 14:41).

Vin. Vinpress. En vinpress i det gamla Palestina utgjordes vanligen av två i klippan uthuggna behållare, den ena högre belägen än den andra och förbunden med denna genom en ränna eller ett rör i mellanväggen. T den övre behållaren trampades druvorna med fötterna, och deras saft rann därunder ned i den undre. Uttrycket »blod» om druvsaften (l Mos. 49:11. 5 Mos. 32:14. Syr. 39:26; jfr ock l Mack. 6:34) visar att man i Palestina fordom mest använde mörka druvor till vin. Ofta skildra profeterna ett blodbad, genom vilket fiendeskaror förgöras, under bilden av en vintrampares arbete. Så t. ex. Jes. 63:1 f.; jfr också Upp. 14:19 f. 19:15. - När det hos profeterna ofta

talas om »Guds vredes kalk», ur vilken folken skola dricka sig druckna, i den meningen att de skola drabbas av ofärd, är utgångspunkten för jämförelsen den drucknes raglande rediöshet och fall (Jer. 25:15 f. Hes. 23:31 f.).

Väg. Står i bibeln ofta i bildlig bemärkelse. Ordet brukas bl. a. om Guds rådslag och handlingssätt (Jes. 55:8 f. Hes. 18:25. Rom. 11:33. Upp. 15:3); innehållet i Guds viljas krav, den av Gud fordrade vandeln (l Mos. 18:19- Ps. 25:4. Matt. 21:32. 22:16. 2 Petr. 2:21); en människas andliga livsriktning (Ps. 139:24. Jak. 5:20. Judas v. 11); en människas timliga levnadslopp (Ps. 18:33. Syr. 21:10). I Apg. står »den vägen», »Herrens (Guds) väg» ofta såsom beteckning för den kristna tron, betraktad såsom en livsåskådning, en religion, omfattad av de kristna såsom ett samfund (9:2. 18:25 f. 19:9, 23. 22:4. 24:14, 22).

Vän (»konungens vän»). Se under Fosterbroder.

Äldste. Släktens, stammens, samhällets äldste hava, vid sidan av andra myndigheter, från gammalt bland israeliterna haft en ledande ställning; jfr 2 Mos. 3:16. 4 Mos. 11:16, 25 (»de sjuttio äldste»). 2 Kon. 10:1. Esr. 10:8. l Mack. 12:35. Luk. 7:3. På Jesu tid innehade »de äldste» i Jerusalem en plats i Stora rådet. De första kristna församlingarna hade också sina »äldste» (Apg. 11:30. l Tim. 4:14). Se vidare under Synagoga. - De äldstes stad-gar,<tse under Fariséer.

Änglar. Såväl det hebreiska som det grekiska uttrycket för ängel betyder sändebud; Ps/ 104:4 innehåller därför i någon mån en dubbelmening. - Förbindelsen Herrens ängel är ock dubbeltydig: på flera ställen i Gamla test., t ex, l Mos, 16:7 (jfr v. 13). 2 Mos. 3.2 Elitl (September), Kisleu (December), Tebet (Januari), Sebat (Februari), Adar (Mars). De grekiska månadsnamnen Dioskurus [Dioskärus] och Xantikus [Xåntikus], 2 Mack. 11:21, 30 f., motsvara de judiska Adar och Nisan. - Veckans sju dagar benämndes efter deras ordningstal. Den sjunde dagen firades såsom sabbat (se detta ord). - Dagen indelades i 12 timmar, som man åtminstone från Anas' tid (700-talet f. Kr.) förstod att bestämma genom solvisare (2 Kon. 20:11). Timmarna räknades från soluppgången till solnedgången, då såväl dagen som dygnet ansågs sluta. - Nattens tolv timmar indelades under Gamla test:s tid i tre vakter. Första nattvakten motsvarar då kl. 6-10, den mellersta nattvakten kl. 10-2. morgonväkten kl. 2-6 på natten. På Jesu tid hade judarna upptagit den romerska indelningen av natten i fyra delar. Den fjärde nattvakten i Matt. 14:25 omfattar alltså timmarna 3-6 om morgonen. / hanegället (Mark. 13:35) betecknar tiden mellan första hanegället, som ansågs inträffa vid midnatt, och andra hanegället, som ansågs inträffa vid tretiden, motsvarar alltså tredje nattvakten, enligt judarnas räkning, eller kl. 12-3.

Tillspillogivning. Det hebreiska uttrycket för giva till spillo betyder egentligen att avskilja från världsligt bruk och helga åt Gud. I vanliga fall, särskilt när det gällde tillfångatagna fiender eller erövrad fiendeegendom, tog detta avskiljande och helgande formen av fullständig tillintetgörelse (jfr 3 Mos. 27: 28 f. Jos. 6:17 f. Sak. 14:11). I andra fall gavs det åt Gud invigda såsom en evärdlig gåva åt hans präster (3 Mos. 27:21. 4 Mos. 18:14. Hes. 44:29).

Tröska. Tröskvagn. Sädens tröskning skedde i vissa fall för hand genom utklappning av axen med käpp (Dom. 6:11. Rut 2:17. Jes. 28:27), men vanligen begagnade man oxar eller åsnor som genom trampning frigjorde sädeskornen, eller ock åstadkom man på ett mer verkningsfullt sätt detsamma med hjälp av ett redskap, försett antingen med flintskärvor eller med skarpa metallskivor, vilket drogs fram över de upplösta kärvarna. Detta redskap har i den svenska översättningen betecknats med uttrycket tröskvagn, utan avseende på skillnaden mellan den med valsar och järn skivor försedda »trösk-vagnen» i egentlig mening (Ords. 20:26. Jes. 28:27 f. 41:15 f.) och den flata, med stenskärvor försedda »trösksläden» (utan medar). Tröskningen skedde under bar himmel, på en hårt tilltrampad, för vinden tillgänglig plats, tröskplatsen eller logen (Rut 3:2 f. Jer. 51:33). Tröska såsom bild för hård tuktan t. ex. Dom. 8:7. Am. 1:3. Hab. 3:12 (jfr 2 Sam. 12:31). Se vidare Kastskovel.

Urim och tummim (2 Mos. 28:30. 4 Mos. 27:21. 5 Mos. 33:8. l Sam. 28:6. Esr. 2:63. Syr. 45:10). Orden kunna betyda »ljus» och »fullkomlighet», och hava använts såsom namn på vissa heliga föremål som förvarades i bröst-sköldsfickän på översteprästens efod och tjänade såsom medel att i tvivelaktiga fall utforska Guds vilja. De antagas hava varit något slags lotter, möjligen den ena innebärande ett »ja», den andra ett »nej» på en framställd

fråga (jfr l Sam. 10:20. 14:41).

Vin. Vinpress. En vinpress i det gamla Palestina utgjordes vanligen av två i klippan uthuggna behållare, den ena högre belägen än den andra och förbunden med denna genom en ränna eller ett rör i mellanväggen. T den övre behållaren trampades druvorna med fötterna, och deras saft rann därunder ned i den undre. Uttrycket »blod» om druvsaften (l Mos. 49:11. 5 Mos. 32:14. Syr. 39:26; jfr ock l Mack. 6:34) visar att man i Palestina fordom mest använde mörka druvor till vin. Ofta skildra profeterna ett blodbad, genom vilket fiendeskaror förgöras, under bilden av en vintrampares arbete. Så t. ex. Jes. 63:1 f.; jfr också Upp. 14:19 f. 19:15. - När det hos profeterna ofta talas om »Guds vredes kalk», ur vilken folken skola dricka sig druckna, i den meningen att de skola drabbas av ofärd, är utgångspunkten för jämförelsen den druckne s raglande rediöshet och fall (Jer. 25:15 f. Hes. 23:31 f.).

Väg. Står i bibeln ofta i bildlig bemärkelse. Ordet brukas bl. a. om Guds rådslag och handlingssätt (Jes. 55:8 f. Hes. 18:25. Rom. 11:33. Upp. 15:3); innehållet i Guds viljas krav, den av Gud fordrade vandeln (l Mos. 18:19- Ps. 25:4. Matt. 21:32. 22:16. 2 Petr. 2:21); en människas andliga livsriktning (Ps. 139:24. Jak. 5:20. Judas v. 11); en människas timliga levnadslopp (Ps. 18:33. Syr. 21:10). I Apg. står »den vägen», »Herrens (Guds) väg» ofta såsom beteckning för den kristna tron, betraktad såsom en livsåskådning, en religion, omfattad av de kristna såsom ett samfund (9:2. 18:25 f. 19:9, 23. 22:4. 24:14, 22).

Vän (»konungens vän»). Se under Fosterbroder.

Äldste. Släktens, stammens, samhällets äldste hava, vid sidan av andra myndigheter, från gammalt bland israeliterna haft en ledande ställning; jfr 2 Mos. 3:16. 4 Mos. 11:16, 25 (»de sjuttio äldste»). 2 Kon. 10:1. Esr. 10:8. l Mack. 12:35. Luk. 7:3. På Jesu tid innehade »de äldste» i Jerusalem en plats i Stora rådet. De första kristna församlingarna hade också sina »äldste» (Apg. 11:30. l Tim. 4:14). Se vidare under Synagoga. - De äldstes stad-gar,<tse under Fariséer.

Änglar. Såväl det hebreiska som det grekiska uttrycket för ängel betyder sändebud; Ps/ 104:4 innehåller därför i någon mån en dubbelmening. - Förbindelsen Herrens ängel är ock dubbeltydig: på flera ställen i Gamla test., t ex, l Mos, 16:7 (jfr v. 13). 2 Mos. 3.2(jfr v. 16). Dom. 13:3 f. (jfr v. 22), användes den om den gestalt vari Herren själv uppenbarade sig, när han uppträdde på jorden. - Andra bibliska namn på änglarna äro de heliga (5 Mos. 33:2. Job 5:1. Ps. 89:6. Dan. 4:14. Syr. 42:17. Judas v. 14) och Guds söner (l Mos. 6:2, 4. Job 1:6. Ps. 29:1. 89:7; jfr gudason, Dan. 3:25). I Job 38:7 ställas Guds söner i parallellism med stjärnorna; änglarna stå här i samma förhållande till stjärnorna som i citaten under Sebaot: bakom den lysande himlakroppen föreställer man sig en himmelsk varelse i människoskepnad. Solen, månen och stjärnorna kunna därför i Josefs dröm »buga sig» för honom (l Mos. 37:9; jfr Dom. 5:20). Himmelens härskaror i Gamla tesl. motsvaras i Nya test. av himmelens makter (Matt. 24:29. Mark. 13:25. Luk. 21:26). Enligt somliga uttolkare avses änglar med de gudar som omtalas i Ps. 82.

Redan i Gamla test. antydes tillvaron av olika rangklasser i änglarnas värld. Mikael namnes i Dan. 10:13 såsom en av »de förnämsta furstarna» i andevärlden. I Nya test. (Judas v. 9) betecknas han såsom överängel. I Efeser- och Kolosserbreven omtalas ett flertal klasser inom andarnas rike: furstar, väldigheter, makter, herrar, tronänglar, världshärskare. Några av dessa klasser omnämnas också i Rom. 8:38. l Kor. 15:24.

2 Petr. 2:10. Judas v. 8. - Bland änglarna nämnas ock skyddsänglar för folk och enskilda: Dan. 10:13 f. Matt. 18:10. Apg. 12:15. Jämväl allahanda opersonliga jordiska ting och företeelser sättas i förbindelse med andemakter, vilka såsom ett slags skyddsandar stå bakom dem och äro herrar över dem: vattnens ängel (Upp. 16:5), eldens ängel (Upp. 14:18), vindarnas ängel (Upp. 7:1). Se vidare Vish. 13:2. Dessa bakom de jordiska tingen stående andemakter avses sannolikt med de grekiska uttryck för vilka makter, världens makter har valts såsom den mest passande översättningen (Gal. 4:3, 9. Kol. 2:8, 20). Underkastelsen ut.der den judiska ceremoniallagers bestämmelser betydde för Paulus underkastelse under de andemakter som stodo bakom de ti g och f >releelser om vilka lagen handlade, och med vilka den ville binda människor; därför var en sådan underkastelse oförenlig med friheten i Kristus. - När samma grekiska ord som i Gal. 4:9 återgives med »makter» i 2 Petr. 3:10 f. översittes med himlakroppar* har för sammanhangets skull en mer inskränkt betydelse hos det

flertydiga ordet upptagit s.

Översteprästens åligganden omtalas i 3 Mos. 4:3 f. 16. 21:10 f. Om hans dräkt se 2 Mos. 28. Om hans ämbetsställning i Nya test. se Stora rådet.

Vid uttalet av de bibliska namnen kunna i allmänhet nedanstående regler tillämpas. Vanliga namn med hävdvunnet uttal må dock bibehålla sin allmänt brukade betoning, också när den strider mot regler som annars gälla: Jerusalem, Jordan, Samåria osv. När språkbruket är vacklande i fråga om uttalet av ett namn, må frihet råda vid dess betoning: Jösua och Josua, Salome och Salome osv.

För namnen i Gamla testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I tvåstaviga namn lägges tonen på första stavelsen. Exempel: Åbner.

2. I trestaviga namn lägges, tonen på första stavelsen. Exempel: Absalom.

Undantag: namn som sluta på -a, och namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant; i dessa lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Makpéla, Habåckuk.

3. I fyr- och flerstaviga namn lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Abinådab, Kedorlaömer.

Undantag: namn som sluta på -ael, -eel, -iel, -uel, -iab, -eam och -oam: i dessa lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Mehujael, Jeråmeel, Seålliel, Immanuel, Oholiab, Jeröbeam, Abtnoam.

För namnen i Apokryfiska böckerna och]STya testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant, eller vilkas näst sista stavelse innehåller en diftong lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Eråstus, Betsaida.

2. I namn som sluta på -pater, -pator, -påträ, -patris, -polis och -ius (märk dock Darius) lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Sostpater, Eäpalor, Kleopatra, Anttpatris, Dekåpolis, Lucius.

3. I namn som sluta på -anws, -bu-lus, -doms, -ene, -itis, -laus, -nika, -nice och -nikus lägges tonen på ordets näst sista stavelse. Exempel: Hyrkånus, Aristobulus, Heliodörus, Milyléne, Trå-kouitis, ArkelåuSy Tessalonika, Bernlce, Andronlkus.

4. Namn som i samma eller snarlik form förekomma i Gamla test. behålla samma betoning som där. Exempel: Aminådab, Eleasar, Gålaad (jfr Gtlead). SäbuLm (jfr Sébulon).

Särskilt gäller d»>tta vid namn på -ael, -cel, -iel osv. (jfr ovan regel 3 vid Gamla test.). Exempel: Gamåliel (jfr Gåmliel), Röboam (jfr Rehåbeam). (jfr v. 16). Dom. 13:3 f. (jfr v. 22), användes den om den gestalt vari Herren själv uppenbarade sig, när han uppträdde på jorden. - Andra bibliska namn på änglarna äro de heliga (5 Mos. 33:2. Job 5:1. Ps. 89:6. Dan. 4:14. Syr. 42:17. Judas v. 14) och Guds söner (l Mos. 6:2, 4. Job 1:6. Ps. 29:1. 89:7; jfr gudason, Dan. 3:25). I Job 38:7 ställas Guds söner i parallellism med stjärnorna; änglarna stå här i samma förhållande till stjärnorna som i citaten under Sebaot: bakom den lysande himlakroppen föreställer man sig en himmelsk varelse i människoskepnad. Solen, månen och stjärnorna kunna därför i Josefs dröm »buga sig» för honom (l Mos. 37:9; jfr Dom. 5:20). Himmelens härskaror i Gamla tesl. motsvaras i Nya test. av himmelens makter (Matt. 24:29. Mark. 13:25. Luk. 21:26). Enligt somliga uttolkare avses änglar med de gudar som omtalas i Ps. 82.

Redan i Gamla test. antydes tillvaron av olika rangklasser i änglarnas värld. Mikael namnes i Dan. 10:13 såsom en av »de förnämsta furstarna» i andevärlden. I Nya test. (Judas v. 9) betecknas han såsom överängel. I Efeser- och Kolosserbreven omtalas ett flertal klasser inom andarnas rike: furstar, väldigheter, makter, herrar, tronänglar, världshärskare. Några av dessa klasser omnämnas också i Rom. 8:38. l Kor. 15:24.

2 Petr. 2:10. Judas v. 8. - Bland änglarna nämnas ock skyddsänglar för folk och enskilda: Dan. 10:13 f. Matt.

18:10. Apg. 12:15. Jämväl allahanda opersonliga jordiska ting och företeelser sättas i förbindelse med andemakter, vilka såsom ett slags skyddsandar stå bakom dem och äro herrar över dem: vattnens ängel (Upp. 16:5), eldens ängel (Upp. 14:18), vindarnas ängel (Upp. 7:1). Se vidare Vish. 13:2. Dessa bakom de jordiska tingen stående andemakter avses sannolikt med de grekiska uttryck för vilka makter, världens makter har valts såsom den mest passande översättningen (Gal. 4:3, 9. Kol. 2:8, 20). Underkastelsen ut.der den judiska ceremoniallagers bestämmelser betydde för Paulus underkastelse under de andemakter som stodo bakom de ti g och f >releelser om vilka lagen handlade, och med vilka den ville binda människor; därför var en sådan underkastelse oförenlig med friheten i Kristus. - När samma grekiska ord som i Gal. 4:9 återgives med »makter» i 2 Petr. 3:10 f. översittes med himlakroppar* har för sammanhangets skull en mer inskränkt betydelse hos det flertydiga ordet upptagit s.

Översteprästens åligganden omtalas i 3 Mos. 4:3 f. 16. 21:10 f. Om hans dräkt se 2 Mos. 28. Om hans ämbetsställning i Nya test. se Stora rådet.

Vid uttalet av de bibliska namnen kunna i allmänhet nedanstående regler tillämpas. Vanliga namn med hävdvunnet uttal må dock bibehålla sin allmänt brukade betoning, också när den strider mot regler som annars gälla: Jerusalem, Jordan, Samåria osv. När språkbruket är vacklande i fråga om uttalet av ett namn, må frihet råda vid dess betoning: Jösua och Josua, Salome och Salome osv.

För namnen i Gamla testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I tvåstaviga namn lägges tonen på första stavelsen. Exempel: Åbner.

2. I trestaviga namn lägges, tonen på första stavelsen. Exempel: Absalom.

Undantag: namn som sluta på -a, och namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant; i dessa lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Makpéla, Habåckuk.

3. I fyr- och flerstaviga namn lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Abinådab, Kedorlaömer.

Undantag: namn som sluta på -ael, -eel, -iel, -uel, -iab, -eam och -oam: i dessa lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Mehujael, Jeråmeel, Seålliel, Immanuel, Oholiab, Jeröbeam, Abtnoam.

För namnen i Apokryfiska böckerna och]STya testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant, eller vilkas näst sista stavelse innehåller en diftong lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Eråstus, Betsaida.

2. I namn som sluta på -pater, -pator, -påträ, -patris, -polis och -ius (märk dock Darius) lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Sostpater, Eäpalor, Kleopatra, Anttpatris, Dekåpolis, Lucius.

3. I namn som sluta på -anws, -bu-lus, -doms, -ene, -itis, -laus, -nika, -nice och -nikus lägges tonen på ordets näst sista stavelse. Exempel: Hyrkånus, Aristobulus, Heliodörus, Milyléne, Trå-kouitis, ArkelåuSy Tessalonika, Bernlce, Andronlkus.

4. Namn som i samma eller snarlik form förekomma i Gamla test. behålla samma betoning som där. Exempel: Aminådab, Eleasar, Gålaad (jfr Gtlead). SäbuLm (jfr Sébulon).

Särskilt gäller d»>tta vid namn på -ael, -cel, -iel osv. (jfr ovan regel 3 vid Gamla test.). Exempel: Gamåliel (jfr Gåmliel), Röboam (jfr Rehåbeam). (jfr v. 16). Dom. 13:3 f. (jfr v. 22), användes den om den gestalt vari Herren själv uppenbarade sig, när han uppträdde på jorden. - Andra bibliska namn på änglarna äro de heliga (5 Mos. 33:2. Job 5:1. Ps. 89:6. Dan. 4:14. Syr. 42:17. Judas v. 14) och Guds söner (l Mos. 6:2, 4. Job 1:6. Ps. 29:1. 89:7; jfr gudason, Dan. 3:25). I Job 38:7 ställas Guds söner i parallellism med stjärnorna; änglarna stå här i samma förhållande till stjärnorna som i citaten under Sebaot: bakom den lysande himlakroppen föreställer man sig en himmelsk varelse i människoskepnad. Solen, månen och stjärnorna kunna därför i Josefs dröm »buga sig» för

honom (l Mos. 37:9; jfr Dom. 5:20). Himmelens härskaror i Gamla tesl. motsvaras i Nya test. av himmelens makter (Matt. 24:29. Mark. 13:25. Luk. 21:26). Enligt somliga uttolkare avses änglar med de gudar som omtalas i Ps. 82.

Redan i Gamla test. antydes tillvaron av olika rangklasser i änglarnas värld. Mikael namnes i Dan. 10:13 såsom en av »de förnämsta furstarna» i andevärlden. I Nya test. (Judas v. 9) betecknas han såsom överängel. I Efeser- och Kolosserbreven omtalas ett flertal klasser inom andarnas rike: furstar, väldigheter, makter, herrar, tronänglar, världshärskare. Några av dessa klasser omnämnas också i Rom. 8:38. l Kor. 15:24.

2 Petr. 2:10. Judas v. 8. - Bland änglarna nämnas ock skyddsänglar för folk och enskilda: Dan. 10:13 f. Matt. 18:10. Apg. 12:15. Jämväl allahanda opersonliga jordiska ting och företeelser sättas i förbindelse med andemakter, vilka såsom ett slags skyddsandar stå bakom dem och äro herrar över dem: vattnens ängel (Upp. 16:5), eldens ängel (Upp. 14:18), vindarnas ängel (Upp. 7:1). Se vidare Vish. 13:2. Dessa bakom de jordiska tingen stående andemakter avses sannolikt med de grekiska uttryck för vilka makter, världens makter har valts såsom den mest passande översättningen (Gal. 4:3, 9. Kol. 2:8, 20). Underkastelsen ut.der den judiska ceremoniallagers bestämmelser betydde för Paulus underkastelse under de andemakter som stodo bakom de ti g och f >releelser om vilka lagen handlade, och med vilka den ville binda människor; därför var en sådan underkastelse oförenlig med friheten i Kristus. - När samma grekiska ord som i Gal. 4:9 återgives med »makter» i 2 Petr. 3:10 f. översittes med himlakroppar* har för sammanhangets skull en mer inskränkt betydelse hos det flertydiga ordet upptagit s.

Översteprästens åligganden omtalas i 3 Mos. 4:3 f. 16. 21:10 f. Om hans dräkt se 2 Mos. 28. Om hans ämbetsställning i Nya test. se Stora rådet.

Vid uttalet av de bibliska namnen kunna i allmänhet nedanstående regler tillämpas. Vanliga namn med hävdvunnet uttal må dock bibehålla sin allmänt brukade betoning, också när den strider mot regler som annars gälla: Jerusalem, Jordan, Samåria osv. När språkbruket är vacklande i fråga om uttalet av ett namn, må frihet råda vid dess betoning: Jösua och Josua, Salome och Salome osv.

För namnen i Gamla testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I tvåstaviga namn lägges tonen på första stavelsen. Exempel: Åbner.

2. I trestaviga namn lägges, tonen på första stavelsen. Exempel: Absalom.

Undantag: namn som sluta på -a, och namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant; i dessa lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Makpéla, Habåckuk.

3. I fyr- och flerstaviga namn lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Abinådab, Kedorlaömer.

Undantag: namn som sluta på -ael, -eel, -iel, -uel, -iab, -eam och -oam: i dessa lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Mehujael, Jeråmeel, Seålliel, Immanuel, Oholiab, Jeröbeam, Abtnoam.

För namnen i Apokryfiska böckerna och]STya testamentet gälla följande allmänna regler:

1. I namn vilkas sista stavelses vokal föregås av mer än en konsonant, eller vilkas näst sista stavelse innehåller en diftong lägges tonen på näst sista stavelsen. Exempel: Eråstus, Betsaida.

2. I namn som sluta på -pater, -pator, -påträ, -patris, -polis och -ius (märk dock Darius) lägges tonen på den stavelse som omedelbart föregår dessa ordslut. Exempel: Sostpater, Eäpalor, Kleopatra, Anttpatris, Dekåpolis, Lucius.

3. I namn som sluta på -anws, -bu-lus, -doms, -ene, -itis, -laus, -nika, -nice och -nikus lägges tonen på ordets näst sista stavelse. Exempel: Hyrkånus, Aristobulus, Heliodörus, Milyléne, Trå-kouitis, ArkelåuSy Tessalonika, Bernlce, Andronlkus.

4. Namn som i samma eller snarlik form förekomma i Gamla test. behålla samma betoning som där. Exempel: Aminådab, Eleasar, Gålaad (jfr Gtlead). SäbuLm (jfr Sébulon).

Särskilt gäller d»>tta vid namn på -ael, -cel, -iel osv. (jfr ovan regel 3 vid Gamla test.). Exempel: Gamåliel (jfr Gåmliel), Röboam (jfr Rehåbeam).I följande namn angives uttalet genom de utsatta betoningstecknen:

Abronas

Aferema

Agabus

Akaikus

Akaja

Akeldamak

Akiakar

Akior

Akvila

Ålcimus

Alexandria

Alféus

Ampliåtus

Anantas

Antiokia

Anllokus

Åntipas

Apollöfanes

Apollönia

Apöllyon

Åppfia

Aradus

Arbéla

Areios

Åreus

Ariårates

Arimaléa

Ärsaces

Arternas

Asarias

Åskalon

Asmodéus

Astyages

Asynkritus

Attalia

Åttalus

Bacénor

Båckides

Bagöas

Barakias

Barjésus

Bårnabas

Bartiméus

Bartolomeus

Beréa

Betånia

Belfåge

Betoron

Bets ura

Betylua

Bössora

Cendebéiis Cesarea

Dalman åta

Dam ar is

Darius

Démofon

Didymus

Diölrefes

Dorymenes

Dostleus

Efesus

Ekbatana

Ele uterus

Elymåis

Élymas

Émmaus

Eneas

Épafras

Epafrodttus

Epénetus

Ept fånes

Esdrélon

Esekias

Eumenes

Eupölemus

Eutykus

Evérgetes

Evödia

Fasélis

Filadelfia

Filémon

Filétus

Filölogus

Filométor

Fortunåtus

Fygelus

Gåbbata Gennéus Gorgias Gorlyna

Harmagédon

Hegemönides

Helldas

Herkules

Hermögenes

Her odias

Herödion

Hesora

Hieronymus

Hymeneus

Ikönium

Jåmnia J ekonias Junias Jupiter

Kallistenes

Kåndace

Kelktas

Kénkrea

Kéreas

Kiséas

Kléopas

Körasin

Laodicéa

Laséa

Låstenes

Lebbéus

Litostroton

Lysånias

Lysias

Lyslmakus

Mackabéus

Mågadan

Magdala

Månaen Mardokéus Ma It alias Milétus Mnésteus

Nanéa

Nehemtas

Néreus

Nikånor

Nikodemus

Onestforus Onésimus Onias Osias

Pårmenas

Pålara

Pålrobas

Pérgamus

Perseus

Prökorus

Ptolemåis

Ptoleméus

Putéoli

Rödokus

Sackéus

Salamis

Salméne

Samotråce

Seleucta

Semtas

Sicyon

Söstenes

Söstratus

Stefanus

Stefanus

Synsygus

Syntyke

Syrakusa

Tabita

Taddéus

Teödotus

Teöfilus

Tibérias

Timéus

Timöteus

Tröfimus

Trogyllium

Tryféna

Tryfösa

Tyatira

Tykikus

I följande arame^'slta uttryck må

tonen läggas såsom här angives:

Dan. 5:25: mené mené tekel u-farsln. Matt. 27:46. Mark. 15:34: EU, Eli (Eloi, Eloi), lemå sabaklåni. Mark. 5:41: talilå, kum. Mark. 7:11: korbån. Mark. 7:34: effatå. l Kor. 16:22: mordna, ta.

MÅTT, MYNT OCH VIKT

Grundtextens beteckningar för mått, mynt och vikt hava i den svenska översättningen återgivit s med motsvarande bestämda beteckningar, där så av innehållet har krävts. Där noggranna angivelser icke skulle hava någon betydelse, eller sådana rentav skulle té sig mindre naturliga för nutida bibelläsare, hava grundtextens beteckningar ersatts med mer allmänna svenska uttryck. - Vad de bibliska måtten och mynten motsvara i svenska mått och mynt kan endast ungefärligen angivas. I synnerhet gäller detta om mynten. - Före den babyloniska fångenskapen förekom ej präglat mynt, utan till betalningsmedel begagnades metallstycken, uppvägda till erforderlig vikt. Av detta skäl sammanfalla i bibeln ofta beteckningarna för mynt och vikt.

Mynt och vikt.

Gamla testamentet.

Schékel., sikel (översatt med »sikel»j; såsom viktbeteckning =?. från omkr. 16

gram till omkr. 11 gr. Myntvärde i guld = omkr. 40 kronor, i silver = från omkr. 2,30 kr. till omkr. 1,80 kr.

Måne, mina (övers, »mina») - 60 eller (senare) 50 siklar; såsom viktbeteckning = från omkr. 960 gr. till omkr. 550 gr. Myntvärde i guld = omkr. 2,000 kr., i silver - från omkr. 115 kr. till omkr. 90 kr.

Kickar (övers, »talent») = 60 minor - 3,600 eller 3,000 siklar; såsom vikt-beteckning = från omkr. 58 kilogram till omkr. 33 kg. Myntvärde i guld = omkr. 120,000 kr., i silver = från omkr. 7,000 kr. till omkr. 5,400 kr.

Beka = 1/2 sikel.

Gera = 1/20 sikel.

Adarkön eller darkemön (övers, »darik»), guldmynt == omkr. 8 gr. = omkr. 20 kr.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Dénårion, denar (översatt med »dagspenning», »penning», «silverpenning») --omkr. 4 gram - omkr. 70 öre. I följande namn angives uttalet genom de utsatta betoningstecknen:

Abronas

Aferema

Agabus

Akaikus

Akaja

Akeldamak

Akiakar

Akior

Akvila

Ålcimus

Alexandria

Alféus

Ampliåtus

Anantas

Antiokia

Anllokus

Åntipas

Apollöfanes

Apollönia

Apöllyon

Åppfia

Aradus

Arbéla

Areios

Åreus

Ariårates

Arimaléa

Ärsaces

Arternas

Asarias

Åskalon

Asmodéus

Astyages

Asynkritus

Attalia

Åttalus

Bacénor

Båckides

Bagöas

Barakias

Barjésus

Bårnabas

Bartiméus

Bartolomeus

Beréa

Betånia

Belfåge

Betoron

Bets ura

Betylua

Bössora

Cendebéiis Cesarea

Dalman åta

Dam ar is

Darius

Démofon

Didymus

Diölrefes

Dorymenes

Dostleus

Efesus

Ekbatana

Ele uterus

Elymåis

Élymas

Émmaus

Eneas

Épafras

Epafrodttus

Epénetus

Ept fånes

Esdrélon

Esekias

Eumenes

Eupölemus

Eutykus

Evérgetes

Evödia

Fasélis

Filadelfia

Filémon

Filétus

Filölogus

Filométor

Fortunåtus

Fygelus

Gåbbata Gennéus Gorgias Gorlyna

Harmagédon

Hegemönides

Helldas

Herkules

Hermögenes

Her odias

Herödion

Hesora

Hieronymus

Hymeneus

Ikönium

Jåmnia J ekonias Junias Jupiter

Kallistenes

Kåndace

Kelktas

Kénkrea

Kéreas

Kiséas

Kléopas

Körasin

Laodicéa

Laséa

Låstenes

Lebbéus

Litostroton

Lysånias

Lysias

Lyslmakus

Mackabéus

Mågadan

Magdala

Månaen Mardokéus Ma It alias Milétus Mnésteus

Nanéa

Nehemtas

Néreus

Nikånor

Nikodemus

Onestforus Onésimus Onias Osias

Pårmenas

Pålara

Pålrobas

Pérgamus

Perseus

Prökorus

Ptolemåis

Ptoleméus

Putéoli

Rödokus

Sackéus

Salamis

Salméne

Samotråce

Seleucta

Semtas

Sicyon

Söstenes

Söstratus

Stefanus

Stefanus

Synsygus

Syntyke

Syrakusa

Tabita

Taddéus

Teödotus

Teöfilus

Tibérias

Timéus

Timöteus

Tröfimus

Trogyllium

Tryféna

Tryfösa

Tyatira

Tykikus

I följande arame^'slta uttryck må

tonen läggas såsom här angives:

Dan. 5:25: mené mené tekel u-farsln. Matt. 27:46. Mark. 15:34: EU, Eli (Eloi, Eloi), lemå sabaklåni. Mark. 5:41: talilå, kum. Mark. 7:11: korbån. Mark. 7:34: effatå. l Kor. 16:22: mordna, ta.

MÅTT, MYNT OCH VIKT

Grundtextens beteckningar för mått, mynt och vikt hava i den svenska översättningen återgivit s med motsvarande bestämda beteckningar, där så av innehållet har krävts. Där noggranna angivelser icke skulle hava någon betydelse, eller sådana rentav skulle té sig mindre naturliga för nutida bibelläsare, hava grundtextens beteckningar ersatts med mer allmänna svenska uttryck. - Vad de bibliska måtten och mynten motsvara i svenska mått och mynt kan endast ungefärligen angivas. I synnerhet gäller detta om mynten. - Före den babyloniska fångenskapen förekom ej präglat mynt, utan till betalningsmedel begagnades metallstycken, uppvägda till erforderlig vikt. Av detta skäl sammanfalla i bibeln ofta beteckningarna för mynt och vikt.

Mynt och vikt.

Gamla testamentet.

Schékel., sikel (översatt med »sikel»j; såsom viktbeteckning =?. från omkr. 16

gram till omkr. 11 gr. Myntvärde i guld = omkr. 40 kronor, i silver = från omkr. 2,30 kr. till omkr. 1,80 kr.

Måne, mina (övers, »mina») - 60 eller (senare) 50 siklar; såsom viktbeteckning = från omkr. 960 gr. till omkr. 550 gr. Myntvärde i guld = omkr. 2,000 kr., i silver - från omkr. 115 kr. till omkr. 90 kr.

Kickar (övers, »talent») = 60 minor - 3,600 eller 3,000 siklar; såsom vikt-beteckning = från omkr. 58 kilogram till omkr. 33 kg. Myntvärde i guld = omkr. 120,000 kr., i silver = från omkr. 7,000 kr. till omkr. 5,400 kr.

Beka = 1/2 sikel.

Gera = 1/20 sikel.

Adarkön eller darkemön (övers, »darik»), guldmynt == omkr. 8 gr. = omkr. 20 kr.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Dénårion, denar (översatt med »dagspenning», »penning», «silverpenning») --omkr. 4 gram - omkr. 70 öre. I följande namn angives uttalet genom de utsatta betoningstecknen:

Abronas

Aferema

Agabus

Akaikus

Akaja

Akeldamak

Akiakar

Akior

Akvila

Ålcimus

Alexandria

Alféus

Ampliåtus

Anantas

Antiokia

Anllokus

Åntipas

Apollöfanes

Apollönia

Apöllyon

Åppfia

Aradus

Arbéla

Areios

Åreus

Ariårates

Arimaléa

Ärsaces

Arternas

Asarias

Åskalon

Asmodéus

Astyages

Asynkritus

Attalia

Åttalus

Bacénor

Båckides

Bagöas

Barakias

Barjésus

Bårnabas

Bartiméus

Bartolomeus

Beréa

Betånia

Belfåge

Betoron

Bets ura

Betylua

Bössora

Cendebéiis Cesarea

Dalman åta

Dam ar is

Darius

Démofon

Didymus

Diölrefes

Dorymenes

Dostleus

Efesus

Ekbatana

Ele uterus

Elymåis

Élymas

Émmaus

Eneas

Épafras

Epafrodttus

Epénetus

Ept fånes

Esdrélon

Esekias

Eumenes

Eupölemus

Eutykus

Evérgetes

Evödia

Fasélis

Filadelfia

Filémon

Filétus

Filölogus

Filométor

Fortunåtus

Fygelus

Gåbbata Gennéus Gorgias Gorlyna

Harmagédon

Hegemönides

Helldas

Herkules

Hermögenes

Her odias

Herödion

Hesora

Hieronymus

Hymeneus

Ikönium

Jåmnia J ekonias Junias Jupiter

Kallistenes

Kåndace

Kelktas

Kénkrea

Kéreas

Kiséas

Kléopas

Körasin

Laodicéa

Laséa

Låstenes

Lebbéus

Litostroton

Lysånias

Lysias

Lyslmakus

Mackabéus

Mågadan

Magdala

Månaen Mardokéus Ma It alias Milétus Mnésteus

Nanéa

Nehemtas

Néreus

Nikånor

Nikodemus

Onestforus Onésimus Onias Osias

Pårmenas

Pålara

Pålrobas

Pérgamus

Perseus

Prökorus

Ptolemåis

Ptoleméus

Putéoli

Rödokus

Sackéus

Salamis

Salméne

Samotråce

Seleucta

Semtas

Sicyon

Söstenes

Söstratus

Stefanus

Stefanus

Synsygus

Syntyke

Syrakusa

Tabita

Taddéus

Teödotus

Teöfilus

Tibérias

Timéus

Timöteus

Tröfimus

Trogyllium

Tryféna

Tryfösa

Tyatira

Tykikus

I följande arame^'slta uttryck må

tonen läggas såsom här angives:

Dan. 5:25: mené mené tekel u-farsln. Matt. 27:46. Mark. 15:34: EU, Eli (Eloi, Eloi), lemå sabaklåni. Mark. 5:41: talilå, kum. Mark. 7:11: korbån. Mark. 7:34: effatå. l Kor. 16:22: mordna, ta.

MÅTT, MYNT OCH VIKT

Grundtextens beteckningar för mått, mynt och vikt hava i den svenska översättningen återgivit s med motsvarande bestämda beteckningar, där så av innehållet har krävts. Där noggranna angivelser icke skulle hava någon betydelse, eller sådana rentav skulle té sig mindre naturliga för nutida bibelläsare, hava grundtextens beteckningar ersatts med mer allmänna svenska uttryck. - Vad de bibliska måtten och mynten motsvara i svenska mått och mynt kan endast ungefärligen angivas. I synnerhet gäller detta om mynten. - Före den babyloniska fångenskapen förekom ej präglat mynt, utan till betalningsmedel begagnades metallstycken, uppvägda till erforderlig vikt. Av detta skäl sammanfalla i bibeln ofta beteckningarna för mynt och vikt.

Mynt och vikt.

Gamla testamentet.

Schékel., sikel (översatt med »sikel»j; såsom viktbeteckning =?. från omkr. 16

gram till omkr. 11 gr. Myntvärde i guld = omkr. 40 kronor, i silver = från omkr. 2,30 kr. till omkr. 1,80 kr.

Måne, mina (övers, »mina») - 60 eller (senare) 50 siklar; såsom viktbeteckning = från omkr. 960 gr. till omkr. 550 gr. Myntvärde i guld = omkr. 2,000 kr., i silver - från omkr. 115 kr. till omkr. 90 kr.

Kickar (övers, »talent») = 60 minor - 3,600 eller 3,000 siklar; såsom vikt-beteckning = från omkr. 58 kilogram till omkr. 33 kg. Myntvärde i guld = omkr. 120,000 kr., i silver = från omkr. 7,000 kr. till omkr. 5,400 kr.

Beka = 1/2 sikel.

Gera = 1/20 sikel.

Adarkön eller darkemön (övers, »darik»), guldmynt == omkr. 8 gr. = omkr. 20 kr.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Dénårion, denar (översatt med »dagspenning», »penning», «silverpenning») --omkr. 4 gram - omkr. 70 öre. I följande namn angives uttalet genom de utsatta betoningstecknen:

Abronas

Aferema

Agabus

Akaikus

Akaja

Akeldamak

Akiakar

Akior

Akvila

Ålcimus

Alexandria

Alféus

Ampliåtus

Anantas

Antiokia

Anllokus

Åntipas

Apollöfanes

Apollönia

Apöllyon

Åppfia

Aradus

Arbéla

Areios

Åreus

Ariårates

Arimaléa

Ärsaces

Arternas

Asarias

Åskalon

Asmodéus

Astyages

Asynkritus

Attalia

Åttalus

Bacénor

Båckides

Bagöas

Barakias

Barjésus

Bårnabas

Bartiméus

Bartolomeus

Beréa

Betånia

Belfåge

Betoron

Bets ura

Betylua

Bössora

Cendebéiis Cesarea

Dalman åta

Dam ar is

Darius

Démofon

Didymus

Diölrefes

Dorymenes

Dostleus

Efesus

Ekbatana

Ele uterus

Elymåis

Élymas

Émmaus

Eneas

Épafras

Epafrodttus

Epénetus

Ept fånes

Esdrélon

Esekias

Eumenes

Eupölemus

Eutykus

Evérgetes

Evödia

Fasélis

Filadelfia

Filémon

Filétus

Filölogus

Filométor

Fortunåtus

Fygelus

Gåbbata Gennéus Gorgias Gorlyna

Harmagédon

Hegemönides

Helldas

Herkules

Hermögenes

Her odias

Herödion

Hesora

Hieronymus

Hymeneus

Ikönium

Jåmnia J ekonias Junias Jupiter

Kallistenes

Kåndace

Kelktas

Kénkrea

Kéreas

Kiséas

Kléopas

Körasin

Laodicéa

Laséa

Låstenes

Lebbéus

Litostroton

Lysånias

Lysias

Lyslmakus

Mackabéus

Mågadan

Magdala

Månaen Mardokéus Ma It alias Milétus Mnésteus

Nanéa

Nehemtas

Néreus

Nikånor

Nikodemus

Onestforus Onésimus Onias Osias

Pårmenas

Pålara

Pålrobas

Pérgamus

Perseus

Prökorus

Ptolemåis

Ptoleméus

Putéoli

Rödokus

Sackéus

Salamis

Salméne

Samotråce

Seleucta

Semtas

Sicyon

Söstenes

Söstratus

Stefanus

Stefanus

Synsygus

Syntyke

Syrakusa

Tabita

Taddéus

Teödotus

Teöfilus

Tibérias

Timéus

Timöteus

Tröfimus

Trogyllium

Tryféna

Tryfösa

Tyatira

Tykikus

I följande arame^'slta uttryck må

tonen läggas såsom här angives:

Dan. 5:25: mené mené tekel u-farsln. Matt. 27:46. Mark. 15:34: EU, Eli (Eloi, Eloi), lemå sabaklåni. Mark. 5:41: talilå, kum. Mark. 7:11: korbån. Mark. 7:34: effatå. l Kor. 16:22: mordna, ta.

MÅTT, MYNT OCH VIKT

Grundtextens beteckningar för mått, mynt och vikt hava i den svenska översättningen återgivit s med motsvarande bestämda beteckningar, där så av innehållet har krävts. Där noggranna angivelser icke skulle hava någon betydelse, eller sådana rentav skulle té sig mindre naturliga för nutida bibelläsare, hava grundtextens beteckningar ersatts med mer allmänna svenska uttryck. - Vad de bibliska måtten och mynten motsvara i svenska mått och mynt kan endast ungefärligen angivas. I synnerhet gäller detta om mynten. - Före den babyloniska fångenskapen förekom ej präglat mynt, utan till betalningsmedel begagnades metallstycken, uppvägda till erforderlig vikt. Av detta skäl sammanfalla i bibeln ofta beteckningarna för mynt och vikt.

Mynt och vikt.

Gamla testamentet.

Schékel., sikel (översatt med »sikel»j; såsom viktbeteckning =?. från omkr. 16

gram till omkr. 11 gr. Myntvärde i guld = omkr. 40 kronor, i silver = från omkr. 2,30 kr. till omkr. 1,80 kr.

Måne, mina (övers, »mina») - 60 eller (senare) 50 siklar; såsom viktbeteckning = från omkr. 960 gr. till omkr. 550 gr. Myntvärde i guld = omkr. 2,000 kr., i silver - från omkr. 115 kr. till omkr. 90 kr.

Kickar (övers, »talent») = 60 minor - 3,600 eller 3,000 siklar; såsom vikt-beteckning = från omkr. 58 kilogram till omkr. 33 kg. Myntvärde i guld = omkr. 120,000 kr., i silver = från omkr. 7,000 kr. till omkr. 5,400 kr.

Beka = 1/2 sikel.

Gera = 1/20 sikel.

Adarkön eller darkemön (övers, »darik»), guldmynt == omkr. 8 gr. = omkr. 20 kr.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Dénårion, denar (översatt med »dagspenning», »penning», «silverpenning») --omkr. 4 gram - omkr. 70 öre.Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

- Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

- Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

- Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

- Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

- Drachmé, drakma (övers, »drakma», »penning», »silverpenning») =denar.

Didrachmon, dubbeldrakma (övers, »tempelskatt») = 2 drakmer=» omkr. 1,40 kronor.^

Stater, statär (övers, »silverpenning»), gällde i värde =4 drakmer.

Siklos, sikel (övers, »sikel»), gällde i värde = statär.

Mna, mina (övers, »mina», »pund»); såsom viktbeteckning = omkr. 1/2 kilogram. Myntvärde = 100 drakmer = omkr. 70 kr.

Tálanton, talent (övers, »pund», »talent») =60 minor; såsom viktbeteckning = omkr. 30 kg. Myntvärde =6,000 drakmer = omkr. 4,200 kr.

Assárion, ass (övers, »skärv») = 1/16 denar=omkr. 4 öre.

Kodrantes, kvadrant (övers. »skärv», »öre»)=1/4 ass = omkr. l öre.

Lepion (övers, »skärv») = 1/2 kvadrant = omkr. 1/2 öre.

Litra (övers, »skålpund») = omkr. 325 gr.

Rymdmått.

Gamla testamentet.

Efa (för torra varor) = omkr. 36 liter.

Bat (för våta varor) = efa.

Léiek (för torra varor) =5 efa-mått =omkr. 180 1.

Homer (för torra varor) =10 efa-mått = omkr. 360 1.

Kor = homer.

Sea (för torra varor) = 1/3 efa = omkr. 12 1.

Hin (för våta varor) = 1/6 efa = omkr. 6 l.

Gömer (issarön) (för torra varor) = Vio efa =omkr. 3 1/2 l.

Kab - l/i8 ef a = omkr. 2 1.

Log (tör våta varor) = 1/72 ef a = omkr.

!/2 1.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Bdtos, G. test. båt (översatt med »fät») = omkr. 36 liter.

Metrétés (tör våta varor) (övers, »båt-mått», »fat») =batos.

Artåbé (för torra varor) (övers, »skäppa») =batos.

Köros, G. test. kor (övers, »tunna») = 10 båt-mått = omkr. 360 1.

Såton, G. test. sea (övers, »skäppa») = I/B bat=omkr. 12 1.

Qhoinix (för torra varor) (övers. »mått»)=Vs6 båt = omkr. l 1.

Ytmått.

Sémed (övers, »plogland»), så stort åkerstycke som med ett par oxar kunde plöjas på en dag.

Längdmått

Gamla testamentet.

Ammdt hebreisk aln (översatt med »aln») = omkr. !/2 meter.

Zéret (övers, »kvarter») =1/2 hebr. aln=omkr. J/4 m.

Té/ac/i eller Töfach (övers, »handsbredd») = l/& hebr. aln=omkr. Vi2 m.

Kané (övers, »stång») =6 hebr. alnar = omkr. 3 m.

Apokryfiska böckerna och Nya testamentet.

Milion, romersk mil (översatt med »iml»)=omkr. l 1/2 kilometer.

Stadion, stadie (övers, »stadie») = l/s rom. mil == omkr. 185 meter.

Orgyjå (övers, »famn») = Vioo stadie =omkr. 1,85 m.

Péchys, hebreisk aln (övers. »aln») = omkr. !/2 m.

Skotnos, egyptisk mil (övers. »mil»)== omkr. 4 rom. mil = omkr. 6 km.

-